

การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำ
ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555-2556

นางสาวกรทิพย์ เกิดปราโมทย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาไทยคดีศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2559

Analysis of Thai Social and Cultural Problems of the Evening

T.V. Drama Program on Channel 3 B.E. 2555-2556

Miss Kornthip Kertpramote

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Arts in Thai Studies

School of Liberal Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2016

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์
ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555-2556

ชื่อและนามสกุล นางสาวกรทิพย์ เกิดปราโมทย์

แขนงวิชา ไทยคดีศึกษา

สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สราวุธ ยหะกร
2. รองศาสตราจารย์ ดร. จิตรา วีรบุรินนท์

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2560

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ มีกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สราวุธ ยหะกร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จิตรา วีรบุรินนท์)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ รสลิน ศิริยะพันธุ์)

๕๕ ๕๖

ชื่อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์

ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555-2556

ผู้วิจัย นางสาวกรทิพย์ เกิดปราโมทย์ รหัสนักศึกษ 2531000319

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา) อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ
ยหะกร (2) รองศาสตราจารย์ ดร.จิตรา วีรบุรินนท์ ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555-2556 และ (2) สาเหตุของปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555-2556

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาละครโทรทัศน์ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555-2556 จำนวน 4 เรื่อง โดยการเลือกแบบเจาะจงซึ่งมีคะแนนความนิยมสูง ได้แก่เรื่อง แรงเงา รักเกิดในตลาดสด ทองเนื้อเก้า คุณชายรัชชานนท์ เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ช่วง พ.ศ. 2555-2556 สะท้อนปัญหาสังคมทั้งหมด 10 ด้าน ดังนี้ 1) ปัญหาครอบครัว 2) ปัญหาการศึกษา 3) ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรง 4) ปัญหาการพนัน 5) ปัญหาอาชญากรรม 6) ปัญหาความยากจน 7) ปัญหาความเชื่อ 8) ปัญหายาเสพติด 9) ปัญหาการเมือง การปกครอง และ 10) ปัญหาชนชั้น (2) สาเหตุของปัญหา คือ 1) ปัญหาครอบครัวมีสาเหตุมาจากทัศนคติเกี่ยวกับการมีภรรยาหลายคนว่าเป็นการแสดงออกถึงอำนาจของฝ่ายชาย 2) ปัญหาการศึกษามีสาเหตุมาจากพ่อแม่ขาดการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับความสำคัญด้านการศึกษาที่ดีให้กับลูก 3) ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงมีสาเหตุมาจากเด็กที่เติบโตมาในครอบครัวที่เห็นพฤติกรรมความรุนแรงมักจะนำพฤติกรรมความรุนแรงมาใช้แก้ปัญหา 4) ปัญหาการพนันมีสาเหตุมาจากทัศนคติเรื่องการหารายได้ของผู้ที่ขาดความอดสาหะพยายามในการประกอบอาชีพสุจริต 5) ปัญหาอาชญากรรมมีสาเหตุมาจากผลกระทบจากการศึกษาน้อยจึงส่งผลให้ไม่มีอาชีพที่ถาวร 6) ปัญหาความยากจนมีสาเหตุมาจากการขาดความซื่อสัตย์ในการประกอบอาชีพ 7) ปัญหาความเชื่อมีสาเหตุมาจากความเชื่อโศกนาฏศาสตร์ในทางจิตใต้สำนึก 8) ปัญหาสารเสพติดมีสาเหตุมาจากต้องการเรียกร้องความสนใจจากผู้ปกครองที่ไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานของตน 9) ปัญหาการเมืองการปกครองมีสาเหตุมาจากการแย่งชิงอำนาจการเมืองการปกครอง และ 10) ปัญหาชนชั้นในสังคมมีสาเหตุมาจากการนำความแตกต่างทางชนชั้นมาเป็นมาตรฐานในสังคม

คำสำคัญ ปัญหาสังคมไทย ละครโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

Thesis title: Analysis of Thai Social and Cultural Problems of the Evening T.V. Drama Program on Channel 3 B.E. 2555-2556

Researcher: Miss Kornthip Kertpramote; **ID:** 2531000319; **Degree:** Master of Arts (Thai Studies); **Thesis advisors:** (1) Dr.Sarayudth Yahakorn, Assistant Professor; (2) Dr.Chitra Veeraburinon, Associate Professor; **Academic year:** 2016

Abstract

The objectives of this research were to study (1) problems in Thai society that were reflected in drama programs broadcast after the evening news on Channel 3 during the period B.E. 2555-2556. (2) the likely causes of those social problems.

This was a qualitative research done by studying 4 TV drama programs with high viewership ratings broadcast after the evening news on Channel 3 during the period B.E. 2555-2556, namely the programs “Raeng Ngao,” “Rak Kerd Nai Talad Sod,” “Tong Neua Kao,” and “Khun Chai Rachanont.” Data were analyzed through descriptive analysis.

The results showed that (1) the programs analyzed reflected 10 main social problems: 1) family problems; 2) education problems; 3) violence problems; 4) gambling problems; 5) crime problems; 6) poverty problems; 7) belief problems; 8) drug problems; 9) political problems; and 10) social class problems. (2) The causes of these problems are 1) family problems were mainly the result of the attitude that polygamy is an expression of male power; 2) education problems were mainly caused by the failure of parents to instill a good attitude about the importance of education in their children; 3) violence problems were mainly the result of children growing up in households where they regularly witnessed or experienced violence, so they tended to use violence to try to solve problems; 4) the cause of gambling problems was mainly a mistaken attitude about how to gain easy income among people who are not industrious and don't want to work hard to earn an honest living; 5) the cause of most crime problems is probably the impact of people receiving inadequate education so that they lack opportunities to have a stable career; 6) poverty problems are mainly caused by failure to earn an honest living; 7) belief problems result from people's belief in luck and fate, which impairs their ability to think critically and make rational decisions; 8) drug problems appeared to be caused by attention-seeking behavior of young people whose parents did not spend time with them; 9) political problems arose from competition and struggles over political and administrative power; 10) social class problems were caused by using class differences as a social standard.

Keywords: Social problems, TV drama, Channel 3

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สราวุธ ทยะกร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำในการจัดทำการวิจัยนี้ทุกขั้นตอน นับตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการ จนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ มีกุศล และ รองศาสตราจารย์ ดร. จิตรา วีรบุรินทร์ ที่ได้แนะนำและชี้แนะวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กรทิพย์ เกิดปราโมทย์

สิงหาคม 2560

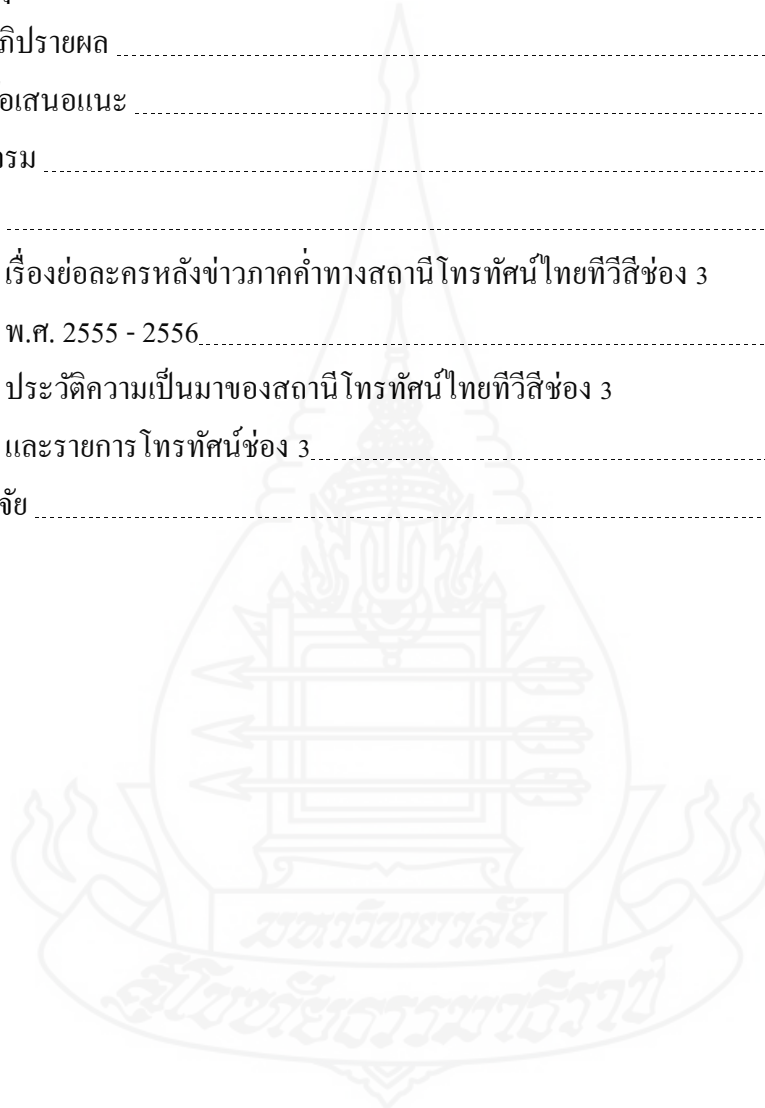

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดและทฤษฎี	10
ทฤษฎี	28
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	90
กรอบแนวคิด	93
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	94
รูปแบบการวิจัย	94
ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	94
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	95
การเก็บรวบรวมข้อมูล	96
การวิเคราะห์ข้อมูล	97
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละคร	98
วิเคราะห์ภาพสะท้อนปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่อง	99

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	230
สรุปการวิจัย	230
อภิปรายผล	241
ข้อเสนอแนะ	245
บรรณานุกรม	247
ภาคผนวก	257
ก เรื่องย่อละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 - 2556	258
ข ประวัติความเป็นมาของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และรายการโทรทัศน์ช่อง 3	273
ประวัติผู้วิจัย	278

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ละครโทรทัศน์มาจากคำว่า ทำ และ แสดง ซึ่งมีนักปราชญ์อย่าง อริสโตเติล ได้กล่าวถึงความหมายของละคร(drama) ไว้ว่า ละครมีรากของคำมาจากคำกรีกหมายถึง ทำ (to do) แสดง (to act) (อรนุช เลิศจรรยารักษ์, 2541: น. 63 – 64)

ดังนั้น ละคร คือการแสดงประเภทหนึ่งที่มีนักแสดงเรียกว่า ตัวละคร มีเวทีหรือสถานที่ใช้ในการแสดงมีบทให้ตัวละครแสดงตามเนื้อเรื่อง โดยมากมีดนตรีประกอบมีลักษณะแตกต่างกันออกไปหลายชนิด (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน 2542:1329) นอกจากนี้ละครยังเป็นการถ่ายทอดชีวิตจริงมาให้ดูบนเวที โดยมีขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ บทละคร การเขียนบท การผลิตละคร จนถึง การแสดงละครในที่สุด บทละครจึงเปรียบเสมือนโครงกระดูก ซึ่งจะมีเลือดเนื้อและชีวิตก็ต่อเมื่อนักแสดงสวมบทบาทตามที่เขียนไว้ในบทละครและแสดงออกสู่สายตาผู้ดู (ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา 2542 : น. 120) ประเทศไทยได้จัดตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2498 โดยมีสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม เป็นสถานีโทรทัศน์แห่งแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจุบันประเทศไทยมีสถานีโทรทัศน์จำนวนมากเช่น ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 และช่องอื่นๆ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ได้จัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2513 โดยมีสถานีที่ตั้งในปัจจุบันอยู่ที่ อาคารมาลีนนท์ เลขที่ 3199 ถนนพระรามที่ 4 เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ละครโทรทัศน์ไทยเริ่มมีขึ้นครั้งแรกโดยสถานีไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหมเมื่อพ.ศ. 2498 ซึ่งในระยะเริ่มแรกนั้นเป็นการแสดงทางโทรทัศน์ซึ่งเป็นละครประเภทต่างๆที่ยังไม่ใช่ละครที่ผลิตขึ้นเพื่อโทรทัศน์โดยเฉพาะ การแสดงจึงเป็นเรื่องราวละครรายการสดทั้งสิ้น โดยเริ่มมีละครหลังจากเปิดสถานีไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหมไปแล้วประมาณสองเดือนกว่า ละครโทรทัศน์ยุคแรกของไทยส่วนใหญ่จะเป็นละครสั้นจบในตอน เป็นละครฉากเดียว เพราะมีห้องส่ง (studio) ขนาดเล็กเพียงห้องเดียว จึงจำเป็นต้องใช้ฉากจำกัดต่อมา ใน พ.ศ. 2499-2500 มีการจัดรายการประเภทละครเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นละครสั้นจบในตอนเดียว

ละครโทรทัศน์เริ่มเฟื่องฟูในพ.ศ. 2501 นักแสดงจากละครเวทีได้เข้ามาในวงการละครโทรทัศน์ เพิ่มมากขึ้นใน พ.ศ. 2502 ละครโทรทัศน์ทางไทยทีวีช่อง 4 (ขาว-ดำ) มีผู้ชมนิยมมาก

ขึ้น ทำให้มีละครละครมากขึ้น ในขณะที่ทางสถานีโทรทัศน์ ท.ท.บ. ช่อง 7 (ขาว-ดำ) ได้เริ่มบุกเบิกด้านละครโทรทัศน์มากขึ้นจนกระทั่งประมาณพ.ศ. 2505 – 2510 ละครโทรทัศน์ยิ่งเฟื่องฟูมากขึ้นเป็นลำดับ โดยมีละครเพิ่มขึ้นหลายครั้งต่อมาประมาณ พ.ศ. 2511 – 2518 กิจการละครโทรทัศน์เริ่มเสื่อมไป เพราะการผลิตรายการและการแสดงไม่พิถีพิถันและใน พ.ศ. 2519 ละครโทรทัศน์ได้กลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้ง เมื่อเทปโทรทัศน์ เข้ามามีบทบาทในวงการโทรทัศน์ไทยมากขึ้น ในพ.ศ. 2522 สถานีโทรทัศน์ต่างๆ ต่างได้เปลี่ยนไปเป็นการออกอากาศในระบบโทรทัศน์สี ละครโทรทัศน์ประเภท TV Serials หรือ Soap Operas มีเพิ่มจึงมากขึ้น โดยเฉพาะในสถานีโทรทัศน์สีช่อง 3 และช่อง 5 สี (ช่อง 7 ขาว-ดำเดิม) ส่วนช่อง 9 สี (ช่อง 4 ขาว – ดำเดิม) เคยเป็นผู้นำมาก่อนในเรื่องละคร กลับซบเซาลงไปด้วยระบบการทำงานภายในที่ไม่เอื้ออำนวยในการผลิตรายการ ละครโทรทัศน์มิได้มีหน้าที่เพียงเพื่อความบันเทิงชั่วคราวช่วยยามเท่านั้น หากแต่คว่ายังมีหน้าที่อื่นๆ อีกและในระยะยาวดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2541:น. 283)

1. ส่งเสริมระบบคุณค่าบางอย่างของสังคม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ธรรมะย่อมชนะอธรรม การรักสันติและการให้อภัยเป็นหนทางแก้ปัญหาที่ดีกว่าการอาฆาตเค้น การรักษาพรหมจารีเป็นสิ่งที่ดีสำหรับผู้หญิง

2. เป็นตัวกำหนดหน้าที่และจำกัดบทบาทของพฤติกรรมของคนในสังคม เช่น อนุญาตให้ผู้ชายมีผู้หญิงได้หลายคน แต่จะต้องรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ผู้หญิงจะมีผู้ชายได้คนเดียวแต่ไม่ต้องรับผิดชอบภาระของครอบครัว ผู้เป็นลูกต้องกตัญญูต่อพ่อแม่ เป็นต้น

3. อาจจะเป็นเวที (forum) สำหรับนำประเด็นที่อ่อนไหว (sensitive) มาอภิปรายกันได้ เช่น เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เรื่องรักร่วมเพศ เรื่องปัญหาครอบครัวแตกแยก เป็นต้น

ละครโทรทัศน์ เป็นปัจจัยที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อสังคมไทยมากขึ้นและ มีส่วนในการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนไทยในสังคม รวมทั้งสามารถแทรกซึมเข้าไปในทุกสถาบันของสังคมนับตั้งแต่สถาบันการเมือง การปกครอง การศึกษา เศรษฐกิจ ศาสนา วัฒนธรรม และครอบครัว โดยจะส่งผลกระทบต่อทุกสถาบันทั้งทางตรงและทางอ้อม แม้ว่าวัตถุประสงค์หลักของละครโทรทัศน์ คือการนำเสนอเรื่องราวและความบันเทิงแล้ว ละครยังมีส่วนสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรม ตลอดจนเรื่องราวต่างๆ ที่สะท้อนภาพสังคมและเรื่องราวที่สวยงามทำให้เราสร้างฝันและจินตนาการไปกับความบันเทิงต่างๆ ได้อย่างไรขีดจำกัดอีกด้วยละครโทรทัศน์จึงมีความหลากหลายทั้งรูปแบบเนื้อหาสาระเนื่องจากละครโทรทัศน์เป็นการนำเสนอเรื่องราวความเป็นจริงและปัญหาของผู้คนในสังคม โดยอาศัยดารานักแสดงเป็นผู้ถ่ายทอดบทบาทต่างๆ ให้ผู้ชมได้รับความรู้เนื้อหาส่วนใหญ่ของละครโทรทัศน์มักจะเน้นที่ความบันเทิงเป็นหลักแต่บางครั้งยังมีการสอดแทรกข้อคิดไว้ในเนื้อเรื่องอีกด้วยโดยมีการผูกเรื่องให้ชวนติดตาม ทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจที่

จะติดตามเรื่องราวต่างๆ อย่างสม่ำเสมอจนกลายเป็นแฟนละครของเรื่องนั้นๆ ไปอย่างไม่รู้ตัว (ปนัดดา ธนสถิตย์, 2531: น. 8)

เนื้อหาของละครโทรทัศน์มีหลายประเภท อาทิ ละครแนวชีวิตรัก ละครแนวตลกเบาสมอง ละครสืบสวนสอบสวน ละครแนวประวัติศาสตร์ และละครที่สะท้อนปัญหาสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น ละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องอาจมีเนื้อหาหลายประเภทรวมกัน เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้มากที่สุดและเหตุผลที่ทำให้ละครโทรทัศน์ได้รับความนิยมจากผู้ชม คือ เนื้อหาของละครเป็นเรื่องที่มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวันที่ต้องประสบปัญหาต่างๆ ในการดำเนินชีวิต ทั้งด้านความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว เรื่องเพื่อน เรื่องการเรียน หรือ ในบางครั้งรูปลักษณะของดารานักแสดงนำก็เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ชวนให้ผู้ชมติดตามละครโทรทัศน์ด้วย นอกจากนี้ ฉากและสถานที่ในละครก็เป็นส่วนหนึ่งที่ดึงดูดผู้ชม เนื่องจากฉากและสถานที่เป็นสถานที่ที่แปลกตา ทิวทัศน์ธรรมชาติ ย่อมทำให้ผู้ชมรู้สึกเพลิดเพลิน (สุรพงษ์ โสภนะเสถียร 2533: น.35)

ปัจจุบันจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยอันเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศและกระแสโลกาภิวัตน์ได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมไทยในด้านต่างๆ มากมายซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ได้สะท้อนออกมาให้เห็นในละครซึ่งละครโทรทัศน์เป็นเสมือนตัวสะท้อนภาพของสังคมย่อย บางเรื่องสร้างจากเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างหรือให้ข้อคิด กระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนและสามารถนำเสนอสิ่งที่คิดเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ชมได้ โดยผ่านทางตัวละครที่รับบทบาทต่างๆ บทประพันธ์ของนักเขียนบางคนถูกดัดแปลง นักเขียนบทละครมีส่วนต่อพัฒนาการของละครสำหรับสื่อมวลชน เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่เขียนขึ้นมา คือสิ่งที่ถูกนำเสนอสู่มวลชน เนื้อหาต้องทำให้คนจำนวนมากสนใจ น่าติดตาม ดังนั้นการเติมแต่งสีสันให้ตัวละครน่าสนใจ และถูกใจผู้ชมให้มากขึ้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ละครโทรทัศน์เป็นเหมือนการนำเสนอเนื้อหาที่มีลักษณะเหมือนกับการจำลองชีวิตของเรา ดังที่ สุณิสา จันทร์บูรณ์ (2539: น. 84) ได้กล่าวว่า ในความเป็นจริงที่คนเรามีทั้งส่วนดีและส่วนไม่ดี ดังนั้นในละครก็ต้องมีลักษณะเช่นเดียวกัน มีการนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของความตรงกันข้าม เนื้อหาสาระของละครโทรทัศน์เป็นที่ทราบกันดีว่า ยังคงยึดรูปแบบเดิมๆ มักถูกวิจารณ์ไปในด้านลบ ว่าเป็นรายการไร้สาระ เนื้อหาซ้ำซากมักเป็นละครประโลมโลก ให้ภาพชีวิตเพื่อฝัน ประสบการณ์อันจำกัดทำให้เด็กมีแนวโน้มที่จะเปิดรับสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง จะมีผลที่ไม่ดีต่อความคิด รวมถึงพฤติกรรม และการแสดงออกของเด็ก การที่ละครโทรทัศน์สามารถสร้างอารมณ์ จูงใจความรู้สึกของผู้ชมให้คล้อยตามได้ บวกกับการนำเสนออย่างต่อเนื่อง ละครโทรทัศน์จึงจัดได้ว่ามีอิทธิพลทางจิตใจต่อผู้ชมที่เป็น เด็ก เยาวชน สตรีและคนชราเป็นอย่างมาก การที่จะทำให้ละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ ดังหรืออยู่ในกระแสเป็นที่สนใจ จะต้องเป็น

ปัญหาหรือเรื่องราวที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในการดำรงชีวิตประจำวันและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ดังนั้นเรื่องราวที่ใกล้ตัวมากที่สุดคือการสะท้อนภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ผ่านตัวละครออกมา และ เป็นการสะท้อนภาพสังคมและวัฒนธรรมในมุมมองที่ไม่เคยเห็นหรือมีมาก่อน ก็จะได้รับคามสนใจมาก

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์อีกช่องหนึ่งที่ได้มีการนำเสนอละครหลังข่าวให้แก่ผู้ชมทั่วประเทศ โดยมีจำนวนผู้ชมละครเป็นจำนวนมากและผู้ชมส่วนใหญ่จะเป็นคนกรุงเทพฯ ด้วยเพราะละครช่อง 3 มีเนื้อหาที่สะท้อนภาพสังคมคนเมืองและมีคติสอนใจให้คิด จึงทำให้มีคะแนนความนิยมสูงถึง 14 % ในบางเรื่อง เช่น เรื่องทองเนื้อเก้า โดยละครหลังข่าวแต่ละเรื่องจะได้รับกระแสตอบรับจากผู้ชมเป็นอย่างดี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จึงได้แพร่ภาพออกอากาศละครหลังข่าวอย่างต่อเนื่องมาอย่างยาวนานซึ่งช่วงระยะเวลาในการแพร่ภาพ คือ วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 20.30 – 22.30 น. ละครโทรทัศน์ของสถานีไทยทีวีสีช่อง 3 มีหลายประเภท อาทิ ละครรัก โรแมนติก ละครตลกเบาสมอง ละครประวัติศาสตร์ และละครที่สะท้อนภาพทางความเป็นจริงและปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น และด้วยความหลากหลายของเนื้อหาละครจึงทำให้ละครโทรทัศน์ทางสถานีไทยทีวีสีช่อง 3 ได้รับความสนใจจากผู้ชมเป็นจำนวนมาก ในช่วงพ.ศ. 2555–2556 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มีละครหลังข่าวภาคค่ำที่ได้รับความนิยมหลายเรื่อง เช่น แรงเงา รักเกิดในตลาดสด ทองเนื้อเก้า คุณชายรัชชานนท์ แต่เรื่องที่ได้รับคามสนใจและเป็นที่ถูกกล่าวถึงกันมากที่สุดคือเรื่อง แรงเงา และ ทองเนื้อเก้า เพราะเนื้อเรื่องมีการสะท้อนปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมที่รุนแรง โดยที่ละครแต่ละเรื่องมีการสะท้อนปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ออกมา ซึ่งหากไม่มีการระวังในเรื่องเนื้อหาตัวอย่างที่แสดงออกมาของตัวละครอาจจะส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากความวิตกกังวลของนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิต่อละครบางเรื่องซึ่งได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ผ่านสื่อต่างๆ มากมาย แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีผู้ใดศึกษาปัญหาและผลกระทบเหล่านี้ว่ามีมากน้อยเพียงไรเพราะยังไม่มีผู้ใดศึกษามาก่อน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทย สาเหตุและปัจจัยของปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงพ.ศ. 2555 – 2556 ที่มีต่อสังคมไทย

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556

2.2 เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษา

3.1.1 สภาพปัญหาสังคมไทย

3.1.2 สาเหตุของปัญหาสังคมไทย

3.2 ขอบเขตทางด้านประชากร คือ ข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์ Youtube ละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556 มีจำนวน 52 เรื่อง โดยในพ.ศ. 2555 มีจำนวน 23 เรื่องดังนี้

1. แรงเงา	2. รักเกิดในตลาดสด	3. ขุนศึก
4. กี่เพ้า	5. ปัญญาชนก้นครัว	6. สี่รักสัมพันธ์หัวใจ
7. รักประกาศิต	8. รากบุญ	9. ธรณีนี่นี้ใครครอง
10. ต้มยำลำซิ่ง	11. หงส์สะบัดลาย	12. รักออกอากาศ
13. บ่วง	14. มือปราบพ่อลูกอ่อน	15. รักคุณเท่าฟ้า
16. มุกเหลี่ยมเพชร	17. แวมมยุรา	18. ท่านชายในสายหมอก
19. ภูเขาแพรวไหม	20. แม่ยายที่รัก	21. หนุ่มบ้านไร่กับหวานใจไฮโซ
22. เล่ห์ร้ายรัก	23. แหม่มแก้มแดง	

และในพ.ศ. 2556 มีจำนวน 29 เรื่องดังนี้

1. ทองเนื้อเก้า	2. คุณชายรัชชานนท์	3. คุณชายรณพีร์
4. คุณชายพุฒิภัทร	5. พรพรหมอลเวง	6. ดาวเรือง
7. แผนร้ายพ่ายรัก	8. มณีสาวท	9. แรงปรารถนา
10. นางร้ายสายลับ	11. แค้นแสนหา	12. สี่รักสัมพันธ์หัวใจ
13. ตันรักริมรั้ว	14. คุณสามีกำมะลอที่รัก	15. กุหลาบไฟ
16. รักสุดฤทธิ์	17. มาดามดัน	18. มัจจุราชสีน้ำผึ้ง

19. มนต์จันทร์	20. ดาวเกี่ยวเดือน	21. มายาตะวัน
22. บ่วงบาป	23. ไฟกระจ่างดาว	24. สามี
25. อัน โกะ กลรักสตอว์เบอร์รี่	26. สายพะเพ็ง	27. คุณชายปวรรุจ
28. คุณชายธราธร	29. ตะวันฉายในม่านเมฆ	

ที่มา credit : http://www.thaitv3.com/board_detail.php?topicID=1069&starting=20

สืบค้นวันที่ 9 พฤษภาคม 2560

ผู้วิจัยได้คัดเลือกละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556 ที่มาศึกษามีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ แรงเงา รักเกิดในตลาดสด ทองเนื้อเก้า คุณชายรัชชานนท์ เนื่องจากละครทั้ง 4 เรื่องเป็นละครที่ได้รับความนิยมสูงสุดในช่วงปีนั้นๆ

คะแนนความนิยม หรือ เรตติ้งละคร คือตัวเลขในการชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจสื่อโทรทัศน์ โดยมีบริษัทเอจิปี นีลเสน มีเดีย รีเสิร์ช จำกัด เป็นผู้ดำเนินการวัดคะแนนความนิยม คะแนนความนิยมละครช่อง 3 ในพ.ศ. 2555 – 2556 มีดังนี้ www.manager.co.th

สืบค้นวันที่ 9 พฤษภาคม 2560

คะแนนความนิยมละครทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555					
ลำดับ	รายชื่อละคร	คะแนนเฉลี่ย	ลำดับ	รายชื่อละคร	คะแนนเฉลี่ย
1.	แรงเงา	9.93	13.	บ่วง	6.79
2.	รักเกิดในตลาดสด	8.65	14.	รักคุณเท่าฟ้า	6.74
3.	ขุนศึก	8.36	15.	มือปราบพ่อลูกอ่อน	6.72
4.	ก๊ี้เพ้า	8.09	16.	มุกเหลี่ยมเพชร	6.62
5.	ปัญญาชนก้นครัว	8.06	17.	แวมยสุรา	6.30
6.	สี่รักสัมผัสหัวใจ	7.74	18.	ท่านชายในสายหมอก	6.05
7.	รักประกาศิต	7.67	19.	ภูพานไพรใหม่	5.78
8.	รากบุญ	7.54	20.	แม่ยายที่รัก	5.77
9.	ธรณีนี่นี้ใครครอง	7.51	21.	หนุ่มบ้านไร่กับหวานใจไฮโซ	5.65
10.	ต้มยำลำซิ่ง	7.19	22.	เล่ห์ร้ายรัก	5.20
11.	หงส์สะบัดลาย	6.93	23.	แฮมมัมแก้มแดง	4.75
12.	รักออกอากาศ	6.89			

คะแนนความนิยมละครทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2556					
ลำดับ	รายชื่อละคร	คะแนนเฉลี่ย	ลำดับ	รายชื่อละคร	คะแนนเฉลี่ย
1.	ทองเนื้อเก้า	14.56	16.	รักสุดฤทธิ์	7.63
2.	คุณชายรัชชานนท์	12.00	17.	มาดามดัน	7.55
3.	คุณชายรณพีร์	10.00	18.	มัจจุราชสีน้ำผึ้ง	7.35
4.	คุณชายพุฒิภัทร	9.08	19.	มนต์จันทร์รา	7.32
5.	พรพรหมอลเวง	8.77	20.	มายาตะวัน	7.05
6.	ดาวเรือง	8.66	21.	ดาวเกี่ยวเดือน	7.04
7.	แผนร้ายพ่ายรัก	8.48	22.	บ่วงบาป	6.72
8.	มณีสาวท	8.34	23.	ฟ้ากระจ่างดาว	6.44
9.	แรงปรารถนา	8.01	24.	สามี	6.24
10.	นางร้ายสายลับ	7.95	25.	อันโกะ กลรักสตอว์เบอร์รี่	6.10
11.	แค้นเสน่หา	7.85	26.	สาปพะเพ็ง	5.97
12.	สื่อรักสัมผัสหัวใจ	7.82	27.	คุณชายปวรรุจ	5.73
13.	ต้นรักกริมรั้ว	7.80	28.	คุณชายธราธร	5.31
14.	คุณสามีกำมะลอที่รัก	7.79	29.	ตะวันฉายในม่านเมฆ	4.75
15.	กุหลาบไฟ	7.71			

3.4 ขอบเขตด้านเวลา เป็นการศึกษาละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวละครไทยได้รับความนิยมอย่างมาก โดยเว็บไซต์เกิดผู้ให้บริการคำค้นหา ซึ่งมีผู้ใช้บริการมากที่สุดประกาศผลสุดยอดคำค้นหาประจำพ.ศ. 2555 ซึ่งมีการค้นหาข้อมูลละครติดอันดับ 1 ใน 10 คำที่ค้นหามาที่สุดอยู่ด้วย ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความนิยม (ไทยรัฐออนไลน์ สืบค้น 9 พฤษภาคม 2560)

4. นิยามศัพท์

4.1 **ละครโทรทัศน์** หมายถึง รายการที่มีเนื้อหาที่ผลิตขึ้นเพื่อแพร่ภาพออกอากาศทางโทรทัศน์เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ อาจเป็นเรื่องราวที่แต่งขึ้นจากจินตนาการ ดัดแปลงหรือจำลองมาจากชีวิตจริง อาจเป็นเรื่องราวที่แต่งขึ้นใหม่ หรือดัดแปลงมาจากบทประพันธ์อื่นๆ ปัจจุบันมีเรื่องราวที่หลากหลาย ตั้งแต่ความยาวไม่กี่นาที ไปจนถึงละครเรื่องยาวที่ออกอากาศหลายสัปดาห์ เป็นเรื่องราวต่อเนื่อง หรือเรื่องราวที่จบลงในแต่ละตอนเป็นต้น

4.2 **ปัญหาสังคม** หมายถึง สภาพการณ์ที่มีผลกระทบต่อคนจำนวนมากในสังคม และเห็นว่าควรร่วมกันแก้ปัญหาให้ดีขึ้น

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ปัญหาสังคมไทยที่ปรากฏในละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงพ.ศ. 2555 – 2556 จะทำให้สังคมและผู้ที่เกี่ยวข้องหันมาให้ความสนใจต่อปัญหาดังกล่าวที่จะปรากฏในสภาพการณ์จริงในสังคม

5.2 สาเหตุของปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงพ.ศ. 2555 – 2556 จะช่วยทำให้เข้าใจการเกิดขึ้นของปัญหาสังคมไทยซึ่งจะเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมในเวลาต่อมา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556 ” ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานในการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎี

1.1 แนวคิด

1.2 แนวคิดในการศึกษาด้านสังคม

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construction of Reality)

1.4 แนวคิดการให้ความหมายกับภาษาจากการสร้างภาพของสื่อ (The Word Meaning Theory of Media Portrayals)

1.5 แนวคิดเกี่ยวกับละครโทรทัศน์

1.6 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

1.7 แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาสังคม

2. ทฤษฎี

2.1 ทฤษฎีสัญญาวิทยา (Semiology)

2.2 ทฤษฎีวิพากษ์

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคม

2.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาสังคม

3. ปัญหาทางสังคม

4. ผลงานวิจัย

5. กรอบแนวคิด

โดยมีสาระสำคัญของแต่ละหัวข้อพอสรุปได้ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎี

2.1 แนวคิด

แนวคิดในการศึกษาด้านสังคม

แนวคิดในการศึกษาสังคม

องค์การสังคมเป็นกลุ่ม (human group) ประเภทต่างๆ ที่มารวมตัวกันเพื่อประโยชน์หรือทำหน้าที่จำเป็นต่างๆ ในแต่ละสังคมที่มีขนาดใหญ่พอควรจะมีกลุ่มคน 5 ประเภทด้วยกัน ที่ล้วนแต่เป็นองค์การสังคมทั้งสิ้น (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2526: น.115-117)

1. **กลุ่มทางสังคม (social group)** หมายถึง องค์การสังคมขนาดเล็ก แต่ละองค์การมีสมาชิกประมาณ 10 คน ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกัน จะเป็นชายล้วนหรือหญิงล้วนหรือผสมชายหญิงก็ได้ ตัวอย่าง เช่น กลุ่มเพื่อนเล่น กลุ่มคนทำงานแห่งเดียวกัน กลุ่มคนไปทำบุญวัดเดียวกัน ดังนั้นเป็นหมายของกลุ่มสังคมจึงแตกต่างกันออกไป

2. **ครอบครัว (family)** หมายถึง องค์การสังคมประเภทที่สมาชิกเป็นหญิงชายอายุใกล้เคียงกัน สมรสกันก่อให้เกิดครอบครัวขึ้น ครอบครัวในขั้นต้นก็คือ กลุ่มสังคม (social group) นั่นเอง เพราะมีสมาชิกเริ่มต้นด้วยสามีภรรยา แต่ต่อมาก็มีบุตร จำนวนสมาชิกจึงเพิ่มขึ้น และโดยปกติก็จะมีญาติ เช่น พ่อแม่สามี พ่อแม่ภรรยาและญาติทั้งสองฝ่ายคนอื่นๆ กลายเป็นตระกูล (clan) หรือเครือญาติ (relatives) จึงอาจมีขนาดขององค์การใหญ่กว่าองค์การประเภทกลุ่มสังคมมาก

3. **ชุมชน (community)** คือ องค์การสังคมประเภทที่มีที่ตั้งเป็นหลักแหล่งอยู่แห่งใดแห่งหนึ่ง เช่น ชุมชนบางขุนเทียน ชุมชนท่าพระจันทร์ ชุมชนสามย่าน เป็นต้น ชุมชนแต่ละแห่งมักจะสามรถสนองความจำเป็นเบื้องต้น (basic needs) ของคนในชุมชนได้ เช่น มีร้านค้า น้ำดื่ม น้ำใช้ หน่วยทางการเมือง อาทิกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต มีวัด มีที่ทำการไปรษณีย์อย่างไรก็ดี ชุมชนมีขนาดต่างกัน บางแห่งเป็นหมู่บ้าน (village) ชนบทมีไม่กี่หลังคาเรือน บางแห่งในเมืองมีครอบครัวเป็นร้อยเป็นพัน เช่น แขวง หรือเขตในเขตเมือง

4. **ชนชั้น (social class)** เป็นองค์การสังคมประเภทระบบการจัดคนออกเป็นช่วงชั้น (strata) โดยอาศัยเกณฑ์สถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม (socio-economic status) แต่ละสังคมอาจจัดคนเป็นช่วงชั้นกว้างๆ ออกเป็นสามช่วงชั้น คือ ชั้นสูง กลาง ล่าง (higher middle and lower class) แต่ละช่วงชั้นจะมีแบบชีวิต (life style) เช่น เรือนชาน บ้านช่อง เสื้อผ้า เครื่องใช้ อาหารการกิน การศึกษา อาชีพ และโอกาสชีวิต (life chance) เช่น โอกาสที่จะได้รับการศึกษาสูง โอกาสที่จะได้ทำงานดีมีรายได้สูง โอกาสในการที่จะมีสุขภาพดี โอกาสในการที่จะได้รับความยุติธรรมในคดีความ เป็นต้นแตกต่างกัน

ระบบชนชั้น (class system) เป็นระบบที่มีอยู่ในสังคมสมัยใหม่ เป็นระบบเปิด (open system) ในแง่ที่ว่า ในช่วงชีวิตคนสามารถเปลี่ยนชนชั้นของตนได้ เช่น จากที่เคียด่า (lower class) อาจขยับมาเป็นชั้นกลางได้ เพราะมีการศึกษาดีขึ้น ร่ำรวยขึ้น หรือในทางกลับกัน เดิมเคยสูง (higher class) เป็นเชื้อพระวงศ์ เป็นขุนนาง เป็นเศรษฐี แล้วตกยากกลายเป็นคนชั้นล่าง เพราะสิ้นเนื้อประดาตัว ไม่สามารถแบบชีวิตเดิมไว้ได้ เป็นต้น

5. สหจร (association) คือ องค์การสังคมที่ได้รับการจัดตั้งมาโดยจงใจ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่าง ตัวอย่าง คือ บริษัทห้างร้าน สมาคม สโมสร กองทัพ โรงงานอุตสาหกรรม สหกรณ์ กระทรวง ทบวง กรม มหาวิทยาลัย โรงเรียน

สังคมมนุษย์ มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์การสังคมขนาดใหญ่และโครงสร้างซับซ้อน (large and complex organization)
2. มีความอิสระเชิงหน้าที่ (functional autonomy)
3. มีความอิสระเชิงวัฒนธรรม (cultural autonomy)
4. มีภาวะครอบงำ (dominance)

สำหรับองค์ประกอบแรก องค์การขนาดใหญ่และโครงสร้างซับซ้อนหมายถึง ความใหญ่และซับซ้อนมากกว่าองค์การใดๆ ภายในตัวสังคม นั่นคือ ใหญ่กว่าองค์การแบบราชการ (bureaucracy) ใหญ่กว่าทุกชนชั้นรวมกัน (all social class) เมื่อเป็นองค์การ ก็จะต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

คำว่า มีอิสระเชิงหน้าที่ (functional autonomy) หมายถึง การมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ และมีหน้าที่หลายหน้าที่ เพื่อให้สังคมดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น หน้าที่ทางเศรษฐกิจ อนามัย ศาสนา นันทนาการ และการเมือง เป็นต้น รวมทั้งหน้าที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

คำว่า มีความอิสระเชิงวัฒนธรรม (cultural autonomy) หรือการมีวัฒนธรรมเป็นของตัวเอง หมายถึงการที่สังคมต้องมีวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตเป็นของตนเอง

คำสุดท้ายคือ ภาวะครอบงำ (dominance) หมายถึง การที่สังคมมนุษย์จะต้องมีอำนาจควบคุมให้ทุกหน่วยในสังคมไม่ว่าจะเป็นปัจเจกชนกลุ่มกลุ่มคนประเภทใดๆ ภายในอาณาเขตสังคม ทำอะไรหรือเว้นการกระทำใดๆ เพื่อความอยู่รอด และเพื่อความเป็นระเบียบ ความสามัคคี และความเจริญเติบโตต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construction of Reality)

แนวคิดการสร้างความเป็นจริงทางสังคม เป็นแนวคิดหนึ่งของสำนักปรากฏการณ์นิยม ซึ่งสนใจหลัก 3 คำถาม คือ คนเราสร้างความหมาย (Make sense) กับโลกของตัวอย่างไรคนเราก่อนสร้าง / คัดแปลง สร้างใหม่ และรื้อซ่อม (Construct / Reconstruct / deconstruct) ชีวิตประจำวันของตนเองอย่างไร เนื่องจากนักปรากฏการณ์นิยมเห็นว่าวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดคือวิถีชีวิตประจำวัน (way of life) คนเราสามารถทำอะไรไปได้โดยปริยายโดยไม่ต้องหยุดคิดหรือหยุดตั้งคำถามไปได้อย่างไร (taken for granted)

คำตอบสำหรับคำถามทั้ง 3 ข้อ สำนักปรากฏการณ์นิยมตอบว่า ที่เราทำได้ทั้งหมดนั้นก็เพราะเราแต่ละคนมี " คลังแห่งความรู้ทางสังคม " (Stock of Social Knowledge) เอาไว้เป็นคู่มือเมื่อเราเผชิญกับโลก เราจึงสามารถเปิดคลังแห่งความรู้ของเราออกมาใช้ จนดูคล้ายทำได้โดยอัตโนมัติ

ซูทซ์ (Schutz) (อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2544 : น.238) ได้เสนอแนวคิดการสร้างความเป็นจริงไว้ว่า

"โลกที่แวดล้อมตัวบุคคลนั้น มีอยู่ 2 โลก โลกแรก เป็นโลกทางกายภาพ (Physical World) อันได้แก่ วัตถุ สิ่งของ บุคคล บรรยากาศด้านกายภาพทั้งหลายที่แวดล้อมบุคคล โลกนี้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ส่วนอีกโลกหนึ่งมีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น โลกทางสังคม (Social World) สิ่งแวดล้อมเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic environment) หรือความเป็นจริงทางสังคม (Social Reality) โลกนี้เกิดจากการทำงานของสถาบันต่างๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา ที่ทำงาน รัฐ และสื่อมวลชน เป็นต้น

สื่อมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม ซึ่งมีบทบาทในการเป็นสื่อกลางระหว่างสมาชิกในสังคมกับโลกแห่งความเป็นจริง โดยสื่อมวลชนผลิตและแพร่กระจายสาร ซึ่งตามนัยหมายถึง ชุดแห่งสัญลักษณ์ที่มีความหมายอ้างอิงถึงโลกแห่งประสบการณ์ซึ่งเป็นตัวแทนของสรรพสิ่งต่างๆ หรือสภาวะการณ์ความเป็นจริงของโลกกายภาพ และโลกทางสังคมที่แวดล้อมตัวเรา "สาร" ของสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และสร้างความเชื่อถือเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงทางสังคม ให้เกิดกับคนเรา สื่อมวลชนรับภาระหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงให้คนเรามีประสบการณ์ทางอ้อมกับสรรพสิ่งต่างๆ และปรากฏการณ์ต่างๆ ในโลกแห่งความเป็นจริง กล่าวคือ สมาชิกในสังคมได้เรียนรู้ความเป็นจริงทางสังคมตามที่สื่อมวลชนสร้างหรือนิยามไว้ สมาชิกในสังคมสามารถรับรู้และเข้าใจสถานการณ์ความเป็นจริงทางสังคมได้ โดยไม่ต้องมีประสบการณ์ร่วมโดยตรง ขวัญเรือน กิติวัฒน์ (2530, น.83)

อาร์โดนีและมานเน่ (Adoni & Mane) (1984: p.323-340) แบ่งประเภทของความเป็นจริงออกเป็น 3 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ความเป็นจริงทางสังคม (Objective Social Reality) คือ ความจริงที่เราสัมผัสได้ด้วยประสบการณ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกภายนอก ซึ่งเราได้เผชิญในฐานะที่เป็นจริง
2. ความเป็นจริงเชิงสัญลักษณ์ของสังคม (Symbolic Social Reality) คือความเป็นจริงที่แสดงออกมาในรูปของสัญลักษณ์ เช่น ศิลปะ เอกสาร หรือเนื้อหาในสื่อ ซึ่งความจริงชนิดนี้มีมากมาย สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือความสามารถของบุคคลในการรับรู้ และแยกแยะสิ่งต่างๆด้วยตนเอง
3. ความเป็นจริงทางสังคมอัตนัย (Subjective Social Reality) คือ ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในทัศนะของผู้มองเอง นั่นก็คือ ทั้งความจริงที่ได้รับแบบ Objective และ Symbolic มารวมกันเข้ากลายเป็นแบบ Subjective อาจกล่าวได้ว่า ความจริงถูกนำเสนอได้ในรูปของสัญลักษณ์ และนำไปสู่จิตสำนึกของแต่ละบุคคล

จากแนวคิดนี้ เมื่อนำมาอธิบายกับสื่อมวลชน เช่น ละครโทรทัศน์ นั่นก็หมายความว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏบนจอโทรทัศน์ ก็คือ โลกที่ถูกประกอบสร้างขึ้น เป็นโลกแห่งสัญลักษณ์ที่เราอาจเรียกว่าเป็น โลกแห่งละคร แนวคิดนี้จะช่วยเป็นกรอบในการวิเคราะห์ว่า ผู้สร้างละครหรือผู้กำกับละคร ในฐานะเป็นกลไกหนึ่งที่ทำหน้าที่ประกอบสร้าง "ความเป็นจริง" ของสถาบันสื่อมวลชน ได้ประกอบสร้างความหมาย "ความเป็นจริง" ให้กับภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในละครหลังข่าวภาคค่ำช่อง 3 จากความเป็นจริงในแง่มุมใด และมีการประกอบสร้างในลักษณะเช่นใด

ในขณะที่การรับรู้ความหมายของ "ความเป็นจริง" ในโลกทางสังคม หรือในโลกแห่งสัญลักษณ์นั้น มนุษย์เราจะรับรู้ "ความเป็นจริง" เพียงบางส่วนจากโลกแห่งความเป็นจริง แล้วนำมาสร้างขึ้นเป็น "คลังแห่งความรู้ทางสังคม" (Stock of Social Knowledge) เมื่อใดก็ตามที่เราได้รับความเป็นจริงอันใหม่เข้ามา เราก็จะมาเปิดคลังแห่งความรู้ทางสังคมนี้ ทำให้มนุษย์สามารถเข้าใจความหมายของความเป็นจริงอันใหม่นั้นได้ทันที "ความเป็นจริง" ที่เกิดขึ้นในสมอการรับรู้ของมนุษย์นี้ ก็คือ ความเป็นจริงทางสังคมนั่นเอง สุภา จิตติวิสุรัตน์ (2545, น.12)

แนวคิดการให้ความหมายกับคำหรือภาษาจากการสร้างภาพของสื่อ (The Word Meaning Theory of Media Portrayals)

“คำ” หรือ “ภาษา” ในฐานะการสร้างความหมายให้กับความเป็นจริง ตามแนวคิดการให้ความหมายกับคำหรือภาษาจากการสร้างภาพของสื่อ (The Word-Meaning Theory of Media Portrayals) (De Fleur and Dennis 1996: p.591-597) ความหมายของคำมาจากประสบการณ์ส่วนตัวที่เราแต่ละคนมีภาพในความคิดของเรา (picture in our head) และในขณะที่เราพูดคำต่างๆ

ออกไปนั้น เราสื่อสารโดยการอ้างถึงความหมายในตัวของเราที่ถูกกระตุ้นจากคำต่างๆ คนที่รับสารจากคำพูดของเราไปจะสร้างการตีความของเขาอีกทีโดยใช้ประสบการณ์ของเขาเอง

เราติดต่อกับโลกบนพื้นฐานของความรู้ที่ได้จากแหล่งต่างๆ ทางสังคม ทุกวันนี้เรามีสื่อมวลชนในฐานะศูนย์กลางของกระบวนการนี้ เราแต่ละคนได้รับอิทธิพลจากการที่สื่อมวลชนได้เสนอภาพ การอภิปราย การตีความให้กับความจริงต่างๆ

ในกระบวนการสื่อสารในสังคมที่เรามีส่วนร่วม ทำให้เรารับและมีแบบแผนร่วมกันในความหมายของสิ่งต่างๆที่ถูกอธิบายด้วยภาษาจากการสร้างภาพของสื่อ (media portrayal) เช่น ชีวิตในแถบ Arctic, การแต่งงาน, ความบอย, การอยู่นอกโลก เราว่ามันเป็นอย่างไร แม้ว่าเราไม่เคยอยู่ชั่วโลกเหนือ, ไม่เคยแต่งงาน, เจอกับความบอยหรือไปนอกโลกมาก่อน

ตามแนวคิดนี้การที่เราไม่ได้พบกับประสบการณ์ที่แท้จริงในโลกที่มีความซับซ้อนนี้ เราได้สร้างวัฒนธรรมของเราและโลกส่วนตัวทางความหมายขึ้นมาผ่านการสื่อสาร โดยผ่านการมีภาพตัวแทนร่วมกัน (shared representation) หรือ "ภาพความคิดในหัวเรา" ที่เรารับรู้, คิดและก่อรูปรวมถึงการตอบสนองต่อโลกภายนอก

การสร้างภาพเช่นนี้สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างคำคำหนึ่งและกลุ่มของประสบการณ์ส่วนตัวภายในตัวเราที่ถูกกระตุ้นจากคำๆนั้น หรืออีกอย่างหนึ่งสื่อมวลชนสามารถก่อรูปความหมาย เมื่อเราเปิดรับเนื้อหาและการสร้างความหมายที่คล้ายๆ กันโดยสื่ออาจจะไม่ตั้งใจให้เกิดขึ้น ตัวเราอาจจะได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนในระหว่างที่เราเพลิดเพลิดไปกับเนื้อหาของสื่อสิ่งพิมพ์, วิทยุ, อินเทอร์เน็ต หรือ ละครโทรทัศน์ เราจะเรียนรู้คำใหม่ๆ ที่เพิ่มเติมคำศัพท์ในความคิดเราตลอด ดังนั้นสื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลที่สำคัญในการเปลี่ยนรูปคำศัพท์และความหมายมาตรฐานที่ใช้ร่วมกันของคำๆนั้น ซึ่งรูปแบบในการสร้างภาพของสื่อมวลชนที่พัฒนามาจากแนวคิดการสร้างความเป็นจริงทางสังคม มีดังนี้

การจัดตั้ง (Establishment) เป็นกระบวนการตั้งคำใหม่และความหมายใหม่ให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบภาษา ผ่านการเปิดรับการสร้างภาพของสื่อ เช่น คำที่มาจากภาษาของสื่อ โดยทีเดียว เช่น "Rambo" เดิมเป็นชื่อของตัวละครแต่มันถูกก่อความหมายใหม่เป็นการอธิบายถึงคนที่ใจกล้าบ้าบิ่น ทำอะไรไม่ยั้งคิด

ส่วนขยาย (Extension) เป็นการขยายความหมายเพื่อให้คำนั้นสามารถใช้แทนความหมายนั้นได้มากขึ้น คนเราจะเรียนรู้ความหมายเพิ่มเติมที่มากับสัญลักษณ์ต่างๆ ที่คุ้นเคย เช่น ก่อนหน้าการปฏิวัติทางทหารในอิรักและคูเวต คำว่า "พายุทะเลทราย" มีความหมายถึงสภาพอากาศที่ไม่สงบในภูมิภาคที่แห้งแล้ง แต่หลังจากนั้นก็มีความหมายที่ซับซ้อนมากขึ้น คือ หมายถึงการแทรกแซงกำลังทางทหาร

การแทนที่ (Substitution) เป็นการแทนที่ความหมายเก่าๆ และสร้างคำที่มีความหมายใหม่ขึ้นมาเป็นผลมาจากการใช้ที่แพร่หลายในละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และรายงานข่าว เช่น การอ้างถึงคนที่มีลักษณะ "gay" ซึ่งไม่ได้หมายถึงคนที่รักสนุกตามความหมายเดิม ปัจจุบันนี้จะไม่พบว่ามีการอธิบายตัวเองในฐานะ "gay" ถ้าไม่ได้อ้างถึงรสนิยมทางเพศของตัวเอง

เสถียรภาพ (Stabilization) เป็นการที่ให้ความหมายเหมือนกับเป็นมาตรฐาน เราจะรับเอาชุดของความหมายจากสัญลักษณ์ที่ถูกสร้างภาพขึ้น โดยสื่อจะต่อยอดความหมายเหล่านี้ เช่น การที่คนอเมริกันมีความคิดเกี่ยวกับคนผิวดำในแหล่งเสื่อมโทรม ชาวอเมริกันผิวขาวจะคิดว่าเขาเหล่านั้นอันตรายและมีความก้าวร้าว ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วอาจไม่ใช่ สิ่งนี้เป็นผลมาจากรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์

แนวคิดการให้ความหมายกับภาษาจากการสร้างภาพของสื่อนี้ สามารถนำมาอธิบายกับสื่อมวลชนอย่างละคร เพราะเนื้อหาเรื่องราวต่างๆ ที่ละครถ่ายทอดมาสู่ผู้ชมนั้นเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นโดยผู้ผลิต ซึ่งแนวคิดนี้จะเป็นการวิเคราะห์ภาพของตัวละครที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ ซึ่งถือเป็นโลกแห่งสัญลักษณ์แบบหนึ่งว่าเป็นอย่างไร

แนวคิดเกี่ยวกับละครโทรทัศน์

ละครโทรทัศน์เป็นการสร้างเรื่องราว สร้างเหตุการณ์ สร้างจินตนาการขึ้นเพื่อให้เป็นที่สนใจ ละครโทรทัศน์ที่น่าเสนอมองดูทั่วไปอาจเป็นเรื่องราวสั้นๆ หรืออาจมีความยาวเป็นเรื่องราวของคนหลายช่วงอายุก็ได้ เรื่องราวของละครโทรทัศน์มีอยู่หลายประเภท เช่น ละครชีวิต ละครสืบสวน ละครสะท้อนใจ ละครประวัติศาสตร์ ละครตลก ละครผจญภัย เป็นต้น

ความเป็นมาของละครโทรทัศน์ไทย

ปนัดดา ชนสถิต (2531, น.3-7) ได้ศึกษาและสรุปถึงความเป็นมาของละครโทรทัศน์ไทยไว้ดังนี้

รายการละครโทรทัศน์ในระยะเริ่มแรกนั้นเป็นรายการที่แสดงทางโทรทัศน์เป็นละครไทยประเภทต่างๆ ยังไม่ใช่ละครที่ผลิตขึ้นเพื่อโทรทัศน์โดยเฉพาะ การแสดงเป็นเรื่องราวประเภทละครจัดเป็นรายการสดทั้งสั้น เริ่มหลังจากเปิดสถานีไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม ไปแล้วประมาณสองเดือนกว่า ละครโทรทัศน์ยุคเริ่มต้นของไทยส่วนใหญ่จะเป็นละครสั้นจบในตอน เป็นละครฉากเดียว เพราะมีห้องส่ง (studio) ขนาดเล็กเพียงห้องเดียว จึงจำเป็นต้องใช้ฉากจำกัด ในพ.ศ. 2499-2500 การจัดรายการประเภทละครเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นละครสั้นจบในตอน เพราะวิธีหาเรื่องที่จะนำมาเป็นละครโทรทัศน์ ในสมัยนั้นนิยม Plot ขึ้นเองไม่พึ่งหนังสือและมักเป็นเรื่องสั้น และเริ่มมีละครสั้นประเภทละครชวนหัวแสดงเป็นประจำทุกสัปดาห์

ละครโทรทัศน์เริ่มเฟื่องฟูในพ.ศ. 2501 นักแสดงจากละครเวทีเข้ามาในวงการละครโทรทัศน์เพิ่มมากขึ้น พ.ศ. 2502 ละครโทรทัศน์ทางไทยทีวีช่อง 4 (ขาว-ดำ) มีผู้ชมนิยมมากขึ้น คณะละครมีมากขึ้นเป็นลำดับ ในขณะที่ทาง ท.ท.บ. ช่อง 7 (ขาว-ดำ) ก็เริ่มบุกเบิกด้านละครโทรทัศน์มากขึ้น คณะละครที่เคยแสดงทางไทยทีวีช่อง 4 ที่เป็นคณะผู้จัดรายการภายนอกสถานีซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นนักแสดงละครเวที ย้ายมาจัดการแสดงละครทางช่อง 7 เนื้อเรื่องที่นำมาจัดทำละครโทรทัศน์จะนำมาจากเรื่องที่เคยเขียนเป็นละครเวทีมาก่อนมาใช้เป็นบทละครโทรทัศน์มีจำนวนไม่น้อย นอกจากนี้ยังนำมาจากเรื่องที่เคยทำเป็นภาพยนตร์มาแล้ว ส่วนเนื้อเรื่องที่แต่งขึ้นใหม่สำหรับละครโทรทัศน์ก็มีจำนวนมากหลังจากนี้ละครโทรทัศน์ยิ่งเฟื่องฟูขึ้น ทั้งสองสถานีแข่งขันผลิตละครออกอากาศมีทั้งที่จบในตอนและละครยาวหลายตอนจบ ประมาณพ.ศ. 2505 – 2510 ละครโทรทัศน์ยิ่งเฟื่องฟูขึ้นเป็นลำดับมีคณะละครเพิ่มขึ้นหลายสิบคณะ ประมาณพ.ศ. 2511 – 2518 กิจการละครโทรทัศน์เริ่มเสื่อมไปช่วงเวลาหนึ่ง เพราะการผลิตรายการและการแสดงไม่พิถีพิถัน พ.ศ. 2519 ละครโทรทัศน์กลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้งหนึ่งเมื่อเทปโทรทัศน์ เข้ามามีบทบาทในวงการโทรทัศน์ไทยเพิ่มมากขึ้น ในพ.ศ. 2522 สถานีต่างๆ ต่างก็เปลี่ยนเป็นออกอากาศในระบบโทรทัศน์สี ละครโทรทัศน์ประเภท TV Serials หรือ Soap Operas มีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะทางช่อง 3 สี และช่อง 5 สี (ช่อง 7 ขาว-ดำเดิม) ส่วนช่อง 9 สี (ช่อง 4 ขาว-ดำเดิม) เคยเป็นผู้นำมานานในเรื่องละคร กลับอ่อนไปด้วยระบบการทำงานภายในไม่เอื้ออำนวยในการผลิตรายการ

ความหมายของละครโทรทัศน์

ละครโทรทัศน์มาจากคำว่า ทำ และ แสดง ซึ่งมีนักปราชญ์อย่าง อริโตเต้น ได้กล่าวถึงความหมายของละครโทรทัศน์ไว้ดังนี้ ละคร (drama) มีรากของคำมาจากคำกรีกหมายถึง ทำ (to do) แสดง (to act) อรณูช เลิศจรรยารักษ์ (2541, น.63 – 64)

คำว่า ละคร (drama) การแสดงประเภทหนึ่งผู้แสดงเรียกว่า ตัวละคร มีเวที หรือสถานที่ใช้ในการแสดงมีบทให้ตัวละครแสดงตามเนื้อเรื่อง โดยมากมีดนตรีประกอบมีลักษณะแตกต่างกันออกไปหลายชนิด การเล่นที่ใช้สัตว์เป็นตัวแสดง เช่น ละครลิง ละครสัตว์ โดยปริยายหมายถึง ความเป็นไปของชีวิต โลกคือละคร พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542, น. 1329)

ละครเป็นการถ่ายทอดชีวิตจริงมาให้ดูบนเวที โดยมีขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ บทละคร การเขียนบท การผลิตละคร จนมาถึง การแสดงละครในที่สุด บทละครจึงเปรียบเสมือนโครงกระดูกซึ่งจะมีเลือดเนื้อและชีวิตก็ต่อเมื่อนักแสดงสวมบทบาทตามที่เขียนไว้ในบทละครและแสดงออกสู่สายตาผู้ดู ยูวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา (2545, 120)

ลักษณะของละครโทรทัศน์

ละครโทรทัศน์มีลักษณะที่สำคัญหลายประการคือ ละครโทรทัศน์ ทำให้ผู้ชมได้ปลดปล่อยอารมณ์ (emotional release) โดยผ่านการดำเนินเรื่องราวการกระทำของตัวละครทำให้ผู้ชม ได้หัวเราะ ได้ร้องไห้ ได้แปลกใจ ได้ตื่นเต้นเร้าใจกับเหตุการณ์ที่พลิกผันอย่างเหนือความคาดหมาย และละครโทรทัศน์ได้เปิดโอกาสให้ผู้ชมได้เติมเต็มจินตนาการของตนเอง (fantasy fulfillment) ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ (wishful thinking) ในขณะที่โลกแห่งความจริงในชีวิต พบว่ามีความซ้ำซากขาดสีสัน การนั่งดูละครโทรทัศน์ เปรียบเสมือนเป็นการเปิดโลกที่มีสีสันสดใสแห่งจินตนาการเหมือนว่าผู้ชมได้รับ ได้สัมผัสด้วยประสบการณ์ด้วยตัวเอง และประการสุดท้าย ละครโทรทัศน์เปิดโอกาสให้ผู้ชม ได้ค้นหาข้อมูลและคำแนะนำจากตัวละครที่ตนชื่นชอบ เช่น บรรดา ผู้ที่ตกที่นั่งเมียมหวนลงใจจืดจางกับ ดร. วิกันดาในละครเรื่องเมียมหวนว่าเธอจะมีปฏิริยาตอบโต้เพื่อที่จะได้นำมาปรับใช้กับชีวิตจริงของตนเอง กาญจนา แก้วเทพ (2544, น.454 – 455)

ศิลปะการแสดง คือ การเลียนแบบธรรมชาติ ธรรมชาติถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งใหญ่ เป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจต่อศิลปิน นักแสดงในการสร้างสรรค์งาน ธรรมชาติจึงเปรียบเหมือนแหล่งวิทยากรที่เป็นแม่แบบสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ที่เราต้องเรียนรู้เข้าใจเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ธรรมชาติจึงเปรียบเหมือนแกนหลักที่เป็นหัวใจสำคัญซึ่งส่งผลโดยตรงต่องานศิลปะและการแสดง ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าศิลปะ คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยอาศัยธรรมชาติเป็นแม่แบบหรือเป็นโครงสร้างที่ทำหน้าที่เป็นตัวชี้นำผู้แสดงได้พบความประทับใจจากการสังเกต ในความลึกซึ้งที่แฝงเร้นอยู่ในธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นรูปลักษณะ สีสัน ความงดงาม เรามองเห็นถึงความผันแปรของสรรพสิ่งที่มีขึ้นมีลง มีเกิด มีแก่ มีตาย ก่อให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึก ความประทับใจ เสียใจ เปลี่ยนแปลงไปกับฤดูกาล อันเป็นแรงผลักดันให้เราเกิดความคิดฝันจินตนาการ รู้เจ็บ รู้ปวด รู้ร้อน รู้หนาว ตลอดจนเกิดความต้องการอันเป็นกิเลสตัณหาเป็นความต้องการส่วนตนที่จะครอบครองเป็นเจ้าของรวมไปถึงความต้องการที่แสดงออกในรูปแบบต่างๆ เพื่อที่จะถ่ายทอดความประทับใจ ความเจ็บปวดและความทรงจำด้วยสื่อสารในลักษณะต่างๆ รวมทั้งการบันทึกและการแสดงออกโดยการเลียนแบบธรรมชาติ

แนวเนื้อเรื่องของละครมี 6 ประเภท ดังนี้ บรรจง โกศัลวัฒน์ (2545, น. 5 – 6)

1. ความรัก (Love theme) เป็นบทละครที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับความรัก
2. หลักศีลธรรม (Morality theme) เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา เนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากหลักศีลธรรมของสังคม

3. ความพยายาม (Idealism theme) เป็นละครที่มีแนวเรื่องที่ชี้ให้เห็นถึง ความพยายามของบุคคลที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุในสิ่งที่ปรารถนา

4. ความขัดแย้ง (Power theme) เป็นแนวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจเป็นเรื่องของปัญหาที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างบุคคล 2 คนหรือ 2 กลุ่ม ที่มีความต้องการในสิ่งเดียวกัน

5. สร้างสรรค์ (Career theme) เป็นบทละครที่มีแนวเรื่องแสดงให้เห็นถึง ความพยายามของบุคคล เพื่อให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน การสร้างสรรค์ศิลปะ หรือความพยายามในการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน

6. แยกต่าง (Outcast theme) เป็นบทละครที่มีแนวเรื่องแสดงให้เห็นการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ในลักษณะที่ผิดแปลกไปจากคนทั่วไป เนื่องจากความผิดปกติหรือความพิการของร่างกาย

รูปแบบของละคร (classification of types of play) ได้กำหนดรูปแบบของละครโทรทัศน์ไว้สำหรับการจำแนกประเภท 10 รูปแบบด้วยกันคือ (Goodlad 1971, น.159-161)

1. ละครตลก (Farce) ละครประเภทนี้เนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องตลก ขบขันไม่ได้มุ่งหวังที่จะให้สาระอะไร

2. ละครเนื้อหาตรงไปตรงมา (Straight) ละครประเภทนี้จะดำเนินเรื่องอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีอะไรลึกลับซับซ้อน

3. ละครตลก (Comedy) เป็นละครตลกเช่นเดียวกับ Farce แต่มีสาระมากกว่า Farce เพราะดำเนินเรื่องเช่นเดียวกับละครปกติ แต่มีการสอดแทรกตลกขบขันหรือความตลกขบขันอาจเกิดขึ้นพฤติกรรมของตัวละครแต่ละตัว

4. ละครสงคราม (War Setting) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสงครามและการสู้รบโดยเฉพาะ

5. ละครอาชญากรรม (Detective Story) ได้แก่ ละครสืบสวน เช่น การก่ออาชญากรรมที่จะต้องมีการสืบหาตัวคนร้าย

6. ละครสะท้อนขวัญ (Thriller) ได้แก่ ละครที่ดำเนินเรื่องให้ผู้ดูเกิดความรู้สึกตื่นเต้นไปกับเนื้อเรื่อง

7. ละครสารคดี (Documentary Style) เป็นละครที่แสดงถึงความเป็นจริงของยุคแต่ละยุคสมัย แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยส่วนมากจะเป็นละครประวัติศาสตร์

8. ละครลึกลับ (Mystery Story) ในที่นี้เรื่องที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์หรือเป็นเรื่องเหนือธรรมชาติ

9. ละครวิทยาศาสตร์ (Science Story)

10. ละครเพื่อฝัน (Fantasy) ไม่ตรงกับความเป็นจริงในสังคม หรือจินตนิยาย
รูปแบบของละครโทรทัศน์นี้บางครั้งอาจจะผสมปนเปกันได้ หรือละครเรื่องหนึ่งมี
หลายรูปแบบ

หน้าที่ของละครโทรทัศน์

ละครโทรทัศน์มิได้เป็นเพียงความบันเทิงชั่วคราวช่วยยามเท่านั้น หากทว่ายังมีหน้าที่และ
ยังอาจมีผลกระทบหลายอย่างในระยะยาวนานติดตามมากำลังเป็นที่สนใจในแวดวงของนัก
สื่อสารมวลชน ตัวอย่างเช่น ข้อเสนอหน้าที่ของละครโทรทัศน์อาจจะมีดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพ
2541: น.283)

1. ส่งเสริมระบบคุณค่าบางอย่างของสังคม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ธรรมะย่อมชนะ
อธรรม การรักสันติและการให้อภัยเป็นหนทางแก้ปัญหาที่ดีกว่าการอาฆาตเค้น การศึกษาพรหมจรรย์
เป็นสิ่งที่ดีสำหรับผู้หญิง
2. เป็นตัวกำหนดหน้าที่และจำกัดบทบาทของพฤติกรรมของคนในสังคม เช่น อนุญาต
ให้ผู้ชายมีผู้หญิงได้หลายคน แต่จะต้องรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ผู้หญิงจะมีผู้ชายได้คน
เดียวแต่ไม่ต้องรับผิดชอบภาระของครอบครัว ผู้เป็นลูกต้องกตัญญูต่อพ่อแม่ เป็นต้น
3. อาจจะเป็นเวที (forum) สำหรับนำประเด็นที่อ่อนไหว (sensitive) มาอภิปรายกัน
ได้ เช่น เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เรื่องรักร่วมเพศ เรื่องปัญหาครอบครัวแตกแยก เป็น
ต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น
ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นสังคมด้อยพัฒนา สังคมที่กำลังพัฒนา หรือสังคมที่พัฒนาแล้วก็ตาม การ
เปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นปรากฏการณ์ที่สังเกตได้ ในบางครั้งการเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปอย่างช้าๆ
คือค่อยเป็นไป ซึ่งมีผลกระทบกระท่อนต่อวิถีชีวิตของคนเราไม่มากนัก แต่ในบางขณะการ
เปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีขอบเขตกว้างขวางอันส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง

การเปลี่ยนแปลงย่อมจะเกิดขึ้นเสมอในทุกสังคมคือ อาจจะเร็วหรือช้าก็ได้ ขึ้นอยู่กับ
กาลเวลา ไม่มีสังคมใดหยุดอยู่กับที่โดยแท้จริง เพราะการเปลี่ยนแปลงเป็นลักษณะธรรมชาติของ
มนุษย์ อย่างน้อยที่สุดเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเวลาต่างกัน แม้จะคล้ายกันก็ไม่มีทางเหมือนกัน
ได้โดยเด็ดขาด สาเหตุอย่างหนึ่งของความไม่เหมือนกันคือ ก็เพราะมีการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลที่
เกี่ยวข้อง เมื่อมีการเปลี่ยนตัวบุคคล เหตุการณ์ก็จะเปลี่ยนแปลงไป เพราะบุคคลแต่ละคนมีลักษณะ
พิเศษบางอย่างของตนเอง (individuality) ซึ่งทำให้ไม่เหมือนกับบุคคลอื่นหรือแม้แต่บุคคลนั้นเอง
บุคลิกลักษณะของเขาย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอายุขัย เหตุการณ์ในอดีต และ ภูมิศาสตร์ ย่อมมีการ

เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มนุษย์สร้างใหม่ขึ้นมา เช่น แนวความคิดหรือแบบการกระทำ ซึ่งกลายเป็นบรรทัดฐานหรือประเพณีใหม่ขึ้นมา และทำให้สภาพแวดล้อมเดิมทางสังคมต้องเปลี่ยนแปลงไป ในด้านสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงก็เกิดขึ้นเสมอ ทั้งที่เป็นไปโดยธรรมชาติและโดยการตัดแปลงแก้ไขและควบคุมโดยมนุษย์ ประเสริฐ เข้มกลิ่นฟุ้ง (2516, น.1)

ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ฮอร์ตตันและฮันต์ (Horton and Hunt) วัชรา คลาชนาทร (2530, น.185) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมุ่งถึงการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของสังคมและระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอายุของประชากร ระดับการศึกษาของประชาชน อัตราการเพิ่มของประชากร การเปลี่ยนแปลงระบบความสัมพันธ์ของสังคมแบบชนบทไปสู่สังคม เมื่อการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างจากระบบที่ปราศจากแบบแผนไปสู่การจัดตั้งสหพันธ์แรงงานและการใช้กฎหมายแรงงาน การที่คู่สมรสเปลี่ยนแปลงจากระบบสามีเป็นใหญ่ในครอบครัวไปสู่ความเสมอภาคกัน เป็นต้น

โจเอล ชารอน Joel M. Charon (1997, p.68-72) กล่าวถึงความหมายของการเปลี่ยนแปลงของสังคมว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสังคมที่เมื่อใดก็ตามที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม สถาบันทางสังคม หรือ โครงสร้างทางสังคม ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536, น.23) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงสังคมไว้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเปรียบเทียบความแตกต่างจากระยะเวลาหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปสู่อีกระยะเวลาหนึ่ง นอกจากนี้ยังเป็นการเปลี่ยนแปลงในระบบโครงสร้างและหน้าที่ของระบบความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างมนุษย์หรือกลุ่มคนในสังคม ตลอดจนเป็นการเปลี่ยนแปลงการกระทำระหว่างกันทางสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจเกิดขึ้นในระดับต่าง ๆ กัน เช่น ในระดับกลุ่ม สถาบันทางสังคม ชุมชน และประเทศ

ราชบัณฑิตยสถาน (2524, น.327) ให้ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมว่า หมายถึง การที่ระบบสังคมกระบวนการแบบอย่าง หรือรูปแบบทางสังคม เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ระบบครอบครัว ระบบการปกครอง ได้เปลี่ยนแปลงได้ไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนี้อาจเป็นไปในทางก้าวหน้าหรือถดถอย เป็นไปอย่างถาวรหรือชั่วคราว โดยวางแผนให้เป็นไปหรือเป็นไปเอง และเป็นประโยชน์หรือให้โทษก็ได้ทั้งสิ้น

ผจงจิตต์ อธิคมนันตะ (2531, น. 21) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงไปในโครงสร้างของสังคม โครงสร้างสังคมนั้นประกอบด้วยกลุ่มคน ความสัมพันธ์ และสถาบัน คือ เป็นการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มคน การเปลี่ยนแปลงในด้านนี้หมายถึง การ

เปลี่ยนแปลงในอัตราการเกิด อัตราการตาย การกระจายตัวของประชากร การอพยพเคลื่อนย้าย เพราะกลุ่มคนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจะมีผลต่อสังคมเสมอ นอกจากนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ ซึ่งได้แก่ความสัมพันธ์แบบปฐมภูมิมาเป็นทุติยภูมิกันมากขึ้น ฯลฯ ส่วนการเปลี่ยนแปลงในสถาบันก็ได้แก่ การเกิดมีสถาบันต่างๆ เพิ่มขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงภายในแต่ละสถาบัน ทั้ง 3 ส่วนที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมขึ้น

จากนิยามดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคม เปลี่ยนแปลงระเบียบของสังคม เปลี่ยนแปลงระบบความสัมพันธ์ของสังคม ซึ่งอาจเปรียบเทียบความแตกต่างจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่งไปสู่อีกระยะเวลาหนึ่ง ผลของการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะดีขึ้นหรือคงเดิม หรือเลวลงก็ได้ และการเปลี่ยนแปลงอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับกลุ่ม สถาบันทางสังคม ชุมชน และประเทศ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

จากปรากฏการณ์ทางสังคมที่ผ่านมา เราพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ อาจเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เป็นผลก่อให้เกิดความก้าวหน้าผู้คนให้การยอมรับ แต่บางครั้งอาจเป็นไปในทางลบ เป็นผลให้สังคมหยุดชะงักหรือลดความก้าวหน้าลง

การเปลี่ยนแปลงอาจอยู่ใน 2 รูปแบบ คือ การเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนกับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่มีการวางแผน ในสมัยปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงมักจะมีการวางแผน มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย เช่น เพื่อให้คนเป็นพลเมืองดี อาจปลูกฝังวัฒนธรรมหรือค่านิยมบางประการให้แก่สมาชิกในสังคม หรือการที่จะพัฒนาเป็นสังคมอุตสาหกรรม ก็เตรียมสร้างปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรม

ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนั้น มีทฤษฎีที่อาจนำมาใช้เพื่ออธิบายความเป็นมาและเป็นไปของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงจากลักษณะหนึ่งไปเป็นอีกลักษณะหนึ่ง

โดนัลด์ ไลท์จูเนียร์และซูซาน เคลเลอร์ (Donald Light Jr. และ Suzanne Keller) (1979: p.546-549) ได้เสนอทฤษฎีวิวัฒนาการ ทฤษฎีแห่งการสมดุล ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ทฤษฎีการขัดแย้ง และทฤษฎีการขึ้นลงมาอธิบายปรากฏการณ์ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทฤษฎีต่างๆ สารระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Evolutionary Theory) ทฤษฎีนี้มีความเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปอย่างเชื่องช้าค่อยเป็นค่อยไปโดยมีการสะสมเพิ่มพูนทีละเล็กละน้อย เป็นไปในทิศทางที่เพิ่มความสลับซับซ้อนและมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้นำทางแนวความคิดนี้ได้แก่ Herbert

Spencer และ Emile Drukheim แนวคิดเกี่ยวกับแรงขับที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงของ Spencer ได้แก่ หลักการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด Drukheim อยู่ที่หลักของการแบ่งแยกแรงงาน เมื่อมีประชากรเพิ่มมากขึ้น

ทฤษฎีความล้าทางวัฒนธรรม หมายถึงว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดการเสียสมดุล ดังนั้น ในส่วนที่ล้ากว่าก็จะปรับตัวให้ทันกับส่วนที่ล้ำหน้า William F. Ogburn ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า สังคมทั้งหลายมีแนวโน้มที่จะปรับตัวให้โครงสร้างอยู่ในสมดุล เมื่อความสมดุลนั้นเสียไปเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงที่เป็นส่วนชดเชย ก็จะบังเกิดขึ้นในส่วนอื่นเพื่อเสริมสร้างความสมดุล Ogburn สังเกตว่าวัฒนธรรมทางวัตถุมักจะเจริญล้ำหน้าวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ

ทฤษฎีมนุษย์นิเวศวิทยา ตามแนวความคิดของนักมนุษย์นิเวศมีความเห็นว่าสภาพสมดุลของสังคมอยู่ที่การปรับตัวของประชากรในชุมชนที่อาศัยหนึ่งๆ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันในวัฒนธรรม และจากความคิดนี้ถ้าจะมองถึงสภาพสังคมในเมืองหลวงก็เช่นกัน จะมีการแบ่งเขตสลัมคนชั้นกลาง และคนที่มิฐานะร่ำรวยซึ่งสภาพความเป็นอยู่หรือหมายถึงวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มก็ต่างกัน และคนก็จะพยายามปรับตัวให้เข้ากับถิ่นนั้นๆ

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural and Functional Theory) ซึ่งมองสังคมส่วนรวมว่าเป็นระบบหนึ่งซึ่งประกอบด้วยส่วนหรือระบบต่างๆ หรือสถาบันต่างๆ ที่ยึดเหนี่ยวและมีความสัมพันธ์กัน ถ้าส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยน ส่วนอื่นๆ ก็จะมีผลกระทบไปด้วย

หัวใจสำคัญของทฤษฎีแห่งการสมดุล ได้แก่ "พื้นฐานส่วนต่างๆ ได้รวมเข้าเป็นระบบและส่วนต่างๆ เหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กัน ถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นที่ส่วนใด ก็จะเป็นผลทำให้ส่วนอื่นๆ ของระบบซึ่งสัมพันธ์กันเปลี่ยนแปลงไปด้วย"

ทฤษฎีแห่งความขัดแย้ง (Conflict Theory) ทฤษฎีนี้เห็นว่า การขัดแย้งเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง เช่น การขัดแย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง การขัดแย้งระหว่างชนชั้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดการปฏิวัติระบบเศรษฐกิจ ระบบการปกครอง

ทฤษฎีแห่งการขึ้นลงของสังคม (Rise and Fall Theory) มีสมมติฐานที่ว่า สังคมวัฒนธรรมจะมีความเสื่อมและความเจริญถึงที่สุด ซึ่งสังคมทั้งหลายไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันทฤษฎีนี้ได้เปรียบเทียบความคิดของเขากับการเจริญเติบโตของคนๆ หนึ่งที่เริ่มจากทารก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ วัยชรา และในที่สุดก็ตายไปแต่การดับลงของวัฒนธรรมนั้นเขาเห็นว่าไม่ได้สูญหายไปไหน แต่จะพยายามปรับปรุงให้เกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่ขึ้นมา ทฤษฎีแห่งการขึ้นลงของสังคมนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทฤษฎีหมุนเป็นวงกลม (Cyclic Theory)

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอาจเป็นไปตามทฤษฎีดังกล่าว หรืออาจมีสาเหตุอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง และอาจกำหนดเป็นทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมขึ้นใหม่ก็ได้ การเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยอาจไม่เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีของ Light Jr. และ Keller แต่อาจเปลี่ยนแปลงด้วยสาเหตุหรือตามทฤษฎีที่เราพบและตั้งขึ้นใหม่

ทฤษฎีแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ทฤษฎีนี้เชื่อว่า สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ลักษณะของพื้นที่ ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ เป็นตัวกำหนดการจัดระเบียบและสภาพต่าง ๆ ในสังคมโดยตรง นิสัยใจคอและความเจริญของสังคมจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับสาเหตุทางภูมิศาสตร์ สังคมมีสภาพความเป็นอยู่ต่างก็เพราะสภาพทางภูมิศาสตร์ไม่เหมือนกัน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมักมีขอบเขตจำกัด เพราะดินฟ้าอากาศเป็นตัวกำหนดอยู่

ทฤษฎีตัวกำหนดทางเศรษฐกิจ (Economic Determinism) ทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับผลงานของคาร์ล มาร์กซ์ ซึ่งเชื่อว่าพื้นฐานของสังคมคือความสัมพันธ์ทางการผลิตระหว่างกลุ่มบุคคลต่างๆ ในสังคม ความสัมพันธ์ทางการผลิตจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับสภาพของเทคโนโลยีหรือระบบการผลิตในขณะนั้น สาเหตุทางเศรษฐกิจในความหมายของมาร์กซ์จึงมีความหมายคลุมเครือ บางครั้งผู้เชื่อในทฤษฎีนี้ก็ใช้ในความหมายที่แคบ กล่าวคือ หมายถึงระบบการผลิต (Mode of production) ในบางสังคมก็ใช้ในความหมายที่กว้างคือ หมายถึงสภาพความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็นชนชั้นต่างๆ แต่ละชั้นมีผลประโยชน์และความคิดเห็นขัดแย้งกัน ระบบการผลิตหรือความสัมพันธ์นี้เป็นพื้นฐานทางวัตถุ (material conditions) ของสังคม และเป็นตัวกำหนดการจัดระเบียบทางสังคมในด้านอื่นๆ ทั้งหมด

แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม

ความหมายของปัญหาสังคม มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายและให้คำจำกัดความของปัญหาสังคมไว้ ดังนี้

ไวน์เบิร์ก Weinberg (1970: p.246) ให้ความหมายของปัญหาสังคมว่า เป็นภาวะการณ์และแบบอย่างพฤติกรรมที่สมาชิกในสังคมพิจารณาว่าเป็นอุปสรรคน่าขัดขวาง ลำดับแห่งความริบควันที่ต้องดำเนินการแก้ไขขึ้นอยู่กับการนิยามของชุมชนว่าเป็นเรื่องคุกคามทำอันตรายต่อชุมชน โดยแท้จริงและสามารถดำเนินการแก้ไขได้ โดยการวางแผนและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์

อานนท์ อาภากริม ได้เสนอแนวความคิดของ แรช (Raad) และ ไชร์นิก (Sielznick) พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายไว้ว่า (อานนท์ อาภากริม, 2521: น.129) “ปัญหาสังคม คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในหมู่ประชาชน” ทั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ร่วมกันนั้น ได้สร้างสัมพันธ์ภาพที่แน่นอนขึ้นมาเพื่อให้เป็นที่เข้าใจกัน โดยทั่วไปว่า บุคคลพึงจะ

ได้รับความหวังและการปฏิบัติจากบุคคลอื่นด้านใดบ้าง และในขณะที่เดียวกันบุคคลอื่นก็ควรจะได้รับความหวังและการปฏิบัติการตอบสนองนั้นคู่เดียวกัน เช่น เป็นที่เข้าใจกันว่านาย ก. จะไม่ขโมยทรัพย์สินของนาย ข. และในทำนองเดียวกัน นาย ข. ก็ย่อมจะไม่ขโมยทรัพย์สินของนาย ก. เป็นต้นนอกจากนั้น ปัญหาสังคมยังเป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยขั้นมูลฐานของประชาชน และเกี่ยวข้องกับระเบียบขั้นมูลฐานของสังคมอีกด้วย เมื่อประชาชนไม่ได้มีสิ่งที่ดีที่ตนปรารถนาและทำการละเมิดระเบียบของสังคมขึ้น จึงถือว่าเป็นปัญหาสังคม

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2526, น.5) กล่าวคือ ปัญหาสังคม คือสถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของคนจำนวนมากของกลุ่มหรือสังคมหนึ่ง จนเป็นเหตุให้เขาตกลงใจที่จะกระทำการแก้ไขสถานการณ์นั้นเมื่อเขาตระหนักว่าอยู่ในวิสัยที่จะทำได้

พัทธา สายหู (2529, น.189) ประเด็นสำคัญของปัญหาสังคมจะอยู่ที่ลักษณะ 2 ประการคือ

1. สมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมรู้สึกเดือดร้อนเพราะปรากฏการณ์นั้น
2. ต้องการและพยายามหาทางแก้ไขจัดปรากฏการณ์ที่ไม่พึงปรารถนานั้น

ณรงค์ เสียงประชา (2532, น.156) กล่าวว่า ปัญหาสังคมเป็นสภาวะการณ์ที่ผู้คนจำนวนมากในสังคมกำหนดให้เป็นปัญหาเพราะเห็นว่าไม่สอดคล้องกับแบบฉบับที่ควรจะเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม และเห็นว่าจะต้องมีการแก้ไขสภาวะการณ์นั้นให้หมดไปหรือบรรเทาลง จะปล่อยทิ้งไว้เฉยๆ ไม่ได้

เจมส์ เฮนสลิน James M. Henslin (1990, p. 4) กล่าวว่า ปัญหาสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งสมาชิกในสังคมนั้นอยากจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลง ปัญหาสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์ ขึ้นอยู่กับความเห็นในแต่ละช่วงเวลาของคนกลุ่มคนในสังคม เช่น ในอดีตได้มีการแก้ปัญหาคาแรก้าให้เป็นที่ถูกกฎหมายของสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. 1973 เพราะในช่วงเวลานั้นมีแนวความคิดว่าจะเป็นการช่วยชีวิตหญิงจำนวนมากที่ตายเนื่องจากการไปทำแท้งกับหมอเถื่อน แต่ในปัจจุบันได้มีกลุ่มบุคคลหลายกลุ่มออกมาต่อต้านการทำแท้งอย่างเสรีว่าเป็นเรื่องของการฆาตกรรมเด็ก จึงได้มีการรงค์ให้แก้กฎหมายใหม่ เป็นต้น

พอล ฮอร์ตัน เจราร์ด เลสลี และริชาร์ด ลาร์สัน Paul B. Horton Cerald R. Leslie amd Richard F. Larson (1991: p.2) กล่าวว่า ปัญหาสังคมเป็นสภาวะการณ์ที่มีผลกระทบทำให้บุคคลจำนวนหนึ่งมากพอควรเกิดความรู้สึกไม่พอใจ และพิจารณาว่าควรจะมีการกระทำร่วมกันเพื่อแก้ไขสภาวะการณ์นั้น

วิลเลียม คอร์นบลูม และ โจเซฟ จูเลียน William Kornblum และ Joseph Julian (1992, p.3) กล่าวว่า นักสังคมวิทยาได้กำหนดความหมายของปัญหาสังคมไว้ว่า เมื่อใดก็ตามที่คนส่วน

ใหญ่เห็นพ้องกันว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมกระทบกระเทือนในทางลบต่อคุณภาพและค่านิยมที่ยึดมั่น ควรจะต้องมีการดำเนินการบางอย่างเพื่อแก้ไขสถานการณ์นั้น ถือว่าเป็นปัญหาสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ถ้าสมาชิกของสังคมมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่าสถานการณ์นั้นมีผลกระทบต่อกลุ่มคนบางกลุ่มของประเทศ ก็ถือว่าเป็นปัญหาของสังคมโดยรวมเช่นกัน

แนวความคิดต่างๆ เกี่ยวกับความหมายของปัญหาสังคมดังกล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ปัญหาสังคมเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มใหญ่ในสังคม หรือสถานการณ์ที่คนในสังคมส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นปัญหา และสมาชิกเหล่านั้นของสังคมเห็นพ้องต้องกันว่าควรจะมีการดำเนินการแก้ไขสถานการณ์นั้นในรูปของการกระทำร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหา นั้นให้หมดไปหรือบรรเทาลง และปัญหาสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปตามความเห็นของกลุ่มคนในแต่ละช่วงเวลา

ลักษณะสำคัญของปัญหาสังคม

จากความหมายของปัญหาสังคมที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ พอสรุปลักษณะสำคัญของปัญหาสังคมได้ ดังนี้

ภาวะการณ์ที่มีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก ไม่เป็นที่พึงปรารถนาของคนส่วนใหญ่ในสังคม และมีความเห็นว่าจะจะเป็นอันตรายหากปล่อยทิ้งไว้ หรือเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขนาดมากพอที่จะกระตุ้นคนจำนวนมากให้เกิดความรู้สึกเดือดร้อน ซึ่งอาจจะเป็นสถานการณ์ที่มีการละเมิดระเบียบสังคมที่มีอยู่ และการละเมิดกว้างขวางจนสังคมส่วนใหญ่ไม่สามารถควบคุมแก้ไขได้ทันที พัทยา สายหู (2529, น.188) ได้ยกตัวอย่างว่า ถึงแม้ว่าคนลักขโมยจะมีอยู่ในทุกสังคม แต่ถ้าสังคมสามารถควบคุมปราบปรามได้ทันทีทุกครั้งที่มีผู้ละเมิดเช่นนี้ขึ้น การลักขโมยก็ไม่ถึงกับทำให้ระเบียบโดยทั่วไปต้องเสียหายและไม่มีใครรู้สึกว่าเป็นปัญหาของสังคม แต่ถ้าการลักขโมยมีแพร่หลายขึ้นและเลยเกิดไปจนเป็นการชิงทรัพย์ ปล้นสดมภ์ฆ่าเจ้าทรัพย์ทุกแห่งหน และเจ้าหน้าที่ซึ่งสังคมมอบหมายอำนาจหน้าที่ไว้ให้คอยควบคุมปราบปรามผู้ละเมิดระเบียบของสังคมเหล่านี้ไม่สามารถควบคุมปราบปรามได้สำเร็จ ความวุ่นวายที่เกิดจากการลักขโมยปล้นสดมภ์นี้เป็นที่รู้สึกอึดอัดใจของคนส่วนใหญ่ในสังคมก็กลายเป็นปัญหาสังคม

ภาวะการณ์อันไม่เป็นที่พึงปรารถนา เป็นสถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดในสังคมที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของคนจำนวนมาก หรือเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมบางประการที่คนในสังคมยึดมั่น ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ไม่ถูกต้องในสังคมนั้นๆ ณรงค์ เส็งประชา (2532, น.157) ยกตัวอย่างของลักษณะปรากฏการณ์ทางสังคมที่จัดว่าเป็นปัญหาสังคมคือ การค้าประเวณี ซึ่งผู้คนในสังคมต่างก็เห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม และมีผลกระทบต่อกระเทือนไปถึงสังคมโดยส่วนรวม เช่น ก่อให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งอาจจะติดต่อไปถึงผู้อื่นที่ไม่ได้

เกี่ยวข้องกับโสเภณีโดยตรง ผลกระทบต่อชื่อเสียงของสังคมส่วนรวม เช่น ได้ชื่อว่าเป็นเมืองโสเภณี ผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของลูกหลาน เช่น โรคเอดส์ กามโรค ร่ายกายพิการ ผลกระทบต่อสังคม เช่น ความไม่เป็นธรรมในสังคมการหลอกลวง การรีดไถ การฉ้อราษฎร์บังหลวง การบังคับให้ต้องขายตัวซึ่งมีลักษณะคล้ายทาสภาวะดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้คนจำนวนมากไม่พึงปรารถนาให้เกิดหรือมีขึ้นในสังคม ต่างก็มีความเห็นและวิธีการต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไข โดยที่เห็นว่าปัญหานี้สามารถที่จะแก้ไขให้หมดไปหรือบรรเทาลงได้ถ้าหลายๆ ฝ่ายได้ช่วยกัน แต่ถ้าในสังคมนั้นมองเห็นว่าการค้าประเวณีเป็นเรื่องธรรมดา เป็นสิ่งที่ช่วยให้สังคมดีขึ้น ช่วยบรรเทาสังคมอื่นๆ ได้ สถานการณ์นั้นก็ไม่ว่าว่าเป็นปัญหาสังคม

การเกิดความรู้สึกว่าควรจะได้มีการแก้ไขปรับปรุง เมื่อมีบุคคลจำนวนมากในสังคมรู้สึกว่าการกระทำบางอย่างเพื่อที่จะได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น เช่น ปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติปัจจุบันคนมีความรู้สึกตื่นตัวกันมากที่จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้ใช้ประโยชน์ได้สูงสุด เป็นความรู้สึกร่วมของคนในสังคมทั่วไปตั้งแต่ในระดับโลก ระดับประเทศ จนถึงระดับชุมชนท้องถิ่น ว่าควรจะมีการแก้ไขปรับปรุงจากผู้เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ตลอดจนมีการรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปตระหนักรู้และร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทั้งต้นน้ำลำธาร ป่าไม้ และพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ เพื่อการเพาะปลูก เป็นต้น ซึ่งเรื่องนี้สืบเนื่องมาจากการที่คนในสังคมตระหนักรู้ถึงความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาตินั่นเอง ถึงแม้ว่าจะไม่กระทบต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรง แต่มองเห็นว่าเป็นปัญหาของส่วนรวมที่รู้สึกว่าจะต้องแก้ไข

การแสดงออกในรูปของการกระทำร่วมกัน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในสังคมแล้ว สมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมที่มีส่วนเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวได้พากันแสดงความคิดเห็น เสนอและเลือกหาวิธีแก้ไขหรือการรวมกลุ่มกันเพื่อกำจัดปัญหาดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น ผู้ผลิตสินค้าเพื่อบริโภคไม่ได้ดำเนินการตามมาตรฐานที่ได้แจ้งหรือที่โฆษณาไว้ หรือมีการตั้งซื้อคล้ายซื้อสินค้าที่ได้มาตรฐานเป็นการหลอกลวงให้ผู้ซื้อเข้าใจผิด หรือปลอมปนวัตถุพิษที่ถูกกว่าแต่ลักษณะคล้ายกันในสินค้า ซึ่งอาจจะกระทำเพื่อลดต้นทุนการผลิตทำให้ได้กำไรมากขึ้นหรือทำให้ขายได้ปริมาณมากขึ้นก็ตาม ถือได้ว่าผู้ผลิตเอาเปรียบผู้บริโภค ดังนั้น สมาชิกในสังคมส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้บริโภค อาจตั้งชมรมผู้บริโภค โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะชี้แจงทำความเข้าใจให้สมาชิกในสังคมรับทราบถึงวิธีการเลือกซื้อสินค้าที่ถูกต้อง กลวิธีการผลิต และร่วมมือกันสอดส่องตรวจตราคุณภาพของสินค้าเพื่อป้องกันการเอาเปรียบของผู้ผลิต

ความเข้าใจพื้นฐานบางประการเกี่ยวกับปัญหาสังคม

คิวเบอร์ (Cuber, 1963, p.656) ในหนังสือ Sociology : A Synopsis of principles cuber กล่าวไว้ว่า

1. ปัญหาสังคมเป็นภาวะการณ์ซึ่งให้ค่านิยมตามค่านิยมของคนในสังคมนั้นๆ ว่าเป็นปัญหา
2. ปัญหาสังคม มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายๆ อย่าง และสาเหตุเหล่านั้นสามารถกำหนดขึ้นได้ การแก้ไขปัญหาสังคม มีผลกระทบหลายทางหรือหลายสาขา
3. ปัญหาสังคมเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างใกล้ชิด บางปัญหาอาจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมบางอย่างก็เป็นผลมาจากการจัดปัญหาสังคม หรือการทำปัญหาให้ลดลง
4. ปัญหาสังคมมีผลกระทบถึงกลุ่มต่างๆ และชนชั้นต่างๆ ในสังคมแตกต่างกันไป
5. ปัญหาสังคมแต่ละปัญหามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน บางปัญหาที่เพิ่มความรุนแรงให้แก่ปัญหาอื่น และบางทีก็ก่อให้เกิดอีกปัญหาหนึ่งเกิดขึ้นได้
6. ปัญหาสังคมอาจเกิดขึ้นมาจากการควบคุมทางสังคม (กฎหมาย) ซึ่งประเมินกันแล้วว่าดีสำหรับส่วนรวม แต่ก็มีผลพลอยได้ทำให้เกิดปัญหาสังคมอื่นเกิดขึ้นได้
7. ปัจเจกบุคคลไม่ว่าจะเพียรพยายามอย่างไรก็ไม่อาจป้องกันตนเองให้พ้นจากอิทธิพลของปัญหาสังคมไทยได้ในหลายๆ กรณี

ความมุ่งหมายในการศึกษาปัญหาสังคม

ประสาธต์ หลักศิลา อธิบายถึงความมุ่งหมายในการศึกษาปัญหาสังคมไว้ 6 ประการต่อไป นี้ ประสาธต์ หลักศิลา (2515, น.52)

1. ให้ตระหนักถึง ความจริงของปัญหา
2. ให้เข้าใจว่าการที่จะวิเคราะห์หรือให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดๆ นั้นให้มีข้อเท็จจริงต่างๆ มาพิจารณาเสียก่อน
3. ให้เข้าใจว่าทำไมปัญหานั้นๆ เกิดขึ้นได้อย่างไรและปัญหานั้นๆ มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง
4. ให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ
5. ให้พิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยความถี่ถ้วน รอบคอบ ไม่มองเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งของปัญหาสังคม
6. ให้เข้าใจว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่างๆ นั้น ย่อมให้ประโยชน์ได้มาก

2. ทฤษฎี

2.1 ทฤษฎีสัญญาวิทยา (Semiology)

สัญญาวิทยาเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความหมายในตัวบท (Text) เช่น รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และงานศิลปะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตีความสัญลักษณ์ (Sign) และ การศึกษาหน้าที่ของสัญลักษณ์ ด้วยการวิเคราะห์ทางสัญญา (Semiology Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ตรวจสอบเนื้อหาสาระจากภาษาศาสตร์ และการวิเคราะห์ทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถศึกษาในปรากฏการณ์ของสังคม เพราะทุกสิ่งในโลกล้วนมีความหมายที่สามารถค้นหาได้

เฟอร์ดินานด์และ โซซูร์ Ferdinand de Saussure (1974, p.183) ได้ให้ความหมายของสัญญาไว้ว่า เป็นสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยอายตนะ (อวัยวะรับสัมผัสทั้งห้า) และเป็นสิ่งที่คนกลุ่มหนึ่งได้ตกลงกันใช้สิ่งนั้นเป็นเครื่องหมาย (Mark) ถึงอีกสิ่งหนึ่งซึ่งไม่ได้ปรากฏอยู่ในสัญญานั้น เช่น เวลาเราเขียนอักษรคำว่า "ม้า" โดยที่เราหมายถึงม้าตัวจริงๆ ส่วนที่เป็นเครื่องหมาย (ตัวอักษรที่ใช้เขียนคำว่าม้า) เราเรียกว่า "ตัวหมาย"(Signifier) ส่วนภาพของม้าที่ปรากฏอยู่ในสมองของเราคือ "ตัวหมายถึง"(Signified) กระบวนการทั้งหมดนี้เราเรียกว่ากระบวนการสร้างความหมาย (Signification)

การศึกษาเรื่องของสัญญาวิทยานี้ถูกนำไปใช้ในหลายวงการ เช่น ในวงการละคร ภาพยนตร์ สถาปัตยกรรม และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและการส่งผ่านข้อมูล ผลที่ได้รับก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจทั้งสิ้น และถึงแม้ว่าแนวทางในการศึกษาเรื่องนี้จะมีมากมาย แต่ก็ยังสามารถระบุลักษณะสำคัญของทฤษฎีเหล่านี้ได้ คือ

ประการแรก ความหมายที่เราตีความออกมาจากเนื้อหาของสื่อมวลชน ไม่จำเป็นต้องเป็นเช่นเดียวกันกับความตั้งใจของผู้ส่งสาร หรือเป็นความหมายเดียวกันกับที่ผู้รับสารมีอยู่ แต่ความหมายที่เราตีความนั้น เราถือเป็นความหมายที่ปราศจากอคติ เกิดขึ้นมาจากผลกระทบของระบบสัญลักษณ์ที่ใช้ในการ "เข้ารหัส"

ประการที่สอง แนวการศึกษาไม่ได้เน้นเฉพาะความหมายที่ปรากฏในระดับพื้นผิว หรือความหมายตามตัวหนังสือของเนื้อหาสื่อมวลชนเท่านั้น แต่ยังให้ความสนใจต่อความหมายแฝงหรือความหมายเชิงนัยยะ ซึ่งผู้ส่งสารอาจจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจให้เกิดความหมายดังกล่าวก็ตาม

ประการที่สาม แนวการศึกษาไม่ได้จำกัดเฉพาะการวิเคราะห์ภาษาเขียนเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงรูปภาพ ท่าทาง เสียง และเครื่องมือต่างๆ ที่เป็นวัจนภาษาและอวัจนภาษาซึ่งถูกนำมาใช้ในการสื่อความหมายด้วย

นอกจากนี้ โรแลนด์ บาร์เธส (Roland Barthes) ซึ่งเป็นศิษย์ของ โซซูร์ (Saussure) ได้ศึกษาในเรื่องของกระบวนการสร้างความหมาย (Signification) โดยมีหัวใจสำคัญคือ ขั้นตอนในการแสดงความหมาย 2 ระดับ คือ ในระดับแรกเป็นระดับที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของความเป็นจริงตามธรรมชาติคือ การตีความหมายโดยตรง ส่วนในระดับที่สอง เป็นการตีความในระดับที่มีปัจจัยทางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ การตีความหมายโดยนัยแฝง

การตีความหมายโดยตรง (Denotation)

การตีความหมายโดยตรง (Denotation) เป็นความหมายขั้นแรกเหมือนที่ โซซูร์ (Saussure) ได้ศึกษา เป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมายกับตัวหมายถึงในสัญญาณนั้น และความสัมพันธ์ของสัญญาณกับสิ่งที่กล่าวถึงในความหมายที่ชัดเจนของสัญญาณ หรือคือความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์กับตัวอ้างอิง เช่น ภาพรูปถนนก็แสดงความหมายว่า เป็นถนนสายนั้น หรือคำว่า "Street" ก็คือความหมายของคำว่าถนนชนบทที่มีอาคารบ้านเรือนเรียงรายอยู่สองฟาก แต่ถ้าเราใช้เทคนิคในการถ่ายภาพเข้าช่วย เช่น ใช้ฟิล์มสีถ่ายขณะมีแสงแดดอ่อนๆ ใช้เลนส์กระจก (Filter) ปรับภาพให้นุ่มขึ้น จะทำให้มองเห็นภาพของถนนสายนั้นเป็นถนนที่อบอุ่นไปด้วยความสุข ความอบอุ่น สะท้อนสังคมที่มีมนุษยธรรม เหมาะสำหรับเด็กๆ ที่จะวิ่งเล่น แต่ถ้าในทางกลับกัน ใช้เทคนิคการถ่ายภาพอีกรูปแบบหนึ่งใช้ฟิล์มขาว-ดำ และกระจกเลนส์ปรับให้ภาพดูแข็งกระด้าง จะทำให้ภาพของถนนสายนั้นเป็นที่ๆ ไม่น่าอยู่ มีแต่ความเยือกเย็น ไม่เป็นมิตร ไม่เหมาะสำหรับเด็กๆ ที่จะวิ่งเล่น ความหมายแรกที่แสดงว่าเป็นถนนสายหนึ่งนั้นเป็นการตีความหมายตรง ในขณะที่ความหมายสองที่ให้ความรู้สึกจากการใช้เทคนิคการถ่ายภาพทั้งสองวิธีแสดงความหมายในขั้นที่ 2 เรียกว่าการตีความหมายโดยนัยแฝง

การตีความหมายโดยนัยแฝง (Connotation)

บาร์เธส (Barthes) อธิบายความหมายในขั้นที่ 2 มีอยู่ 3 ประการ ประการแรก คือ การตีความหมายโดยนัยแฝง อธิบายถึงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อสัญญาณกระทบกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของผู้รับสารและค่านิยมในวัฒนธรรมของเขา ความหมายในขั้นที่ 2 นี้ เกิดขึ้นจากการตีความโดยอัตตวิสัยเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับค่านิยมทางวัฒนธรรม ซึ่งมีลักษณะแทนความรู้สึกนึกคิดของผู้สร้างสัญลักษณ์นั้น ความหมายแฝงนี้จะเกิดขึ้นจากการกำหนดรูปแบบของตัวหมาย และถูกควบคุมความหมายโดยการเปลี่ยนตัวหมายหรือสัญลักษณ์ แต่ยังคงมีตัวหมายถึงเอาไว้

บาร์เธส (Barthes) กล่าวว่า ปัจจัยเชิงวิพากษ์ในการตีความหมายโดยนัยแฝงคือตัวหมายในขั้นแรกตัวหมายคือสัญญาณของการตีความหมายโดยนัยแฝง เช่น ในภาพถนนสายเดียวกัน 2 ภาพ ความคิดฝันของเราเกี่ยวกับถนนสายนั้นออกมาแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเทคนิคการถ่ายทำภาพทั้งสองนั้นเป็นตัวหมาย การที่กล้องจับภาพถนนและถ่ายออกมาให้เราเห็นบนแผ่นฟิล์ม

เป็นการตีความหมายตรง แต่การถ่ายทำโดยใช้เทคนิค แสงสี และอุปกรณ์พิเศษ นำความรู้สึกนึกคิดของคนนั้นเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายทำนั้น เป็นการตีความหมายโดยนัยแฝงจากสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น การตีความหมายตรงจึงเป็นภาพที่กล้องถ่ายได้ ถ่ายจริง แต่การตีความหมายโดยนัยแฝงคือ ลักษณะที่ถ่ายทำนั้นทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดอย่างไร

กระบวนการสร้างความหมายตรงมีลักษณะเป็นสากล คือมีความหมายเดียวกันสำหรับทุกคนและมีลักษณะเป็นสภาวะวิสัย (Objectivity) คือ อ้างอิงขึ้นมาโดยไม่มีอารมณ์คุณค่า ส่วนกระบวนการสร้างความหมายแฝงนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมในการรับสารเช่น คำว่า " หัวใจ" มีความหมายเป็นสากลว่า เป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายมนุษย์ที่ทำหน้าที่สูบฉีดโลหิต ฯลฯ ดังนั้นความหมายตรงจึงเป็นความหมายของการใช้ภาษา แต่ถ้าเป็นความหมายแฝง ซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมายและตัวหมายถึงในอีกระดับหนึ่ง คือ หัวใจเป็นสัญลักษณ์ของความรักหรือชีวิตหรือความสำคัญ เป็นต้น ดังนั้น ความหมายแฝงจึงหมายถึงการใช้ภาษาให้ความหมายแก่สิ่งหนึ่งนอกเหนือไปจากสิ่งที่มันกล่าวถึง หรือมีความหมายสำหรับทุกคน

การจะศึกษาถึงสัญลักษณ์ต่างๆในละครนั้นจำเป็นจะต้องพิจารณาจากการเล่าเรื่องโดยวิธีการวิเคราะห์การเล่าเรื่องนั้นทำได้หลายวิธี คือ การพิจารณาจากรูจิเรข คชรัตน์ (2542, น.98) โครงเรื่อง (Plot) ปกติจะมีการลำดับเหตุการณ์ในการเล่าเรื่องไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

- 1.1 การเริ่มเรื่อง (Exposition)
- 1.2 การพัฒนาเหตุการณ์ (Rising Action)
- 1.3 ภาวะวิกฤติ (Climax)
- 1.4 ภาวะคลี่คลาย (Falling Action)
- 1.5 การยุติของเรื่องราว (Ending)

ความขัดแย้ง (Conflict) เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของโครงเรื่องที่สร้างปมปัญหาซึ่งการพัฒนาเรื่องราวต่างๆจะดำเนินขึ้นท่ามกลางความขัดแย้ง โดยสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเด็นใหญ่ๆ คือ

1. ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน
2. ความขัดแย้งภายในจิตใจ
3. ความขัดแย้งกับพลังภายนอก

ตัวละคร (Character) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะขาดเสียมิได้ Dwight V.Swain กล่าวถึงส่วนประกอบของตัวละครไว้ว่า ตัวละครแต่ละตัวจะต้องมีองค์ประกอบสองส่วนเสมอ นั่นคือ ส่วนที่เป็นความคิด (Conception) และส่วนที่เป็นพฤติกรรม (Presentation)

แก่นความคิด (Theme) เป็นแนวคิดหลักของเรื่องที่ต้องการเล่า

ฉาก ฉากเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเล่าเรื่องทุกประเภท ทำให้เรื่องเล่ามีความต่อเนื่องและมีเหตุการณ์รองรับช่วยให้เกิดความสมจริง และฉากยังมีความสำคัญในแง่ที่สามารถบ่งบอกความหมายบางอย่างของเรื่องที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของตัวละครอีกด้วย

สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol) เป็นการสื่อความหมายโดยการให้ความหมายทั้งภาพและเสียง ซึ่งสามารถสื่อสารความหมายด้านต่างๆ มากไปกว่าความหมายที่ปรากฏอยู่ภายนอก

จุดยืนในการเล่าเรื่อง (Point of view) คือ การมองเหตุการณ์การเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครผ่านสายตาตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดมุมมองและความหมายที่แตกต่างกัน

2.2 ทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory)

ที่มาและความหมายทฤษฎีวิพากษ์ คำว่าทฤษฎีวิพากษ์มีที่มาโดยเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในหมู่นักปรัชญาที่เป็นสมาชิกของสถาบันวิจัยสังคม (Institute for Social Research) ในเมืองแฟรงค์เฟิร์ต ประเทศเยอรมนี ในสมัยอะดอล์ฟ ฮิตเลอร์ ซึ่งสถาบันวิจัยสังคมแห่งนี้ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1923 โดยมีฐานะเป็นศูนย์กลางการศึกษาลัทธิมาร์กซ์ ลักษณะเด่นที่สุดของกลุ่มทฤษฎีแนววิพากษ์คือการใช้วิธี "วิพากษ์เชิงลึก" (Immanent Critique) ซึ่งเป็นวิธีการประเมินและพรรณานความที่มีกำเนิดมาจากคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx, 1818-1883) มาร์กซ์ เกิดที่เมืองแตรร์ (Trier) ประเทศเยอรมนี ซึ่งในขณะนั้นประเทศเยอรมนีเป็นช่วงที่สภาพสังคมประสบความวุ่นวายจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ภายหลังจากปฏิวัติอุตสาหกรรม การปฏิวัติในฝรั่งเศส การสิ้นสุดของสงคราม นโปเลียน ตั้งแต่ ค.ศ. 1799-1815 ที่ยุติบทบาทของการปกครองแบบเจ้าขุนมูลนาย การเพิ่มขึ้นของประชากรในเมืองใหญ่ๆ จากความต้องการแรงงาน ความแออัดของผู้ใช้แรงงานที่ต้องอยู่อาศัยในสภาพที่ไม่เหมาะสม

มาร์กซ์สนใจปรัชญาด้านกฎหมายโดยเรียนจากมหาวิทยาลัยเบอร์ลินและได้ศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเจนา (Jena) ในพ.ศ. 2384 (ค.ศ.1841) จากนั้นมาร์กซ์ได้พยายามสมัครเข้าเป็นอาจารย์ แต่เนื่องจากมาร์กซ์สนใจในเรื่องปรัชญาของเฮเกิล ซึ่งสังคมเห็นว่าเป็นความคิดของพวกเขาหัวรุนแรง จึงไม่มีผู้สนับสนุนให้ได้รับเลือกเป็นอาจารย์ มาร์กซ์แต่งงานกับสตรีชั้นสูงชาวรัสเซีย หลังแต่งงานมาร์กซ์ได้จัดตั้งหนังสือพิมพ์วิจารณ์การเมือง โดยได้วิจารณ์รัฐบาลที่ไม่ให้ความสำคัญเป็นธรรมต่อชาวไร่ชาวนา ซึ่งเช่าที่ดินจากขุนนาง และไม่ได้รับความเป็นธรรม ต่อมาหนังสือพิมพ์ถูกปิดลง มาร์กซ์ต้องย้ายไปอยู่ที่ปารีสและได้รู้จักกับเฟรดริค เฮเกิล (Friedrich Hegel) และได้ออกหนังสือพิมพ์ใหม่ ต่อมามาร์กซ์ได้ย้ายไปอยู่ลอนดอนหาเลี้ยงตัวเองด้วยการส่งผลงานตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ต่างๆ

มาร์กซ์สนใจงานเขียนของเฮเกลเป็นพิเศษ จนทำให้เขาต้องเขียนงานวิจารณ์เฮเกล Critique of Hegel's Philosophy of Rights มาร์กซ์วิจารณ์เฮเกลที่ข้ามส่วนเชื่อมต่อกันระหว่างมนุษย์ด้วยกันในสังคมในหนังสือ The Philosophy of Rights คำวิจารณ์ของมาร์กซ์ในงานของเฮเกล เป็นการพัฒนาขึ้นอีกระดับหนึ่งเช่นเดียวกับวิชาวิธี

ตามแนวคิดของมาร์กซ์ กรรมกรผู้ใช้แรงงาน เมื่อถูกปฏิบัติอย่างวัตถุ หรือชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์เขาก็จะมีความรู้สึกห่างเหินกันกับตัวเอง ซึ่งก็คือการลดทอนสิทธิความเป็นมนุษย์ที่เข้าสู่ขบวนการผลิต โดนการออกกฎหมาย กฎระเบียบออกมาปกป้องสิทธิของผู้ใช้แรงงานหลายประการ เช่น ห้ามใช้แรงงานเด็ก การกำหนดชั่วโมงการทำงานใน 1 สัปดาห์ การให้สิทธิพักผ่อน การประกันสุขภาพและอุบัติเหตุฯลฯ

มนุษย์ควรรู้และเตือนตัวเองอยู่เสมอว่า สิ่งที่เราสร้างรอบๆ ตัวเรารวมถึงระบบของสังคม ควรต้องแก้ไขได้ มิเช่นนั้นงานของนักปราชญ์ที่พยายามหาความหมายที่แท้จริงของสังคมมนุษย์ก็จะเปล่าประโยชน์ เพราะมนุษย์มักติดยึดกับกฎระเบียบเดิมๆ ซึ่งอาจจะไม่ตอบสนองกับความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาของโลกสมัยใหม่ และอนาคตที่กำลังจะก้าวเข้ามา

การเมินเฉยต่อเหตุการณ์ของสังคมในปัจจุบัน กำลังมีส่วนเป็นปัญหาต่อสังคมมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์ห่างเหินจากความรู้สึกต่อสังคม ระบบ เศรษฐกิจที่เน้นส่งเสริมการบริโภคที่มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้ โดยสร้างผลกำไรก่อนเหตุผลอื่นๆ เขาเหล่านั้นได้สร้างสังคมที่เต็มไปด้วย "ความต้องการเทียม" (Artificial needs) คือ ความต้องการที่มนุษย์สร้างขึ้น ที่กำลังลบเลือนความต้องการที่แท้จริงออกไป

เฮเกล กล่าวว่าช่วงเวลาตามประวัติศาสตร์สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา ไม่มีการรับรู้ที่แน่นอน

ความคิดที่เลื่อนไหลไปตามช่วงเวลาในประวัติศาสตร์จึงไม่มีส่วนไหนที่ถูกต้องแน่นอนมีแต่ว่าความคิดใดความคิดหนึ่ง มีความถูกต้องเฉพาะช่วงเวลาหนึ่ง

เฮเกล เรียก "เหตุผลที่เคลื่อนตามช่วงประวัติศาสตร์ว่า จิตสากล (World Spirit) จิตสากลจะพัฒนาตนเองขึ้นเรื่อยๆ ตามกาลเวลา เมื่อนำมาถก อภิปราย ซึ่งหากมีความคิดหนึ่งเกิดขึ้น เรียกว่าแกน (Thesis) เหตุการณ์ในช่วงประวัติศาสตร์จะเสนอให้เกิดความรู้เสริมหรือความรู้แย้งความคิดเก่า (Antithesis) ทำให้เกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ได้แย้งแบบวิธีถกเถียง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น วิธีของโซคราติส จนภายหลังได้ผลลัพธ์เป็นความคิดที่เกิดขึ้นใหม่ ภายใต้การขัดเกลาโต้แย้งที่เรียกว่าความรู้หรือปรัชญาใหม่ (Synthesis) ขบวนการที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่า วิชาวิธี (Dialectic)

คาร์ล มาร์กซ์ ได้นำความคิด วิธีการบางส่วนของเฮเกลไปถกต่อและหาคำตอบ และวิเคราะห์ระบบทุนนิยมสังคม เฮเกลกล่าวว่า คนแต่ละคนเป็นมากกว่าตัวเลขเพราะเป็นตัวประกอบที่รวบรวมขึ้นเป็นสังคม ในด้านวัตถุซึ่งเฮเกลเห็นว่า คนแต่ละคนละทิ้งความเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไม่ได้ แม้กระทั่งความดีอื่น การหันหลังให้สังคมก็ยังมีผลต่อการพัฒนาในแง่รวมพลังจากการร่วมปฏิบัติในสังคม เฮเกลเรียกว่า "จิตสากล" เป็นพลังขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของมนุษย์

คำว่า ทฤษฎีวิพากษ์ ในยุคนั้นหมายถึง ทฤษฎีสังคมและงานวิจัยทางสังคมภายใต้ลัทธิมาร์กซ์

นักทฤษฎีวิพากษ์ของสถาบันวิจัยสังคมแฟรงค์เฟิร์ต

สถาบันวิจัยสังคมแฟรงค์เฟิร์ตในฐานะศูนย์กลางการศึกษาลัทธิมาร์กซ์ ซึ่งลักษณะเด่นสุดของกลุ่มแนววิพากษ์คือ การใช้ "วิธีวิพากษ์เชิงลึก" (Immanent Critique) ซึ่งการวิพากษ์เชิงลึก เป็นวิธีการประเมินและพรรณนาความที่มีกำเนิดมาจากคาร์ล มาร์กซ์ และจอร์จ ดับบลิว.เอฟ. เฮเกล และวิธีวิพากษ์เชิงลึกนี้ได้กลายเป็นแก่นกลางของแนวคิดสหวิทยาการที่สำนักแฟรงค์เฟิร์ตนำไปใช้ สมาชิกของสำนักแฟรงค์เฟิร์ตมีฐานะเป็นนักลัทธิมาร์กซ์ ซึ่งมีพันธะต่อโครงการปฏิบัติเพื่อปลดปล่อยมนุษย์ให้เป็นอิสระ

หลักการวิพากษ์ของพวกเขาก็คือ การแสวงหาการพิจารณาสถาบันทางสังคมจากคุณค่าภายในของ สถาบัน (นั่นคือ Immanent เชิงลึก) แทนที่จะวิพากษ์การจัดการทางสังคมในรูปของคุณค่าทางจริยศาสตร์ที่กำหนดมาจากภายนอก

รูปธรรมในการศึกษาของสมาชิกสถาบันวิจัยสังคมแฟรงค์เฟิร์ต จะเน้นศึกษาแหล่งการยอมรับการปฏิบัติตามระบบสังคมโดยไม่ตั้งข้อสงสัย (Social conformism) ซึ่งในยุคทศวรรษ 1930 การยอมรับสังคมทุนนิยมจะเป็นการบ่อนทำลายความเชื่อในพลังการปฏิบัติของชนชั้นผู้ใช้แรงงาน นอกจากนี้สมาชิกของสถาบันวิจัยสังคมแฟรงค์เฟิร์ต เป็นนักมาร์กซิสต์กลุ่มแรกๆ ที่นำเอาทฤษฎีการพัฒนาคติภาพของฟรอยด์ เข้ามาเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนของครอบครัวและแบบแผนการขัดเกลากฎทางสังคมอย่างกว้างขวาง ซึ่งพวกเขาเห็นว่าเป็นการทำลายขอบเขตระหว่าง "ตัวตน" กับ "สังคม" ลงและลดความเป็นอิสระของบุคคล

ทฤษฎีวิพากษ์ได้นิยามขึ้นเป็นครั้งแรกโดยฮอร์ไคเมอร์ เมื่อค.ศ. 1937 ในบทความชื่อ Traditional and Critical Theory

คำนิยาม ทฤษฎีวิพากษ์มี 2 ความหมาย

ความหมายแรก ทฤษฎีวิพากษ์เป็นทฤษฎีสังคมประเภทหนึ่งที่มีทิศทางเป้าหมายไปสู่การวิจารณ์และการเปลี่ยนแปลงสังคมทั้งหมด ซึ่งแตกต่างจากทฤษฎีแบบจารีตที่มุ่งเน้นเพียง

แค่การทำความเข้าใจหรือการให้คำอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม ฮอร์ไคเมอร์ต้องการแยกความแตกต่างระหว่างทฤษฎีวิพากษ์ในฐานะรูปแบบการปลดแอกอย่างสุดขีดของทฤษฎีมาร์กซิสม์ โดยการวิจารณ์ทั้งตัวแบบทางวิทยาศาสตร์ที่มุ่งเสนอโดยปฏิฐานนิยมเชิงตรรกะ (logical positivism) และสิ่งที่เขาและผู้ร่วมงานมองว่าเป็นปฏิฐานนิยมแบบแอบแฝง (covert positivism) และอำนาจนิยม (authoritarianism) ของมาร์กซิสม์แบบสุดขีดและคอมมิวนิสต์ มโนทัศน์หลักได้แก่ ทฤษฎีสังคมแนววิพากษ์ควรมุ่งตรงไปสู่สังคมทั้งมวลในความเฉพาะเจาะจงทางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ การปรากฏในรูปแบบที่เห็นที่บางจุดเวลาได้อย่างไร และประการต่อมา ทฤษฎีวิพากษ์ควรปรับปรุงยกระดับการทำความเข้าใจสังคม โดยนำเอาความรู้ทางสังคมศาสตร์หลักๆ ซึ่งประกอบไปด้วย ภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ มานุษยวิทยา และจิตวิทยามาใช้

ความหมายของการวิพากษ์ การวิพากษ์หมายถึง การตรวจสอบและการสร้างข้อจำกัดของความเที่ยงตรงในศักยภาพ ชนิด หรือองค์ความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอข้อจำกัดที่เกิดจากมโนทัศน์พื้นฐานที่ไม่สามารถตัดทอนลงได้ (irreducible) สำหรับใช้ในระบอบความรู้ต่างๆ

ในช่วงต้น แนวคิดของค้ำที่เชื่อมโยงการวิพากษ์เข้ากับการปลดระวางความไม่ถูกต้อง สิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ หรือความเชื่อแม่บท (dogmatic) ในทางปรัชญา สังคม และการเมือง ทั้งนี้เพราะการวิพากษ์เหตุผลของค้ำที่ได้นำเอาการวิพากษ์แนวคิดแม่บททางเทววิทยา (theology) (เทววิทยา คือวิชาว่าด้วยพระเจ้าและความสัมพันธ์ระหว่างพระเป็นเจ้ากับโลกเป็นสาขาหนึ่งของอภิปรัชญา) (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525) และอภิปรัชญา (metaphysics) เข้าไว้ด้วยกัน ตลอดจนการซ้อนเหลื่อมกันกับการส่งเสริมอิสรภาพทางจริยศาสตร์ (ethical autonomy) และการวิพากษ์สิทธิอำนาจ (authority) ที่เกิดจากความมกมายและไร้เหตุผล มาร์กซ์พัฒนาความคิดดังกล่าวนี้ให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นด้วยการวิพากษ์อุดมการณ์ และเชื่อมโยงอุดมการณ์เข้ากับปฏิบัติการปฏิวัติสังคม (social revolution) ดังที่ปรากฏในงานเขียนชื่อ Theses on Feuerbach ความว่า "นักปรัชญาเป็นผู้ตีความโลกในบางลักษณะเท่านั้น แต่ประเด็นก็คือการเปลี่ยนแปลงโลกต่างหาก" (ต้นฉบับเดิมมีดังนี้ "Philosophers have only interpreted the world in certain ways; the point is to change it.") (Marx and Engels, 1998:71)

ลักษณะที่โดดเด่นของทฤษฎีวิพากษ์ตามที่อดอร์โนและฮอร์ไคเมอร์ได้นำเสนอไว้ในงาน Dialectic of Enlightenment (1947:93) คือ ความคลุมเครือบางอย่างเกี่ยวกับที่มา หรือรากฐานของการครอบงำทางสังคม (Social Domination) ความคลุมเครือประการหนึ่งที่ทำให้เกิดมุมมองทางลบต่อทฤษฎีวิพากษ์รูปแบบใหม่ที่มีต่อความเป็นไปได้ในการปลดปล่อยมนุษยชาติและอิสรภาพ (Horkheimer, 2002 : 242) แน่แน่นอนว่า ความคลุมเครือดังกล่าวนี้มีรากฐานมาจาก

เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ซึ่งงานชิ้นนี้ถูกผลิตขึ้นภายใต้พรรคสังคมนิยมแห่งชาติ (National Socialism) ทุนนิยมของรัฐ และวัฒนธรรมมวลชน ในฐานะที่รูปแบบใหม่ทั้งหมดของการครอบงำทางสังคมที่ไม่สามารถอธิบายได้อย่างเพียงพอภายใต้กรอบของสังคมวิทยาแนวมาร์กซ์แบบเดิม (“ทฤษฎีวิพากษ์เริ่มต้นได้พัฒนาขึ้นในแคว้นของฮอว์โคเมอร์ เพื่อที่จะขบคิดถึงความสิ้นหวังทางการเมืองให้รอบด้านในระยะที่โลกตะวันตกปราศจากการปฏิวัติ พัฒนาการของลัทธิสตาลินิสต์ (Stalinism) ใน (อดีต) สหภาพโซเวียต และชัยชนะของเผด็จการฟาสซิสต์ในเยอรมนีทฤษฎีวิพากษ์ถูกกำหนดให้อธิบายการวินิจฉัยที่เป็นข้อผิดพลาดของปรัชญามาร์กซ์ โดยที่ไม่ทำลายเจตนาดั้งเดิมของปรัชญามาร์กซ์ไป” ดู Jurgen Habermas, “The Entwinement of Myth and Enlightenment: Horkheimer and Adorno,” ใน The Philosophical Discourse of Modernity : Twelve Lectures Translated by Frederick Lawrence. (MA: Cambridge University Press (1985:p.116)”) สำหรับฮอว์โคเมอร์และอดอร์โนแล้ว การแทรกแซงของรัฐต่อเศรษฐกิจได้ทำลายความขัดแย้งในระบบทุนนิยมระหว่างความสัมพันธ์ทางการผลิต (Relations of Production) ความขัดแย้งอย่างหนึ่งซึ่งตามทฤษฎีวิพากษ์แบบดั้งเดิมนั้น ได้สร้างความขัดแย้งขั้นปฐมภูมิภายในระบบทุนนิยมตลาดในฐานะกลไกการกระจายสินค้า และทรัพย์สินส่วนบุคคลได้ถูกแทนที่ด้วยการวางแผนจากส่วนกลางและการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตร่วมกัน Horkheimer (2002: p.38) ทว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ไม่ได้นำไปสู่ยุคสมัยของการปฏิวัติสังคม ซึ่งต่างจากการคาดการณ์ที่โด่งดังของมาร์กซ์ ใน Preface to a Contribution to the Critique of Political Economy แต่กลับกรุยทางไปสู่ระบบฟาสซิสต์และเผด็จการเบ็ดเสร็จในที่สุด เมื่อเป็นดังนี้ ทฤษฎีวิพากษ์จึงถูกทิ้งขว้างดังที่อดอร์โนและฮอว์โคเมอร์ระบุว่า “สิ่งใดก็ตามที่สงวนไว้เพื่อการเรียกร้อง และเมื่อพลังการผลิตได้เข้าไปสู่หนทางแห่งความหายนะพร้อมกับความสัมพันธ์เชิงการผลิตที่เชื่อกันว่าเปิดกว้าง กลับไม่มีกลไกใดๆ ที่ซึ่งการวิพากษ์สามารถฝากความหวังไว้ได้” (ต้นฉบับเดิมมีดังนี้ "anything in reserve to which it might appeal; and when the forces of production enter into a baneful symbiosis with the relations of production that they were supposed to blow wide open, there is on longer any dynamism upon which critique could base its hope.) (Adorno and Horkheimer 2002: 118) สำหรับความคิดเห็นของอดอร์โนและฮอว์โคเมอร์ สิ่งที่ว่านี้ได้นำมาสู่คำถามว่า เราจะอธิบายการคงอยู่ที่เด่นชัดของการครอบงำ ภายใต้การไม่ปรากฏขึ้นของความขัดแย้งอันเป็นที่มาของการครอบงำตัวมันเองได้อย่างไร

งานชิ้นสำคัญที่สุดของสำนักแฟรงค์เฟิร์ตคือ การศึกษาเรื่อง “Dialectic of enlightenment” ในระหว่างยุคแห่งความรู้แจ้ง (Enlightenment) ในยุโรป เหตุผลทางวิทยาศาสตร์มีบทบาทช่วยสนับสนุนการต่อสู้เรื่องเสรีภาพ โดยเป็นสิ่งที่ทำทลายอำนาจทางศาสนา และลัทธิเผด็จการทางการเมือง ซึ่งสำนักแฟรงค์เฟิร์ตเห็นว่าชุดของเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่เรียกว่า หลักเหตุผล

เชิงกลไกเกี่ยวกับประสิทธิภาพและเทคโนโลยีนั้นกลายเป็นสิ่งที่ไม่เอื้อต่อเสรีภาพทั้งในสังคมทุนนิยมและสังคมนิยมในยุคทันสมัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เคยเป็นเครื่องมือที่ใช้วิพากษ์สถาบันสังคม และสนับสนุนเสรีภาพกลับกลายเป็นรูปแบบใหม่ของการครอบงำความคิดประชาชน วิทยาศาสตร์ และวิธีคิดแบบปฏิบัติการ (Operationalism) ได้ทำให้ผู้มีอำนาจในสังคมได้อำนาจแบบเบ็ดเสร็จยิ่งขึ้น ทั้งยังพิจารณา "โลกทางสังคม" ยังจะเห็นกฎข้อเท็จจริงว่าเป็นการโยกย้ายถ่ายเทความเป็นจริงทางสังคมแต่ไม่มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงแบบปฏิวัติ

การวิพากษ์และตีความ การครอบงำทางวัฒนธรรมโดยผ่านเหตุผลเชิงกลไกของสำนักแฟรงค์เฟิร์ต ซึ่งมีพื้นฐานแนวคิดการวิพากษ์คือ

จากทฤษฎีของลูกาคส์ Lukacs's, (1923, p. 1971) ในทฤษฎีการมองโลกเป็นวัตถุสิ่งของ (reification หมายถึง การถือเอาสิ่งที่เป็นนามธรรมมาเป็นรูปธรรมทางวัตถุ) (Theory of reification) หมายถึง การที่คนเรามองโลกและชีวิตทางสังคมในรูปแบบของสินค้า (commodity) เช่น มองว่า "แรงงาน" เป็นสิ่งที่ใช้ซื้อหาและค้าขายได้ ด้วยสถานการณ์เช่นนี้ ผู้คนจะพากันมองโลกของตนว่าเป็นวัตถุอันอยู่นอกเหนือการควบคุมของเขา และตีค่าพลังมนุษยชาติเป็นเพียงสิ่งของเท่านั้น ลูกาคส์ เห็นว่า แบบฉบับของชีวิตมนุษย์ที่เห็นแต่วัตถุและไร้พลังเช่นนี้เป็นลักษณะเฉพาะของวิธีการผลิตแบบทุนนิยมและจักต้องถูกทำลายไปด้วยระบบสังคมนิยม

แนวคิดแนววิพากษ์ที่สำคัญของนักสังคมวิทยาแนวนี้ คือ

1. การปฏิเสธสำนักคิดปฏิฐานนิยม
2. การปฏิเสธวิธีการพิจารณาที่เน้นการแยก "ข้อเท็จจริง" ออกจาก "คุณค่า" ดังคติของสำนักคิดปฏิฐานนิยม
3. การมีพันธะผูกพันต่อการปลดปล่อยมนุษยชาติให้พ้นจากการทารุณ การกดขี่ข่มเหง การเอารัดเอาเปรียบและครอบงำทุกรูปแบบ
4. การย้ำเน้นความสำคัญของการเป็นตัวแทนมนุษย์ (Human agency) ในความสัมพันธ์ทางสังคม

ความหมายที่สองความหมายของทฤษฎีที่ใช้ในสาขาวรรณคดีวิจารณ์และในการวิเคราะห์การทำความเข้าใจวรรณกรรม สิ่งนี้ถูกถกเถียงในรายละเอียดภายใต้หัวข้อทฤษฎีวรรณกรรม ทฤษฎีวิพากษ์รูปแบบนี้ไม่จำเป็นต้องมุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างสุดขั้วหรือนำไปสู่การวิเคราะห์สังคมแต่กลับให้ความชำนาญต่อการวิเคราะห์ด้วยบท (Texts) โดยมีต้นกำเนิดมาจากนักวิชาการด้านวรรณกรรมและในสาขาวรรณกรรมเองตั้งแต่ทศวรรษที่ 60 และ 70 และได้ถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายตั้งแต่ทศวรรษที่ 80 โดยเฉพาะอย่างยิ่งทฤษฎีที่ถูกใช้ในวรรณกรรมศึกษาโดยได้รับอิทธิพลมากขึ้นเรื่อยๆ จากปรัชญาภาคพื้นทวีปและทฤษฎีสังคม ทฤษฎี

วิพากษ์รูปแบบนี้พัฒนามาจากความรู้ด้านการวิจารณ์วรรณกรรม ในฐานะการจัดตั้งและการท้าทายความเข้าใจ และการประเมินค่าวรรณกรรมเพื่อแสวงหาความจริงบางอย่าง บางคนพิจารณาทฤษฎีวรรณกรรมเพียงแค่การคิดคำนึงทางสุนทรียศาสตร์ ดังเช่นการถ่ายทอดในความรู้เกี่ยวกับนักวิจารณ์ของโจเซฟ แอดดิสัน (Joseph Addison) ว่าเป็นผู้ช่วยให้เกิดความเข้าใจและตีความผลงานวรรณกรรม "นักวิจารณ์ที่แท้จริงสมควรที่จะยืนหยัดบนความดีเลิศมากกว่าความไม่สมบูรณ์ ควรค้นหาความงดงามที่นักเขียนซ่อนเร้นไว้ และถ่ายทอดมายังสังคมถึงคุณค่าของการสังเกตดังกล่าว" ความรู้เกี่ยวกับการวิจารณ์นี้ในที่สุดแล้วสามารถย้อนกลับไปไปยังผลงานเรื่อง Poetics ของอริสโตเติล (Aristotle) ในฐานะทฤษฎีวรรณกรรม (" A true critic ought to dwell rather upon excellencies than imperfections, to discover the concealed beauties of a writer, and communicate to the world such things as are worth their observation" Joseph Addison, 'Literary Criticism' Spectator 291. <http://www.ourcivilization.com/smartboard/shop/fowlerjh/chap.20htm>. Retrieved 2008-08-22.)

จากมุมมองด้านวัฒนธรรม เริ่มต้นในทศวรรษที่ 60 นักวิชาการด้านวรรณกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการต่อต้านนวิจารณ์ของทศวรรษที่ผ่านมา (นวิจารณ์ หรือการวิจารณ์แนวใหม่ (New Criticism) เป็นชื่อเฉพาะที่ใช้เรียกทฤษฎีวรรณกรรมแนวหนึ่งซึ่งทรงอิทธิพลยิ่งต่อการศึกษาและการวิจารณ์วรรณกรรมในอังกฤษและสหรัฐอเมริกาในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 (ทศวรรษที่ 1940-60)นวิจารณ์ปฏิเสธวิธีการวิจารณ์วรรณกรรมของพวกปฏิฐานนิยมที่มุ่งศึกษาเฉพาะปัจจัยภายนอกที่มีต่อวรรณกรรม ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์และสภาพทางสังคมที่วรรณกรรมชิ้นหนึ่งๆ กำเนิดขึ้น หรือการศึกษาชีวประวัติของผู้แต่ง ทั้งในแง่ของเจตนาของผู้แต่ง หรืออิทธิพลทางความคิดที่ผู้แต่งได้รับ สิ่งเหล่านี้นวิจารณ์ถือว่ามิใช่หัวใจของวรรณกรรม นวิจารณ์เห็นว่าต้องให้ความสำคัญกับงานวรรณกรรมเป็นหลัก วรรณกรรมแต่ละชิ้นมีความสมบูรณ์โดยตัวของมันเอง วิธีการศึกษาวรรณกรรมของนวิจารณ์จึงเน้นที่การอ่านวรรณกรรมอย่างพิถีพิถัน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในงานวรรณกรรม ไม่ว่าจะเป็นจินตภาพ (imagery) สัญลักษณ์ (symbol) อุปมาอุปไมย (metaphor and simile) ตัวละคร สถานที่ โครงเรื่อง เพื่อค้นหาเอกภาพของความหมายและแก่นของเรื่อง (theme) ของทศวรรษที่ผ่านมา ดูซัคเค้ ภัทรกุลวณิช (2548, น. 363-365) และ Gregory Castle (2007, p.122-128) (New Criticism) ของทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งพยายามวิเคราะห์ภายในตัวบทวรรณกรรมโดยเริ่มเอาความรู้ทางสัญศาสตร์ (Semiotics) ภาษาศาสตร์ (Linguistics) และทฤษฎีการตีความ (Interpretative Theory) เข้ามาสู่การวิเคราะห์และการตีความวรรณกรรม ตลอดจนโครงสร้างนิยม (Structuralism) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของลากรอง (Lacanian Psychoanalysis) หลังโครงสร้างนิยม (Post-

Structuralism) และทฤษฎีการรื้อถอน (Reconstruction) อีกทั้งปรัชญาภาคพื้นทวีป (Continental Philosophy) โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรัชญาปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ปรัชญาการตีความ (Hermeneutics) และทฤษฎีสังคมแนววิพากษ์รวมถึงทฤษฎีมาร์กซิสต์ใหม่รูปแบบต่างๆ

เพราะฉะนั้นทฤษฎีวรรณกรรมจึงมีความเป็นนามธรรมค่อนข้างสูง และผู้ที่ใช้ทฤษฎีดังกล่าวเริ่มอ้างถึงมิติด้านทฤษฎีของผลงานวรรณกรรมในฐานะทฤษฎีวิพากษ์ กล่าวคือ ทฤษฎีวิพากษ์วรรณกรรมที่ได้แรงบันดาลใจจากปรัชญา และทฤษฎีวิพากษ์ในความหมายทางสังคมวิทยา โดยเฉพาะในกลุ่มนักวิชาการวรรณกรรมที่เห็นอกเห็นใจฝ่ายซ้าย ได้กลายเป็นหนึ่งในอิทธิพลต่อการแพร่กระจายเข้าไปยังทฤษฎีวิพากษ์ในความหมายวรรณกรรม

สรุป คำนิยามทฤษฎีวิพากษ์มี 2 ความหมาย คือ ความหมายแรก ทฤษฎีวิพากษ์เป็นทฤษฎีสังคมประเภทหนึ่งที่มีทิศทางเป้าหมายไปสู่การวิเคราะห์และการเปลี่ยนแปลงสังคมทั้งหมด ส่วนความหมายที่สอง ความหมายของทฤษฎีวิพากษ์ที่ใช้ในสาขาวรรณคดีวิจารณ์และการวิเคราะห์การทำความเข้าใจวรรณกรรม

ประวัติของเจอร์เก็น ฮาเบอร์มาส (Jurgen Habermas) เกิดในครอบครัวชั้นชนกลาง เป็นวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงที่นาซีหมดอำนาจ และเป็นยุครุ่งเรืองของนักปรัชญา ฮาเบอร์มาสมีความสามารถสนใจหลากหลายทั้งแนวคิดของมาร์กซ์-เอนเกล (Marx-Engels) ปรัชญาวรรณกรรมเยอรมันเขาได้ปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยบอนน์ในปี ค.ศ. 1954 ฮาเบอร์มาสทำงานเป็นนักหนังสือพิมพ์อยู่ 2 ปีก่อนที่จะเข้าร่วมงานกับสถาบันวิจัยสังคมที่แฟรงค์เฟิร์ต ฮาเบอร์มาสเป็นผู้ช่วยวิจัยให้กับทีโอดอร์ ออดอร์โนผู้นำคนสำคัญของสำนักคิดแฟรงค์เฟิร์ต ต่อมาฮาเบอร์มาสได้มีเรื่องขัดแย้งกับฮอว์และถูกให้ออกจากสถาบันวิจัยสังคมไป หลังจากนั้น ฮาเบอร์มาสได้ไปรับตำแหน่งอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยแฟรงค์เฟิร์ต

ฮาเบอร์มาส เป็นนักคิดสำนักมาร์กซิสต์ใหม่ ฮาเบอร์มาสสนใจผลของโครงสร้างสังคมแบบสมัยใหม่ที่ทำลายการสื่อสารระหว่างคนในสังคม ฮาเบอร์มาสมองอนาคตของสังคม คือ การไปสู่สังคมที่มีการสื่อสารเสรีแบบเปิด

แนวคิดและทฤษฎีวิพากษ์ของเจอร์เก็น ฮาเบอร์มาส (Habermas Jurgen 1988, p. 364)

ฮาเบอร์มาสเน้นเป้าหมายหลักของทฤษฎีวิพากษ์คือการกำหนดเงื่อนไขที่เป็นสากล (Universal) ของความรู้และการกระทำเพื่อที่จะตอบโต้กับข้อโต้แย้งที่มาจากนักปรัชญาแนวค่านิยมซึ่งนักปรัชญากลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับบริบท (Context) ประวัติศาสตร์ และเงื่อนไขเฉพาะของความเข้าใจและการกระทำของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม ฟูโกต์ (Foucault) ได้โต้แย้งแนวคิดเรื่องรูปแบบที่เป็นสากลของอัตบุคคลที่ฮาเบอร์มาสเสนอ ฟูโกต์เห็นว่า แนวคิดดังกล่าวไม่สามารถตัดสินในเชิงปรัชญาได้ ฮาเบอร์มาสเชื่อว่า การสร้างทฤษฎีด้วยกฎสากลของการกระทำ เหตุผล (Rationality)

ความจริง (Truth) และศีลธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบใน "ปฏิบัติการที่เกิดขึ้นระหว่างอัตวิสัย" (Intersubjective practice) ของการสื่อสารและกระบวนการจัดกลาทางสังคม (Socialization) เป็นสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ ฮาเบอร์มาสเชื่อว่าสำนึกของปัจเจก (Individual Consciousness) ขึ้นอยู่กับบริบท ทฤษฎีสากลของฮาเบอร์มาสจำแนกออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. การกระทำการสื่อสาร (Communicative action)
2. เหตุผลเชิงการสื่อสาร (Communicative rationality หรือ Argumentation)
3. ศีลธรรม (Morality , Discourse ethics-claims of normative rightness)

1. การกระทำการสื่อสาร (Communicative action)

ฮาเบอร์มาสเห็นว่า การกระทำการสื่อ (Communicative action หรือ Linguistic action) เป็นรูปแบบที่เป็นสากล มนุษย์มีแผนของการกระทำที่มุ่งไปสู่ความเข้าใจร่วมกันหรือความคิดเห็นร่วม (consensus) ผู้พูดจะแสดงเหตุผลสนับสนุนคำพูดและการกระทำของตนเอง ส่วนผู้ฟังมีทางเลือก 2 ทางคือ ยอมรับเหตุผลนั้นหรือปฏิเสธ หากมีการปฏิเสธ จะต้องแสดงเหตุผลและตั้งคำถามต่อเหตุผลที่ผู้พูดเสนอ ในกระบวนการของการแลกเปลี่ยนเหตุผลกันนั้น คนจะเกิดการระลึกรู้ถึงอัตวิสัย (subjectivity) ของตนเอง การสื่อสารจึงเป็นกระบวนการให้เหตุผลของคน

ฮาเบอร์มาสกล่าวว่า การสื่อสารด้วยคำพูดทำให้เกิดการกล่าวอ้าง (claim) 3

ประการ คือ

1. อ้างถึงความจริงที่น่าเสนอ
  2. อ้างถึงความถูกต้องตามบรรทัดฐาน (ความยุติธรรม)
  3. อ้างถึงความถูกต้องของผู้พูดเนื่องจากผู้พูดกระทำภายใต้กฎที่เป็นสากล
2. เหตุผลเชิงการสื่อสาร (Communicative rationality หรือ Argumentation)

ฮาเบอร์มาสอธิบายว่า เหตุผลเชิงการสื่อสารคือรูปแบบของการโต้แย้ง (forms of argumentation) โดยเขาได้กล่าวอ้างเหตุผล 3 ประการ อันได้แก่

1. การอ้างถึงความจริงที่น่าเสนอ
2. การอ้างถึงความถูกต้องทางบรรทัดฐาน-ความยุติธรรม
3. การอ้างถึงความถูกต้องของผู้พูด

ซึ่งปฏิบัติการนี้เป็นปฏิบัติการที่มีความเป็นเหตุเป็นผลครบในคนที่ผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ยึดถือเป็นบรรทัดฐานชุดเดียวกัน ดังนั้น ฮาเบอร์มาสจึงเรียกปฏิบัติการนี้ว่า เป็นปฏิบัติการทางวาทกรรม

3. ศีลธรรม (Morality, Discourse ethics-claims of normative rightness)

ฮาเบอร์มาสเสนอว่า แทนที่จะถามว่า อะไรดีสำหรับฉัน หรืออะไรดีสำหรับเรา หรืออะไรดีสำหรับเขา น่าจะเปลี่ยนคำถามใหม่ว่า อะไรดีสำหรับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน คำถามเช่นนี้เป็นทัศนคติเชิงศีลธรรม (ในส่วนนี้ ฟูกุคซึชี้ให้เห็นว่า การวิเคราะห์ของฮาเบอร์มาสไม่มีประสิทธิภาพเพราะมีลักษณะที่เป็นนามธรรมมากและมีแนวโน้มอธิบายทุกอย่าง เช่น ปฏิบัติการด้านศีลธรรมและการเมือง กฎธรรมชาติของประเพณี ว่ามีลักษณะที่เป็นสากล

สรุป ได้ว่าปรัชญาของฮาเบอร์มาสมีเป้าหมายหลักที่จะค้นหารูปแบบที่เป็นสากลของอัตบุคคล (อัตบุคคล หมายถึง บุคคลผู้เป็นนายของตัวเอง มีเจตจำนงเสรี มีเหตุผลและมีศักยภาพที่จะกระทำเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและผู้อื่น) อัตบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่อยู่ภายนอกสังคม และมุมมองเชิงอัตวิสัยหรือจิตวิสัยของคนที่มีต่อความจริง ซึ่งจะนำไปสู่ศาสตร์สมัยใหม่ กฎเกณฑ์และศีลธรรมในยุคหลังประเพณีนิยม และสุนทรียศาสตร์สมัยใหม่

ทฤษฎีสากลของฮาเบอร์มาสมี 3 กลุ่ม ได้แก่

1. การกระทำการสื่อสาร
2. เหตุผลเชิงการสื่อสาร
3. ศีลธรรม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคม

การศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีการสื่อสารสี่กระแสหลัก อันได้แก่ ทฤษฎีว่าด้วยผลกระทบของสื่อ (media impact theory) ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในสื่อ (uses and gratifications theory) ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง (political economy theory) และทฤษฎีสายวัฒนธรรมศึกษา (cultural studies) ซึ่งทฤษฎีทั้งสี่กระแสนี้ได้เป็นพื้นฐานสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการศึกษาวิจัย ทั้งในด้านการทำนายและอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในขอบเขตของการสื่อสารมาตลอด โดยแต่ละทฤษฎีนั้นมีจุดยืนในการมองอิทธิพลและบทบาทของสื่อมวลชนแตกต่างกันไปตามยุคสมัยที่ทำการศึกษาดังนี้

ในยุคแรกของการศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชนนั้น ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีว่าด้วยผลกระทบของสื่อ (media impact theory) หรือที่รู้จักกันในชื่อทฤษฎีกระสุนปืน (magci bullet theory) หรือทฤษฎีเข็มฉีดยา (hypodermic needle theory) โดยทฤษฎีดังกล่าวได้กำเนิดขึ้นมาในช่วงทศวรรษที่ 1940 ในช่วงเวลานั้นอเมริกาและประเทศต่างๆ ในยุโรปกำลังเผชิญหน้ากับสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งเป็นสงครามรูปแบบใหม่ที่ต้องการดึงประชาชนให้มีส่วนร่วมในการรบไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น การส่งกำลังบำรุง การส่งเงินไปช่วยรบ ให้กำลังใจ ไปจนถึงการเป็นสายลับหาข่าว แตกต่างจากสงครามที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ซึ่งเป็นสงครามที่รบพุ่งกันเฉพาะภายในหมู่ทหารเท่านั้น

หากทว่าในอีกด้านหนึ่งลักษณะสังคมของประเทศอเมริกาและยุโรปในขณะนั้นได้เริ่มกลายเป็นสังคมมวลชน (mass society) ที่ประชาชนอยู่กันอย่างแตกแยกเป็นปัจเจก (atomized mass) มิได้เป็นกลุ่มก้อนที่มีความผูกพันทางจิตใจอย่างเหนียวแน่น และมีใช้สังคมที่หัวหน้าชุมชนจะสามารถปลุกใจให้ร่วมรบด้วยการสื่อสารแบบเผชิญหน้าเหมือนอย่างในอดีตดั่งนั้น ผู้นำประเทศจึงหันมาใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการปลุกเร้าโฆษณาชวนเชื่อให้ประชาชนยอมรับและให้ความร่วมมือ (กาญจนา แก้วเทพ ,2541,น. 83) ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวก็ประสบความสำเร็จอย่างน่าพึงพอใจ ส่งผลให้ผู้นำเยอรมันอย่างฮิตเลอร์ได้รับความชอบธรรมในการทำสงครามจากประชาชน และสามารถสร้างกองทัพอันเกรียงไกรขึ้นมาได้

จากสภาวะการณ์ข้างต้น ทำให้ทฤษฎีว่าด้วยผลกระทบของสื่อ (media impact theory) ซึ่งมีรากเหง้าก่อนกำเนิดในยุคนี้เชื่อว่า ในกระบวนการสื่อสารผู้รับสารจะมีลักษณะเพิกเฉย อ่อนแอในเรื่องของเหตุผล ไม่กระตือรือร้น และไร้ซึ่งความสนใจในการคิดพิจารณาไตร่ตรอง ขณะที่ข่าวสารหรือเนื้อหาของสื่อมวลชนนั้นเป็นสิ่งที่มิพลงอำนาจอย่างมหาศาลในการโน้มน้าวทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมของประชาชน ถ้าจะเปรียบแล้วก็คงเป็นเสมือนกระสุนปืนหรือตัวยาในเข็มฉีดยาที่วิ่งทะลุทะลวงเข้าสู่ความคิดจิตใจของผู้รับสาร และก่อให้เกิดผลตามเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารอย่างทันทีทันใด ซึ่งจุดยืนและมุมมองของสำนักคิดนี้มีขีดจำกัดเรื่องการมองผู้รับสารว่าเป็นผู้ถูกกระทำ (passive audience) มากจนเกินไป

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 จบสิ้นลง คำอธิบายของทฤษฎีกระสุนปืน (magci bullet theory) ทฤษฎีเข็มฉีดยา (hypodermic needle theory) ก็เริ่มลดบทบาทในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ประมาณทศวรรษที่ 1950 การศึกษาสื่อมวลชนได้เริ่มปรับเปลี่ยนมาสู่แนวทางทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในสื่อ (uses and gratifications theory) ทำให้ทัศนะที่เคยเชื่อในพลังอำนาจอันมหาศาลของสื่อ และการตั้งคำถามว่า "สื่อมวลชนมีผลกระทบอะไรบ้างต่อผู้รับสาร" เริ่มมีอิทธิพลบทบาทลดน้อยลง และปรับเปลี่ยนไปสู่การตั้งคำถามว่า "ผู้รับสารใช้ประโยชน์และสร้างความพึงพอใจจากสื่ออย่างไรบ้าง" โดยสำนักคิดกระแสนี้จะเชื่อว่าในกระบวนการสื่อสารนั้นผู้รับสารไม่ได้เป็นผู้กระทำ (passive audience) แต่จะมีลักษณะตั้งรับต่อสื่อ (active audience) และเป็นผู้มีอำนาจในการใช้ประโยชน์และแสวงหาความพึงพอใจจากสื่อมวลชน

นอกจากวิธีคิดดังกล่าวแล้ว เอกลักษณะอันโดดเด่นของการวิเคราะห์ตามแนวทางการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในสื่อยังให้ความสนใจต่อ " ตัวผู้รับสาร" (media users) มากกว่า "ตัวสาร" (media content) อีกทั้งยังเชื่อว่าผู้รับสารมีความตั้งใจที่จะแสวงหาข่าวสารเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง ทำให้การเข้าไปใช้สื่อมิใช่กิจกรรมที่ดำเนินไปตามยถากรรมอย่างไร้เป้าหมาย หากแต่เป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายประสงค์อย่างแน่นอน (goal-oriented activity) นอกจากนั้น

ในท่ามกลางสภาวะการแสวงหาข่าวสารที่เกิดขึ้น สื่อมวลชนยังมีได้ดำรงสถานะเป็นทางเลือกทางเดียวของบุคคล หากทว่าเป็นเพียงตัวเลือกตัวหนึ่ง ท่ามกลางตัวเลือกอื่นๆ ที่มีอยู่อย่างมากมาย และทิศทางที่บุคคลจะเลือกแสวงหาหรือเลือกใช้สื่อประเภทใดนั้นก็เกิดขึ้นจาก "ความต้องการ" (need) ของบุคคลนั้นเป็นปฐมเหตุซึ่งความต้องการดังกล่าวจะถูกแปรมาเป็นแรงจูงใจ (motivation) ที่ผลักดันให้บุคคลเคลื่อนไหวเข้าหาการใช้สื่อประเภทต่างๆ กาญจนา แก้วเทพ (2541, น.306)

หลังจากนั้นประมาณทศวรรษที่ 1970 แนวทางการศึกษาสื่อสารมวลชนได้เริ่มเปลี่ยนไปสู่กระแสทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองของสื่อมวลชน (political economy of media) ซึ่งการศึกษาตามแนวทางทฤษฎีนี้ได้นำหลักการวิเคราะห์ของ Marx มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาสื่อมวลชน 3 ด้าน นั่นคือ การวิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสังคม การวิเคราะห์อุตสาหกรรมสื่อสารมวลชน และการวิเคราะห์เนื้อหาอันเป็นผลผลิตของสื่อมวลชน ส่งผลให้แนวทางการศึกษาวิจัยทฤษฎีกระแสนี้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ "การเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตในอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชน" (ownership) และ "ระบบการควบคุมสื่อด้วยกลไกทางเศรษฐกิจและการเมืองในระบบตลาดของสื่อ" กาญจนา แก้วเทพ (2541, น. 133)

จากรากฐานของชุดเหตุผลข้างต้น ทำให้การศึกษาของสายสังคมและวัฒนธรรมศึกษา (cultural studies) มีความลึกซึ้งในทุกมิติของกระบวนการสื่อสาร โดยจุดยืนที่สำคัญของการศึกษาจะเชื่อว่า สื่อมวลชนนั้นมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวันของผู้รับสาร ในลักษณะของการเป็นส่วนเล็กๆหนึ่งในชีวิตประจำวันของปัจเจกบุคคล ซึ่งในยุคปัจจุบันสามารถแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 2 ช่วงหลักๆ นั่นคือ ช่วงเวลาของการทำงานและช่วงเวลาของการพักผ่อนหย่อนใจ โดยในแต่ละช่วงเวลานั้นสื่อมวลชนจะเข้ามามีบทบาทสอดแทรกและสายร้อยเข้าไปในชีวิตประจำวันของปัจเจกบุคคล ดังนั้น การศึกษาผู้รับสารจึงไม่อาจแยกศึกษาออกไปอย่างโดดๆ ได้ แต่จะต้องศึกษาอย่างสัมพันธ์ไปกับตัวบท (text) ซึ่งทฤษฎีสายวัฒนธรรมศึกษาได้จำแนกความหมายของตัวบท (text) ออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ กาญจนา แก้วเทพ (2541, น. 322)

ลักษณะแรก "ตัวบท" (text) จะหมายถึง ผลงานทุกชนิดของสื่อมวลชน เช่น รายการทุกประเภทในโทรทัศน์ ข่าวทุกประเภทในหนังสือพิมพ์ หรือคอลัมน์ในนิตยสาร

ลักษณะที่สอง "ตัวบท" (text) จะหมายถึงผลรวมที่เกิดขึ้นจากปฏิกริยาระหว่าง "เนื้อหา" กับ "ผู้อ่าน" นั่นหมายความว่า เนื้อหาที่อยู่ในสื่อมวลชนจะไม่กลายเป็นตัวบทจนกว่าจะมีคนมาอ่าน ดังนั้น คำว่า "การผลิต" จึงมิได้ผูกขาดอยู่แต่ฝ่ายผู้ส่งเท่านั้น เพราะผู้รับสารจะทำหน้าที่ในการ "ผลิตความหมาย" ขึ้นมาในขณะที่เปิดรับด้วยเช่นกัน

ส่วนความหมายของ "ตัวบท" (text) ลักษณะสุดท้ายมาจากแนวคิดที่ว่า ตัวบทหนึ่งๆ ที่อยู่ในงานของสื่อสารมวลชนนั้น จะประกอบด้วยความหมายที่หลากหลาย (polysemic) ดังนั้น ผู้รับสารแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มจึงอาจจะ "อ่านความหมาย" ที่อยู่ในตัวบทออกมาแตกต่างกัน

จากคำนิยาม "ตัวบท" (text) ของสายวัฒนธรรมศึกษา แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า จุดยืนของทฤษฎีกระแสนี้ไม่ได้เชื่อในอำนาจอันมหาศาลของสื่อมวลชนที่จะส่งผลในการโน้มน้าวทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมของผู้รับสารอย่างฉับพลันทันทีเหมือนกับวิธีคิดของทฤษฎีว่าด้วยผลกระทบของสื่อ (media impact) หากทว่าการศึกษาด้านแนวทางของทฤษฎีวัฒนธรรมศึกษา (cultural studies) มีวิธีคิดที่ชัดเจนว่า ในกระบวนการสื่อสารนั้นสื่อมวลชนยังคงมีอิทธิพลและบทบาทกับผู้รับสาร แต่อิทธิพลและบทบาทของสื่อไม่ได้ส่งผลอย่างฉับพลันทันทีเหมือนกับวิธีคิดของทฤษฎีกระสุนปืน (magci bullet theory) แต่จะค่อยๆ ก่อตัวตั้งสมอย่างค่อยเป็นค่อยไป ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้รับสารชมละครโทรทัศน์เรื่องหนึ่ง ซึ่งตัวละครนางร้ายมีบทบาทโดดเด่นในเรื่องการดิ้นรนดิ้นหา การใช้เล่ห์อุบายกลั่นแกล้งนางเอก ไปจนถึงการให้ทำชั่ววุ่นพระเอกให้หลงติดกับที่เธอวางไว้ การศึกษาตามแนวทางของวัฒนธรรมศึกษาจะเชื่อว่า บทบาทของนางร้ายในละครย่อมมีอิทธิพลทำให้ผู้ชมเกลียดชัง แต่อิทธิพลที่เกิดขึ้นนั้นจะไม่ส่งผลอย่างฉับพลันทันที ถึงขั้นที่ผู้ชมจะออกไปตามหาและดุด่าทำร้ายนักแสดงให้สาสมกับบทบาทอันร้ายกาจในจอ แต่ความเกลียดชังจะค่อยๆ สั่งสมขึ้นทีละน้อยๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไป และถ้าวันใดที่ผู้ชมมีโอกาสดูเจอเจอกับนักแสดงคนนั้นเข้า ความเกลียดชังที่สั่งสมก็อาจจะผลักดันให้ผู้ชมชี้หน้าด่าทอนักแสดงคนนั้นโดยไม่ยั้งคิด

ความสัมพันธ์ระหว่าง "ละครโทรทัศน์" กับ "การสร้างความเป็นจริงทางสังคม" นั้น เป็นความสัมพันธ์ที่มีความแนบแน่นและลึกซึ้ง โดยละครโทรทัศน์จะมีบทบาทในฐานะการเป็นสื่อกลางระหว่างสมาชิกในสังคม (ผู้รับสาร) กับโลกแห่งความเป็นจริง ด้วยการเชื่อมโยงให้คนเราเกิดประสบการณ์ทางอ้อมกับสรรพสิ่งและปรากฏการณ์ต่างๆ ในโลกแห่งความเป็นจริง กล่าวคือได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงทางสังคมตามที่ละครโทรทัศน์ (construct) หรือนิยามไว้ สมาชิกในสังคมจะสามารถรับรู้และเข้าใจสถานการณ์ความเป็นจริงของสถาบันทางสังคมอื่นๆ ได้ ทั้งๆ ที่ไม่ได้มีส่วนเข้าร่วมโดยตรง จึงอาจกล่าวได้ว่าละครโทรทัศน์เปรียบเสมือนหน้าต่างที่เปิดไปสู่โลกกว้าง ทำให้คนเราได้รู้เห็นความเป็นจริงทางสังคมมากขึ้น นอกจากนี้ถ้าพิจารณาถึงเอกลักษณ์อันโดดเด่นของสารบันเทิงประเภทนี้ จะพบว่าละครโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีความสามารถในการรุกถึงตัวผู้ชม เปิดให้ผู้ชมได้เสพความสนุกสนานเป็นประจำสม่ำเสมอทุกวัน อีกทั้งตัวสารที่ส่งออกมาก็ยังผสมผสานความจริง (realism) กับเรื่องแต่ง (drama) อย่างกลมกลืน ทำให้รายการบันเทิงประเภท

นี้มีอิทธิพลในการถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ และมีบทบาทในการสร้างความเป็นจริงทางสังคมได้มากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ

ทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม

ทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาสังคม

นักสังคมวิทยาได้พยายามหาแนวทางการศึกษาปัญหาสังคม และได้พยายามสร้าง

ทฤษฎีที่จะอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ ข้อสรุปของทฤษฎีหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ได้มาจากการสังเกต พฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำกันหลายๆ ครั้ง

ทฤษฎีเกี่ยวกับพยาธิทางสังคม (The Social Pathology Perspective) เป็นแนวความคิด ที่อยู่บนพื้นฐานของการเปรียบเทียบสังคมกับสิ่งมีชีวิต หรือถือว่าสังคมคือสิ่งมีชีวิต หรือถือว่า สังคมคือสิ่งที่มีชีวิตอย่างหนึ่งนั่นเอง และถือเอาการปฏิบัติหน้าที่อย่าง "ปกติ" ของสังคม เป็น เครื่องหมายของสุขภาพอนามัย สังคมที่ดีก็คือสุขภาพที่ดีของสังคม สุขภาพของสังคมจึงเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เมื่อมีการเจ็บป่วยเกิดขึ้นที่ส่วนใดของสังคมจะเรียกว่า "พยาธิทางสังคม" ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม ตามหลักเหตุผลเช่นนี้ บุคคลหรือสถานการณ์ใดก็ดีที่ ผิดแปลกไปจากความคิดนี้หรือสิ่งที่ควรจะเป็นแล้วถือเป็นปัญหาทั้งสิ้น ดังนั้น ปัญหาสังคมตาม แนวความคิดของนักพยาธิสังคมจึงหมายถึงการละเมิดความคาดหมายเชิงศีลธรรม (สิ่งที่ควรจะเป็น) นั่นเอง

นักทฤษฎีพยาธิทางสังคมรุ่นแรกมุ่งศึกษาว่า บุคคลเป็นแหล่งหรือที่มาของปัญหา สังคม โดยคิดว่าบุคคลมีข้อบกพร่องในตัวเอง ไม่อาจจะเรียนรู้ระเบียบของสังคมที่ถูกต้อง หรือเป็น ผู้ที่ต่อต้านค่านิยมหรือความเชื่อทางสังคม ส่วนนักทฤษฎีพยาธิทางสังคมรุ่นใหม่ให้ความสำคัญใน การศึกษาปัญหาสังคมที่เกิดจากข้อบกพร่องของสถาบันทางสังคมมากกว่าตัวบุคคล โดยถือว่า สังคมใดที่ขาดคุณธรรมและไว้ศีลธรรม ก็จะทำให้สมาชิกในสังคมนั้นกลายเป็นคนไม่มีคุณธรรม และไม่มีศีลธรรมตามไปด้วย และสมาชิกเหล่านั้นจะเป็นต้นเหตุทำให้เกิดปัญหาสังคม วิธีการแก้ไข ปัญหาสังคมตามแนวความคิดของนักทฤษฎีพยาธิทางสังคมคือ การให้การศึกษากับบุคคลในสังคม เพื่อจะได้มีคุณธรรมและมีศีลธรรมมากขึ้น

ทฤษฎีการเสียระเบียบหรือความไม่เป็นระเบียบในสังคม (The Social Disorganization Perspective) แนวความคิดของทฤษฎีนี้มีต้นกำเนิดจากการที่มีการอพยพย้ายถิ่นของประชากร เช่น การอพยพผู้ลี้ภัยสงครามจากประเทศในทวีปเอเชียไปตั้งถิ่นฐานในสหรัฐอเมริกา การอพยพจาก ชนบทสู่เมือง เป็นต้น และคนที่อพยพมาใหม่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ได้ ทฤษฎีทาง พยาธิสังคมไม่อาจจะอธิบายถึงสาเหตุของปัญหาสังคมนี้ได้ จึงได้มีการสร้างทฤษฎีใหม่อยู่บน พื้นฐานของแนวความคิดที่ว่า แต่ละสังคมก่อกำเนิดมาจากการรวมตัวกันอย่างมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ แน่นอนที่คาดหวังให้สมาชิกต้องปฏิบัติ ถ้าการปรับตัวของบุคคลหรือกลุ่มทางสังคมเป็นไปในทาง ที่ไม่สอดคล้องหรือผิดไปจากกฎเกณฑ์หรือมีบรรทัดฐานของสังคม ก็จะเป็นที่มาของการเสีย

ระเบียบทางสังคม หลักสำคัญในการมองปัญหาสังคมตามแนวความคิดนี้คือ การมองปัญหาสังคมในบานะดัชนีของการเสียดระเบียบทางสังคมซึ่งเกิดจากกฎเกณฑ์ล้าหลัง ทำให้ไม่มีผู้ปฏิบัติตามหรือละเมิดกฎเกณฑ์ดังกล่าว ความล้าหลังของกฎเกณฑ์อาจจะเกิดจากภาวะที่ไม่มีกฎเกณฑ์คอยบอกว่าจะทำอย่างไร หรือภาวะที่มีความขัดแย้งของกฎเกณฑ์ทำให้รู้สึกว่าคุณบังคับหรือถูกบังคับให้กระทำตามบรรทัดฐานที่ตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกัน หรือภาวะที่คนรู้สึกว่าการจะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็ไม่ได้ทำให้ตนได้รับประโยชน์หรือโทษอย่างไร การเสียดระเบียบในสังคมจะทำให้เกิดความเครียดในบุคคลขึ้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้งในคุณค่า (The Value Conflict Perspective) ตามทฤษฎีนี้ถือว่าการใดก็ตามที่สภาพสังคมไม่สอดคล้องกับระบบค่านิยมของกลุ่มหรือสังคมนั้นจะทำให้เกิดปัญหาสังคมขึ้น ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขัดแย้งกันในการค่านิยมของกลุ่มต่างๆ โดยกลุ่มเหล่านั้นต่างก็ยึดถือเป็นเจ้าของค่านิยมที่ไม่เหมือนกัน และเมื่อกลุ่มต่างๆ นำสิ่งที่ยึดถือต่างกันมาขัดแย้งกัน มักจะทำให้มีการแบ่งกลุ่มออกเป็นฝักเป็นฝ่าย โดยแต่ละกลุ่มต่างก็ประกาศค่านิยมของตนออกมาชัดเจนก็จะทำให้เกิดปัญหาสังคมขึ้น เช่น เจ้าของบริษัทต้องการกำไรมาก ให้ค่าจ้างคนงานต่ำ อีกทั้งสวัสดิการก็ไม่ดีด้วย คนงานไม่พอใจ ทำเรื่องเรียกร้องให้บริษัทปรับปรุงค่าจ้างและสวัสดิการ เจ้าของบริษัทไม่ยอม ผลตามมาก็คือมีการนัดหยุดงานของคนงาน ทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างใหญ่หลวง หรือความขัดแย้งด้านศาสนาหรือเชื้อชาติภายในสังคม ก่อให้เกิดการจลาจลขึ้นภายในประเทศ เป็นต้น

ทฤษฎีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (The Deviant Behavior Perspective) แนวความคิดของทฤษฎีนี้เชื่อว่า การละเมิดความคาดหวังทางบรรทัดฐานเป็นปัญหาสังคม พฤติกรรมหรือสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานถือว่าเป็นการเบี่ยงเบน ทฤษฎีนี้มีการศึกษาวิจัยทดลองโดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของคนในสังคมไว้มาก นักสังคมวิทยาจึงมีความเชื่อว่า สาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาจากการได้เรียนรู้ แนวทางที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานจึงเป็นแนวทางที่มีน้ำหนักมากกว่าแนวทางปฏิบัติตามประเพณี การที่บุคคลมาเรียนรู้แนวทางเบี่ยงเบนก็เนื่องจากสถานการณ์ที่จะมีโอกาสเรียนรู้การปฏิบัติตามประเพณีมีจำกัด แต่โอกาสเรียนรู้วิธีเบี่ยงเบนมีมาก โอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายตามที่สังคมกำหนดมีจำกัด แต่มีความรู้สึกบีบคั้นใจมาก อีกทั้งทางระบายความคับแค้นใจมีจำนวนจำกัด จึงเป็นสภาพที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้น เช่น เด็กยากจนร่ำร้อนตามถนนมีโอกาสน้อยที่จะรับการศึกษา หรือมีโอกาสน้อยที่จะมีที่อยู่อาศัยเป็นการถาวร หรือต้องทำงานรับจ้างที่มีค่าตอบแทนต่ำ เด็กเหล่านี้ก็อาจจะมารวมกันเป็นกลุ่มมีวัฒนธรรมย่อยๆ ในกลุ่มของคน ย่อมทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มของตนเพราะอยากเป็นพวกเดียวกันในกลุ่ม เช่น การไปขมขาน ลักขโมย เสพยาเสพติด ก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ไม่ได้

หมายความว่า คนที่ว่างงานหรือมีโอกาสจำกัดในการมีงานทำจะต้องกลายเป็นผู้ทำผิดเสมอไป นอกจากนี้จะมีแรงจูงใจบางอย่าง เช่น หากกลุ่มยกย่องคนทำผิดให้เป็นผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่ม ก็จะเกิดบรรยากาศที่จูงใจให้มีการทำผิดขึ้นได้

แนวทางแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดจากการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนนี้ นักทฤษฎีได้เสนอให้ใช้วิธีการขัดเกลาซ้ำหรือขัดเกลาใหม่เป็นหลัก ทางที่ดีที่สุดในการขัดเกลาซ้ำคือ การเพิ่มโอกาสการติดต่ออย่างมีความหมายกับสิ่งที่ดี และพยายามลดการติดต่อหรือสัมผัสกับสิ่งที่ไม่ดีลง ในขณะเดียวกัน ควรต้องลดความตึงเครียดเพื่อไม่ให้บุคคลเบี่ยงเบนไปจากแนวทางที่ถูกที่ควรของสังคม ซึ่งอาจกล่าวเป็นเชิงสมมติฐานได้ว่า ยิ่งโอกาสในการปฏิบัติถูกต้องตามทำนองคลองธรรมมีมากขึ้น พฤติกรรมเบี่ยงเบนก็จะยิ่งน้อยลง

ทฤษฎีติดตรา (The Labeling Perspective) เป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากแนวความคิดของผู้ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการกระทำระหว่างกันทางสังคม (social interaction) เพื่อนำมาอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนประเภทหนึ่งนั่นเอง ทฤษฎีติดตราเชื่อว่า การกระทำใดจะเป็นการเบี่ยงเบนมากน้อยเพียงใด ขึ้นกับความรูสึกของสังคมมากกว่าการกระทำที่เบี่ยงเบนของผู้ที่ถูกติดตรา เช่น คนที่รักร่วมเพศจะได้รับการยอมรับจากสังคมอเมริกันมากกว่าสังคมไทย คอรั้นบลูม และจูเลีย (Kornblum and Julian, op.cit 1982:11) ได้อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีติดตราไว้โดยสรุปว่า พฤติกรรมหรือสภาวะการณ์ใดๆ จะเป็นปัญหาสังคมก็ต่อเมื่อสังคมนั้นรูสึกและกำหนดว่าเป็นปัญหา ซึ่งหากมีภาวะการณ์ที่สังคมนรูสึกว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นเป็นปัญหาสังคมขึ้นมาจะทำให้เกิดผล 2 ประการ คือ

1. จะมีกลุ่มหนึ่งที่มีอำนาจหรือได้เปรียบกลุ่มอื่นในสังคม ซึ่งพฤติกรรมจะอยู่ในรูปแบบแยกผิว ความไม่เสมอภาคในการถือปฏิบัติหรือการลำเอียง การใช้อำนาจ เป็นต้น เช่น ในกรณีการตัดสินลงโทษผู้กระทำผิดแบบเดียวกัน จะมีแนวโน้มว่าคนดำจะถูกตัดสินจำคุกนานกว่าคนผิวขาว

2. บุคคลที่ถูกติดตราอาจจะยอมรับสภาพตามที่สังคมได้ประทับตราให้ เช่น คนที่ถูกตราหน้าว่าติดยาเสพติด ก็อาจจะทำตัวเป็นคนติดยาเสพติดไปเลย ไม่ชวนขวยที่จะรักษาตัว อีกทั้งยังต่อต้านที่จะทำการรักษาให้หายขาดเพื่อที่จะทำงานได้เหมือนคนในสังคมทั่วไป

แนวคิดในการที่จะอธิบายปัญหาสังคมและวัฒนธรรมอย่างง่าย ๆ ก็คือเมื่อมีปรากฏการณ์หรือมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้นในสังคม ตัวอย่างเช่น ถ้าเกิดการจลาจลหรือนัดหยุดงานขึ้นในกรุงเทพมหานคร อาจมีคนบางกลุ่มบางพวกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการกระทำอย่างนั้นและแน่นอน จะต้องมีการแสดงปฏิกิริยาอะไรบางอย่างออกมา ซึ่งอาจเป็นการสูญเสียผลประโยชน์หรือเขาเหล่านั้นอาจรูสึกเหมือนกับว่าตัวเองถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ การกระทำเช่นที่ว่านี้ได้ก่อให้เกิดความไม่สะดวกหลายๆประการ มันได้กลายเป็น “เงื่อนไข” ที่ทำให้เขาและเธอ

เหล่านั้น ไม่สามารถดำรงชีวิตโดยปกติสุขอย่างที่เคยมีได้ ดังนั้นในลักษณะนี้เงื่อนไขต่างๆ เหล่านั้นคือ “ปัญหาสังคม” ในช่วงเวลาขณะนั้น ปัญหาสังคมที่เกิดมาจากเงื่อนไขต่างๆ ของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น จะมาจากกรณีที่มีสมาชิกในสังคมจำนวนหนึ่ง เห็นพ้องต้องกันว่าจะต้องมีการทำอะไรบางอย่างกับสิ่งที่กำลังเป็นอยู่ในสังคมตอนนั้น โดยสมาชิกจำนวนนั้นยอมรับว่าเงื่อนไขเหล่านั้นกำลังเข้ากระทบต่อค่านิยมหรือบรรทัดฐานทางสังคมของคนในสังคม จนทำให้พวกเขาเดือดร้อนและคิดอยากจะทำอะไรด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจนกว่าจะพอใจ (Julian & Kornblum, 1982: น.14) เมื่อพิจารณาจากแนวความคิดนี้ ทำให้เราเข้าใจได้ว่าสิ่งที่เป็นปัญหาอย่างหนึ่งของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมก็คือการที่อาจมีคนบางคนไม่ยอมปฏิบัติตามบรรทัดฐาน (norms) ของสังคมนั้นๆ หรือเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมนั้นไม่ยอมรับและมีการต่อต้านต่อการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ในลักษณะต่างๆ เช่นพฤติกรรมของกลุ่มรักร่วมเพศในบางสังคม (ที่ต้องใช้คำว่า “บางสังคม” ก็เพราะว่าในสภาพสังคมโลกปัจจุบัน มีบางสังคมที่ไม่เห็นว่าพฤติกรรมรักร่วมเพศเป็นการละเมิดกฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานของสังคมหรือเป็นการกระทำที่เป็นปัญหาที่จะต้องต่อต้านหรือแก้ไข) แต่ถ้าเมื่อเรากล่าวถึงพฤติกรรมของคนเมาสุราอาละวาดทำร้ายผู้อื่นหรือ “เมาแล้วขับรถ” ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน จากแนวคิดข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคมหรือเป็นปัญหาสังคมแน่นอนและอาจเป็นปัญหาของทุกสังคมอีกด้วย และถ้าพิจารณาถึงปฏิกิริยาของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมทั้งสองอย่างที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่าจะมีการต่อต้านแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ซึ่งถ้าเราเข้าใจว่าบรรทัดฐานของสังคมนั้นจะประกอบไปด้วยวิถีประเพณี (folkways) กฎศีลธรรม (mores) และกฎหมาย (law) ก็พบว่าพฤติกรรมของการเมาสุราอาละวาดนั้นจะถูกจัดการอย่างเป็นทางการมากกว่าพฤติกรรมรักร่วมเพศที่จะเป็นเพียงการประณามซุบซิบนินทาหรืออาจไปถึงการไม่ยอมคบหาสมาคมด้วย แต่สังคมก็ยังยินยอมให้อยู่ในสังคมได้ต่อไป แต่เมื่อกล่าวถึงการเมาสุราอาละวาดอาจต้องมีการลงโทษตามกฎหมาย เช่นการปรับ การกักขัง หรือการที่ต้องนำออกไปจากสังคมเป็นการชั่วคราวเพื่อนำไปรักษาบำบัดเพื่อให้เลิกพฤติกรรมดังกล่าว เป็นต้น

2.3 ละครโทรทัศน์

คำว่า "โทร" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานอธิบายว่า เป็นศัพท์ที่ใช้ประกอบหน้าศัพท์อื่นหมายถึง ไกล เช่น โทรศัพท์ คือเสียงไกล เครื่องที่พูดกันด้วยกระแสไฟฟ้า "ทัศน์" หมายถึง สิ่งที่เห็นการแสดง ตามพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 ให้คำนิยาม "วิทยุโทรทัศน์" ว่า การส่งหรือการรับภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหวในลักษณะไม่ถาวร ด้วยคลื่นแอมพลิจูด (คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีความถี่ระหว่าง 10 กิโลไซเคลต่อวินาที และ 3,000,000 เมกะไซเคลต่อวินาที) อิทธิพลของโทรทัศน์

ขณะออกอากาศ โทรทัศน์ได้รับความนิยมมากกว่าสื่อมวลชนอื่นๆ ทั้งนี้เพราะ โทรทัศน์เปรียบเสมือน วิทยุ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์รวมกัน ผู้ชมได้เห็นทั้งภาพได้ยินทั้งเสียง โดยเฉพาะภาคบันเทิง ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ ผู้ชมจะติดตามชมอยู่ตลอดเวลา เพราะเป็นการหาความบันเทิงที่มีความสุขอยู่ภายในเคสสถาน ไม่ต้องไปเบียดกับประชาชน ไปซื้อบัตรเข้าชมในโรงภาพยนตร์ หรือ โรงละคร หลีกเลียงสิ่งกวนใจต่างๆ ได้ ปลอดภัย มีโอกาสหาทางบันเทิงได้พร้อมๆ กันภายในครอบครัว

การแสดง ละครโทรทัศน์มีลักษณะการแสดงแตกต่างจากละครวิทยุมาก เพราะละครโทรทัศน์คล้ายละครเวที แต่แสดงยากกว่าละครเวที ซึ่งผู้ชมดูภาพบนเวทีเพียงด้านเดียว แต่โทรทัศน์ขณะแสดงผู้แสดงต้องระวังตัวทุกอริยาบถ เพราะไม่ทราบว่ามีกล้องจะจับภาพ เช่น ผู้แสดงเป็นตัวละครต่างๆ ทั้งที่เป็นตัวละครสำคัญและตั้งเสริมลักษณะเรื่อง อันได้แก่ พวกที่แสดงเป็นประชาชน ทหาร ตำรวจ พวกโจร ถ้าไม่ระมัดระวังตัวมัวยืนคุยหรือเล่นกันอยู่ กล้องอาจจะจับภาพออกมาให้ผู้ชมทางบ้านเห็นบ้าง แต่ถ้าเป็นละครเวที ผู้ชมอาจมองไม่เห็นตัวละครที่ยืนคุยอยู่บนเวที ละครโทรทัศน์ผู้แสดงต้องใช้รูปร่างลักษณะท่าทางประกอบการแสดง ถ้าเป็นละครเวที ผู้แสดงต้องมีความสามารถใช้ลีลาท่าทางได้อย่างถูกต้อง จึงจะแสดงละครเวทีทางโทรทัศน์ได้

บทละครโทรทัศน์มีความละเอียดทุกขั้นตอน เพราะบทโทรทัศน์เป็นตัวกำหนดมุมกล้อง กำหนดฉาก การแต่งกายของผู้แสดง ดนตรี เสียงประกอบ บางเรื่องต้องมีภาพประกอบซ้อนขึ้นมาเพื่อให้ละครดูสมจริง บทละครเวทีของไทยที่มีอยู่แล้ว ถ้าจะนำมาแสดงละครโทรทัศน์ ต้องนำบทละครเรื่องนั้นมาทำเป็นบทโทรทัศน์ใหม่จึงแสดงได้ เพราะจะต้องกำหนดมุมของกล้องจับภาพให้ถูกต้อง เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านเข้าใจเรื่อง เมื่อเริ่มแสดง บทละครจะต้องเขียนไว้ว่าจับภาพอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยเฉพาะละครเวที กล้องจะต้องจับภาพผู้รับทั้งตัว นับตั้งแต่ศีรษะจรดเท้าเพราะศิลปะร้ายราของไทยกิริยาการเอียงกราบต่างๆ เช่น การยกเท้า กระดกเท้า มือตั้งวงบน วงล่าง เป็นต้น

ตัวละคร ผู้กำกับจะต้องเลือกผู้แสดงให้เหมาะสมตามลักษณะของท้องเรื่อง จำนวนของผู้แสดงจะต้องกำหนดตามเรื่องที่น่ามาแสดงเหมือนละครเวที คือ ตัวพระเอก นางเอก ตัวสำคัญ ตัวประกอบ เพราะภาพที่แพร่ออกไปต้องดูสมจริง ตามลักษณะเรื่อง ถ้ามีการยกทัพรบกัน ต้องมีผู้แสดงจำนวนมากเพื่อให้ดูสมเป็นกองทัพจริงๆ

การแสดงละครโทรทัศน์ ผู้กำกับมีความสำคัญ คือ ต้องเข้าใจว่าตัวแสดงแสดงสีหน้า ท่าทางอย่างไร และจะต้องเคลื่อนไหวไปในทิศทางใดของมุมห้อง ตัวละครต้องมีความสามารถเป็นพิเศษในการใส่อารมณ์ มีศิลปะในการแสดงอย่างยอดเยี่ยม ทั้งนี้เพราะผู้ชมละครใกล้ชิดกับตัวละครมากสามารถมองข้อบกพร่องของการแสดงได้ทุกขณะ

การแต่งกาย แต่งตามบัญญัติของละครแต่ละประเภท เช่นละครใน ตัวละครแต่งขึ้นเครื่อง ละครพันทางแต่งตั้งตามลักษณะเชื้อชาติ เป็นต้น

2.4 ปัญหาสังคม

ความหมายของสังคม สังคม คือกลุ่มคนอย่างน้อยสองคนขึ้นไป มาอาศัยอยู่รวมกันในบริเวณหนึ่ง คนเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์ หรือการกระทำตอบโต้ กันและกัน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ความสัมพันธ์ ทางตรง เช่น การพูดจาที่ทักทายการทำงานร่วมกัน การซื้อของขายของ และให้ ความเอื้ออาทรต่อกัน เป็นต้น ส่วนความสัมพันธ์ ทางอ้อมได้แก่การเดินทางผ่านผู้คนที่เราไม่รู้จักแต่เขาก็เป็นคนจังหวัดเดียวกันหรือชาติเดียวกัน หรือการใช้สิ่งของที่ผลิตโดยคนที่เราไม่เคยพบปะเห็นหน้ากันมาก่อนคนเหล่านี้จะเป็นกลุ่มที่เราสัมพันธ์กับพวกเขาโดยผ่าน บุคคลอื่น ผ่านเอกสาร หรือหนังสือที่เขาเขียน หรือผ่านทางวิทยุและโทรทัศน์ ที่พวกเขาจัดและออกรายการ

การอยู่ร่วมกันเป็นสังคม อริสโตเติล (Aristotle) (พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา, 2548: น.144) นักปราชญ์ ชาวกรีก ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์เป็นสัตว์ สังคม (social animal) หมายความว่า มนุษย์จะมีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่ามีความเกี่ยวข้อง กันและกัน และมีความสัมพันธ์กันในหมู่มวลสมาชิก สาเหตุที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเพราะมีความจำเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. มนุษย์ มีระยะเวลาแห่งการเป็นทารกยาวนาน และช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ใน ระยะเริ่มต้นของชีวิต ลักษณะดังนี้แตกต่างไปจากสัตว์ อื่น ความจำเป็นที่จะต้องมีการ เลี้ยงดูทารก เป็นระยะเวลานานนี้เอง ทำให้ มนุษย์จำเป็นต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันและสร้างแบบ แผนความสัมพันธ์ กันเป็นครอบครัวเป็นเพื่อนบ้าน และมีความสัมพันธ์กับคนในสังคมอื่นๆ

2. มนุษย์มีความสามารถทางสมอง เพราะสามารถคิดค้นวิธีการในการ ควบคุม ธรรมชาติเพื่อนำมาใช้ในการตอบสนองความต้องการ ให้ชีวิตดำเนินไปอย่างมี ความสุขการควบคุม ธรรมชาติจำเป็นต้องอาศัยการแบ่งงาน และความร่วมมือจากบุคคลอื่น เพื่อให้งานบรรลุผลเช่น การ เสาะแสวงหาอาหารการผลิตสิ่งของเครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และการสร้างที่อยู่อาศัย เป็นต้น งาน เหล่านี้มนุษย์ไม่สามารถทำคนเดียวได้ หาก จึงต้อง อาศัยคนอื่นร่วมแรงร่วมใจกันจัดทำขึ้นทำให้มี ความจำเป็นที่จะต้องอยู่ร่วมกันกับคนหลายๆ คน 3

3. มนุษย์มีความสามารถในการสร้างวัฒนธรรม และจำเป็นต้องส่งผ่าน วัฒนธรรมไปสู่คนรุ่นหลังให้ได้รับรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมเหล่านี้มีทั้ง ปัจจัยสี่ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต และเกี่ยวข้องกับความต้องการอื่นๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที จำเป็นต่อชีวภาพ เช่น ต้องการความรักความอบอุ่น การมีเพื่อนฝูง การจัดระเบียบทางสังคม ความ เชื่อ ศาสนา ศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้นด้วยเหตุนี้การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากรุ่นอายุหนึ่ง ไปยังอีกรุ่นอายุหนึ่งจึงเป็น กระบวนการ ที่จะต้องกระทำต่อเนื่องกันไป อย่างไรก็ตาม

จะเห็นได้ว่าการมีวัฒนธรรมทำให้มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์ทั้งหลาย ถึงแม้ว่าจะอยู่รวมกลุ่มคล้ายคลึงกับการเป็นสังคมก็ตาม ทั้งนี้เพราะมนุษย์จำเป็น ต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางชีวภาพ และความต้องการทางวัฒนธรรม มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้และแบบแผนของสังคมขึ้น อย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่มนุษย์อุบัติขึ้นบน โลกเป็นครั้งแรก จนกระทั่งปัจจุบันได้สร้างประดิษฐ์กรรมและวัฒนธรรมมากมายซึ่งทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์แตกต่างไปจาก สัตว์ อื่นๆ อย่างสิ้นเชิง จนมีคำกล่าวที่ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐเลิศล้ำกว่า สัตว์ใดๆ ใน โลก” 1.3 องค์ประกอบของสังคม สังคมมนุษย์มีองค์ประกอบดังนี้

1. ประชากร จะต้องมียานวนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป สังคมที่มีขนาดเล็กที่สุดก็คือ ครอบครัวที่มีพ่อ-แม่หรือ พ่อ-แม่-ลูกในขณะที่ชุมชนหรือหมู่บ้านจะมีสมาชิกมากขึ้น จนเป็นอำเภอ จังหวัด ภาคและประเทศตลอดจนสังคมโลกที่มีประชากรอาศัยอยู่รวมกัน ราว 6,000 ล้านคน
2. ความสัมพันธ์ ประชากรหรือสมาชิกในสังคมจะต้องมีความสัมพันธ์และการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกัน
3. พื้นที่หรืออาณาเขต ในความหมายทั่วไปนั้น คนในสังคมจะอาศัยอยู่ใน บริเวณแห่งใดแห่งหนึ่ง พื้นที่อาจมีขนาดจำกัดดังเช่น บริเวณบ้านของครอบครัวหนึ่ง หรือ บริเวณกว้างขวางเป็นอำเภอหรือจังหวัดในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยไม่ถูกจำกัดพื้นที่ เช่น การสื่อสารกันระหว่างบุคคล ทางอินเทอร์เน็ต ไม่ถูกจำกัดโดยพื้นที่แต่คนสามารถติดต่อสัมพันธ์กันได้
4. มีการจัดระเบียบทางสังคม การอยู่ร่วมกันเป็นสังคมนั้น สมาชิกจะต้อง ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือบรรทัดฐาน (social norms) ทางสังคมที่ควบคุมตามตำแหน่ง สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน บรรทัดฐานทางสังคมจะมีระบบ เป็นแบบแผนและเป็นที่ยอมรับและเข้าใจร่วมกันของคนในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุขหากสังคมไม่มีกฎเกณฑ์หรือคนไม่ปฏิบัติตามระเบียบของสังคมที่วางไว้ จะ ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขขึ้น อาจนำไปสู่การขัดแย้งการแย่งชิงและการประหัตประหารกัน ก่อให้เกิดความระส่ำระสายและการล่มสลายของสังคมได้

คำว่า “สังคม” หมายถึง “ระบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในสังคม” ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงปัญหาสังคมจึงควรเริ่มต้นด้วยการศึกษาความหมายของคำว่า “ปัญหาสังคม” ซึ่ง Goid Garry และ Frand R. Scarpitti กล่าวว่า “ปัญหาสังคม คือ สภาวะการณ์ที่มีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนใหญ่ประชาชนมองเห็นว่าสภาวะการณ์นั้นเป็นสิ่ง ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นและเห็นว่าสามารถจะแก้ไขได้ด้วยการทำงานร่วมกัน”

1. Horton และ Leslie ให้ความหมายไว้ว่าปัญหาสังคมเป็นสถานการณ์ที่มีผลต่อคนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นที่พึงปรารถนาและมีความรู้สึกว่าจะต้องร่วมกันแก้ไข

2. Raab และ Selznick เสนอสรุปได้ว่า ปัญหาสังคมคือปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนในสังคมในลักษณะที่ขัดต่อระเบียบของสังคม

3. Konig ให้ความหมายว่าปัญหาสังคมคือสถานการณ์ที่สังคมเห็นว่าเป็นการคุกคามวิถีทางที่ปฏิบัติอยู่หรือความสมบูรณ์ของงาน ด้วยเหตุนี้จึงควรจะทำจัดให้หมดสิ้นหรือให้เบาบางลง

ดร.ประสาธ หลักศิลา อธิบายว่า ปัญหาสังคมเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วจะเข้าใจกันหรือเชื่อกันว่าสถานการณ์เช่นนั้นเป็นอันตรายต่อคุณธรรมของปัญหาและต้องการหาทางแก้ไข สถานการณ์นั้นให้ดีขึ้นด้วยการร่วมมือทางสังคม (วราวุธ สุวรรณฤทธิ์ และคณะ, 2549: น.38)

ประเภทของปัญหาสังคม

1. ปัญหาครอบครัว

ครอบครัวเป็นสังคมแรกที่สำคัญของมนุษย์ความสุขของครอบครัวมีอิทธิพลต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหน่วยสังคมอื่น สมาชิกที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหาอาจจะสร้างปัญหาแก่สังคม ในบทนี้ จะกล่าวถึงปัญหาครอบครัวในเรื่องของ ความรุนแรงในครอบครัว และครอบครัวแตกแยก ซึ่ง สุพิศวง ธรรมพันทา (2540, น.9) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

1.1 ความรุนแรงในครอบครัว ในปัจจุบันความรุนแรงในครอบครัวและสังคมเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางทุกชนชั้น วรรณะ และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นปัญหาที่ประเทศไทยและทั่วโลกประสบอยู่และพยายามที่จะแก้เพื่อยุติความรุนแรงเหล่านี้สำหรับประเทศไทยความรุนแรงแม้จะไม่เกิดขึ้นเฉพาะเด็ก และสตรีแต่จากข้อมูลสถิติหลายแห่ง เช่น ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข่าวสาร หนังสือพิมพ์หรือข้อมูลการให้บริการต่อผู้ที่ตกเป็นเหยื่อขององค์กรเอกชน พบว่าความรุนแรงในครอบครัวและสังคมเกิดขึ้นกับสตรีและเด็กเป็นส่วนใหญ่ และนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ความรุนแรงในครอบครัว (family violence) หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรม ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสมาชิกในครอบครัวโดยความจงใจ เป็นปรากฏการณ์ที่ส่งผล ไปทางลบ ต่อพัฒนาการของร่างกาย และจิตใจของบุคคล ต่อการรับรู้ความเป็นมนุษย์และ ต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ ปรีชา อุปโยคิน (2538, น.99) ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ (2541, น.36) กล่าวเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงใน ครอบครัวว่า ความรุนแรงเกิดขึ้นในครอบครัวได้หลาย ๆ รูปแบบ ต่อไปนี้

1) การทำร้ายร่างกายคู่สมรส มักเกิดขึ้นโดยที่ สามีเป็นฝ่ายทำร้ายภรรยา
 2) การทำร้ายเด็ก ความขัดแย้งอาจมาลงกับเด็ก โดยเด็กถูกทำร้ายจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อาจจะเป็นบิดาหรือมารดาก็ได้มีบ่อย ๆ ที่ฝ่ายมารดาลงมือกระทำ เพราะความ ใฝ่กอดและ คับข้องใจที่มีกับสามีของตน

3) การทำร้ายผู้สูงอายุในครอบครัวชายที่ป่วยตายกลับกลายเป็นผู้พึ่งพิงลูก ของตนบางครั้งความกดดันในครอบครัวก็ไปลงเอยกับผู้สูงอายุโดยการใช้ความรุนแรงทางกายหรือ โดยการทอดทิ้งไม่ดูแลบุพการีของตน

4) การข่มขืนคู่สมรส การที่ฝ่ายภรรยาไม่มีความต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์กับ สามีสามีจะใช้วิธีบังคับข่มขู่ที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย จึงเรียกว่าการข่มขืนคู่สมรส บางครั้ง การทำร้าย ข่มขู่อาจรุนแรงจนถึงขั้นทำให้ฝ่ายภรรยาบาดเจ็บหรือเสียชีวิต หรือภรรยาอาจ คับแค้นและตอบได้ จนฝ่ายสามีบาดเจ็บหรือเสียชีวิตได้เช่นกัน

5) การมีเพศสัมพันธ์ในครอบครัว โดยมากมักเกิดขึ้นโดยพ่อเลี้ยงกับลูกสาว หรือกับลูกชาย แต่ทั้งนี้ อาจเป็นบุคคลอื่นใดในครอบครัว เช่น ปู่ ลุง อา น้า พี่ชาย เป็นต้น จัดว่าเป็น ปัญหาที่เลวร้ายที่สุดอย่างหนึ่งในครอบครัว โดยเด็กจะได้รับบาดเจ็บทาง จิตใจอย่างมากจากการ กระทำดังกล่าว สำหรับ จิตตินันทน์ (2548 อ้างใน สุพิศวง ธรรมพันทา 2540: น.209) อธิบาย ความหมายของความรุนแรงในครอบครัว ว่าหมายถึง

(1) การกระทำที่รุนแรงต่อคู่ครอง โดยเฉพาะฝ่ายหญิงที่ถูกฝ่ายชาย ตบ ตีเตะ ต่อย ฯลฯ การทำร้ายแก่ร่างกายรุนแรงพบได้มาก และมีแนวโน้มจะมากขึ้น เมื่อการครองชีพ ยากลำบากขึ้น

(2) การทำร้ายร่างกาย จิตใจ รวมถึงการล่วงเกินทางเพศต่อเด็ก และการ ทอดทิ้ง เด็กมีจำนวนมาก แต่ตัวเลขนั้นไม่ทราบ เพราะมักไม่เปิดเผย หรือให้ประวัติบิดเบือน และ ประชาชนก็มักคิดว่าเป็นเรื่องภายในครอบครัว จึงไม่สนใจเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ

(3) การละเลยทอดทิ้งคนชรา มีแนวโน้มมากขึ้น เพราะคนมีอายุยืนขึ้น ในขณะที่ ทั้งหญิงและชายต้องออกทำงานนอกบ้าน เพราะความจำเป็นทางเศรษฐกิจ จึงปล่อยให้ คนชราอยู่ตามลำพัง คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2541, น.169) ได้ กล่าวถึง ความรุนแรงในครอบครัว ดังนี้

1. ความรุนแรงของสตรีหมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นความรุนแรงทาง เพศ ซึ่งเป็นผลหรืออาจจะเป็นผลให้เกิดการทำร้ายทางร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจ เป็นผล ให้ เกิดความทุกข์ทรมานแก่สตรีรวมทั้งการขู่ข่มขู่ คุกคาม กีดกันเสรีภาพทั้งในที่ สาธารณะ และในชีวิต ส่วนตัว ได้แก่

(1) ความรุนแรงต่อร่างกาย ทางเพศ และจิตใจที่ เกิดขึ้นในครอบครัว การทรมาน การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กหญิงในบ้าน การข่มขืนคู่สมรส การขลิบอวัยวะเพศสตรี และข้อปฏิบัติตามประเพณีต่างๆ อันเป็นอันตรายต่อสตรีความรุนแรงที่ ไม่ได้เกิดจากคู่สมรส และความรุนแรงที่หาผลประโยชน์จากสตรี

(2) ความรุนแรงต่อร่างกาย เพศ และจิตใจที่ เกิดขึ้นภายในชุมชนทั่วไป รวมถึงการข่มขืน การทารุณกรรมทางเพศ การลวนลามทางเพศ การข่มขู่ในสถานที่ทำงาน ใน สถาบันการศึกษา และสถานที่ต่าง ๆ การค้าหญิงและการบังคับให้ค้าประเวณี

(3) ความเพิกเฉยต่อรัฐต่อความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็ความรุนแรงที่เกิด ทาง ร่างกาย ทางเพศ และจิตใจ ความรุนแรงต่อสตรีเป็นปรากฏการณ์หนึ่งทีแสดงถึงความเป็นมา ของ ความสัมพันธ์เชิงทางอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรีซึ่งนำไปสู่การครอบงำ และการเลือกปฏิบัติต่อสตรีโดยบุรุษและเป็นสิ่งทีขัดขวางความก้าวหน้าของสตรีส่งผลให้ สถานะของ สตรีเป็นรองเมื่อเปรียบเทียบกับบุรุษ ความรุนแรงต่อสตรีทุกกลุ่มอายุวรรณะ ศาสนา ฯลฯ เป็นการ ละเมิดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของสตรีและทำให้ประโยชน์ที่ สตรี จะ ได้รับจากสิทธิและ เสรีภาพเหล่านั้นต้องถูกทำลายหรือน้อยลงอีกทั้งในขณะนี้ยังคงเกิด ความล้มเหลวต่อมาตรการ ปกป้อง และส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ เหล่านั้นเมื่อเกิดกรณี ความรุนแรงต่อสตรี

2. ความรุนแรงต่อเด็ก คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2541: น.170) หมายถึง

(1) การทารุณทางกาย หมายถึง การที่ร่างกายของเด็กได้รับบาดเจ็บ อาจ จากการลงโทษรุนแรงเกินเหตุรวมถึงการทำให้ได้รับสารพิษโดยเจตนา โดยมีประวัติข้อมูลชัดเจน หรือมีข้อชวนสงสัยอย่างมีเหตุผลว่าการบาดเจ็บนั้น มีผู้ทำให้เกิดขึ้น

(2) การล่วงเกินทางเพศ หมายถึง เด็กและผู้เยาว์ที่ยังพัฒนาไม่เต็มที่ ยัง ต้องอาศัยผู้ใหญ่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ถูกล่วงเกินทางเพศโดยที เด็กยังไม่เข้าใจดีเด็กไม่ยินยอม หรือไม่อาจปฏิเสธได้หรือสมาชิกในครอบครัวบางคนล่วงเกินทางเพศกับเด็กใน ลักษณะที่สังคมไม่ ยอมรับ

(3) การทำร้ายอารมณ์เด็ก หมายถึงการกระทำต่อเด็กอย่างผิด ๆ หรือ รังเกียจเด็กอย่างรุนแรงหรืออย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลเสียอย่างสาหัสต่อพฤติกรรมและ พัฒนาการ ด้านอารมณ์ของเด็กทีจริงการทารุณเด็กทุกรูปแบบย่อมมีผลต่ออารมณ์ของเด็ก เสมอจะเรียกว่าเป็น การทำร้ายอารมณ์เด็กในกรณีทีมีผลต่ออารมณ์เป็นส่วนใหญ่

(4) การปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้งเด็ก หมายถึง การปล่อยยให้เด็ก ประสบ อันตรายอย่างใดอย่างหนึ่ง ทอดทิ้งให้ขาดอาหารอันจะเป็นเหตุผลให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ

การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กอย่างรุนแรงและทำให้เป็นเด็กเลี้ยงไม่โตโดยปราศจากเหตุผลอื่น

2. ครอบครัวแตกแยก แนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของครอบครัวแตกแยก นับเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ประการหนึ่งที่น่าห่วงใยของชาวโลก และโดยเฉพาะชาวไทยในอดีตกล่าวได้ว่าชีวิตทาง ครอบครัวของคนไทยสมบูรณ์และอบอุ่นมาก การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม แบบตะวันตก ได้เปลี่ยนแปลงทัศนคติบางประการของกลุ่มสมรสในปัจจุบัน เช่น การลดการให้ความสำคัญของชีวิตครอบครัวลง หน่วยสังคมอื่นเข้ามาทำหน้าที่บางประการแทนหน้าที่ครอบครัวแต่เดิม ค่านิยมใหม่ถือว่าการหย่าร้างเป็นเรื่องปกติการก้าวล้ำทางเพศก่อน แต่งงาน ฯลฯ เหล่านี้สร้างความอ่อนแอให้แก่ครอบครัวสมัยใหญ่ พฤติกรรมเบี่ยงเบน ได้แก่ การทะเลาะวิวาท การหนีออกจากบ้าน การแยกทาง การหย่าร้าง ฯลฯ ซึ่งเกิดจากความไม่ สบายคับข้องใจ และขาดความอดทนอดกลั้น ต่อกันของสมาชิกในครอบครัว ส่งผลกระทบ ต่อบุคคลและหน่วยสังคมอื่นๆ ที่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องให้รำคาญ สร้างความเสียหาย และเกิด ปัญหาสังคมอื่น เช่น อาชญากรรม การติดสารเสพติด การขายบริการทางเพศ การเป็น โรค จิตโรคนประสาท การติดเอดส์ ฯลฯ สถานการณ์ดังกล่าวนี้พบในสังคมทั่วไปทั้งในเมืองและ แพ้ระบอบคู่ครอบครัวชนบทอีกด้วย ความหมายของครอบครัวแตกแยก (broken home) คือ ภาวะผิดปกติของ ครอบครัว จากการที่สมาชิกกระทำ พฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น ละเลย ละทิ้ง ไม่อาจทำหน้าที่ให้ครอบครัวได้อย่างปกติ ฯลฯ จนเกิดผลให้สมาชิกเดือดร้อนเสียหายทางร่างกาย และ หรือ ทางจิตใจ หรือในที่สุดเกิดภาวะล้มสลายของครอบครัว สุพิศวง ธรรมพินทา (2540, น. 213)

ลักษณะครอบครัวแตกแยก

1) ครอบครัวที่สัมพันธ์ภาพของสามีภรรยาเบี่ยงเบนจากปกติได้แก่ การทะเลาะเบาะแว้งการนอกใจ การละทิ้ง การแยกกัน และการหย่าร้าง หรือมีความสัมพันธ์ตาม กฎหมายเท่านั้น

2) ครอบครัวที่พบพฤติกรรมเบี่ยงเบนของสมาชิกบางคน เช่น หัวหน้าครอบครัวไม่ทำหน้าที่หรือบกพร่องในการทำหน้าที่ เลี้ยงดูครอบครัว ภรรยาหรือแม่บ้านไม่ทำหน้าที่และหรือ บกพร่องหน้าที่แม่บ้านการเรื้อน ลูกหลานไม่เชื่อฟังหรือไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ ของครอบครัว สมาชิกมีการกระทำผิดหรือกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น หนีออกจากบ้าน ลักขโมย พุดปด ติดสารเสพติด ดุดอบายมุข มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ ฯลฯ

3) ครอบครัวไม่จดทะเบียนสมรส เด็กจึงมีสถานภาพเป็นลูกนอกสมรส สามีภรรยาไม่มีความเกี่ยวพันกันตามกฎหมาย ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ (2547, น.37) กล่าวว่าความแตกแยกในครอบครัว ซึ่ง แสดงออกในหลาย ๆ รูปแบบ คือ

(1) การมีภรรยาน้อย แม้จะมีสาเหตุหลายประการ เช่น เรื่องของค่านิยมในสังคม ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิง และชาย แต่ในด้านหนึ่งก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงปัญหาครอบครัวที่สะสมอยู่ด้วยไม่มากนักน้อย

(2) การหย่าร้างทางอารมณ์กล่าวคือ ทั้ง 2 ฝ่ายไม่มีความสัมพันธ์หรือความผูกพันฉันสามีภรรยาต่อไป ไม่ว่าในด้านของอารมณ์หรือความสัมพันธ์ทางเพศ แต่ยังคง อาศัยอยู่ด้วยกัน ด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น ไม่อยากให้สังคมตำหนิเพื่อภาพพจน์ของตนเอง เป็นต้น

(3) การแยกทางกัน หรือหย่าร้างกัน ทั้ง 2 แบบก็คือ การสิ้นสุดความผูกพันกัน ในฐานะสามีภรรยา แต่การหย่าร้างนั้นหมายถึง การยกเลิกทะเบียนสมรส ซึ่งเป็นการแสดงความเป็นสามีภรรยาในทางกฎหมายด้วย ครอบครัวเหล่านี้มักจะประสบความขัดแย้งที่รุนแรง นอกจากนี้ แสงสุริย์ ทศนพูนชัย (2547, น.126) ได้กล่าวถึงสภาพสังคมในปัจจุบันว่า อิทธิพลของระบบการสื่อสารที่ไร้พรมแดน การเปิดโลกการค้าเสรีตลอดจนปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ผู้ที่ไม่รู้จักปรับตัวและอยู่ในภาวะเสี่ยงก็จะส่งผลทำให้ภูมิทัศน์ทางสังคมของครอบครัวนั้นอ่อนแอลง จนเกิดเป็นปัญหาหรือภัยร้ายทาง สังคม และได้สรุปปัญหาของครอบครัวไทย ดังนี้

1. ความยากจน ครอบครัวจำนวนมากต้องประสบปัญหาความเดือดร้อนจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่ออาชีพและรายได้โดยตรง เช่น หัวหน้าครอบครัวตกงาน ทำให้ขาดรายได้มาจุนเจือครอบครัว

2. การติดยาเสพติด พบมากในกลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-24 ปีส่วนใหญ่มีสาเหตุ มาจากครอบครัวที่มีปัญหา เช่น บิดามารดาหย่าร้าง เด็กขาดความอบอุ่น ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยตามสบาย

3. การติดยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นและผู้ใช้แรงงานส่งผลให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อไปยังสมาชิกในครอบครัวทำให้เกิดปัญหาเด็กกำพร้าตามมา

4. ความรุนแรงในครอบครัว มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการกระทำรุนแรงต่อ เด็กและสตรีในครอบครัว ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากความไม่รับผิดชอบต่อครอบครัวของฝ่าย ชาย การใช้อำนาจหรืออารมณ์ในการตัดสินใจปัญหา รวมถึงการดื่มสุราและสารเสพติด ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันทั้งทางร่างกายและจิตใจ

5. สัมพันธภาพในครอบครัวเสื่อมถอยเนื่องจากสมาชิกในครอบครัวบกพร่องไม่กระทำตามบทบาทหน้าที่ของตน ละเลยการอบรมปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรมและค่านิยมที่ดีรวมถึงการหล่อหลอมบุคลิกและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กที่ร่ายกว่านั้นยังผลกระทบของตนให้เป็นหน้าที่ของสถาบันอื่น เช่น สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน เป็นต้น

6. เด็กถูกทอดทิ้ง หมายถึง เด็กที่ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้มีพัฒนาการเหมาะสม ตามวัย ขาดความรักความเอาใจใส่จากพ่อแม่หรือพี่เลี้ยงดูรวมถึงเด็กกำพร้า เด็กพิการ และ เด็กด้อยโอกาสที่ถูกทอดทิ้งหรือปล่อยปละละเลย ใน พ.ศ. 2544 มีรายงานเด็กที่ถูก ทอดทิ้ง จำนวนมากถึง 8,013 คน

7. ผู้สูงอายุถูกปล่อยให้อยู่ตามลำพัง โดยเฉพาะผู้สูงอายุในชนบทส่วนใหญ่ จะถูกทอดทิ้งให้ต้องรับภาระในการเลี้ยงดูเด็กเล็กที่ยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เนื่องจากพ่อแม่ต้อง ไป ประกอบอาชีพต่างถิ่นต่างๆ ที่ผู้สูงอายุเหล่านั้นเป็น

8. ปฏิสัมพันธ์ของครอบครัวที่มีต่อชุมชนและสังคมมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะใน เขตเมืองใหญ่จะมีลักษณะของสังคมที่ต่างคนต่างอยู่ไม่มีการสังสรรค์หรือร่วมมือกัน ในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ผลกระทบจากปัญหาในครอบครัว

สัมพันธภาพอันดีของมนุษย์เกิดจากสถาบันพื้นฐานของสังคม คือครอบครัว ปัจจุบัน ทุกๆ จุดของสังคมมีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงเป็นแนวทางแก้ปัญหา ตั้งแต่ระดับนักรบเมือง จนถึงชาวบ้าน เรียกได้ว่า แทบไม่มีความปราณีต่อแก่กัน ประหนึ่งชีวิตของผู้อื่นไม่มีค่า ความรุนแรงในสังคมที่เราเห็น เป็นเพราะความเครียดซึ่งมีสาเหตุหลายประการ เช่นความเครียดจาก ภายในครอบครัว จากการทำงาน จราจร มลพิษที่เราต้องทนอยู่ สิ่งแวดล้อมอันเลวร้าย สภาวะเศรษฐกิจ ความเครียดเหล่านี้ย่อมทำให้เราหมดความอดทนอดกลั้นพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาปะทะที่รุนแรง ใดๆก็ตาม ปฏิกริยาแรงนี้จะเกิดขึ้นได้ชั่วขณะ เมื่อผ่านพ้นไปแล้วทุกคนต่างไม่ประสงค์ที่จะใช้ ความรุนแรง อีกด้วยรู้สึกไม่สบายใจ รู้สึกขายหน้า ถ้าได้รับฟังคำพูดที่กระตุ้นเตือนคุณธรรมที่มีอยู่ในใจ ก็จะเกิดความเมตตากรุณาขึ้นมาในใจ แต่ความรุนแรงกลุ่มหนึ่งซึ่งน่ากลัว เป็นภัยต่อสังคม เป็นอันตรายต่อชีวิต คือความรุนแรงต่อครอบครัว ซึ่งที่เกิบบ่อยๆ คือ การลงโทษลูกด้วยความรุนแรง ใช้วิธีข่มขู่ด้วยอารมณ์ การกล่าววาจาที่รุนแรง เหน็บแนม ให้อายและความขัดแย้งกัน ระหว่างพ่อ – แม่ หรือระหว่างสมาชิกอื่นที่เป็นผู้ใหญ่ในครอบครัว ทำให้เด็กแลเห็นตัวอย่างของการตัดสินปัญหาด้วยความรุนแรงเข้าไปเป็นประสบการณ์ และนำมาใช้ในวิถีชีวิตของตน ซึ่งจะมี อิทธิพลต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจ แบ่งเป็นผลกระทบระยะสั้น และผลกระทบระยะยาวผลกระทบ ระยะสั้น ถ้าเป็นเด็กเล็กๆ จะหงุดหงิด ไม่มีความสุข เลี้ยงยาก หวาดผวาเมื่อผู้ที่ลงโทษมาใกล้ บาง รายหงอย ซึม ไม่สนใจเล่น ไม่แจ่มใส ถ้าโตขึ้นจะมีอารมณ์หงุดหงิดง่าย ไม่มีความสุข โกรธนาน โกรธเพื่อน ระวังความโกรธไม่ได้ ใช้ความรุนแรงกับเพื่อน น้องหรือเลี้ยงสัตว์ หากกับเด็กโต นอกจากจะหงุดหงิดง่าย ไม่สุขสบายส่งผลให้ระบบการเรียนต่ำลง สมาธิและความสนใจลดลง เบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน มีแนวโน้มจะขัดคำสั่งครู ไม่ยอมทำตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม

ผลกระทบระยะยาว เด็กที่ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีรุนแรง หรืออยู่ในบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงจะรู้สึก
ว่าสังคมแรกคือ สังคมในบ้านเป็นสิ่งไม่ดี และจะมีแนวโน้มแสร้ง นียมความก้าวร้าวรุนแรง ดังนั้น
เด็กที่ได้รับความรุนแรงอย่างมากๆ จะมีแนวโน้มที่จะต่อต้านสังคม

วิธีแก้ไขปัญหามิตรภาพในครอบครัวสรุปได้ดังนี้

1. การใช้เหตุผลต่อกัน ในการดำรงชีวิตร่วมกันมักจะมีเหตุทำให้เกิดปัญหาอยู่
เสมอ จึงควรหาต้นเหตุของปัญหา และร่วมกันแก้ไขปัญหามีสติและรอบคอบเป็นพื้นฐานเพื่อ
หาความเข้าใจกัน

2. การรู้จักประนีประนอม เมื่อบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านวัฒนธรรมและ
การดำรงชีวิตแต่ต้องอาศัยเข้ามาอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดความคิดและปฏิบัติที่แตกต่าง ดังนั้นบุคคล
ภายในครอบครัวควรต้องหาจุดกึ่งกลางในการปฏิบัติ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3. การให้ความรักต่อกัน ปัญหาครอบครัวมักเกิดจากความไม่เข้าใจกันทั้งด้าน
ความคิดและการปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้จะสร้างความแตกแยกให้กับครอบครัว ดังนั้นหากบุคคลใช้ความ
รักที่ต่อกันก็จะสามารถยุติปัญหาต่างได้

4. การทำหน้าที่ของตนเองให้สมบูรณ์ การทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรือการ
ทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวได้ดี สามารถสร้างความสุขให้กับตนเองและ
ครอบครัวได้อย่างสมบูรณ์

การป้องกันปัญหามิตรภาพในครอบครัวสรุปได้ดังนี้

1. การปรับตัวในสังคม ปัญหาครอบครัวไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนและ
สังคมได้ ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างครอบครัว และอาจกระทบต่อความเป็นอยู่และความ
ปลอดภัยของสมาชิกในครอบครัว

2. การปรับตัวทางเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัวทางด้านการปรับตัวทางเศรษฐกิจ
เนื่องมาจากในยุคปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจมีลักษณะแปรปรวนขึ้นและลงตลอดเวลา ยิ่งในช่วงที่ผ่าน
มาเศรษฐกิจตกต่ำทำให้ผู้คนตกงานและว่างงานเป็นจำนวนมาก และส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว
ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความขัดแย้งภายในครอบครัวได้อันเนื่องมาจากปัญหาและความเครียด
ทางด้านเศรษฐกิจ

3. การปรับตัวทางด้านอารมณ์ ปัญหาครอบครัวอันเนื่องจากการใช้อารมณ์และ
ความรู้สึกเข้าหากัน อาจส่งผลทำให้เกิดความเข้าใจแลนำไปสู่การทะเลาะวิวาททำให้แตกแยก

4. ปัญหาความไม่พร้อมในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ความสนใจและค่านิยมที่
แตกต่างเป็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เนื่องมาจากวิถีภาวะของกลุ่มสมรสยังไม่พร้อมที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน
และขาดการประนีประนอมต่อกัน

2. ปัญหาด้านการศึกษา

ความหมายของการศึกษา

ยัง ยัคส์ รูสโซ Jean Jacques Rousseau (1962, p.94) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า การศึกษาคือ การปรับปรุงคนให้เหมาะกับโอกาสและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป หรือ อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาคือ การนำความสามารถในตัวบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์

จอห์น ดิวอี้ John Dewey (1959, น.53) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้หลายความหมาย คือ

1. การศึกษาคือชีวิต ไม่ใช่เตรียมตัวเพื่อชีวิต
2. การศึกษาคือความเจริญงอกงาม
3. การศึกษาคือกระบวนการทางสังคม
4. การศึกษาคือการสร้างประสบการณ์แก่ชีวิต

คาร์เตอร์ วี. กู๊ด Carter V. Good (1973, p.98) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ 3 ความหมาย คือ

1. การศึกษาหมายถึงกระบวนการต่างๆ ที่บุคคลนำมาใช้ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เจตคติ ความประพฤติที่ดีมีคุณค่า และมีคุณธรรมเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม
2. การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคม ที่ทำให้บุคคลได้รับความรู้ ความสามารถ จากสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนจัดขึ้น
3. การศึกษาหมายถึงการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ที่รวบรวมไว้อย่างเป็นทางการให้คนรุ่นใหม่ได้ศึกษา

ม.ล.ปิ่น มาลากุล (2528, น. 38) การศึกษาเป็นเครื่องหมายที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามในตัวบุคคล

สาโร บัวศรี (2526, น.114) การศึกษา หมายถึง การพัฒนาบุคคลและสังคมที่ทำให้คนได้มีการเรียนรู้ และพัฒนาขึ้นไปสู่ความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

สรุป การศึกษา เป็นกระบวนการให้ส่งเสริมให้บุคคลเจริญเติบโตและมีความเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาจนเป็นสมาชิกของสังคมที่มีคุณธรรมสูง

การเรียนรู้ (Learning)

1. หมายถึง กระบวนการที่ประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อมกระทำให้อินทรีย์ เกิดการเปลี่ยนแปลง

2. หมายถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อันเนื่องมาจากได้รับประสบการณ์ (Experience)

ประสบการณ์ (Experience) คือ การที่บุคคลใช้ประสาทสัมผัสปะทะ (Interaction) กับ สิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทาง สังคม (มนุษย์ด้วยกัน) และสิ่งแวดล้อมทางขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ที่บุคคลปะทะแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ปกติสภาพแวดล้อมมีทั้งดีและไม่ดี สิ่งแวดล้อมที่ดีจะเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี ในทางตรงข้ามถ้าสิ่งแวดล้อมไม่ดีก็จะเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางไม่ดี ทั้งนี้เมื่อพันธกรรมเป็นตัว กงที่ ดังนั้นถ้าต้องการให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางดี (การศึกษา-เจริญงอกงาม) จึง ไม่อาจปล่อยให้บุคคลไปปะทะกับสิ่งแวดล้อมโดยอิสระ จำเป็นต้องจัดสถานการณ์เฉพาะให้บุคคล ปะทะถึงสิ่งแวดล้อมที่ดีและนี่คือที่มาของการจัดการศึกษา ในการจัดการศึกษาจุดมุ่งหมายสำคัญก็ เพื่อให้มีการสอนที่ถูกต้องชัดเจน

ความหมายของการสอน

- การสอน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้
- การสอน หมายถึง การจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
- การสอน หมายถึง การฝึกให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ
- การสอน หมายถึง การแนะแนวทางแก่ผู้เรียนเพื่อให้ศึกษาหาความรู้
- การสอน หมายถึง การสร้างหรือการจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ

เรียนรู้

- การสอน หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความคิดที่จะ นำความรู้ไปใช้ให้เกิดทักษะหรือความชำนาญที่จะแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- การสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ ปะทะ เพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การสอนจึงเป็น กระบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดการเจริญงอกงาม

ระบบการเรียนการสอน

ระบบการเรียนการสอน มีองค์ประกอบที่เป็นตัว

ป้อน กระบวนการ และ ผลผลิต

1. ตัวป้อน ได้แก่ ครู หรือผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ วัสดุอุปกรณ์
2. กระบวนการ ได้แก่ การดำเนินการสอน การตรวจสอบความรู้พื้นฐาน การสร้างความพร้อมในการเรียน การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ
3. ผลผลิต ได้แก่ ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

ปัญหาของการศึกษา

1. *ปัญหาด้านคุณภาพของครู* ที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการประสบความสำเร็จอย่างสูงในการนำคนเก่ง คนดี มีความรู้เข้าสู่วิชาชีพครู โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่เก่งที่สุดของแต่ละจังหวัดให้เข้ารับทุนเพื่อเรียนต่อด้านการฝึกหัดครู ดังนั้นครูในยุคนี้จึงเป็นคนเก่งของประเทศ และมักประสบความสำเร็จทั้งในด้านการพัฒนานักเรียนและชีวิตส่วนตัว ต่อมาเมื่อประเทศไทยมีความต้องการครูสูงขึ้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเร่งผลิตครูมากขึ้นเป็นเงาตามตัวโดยปราศจากการวางแผนที่เหมาะสม ถึงกับสถาบันฝึกหัดครูทุกแห่งต่างเปิดสอนในภาคพิเศษและภาคสมทบอย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุนี้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขาครูจึงมีจำนวนมากเกินความต้องการของตลาดแรงงานส่งผลให้ตกงานในที่สุด ดังนั้นเด็กรุ่นต่อมาจึงไม่เลือกเรียนครูหรือเลือกเป็นลำดับสุดท้ายเนื่องจากไม่มั่นใจในโอกาสที่จะได้งานทำ จึงเป็นที่กล่าวขานกันว่านักเรียนที่เรียนอะไรไม่ได้ จึงเข้าเรียนครูทำให้ภาพลักษณ์ของครู และคุณภาพการศึกษาตกต่ำลงมาก (รุ่ง แก้วแดง. 2544: น.131)

นอกจากนี้ เลขา ปิยะอัจฉริยะ ผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับปัญหาครูไม่มีคุณภาพว่ามีได้เกิดจากระบบไม่ดี หากเกิดจากการที่ครูขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง รวมถึงยังขาดการจัดการความรู้ที่ดีและมีได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน ทั้งนี้ความรู้ในหลักสูตรและในหนังสือที่ประมวลมาสอนเด็กคิดเป็นเพียงร้อยละ 20 ของความรู้ทั้งหมด แต่ความรู้ส่วนใหญ่หรืออีกร้อยละ 80 กลับถูกละเลยได้แก่ความรู้ของครูที่เกษียณอายุไป เพราะที่จริงแล้วครูเหล่านี้มีความรู้และมีประสบการณ์ที่ฝังลึก กระทรวงศึกษาธิการจึงควรนำครูดังกล่าวมาถอดแบบความรู้เพื่อที่คนทั้งสองรุ่นได้เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จร่วมกันและนำไปต่อยอดเพื่อสร้างคุณภาพให้แก่เยาวชนในอนาคตได้ (เลขา ปิยะอัจฉริยะ. 2550: ออนไลน์)

2. *ปัญหาหนี้สินครู* ปัจจุบันมีครูมากกว่า 130,000 คน อยู่ในสภาพมีหนี้สินล้นพ้นตัวโดยเฉลี่ยมีหนี้คนละ 1.1 ล้านบาท ทำให้ครูขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน มีคุณภาพชีวิตลดลง และต้องทำงานเพื่อหารายได้เสริม ทำให้ครูอุทิศตนต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบได้ไม่เต็มที่ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนของผู้เรียนลดลง (วรากรณ์ สามโกเศศ, 2550: ออนไลน์)

3. *ปัญหาการขาดแคลนครูสะสม* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สำรวจภาวะการขาดแคลนครูในสังกัดตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกค.) เมื่อต้นปี 2550 พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศยังขาดแคลนครูประมาณ 70,000 คน (สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี, 2550: ออนไลน์) ทั้งนี้มีสาเหตุจากหลายประการ อาทิการผลิตและบรรจุครูไม่สัมพันธ์กัน นโยบายของรัฐในการจำกัดกำลังคนภาครัฐและ

การคืนอัตรากำลังทดแทนขาดดุลยภาพ โครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด การกำหนดเกณฑ์การคืนอัตรากำลังของสำนักงานข้าราชการครู ฯ กับคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและกำลังคนภาครัฐไม่ตรงกัน รวมถึงนโยบายการเกลี่ยอัตรากำลังครูไม่ได้ผล ฯลฯ ทำให้ครูแต่ละคนต้องทำงานหนัก มีเวลาในการเตรียมการสอนและถ่ายทอดความรู้ไม่เพียงพอ และบางครั้งทำให้ครูไม่มีโอกาสเข้ารับการพัฒนาอย่างเต็มที่ซึ่งทั้งหมดนี้ได้ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของไทย ตกต่ำลง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548, น.31)

4. คุณภาพการศึกษาพื้นฐานตกต่ำ ในการจัดการทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-Net) ในทุกปีนั้น ผลที่ออกมามักจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกๆปี นั่นก็คือ เด็กไทยมีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐานอยู่เสมอๆ หรือแม้แต่การศึกษาขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economics Co-operation and Development, OECD) ที่รู้จักกันในชื่อของ PISA (Programme for International Students Assessment) พบว่านักเรียนไทยที่จัดได้ว่ามีความรู้วิทยาศาสตร์อยู่ในระดับสูงมีเพียง 1% เท่านั้นเอง ทั้งๆที่เราใช้เวลาในการเรียนการสอนมากกว่า 8 ชม. ต่อวัน PISA ยังพบว่า เด็กไทย 74% อ่านภาษาไทยไม่รู้เรื่องคือมีตั้งแต่อ่านไม่ออก อ่านแล้วตีความไม่ได้ วิเคราะห์ความหมายไม่ถูก หรือแม้แต่ใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิชาอื่นๆ แต่เรากลับมองสภาพเหล่านี้ด้วยความเฉยชิน และยังคงเชื่อว่าลูกหลานของเราจะต้องได้รับการพัฒนาโดยการจัดการศึกษาแบบเดิมๆอย่างทุกวันนี้

5. ปัญหาของครู ในประเทศฟินแลนด์ ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่คุณภาพการศึกษาสูงอันดับต้นๆในโลก วิชาชีพที่ประชาชนนิยม และให้การยอมรับนับถือมากที่สุดคือ วิชาชีพครู แต่ในประเทศไทย สังคมกลับเห็นว่าในปัจจุบันวิชาชีพนี้ ไม่เป็นที่นิยมเท่ากับการประกอบอาชีพหมอหรือวิศวกรตามที่สังคมได้คาดหวัง ประเทศไทยมีการผลิตครูมากถึงปีละประมาณ 12,000 คน ในขณะที่อัตราการบรรจุครูใหม่ในแต่ละปีมีเพียง 3-4 พันคนเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าในแต่ละปีบัณฑิตครูที่จบออกมาใหม่จะมีการตกงานเบื้องต้นเกือบหนึ่งหมื่นคน แต่ในภาพรวมประเทศไทยยังนับว่าขาดแคลนครู โดยเฉพาะครูในสาขาวิชาสำคัญๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา เป็นต้น ยังพบอีกว่า ไม่มีความชัดเจนทางนโยบายในการที่จะสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่ตรงกับเนื้อหาสาระ ในทางตรงกันข้ามยังกลับพบมาตรการในเชิงกีดกันอีกด้วย เช่น การกำหนดให้ผู้ที่จะรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้ต้องไปเรียนเพิ่มเติมอีกอย่างน้อยหนึ่งปี

6. ขาดแคลนบัณฑิตแต่บัณฑิตก็ยังตกงาน ประเทศเราไม่มีแผน และกลไกการกำกับการผลิตกำลังคนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาในบางสาขามีมากมายจนล้นงาน จนพบเนื่องๆ ว่า ในการรับสมัครงานบางตำแหน่ง มีผู้สมัครหลายหมื่นคนเพื่อแย่งกันเข้าทำงานที่มีการรับเพียงไม่กี่สิบอัตรา แต่บางสาขาวิชากลับขาดแคลนกำลังคน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรม และทางด้านการแพทย์ เราต้องการให้มีผู้เข้าศึกษาสายอาชีพประมาณครึ่งหนึ่ง จึงจะทำให้มีกำลังคนเพียงพอต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า มีผู้เข้าเรียนอาชีวะเพียง 27% ทั้งนี้ นับรวมถึงผู้ที่ไม่ได้เรียนสายอาชีพแท้ แต่ไปเรียนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวะด้วย เช่น สาขาด้านการบริหาร ซึ่งหมายความว่า หากนับสายช่างจริงๆ จะมีจำนวนน้อยกว่านั้นมาก กลายเป็นว่าในปัจจุบันเด็กที่เข้าเรียนในการจัดการศึกษาในระบบนั้นมือนาคที่ค่อนข้างชัดเจนว่าจะต้องทำงาน และปัญหานี้ยังไม่ได้รับการแก้ไขแต่อย่างใด

7. คุณภาพอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยหลายแห่งเริ่มมีปัญหาเรื่องหาคนเข้าเรียน ทำให้ประสบปัญหาเรื่องความคุ้มทุน นำไปสู่ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการด้านการตลาดทุกวิถีทาง และมุ่งเปิดสอนแต่สาขาวิชาที่ทำได้ง่าย ต้นทุนต่ำ และได้เงินเร็ว ซึ่งระบอบไปทุกระดับชั้นปริญญา เรามีบัณฑิตส่งงานในหลายสาขา แต่ขณะเดียวกันก็มีการขาดแคลนในสาขาวิชาที่ยากๆ มหาวิทยาลัยจำนวนมากมุ่งหาเงินจนเป็นระบบการศึกษาเชิงปริมาณ ความจำเป็นที่ต้องคืนรนเพื่อความอยู่รอดเช่นนี้ อาจพอเข้าใจได้สำหรับมหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งต้องแบกภาระค่าดำเนินการต่างๆ ด้วยรายได้ที่ต้องหามาเอง ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ได้กระจายเข้าไปสู่มหาวิทยาลัยของรัฐด้วย ในรูปแบบของการเพิ่มจำนวนนักศึกษาโดยตรง หรือการจัดทำเป็น โครงการพิเศษในลักษณะต่างๆ รวมทั้งเปิดสอนนอกสถานที่ตั้ง ซึ่งหากวิเคราะห์การเงินของโครงการเหล่านี้แล้วจะพบว่าส่วนใหญ่กลายเป็นค่าสอนของอาจารย์ สถานการณ์เช่นนี้ลุกลามไปจนถึงขั้นที่เรียกได้ว่า ปริญญาเพื่อ ทุกระดับชั้นปริญญา กลายเป็นค่านิยมของสังคมที่ต้องเรียนอย่างน้อยถึงปริญญาโท และกำลังจะคุกคามต่อไปถึงปริญญาเอก

แนวทางการแก้ไขปัญหาคณาจารย์

1. การปฏิรูปการผลิตครูและสถาบันผลิตครู โดยกำหนดนโยบายการผลิตครูให้ชัดเจนด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. การพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดตั้งสถาบันพัฒนา และส่งเสริมครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาคณาจารย์ ๑ ดำเนินการพัฒนาคณาจารย์ ๑ รวมถึงการยกย่องครู ๑ ที่มีผลงานดีเด่น
3. การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ และการควบคุมการประกอบวิชาชีพ ได้แก่การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพครู การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู การส่งเสริม และยกย่องผู้ประกอบวิชาชีพ และการควบคุมการประกอบวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550: 3-61)
4. เพิ่มเงินเดือนและสวัสดิการต่างๆ
5. จัดให้ครูที่สอนไม่ตรงคุณวุฒิได้อบรมด้านการศึกษาเพิ่มเติม
6. ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

7. พัฒนาการสอนในชั้นเรียนขนาดใหญ่ขึ้น

8. นำสื่อเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ เช่น e-learning และ multi media

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี (2550, ออนไลน์)

3. ปัญหาด้านการพนัน

การพนัน หมายถึง การเข้าเล่นเพื่อแสวงหาประโยชน์ โดยอาศัยการเสี่ยงโชคด้วย ไพ่ หมากรุก และไพ่มือ โดยพนันเอาเงินหรือทรัพย์สินกัน การพนันเป็นกิจกรรมหนึ่งของมนุษย์ที่รัฐได้เข้ามาควบคุมด้วยการดำเนินนโยบายควบคุมการเล่นพนัน เมื่อมีนโยบายเข้ามาเกี่ยวข้องกับ รัฐจึงต้องควบคุมดูแลภายใต้การกำกับดูแลของกฎหมายการพนัน แต่มีบางกลุ่มที่มุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ ทำการพนันให้เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้มหาศาลให้แก่ตนโดยไม่สนใจว่าการพนันอาจเชื่อมโยงให้กลายเป็นอาชญากรรม ธุรกิจการพนันจึงเริ่มมาจากการเป็นเพียงความบันเทิงในครอบครัวและหมู่เพื่อนซึ่งจะมีอันตรายเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่เมื่อเป็นความบันเทิงทางสังคมขึ้นตอนต่อมาก็จึงเป็นการกำหนดประเภทของการพนันให้กลายเป็นการค้ากำไร เมื่อถึงขั้นนี้จึงกลายเป็นธุรกิจการพนันไปในที่สุดการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการเล่นพนันจึงได้กำเนิดขึ้น โดยรัฐมีการวางแผนและควบคุมอย่างเหมาะสม

ศาสตราจารย์ ดร. จี๊ด เศรษฐบุตร ได้ให้คำนิยามความหมายของคำว่า การพนันไว้ว่า การพนันเป็นเอกเทศสัญญาที่คู่สัญญาได้ให้คำมั่นซึ่งกันและกันฝ่ายหนึ่งจะจ่ายเงินหรือ ทรัพย์สินแก่อีกฝ่ายหนึ่งแล้วแต่ว่าเหตุการณ์ที่คู่สัญญาไม่รู้ไม่แน่นอนอนันหนึ่ง จะได้ปรากฏแก่ คู่สัญญาว่าแน่นอนอนในทางใด เมื่อปรากฏเหตุการณ์ออกมาแน่นอนอนในทางใดแล้ว คู่สัญญาที่ จ่ายเงินหรือทรัพย์สินตามคำมั่นนั้น ได้ชื่อว่าเป็นผู้แพ้ส่วนคู่สัญญาที่รับเงินหรือทรัพย์สินตามคำมั่น ได้ชื่อว่าเป็นผู้ชนะ จี๊ด เศรษฐบุตร (2492, น.171- 172)

หลวงวิเทศ จรรยาภิรักษ์ ได้ให้คำนิยามความหมายของคำว่า การพนันไว้ว่า คู่พนัน และขันต่อต่างมีความเห็นตรงข้ามในสิ่งภายหน้าอันไม่แน่นอนและจะแน่นอนได้ต่อเมื่อเหตุการณ์นั้นได้ผ่านพ้นไปแล้ว ซึ่งตรงกับความเห็นของผู้พนันฝ่ายใด ฝ่ายนั้นก็นับว่าเป็นฝ่ายชนะ วิเทศ จรรยาภิรักษ์ (2495, น.87 – 88)

ประภาส วณิกเกียรติได้ให้คำนิยามความหมายของคำว่า การพนันไว้ว่า การพนันต้องเป็นไปด้วยการเสี่ยงโชค ด้วยไพ่ หมากรุก และไพ่มือพนันเอาเงินหรือทรัพย์สินกัน โดยชอบด้วยกฎหมายหรือมิชอบด้วยกฎหมายและผู้เล่นทุกคนได้ร่วมในการเสี่ยงโชคนี้ด้วย ประภาส วณิกเกียรติ (2495, น.74 – 75)

จากคำนิยามดังกล่าว การเล่นพนันจึงมีลักษณะคล้ายนิติกรรมคือมีการตกลงกันระหว่าง บุคคลสองฝ่ายอันได้แก่ฝ่ายที่เป็นผู้จัดให้มีการเล่นพนัน กับฝ่ายที่เป็นผู้เล่นพนัน โดยการ

เล่น พนันเกิดจากเจตนาการตกลงของบุคคลทั้งสองฝ่ายว่า จะพนันขันต่อกันในเรื่องใด วิธีการพนันเป็นอย่างไร และมีผลการได้เสียประโยชน์เป็นสิ่งใด ซึ่งส่วนใหญ่ประโยชน์ที่ได้เสียที่ตกลงกันนั้น มักจะเป็นเงิน ทรัพย์สินที่มีมูลค่าหรือสิ่งอื่นใดก็ได้ ดังนั้น การพนันในเบื้องต้นจึงเป็นการก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสิทธิระหว่างบุคคล หรือสิทธิเรียกร้องอันเป็นบุคคลสิทธิระหว่างผู้จัดและผู้เล่นพนัน

ประเภทของการพนัน

การพนัน ตามพระราชบัญญัติการพนันพุทธศักราช 2478 สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทตามบัญชี ก. ได้แก่ การพนันอันระบุไว้ตามบัญชี ก. ทำโดยพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอันร้ายแรงอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้ ปัจจุบันการพนันตามบัญชี ก. มีทั้งสิ้น 28 ชนิด คือ

หวย ก. ข. โป่ปั่น โป่กำ ถั่ว แปะเก๋า จับยี่เกี๋ ต่อแต้ม เบี้ยโบก หรือคู่ตี หรืออิโจ้ง ไฟสามใบ ไม้สามอัน ช้างงา หรือป้อก ไม้ดำ ไม้แดง หรือปลาดำปลาแดง หรืออีดำอีแดง อีโป่งครอบ กำตัด ไม้หมุน หรือล้อหมุนทุกอย่าง หัวโตหรือทายภาพ

การเล่นซึ่งมีการทรมานสัตว์ เช่น เอามีดหรือหนามผูก หรือวางยาเบื่อเมาให้สัตว์ชนหรือต่อสู้กัน หรือสูมไฟบนหลังเต่าให้วิ่งแข่งกัน หรือการเล่นอื่นๆ ซึ่งเป็นการทรมานสัตว์ อันมีลักษณะคล้ายกับที่วามานี้บิดเบียดู หรือตีตี

โยนจิ้ม สี่เหลงลัก ขลุขลิก น้ำเต้าทุกอย่าง ไฮโลว์ อีก่อย ปั้นแปะ อีโป่งซัด บาคารา สล็อตแมชีน

ประเภทการพนันตามที่กล่าวมาเป็นการพนันที่ห้ามขาดมิให้มีการอนุญาตจัดให้มีการเล่น แต่หากรัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ณ สถานที่ใดสมควรจะอนุญาตภายใต้บังคับเงื่อนไขใดๆ ให้มีการเล่นชนิดใดก็ตามได้ ให้ออกเป็นพระราชกฤษฎีกา

2. ประเภทตามบัญชี ข. ได้แก่ การพนันอันระบุไว้ตามบัญชี ข. ทำโดยพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้ ปัจจุบันการพนันตามบัญชี ข. มีทั้งสิ้น 28 ชนิด คือ การเล่นต่างๆ ซึ่งให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งกัน เช่น ชนโล ชนไก่ กัดปลา แข่งม้า ฯลฯ นอกจากที่กล่าวไว้ในหมายเลข 17 แห่งบัญชี ก. วิ่งวักคน ชกมวย มวยปล้ำ แข่งเรือพุ่ง แข่งเรือลื้อ ซึ่งรูปโยนห่วง โยนสดางค์หรือวัตถุใดๆ ลงในภาชนะต่างๆ ตกเบ็ด จับสลากโดยวิธีใดๆ ยิงเป้า ปาหน้าคน ปาสัตว์ หรือสิ่งใดๆ เต้าข้ามด่าน หมากแกว หมากหัวแดง บิงโก สลากกินแบ่ง สลากกิน

รวมหรือการเล่นอย่างใดที่เสี่ยงโชคให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง โดเต้ ไลเซเตอร์ สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง สวีป สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง บู้กเมกิง สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือสวีป ซึ่งไม่ได้ออกในประเทศไทยสยามแต่ได้จัดให้มีขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศที่จัดนั้น ไฟนักระจอก ไฟต้อ เต็ม ไฟต่าง ๆ ควด บิลเลียด ซ็องอ้อย สะบ้าทอย สะบ้าชุด ฟุตบอลโต๊ะ

เครื่องเล่นซึ่งใช้เครื่องกล พลังไฟฟ้า พลังแสงสว่าง หรือพลังอื่นใดที่ใช้เล่นโดยวิธี สัมผัส เลื่อน กด ดึง ดัน ยิง โยน โยก หมุน หรือวิธีอื่นใดซึ่งสามารถทำให้แพ้ชนะกันได้ไม่ว่าจะ โดยมีการนับแต้มหรือเครื่องหมายใดๆ หรือไม่ก็ตาม

ประเภทการพนันตามที่กล่าวมาเป็นการพนันที่กฎหมายอนุญาตให้เล่นได้ โดยจะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

3. ประเภทอื่นได้แก่ การพนันนอกเหนือจากการพนันตามที่ระบุไว้ในบัญชี ก. และบัญชี ข. ซึ่งมีได้ระบุชื่อหรือวิธีการเล่นไว้ในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 และไม่มีลักษณะคล้ายกับการพนันตามบัญชี ก. และบัญชี ข. การพนันตามที่กล่าวมานี้จะขออนุญาตให้เล่นได้ ก็ต่อเมื่อมีกฎกระทรวงระบุชื่อและเงื่อนไขไว้แล้ว หากยังไม่มียกกระทรวงระบุชื่อและเงื่อนไขไว้ก็จะอนุญาตไม่ได้

ผลกระทบจากการพนัน

ผลกระทบต่อร่างกาย พฤติกรรมติดเกมและการพนัน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น ทำให้ ขาดการออกกำลังกาย นอกจากนี้ยังก่อปัญหาอื่นๆแก่ร่างกาย เช่น ปวดหลัง ปวดคอ แสบตาตาพร่ามัว ไม่มีสมาธิเรียนหนังสือ หงุดหงิดง่าย

ผลกระทบต่อสมอง (สมองเสียหายถาวร) องค์การอนามัยโลกกำหนดให้ พฤติกรรมติดการพนันเป็นความผิดปกติทางจิตชนิดหนึ่ง เรียกว่า Pathological Gambling หรือ โรคติดพนันอาการคือแม้ผู้เล่นการพนันจะมีความทุกข์จากการเล่นพนัน แต่ก็หยุดไม่ได้ยังคงต้องเล่นต่อไป

ปัญหาหวยใต้ดินและสลากกินแบ่งรัฐบาล

เป็นการพนันที่ได้รับความนิยมมากที่สุด พ.ศ. 2553 มีจำนวนคนเล่นหวยใต้ดิน และสลากกินแบ่งสูงพอๆกัน คือเกือบ 20 ล้านคน มีเงินหมุนเวียนรวมกันตลอดทั้งปีสูงถึง 178,827 ล้านบาท หวยใต้ดินที่มีจำนวนผู้เล่นมากที่สุดและมีวงเงินเล่นพนันสูงสุดผูกติดกับการออกรางวัล สลากกินแบ่งเดือนละ 2 ครั้ง ส่วนหวยอื่นๆ เช่น หวยหุ้น หวยป้องกัน จัбыกั หวยต่างประเทศ ทั้ง ประเทศลาว กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ ฯลฯ เป็นการเล่นในกลุ่มเฉพาะ

สลากกินแบ่งก็ได้รับความนิยมไม่น้อย ปัจจุบันสลากกินแบ่งมียอดพิมพ์จำหน่ายงวดละ 68 ล้านฉบับ เป็นสลากกินแบ่งรัฐบาล เอากำไรเข้าคลัง 50 ล้านฉบับ และสลากการกุศล เอาเงินไปให้องค์กรสาธารณะตามที่ปรากฏบนหน้าสลาก 18 ล้านฉบับ ปัญหาใหญ่ตอนนี้คือ การขายสลากเกินราคา จาก 80 บาท ขายกันจริงๆ 100-120 บาทต่อฉบับ ส่วนต่างอีก 25-50% นั้น รัตพงษ์ สอนสุภาพ และศรัณย์ ธิติลักษณ์ ทำวิจัยเรื่องนี้ พบว่า เกิดจากโครงสร้างการกระจายสลากที่มีลักษณะกระจุก ทำให้เกิดการผูกขาดและมีการปั่นราคา ล่าสุดเกิดกรณีปัญหาแชร์ลูกโซ่สลากกินแบ่ง สหกรณ์ออมทรัพย์ครูแห่งหนึ่งทางภาคอีสานก้าวเข้าสู่วงจรหวังนำรายได้ไปสร้างสวัสดิการให้ครู หลงลืมว่าการกระทำนี้เท่ากับยอมเป็นเครื่องมือในการเอาเปรียบผู้บริโภค คุณครูหลายท่านเห็นแล้วรู้สึกสะเทือนถึงวิชาชีพของ "คนเป็นครู" ใครคือผู้ใช้องค์กรครูเป็นเครื่องมือทำเรื่องไม่เหมาะสม ทุกฝ่ายช่วยกันจัดการด่วน

ปัญหาพนันทายผลการแข่งขันฟุตบอล

เป็นการพนันที่เติบโตรวดเร็วมากในช่วง 4-5 ปีมานี้ เพื่อพูนขึ้นตามการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. 2553 มีจำนวนคนเล่นพนันบอลสูงกว่าล้านคน มีเงินหมุนเวียนตลอดปีสูงถึง 38,005 ล้านบาท

กระแสการเล่นพนันบอลที่กระจายสู่สังคมวัยรุ่น ทำให้นักศึกษาที่แม่ใจ รัชชาติ พรธษา และคณะ ทำการศึกษาเรื่อง พนันฟุตบอลรอบรั้วมหาวิทยาลัยเมื่อปี 2553 พบว่า นักศึกษาที่เล่นพนันบอลมากที่สุดคือ ชั้นปี 3 และ นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่า นักศึกษาที่เล่นพนันบอลส่วนใหญ่สามารถรับผิดชอบผลการเรียนได้ มีเพียงบางกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ เพราะเล่นพนันเกินรายได้ ทำให้มีปัญหาหนี้สิน ต้องนำเวลามาหาเงินใช้หนี้พนัน และบางรายมีปัญหาถูกทวงหนี้แบบนอกระบบ การขยายตัวของการพนันในรั้วมหาวิทยาลัย จะทำให้นักศึกษากลุ่มหลังมั่วเมากับการเล่นพนัน ใช้เวลาและความคิดกับการพินิจพิจารณาว่าจะเล่นทีมไหน รอลุ้นผลการแข่งขันจนไม่ได้หลับไม่ได้นอน เกิดความเครียดและความเสื่อมถอยทางสุขภาพจิต สุขภาพกาย

4. ปัญหายาเสพติด

ความหมายของยาเสพติด องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO 1981: 87) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สิ่งที่เสพเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อไป โดยไม่สามารถหยุดเสพได้และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุดจะทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บต่อร่างกาย และจิตใจ

องค์การสหประชาชาติให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สารใดๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือได้จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ที่มีผลต่อจิตใจและระบบประสาท

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546: 100) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือ สารเคมีซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยานอนหลับ สุรา

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2528 มาตรา 4 ให้ความหมายยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการ ใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญเช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มี อาการ อ่อนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และ สุขภาพ โดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพิษหรือส่วนของพิษที่เป็น หรือให้ผลผลิต เป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษ ผสมอยู่

สันติ จัยสินและคณะ (2544: 15) ได้ให้ความหมายของยาเสพติดว่าหมายถึง สาร หรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้า ไป ในร่างกายซ้ำๆ กันแล้วไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งอาจเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งหรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือ จิตใจเพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ ทำให้สุขภาพของผู้เสพ เสื่อม โทรมลงและเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือ เฉพาะทางด้านจิตใจขึ้นในผู้เสพนั่นเมื่อพิจารณาตามความหมาย จะพบว่าผู้ที่ติดยาเสพติดคือพวกที่ เริ่มเสพแล้วติดจะเกิดความพึงพอใจจึงเสพติดต่อกันและทำให้ดื้อยา จำเป็นต้องเสพเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งไม่สามารถเลิกได้เนื่องจากจะเกิดการทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจจึงต้องตกเป็นทาส ของยาเสพติด

ประเภทของยาเสพติด ส่วนวิชาการด้านยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติดสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2553: น.8 - 9) ได้ กล่าวถึงการแบ่งประเภทของ ยาเสพติดไว้ดังนี้ แบ่งได้ตามแหล่งที่เกิดได้แก่

ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตมาจากพืช เช่น ฝิ่น พืช กระท่อม กัญชา เป็นต้น

ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) คือยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน

ยาเสพติดแบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (2522: น.559) ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ไม่เป็นประโยชน์ทางการแพทย์เช่น เฮโรอีน (Heroin) แอมเฟตามีน (Amphetamine) แอลเอสดี (LSD) เอ็กซ์ตาซี (Ecstasy) หรือ MDMA

ประเภทที่ 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น ฝิ่น (Opium) มอร์ฟีน (Morphine) โคเคน หรือโคคาอีน (Cocaine) โคเคอีน (Codeine) เมทาโดน (Methadone)

ประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภทที่ 2 ผสมอยู่เช่น ยาแก้ไอที่มีโคเคอีนผสมอยู่

ประเภทที่ 4 คือ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 เช่น อะเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic anhydride) อะเซทิลคลอไรด์ (Acetyl chloride) เอทิลิดีนไดอะเซเตต (Ethylidene diacetate) ไลเซอร์จิก อาซิด (Lysergic acid) 2.1.3.2.5

ประเภทที่ 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 4 เช่น พืชกัญชา พืชกระท่อม ฝิ่น (ซึ่งหมายความรวมถึง พันธุ์ฝิ่น เมล็ดฝิ่น กล้าฝิ่น ฟางฝิ่น) พืชเห็ดขี้ควาย

ปัญหาหรือสาเหตุของการติดยาเสพติด

ปัญหาหรือสาเหตุที่ทำให้เยาวชนตลอดจนผู้คนวัยอื่นๆ หันไปเสพยาเสพติด มีหลาย ประการที่สำคัญดังนี้ (www.chetupon.ac.th/Yasebtid/Pages/CauseDrug1.html)

สาเหตุที่เกิดจากความรู้อาจไม่ถึงการณ์แบ่งได้ดังนี้

1. อยากทดลอง เกิดจากความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นนิสัยของคนไทย โดยทั่วไปและโดยที่ไม่คิดว่าตนจะติดสิ่งเสพติดนี้ได้จึงไปทำการทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นในการทดลองใช้ครั้งแรกๆ อาจมีความรู้สึกดีหรือไม่ดีก็ตาม ถ้ายังไม่ได้ติดสิ่งเสพติดนั้นก็อาจประมาณไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นอีก จนในที่สุดก็ติดสิ่งเสพติดนั้น ถ้าไปทดลองใช้สิ่งเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน แม้จะเสพยาเพียงครั้งเดียวก็อาจทำให้ติดได้

2. ความตึกะนอง คนบางคนมีความตึกะนอง ชอบพูดอวดเก่งเป็น นิสัย โดยเฉพาะวัยรุ่นมักจะมีนิสัยดังกล่าวคนพวกนี้อาจแสดงความเก่งกล้าของตนในกลุ่มเพื่อน โดยการแสดงการใช้สิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ เพราะเห็นแก่ความสนุกสนาน ตื่นเต้นและให้เพื่อนฝูงยอมรับว่าตนเองเก่ง โดยมีได้คำนึงถึงผลเสียหายหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นในภายหลังแต่อย่างไรในที่สุดตนเองก็กลายเป็นคนติดสิ่งเสพติดนั้น

3. การชักชวนของคนอื่นอาจเกิดจากการเชื่อตามคำชักชวนโฆษณาของผู้ขายสินค้าที่เป็นสิ่งเสพติดบางชนิดเช่น ยากระตุ้นประสาทต่าง ๆ ยาขยันยาม้า ยาบ้า เป็นต้นโดยผู้ขายโฆษณาสรรพคุณของสิ่งเสพติดนั้นว่ามีคุณภาพดีสารพัดอย่าง เช่นทำให้มีกำลังวังชาทำให้มีจิตใจแจ่มใส

ทำให้มีสุขภาพดีทำให้มีสติปัญญาดีสามารถรักษาโรคได้บางชนิดเป็นต้น ผู้ที่เชื่อคำชักชวนโฆษณา ดังกล่าวจึงไปซื้อตามคำชักชวนของเพื่อนฝูง ซึ่งโดยมากเป็นพวกที่ติดสิ่งเสพติด อยู่แล้วด้วยความเกรงใจเพื่อนหรือเชื่อเพื่อน หรือต้องการแสดงว่า ตัวเป็นพวกเดียวกับเพื่อนจึงใช้สิ่งเสพติดนั้น

สาเหตุที่เกิดจากการถูกหลอกลวง ปัจจุบันนี้มีผู้ขายสินค้าประเภทอาหารขม หรือ เครื่องดื่มบางรายใช้สิ่งเสพติดผสมลงในสินค้าที่ขายเพื่อให้ผู้ซื้อสินค้านั้นไปรับประทานเกิดการติดอยากมาซื้อไปรับประทานอีก ซึ่งในกรณีนี้ผู้ซื้ออาหารนั้นมารับประทานจะรู้สึกที่ตัวเองเกิดการติดสิ่งเสพติดขึ้นแล้วรู้แต่ เพียงว่าอยากรับประทานอาหารขม หรือเครื่องดื่มที่ซื้อจากร้านนั้นๆ กว่าที่จะทราบก็ต่อเมื่อตนเอง รู้สึกผิดปกติเกิดความต้องการจะซื้ออาหารจากร้านนั้นรับประทาน หรือต่อเมื่อมีอาการเสพติดรุนแรงและมีสุขภาพเสื่อมลง

สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วยแบ่งได้ดังนี้

1. คนที่มีอาการเจ็บป่วยทางกายเกิดขึ้นเพราะสาเหตุต่าง ๆ เช่น ได้รับบาดเจ็บรุนแรงเป็นผลเรื้อรัง มีความเจ็บปวดอยู่เป็นประจำเป็นโรคประจำตัวบางอย่าง เป็นต้นทำให้ได้รับทุกข์ทรมานมากหรือเป็นประจำ จึงพยายามแสวงหาวิธีที่จะช่วยเหลือตนเองให้พ้นจากความทุกข์ทรมานนั้น ซึ่งวิธีหนึ่งที่ทำได้ง่ายคือการรับประทานยาที่มีฤทธิ์ระงับอาการเจ็บปวดนั้นได้ ซึ่งไม่ใช่เป็นการรักษาที่เป็นต้นเหตุของความเจ็บป่วย เพียงแต่ระงับอาการเจ็บปวดให้หมดไป หรือลดน้อยลงได้ชั่วคราว เมื่อฤทธิ์ยาหมดไปก็จะกลับเจ็บปวดใหม่ผู้ป่วยก็จะใช้ยานั้นอีกเมื่อทำเช่นนี้ไปนานๆ เกิดอาการติดยานั้นขึ้น

2. ผู้ที่มีจิตใจไม่เป็นปกติเช่น มีความวิตกกังวลเครียด มีความผิดหวังในชีวิต มีความเศร้าสลดใจเป็นต้นทำให้สภาวะจิตใจไม่เป็นปกติจนเกิดอาการป่วยทางจิตขึ้น จึงพยายามหา ยาหรือสิ่งเสพติดที่มีฤทธิ์สามารถคลายความเครียดจากทางจิตใจได้ชั่วคราวหนึ่งมารับประทาน แต่ไม่ได้รับการรักษาที่ต้นเหตุเมื่อยาหมดฤทธิ์จิตใจก็จะกลับมาเครียดอีกและผู้ป่วยก็จะเสพติดถ้าทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ก็จะทำให้ผู้นั้นติดยาเสพติดในที่สุด

3. การไปซื้อยามารับประทานเองโดยไม่ทราบสรรพคุณยาที่แท้จริง ขนาดยาที่ควรรับประทาน การรับประทานยาเกินจำนวนกว่าที่แพทย์ได้สั่งไว้ การรับประทานยาบางชนิดมากเกินไป หรือรับประทานติดต่อกันนานๆ บางครั้งอาจมีอาการถึงได้ตายหรือบางครั้งทำให้เกิดการเสพติดยานั้นได้

4. สาเหตุอื่นๆ การอยู่ใกล้แหล่งขายหรือใกล้แหล่งผลิตหรือเป็นผู้ขายหรือผู้ผลิตเองจึงทำให้มีโอกาสติดสารเสพติดให้โทษนั้นมากกว่าคนทั่วไป เมื่อมีเพื่อนสนิทหรือพี่น้องที่ติดสิ่งเสพติด อยู่ผู้นั้นย่อมได้เห็นวิธีการเสพของผู้ที่อยู่ใกล้ๆ ซึ่งเห็นในพฤติกรรมต่างๆ ของเขาด้วย และ ยังอาจได้รับคำแนะนำ หรือชักชวนจากผู้เสพด้วยจึงมีโอกาสติดได้

- คนบางคนอยู่ในสภาพที่มีปัญหา เช่น ว่างงาน ยากจน ค่าใช้จ่ายเพิ่ม โดยมีรายได้ลดลง หรือคงที่ มีหนี้สินมาก ฯลฯ เมื่อแก้ปัญหาต่างๆเหล่านี้ไม่ได้ก็หันไปใช้ สิ่งเสพติด ช่วยผ่อนคลายความรู้สึกในความทุกข์ยากต่างๆ เหล่านี้แม้ว่าจะรู้ว่าเป็นชั่วครู่ช่วยยามก็ตาม เช่น กลุ่มใจที่เป็นหนี้คนอื่นก็ไปกินเหล้า หรือสูบกัญชาให้เมาเพื่อที่จะได้ลืมเรื่องหนี้สิน บางคนต้องการรายได้เพิ่มขึ้น โดยพยายามทำงานให้หนักและมากขึ้นทั้งๆที่ร่างกายอ่อนเพลียมาก จึงรับประทานยากระตุ้นประสาทเพื่อให้สามารถทำงานต่อไปได้เป็นต้น ถ้าทำอยู่เป็นประจำทำให้ติดสิ่งเสพติดนั้นได้

- การเลียนแบบการที่ไปเห็นผู้ที่ตนสนิทสนมรักใคร่หรือเพื่อน จึงเห็นว่าเป็นสิ่งน่าลองเป็นสิ่งโก้เก๋เป็นสิ่งแสดงความเป็นพวกเดียวกันจึงไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นจนติด

- คนบางคนมีความผิดหวังในชีวิตตนเอง ผิดหวังในชีวิตครอบครัวหรือผิดหวังในชีวิตสังคมเพื่อเป็นการประชดตนเองหรือคนอื่น จึง ไปใช้สิ่งเสพติดจนติด ทั้งๆที่ทราบว่าเป็นสิ่งไม่ดีก็ตาม

แนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ส่วนวิชาการด้านยาเสพติดสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2553: น.57) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาตัวบุคคลให้ความสำคัญกับการสร้างศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคน เพื่อให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปบุคคลสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาระยะยาวได้โดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด แม้ว่าจะมียาเสพติดแพร่ระบาดอยู่ (Self Control) กระบวนการพัฒนาเพื่อให้คนมีภูมิคุ้มกันจากยาเสพติดจึงควรเป็นการดา เนินการระยะยาวโดยเริ่มต้นจากการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่

2. กำหนดพื้นที่และกลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินงานเนื่องจากทรัพยากรที่จะดำเนินการค่อนข้างจำกัดทั้งงบประมาณและบุคลากรจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดพื้นที่เป้าหมายดำเนินงานให้ชัดเจน

3. ผสมผสานมาตรการในการดำเนินงานเป็นผลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาในพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายค้นหาสาเหตุและผลกระทบที่เกิดจากปัญหาเพื่อกำหนดทางเลือกใช้มาตรการที่เหมาะสมในการจัดการกับปัญหา

4. กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนตามความถนัดและสอดคล้องกับภารกิจปกติ

5. ดำเนินงานในลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการ พัฒนางานปกติที่หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการกันอยู่ มิใช่งานพิเศษหรืองานฝากที่แยกส่วนออกมาดำเนินการเป็นการเฉพาะตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

6. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การศึกษาปัญหาวางแผนในการดำเนินงานและตัดสินใจพิจารณาทางเลือก ตลอดจนร่วมดำเนินงานปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

7. การสร้างเอกภาพในการดำเนินงานเพื่อป้องกันการเกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานจึงมีความจำเป็นที่ต้องประสานแผนการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของหน่วยงานต่างๆ ภายใต้อกรอบยุทธศาสตร์

8. การระดมทรัพยากรของหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมเนื่องจากงบประมาณปกติที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลมีจำนวนค่อนข้างจำกัดและไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ การสร้างความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของงานและโครงการต่างๆ ในด้านการป้องกันยาเสพติดให้กับองค์กรธุรกิจเอกชน นับเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้านและของผู้ปฏิบัติในแต่ละชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้รับการคัดสรรทดลองใช้ปรับปรุง พัฒนาแล้วซ้ำอีกจากรากเหง้าของปัญหา เพื่อให้เหมาะกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ซึ่งควรมีการศึกษาเผยแพร่และประยุกต์ใช้ต่อไป

5. ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง

ความหมายของความรุนแรง องค์การอนามัยโลก (WHO 1995: p.89) ได้นิยามความรุนแรงไว้ดังนี้ ความรุนแรง หมายถึงการจงใจใช้กำลังหรืออำนาจทางกายเพื่อข่มขู่หรือกระทำต่อตนเองต่อผู้อื่นต่อกลุ่มบุคคลหรือชุมชน ซึ่งมีผลทำให้เกิดหรือมีแนวโน้มที่จะมีผลให้เกิดการบาดเจ็บ ตาย หรือเป็นอันตรายต่อจิตใจ หรือเป็น การยับยั้งการเจริญงอกงามหรือการกีดกันหรือปิดกั้น ทำให้สูญเสียสิทธิบางประการ และขาดการได้รับในสิ่งที่สมควรจะได้รับ

จากคำนิยามดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความรุนแรงในความหมายที่บัญญัติโดยองค์การอนามัยโลก นั้นจะเกี่ยวข้องกับคำว่าความตั้งใจหรือจงใจของผู้กระทำ ความรุนแรง ซึ่งผลที่เกิดขึ้นอาจไม่สัมพันธ์กันกับเหตุ ดังนั้นความรุนแรงในที่นี้จึงไม่ได้หมายรวมถึงการบาดเจ็บหรืออันตรายที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุหรือความไม่ตั้งใจ นอกจากนี้คำนิยามยังเกี่ยวข้องกับคำว่า การใช้อำนาจ

นอกเหนือไปจากการใช้กำลังทางกายเพื่อกระทำต่อผู้อื่น ทำให้ความหมายของคำว่าความรุนแรงมีขอบเขตกว้างขึ้น และเห็นภาพการกระทำที่ชัดเจนขึ้น ครอบคลุมถึงผลของการกระทำที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจ รวมทั้งการคุกคามหรือการข่มขู่ด้วย การใช้อำนาจยังหมายถึงรวมถึงการละเว้นไม่ปฏิบัติหรือการปล่อยปละละเลย ไม่ปฏิบัติ ยังผลทำให้เกิดความรุนแรงอย่างเห็นได้ชัดจากการกระทำนั้น ดังนั้นการใช้อำนาจหรือการใช้กำลังทางกาย จึงควรหมายถึงรวมถึงการละเว้นไม่กระทำหรือการกระทำทุกประเภทที่ก่อให้เกิดผล เสีย ทั้งต่อร่างกาย จิตใจ และเพศของผู้อื่นรวมทั้งการฆ่าตัวตาย และการทำร้ายตนเองในรูปแบบต่างๆ

คำนิยามความรุนแรงที่เกี่ยวกับคำว่าความตั้งใจและจงใจนั้น มีลักษณะสำคัญที่ใช้เป็นหลัก เกณฑ์ในการพิจารณาหรือมองความรุนแรงได้ดังนี้

1. ความรุนแรงที่เกิดจากความจงใจกระทำนั้นไม่จำเป็นต้องจงใจก่อให้เกิดผลเสียหาย กล่าวคือ ผล ของความรุนแรงที่เกิดขึ้นอาจไม่เท่าเทียมกันกับพฤติกรรมที่จงใจกระทำ ผู้กระทำความรุนแรงอาจจงใจกระทำพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสียหรือแนวโน้มสูงที่จะก่อให้เกิดผลเสียด้านสุขภาพต่อผู้ถูกกระทำ แต่ผู้กระทำอาจไม่รับรู้ถึงผลของการกระทำของตน เช่น กรณีของวัยรุ่นนรกพวกเดียวกัน เป็นความรุนแรงที่เกิดจากความตั้งใจไม่ว่าจะเป็นการยุติปัญหาโดยใช้กำลัง ใช้อาวุธ กระทำต่อร่างกายหรือไม่ก็ตามดูประหนึ่งว่าตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บล้มตายต่างๆที่เจตนาอันอาจไม่ได้ต้องการให้เกิดการบาดเจ็บรุนแรงหรือตายก็ได้ หรือในกรณีที่พ่อแม่จับเด็กทารกที่ร้องไห้โยเยเขย่าให้หยุดร้องโดยความตั้งใจ แต่ผลทำให้เกิดการบาดเจ็บทางสมองได้โดยไม่ตั้งใจ และเป็นตัวอย่างที่ แสดงให้เห็นถึงการตั้งใจจงใจใช้ความรุนแรง โดยไม่ได้ตั้งใจให้ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรุนแรงนั้นถึงกับบาดเจ็บ หรือตาย

2. การแยกแยะความจงใจ หรือตั้งใจกระทำความรุนแรง สามารถพิจารณาบนพื้นฐานของ ความตั้งใจกระทำให้บาดเจ็บกับความตั้งใจที่จะกระทำความรุนแรง ซึ่งความรุนแรงในความหมายที่ นิยามโดย Walters and Parke (1964) นั้น เป็นความหมายที่กำหนดโดยวัฒนธรรม กล่าวคือ การจะตัดสินว่าจงใจกระทำการคาดการณ์วางแผนไว้ล่วงหน้าหรือการบาดเจ็บ และผลของความรุนแรงอื่น ๆ ที่ตามมา อาจถูกกำหนดโดยหรือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ผู้กระทำความรุนแรงบางสังคมอาจตั้งใจกระทำอันตราย แต่โดยพื้นฐานวัฒนธรรมของสังคมนั้นไม่ได้มองการกระทำดังกล่าวนั้นว่าเป็น การใช้ความรุนแรง เช่นการตัดหรือขลิบอวัยวะเพศหญิง หรือการลงโทษโดยทุบตีต่อร่างกายของเด็ก การกระทำความรุนแรงนี้ถูกมองว่าเป็นการสั่งสอนหรือพิธีกรรมให้หลุดพ้นจากบาปมากกว่าการรับรู้ว่าเป็นการใช้ความรุนแรง

การให้คำนิยามขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับความรุนแรง ได้ครอบคลุมถึงผลที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพของผู้ถูกระทำโดยไม่คำนึงถึงการรับรู้และความเชื่อทางวัฒนธรรมต่อ ความรุนแรงนั้นๆ

3. การจงใจกระทำ ความรุนแรง ขึ้นอยู่กับระดับของความตั้งใจ ผู้กระทำ ความรุนแรงบาง คนตั้งใจให้เกิดการบาดเจ็บและจงใจที่จะใช้ความรุนแรง แต่ไม่ได้ต้องการให้เกิดผล ขนาดเท่าที่ตน กระทำ เช่น บุคคลที่พยายามจะฆ่าตัวตายไม่ได้ต้องการที่จะตายจริง แต่ต้องการ เรียกร้องความสนใจช่วยเหลือจากผู้อื่น ในการนิยามความรุนแรงขององค์การอนามัยโลกนั้น มุ่งดู ที่ผลรับของการกระทำ เกิดจากเจตนาที่จะทำร้าย โดยไม่คำนึงถึงความตั้งใจกระทำและผลของ สุขภาพที่เกิดขึ้นจากนั้นว่าสอดคล้องกันหรือไม่

ประเภทความรุนแรง (Typology of Violence) องค์การอนามัยโลก (WHO 1995: p.118) ได้แบ่งประเภทของความรุนแรงไว้ในเบื้องต้นเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ความรุนแรงต่อตนเอง (Self-directed Violence)
2. ความรุนแรงระหว่างบุคคล (Interpersonal Violence)
3. ความรุนแรงระหว่างกลุ่ม (Collective Violence)

ความรุนแรงต่อตนเอง (Self-directed Violence) หมายถึง ลักษณะความรุนแรงที่เกิดขึ้น จากบุคคลกระทำต่อตนเอง ความรุนแรงกลุ่มนี้ยังสามารถแบ่งย่อยเป็น 2 ประเภทที่ เฉพาะเจาะจงได้ ดังนี้

- 1) พฤติกรรมฆ่าตัวตาย ซึ่งรวมทั้งความคิดฆ่าตัวตาย ความพยายามฆ่าตัวตาย และ การฆ่าตัวตายโดยสมบูรณ์
- 2) พฤติกรรมทำร้ายตนเอง หมายถึงการกระทำให้ตนเองบาดเจ็บ และ พฤติกรรมทำร้ายตนเองอื่นๆที่มุ่งร้ายต่อตนเองหรือทำให้ตนเองอยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย แต่ไม่ จำเป็นต้องมีผลถึงเสียชีวิต ความรุนแรงระหว่างบุคคล (Interpersonal Violence) หมายถึง ความรุนแรงที่กระทำโดย บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น ความรุนแรงกลุ่มนี้สามารถแบ่งย่อยเป็น 2 ประเภทที่เฉพาะเจาะจงได้ดังนี้

- 1) ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกใน ครอบครัว คู่สมรสที่ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นเฉพาะภายในบ้านเท่านั้น ได้แก่ความรุนแรงต่อเด็ก (Child abuse) ความรุนแรงระหว่างสามีภรรยา (Intimate partner violence) และความรุนแรงต่อผู้สูงอายุ (Elder abuse)

2) ความรุนแรงในชุมชน หมายถึง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลภายนอกบ้านที่คุ้นเคยกัน หรือเกิดจากบุคคลที่รู้จักกัน โดยไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน หรือเกี่ยวข้องเป็นญาติพี่น้องกัน หรือคนแปลกหน้า ได้แก่ ความรุนแรงที่เกิดจากการร่วมกระทำผิดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรง

ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงต่อเด็ก เด็กที่ได้รับการกระทำรุนแรง ส่งผลกระทบต่อใหญ่หลวงต่อพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกายสติปัญญาทัศนคติต่อพฤติกรรมความรุนแรง ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ผลกระทบจากการถูกทารุณกรรมด้านร่างกาย

จากผลการศึกษาของอิงค์เฟอร์และ ซีวินด์ (Engfer; Schneewind; อ้างอิงจาก คณะกรรมการกิจการสตรีเยาวชนและผู้สูงอายุ 25 วุฒิสภา. 2550: น.13) พบว่าเด็กที่ถูกบิดามารดาทำโทษอย่างรุนแรงบ่อยๆ นั้นย่อมมีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก การเจริญเติบโตช้า แคระแกรนมีอาการประสาทหรือวิตกกังวลสูง ขาดความเชื่อมั่นในตนเองในด้านทัศนคติของเด็กจะมองโลกในแง่ร้าย เกลียดชังผู้ใหญ่ จะมีความรู้สึกว่ามีบิดามารดาปฏิเสธ ทอดทิ้ง มีความรู้สึกว่ามีบิดามารดาเข้มงวดกดขี่ โหดร้ายทารุณ ด้านพฤติกรรมเด็กจะแสดงออกสองกรณีคือ

1. เด็กจะมีบุคลิกภาพก้าวร้าวและมีปัญหาด้านความประพฤติ จึงมีโอกาที่จะทำผิดกฎหมายได้สูงมากและเชื่อว่าเด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรมจนมีบุคลิกภาพก้าวร้าวมักจะก่ออาชญากรรมต่อชีวิตผู้อื่น และลงมืออย่างรุนแรง

2. เด็กจะมีความวิตกกังวลสูง ทำอะไรมักจะไม่ประสบความสำเร็จและยังทำให้เด็กรู้สึกสิ้นหวัง ขาดความมั่นใจต่อแม่ บางรายมีพฤติกรรมทำร้ายตนเองหรือฆ่าตัวตายเป็นต้น

3. ผลกระทบจากการถูกกระทำทารุณทางจิตใจ จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้าน อารมณ์ พฤติกรรม และสติปัญญาของเด็ก เช่น ทำให้เด็กรู้สึกขาดความรัก ความอบอุ่น ว้าเหว เป็นคนไม่มีค่าต่อคนอื่น ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเป็นคนเก็บตัวเก็บกดและเซื่องซึม ไม่พูดจากับใคร ในบางขณะก็จะมีอาการต่อต้านอย่างรุนแรง ต่อคำสั่งของผู้ใหญ่ ตลอดจนมีพฤติกรรมทางอารมณ์ที่ผิดปกติอื่นๆ และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กในระยะยาวด้วย เด็กจะสะสมการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการใช้ความรุนแรง และใช้กำลังในการตัดสินใจแก้ปัญหาแทนการใช้เหตุผล มีผลทำให้เด็กกลายเป็นคนต่อต้านสังคม ก้าวร้าว และอาจจะกระทำผิดหรือก่ออาชญากรรมได้ในที่สุด

6. ปัญหาอาชญากรรม

ปัญหาอาชญากรรม ความหมายของอาชญากรรมพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน 2539: น.835) ได้ให้ความหมายของคำว่าอาชญากรรมไว้ดังนี้ อาชญากรรม หมายถึง การกระทำผิดทางอาญา ความผิดทางอาญา(crime) ส่วนคำว่าอาญาเป็นคำนาม หมายถึง โทษ มักใช้สำหรับพระเจ้าแผ่นดินหรือเจ้านาย เช่น พระราช

อาชญา, โทษหลวงหรือโทษที่กระทำผิดต่อประเทศชาติหรือสังคม เช่น คดีอาญา, ความอาชญา ฯลฯ

อาชญากรรมในแง่สังคมวิทยา เป็นการมุ่งวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่แสดงหรือสื่อเจตนาเป็นปฏิปักษ์ และภัยอันตรายต่อผลประโยชน์พื้นฐานแห่งความสงบเรียบร้อยของสังคม และมีเหตุผลเพียงพอที่รัฐจะได้กำหนดวิธีการปฏิบัติหรือแทรกแซงเพื่อควบคุมและระงับพฤติกรรมอันเป็นภัยต่อสังคมเหล่านั้น โดยชอบธรรม สำหรับการพิจารณาปัญหาอาชญากรรมในทัศนะของสังคมวิทยา นอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยบรรทัดฐานประพฤติดของบุคคลในบางครั้งยังต้องพิจารณาถึงปัจจัยพฤติกรรมส่วนบุคคลที่สามารถควบคุมความรู้จักรับผิดชอบเคารพปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ค่านิยมทางสังคม รวมทั้งยินดีรับรู้ในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นด้วยความสมัครใจ ยิ่งไปกว่าการใช้กฎเกณฑ์ทางสังคมเป็นเงื่อนไขบังคับอันถือเป็นความประพฤติดที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของผู้ปฏิบัติเองเป็นองค์ประกอบอันสำคัญ

ประเภทของอาชญากรรม

อาชญากรรมแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้เป็นหลักในการแบ่งประเภทของอาชญากรรม สำหรับการคำนึงถึงปัจจัยด้านสังคม มีนักคิดหลายคนได้ พยายามแยกประเภทของอาชญากรรมไว้ดังนี้ (รณภพ พรอรุณ, 2542)

โลเปซ เรย์ (Lopez – Rey 1975: p.18-22) ได้แยกอาชญากรรมไว้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. อาชญากรรมที่ทำตามกนมาเป็นประเพณี เช่นอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลหรือ ทรัพย์สิน ต่อระเบียบของสังคม
2. อาชญากรรมที่มีได้ทำตามกันเป็นประเพณี เป็นอาชญากรรมในฐานะของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งของทางราชการหรือกึ่งราชการ เช่น การฉ้อโกง การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การปลอมผลิตภัณฑ์ การค้ายาเสพติด เป็นต้น

แม็ค คินนีย์ (Mckinney 2009, p.347) ได้แบ่งประเภทของอาชญากรรม เป็น 8 ประเภท โดยพิจารณาถึงอาชีพของอาชญากรรม การสนับสนุนของกลุ่มต่อการประกอบอาชญากรรม ความตรงกันระหว่างพฤติกรรมของอาชญากรกับพฤติกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย และปฏิกิริยาของสังคมของการประกอบอาชญากรรม อาชญากรรม 8 ประเภทมีดังนี้

1. อาชญากรรมรุนแรงที่กระทำต่อบุคคล เช่น การฆาตกรรม การทำร้ายสาหัส เป็นต้น
2. อาชญากรรมที่กระทำต่อทรัพย์สินตาม โอกาส เช่น การลักทรัพย์รถยนต์การลักทรัพย์ ในห้างสรรพสินค้า การปลอมแปลงเช็ค การทำงานทรัพย์สินสาธารณะ เป็นต้น

3. อาชญากรรมที่เกิดจากงานอาชีพ เช่น การฉ้อโกง ยักยอก ขายสินค้าปลอม เป็นต้น

4. อาชญากรรมการเมือง เช่น การก่อความไม่สงบ การก่อวินาศกรรม เป็นต้น

5. อาชญากรรมที่ทำลายระเบียบของสังคม เช่น การเมาสุรา อาละวาด โสเภณี การคิดยาเสพติด คนจรจัด เป็นต้น

6. อาชญากรรมที่ทำตามกันเป็นประเพณี เช่น การปล้น บุกรุก เป็นต้น

7. องค์การอาชญากรรม เช่น กลุ่มการพนัน กลุ่มผู้ค้ายาเสพติด กลุ่มโสเภณี เป็นต้น

8. อาชญากรรมที่กระทำเป็นอาชีพ เช่น นักต้มตุ๋น การฉ้อโกง มือปืนรับจ้าง เป็นต้น

การป้องกันอาชญากรรม

การป้องกันอาชญากรรมจึงประกอบด้วย การตัดมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำผิดซึ่งเป็นการป้องกันอาชญากรรมไม่ให้เกิดผู้กระทำผิดขึ้น และในขณะเดียวกันก็ควรมีการป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยการตัดช่องโอกาสในการกระทำผิดของอาชญากร

สำหรับวิธีในการป้องกันอาชญากรรมประกอบด้วย 4 วิธี ได้แก่

1. การบังคับใช้กฎหมาย

แนวทางการป้องกันอาชญากรรมโดยการบังคับใช้กฎหมายเกิดขึ้นตามความเชื่อของสำนักดั้งเดิม (Classical School) ที่มีความเชื่อว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นเนื่องจากมนุษย์มีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ตัดตัวมาตั้งแต่กำเนิด มนุษย์มักจะทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์กับตัวเองมากกว่าโทษที่ได้รับ หากเห็นว่าการกระทำใดมีโทษมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับมนุษย์ก็จะเลี่ยงไม่กระทำในสิ่งดังกล่าว และการที่เกิดอาชญากรรมขึ้นเนื่องจากมนุษย์พิจารณาแล้วว่าการประกอบอาชญากรรมเกิดประโยชน์มากกว่าโทษที่จะได้รับต่อไป ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายหรือบทลงโทษ รวมทั้งบทลงโทษที่ได้รับไม่มีความรุนแรงจึงไม่มีความเกรงกลัว

บทลงโทษที่เหมาะสม

กฎหมายที่ใช้บังคับในการลงโทษผู้กระทำผิดจะต้องมีบทลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดไม่น้อยเกินไปเพราะจะทำให้คนในสังคมที่คิดจะกระทำผิดไม่เกิดความเกรงกลัวต่อโทษ ในขณะเดียวกันโทษที่ได้รับจะต้องไม่มีความรุนแรงมากเกินไป เพราะอาจทำให้ผู้กระทำความผิดบางรายอาจต้องการเสี่ยงในการกระทำผิด เพราะอาจได้รับประโยชน์ที่คุ้มค่าจากการประกอบอาชญากรรม นอกจากนี้ บทลงโทษผู้กระทำผิดที่มีความรุนแรงมากเกินไป อาจเป็นช่องทางในการกลั่นแกล้งบุคคลผู้บริสุทธิ์ให้ต้องตกเป็นอาชญากรทั้งที่ไม่ได้ทำผิด

2. การปรับสภาพแวดล้อมและจิตใจ

แนวทางการป้องกันอาชญากรรมโดยการปรับสภาพแวดล้อมและจิตใจเกิดขึ้นตามความเชื่อของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School) ที่มีความเชื่อว่า ผู้ที่ประกอบอาชญากรรมคือ ผู้ที่ถูกสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆบีบบังคับ (Determinism) และหล่อหลอมให้ต้องประกอบอาชญากรรม แนวทางการป้องกันอาชญากรรมด้วยการปรับสภาพแวดล้อมและจิตใจ จึงมีวิธีในการป้องกันอาชญากรรม 2 รูปแบบ คือ การป้องกันไม่ให้ผู้ที่อยู่ในสังคมต้องกลายเป็นอาชญากรด้วยการปรับสภาพแวดล้อมทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาคให้มีความเหมาะสม และการป้องกันผู้ที่มีบุคลิกภาพที่เสียไปหรือเป็นอาชญากรไม่ให้เกิดการถลำลึก หรือการประกอบอาชญากรรมซ้ำ ด้วยการใช้มาตรการการปรับสภาพแวดล้อมในสถานที่ควบคุมแก้ไขให้มีความเหมาะสม

3. การลดช่องโอกาสการกระทำความผิด

- การตัดช่องโอกาสโดยใช้เทคโนโลยี

สำหรับแนวทางการป้องกันอาชญากรรมแนวทางนี้ คือการป้องกันสมาชิกในสังคมไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยการใช้เทคโนโลยี เนื่องจากอาชญากรรมนอกจากจะป้องกันที่ตัวอาชญากรโดยการควบคุมเหตุจูงใจแล้ว มีความจำเป็นในการป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมซึ่งสามารถกระทำได้ง่ายกว่าการแก้ไขที่ตัวอาชญากร

สำหรับแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมนี้มีหลายระดับ โดยแบ่งเป็น

- การป้องกันอาชญากรรมในระดับเมือง ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการเริ่มตั้งแต่การวางผังเมืองเพื่อไม่ให้มีแหล่งที่เสี่ยงต่อการประกอบอาชญากรรม การติดโทรทัศน์วงจรปิดในบริเวณที่เสี่ยงต่อการประกอบอาชญากรรม เป็นต้น

- การป้องกันอาชญากรรมในระดับอาคาร บ้านเรือน ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการใช้เทคโนโลยีในอาคารบ้านเรือน เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรม เช่น การใช้เหล็กตัดติดอาคารบ้านเรือน การติดโทรทัศน์วงจรปิด และเทคโนโลยีอื่นๆ ในการป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น

- การป้องกันอาชญากรรมในระดับบุคคล ซึ่งสามารถกระทำได้โดยสมาชิกในสังคมมีการใช้อุปกรณ์ในการป้องกันอาชญากรรม อาทิ

- กางเกงในป้องกันการข่มขืน
- อุปกรณ์เตือนภัย
- อุปกรณ์ป้องกันภัยรถยนต์
- อุปกรณ์เครื่องช็อตไฟฟ้า
- การพกพาปืน เป็นต้น

4. การป้องกันอาชญากรรมด้วยการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม

เป็นการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีของสมาชิกในชุมชน ให้สมาชิกแต่ละคนมีส่วนในการรับผิดชอบสังคมและการป้องกันอาชญากรรมอย่างแท้จริง

ตัวอย่างเช่น

- โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย
- โครงการสายตรวจประชาชน
- โครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์
- โครงการวิทยุอาสาสมัครเตือนภัยอาชญากรรม
- โครงการแท็กซี่อาสาสมัครเตือนภัยอาชญากรรม
- โครงการเตือนภัยเว็บไซต์ลามก
- โครงการอาสาสมัครสายตรวจประชาชนบนสะพานลอยเพื่อป้องกัน

อาชญากรรม โครงการป้องกันยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ

7. ปัญหาด้านความเชื่อ

จิราภรณ์ ภักธราภานุภัทร (2528, น.146-151) ได้แบ่งประเภทของคติความเชื่อไทยออกเป็น 8 ประเภทคือ

1. ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ ได้แก่ ความเชื่อถือปรากฏการณ์ต่างๆของธรรมชาติที่มนุษย์ยังไม่สามารถอธิบายได้ เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับกำเนิดโลกและจักรวาล และสรรพสิ่งมีชีวิตต่างๆ

2. ความเชื่อเรื่องการเกิด การตาย และช่วงเวลาที่สำคัญในชีวิต มักแสดงออกมาในรูปของพิธีกรรมที่เกี่ยวกับชีวิต เช่น การทำขวัญเดือน การโกนจุก การบวช การแต่งงาน การตาย เป็นต้น

3. ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีการนับถือผี สามารถแบ่งประเภทของผีได้ 4 ประเภทคือ

- เจ้าพ่อ มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองคนและสถานที่
- หลักเมือง หมายถึงผู้พิทักษ์เมือง มีความเชื่อว่า เมื่อสร้างสถานที่ใดขึ้นมาจะต้องมีฝาคอยเฝ้าอยู่ทำให้เกิดการสร้างศาลหลักเมืองขึ้น
- เสือบ้าน หมายถึงภูตผีที่คุ้มครองหมู่บ้านคอยเป็นผู้ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ชาวบ้าน จะมีการสร้างศาลไว้ โดยทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีความเคารพเชื่อถือมากกว่าชาวบ้านในภาค กลาง และจะมีพิธีกรรมในการไหว้ผีเหล่านี้ปีละสองครั้ง

- ศิเรื่อน หมายถึงผีรักษาบ้าน คอยคุ้มครองคนในบ้าน แต่ถ้าทำให้ผีโกรธก็อาจก่อให้เกิดทุกข์ ภัยแก่คนในบ้านได้ การเชื่อถือผีเรื่อนยังมีอยู่มากในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบางหมู่บ้านในภาค กลาง ส่วนคนในเมืองและในหมู่บ้านภาคกลางส่วนใหญ่จะหันไปนับถือพระภูมิเจ้าที่ ซึ่งเป็นอิทธิพลของศาสนา พุทธและฮินดูแทน

4. ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เป็นความเชื่อต่างๆเมื่อคนไทยนับถือพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติแล้ว

5. ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ เป็นความเชื่อดั้งเดิมก่อนที่จะมีการนับถือพุทธศาสนา แบ่งได้หลายอย่าง เช่น ไสยศาสตร์ที่มีจุดประสงค์ในทางไม่ดี (black magic) ไสยศาสตร์ที่มีจุดประสงค์ในทางดี (white magic) ไสยศาสตร์เกี่ยวกับคาถาอาคมหรือเครื่องรางของขลัง เป็นต้น

6. ความเชื่อเกี่ยวกับคร่าวเรื่อนและที่อยู่อาศัย เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องใช้ไม่สอยในคร่าวเรื่อนว่ามีผีประจำอยู่ความเชื่อเกี่ยวกับอาหารการกิน ความเชื่อเกี่ยวกับสถานที่ตั้งบ้านเรื่อน และการก่อสร้างบ้านเรื่อน ที่ สะท้อนให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับผีสาม โฉลก โขลกเคราะห์ต่างๆ เป็นต้น

7. ความเชื่อเกี่ยวกับอาชีพ เช่น เชื่อว่าบางอาชีพอาจต้องมีการศึกษาจากครูหรือต้องมีการเสี้ยงอันตรายทำให้ต้องมีพิธีไหว้ครู พิธีลงครู เป็นต้น

8. ความเชื่อที่มีลักษณะผสมผสานกับความเชื่อต่างๆเข้าด้วยกัน ไม่สามารถแยกศึกษาได้ ความเชื่อยังเป็นพื้นฐานให้เกิดการกระทำสิ่งต่างๆทั้งด้านดีและด้านร้าย

ประโยชน์ของความเชื่อ

1. ความเชื่อทำให้เกิดความมั่นใจ
2. ความเชื่อทำให้เกิดพลัง
3. ความเชื่อทำให้เกิดการสร้างสรรค์
4. ความเชื่อทำให้เกิดความสามัคคี
5. ความเชื่อทำให้เกิดรูปธรรม
6. ความเชื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดปัญญา
7. ความเชื่อทำให้การนับถือศาสนาได้อย่างมั่นคง
8. ความเชื่อทำให้เกิดฤทธิ์ทางใจ

แม้ความเชื่อจะมีประโยชน์แต่ก็สามารถก่อให้เกิดผลเสียได้เช่นกัน หากความเชื่อที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความงมงายที่ไม่ใช้วิจารณญาณ นั่นคือเชื่อตามการบอกเล่าโดยไม่มีการศึกษา วิเคราะห์หาเหตุผล ซึ่งทำให้เกิดผลเสียต่อ การพัฒนาสังคมได้

ท้ายที่สุดจิราภรณ์ ภทราภานุภัทร ได้สรุปว่า ความเชื่อเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะกำหนดการแสดงออกของ คนในสังคม ความเชื่อเป็นตัวกำหนดคตินิยมอื่น ๆ ในสังคมนั้นๆ ทั้งนี้เพราะเมื่อคนในสังคมมีความเชื่อในเรื่องใดๆ ย่อมประพฤติ ปฏิบัติ หรือแสดงออกด้วย ประเพณี พิธีกรรม และอื่นๆ ให้สอดคล้องกับความเชื่อนั้นๆ อาจกล่าวได้ว่าความเชื่อเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตและพัฒนาการของคนในสังคม

สอดคล้องกับที่ สุเทพ สุนทรเกศิช(2540: 44) กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระบบความเชื่อที่สะท้อนออกมาทางพฤติกรรมและสภาพสังคม ส่งผลให้เกิดหน้าที่ต่อกัน นั่นคือระบบความเชื่อและศาสนาจะทำหน้าที่คล้ายเป็นตัวบทหรือหลักการพื้นฐานในการจัดองค์การทางสังคมและการเมือง สิ่งที่ปรากฏให้เห็นทางด้านกายภาพ เช่น ผังเมือง โบสถ์ วิหาร สถาปัตยกรรม หรือแม้แต่พิธีกรรม ศิลปะ และการแสดงต่างๆ ล้วนมีระบบความเชื่อและศาสนาเป็นหลักการพื้นฐานควบคุมอยู่ จึงถือได้ว่า ระบบความเชื่อและศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมและวัฒนธรรม

ลักษณะความเชื่อของคนในสังคมไทยมีการปรับเปลี่ยนไปจากความเชื่อดั้งเดิมพอสมควร ทั้งนี้เพราะการได้ติดต่อสัมพันธ์กับ โลกภายนอก ทำให้ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมอื่นๆ จนทำให้สภาพสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง

ดังเช่นที่ศาสตราจารย์ พระยาอนุมานราชธน (2514 : 55) ได้กล่าวถึงในหนังสือเรื่อง วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆของไทยว่า เริ่มแรกนั้นความเชื่อของคนไทยแต่เดิมคงไม่ต่างจากชาติอื่นๆ คือ เชื่อในสิ่งที่มองไม่เห็นว่ามีอำนาจเหนือคน อาจบันดาลให้ทั้งคุณและโทษ ความเชื่อดังกล่าวเป็นการเชื่อถือผีสามเทวดา แบ่งได้ 4 ประการ คือ

1. การนับถือผีเป็นเทวดาอารักษ์ เช่น รุกขเทวดา เจ้าป่า เจ้าเขา
2. การนับถือผีปู่ตายายหรือผีบรรพบุรุษ
3. การนับถือผีวีรบุรุษ

4. การนับถือผีร้าย เช่น ผีห้า ต่อมาเมื่อมีการตั้งบ้านเรือนเป็นการถาวรและมีการติดต่อไปมาระหว่างหมู่บ้าน วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียม นิยมประเพณีหลักจึงเป็นการกลืนกรรมกับศาสนา และเมื่อมีการยอมรับนับถือพุทธศาสนามากขึ้น ขณะที่คติความ เชื่อดั้งเดิมยังคงมีอยู่ จึงเกิดการปรับปรุงแก้ไขคติความเชื่อให้เข้ากับจิตใจและสภาพแวดล้อม ความเชื่อของคนไทย โดยทั่วไปจึงเกิดเป็นรากฐานซ้อนกันหลายชั้น คือเชื่อคติผีสามเทวดาอยู่ส่วนลึก พุทธศาสนาอยู่พื้นผิวและมีลัทธิ ศาสนาฮินดูเข้ามาแทรกซ้อนอยู่ด้วยเห็นได้ชัดจากรูปแบบของประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ที่บางครั้งมีการผสม ผสานของพิธีสงฆ์ พิธีพราหมณ์ และบัตรพลีผีสามเทวดาด้วย

แต่ก็มีนักวิชาการบางกลุ่มในปัจจุบันเชื่อว่า ปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์การเมืองมีผลต่อการกำหนดโลกทัศน์ และค่านิยมของคนไทยในสมัยปัจจุบันมากกว่าศาสนา

ดังเช่นแนวคิดของ ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2514, น. 64) จากงานวิจัยเรื่อง ฝีเจ้านาย ที่สรุปว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการดำรงอยู่ของม้าชี่ หรือ ร่างทรงของฝีเจ้านาย ต่างๆ ในเขตเมืองเชียงใหม่ โดยร่างทรงที่มีชื่อเสียงในการช่วยเหลือเรื่องการเงินหรือการประกอบอาชีพ จะมีลูกศิษย์ มีรายได้ และมีความเป็นอยู่ดีกว่าร่างทรงที่มีชื่อเสียงด้านอื่นๆ สะท้อนให้เห็นว่าปัจจุบันคนไทยเห็นปัญหา เศรษฐกิจสำคัญกว่าปัญหาอื่นๆ

หรือแนวคิดของ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2548, น.113) ที่เห็นว่าปัจจุบันคนไทยในชนบทไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ภายใต้ระบบเศรษฐกิจที่ขาดแคลนที่ดินทำกิน สมาชิกในครอบครัวต้องออกไปจากหมู่บ้านเพื่อหาเงิน ประกอบกับความเชื่อแบบวิทยาศาสตร์ที่เริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อคนรุ่นใหม่ ทำให้โลกทัศน์ ค่านิยมของคนในชุมชน รวมถึงรากเหง้าของวัฒนธรรมชุมชนต้องปรับเปลี่ยนไป

โดยสรุป แม้ไทยจะเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา แต่ก็ยังเป็นพุทธศาสนาแบบชาวบ้าน (Popular Buddhism) นั่นคือ ยังมีระบบความเชื่อทางไสยศาสตร์หรือการนับถือผีและระบบความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์ผสมกลมกลืนอยู่ในระบบความเชื่อของสังคมไทย

ดังที่มีคำกล่าวอยู่บ่อยๆว่า พุทธกับไสยย่อมอาศัยกันทั้งนี้เนื่องจากเมื่อพุทธศาสนาได้กำเนิดขึ้นในประเทศอินเดีย นั้น ศาสนาพราหมณ์กำลังมีอิทธิพลอย่างมาก และตัวของพระพุทธเจ้าเองก็นับถือศาสนาพราหมณ์ จึงมีพื้นฐานความรู้และปรัชญาของศาสนาพราหมณ์อยู่ในการที่จะเผยแผ่พระธรรมในอินเดีย ได้จะต้องสอนให้สอดคล้องกับความเชื่อที่ประชาชนนั้นมีอยู่แล้ว พุทธศาสนาจึงไม่ปฏิเสธหลักคำสอนของศาสนาพราหมณ์ไปเสียทีเดียว และเมื่อพุทธศาสนาได้แผ่ขยายมายังประเทศต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ ประเทศเหล่านี้ต่างก็มีระบบความเชื่ออยู่ในสังคมอยู่แล้วเช่นกัน

โดยเฉพาะความเชื่อทางไสยศาสตร์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ประสบความสำเร็จ ทำให้ประชาชนยอมรับในปรัชญาของพุทธศาสนา จึงน่าจะมีลักษณะรวมกันนั้นคือ

1. มีความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ซึ่งมีปรัชญาหลักๆ คือการเวียนว่ายตายเกิด กฎแห่งกรรม และการ ประกอบพิธีกรรม
2. มีความเชื่อของพุทธศาสนา ซึ่งก็คือความเชื่อในหลักธรรม
3. มีความเชื่อทางไสยศาสตร์ ซึ่งเกี่ยวกับอิทธิพลของผู้มีอำนาจเหนือธรรมชาติ เมื่อศาสนาพราหมณ์และไสยศาสตร์มีส่วนสัมพันธ์กับพุทธศาสนาอย่างมากนับตั้งแต่อดีต ประชาชนส่วนใหญ่จึงมักจะเข้าใจว่าพิธีกรรมทางศาสนาก็คือศาสนา จึงเกิดความสนใจและพยายามปฏิบัติ

ตามอย่างเคร่งครัด ทั้งที่ จริงๆ แล้วพุทธศาสนาจะเน้นในเรื่องความประพฤติการปฏิบัติตนเท่านั้น การผสมผสานระหว่างพิธีกรรมและหลัก ความเชื่อต่างๆ จึงเกิดขึ้น

8. ปัญหาด้านชนชั้น

ชนชั้นทางสังคม หรือเรียกเพียง ชนชั้น เป็นกลุ่มมโนทัศน์ในสาขาวิชา สังคมศาสตร์และทฤษฎีการเมืองซึ่งมีศูนย์กลางที่แบบจำลองการจัดชั้นภูมิทางสังคมซึ่งบุคคลถูกจัด อยู่ในกลุ่มหมวดหมู่สังคมลำดับชั้นชนชั้นสามัญที่สุด คือ ชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง และชนชั้นล่าง

ชนชั้นเป็นวัตถุประสงค์แห่งการวิเคราะห์สำหรับนักสังคมวิทยา นักรัฐศาสตร์ นักมานุษยวิทยาและนักประวัติศาสตร์สังคม อย่างไรก็ตาม ไม่มีการเห็นพ้องต้องกันว่านิยามที่ดีที่สุดของ คำว่า "ชนชั้น" คืออะไร และคำนี้มีหลายความหมายบริบท ในสำนวนพูดทั่วไป คำว่า "ชนชั้นทางสังคม" โดยทั่วไปพ้องกับ "ชนชั้นทางสังคม-เศรษฐกิจ" ซึ่งนิยามว่าเป็น "บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจหรือการศึกษาเท่ากัน" เช่น ชนชั้นกรรมกร ชนชั้นวิชาชีพอุบัติใหม่

ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 คำว่า "ชนชั้น" เริ่มเป็นวิธีหลักในการจัดระเบียบสังคม เป็นการแบ่งลำดับชั้นแทนการจำแนกประเภทอย่างฐานันดร ยศและลำดับ ซึ่งสัมพันธ์กับการให้ความสำคัญกับคุณลักษณะที่ตกทอดมาตลอดโดยทั่วไป และให้ความสำคัญกับความมั่งคั่งและรายได้เพิ่มขึ้นเป็นตัวชี้วัดฐานะในลำดับชั้นทางสังคม

เกณฑ์ในการจัดชนชั้นทางสังคม ในการแบ่งชนชั้นทางสังคม นักสังคมวิทยาได้ให้เกณฑ์ในการจัดลำดับชนชั้น ไว้ดังนี้ คือ

1) ครอบครัวหรือตระกูล คนเราไม่สามารถจะเลือกเกิดได้ เมื่อเกิดมาอยู่ในครอบครัวใดหรือวงศ์ตระกูลใด ก็ต้องรับสถานภาพนั้นไปโดยไม่มีทางที่จะหลีกเลี่ยงได้ ครอบครัวใดเป็นครอบครัวเก่าแก่ มีตำแหน่งฐานะทางสังคม มีคุณงามความดีต่อชาติบ้านเมืองและสังคม ตระกูลเจ้าตระกูลขุนนางเหล่านี้ ย่อมได้รับเกียรติได้รับการยกย่องจากสังคมและถูกจัดอยู่ในชนชั้นสูง สังคมก็จะกล่าวขวัญถึงแต่ในทางที่ดีงามและเป็นมงคลแก่ตระกูลอยู่เสมอ ส่วนครอบครัวหรือตระกูลที่ไม่เก่าแก่ บรรพบุรุษไม่ได้สร้างชื่อเสียงให้แก่สังคมก็จะอยู่ในชนชั้นที่รองลงไป

2) ทรัพย์สินสมบัติและรายได้ ทรัพย์สินสมบัติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ สามารถเรียกเรื่องสิ่งของต่างๆ ได้ตามที่เจ้าของทรัพย์สินต้องการ แม้ราคาจะแพงและเป็นของที่หายากก็ไม่เกินความสามารถของคนที่มีทรัพย์สินจะซื้อหามาได้ ในทางสังคมได้ยอมรับและยกย่องผู้มีทรัพย์สินมีรายได้มากเป็นคนชั้นสูง ส่วนคนที่มีฐานะพอมือพอกินไม่ฝืดเคืองนัก แต่ก็ไม่ร่ำรวยจนเกินไปนั้น เป็นชนชั้นกลาง ส่วนกลุ่มคนที่หาเช้ากินค่ำ อัดคัดขัดสน รายได้ไม่พอกับรายจ่าย จัดอยู่ในชนชั้นต่ำ ซึ่งสังคมจะให้ความสนใจน้อยไม่ค่อยได้รับการยกย่องและให้เกียรติเท่าคนที่อยู่ในชนชั้นสูง อย่างไรก็ตาม

ตาม สังคมก็มีได้ยกย่องเฉพาะการมีเงินมีทรัพย์สินสมบัติมากเท่านั้น แต่จะยกย่องเมื่อบุคคลนั้นมีตำแหน่งทางสังคมอีกด้วย

3) ภูมิฐานะ ภูมิฐานะหรือที่อยู่อาศัยของคนในสังคมนั้น จะถือเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชนชั้นยังไม่เด่นชัดนัก เพราะยังไม่สามารถที่จะบอกได้ว่าคนในเมืองจัดอยู่ในชนชั้นที่สูงกว่าคนในชนบทหรือคนในกรุงเทพฯ จะอยู่ในชนชั้นที่สูงกว่าคนในต่างจังหวัดเสมอไป จะต้องอาศัยปัจจัยอื่นเป็นองค์ประกอบอีกด้วย เช่น เกียรติคุณ ชื่อเสียง ตำแหน่ง หน้าที่ ตลอดจนฐานะทางเศรษฐกิจ เพราะในแต่ละสังคมไม่ว่าจะเป็นสังคมส่วนภูมิภาคหรือในเมืองหลวงย่อมมีคนหลายระดับหลายชนชั้นปะปนกันไปนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ในสังคมหนึ่งๆ โดยเฉพาะในเขตเมืองใหญ่ๆ ยังพอมีตัวอย่างให้เห็น ได้บ้างว่าพอกว่าถึงที่อยู่อาศัยก็จะตอบได้ทันทีว่านั่นเป็นแหล่งชนชั้นสูง นี่เป็นแหล่งชนชั้นต่ำ เป็นต้น

4) ระยะเวลาที่พำนักอาศัยอยู่ การอยู่ในท้องถิ่นใดนาน ๆ ความรู้สึกเป็น พวกพ้องเดียวกันของคนในท้องถิ่นนั้นจะเกิดขึ้น มีการยอมรับนับถือกันว่าเป็นคนเก่าแก่ของท้องถิ่น ซึ่งย่อมได้รับความนับถือสูง ผู้ที่อพยพโยกย้ายเข้าไปอยู่ใหม่ยังไม่ได้รับ การยอมรับให้เข้าพวกเดียวกันหรือชนชั้นเดียวกัน แม้จะอยู่ในถิ่นเดียวกันกับคนอื่น ๆ ก็ตาม เช่น ชาวต่างจังหวัดอพยพเข้าไปในเมืองหลวง คนเมืองหลวงยังถือว่าคนนั้น เป็นคนต่างจังหวัดหรือเป็นคนถิ่นที่มีใช้พวกเดียวกัน คนอยู่ไปนานเข้ามีลูกหลานเกิด ในถิ่นนั้นเองที่จะถือได้ว่าเป็นคนเมืองหลวง เป็นคนท้องถิ่นนั้น ส่วนบรรพบุรุษยังไม่กล้ารับว่าตนเป็นคนเมืองหลวง

5) อาชีพ อาชีพต่าง ๆ ในสังคมนั้น ได้รับการยอมรับยกย่องนับถือไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความเชื่อของคนในสังคมนั้นเป็นสำคัญ อาชีพใดที่มีคน ยกย่องให้เกียรติและเป็นอาชีพที่คนส่วนใหญ่ในสังคมต้องการก็ถูกจัดอยู่ในลำดับชั้นสูง อาชีพใดที่มีคนต้องการน้อย ก็อยู่ในลำดับชนชั้นที่ลดหลั่นลงไป เช่น สังคมทั่วๆ ไป ยกย่องคนที่มีตำแหน่งสูง ๆ ในทางราชการ ยกย่องแพทย์ ครู ทหาร ตำรวจ การยึดอาชีพเป็นเครื่องจัดลำดับชนชั้นทางสังคมนั้น ไม่ได้คำนึงถึงครอบครัว ชาติตระกูล และรายได้ของบุคคลนั้นการจัดลำดับชนชั้นโดยอาศัยอาชีพนี้ แต่ละสังคมก็แตกต่างกันไปบ้าง เช่น คนไทยนิยมอาชีพราชการ อาชีพที่มีรายได้สูง ๆ ซึ่งแตกต่างจากสังคมอเมริกัน ซึ่งไม่ได้ยกย่องอาชีพราชการ

6) การศึกษา การศึกษาก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้ในการจัดลำดับชนชั้นในสังคม ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าย่อมถูกจัดไว้ในชนชั้นสูงกว่าคนที่ได้รับการศึกษาน้อย ถือว่าคนที่ได้รับการศึกษาสูงเป็นชนชั้นปัญญาชน พุดอะไร คิดอะไร ก็มีคนฟัง มีคนเชื่อ และ มีความศรัทธายิ่งกว่าคนได้รับการศึกษาน้อยกว่า แม้ว่าจะได้รับการศึกษาในระดับเดียวกัน แต่คนละสถาบันหรือจบการศึกษากายในประเทศก็ยังได้รับการยกย่องไม่เท่ากันกับผู้จบการศึกษาจากต่างประเทศที่ เจริญ

กว่า โดยวัดกันที่สถานศึกษานั้นๆ ว่ามีความเก่าแก่เพียงใด มีชื่อเสียงอยู่ใน ระดับไหน เมื่อสำเร็จมาจากสถาบันเก่าแก่ที่มีชื่อเสียงก็จะเป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงและจัดอยู่ในชนชั้นสูง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะการศึกษานำไปสู่การมีอาชีพที่ดีมีรายได้สูงเป็นทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิตด้วย จึงทำให้สังคมนั้นยอมรับผู้มีการศึกษาสูงและจัดอยู่ในชนชั้นสูง

7) ศาสนา เรื่องของศาสนาจะเข้ามามีส่วนในการจัดลำดับชนชั้นทางสังคมนั้น ยังมองไม่เห็นเด่นชัดนัก โดยเฉพาะพุทธศาสนาด้วยแล้วไม่สามารถจะแบ่งได้ ส่วนสังคมที่ศาสนามีการแบ่งแยกออกเป็นหลายลัทธินั้นก็อาจจะถือเอาเป็นเครื่องแบ่งได้บ้าง โดยถือจำนวนคนนับถือและตำแหน่งฐานะของคนที่น่าถือ เป็นต้น ศาสนาคริสต์แบ่งออกเป็นหลายนิกาย มีทั้งกรีก นิกายโปรเตสแตนต์ นิกายโรมันคาทอลิก ถ้านิกายโปรเตสแตนต์มีคนนับถือมากและผู้ไม่นับถือก็ล้วนแต่มีฐานะและตำแหน่งสูง ๆ ในสังคม ก็อาจจะถือว่านิกายโปรเตสแตนต์เป็นนิกายของสังคมชั้นสูงหรือใครอยู่ในนิกายนี้ ก็ถูกเหมาเอาว่าเป็นชนชั้นสูงก็ได้ (จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี: ออนไลน์)

9. ปัญหาความยากจน (Poverty)

ภาวะความยากจนเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในเกือบทุกประเทศทั่วโลก ทั้งในประเทศที่เจริญแล้วอย่างสหรัฐอเมริกา หรือในประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย หรือในประเทศด้อยพัฒนา เช่น เอธิโอเปีย ความยากจนเป็นปัญหาที่ทุกประเทศให้ความสำคัญและให้ความเอาใจใส่ที่จะเร่งแก้ปัญหา เนื่องจากความยากจนอาจนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ในสังคมได้อย่างมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาครอบครัว ปัญหาด้อยการศึกษา ปัญหาทุพโภชนาการ ฯลฯ และอาจก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้ในที่สุด

สาเหตุของความยากจน

1. เกิดจากการไม่มีงานทำ
2. เกิดจากการเพิ่มประชากร
3. อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจต่ำเมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตของประชากร
4. ความเกียจคร้านและความเฉื่อยชา
5. ลักษณะของอุตสาหกรรม
6. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและสังคม
7. ขาดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

สาเหตุของความยากจนมีความแตกต่างเช่นเดียวกับลักษณะของความยากจน เพราะจะขึ้นอยู่กับสถานะเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของแต่ละประเทศ ถ้าประเทศที่มีสงครามกลางเมืองมีความขัดแย้งทางศาสนา มีความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ โอกาสที่จะเกิดสภาพของความยากจนในประเทศก็จะมีสูง นอกจากนั้น ประเทศอุตสาหกรรมและประเทศเกษตรกรรมก็จะมี

สาเหตุของความยากจนแตกต่างกันด้วย เช่น ในสหรัฐอเมริกา ไอท์เซนและซินน์ (Eitzen and Zinn, op. Cit. 2003: p.154) กล่าวว่า ความยากจนเกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ

1. เกิดจากความด้อยของสภาพชีวิตและวัฒนธรรมที่เป็นเครื่องกีดกัน ทำให้ไม่ได้รับความก้าวหน้าทางสังคม และ

2. โครงสร้างสังคมที่ไม่ให้ความเสมอภาค ทั้งในด้านการศึกษาเพราะมีการกีดกันจากสถาบันศึกษาและไม่มีการจ้างงานจากโรงงานอุตสาหกรรมเนื่องจากได้ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยแทนแรงงานคน ส่วนฮอร์ตันและคณะ (Horton, Leslie and Larson, op. Cit., 1991: p.365) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความยากจนไว้ 3 ประเด็น คือ

1. การขาดทักษะและการศึกษาทำให้ไม่สามารถทำงานได้ เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือเครื่องจักรทันสมัยและไม่ต้องการแรงงานที่ไร้ฝีมือต่อไป

2. การประกอบอาชีพเกษตรกรรมทางตอนใต้ของอเมริกา และมีคนผิวดำอาศัยอยู่มาก มีการเหยียดผิว กีดกันการได้รับสิทธิต่างๆ รวมทั้งด้อยการศึกษาด้วย และ

3. การเลือกปฏิบัติโดยมีการแบ่งแยกผิวและการกีดกันทางด้านเชื้อชาติ ทำให้ชนผิวดำชาวลาติอเมริกา และชนเชื้อชาติอื่นๆ อยู่ในสภาพยากจน

ผลของความยากจน

ความยากจนส่งผลกระทบต่อบุคคลและสังคม ในหลายลักษณะ เช่น

1. ความยากจนก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การที่สังคมใดมีคนจนอยู่เป็นจำนวนมากจะเป็นปัญหาในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ตลอดจนขาดการลงทุนซึ่งเป็นผลจากการออมทรัพย์

2. ความยากจนก่อให้เกิดปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรม ปัญหาการศึกษา นอกจากนี้ยังอาจมีส่วนสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากปกติ เช่น โสเภณี เป็นต้น

3. ความยากจนเป็นผลต่อสุขภาพจิตใจของบุคคล เช่น ก่อให้เกิดความท้อถอย หวาดระแวง อิจฉาริษยา มองโลกในแง่ร้าย ซึ่งจะมีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคล

4. ความยากจนมีผลเชื่อมโยงถึงความทรุดโทรมของคุณภาพชีวิตแนวทางการแก้ไข

ปัญหาความยากจน

1. ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การช่วยเหลือในลักษณะ ดังต่อไปนี้

1.1 การให้กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ สำหรับเกษตรกร

1.2 การจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อตัดปัญหาคนกลางในการรับซื้อและขายสินค้าในราคา

ยุติธรรม

1.3 การประกันราคาขั้นต่ำของสินค้าที่เกษตรกรผลิต เช่น ราคาอ้อย ข้าว เป็นต้น

2. ทางสังคม ได้แก่ การช่วยเหลือในลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ให้การศึกษาภาคบังคับฟรีแก่ประชาชน
- 2.2 จัดสอนวิชาชีพเพื่อให้ประชาชนเพิ่มพูนรายได้ตามความสนใจ
- 2.3 ให้การรักษาพยาบาลฟรีแก่ผู้มีรายได้น้อย
- 2.4 จัดให้มีประกันสังคม เพื่อช่วยเหลือในกรณีที่ลูกจ้างประสบอุบัติเหตุหรือ

เคราะห์กรรมจากการทำงาน

- 2.5 ส่งเสริมให้มีการวางแผนครอบครัว และสร้างคุณภาพชีวิตในสังคมชนบท

ให้สูงขึ้น

แผนแก้ปัญหาความยากจนของไทย อุดลย์ ต้นประยูร (2526, น.222)

จากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5 รัฐได้วางแผนหลักที่สำคัญ 4 แผน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ดังต่อไปนี้

1. แผนสร้างงานในชนบท
2. แผนงานกิจกรรมในระดับหมู่บ้าน
3. แผนงานจัดบริการขั้นพื้นฐาน
4. แผนงานการผลิต

ซึ่งในแต่ละแผนได้กำหนดนโยบายไว้ ดังต่อไปนี้

1. แผนสร้างงานในชนบท

1.1 รัฐจะให้มีการสร้างงานในชนบทต่อไปในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาความยากจนและเพิ่มรายได้ให้ราษฎรโดยฉับพลัน

1.2 รัฐจะดำเนินการให้มีการสร้างงานในชนบทในพื้นที่เป้าหมาย 246 อำเภอและกิ่งอำเภอยากจนหนาแน่น โดยเน้นในพื้นที่ที่มีการว่างงานสูงก่อน

1.3 รัฐจะใช้โครงสร้างงานในชนบทเป็นเครื่องมือ ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในชนบทในส่วนที่ส่วนราชการต่างๆ ไม่สามารถเอื้ออำนวยได้ทันการ

1.4 รัฐจะจัดให้มีการประสานงานระหว่างโครงการพัฒนาปกติและโครงการสร้างงานในชนบท ให้กิจกรรมเหล่านั้นสามารถต่อเนื่องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

2. แผนกิจกรรมในระดับหมู่บ้าน

นโยบาย

2.1 เร่งแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหาร โปรตีนในเขตพื้นที่ยากจน ด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน

2.2 มุ่งพัฒนาและส่งเสริมทรัพยากรท้องถิ่น ในหมู่บ้านเพื่อเป็นแหล่งเพิ่มการผลิตอาหารให้แก่ประชาชน สำหรับใช้บริโภคอย่างพอเพียงและทั่วถึง โดยเฉพาะกรณีมุ่งใช้ที่ดินว่างเปล่าที่ไม่ทำประโยชน์ให้เกิดผลอย่างเต็มที่

2.3 มุ่งสร้างแบบอย่างการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมเกษตรกรรายจน ได้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรเอกชนสามารถนำแบบอย่างไปใช้ดำเนินการต่อไปอย่างแพร่หลาย

2.4 สนับสนุนการพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านด้วยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น โดยเน้นการพึ่งตัวเองและความร่วมมือของประชาชน ในท้องถิ่นในรูปแบบการรวมกลุ่มให้เข้มแข็งเป็นหลักสำคัญ

3. แผนงานจัดบริการขั้นพื้นฐาน

นโยบาย

3.1 มุ่งปรับปรุงและขยายขีดความสามารถทางด้านบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานของประชาชนให้ครบวงจร โดยให้ความสำคัญลำดับสูงในเขตพื้นที่ชนบทยากจน ในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนา ฉบับที่ 5

3.2 จำกัดขอบเขตปัญหาทางด้านอนามัย โดยเฉพาะอัตราการป่วยด้วยโรคติดต่ออันเกิดจากน้ำและอาหารเป็นสื่อ ด้วยการจัดหาบริการขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนในชนบทยากจนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

3.3 เร่งปรับปรุงภาวะโภชนาการ เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาการขาดสารอาหารในวัยทารก และเด็กก่อนวัยเรียนให้หมดสิ้นไปโดยเร็วในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5

3.4 ขจัดปัญหาความขัดแย้ง การถูกเอารัดเอาเปรียบ หรือมิได้รับความเป็นธรรมด้านกฎหมาย กลุ่มเกษตรกรที่ยากจน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับราษฎร

4. แผนงานการผลิต

นโยบาย

4.1 มุ่งฟื้นฟูทรัพยากร และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากร เพื่อให้มีส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิตการเกษตรในเขตชนบทยากจน ที่ต้องเผชิญกับปัญหาเฉพาะท้องถิ่น เช่น ดินเค็มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ข้าวไร่ที่สูงในภาคเหนือ และดินเสื่อมคุณภาพซึ่งเกิดขึ้นในพื้นที่ทั่วไปของเขตลุ่มน้ำ

4.2 สนับสนุนความพยายามทางด้านโครงการ การคิดค้นปรับปรุงเทคนิควิชาการที่เหมาะสมต้นทุนต่ำ สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายเพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปใช้แพร่กระจายได้อย่างกว้างขวาง

10. ปัญหาการเมือง

ความหมายทางการเมือง การเมือง คือ กิจกรรมที่มนุษย์กระทำ รักษาคุณสมบัติที่ดี และปรับปรุงกฎต่างๆ ไป ซึ่งมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ภายใต้กฎเหล่านั้น การเมืองมีความเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ของความขัดแย้ง และความร่วมมือในสังคม จากการที่มีความคิดเห็นที่ตรงกันข้ามกัน ความต้องการที่ต่างกัน การแข่งขันกัน และความสนใจที่แตกต่างกัน การเมืองจึงเป็นเรื่องของการแสวงหาวิธีที่จะยุติปัญหาและทำความตกลงกันท่ามกลางความขัดแย้งกันในสังคม ทั้งนี้ได้มีการให้คำจำกัดความที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเมืองไว้ 2 ความหมาย คือ “การเมืองเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม” และ “การเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจ”

1. การเมืองเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม (Politics as the making of common decisions) กลุ่มคนต่างๆ บ่อยครั้งที่ตัดสินใจในประเด็นที่มีผลต่อชีวิตของพวกเขาเอง เช่น ครอบครัวหนึ่งต้องตัดสินใจว่าจะไปอยู่ที่ไหน และควรจะใช้กฎเช่นใดเพื่อที่จะปกครองลูกๆ ของพวกเขา ต้องทำอะไรที่จะรักษางบดุลของบ้าน และอื่นๆ เช่นเดียวกับที่ประเทศหนึ่งต้องตัดสินใจว่าจะตั้งสวนสาธารณะไว้ที่ใด ควรจะเป็นพันธมิตรกับใครในช่วงที่เกิดสงคราม ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นการทำให้เกิดการกำหนดชุดนโยบายสำหรับกลุ่มคน การตัดสินใจเพียงสิ่งเดียวก็มีผลต่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มนั้นๆ

2. การเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจ (Politics as the exercise of power) หลายครั้งที่การเมืองจะเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจโดยคนหนึ่งคนหรือคนหลายคน เหนือคนอื่น ๆ “อำนาจ” คือ ความสามารถของคนหนึ่งคนที่จะทำให้คนอื่น ๆ ทำให้สิ่งที่เขาปรารถนาเป็นครั้งแรกๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดๆ ก็ตาม การเมืองจึงมักจะเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจ ไม่ว่าจะเป็นการบังคับ (coercion) หรือ ชักจูง (persuasion)

การบังคับ (coercion) หมายถึง ให้คนอื่นกระทำบางสิ่งบางอย่างในสิ่งที่เขาไม่ต้องการกระทำ การจูงใจ (persuasion) หมายถึง การชักชวนให้คนอื่นกระทำในสิ่งที่เขาปรารถนาจะทำ โดยการวางเงื่อนไขที่จะมีตัวเลือกที่ไม่น่าสนใจ และมีทางเลือกที่มีเหตุผลและเหมาะสมไว้เป็นทางเลือกที่เหลืออยู่

ทั้งหมดนี้เป็นความหมายของการเมืองที่มีการตีความกัน หรือจะพูดได้อีกนัยหนึ่งว่า การเมือง คือ การแสวงหา รักษา และใช้อำนาจอิทธิพลและประโยชน์ เพื่อตนเองหรือส่วนรวมหรือทั้งสองอย่าง โดยมีประโยชน์เกื้อกูลกัน

สาเหตุของความขัดแย้ง

1. สาเหตุจากความขัดแย้งของอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างฝ่ายต่างๆ ในสังคม
2. สาเหตุความขัดแย้งจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

ขึ้น

3. สาเหตุความขัดแย้งจากชนชั้นกลางใหม่มีความต้องการพื้นที่ทางการเมืองมาก
4. สาเหตุความขัดแย้งจากเรื่องของผลประโยชน์
5. สาเหตุความขัดแย้งจากเรื่องของข้อมูลข่าวสาร
6. สาเหตุความขัดแย้งจากเรื่องความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม
7. สาเหตุความขัดแย้งจากเรื่องของโครงสร้างการเมืองไทย
8. สาเหตุความขัดแย้งจากการช่วงชิงอำนาจ โดยไม่มีกฎกติกาที่ชัดเจน
9. สาเหตุความขัดแย้งจากการที่สังคมไทยขาดความรู้ ความเข้าใจและขาด

อุดมการณ์ ทางด้านประชาธิปไตยและการเมือง

10. สาเหตุความขัดแย้งจากการต่อสู้ทางด้านอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างเผด็จการกับประชาธิปไตยและกลุ่มอำนาจเก่ากับกลุ่มอำนาจใหม่

11. สาเหตุความขัดแย้งจากการที่รัฐบาลไม่สามารถสร้างความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองให้กับกลุ่มต่างๆ ได้

12. การช่วงชิงอำนาจของกลุ่มต่างๆ ในสังคม

13. ระบบการเมืองไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

แนวทางและวิธีการในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

1. การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและกระบวนการ

ยุติธรรม

2. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในระดับสถาบัน โดยการปฏิรูปสถาบัน

3. การเข้าใจโครงสร้างของความขัดแย้งและความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย

4. การจัดเวทีเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและการพูดคุย

5. การใช้กระบวนการทางรัฐสภาเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

6. สื่อสารมวลชนจะต้องยึดถือความถูกต้องมากกว่าผลประโยชน์โดยนำเสนอข่าว

อย่างสร้างสรรค์ บุญอริ ยีหมะ (2550, น.118)

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระมหาชัยนาท อรรถบุตร (2542, น.87) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกริก พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปีการศึกษา อาชีพ บิดามารดาหรือผู้ปกครอง และรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมต่อการรับชมละครโทรทัศน์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากเหตุผลหลักของแนวเนื้อหาละครบทบาทของนักแสดง การลำดับความตื่นเต้นของเนื้อเรื่งนั้นๆ จึงทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมในการรับชมละครโทรทัศน์ที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ลักษณะประชากรที่แตกต่างกันยังมีผลต่อการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำแตกต่างกันด้วย เนื่องจากความสนใจความเป็นจริงของวิถีชีวิต และความจำเป็นส่วนตัวของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน

ผลวิจัยเชิงสำรวจของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, สำนักวิจัยเอแบคโพล (2550, ออนไลน์) เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพ และความรุนแรงในสื่อโทรทัศน์: กรณีศึกษาประชาชนอายุ 18 – 60 ปีในเขตกรุงเทพมหานคร จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 1,141 คน ซึ่งดำเนินโครงการ ระหว่าง 12 – 15 กรกฎาคมพ.ศ. 2550 ถึงความคิดเห็นในการเลื่อนเวลาฉายละครโทรทัศน์ก่อนข่าวสองทุ่มที่มีฉากรุนแรงไปฉายหลังข่าวภาคค่ำพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่หรือร้อยละ 43.1 ระบุเห็นด้วยกับความคิดดังกล่าวโดยให้เหตุผลสำคัญคือทำให้เด็กไม่ลอกเลียนแบบพฤติกรรมในฉากละครช่วงเวลาก่อนสองทุ่มเป็นช่วงเวลาที่เด็กดูรายการโทรทัศน์มาก เห็นว่าช่วงเวลาหลังข่าวสองทุ่มเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการฉายละครโทรทัศน์ เป็นต้น ในขณะที่ร้อยละ 23.9 ระบุไม่เห็นด้วยเพราะเห็นว่าช่วงเวลาไม่ใช่ตัวที่จะกำหนดการดูของคน แต่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการดูและเนื้อหาของละครมากกว่า หากหลังข่าวภาคค่ำเป็นช่วงเวลาที่เด็กดูโทรทัศน์ ควรให้ผู้ใหญ่แนะนำเด็กในการดูละคร และร้อยละ 33.0 ไม่ระบุความเห็น

ไสลทิพย์ จารุภูมิ (2535, น.102) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ โดยกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ติดตามดูละครหลังข่าวภาคค่ำเป็นเวลาอย่างต่ำ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน ผลการวิจัยคือ กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจมากในการชมละครโทรทัศน์ มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงบทบาททางการแสดงของตัวละครหรือเนื้อเรื่องในขณะที่ดูและได้นำละครไปใช้ประโยชน์ทางสังคม คือ นำไปเป็นประเด็นในการสนทนาและเป็นสื่อกลางในการเข้าร่วมกลุ่ม ความพึงพอใจหลักที่ได้รับคือ ความสนุกสนานเพลิดเพลินจากเนื้อเรื่อง นักแสดง ฉากการแต่งกาย และสามารถช่วยให้หลีกเลี่ยงความเคลียดในชีวิตประจำวัน

เพาวีภา ภมรสติตย์ (2528, น.97) ได้จัดความสัมพันธ์ระหว่างละครโทรทัศน์กับสังคมไทยศึกษา ละครตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 – 2516 รวม 19 ปี เพื่อต้องการทราบว่าละครโทรทัศน์กับสังคมไทยมีความสัมพันธ์ต่อกันหรือมีบทบาทต่อกันอย่างไร เป็นการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์สังคม เนื่องจากอาศัย แนวความคิดทางสังคมวิทยาในการมองและวิเคราะห์ปัญหาแหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษา คือ บทละคร โทรทัศน์ เพราะบทละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องจะบ่งบอกถึงรูปแบบ และสามารถให้ภาพของสังคมในแต่ละยุคแต่สมัยได้ รวมทั้งศึกษาจากนิเทศสารรายเดือนของ สถานีโทรทัศน์ต่างๆ เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ในด้านจำนวน เวลาในการออกอากาศ ชื่อเรื่อง ตลอดจนการจัดทำอีกทั้งยัง สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายผลิตรายการ ผู้เขียนบทละคร และนักแสดงในช่วงเวลาดังกล่าว เท่าที่มีชีวิตอยู่ ส่วนแหล่งข้อมูลด้านสภาพสังคมไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวก็ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากการวิจัยพบว่า ตลอดช่วงเวลา 19 ปีละครไทยมีความสัมพันธ์และมีบทบาทกับ สังคมไทยทั้งในด้านการเมืองเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการเมือง ละครโทรทัศน์เป็นเครื่องมือของ ผู้ปกครองประเทศ สร้างสังคมให้อยู่ในสภาพที่ดี ละครโทรทัศน์ถูกใช้เป็นสื่อระหว่างประชาชนกับรัฐบาลหรือผู้ปกครองประเทศเนื่องจากคุณสมบัติของละครประสิทธิภาพของโทรทัศน์และความนิยมที่ ประชาชนมีให้กับละคร รัฐบาลทุกสมัยจึงเห็นความสำคัญของละครโทรทัศน์ว่าสามารถเป็นตัวแทนใน การสื่อเรื่องราวต่างๆ ให้ประชาชนรับรู้ได้โดยที่ประชาชนไม่รู้ตัว โดยผ่านทางละครการกุศล ละคร พิเศษต่างๆ และผ่านทางคณะผู้จัดทำละคร ในด้านละครการกุศล รัฐบาลสามารถแสดงออกถึง วัตถุประสงค์ของรัฐบาลได้อย่างชัดเจนสำหรับละครโทรทัศน์ที่จัดเสนอโดยคณะละครรัฐบาลเข้าไปยุ่ง เกี่ยวในด้านเนื้อเรื่อง หลักเกณฑ์ และข้อบังคับในการพิจารณาบทละครออกอากาศให้เป็นไปตาม นโยบายของรัฐบาลแต่ละสมัย โดยผ่านทางสถานีในด้านเศรษฐกิจและสังคม ผู้อุปถัมภ์รายการและ ผู้ชมมีส่วนกำหนดรูปแบบ และเนื้อเรื่องของละครโทรทัศน์ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมมีส่วนกำหนด ทิศทางการจัดทำละครของคณะละคร และรสนิยมของคนดูแต่ไม่ว่าละครโทรทัศน์จะมีเนื้อหาและ รูปแบบใดจะต้องไม่ขัดกับหลักเกณฑ์และข้อบังคับของทางสถานีละคร โทรทัศน์ในช่วง 19 ปีจึงเป็น ละครที่อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ปกครองประเทศ แต่เป็นละครภายใต้การควบคุมที่ช่วยชี้แนะสังคม ในด้านศีลธรรมจรรยา ความรักชาติและความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ เพื่อให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อยมากกว่าช่วยชี้แนะสังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเป็นละคร โทรทัศน์ตามนโยบายของ รัฐบาลที่ปิดกั้นความสามารถทางศิลปะ และความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินและเป็นละครโทรทัศน์ที่ ไม่ได้สะท้อนภาพความเป็นจริงของสังคมไทยได้อย่างเต็มที่เนื่องจากข้อบังคับของสถานีและรัฐบาล แต่ละครโทรทัศน์ก็มี บทบาทต่อสังคมในทางเศรษฐกิจ ช่วยให้คนมีอาชีพ ช่วยให้บริษัทห้างร้านได้ โฆษณา

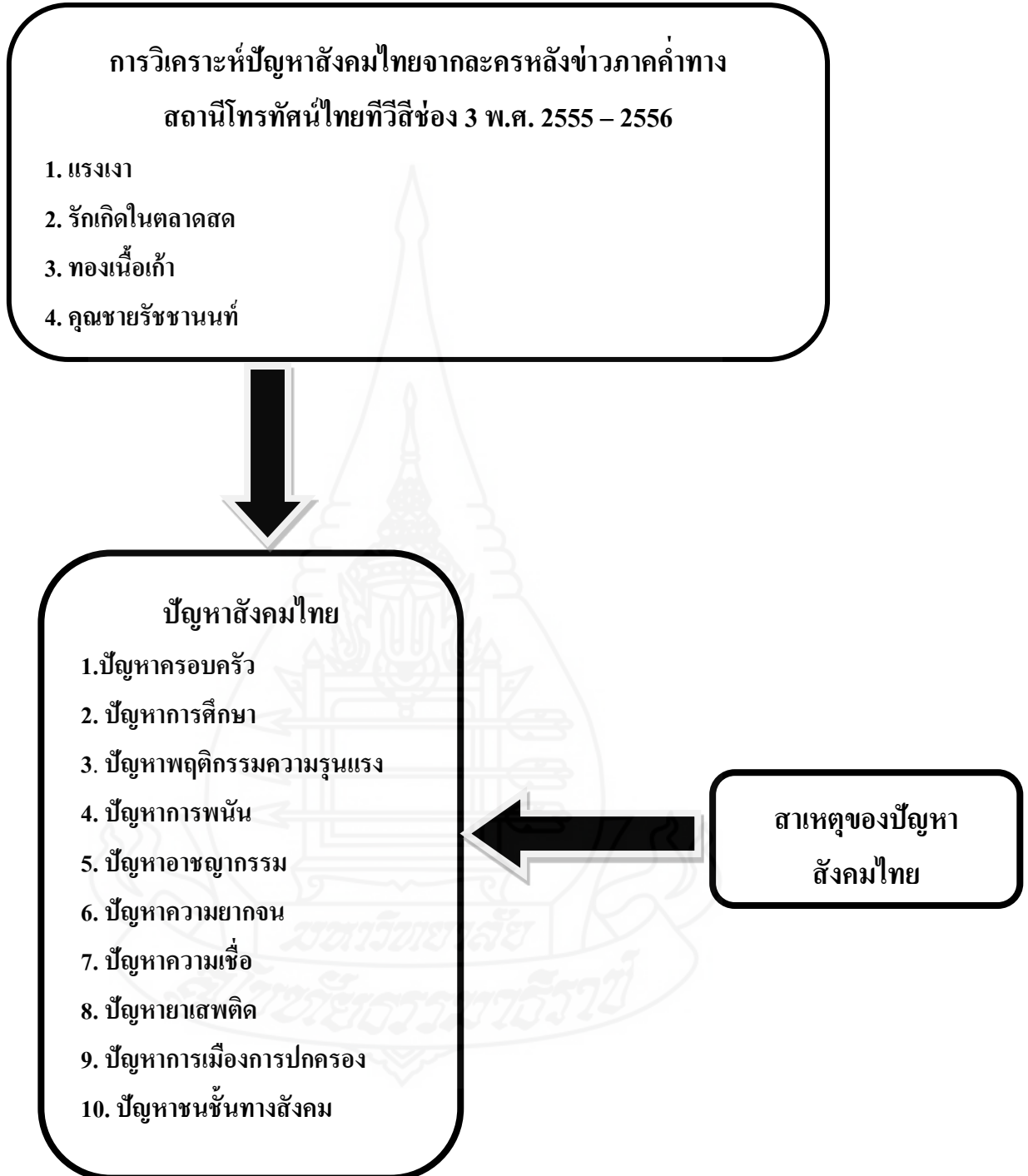
สินค้า และช่วยให้สถานีมีรายได้เพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อสารมวลชนให้แก่ประเทศชาติ ทั้งยังให้ความบันเทิงและสาระแก่ผู้ชมอีกด้วย

วันดี พรปฎิมากร (2534, น.109) ศึกษาการไหลของภาพยนตร์ต่างประเทศทางโทรทัศน์โดยการวิจัย เพื่อที่จะทราบปริมาณของภาพยนตร์ต่างประเทศทางโทรทัศน์ในช่วง พ.ศ. 2531-2533 พบว่าสัดส่วนของ ภาพยนตร์จีนมีสัดส่วนสูงทั้ง 3 ปีรองลงมาเป็นละครฝรั่งและละครญี่ปุ่นตามลำดับ และยังวิเคราะห์ถึง ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อ การไหลของภาพยนตร์ต่างประเทศทางโทรทัศน์คือ การกำหนดของผู้ส่ง สารกระบวนการจัดจำหน่าย โครงสร้างการควบคุม และโครงสร้างของรายการบันเทิง ซึ่งองค์ประกอบ และปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์และผลกระทบที่เชื่อมโยงกันเป็นลักษณะกระบวนการ ถ้าเกิด การเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบใดแล้ว ก็จะมีผลพวงที่กระทบกับองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย

นุชรี ตันติวิจิตร (2537, น.78) ศึกษาเรื่อง การรับรู้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ของผู้หญิงใน กรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่จะเปิดรับชมละครโทรทัศน์ในช่วงเวลา 20.30-23.00 น.และเปิด รับชมมากกว่า 5 ครั้งต่อสัปดาห์ใช้เวลาในการชมมากกว่า 1-3 ชั่วโมงต่อครั้ง เหตุผลที่ชมเพื่อความ บันเทิงมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อรับรู้ประโยชน์ในเรื่องต่างๆชอบในเนื้อหาที่ตลกเบาสมอง และมักจะ นำเนื้อหาละครไปสนทนากันในหมู่เพื่อนมากที่สุด ความพึงพอใจที่เกิดขึ้น จึงมีความสัมพันธ์กับการ รับรู้ประโยชน์ด้านคุณลักษณะส่วนตัว และการรับรู้ประโยชน์ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม เป็นตัวแปร สำคัญที่สุดที่อธิบายการรับรู้ประโยชน์

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเนื้อหาของละคร โทรทัศน์ในด้านต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อสังคม เป็นการสะท้อนภาพทางสังคม ตลอดจนเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างละครโทรทัศน์กับสังคมไทย ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวนี้สามารถใช้เป็นกรอบอ้างอิงสำหรับศึกษาวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ต่อไป

4. กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556 โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาสังคมไทยและสาเหตุของปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสาร วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและกำหนดรูปแบบของการวิจัย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยดังนี้

1.1 การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research)เป็นการรวบรวมข้อมูลการค้นคว้า และวิเคราะห์จากเอกสาร ได้แก่

1.1.1 บทละครโทรทัศน์ เอกสาร ตำรา บทความ วารสารหรือเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรม

1.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาจากวิทยานิพนธ์ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมไทย และศึกษาบทละครโทรทัศน์ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานที่จะช่วยในการกำหนดกรอบความคิดในการศึกษาและใช้ประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

2. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ช่วงพ.ศ. 2555 – 2556 ซึ่งมีจำนวน 52 เรื่อง โดยเลือกเรื่องมาเป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

2.2 กลุ่มเป้าหมาย

ละครโทรทัศน์

กลุ่มเป้าหมาย “ละครโทรทัศน์” ผู้วิจัยได้เลือกละครโทรทัศน์กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นละครโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมและมีเนื้อหาที่สะท้อนภาพสังคมไทย โดยเป็นละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555–2556 จำนวน 4 เรื่องได้แก่

1. แรงเงา
2. รักเกิดในตลาดสด
3. ทองเนื้อเก้า
4. คุณชายรัชชานนท์

สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาละครโทรทัศน์ในช่วง พ.ศ. 2555 – 2556 เนื่องมาจากช่วงเวลาดังกล่าว จัดได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่ละครโทรทัศน์ได้รับความนิยมอย่างมาก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- 3.1.1 แบบคัดกรองบทละคร 4 เรื่อง
- 3.1.2 แบบวิเคราะห์บทละคร

3.2 การดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย แบ่งเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

3.2.1 ศึกษาและวิเคราะห์จากบทละคร วารสาร เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 กำหนดขอบข่ายการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2.3 ศึกษาละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 - 2556 จำนวน 4 เรื่อง

3.2.4 ศึกษาสาเหตุของปัญหาสังคมไทยที่ปรากฏในละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556 จำนวน 4 เรื่อง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เป็นการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์จากเอกสาร โดยมีรายละเอียดวิธีการในการดำเนินการดังนี้

4.2 เป็นการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากตัวบทละครโทรทัศน์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อนำมาศึกษาตามขอบเขตด้านเนื้อหา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ข้อมูลจาก “ตัวบท” (text) หรือละครโทรทัศน์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสะท้อนภาพสังคม วัฒนธรรมและปัญหาลักษณะต่างๆ ออกมาเพื่อให้เห็นถึงภาพสะท้อนทางสังคมไทย ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลข้างต้นสามารถแจกแจงรายละเอียดได้ดังนี้

1. ตัวบท (text) การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก “ตัวบท” นั้น จะใช้วิธีการเก็บรวบรวม 2 วิธี วิธีแรก คือ เก็บรวบรวมข้อมูลจากละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง ด้วยการดาวน์โหลดละครทั้ง 4 เรื่องจากเว็บไซต์ Youtube ตามแบบคัดกรองตัวบทละครแบบวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและปัจจัยที่ได้จัดทำขึ้น วิธีที่สอง คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น เนื้อเรื่องย่อ บทความ บทวิจารณ์ ในนิตยสารต่างๆ

การจัดทำข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบคัดกรอง แบบวิเคราะห์ ตัวบทละครโทรทัศน์และเอกสารทั้งหมดที่รวบรวมไว้ไปจัดระบบตามขอบเขตด้านเนื้อหา

2. ถอดความจากการสัมภาษณ์ที่ปรากฏจากสื่อต่างๆ โดยสรุปสาระสำคัญแยกประเด็นต่างๆ แต่ละด้านตามที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา

3. นำข้อมูลที่ได้อาสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา

4. วิเคราะห์ปัญหาสังคมและสาเหตุของปัญหาสังคม

5. นำข้อมูลที่ตรวจสอบและจัดหมวดหมู่แล้วมาวิเคราะห์ โดยจำแนกประเด็นตามขอบเขตเนื้อหา

การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลแล้ว จะตรวจสอบข้อมูล ดังต่อไปนี้

คำนึงถึงคุณภาพของข้อมูลและเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลเพื่อหาความเชื่อถือได้ของข้อมูลและตรวจสอบความครบถ้วนและคุณภาพของข้อมูล รวมทั้งผลสรุปของการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูล แบบสามเส้า

(Triangulation Method) โดยวิธีการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป (Methodological Triangulation) โดยใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ หลายๆ วิธีเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis) โดยนำข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีบทไตรทัศน์และเอกสารมาใช้ในการวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ จะเสนอผลการวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยที่ปรากฏในละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555-2556 โดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกหัวข้อในการเสนอผลการวิเคราะห์เป็นหัวข้อบทละครโทรทัศน์ จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้

1. แรงเงา
2. รักเกิดในตลาดสด
3. ทองเนื้อเก้า
4. คุณชายรัชชานนท์

1. ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละคร

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาสังคมที่ปรากฏประกอบด้วยปัญหาต่างๆ 10 ด้านดังนี้

1. ปัญหาครอบครัว
2. ปัญหาการศึกษา
3. ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง
4. ปัญหาการพนัน
5. ปัญหาอาชญากรรม
6. ปัญหาความยากจน
7. ปัญหาความเชื่อ
8. ปัญหายาเสพติด
9. ปัญหาการเมือง
10. ปัญหาชนชั้น

2. วิเคราะห์ภาพสะท้อนปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่อง

2.1 วิเคราะห์ภาพสะท้อนปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่อง แรงเงา

ละครเรื่องแรงเงามีการนำเสนอปัญหาสังคมในหลายด้าน การสะท้อนภาพของตัวละครแต่ละตัวในละครเรื่องแรงเงาอาจเปรียบเทียบได้ว่าเป็นการสะท้อนภาพของคนในสังคมออกมา จึงได้รับความสนใจและมีนักวิชาการได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในการนำเสนอละครดังนี้

มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล นายจเด็จ ธานวิไล ผู้อำนวยการ มูลนิธิหญิงไทยก้าวไกล กล่าวถึงละคร “แรงเงา” ว่า ผลกระทบที่เห็นชัดเจน คือเนื้อหาของละคร ตอกย้ำค่านิยมเดิมๆ เกี่ยวกับผู้ชายเป็นใหญ่ในครอบครัว และมีภรรยาได้หลายคน ขณะเดียวกันยังตอกย้ำเรื่องการแก้ปัญหา ภรรยาไปตามล่ากิ๊กสามี ส่วนผู้หญิงอีกฝ่ายตามมาล้างแค้น ซึ่งไม่ใช่ทางออกที่สร้างสรรค์ สำหรับทางออกระยะสั้น เสนอว่าต้องตรวจสอบมาตรการเรื่องเรตติ้งเพราะคนดูยังเป็นเยาวชน และละครควรฉายดีกว่านี้ เวลา 22.00 น.ขึ้นไปที่เด็กเข้านอนแล้ว ส่วนระยะยาว เรื่องกฎหมายต้องมีมาตรการปฏิรูปสื่อ (<https://issuekant.wordpress.com/2012/11/11/27/> สืบค้น 9 พฤษภาคม 2560)

มีการนำส่วนหนึ่งของละครดังกล่าว มาเสวนาผ่านมุมมองทางจิตวิทยา ในกิจกรรม Psychology Talk โดยคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้รู้เท่าทันพฤติกรรมของตัวละคร จากที่เพิ่มขึ้นในแรงเงาภาคนี้ คือการโพสต์คลิปภาพสะท้อนสังคมในปัจจุบันที่อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทอย่างสูงในชีวิต ภาพรุนแรงที่ถูกนำมาเผยแพร่บ่อยครั้งทั้งในละคร และชีวิตจริงเป็นอีกพฤติกรรมที่นำมาพูดถึงในแง่ของจิตวิทยาสังคม เมื่อการมุงดูเป็นกลุ่ม ยิ่งทำให้เกิดความลึกลับที่จะช่วยเหลือ แต่หากมีเพียงคนหนึ่งกล้าเข้าไปห้าม ก็เป็นไปได้ที่จะกระตุ้นให้คนอื่นช่วยเหลือเช่นกัน

กุลยา พิธิษฐังการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า เป็นเรื่องน่าคิดเมื่อความอยากรู้อยากเห็น และสนุก มีมากกว่าความเห็นใจที่เพื่อนมนุษย์พึงมีต่อกัน แต่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ถ้ามีคนหนึ่งลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลง

ฉากเร้าอารมณ์ด้วยความรุนแรงที่ตอบสนองความต้องการซึ่งไม่อาจทำได้ในชีวิตจริง เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ชมยังคงตอบสนองต่อละครประเภทนี้ หากละครที่ถูกปรับให้เข้ากับบริบทของยุคสมัย ก็ยังเป็นสื่อสะท้อนความคิด และสภาพจิตใจของคนในสังคมที่ต้องอาศัยการรับชมอย่างรู้เท่าทัน

และในเวลาต่อมาก็เกิดประเด็นร้อนอีกหนึ่งกรณีเมื่อเด็กหญิงวัย 8 ปี เล่นแวนคอค โดยนำเศษผ้าและเชือกมาผูกเป็นห่วงกับต้นहुกวาง เลียนแบบละครสื่อ จึงตั้งข้อสังเกตไปถึงสื่อว่า ละคร และรายการทีวีที่มีการนำเสนอเรื่องราวของการแวนคอคตายนั้น คือ คนอวดผี และละคร

แรงเงา ซึ่งเพื่อนของเด็กก็ได้มาบอกว่า ก่อนเกิดเหตุเด็กหญิงมาบอกคนว่าจะไปเล่นแวนคอ (<http://news.thaipbs.or.th/content/128884> สืบค้น 9 พฤษภาคม 2560)

ด้วยเหตุการณ์และกระแสกดดันเรียกร้องต่างๆจึงทำให้ นายสนธยา คุณปลื้ม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ออกมากล่าวถึงกรณีของเด็ก อายุ 8 ขวบ ผูกคอตายเลียนแบบละครเรื่อง “แรงเงา” ว่า ละคร หรือภาพยนตร์ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการเลียนแบบได้ ดังนั้น จึงต้องขอความร่วมมือจากหลาย ๆ หน่วยงานให้ช่วยกันสอดส่องดูแล เช่น กสทช. ให้ดูแลเรื่องละครทีวี รวมทั้งกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ที่ทำหน้าที่จัดเรตติ้งให้เหมาะสมกับผู้ชม และยังระบุว่า จริง ๆ เรื่องดังกล่าวเคยมีการพูดคุยกับผู้สร้างละคร และภาพยนตร์แล้ว เพื่อขอให้คำนึงถึงสังคมด้วยในการผลิตสื่อออกมา โดยใช้เหตุการณ์ในอดีตที่เคยเกิดขึ้นมาเป็นบทเรียน เพื่อให้สังคมได้ชมละคร ภาพยนตร์ ได้อย่างมีสติ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นความร่วมมือร่วมกัน

เพื่อสะท้อนความคิดเห็นของสังคมไทย “ประสานมิตร โพล” คณะสังคมศาสตร์ มศว ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง จำนวน 184 คน เยาวชน จำนวน 532 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 478 คน ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 1,194 คน ระหว่างวันที่ 3-5 พฤศจิกายน 2555 ซึ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องที่สุดและได้ยกมาเป็นตัวอย่างคือ ผู้ปกครอง เยาวชน และประชาชน เห็นว่า การนำเสนอพฤติกรรมความรุนแรงในละครโทรทัศน์ มีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนมากน้อยเพียงใด มีผลบ้าง 51.69% เพราะเด็กเห็นเป็นตัวอย่าง, หากผู้ปกครองไม่ดูแลอย่างใกล้ชิด หรือมีปัญหาครอบครัว อาจทำให้เด็กติดสื่อหรือละครแล้วแสดงพฤติกรรมเลียนแบบได้ง่าย ฯลฯ มีผลมาก 36.10% เพราะเด็กเกิดการเรียนรู้และมีพฤติกรรมเลียนแบบได้ง่าย, เด็กไม่สามารถแยกแยะเรื่องจริงกับละครเองได้, สื่อมีอิทธิพลและมีผลอย่างมากกับเยาวชนที่ขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง ฯลฯ ไม่ค่อยมีผล 9.32% เพราะ มีเรตติ้งระบุชัดเจนว่า ละครไม่เหมาะสำหรับเด็กต่ำกว่า 13 ปี, พฤติกรรมในละครมิให้เห็นอยู่ในสังคมทั่วไป, ถ้าผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีคงไม่เกิดเรื่องขึ้น ฯลฯ ไม่มีผลเลย 2.88% เพราะ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่น่าจะมาจากการดูละครเพียงอย่างเดียว อาจมีเหตุผลอื่นประกอบด้วย ฯลฯ (<https://issuekant.wordpress.com/2012/11/11/27/> สืบค้น 9 พฤษภาคม 2560)

หนอง-อรุโณชา ภาณุพันธุ์ ผู้จัดทำละครเรื่องแรงเงา กรรมการผู้จัดการบริษัท บุญรอดคาสท์ฯ เวอร์ชัน 2012 บอกว่าละครซึ่งนำมาจากบทประพันธ์ของ นันทนา วีระชน เรื่องนี้ ถูกผลิตมาแล้วถึง 4 ครั้ง ทั้งภาพยนตร์และละคร โดยทุกครั้งละครซึ่งสะท้อนปัญหาสังคมเรื่องนี้ก็ได้รับการตอบรับอย่างดี โดยว่า การนำเสนอละครของเราคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมมาตลอด ว่าละครเรื่องหนึ่งนอกจากความบันเทิง ความสนุกสนานแล้ว ยังต้องมีข้อคิดและสอดแทรกสาระเอาไว้ด้วยเสมอ เรื่องแรงเงาก็เช่นกัน เราสะท้อนเรื่องสถาบันครอบครัวเป็นหลัก โดยถ่ายทอด

ผ่านตัวละครทุกตัว ที่เป็น "สีเทา" มีทั้งด้านดีและไม่ดี การดู แรงเงา จึงเป็นเสมือนกระจกสะท้อน ที่ต้องย้อนกลับมามองตัวเอง หรือปัญหาในครอบครัว สิ่งเหล่านี้จะเป็นบทเรียนสำคัญที่ทุกคนจะได้ เรียนรู้ไปพร้อมๆ กับตัวละคร ที่ต่างก็มีเหตุและผลของตัวเอง

สำหรับ ชนิทร ประเสริฐประศาสน์ ผู้กำกับการแสดงบอกว่า “แรงเงา ไม่ได้เป็น แต่เพียงละครแย่งตัว แย่งเมีย หรือสงครามเมียน้อยกับเมียหลวงเท่านั้น แก่นหลักของเรื่องชี้ให้เห็น ถึงสังคมไทยที่นับวันจะเป็นสังคมหน้าไหว้หลังหลอก ฉกฉวยโอกาส ยิ่งสังคมมีความเจริญทาง วัตถุมากเท่าไร การพัฒนาทางด้านจิตใจกลับยิ่งถดถอยลง ทุกวันนี้คนไร้ซึ่งความเมตตา ไม่มีคำว่า อภัยให้คนที่ทำผิด และคำนึงถึงประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง ตัวละครในเรื่องจะใช้โซเซียลเน็ตเวิร์ก เป็นเครื่องมือประหัตประหารมุดตาซึ่งเป็นเหยื่ออันโอชะ มุดตาในฐานะเมียน้อยถูกสังคมตัดสิน และลงโทษโดยไม่ถามหาเหตุผล ไม่สนใจว่าเรื่องราวเป็นมา เห็นได้ว่ากระแสของโซเซียลเน็ตเวิร์ก เป็นดาบสองคม หากนำมาใช้เพื่อทำประโยชน์ก็จะมีประโยชน์อย่างมหาศาล ในทางกลับกันหากใช้ อย่างไร้ประโยชน์ขาดความระมัดระวัง หรือเพื่อทำร้ายคนอื่น ก็จะส่งผลเสียหายในวงกว้าง ทำไม คนเราทุกวันนี้ถึงเป็นแบบนี้ สาเหตุมาจากการเลี้ยงดูเป็นสำคัญ พ่อ-แม่ไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูก ทิ้งให้อยู่กับสื่อ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ หรือโซเซียลเน็ตเวิร์ก โดยไม่ได้ใส่ใจว่าสิ่งที่ลูกดูอยู่ เหมาะสมหรือไม่ หรือการที่พ่อ-แม่ทะเลาะ ดบตีกันต่อหน้าลูก สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ลูกหนีเข้าไปอยู่ในโลกส่วนตัว และหาทางออกให้กับตัวเอง ด้วยการคบเพื่อน คบแฟน หรือพึ่งยาเสพติด ตัวอย่างของครอบครัวยุคใหม่ที่ล้มเหลวจะเห็นได้จากครอบครัวของ นพณา-เจนภพ ที่เลี้ยงลูกด้วยเงิน ซึ่งเป็นสิ่งสูญเปล่า เพราะการมีเงินมัน ไม่ได้เป็นสิ่งการันตีได้ถึงความสุขในครอบครัว”

(https://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1352080378 สืบค้น วันที่ 2 เมษายน 2560)

อย่างไรก็ตามข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยนำมาประกอบเพื่อสะท้อนให้เห็นปัญหาสังคม อย่างเป็นรูปธรรม ละครเรื่องแรงเงาได้รับความนิยมอย่างมาก จนเกิดความกังวลในด้านการ นำเสนอเนื้อหา ประกอบกับบางฉากที่อาจเกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบได้ ซึ่งการนำเสนอละคร เรื่องแรงเงาอาจส่งผลกระทบต่อทางด้านต่างๆ แต่ก็สามารถสะท้อนปัญหาสังคมออกมาให้เห็นใน หลากหลายแง่มุม เพื่อให้คนในสังคมตระหนักถึงผลกระทบหรือปัญหาทางสังคมที่ปรากฏในละคร เหมือนคำพูดที่ว่า “ดูละครแล้วย้อนดูตัวเอง”

เรื่องย่อ แรงเงา

มุดตา และ มุนินทร์ เป็นฝาแฝดที่แต่มีนิสัยแตกต่างกันอย่างมาก อันเป็นผลจากการ เลี้ยงดูและชะตากรรมของสองพี่น้อง ในวัยเยาว์มุดตาเป็นลูกรักของ นายแปลก นางพิณ เจ้าของร้าน กาแฟในเมืองเพชรบูรณ์ มุดตาเป็นเด็กเลี้ยงง่าย สะสวย อ่อนหวาน ในขณะที่มุนินทร์เป็นลูกชัง เพราะเป็นเด็กคือ เลี้ยงยาก มอมแมม เป็นโรคผิวหนัง มุนินทร์อิจฉามุดตาและคอยกลั่นแกล้ง สาเหตุ

มาจากที่เห็นแม่รักมุดตามากกว่า ส่วนมุดตาเองก็เป็นเด็กช่างฟุ้ง ทำให้ทั้งสองเกลียดชังกันมากขึ้น

เมื่อเด็กทั้งสองเติบโตขึ้น มุดตาเป็นเด็กสาวแสนสวย ผอมยาว มารยาทงดงาม เก่ง การบ้านการเรือน แต่มุดตากลับหัวไม่ดี เรียนช้ากว่ามุนินทร์ถึง 2 ปี ส่วนมุนินทร์มอมแมม เก้งก้าง เป็นนักกีฬาของโรงเรียน เป็นเด็กเรียนดีแต่ถูกพ่อแม่ตี เพราะคือ มุนินทร์พบว่าเธอมีอาวุธคือความฉลาด และจะใช้การศึกษาเป็นบันไดสู่ความสำเร็จในชีวิต มุนินทร์หารายได้โดยการสอนพิเศษ ตั้งแต่เด็ก ด้วยความที่ทำงานแลกเงินมาเองจึงทำให้เธอ กลายเป็นเด็กขี้เหนียว เก็บหอมรอมริบมาตั้งแต่เด็ก และจุดเปลี่ยนสำคัญก็มาถึง เกิดอุบัติเหตุไฟไหม้ร้านค้าแฟ นางพิณโทษว่าเป็นความผิดของมุดตา มุนินทร์เอาเงินเก็บ 70,000 บาทออกมาให้พ่อแม่ซ่อมบ้าน และคือจุดเริ่มต้นที่มุนินทร์เริ่มกลายเป็นลูกรักบ้าง มุนินทร์เข้าเรียนวิศวกรรมไฟฟ้าในมหาวิทยาลัยชื่อดัง เธอเป็นนักเรียนทุน มีเพื่อนรักเป็นสาวไฮโซชื่อ ลูกศร ที่คอยเกื้อหนุน มุนินทร์ทำงานพิเศษจนส่งมุดตาเรียนมหาวิทยาลัย เอกชน และคอยตอกย้ำมุดตาทุกวัน มุนินทร์เรียนจบและได้ทุนไปเรียนต่อปริญญาโทที่สหรัฐอเมริกาพร้อมกับลูกศร ลูกศรเป็นอเมริกันชนิตีเช่นทำให้มุนินทร์ยังมีโอกาสต่าง ๆ มากขึ้น ระหว่างเรียนมุนินทร์ได้ฝึกงานบริษัทคอมพิวเตอร์ยักษ์ใหญ่และมีผลงานยอดเยี่ยม มุนินทร์หาเงินทองได้มากมาย และส่งเงินมาให้พ่อแม่ทำไร่ดอกไม้ขนาดใหญ่จนมีฐานะดี มุดตาเรียนจบก็มาช่วยพ่อแม่ดูแลไร่ และรองรับความเจ้าอารมณ์ของนางพิณ ทำให้มุดตากลายเป็นสาวช่างฝัน โรแมนติก และฝันที่จะออกไปจากไร่และเงาของมุนินทร์มุนินทร์เรียนจบปริญญาโทและทำงานกับบริษัทคอมพิวเตอร์ยักษ์ใหญ่ที่อเมริกา มุดตาที่สอบ ก.พ. ไปได้ถูกเรียกตัวบรรจุเข้าเป็นข้าราชการในกองบริหารจัดการของกรม กรมหนึ่ง มุดตาย้ายไปกรุงเทพฯ พักอยู่หอพักหญิง มี พร สาวใหญ่เงินโลก เป็นเพื่อน มุดตามาทำงานที่กอง มีเพื่อนร่วมงานชื่อ อรพิม และ ทิพอาภา เธอได้รู้จักชายหนุ่มนิสัยดีที่ทำงานในกองเดียวกันชื่อ วิกิจ วิกิจสนใจมุดตา ทั้งสองสนิทสนมกัน วิกิจชอบมุดตาอยากขอเป็นคนรัก แต่มุดตากลับเห็นว่าวิกิจเด็กไป ในขณะที่ ปริม ซึ่งหลงรักวิกิจเห็นมุดตาเป็นศัตรูหัวใจ นอกจากนี้ยังมีแง่คิดกะเทยกอสขิปคอยนิทาทุกเรื่องทั้งจริงทั้งเท็จเป็นลูกคู่ของปริม มุดตาได้พบ เจนภพ ผู้อำนวยการกองหัวหน้าของเธอ มุดตาประทับใจเจนภพมาก เจนภพเป็นอาแท้ ๆ ของวิกิจ และอยู่บ้านร่วมรั้วเดียวกัน เจนภพเองก็หลงใหลมุดตาตั้งแต่แรกเห็น และพยายามชนะใจมุดตาอยู่เสียบ ๆ เจนภพมีภรรยาชื่อ นพนภา นักรูกริจบ้านที่ดินเศรษฐินีร้อยล้าน นพนภาทำให้อาชีพการงาน เจนภพก้าวหน้า นพนภาและเจนภพแม่รักกันมาก แต่ก็มีเรื่องกระทบกระทั่งกันอยู่เรื่อย ๆ จากความเจ้าชู้ของเจนภพ กับความหลงตัวเองและข่มสามีของนพนภา

เจนภพและนพนภามีลูก 3 คนคือ ต้อง สาวน้อยวัย 17 ปี ที่โตเกินวัยและเป็นสาวซ่า ต้องเป็นลูกรักของเจนภพแต่เป็นไม้เบื่อไม้เมากับนพนภา ในขณะที่ ต่อ ลูกชายคนรองวัย 16 ปี เป็นลูกรักของแม่ นพนภาคอยปรับทุกข์คิดว่าเจนภพให้ลูกชายฟัง โดยไม่รู้ว่าจะทำให้ต่อดูแลนพอ

และเริ่มเบี่ยงเบนทางเพศ เจนภพ นพนภายังมีลูกหลงอีก 1 คนชื่อ ต้อม เป็นเด็กสมาธิสั้น เจ้าอารมณ์ พุดจาหยาบคาย เพราะได้ยีนตัวอย่างมาจากแม่และ ยายนภางค์ ที่จิ้งชังเจนภพ เจนภพเป็นหนุ่มเจ้าเสน่ห์มีสาว ๆ มาติดพันเสมอ เจนภพเองก็ชอบคบกับสาว ๆ ที่เห็นเขาเป็นผู้นำและยกย่องเขา เจนภพจึงคบผู้หญิงเหล่านี้แบบเมียน้อยเสมอ เจนภพแม้จะปิดเป็นความลับ แต่นพนภาก็จะสืบรู้และตามอาละวาดคำทอตอบตีจนแตกกระเจิงไปทุกราย เจนภพคอยสืบข้อมูลจากวิกิและทำตัวเป็นชายในฝันของมุตตาทุกอย่าง เจนภพลวงให้มุตตาเข้าใจว่าเขากับนพนภาก็ไม่ได้รักกันและกำลังต่างคนต่างอยู่ใกล้จะหย่าขาด มุตตาหลงรักเจนภพและหวังจะใช้ชีวิตร่วมกับเขาในอนาคต แงงจิต เลขาสาวใหญ่ของเจนภพเห็นท่าทีของทั้งสองก็เป็นห่วงมาก จึงติดต่อ เนตรนภิศ น้องสาวนพนภาก็ให้ปรามเจนภพ เนตรนภิศเกลียดชังนพนภาก็ไม่ยอมบอก เมื่อวันถึงวันเกิดของมุตตา เจนภพให้สร้อยไข่มุกที่ขโมยจากนพนภาก่อนว่าเป็นสัญญารัก เจนภพอมมมุตตาคำด้วยคำลวง ของขวัญ และไวน์ เขาพามุตตาเข้ามาจรด มุตตาดกเป็นของเจนภพและคิดเพียงแต่ว่าไม่นานเจนภพจะหย่าขาดกับนพนภา เนตรนภิศได้รู้จักเด็กสาวชื่อ รัชนก ที่เข้ามาเป็นลูกจ้างชั่วคราวของกอง เนตรนภิศใช้รัชนกสืบความเป็นไปของมุตตาและเจนภพ รัชนกทำใ้ชื่อสนิทสนมกับมุตตาและคอยยุยงมุตตาให้ยิ่งถลาลึกกับเจนภพ ประสิทธิ์ชัย เพื่อนวิกิเป็นจอมเจ้าชู้หลอกผู้หญิงมากมายหลงใหลรัชนก รัชนกทำตัวไว้เฉยๆประสิทธิ์ชัย เมื่อรู้ว่าประสิทธิ์ชัยมีฐานะร่ำรวยเธอจึงยอมคบเป็นแฟน เจนภพหลอกนพนภาว่อมุตตาเป็นแฟนวิกิ นพนภาก็มาทำสนิทสนมกับมุตตา

นพนภาก็ไปทำธุรกิจต่างประเทศ เจนภพพามุตตาไปสมุย บอกว่าเป็นฮันนีมูน มุตตาคัดสินใจปล่อยตัวเองให้ท้อง โดยไม่รู้ว่าเนตรนภิศ รัชนก และ ศักดิ์ชาย พี่ชายของรัชนกตามไปแอบถ่ายคลิปของทั้งสอง คลิปเบลอ ๆ ของเจนภพกับมุตตาถูกเผยแพร่ไปทั้งกอง มุตตาช็อค แต่เจนภพให้ปฏิเสธและทำตัวปกติ จนทุกคนเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง ปริมส่งคลิปไปให้นพนภา นพนภาดั้นแต่เจนภพก็ยังแก้ตัวเอาตัวรอดไปได้ นพนภาก็ไปรู้จักกับ ประพงส์ นายบ่อนมาเฟียหนุ่ม เธอใช้คนของประพงส์จัดการกับลูกหนี้ที่คือแพ่งจนเป็นข่าวอื้อฉาว ในขณะที่ต้องถูกจับในงานปาร์ตี้ยาเสพติดกับ แจ็ค เพื่อนจี๊ยา เนตรนภิศเห็นเป็นโอกาสดี ให้รัชนกปล่อยคลิปที่ 2 ที่ชัดเจนของเจนภพมุตตา และบอกนพนภา มุตตาแน่ใจว่าตัวเองตั้งท้อง และคิดว่าคราวนี้เจนภพคงหย่าขาดกับนพนภาก็ได้เสียที ในวันที่เธอฝันหวานเรื่องบอกข่าวกับเจนภพ นพนภาก็โผล่มาค่าประธานตบตีมุตตาหน้ากระทรวงต่อหน้าทุกคน เธอกระชากสร้อยไข่มุกขาดกระจาย มุตตาเห็นว่าเจนภพหลอกเรื่องจะหย่ากับนพนภา นพนภาก็โกรธจัด เธอส่งมือปืนคนของประพงส์มาชิงทรัพย์มุตตา จากนั้นก็ส่งคนเดิมมาข่มขืน แต่มุตตาก็รอดมาได้ มุตตาคิดต่อวิกิให้นัดเจนภพ เธอนัดเจนภพที่กอง นพนภาก็ไม่ไว้ใจเธอตามมากุม เจนภพพยายามพุดให้นพนภากลับไปโดยยืนยันว่ามุตตาใจง่าย ไม่เคยรักมุตตา นพนภาคือคนเดียวที่เขารัก มุตตามาได้ยีนเข้า เธอหมดสิ้นทุกอย่าง เธอคิดจะทำแท้งแต่ทำไม่ได้ จึงเดินทาง

กลับไปเพชรบูรณ์ มุตตาพบว่ามุนินทร์กำลังจะกลับมาทำงานตำแหน่งสูงในเมืองไทย เธอยิ่งน้อยเนื้อต่ำใจ ขณะนั้นชาวบ้านรำลือถึง วรรณดา เพื่อนของเธอขายตัวและติดเอดส์กลับมาบ้านพร้อมกับลูกในท้อง นางพินคำว่าวรรณดาบอกว่าตายเสียดีกว่า นั่นเป็นฟางเส้นสุดท้ายทำให้มุตตาคัดสินใจเธอขอโศกกรรมกับทุกคนในชีวิตและผูกคอตาย

มุนินทร์กลับมาบ้านเจอภาพมุตตาผูกคอตาย เธอตกใจเสียใจมากที่ไม่เคยทำดีกับน้องสาวเลย เธอคิดจะสืบหาความจริงว่าเกิดอะไรขึ้น เธอกลับมายังหอพักสวมรอยว่าเป็นมุตตา เพียงไม่นานเธอก็ปะติดปะต่อเรื่องราวทั้งหมดได้ และตัดสินใจจะแก้แค้นให้มุตตา วิกิจมาหามุตต้ามุนินทร์พบว่าวิกิจดีกับมุตตาดูด้วยใจจริง ทำให้เธอชอบวิกิจมาก ในขณะที่วิกิจพบว่ามุตตาคคนใหม่เข้มแข็ง ชาญฉลาด มีเสน่ห์ดึงดูดต่อเขามากกว่ามุตตาคคนเดิม

มุนินทร์กลับมาทำงาน ฐูเรื่องปริมและคนที่รังแกมุตตา เธอแะ้กเข้าคอมพิวเตอร์ของกลุ่มกะเทยเอารูปลับเฉพาะน่าอับอายของทั้งสามมาประจาน และกระชากหน้ากากรัชนกเปิดโปงว่าเธอเป็นนกสองหัว เจนภพเริ่มหึงหวงวิกิจ มุนินทร์เองก็คิดจะใช้วิกิจให้เจนภพหึง เจนภพพยายามทำเจ้าชู้กับมุนินทร์เลยถูกเธอกลั่นแกล้งให้อายคนทั้งกอง เธอพาลหาเรื่องปริม รัชนก ทำทนายให้ไปฟ้องนพณา นพณาารู้เข้าก็บุกไปกองตำมุนินทร์ แต่ถูกมุนินทร์คำสวนตบจนตกบันไดเข้าโรงพยาบาล บรรดาพลพรรครักปริมซ้อค คนเชียร์มุตตาดิใจกัน วิกิจตกใจแต่ก็พอใจกับมุตตาที่สู้คน นพณาไว้วายให้เจนภพไล่มุตตาออก เจนภพขอให้มุนินทร์ไปขอโทษนพณา เธอบอกว่าจะไปตบซ้ำอีก 10 ครั้ง แล้วประกาศลาออกจนของมุตตาคกลับไป วิกิจจนของไปส่งและบอกจะอยู่ข้างเธอ

ขณะเดียวกันประสิทธิ์ช่วยวางยาจะข่มขืนรัชนก แต่ถูกรัชนกซ่อนแผนทำเป็นสาวบริสุทธิ์ ประสิทธิ์ช่วยหลงไหลเธอยิ่งขึ้น นพณาติดประพงค์ให้ส่งมือปืนคนเดิมไปจัดการมุตตา ต้องกลับเริ่มหลงเสน่ห์ประพงค์

มุนินทร์กลับไปทำงานที่บริษัทคอมพิวเตอร์กับลูกศร เธอซื้อคอน โดทรู รถใหม่ วิกิจเจอลูกศรแปลกใจที่ลูกศรเรียกเธอว่านิน มุนินทร์ย้ายออกจากหอพักและทิ้งโทรศัพท์มุตตาเพื่อตัดการติดต่อกับชีวิตเก่าของมุตตา แต่กลับคิดถึงแต่วิกิจอยู่ พรย้ายมาอยู่ห้องมุตตาโดนมือปืนทำร้าย มุนินทร์รู้ข่าวแน่ใจว่าเป็นฝีมือนพณาจึงแค้นขึ้นมาใหม่ เธอติดต่ोजนภพให้ไปกินข้าวด้วยกัน แล้วโทรตามนพณาให้มาแล้วหลบไป นพณาอาละวาดและกลับต้องมาจ่ายเงินค่าอาหาร มุนินทร์คิดถึงวิกิจ ลูกศรจึงเป็นแม่สื่อให้ทั้งสองติดต่อกันอีก วิกิจขอให้เธอเลิกรักกับเจนภพและนพณา แต่มุนินทร์กลับรู้สึกผิดต่อมุตตา เธอต้องล้างแค้นต่อ เธอนัดเจนภพไปหา มอมเหล้าเขาจนหมดสติแล้วพาเจนภพไปส่งที่บ้าน ต่อปากกับนพณา นพณาแค้นมาก วิกิจเสียใจที่มุตตาเป็นไปได้นานนี้

เจนภพยังลุ่มหลงมุดตาคนใหม่ที่เซ็กซ์ชี่ยั่วชวน มุนินทร์ยื่นข้อเสนอให้เขาหย่าพ
นภา แล้วโทรไปเยาะเย้ย เจนภพกับนพนภาทะเลาะเบาะแว้งถึงขั้นลงไม้ลงมือ มุนินทร์ถูกมือปืน
ลอบทำร้าย เธอใช้ที่ซื้อตไฟฟ้าจัดการจนมันบาดเจ็บ มือปืนเคียดแค้นเธอจนกลายเป็นความแค้น
ส่วนตัว มุนินทร์พาเจนภพเข้ามาจรด จับเจนภพมัดไว้คล้ายเล่นเกมเซ็กซ์สหัส โหด และโทรไปให้นพ
นภามา นพนภามาอาละวาดตบตีเจนภพ เฆเรถเบนซ์จนไฟเกือบไหม้มันจรด ช่างภาพที่มุนินทร์
จ้างมาถ่ายวิดีโอไว้ทุกระยะ กลายเป็นคลิปยอคะฮิตในโลกโซเชียล ต้องเริ่มคิดยา เธอไปเสพยาที่
คอนโดแจ๊คนเกือบถูกรุมข่มขืน ประพงส์ผ่านมาช่วยไว้ ต้องยิงประทับใจประพงส์

รัชนกส่งวิดีโอแบล็กเมลล์ประสิทธิ์ชัย แล้วเปิดเผยตัวจริง ประสิทธิ์ชัยยอมจ่ายเงิน
ปิดปาก แล้วลาออกจากงานไปเรียนต่ออเมริกา นพนภาร่วมกับประพงส์เปิดเอ็นเตอร์เทนเมนท์คอม
เพล็กซ์เพื่อสูบเงินเด็กนักศึกษา ส่งต้องไปดูแลกิจการ ต้องช่วยวนประพงส์จนกลายเป็นเมียเก็บของ
ประพงส์

วันเกิดวิกิจใกล้มาถึง วิกิจเตรียมงานเลี้ยงใหญ่เพื่อเปิดตัวมุดตาให้กับเพื่อนทุกคน
มือปืนยังแค้นมุนินทร์ มันบุกมาที่คอนโดจะฆ่าข่มขืน มุนินทร์ป้องกันตัวจนมันถูกไฟช็อตตาย
มุนินทร์คิดว่าเป็นผีมีอนพนาจึงแค้นขึ้นมาใหม่ เธอโทรไปหานพนาแต่นพนาไม่อยู่ เนตรนภ
ศบอกว่านพนาพาครอบครัวไปที่ไหน ในงานวันเกิด มุนินทร์ส่งของขวัญตัดสัมพันธ์วิกิจ วิกิจ
เสียใจมากคิดว่ามุดตากลับไปมีเชื้อกับเจนภพ วิกิจเมา รัชกริบทำตัวเป็นมุดตาล่องวิกิจเข้า
โรงแรม แต่วิกิจได้สติจึงรอดมาได้ มุนินทร์ตามเจนภพกับนพนาไปยังโรงแรมหรูชายทะเล เธอ
ช่วยวนเจนภพ เจนภพพยายามสับคิวมาหามุดตา ในงานปาร์ตี้มุนินทร์จูบเจนภพเยียนพนา แต่
เรื่องราวเจนภพกำลังวางแผนฆ่า นพนาช็อค วิกิจแอบตามมาประกาศตัดขาดและขอจองล้างเธอ
มุนินทร์เสียใจแต่ทำไม่แยแส นพนาป่วยหนักเข้าโรงพยาบาล มุนินทร์เอาพวงหรีดไปเยี่ยมนพ
นา แต่เมื่อเห็นสภาพนพนาก็เปลี่ยนใจเอาพวงหรีดทิ้งไป แต่เนตรนภศเห็นเข้ารับเอาพวงหรีดมา
วางใหม่ นพนาเห็นเข้าอาการยิ่งทรุดลงไปอีก

วิกิจแน่ใจว่าผู้หญิงคนนี้ไม่ใช่มุดตา นพนาออกจากโรงพยาบาล ทุกอย่างดูสงบ
ดี ต้องเริ่มมีอาการคลื่นไส้เวลาเช้า ต่อไปรู้จักสนิทสนมกับก้อง ประพงส์ใช้ผ้าของนพนาเป็น
แหล่งระบายยาเสพติดใหญ่ ตำรวจบุกเข้าทะเลลาย ประพงส์หนีไป นพนาพบว่าประพงส์โกงเงินไป
นับสิบล้าน ต้องตกเลือดแท้ง ความแตก นพนาและเจนภพต่างโทษกัน ต่อเป็นเกย์ เจนภพอับอาย
ทูปตีต่อ ต้องออกมาปกป้องน้องชาย เจนภพกับนพนภาคิดจะหย่า ต้องต่อเริ่มได้สติ เริ่มคืนดีและ
เกื้อกูลกัน เนตรนภศผิดหวังที่เจนภพกับมุดตาเลิกรักกันจริง มุนินทร์นัดพบเจนภพเพื่อคืนสร้อย
ไข่มุก เนตรนภศไปหานพนาเอาคลิปปลอมให้ดู นพนากังแค้น เนตรนภศส่งปืนให้ และขับรถ
พานพนาไปจุดนัดพบ มุนินทร์โอโหสิกรรมเจนภพ นพนาโผล่มาจะยิงมุนินทร์ เจนภพขัดขวาง

นพณภคบัน ไคลงมา มุกขาตกระจาย นพนภคกลายเป็นอัมพาต บริษัทคอมพิวเตอร์มาวางระบบที่ กอง มุนินทร์มาแสดงตัว เจนภพจึงได้รู้ว่ามุนินทร์ไม่ใช่มุตตา ทุกคนงุนงง เนตรนภิสสะใจ เธอ เปิดเผยตัวพูดจาเยาะเย้ยนพนภค บอกเรื่องทั้งหมดว่าเป็นแผนการเธออย่างไร นพนภคกลับเย็นลงที่รู้ว่าเจนภพไม่ได้ทรยศและเริ่มสำนึกกรรม เธอกดอินเตอร์คอมให้เนตรนภิสพูดออกอากาศ นภางค์ กับเจนภพไต่ยีน นภางค์จึงตัดขาดเนตรนภิส

มุนินทร์ลางานกลับเพชรบูรณ์ วิกิจตามไปพยายามหาบ้านเธอ เจอ หมอบี หมอบี พาวิกิจไปเจอมุนินทร์ มุนินทร์พาวิกิจไปยังหลุมศพมุตตา วิกิจสะเทือนใจสุดขีด วิกิจส่งข่าวมาหา เจนภพ เจนภพเสียใจมาก เขาไปบอกนพนภคเล่าเรื่องทั้งหมด เรื่องมุตตาท้องฆ่าตัวตาย การแก้แค้นของมุนินทร์ นพนภคได้สติขอโหสิกรรม ทุกคนเดินทางไปงานศพ ขอโหสิกรรมซึ่งกันและกัน วิกิจบอกรักมุนินทร์ขอคืนดี แต่มุนินทร์คิดว่าเป็นแค่ความรับผิดชอบเธอปฏิเสธ มุนินทร์เจอบุคคลหมายขอโหสิกรรมของมุตตาต่อเธอ มุนินทร์ร้องไห้ เพราะมุตตาผู้โง่เขลากลับรู้จักคำนี้ก่อนเธอ นานัก รัชนกมาขอเงินเนตรนภิส ถูกเนตรนภิสขับไล่ รัชนกจึงเปิดโปงว่า อมร สามีสเนตของเธอ กับ พงศกร เพื่อนสนิทคือคู่แค้น เนตรนภิสกลับบ้านเห็นภาพดำดาหัวใจสลาย สูญสิ้นทุกสิ่ง เวลาผ่านไปมุนินทร์ยังคงคิดถึงวิกิจ ก็นั่งหนึ่งเธอฝันถึงมุตตา โดยมุตตามาขอให้เธอให้อภัยวิกิจ ลูกศรวางแผนกับวิกิจให้มาคุกเขาขอโทษเธออีกครั้งหนึ่ง คราวนี้มุนินทร์ยอมรับ วิกิจบอกว่าสำหรับมุตตาเขามีแค่ความเป็นเพื่อน แต่กับมุนินทร์เขาหลงรักเธอแต่แรกเห็น ตั้งแต่ยังไม่รู้ว่ามุนินทร์อยู่ในโลกนี้ด้วยซ้ำ

ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา

จากการศึกษาพบว่าปัญหาสังคมประกอบด้วยปัญหาต่างๆดังนี้

1. ปัญหาด้านครอบครัว
2. ปัญหาด้านการศึกษา
3. ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง
4. ปัญหาสารเสพติด
5. ปัญหาอาชญากรรม
6. ปัญหาความยากจน
7. ปัญหาด้านความเชื่อ

1. ปัญหาด้านครอบครัว

ละครเรื่องแรงเงาเป็นละครที่ได้รับความนิยม เนื่องจากเนื้อหาในละครสามารถสะท้อนภาพปัญหาครอบครัวและตีแผ่ความเป็นจริงในความเป็นมนุษย์ออกมา เป็นการสะท้อนภาพเรื่องราวของปัญหาครอบครัวที่สามารถเกิดขึ้นได้จริงกับคนทั่วไป เช่นเรื่องปัญหาครอบครัวในด้านการขาดความซื่อสัตย์ ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ปัญหาแรงกดดันจากใจ ปัญหาเรื่องการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับลูกๆที่ต้องเห็นพ่อแม่ทะเลาะกันจนทำให้เกิดปมด้อยทำให้มีผลด้านลบต่อพฤติกรรม ดังนี้

1.1 ปัญหาการนอกใจคู่สมรส

ปัญหาการนอกใจ คือความไม่ซื่อสัตย์ในชีวิตสมรสเป็นสาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งของความล้มเหลวในชีวิตการแต่งงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน หรือเรื่องคู่สาวกับบุคคลอื่น ชีวิตสมรสที่มีความสุขควรอยู่กันอย่างเปิดเผยทั้ง 2 ฝ่าย มีความจริงใจซึ่งกันและกัน เพราะสิ่งที่ตามมาภายหลังของการขาดความซื่อสัตย์ก็คือ ความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน จนกลายเป็นสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในที่สุด

ปัญหาการนอกใจ ปัญหาสามีและภรรยาการนอกใจเป็นปัญหาที่สร้างความทุกข์ ความขมขื่น และความคับแค้นใจให้คู่สมรสเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในละครเรื่องแรงเงาได้สะท้อนเรื่องราวปัญหาในครอบครัวที่มาจากปัญหาการนอกใจของสามี ผ่านตัวละคร เจนภพ การที่เจนภพเป็นผู้ชายเจ้าชู้มากรักนั้น มีปัจจัยมาจากในวัยเด็กเขาได้เห็นพฤติกรรมการนอกใจภรรยา การมีภรรยาหลายคนมาจากปู่และพ่อ ซึ่งเป็นบุคคลที่เขาเคารพ เจนภพจึงมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีภรรยาหลายคน ว่าเป็นการแสดงถึงอำนาจ เจ้าเสน่ห์ มีความเป็นผู้นำ ดังนั้นเจนภพจึงได้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรม ประกอบกับภรรยาของเจนภพคือคนพนา เป็นผู้หญิงเก่งสามารถหาเงินได้มากกว่าเจนภพ มีนิสัยชอบข่มสามี ไม่ให้ความเป็นผู้นำกับเจนภพ แม้ว่าเขาจะมีอาชีพรับราชการหน้าที่การงานเป็นถึงผู้อำนวยการ แต่เจนภพก็ไม่เคยได้รับการเคารพจากลูกน้องอย่างจริงจังเพราะคนพนาจะเข้ามาบงการลูกน้องแทนเขา ลูกน้องส่วนใหญ่จึงเกรงใจคนพนามากกว่าเจนภพ แม้แต่ลูกๆก็ไม่ได้ให้ความเคารพและไม่คิดว่าพ่อคือผู้นำเลยแม้แต่น้อย เนื่องจากคนพนามักจะด่าว่าเจนภพให้ลูกๆฟังจนลูกหมดความเคารพผู้เป็นพ่อ

ดังนั้นเมื่อมีผู้หญิงเข้ามาเกี่ยวพัน และผู้หญิงพวกนี้ก็เห็นเขาเป็นผู้นำและยกย่องเขา เจนภพจึงคบผู้หญิงพวกนั้นแบบเมียน้อยเสมอ เพราะเขาไม่เคยได้รับการยกย่องจากคนพนาเลยแม้แต่ครั้งเดียว เจนภพแม้จะปิดบังเรื่องมีเมียข้อยู่ไว้แต่ก็จะโดนคนพนาสืบรู้และตามอาละวาดด่าทอตบตีจนต้องเลิกกันไปทุกราย จนกระทั่งเจนภพได้รับกับมุตตดาหญิงสาวที่บูชาความรัก แต่เจนภพก็ทำลายมุตตดาจนต้องฆ่าตัวตายพร้อมกับลูกในท้องของเธอ ความเจ้าชู้ของเจนภพสร้างความเจ็บปวดให้กับผู้หญิงหลายคน ไม่ว่าจะป็นตัวนพนา มุตตดา และมุนินทร์ที่ต่อเสียน้องสาวไป

เรื่องราวในละครเรื่องแรงเงามาจากปัญหาการนอกใจ ความไม่รู้จักพอของเจนภพ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการนอกใจ การไม่ซื่อสัตย์ต่อภรรยา เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในครอบครัวเรื่องอื่นๆตามมา เช่น การไม่ให้เกียรติสามี การที่ลูกๆ หรือลูกน้องได้บังคับไม่ให้ความเคารพเพราะรังเกียจพฤติกรรม เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าสังคมส่วนใหญ่คิดว่าการนอกใจเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรมไม่น่ายกย่อง และบุคคลที่กระทำพฤติกรรมแบบนี้ก็จะถูกมองว่าเป็นคนที่มักมาก ไม่ซื่อสัตย์ต่อภรรยา เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้กับลูกๆ

เหตุการณ์และบทสนทนา

แม่ของนพณา: นึกยังงี้ ถึงปล่อยตัวแกไปแรดอีกละ

นพณา: ตัวติดกันมาสองอาทิตย์ละคะ ปล่อย ปล่อยบ้าง

เนตรนภิส: แล้วเป็นไงบ้างคะ ญี่ปุ่น

นพณา: ร้อน ร้อน กว่าเมืองไทยไอ้เราก็นึกว่าจะหนาว

แม่ของนพณา: ร้อนหรือ แล้วทำไมหน้าตาแกถึงได้อัมเอิบได้น้ำได้เนื้อ

แบบนี้ละ หรือว่า

นพณา: คุณแม่ยังกับไปฮันนี่มูลเลยคะ ชื่นกเป็นนกก ชี้ไม่เป็นไม้

แม่ของนพณา: ก็แน่ละซิฟังจะหมดเรื่องกับแม่อุบาสิกาเคร่งศีลนั้นมา

นพณา: นี่คุณแม่อย่าไปพูดถึงเรื่องนี้ได้มัยคะ หนูเคยใส่ซองให้มันตั้งห้า

พัน คิดแล้วเจ็บใจจริงๆ แต่ภพก็สาบานกับพระพุทธรูปไฉนบุทลี แล้วนะคะจะเลิกนิสัยเดิมนะ จะเลิกมีดอกส้ม ดอกชมพูให้หนูต้องเดือนร้อนใจ

แม่ของนพณา: โธ่ แม่่นภา แม่คนสื่อ ตัวแกเนี่ยนะ สาบานจนถึงศักดิ์สิทธิ์

เลิกรับแล้ว

นพณา: ครั้งนี้อาจจะจริงก็ได้นะคะคุณแม่ ภพเองเขาก็รู้ว่าเขาเริ่มแกแล้ว

เนตรนภิส: พี่ภพหรือคะ แก่ ไม่แก่หรือคะดูเด็กกว่าพี่นภาตั้งเยอะ

นพณา: นี่แกเหล่ตัวฉันอยู่หรือ

เนตรนภิส: หนูไม่ใช่ น้องเมียในตำนานนะคะ ตัวหนูทั้งแสนดีทั้งหล่อ พี่ภพ

เนี่ยหนูไม่รับประทานหรือคะ

แม่ของนพณา: ที่จริงก็จริงของมันนะ นกีสงานการก็ไม่มีทำ ทำอะไรก็เง็ง

สู่แกไม่ได้สักอย่าง ก็มีแต่นายอมรเนี่ยแหละที่ดีกว่าตัวแก

จากเหตุการณ์และบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมภายนอกใจของเจนภพทำมาหลายครั้งจนนับไม่ถ้วน เป็นที่เอือมระอาของครอบครัวนพณาอย่างมาก แม่และน้องสาวต่างรู้ถึงพฤติกรรมนอกใจของเจนภพจน แม้ว่าเจนภพจะนอกใจนพณาหลายต่อหลายครั้ง แต่นพณาก็ให้อภัยเจนภพได้ทุกครั้งเนื่องจากนพณาโทษว่าผู้หญิงต้องการเงินจากเจนภพจึงเข้ามาช่วยจนเจนภพ เจนภพไม่ได้ตั้งใจที่จะนอกใจตน

สาเหตุของปัญหาการนอกใจที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา นพณาประสบกับพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ของเจนภพหลายต่อหลายครั้ง และเมื่อจับได้นพณาก็จะอาละวาดและจะโทษว่าเป็นความผิดของผู้หญิงพวกนั้น ว่าต้องการรวยจึงเข้าหาเจนภพ การนอกใจของเจนภพมีปัจจัยมาจากการที่เขาไม่ทันคิดพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการมีภรรยาหลายคนว่าเป็นเรื่องของการ

แสดงอำนาจ เนื่องจากปู่และพ่อของเจนภพที่เป็นถึงพระยาก็มีภรรยาหลายคน เจนภพจึงมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีภรรยาหลายคนว่าเป็นเรื่องที่ดีประกอบกับเจนภพคิดว่าตนเองเป็นคนมีเสน่ห์ และผู้หญิงที่เจนภพไปยุ่งด้วยมักจะเทิดทูลและเชื่องฟัง ให้ความเป็นผู้นำกับเจนภพ ซึ่งต่างจากการที่นพนาภาปฏิบัติกับเจนภพที่มักจะไม่ให้เกียรติทั้งต่อหน้าหรือลับหลังคนอื่น ทำให้เจนภพต้องไปหาผู้หญิงอื่นเพื่อต้องการการยอมรับความเป็นผู้นำของเขา

1.2 ปัญหาครอบครัวแตกแยก

ความหมายของครอบครัวแตกแยก (broken home) คือ ภาวะผิดปกติของครอบครัว จากการที่สมาชิกกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น ละเลย ละทิ้ง ไม่อาจทำหน้าที่ให้ครอบครัวได้อย่างปกติ ฯลฯ จนเกิดผลให้สมาชิกเดือดร้อนเสียหายทางร่างกาย และ หรือทางจิตใจ หรือในที่สุดเกิดสภาวะล่มสลายของครอบครัว (สุพิศวง ธรรมพันทา 2546, น.213)

ปัญหาครอบครัวแตกแยกในละครแรงเงา มีปัจจัยมาจากความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ค่านิยม และทัศนคติแบบผิดๆของเจนภพ เจนภพมีค่านิยมและทัศนคติ เรื่องการมีภรรยาหลายคนแสดงถึงความอำนาจ ซึ่งเป็นสิ่งที่เขาต้องการเพราะการที่เจนภพมีภรรยาอย่าง นพนาภาที่เป็นหญิงสาวที่จัดได้ว่าสมบูรณ์แบบ สวย รวย เก่ง ทำให้เขาไม่สามารถมีอำนาจในบ้านได้ ทำให้เจนภพแสวงหาความต้องการนี้จากผู้หญิงคนอื่น ด้านนพนาภาเป็นภรรยาที่ไม่ให้เกียรติสามี มีการตำหนิเรื่องความเจ้าชู้และเรื่องรายได้อยู่หลายครั้ง โดยการตำหนิของนพนาภาคือการตำหนิต่อหน้าลูกๆ คนรับใช้ และลูกน้องที่ทำงาน ทำให้คนต่างๆเหล่านี้ไม่ค่อยเกรงใจเจนภพเท่าที่ควร และแม้ว่านพนาภาต้องเสียใจกับพฤติกรรมนอกใจ เพราะจับได้ว่าสามีไปมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงคนอื่น แต่นพนาภาก็ให้อภัยทุกครั้ง ยิ่งทำให้เจนภพไม่เกรงกลัวหรือละอายใจกับสิ่งที่เขาทำลงไป

นพนาภาหาทางแก้ไขปัญหาเรื่องการนอกใจของสามีแบบผิด คือการตามเฝ้าสามี จนสร้างความปั่นป่วนที่ทำงานของเจนภพ การแก้ปัญหาของนพนาภาเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ การแก้ปัญหาที่ดีคือการพูดคุยกันให้เข้าใจ กล่าวคือเมื่อเกิดปัญหานพนาภาควรพูดคุยด้วยเหตุผลของพฤติกรรมนอกใจแบบนี้จะส่งผลเสียอย่างไรบ้าง ไม่ใช่การตำหนิคำทอให้อีกฝ่ายรู้สึกอับอายต่อหน้าคนอื่น

นพนาภาเป็นคนเจ้าอารมณ์ จี้หึง และขาดความรับผิดชอบในการเอาใจใส่เลี้ยงดูลูก สาเหตุที่นพนาภาเป็นแบบนี้มีปัจจัยมาจากการเลี้ยงดูในวัยเด็ก พ่อแม่ของนพนาภามีฐานะดีเลี้ยงดูอย่างตามใจ และมักจะใช้เงินแก้ไข้ปัญหา นพนาภาเติบโตมากับน้องสาวที่เป็นเหมือนลูกไล่ ค่อยรองรับอารมณ์มาตั้งแต่เด็ก นพนาภาเป็นคนเจ้าอารมณ์และชอบระบายอารมณ์ด้วยการทำลายข้าวของ ปากร้ายชอบตำหนิลูกน้องสาวต่างๆของตัวเอง เมื่อนพนาภามีปัญหาเกี่ยวกับใครจะชอบจ้างคนไปลอบทำร้าย มุตตาและมุรินทร์ก็เคยตกเป็นเหยื่อ นพนาภามีปมด้อย คือพฤติกรรมนอกใจของ

เจนภพ ดังนั้นเพื่อความสมบูรณ์แบบทำให้เห็นพจนภาคต้องการที่จะเอาชนะเจนภพในเรื่องความเจ้าชู้ให้ได้ จนละเลยการอบรมเลี้ยงดูลูก

จนลูกๆของนพนภาและเจนภพกลายเป็นเด็กมีปัญหา ต้องลูกสาวคนโตเป็นที่รักของเจนภพ แต่นพนภากลับไม่รักลูกคนนี้เพราะเหมือนว่าเกิดมาเพื่อแย่งความรักจากเจนภพไป นพนภาก็จะให้ความรักและรางวัลกับต่อมากกว่า ต่อเป็นเด็กผู้ชายที่รักแม่มาก ต่อมีปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศซึ่งเป็นผลมาจากการเลี้ยงดู สาเหตุเพราะต่อสงสารแม่ที่ถูกพ่อนอกใจทำให้แม่เสียใจหลายครั้ง จนกลายเป็นปัจจัยที่ทำให้เขาเป็นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศชอบเพศเดียวกัน ส่วนต่อมลูกสาวคนเล็กแม่จะได้รับความรักจากพ่อและแม่ แต่พ่อและแม่ก็ไม่ได้เลี้ยงดูและเอาใจใส่อย่างเพียงพอ เพราะทั้งพ่อและแม่ต่างคิดถึงแต่เรื่องของตัวเอง ต่อจึงใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับพี่เลี้ยงและการดูทีวี จึงมักนำคำพูดในทีวีมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้กลายเป็นเด็กแค้นแค้น มักจำคำพูดหยาบคายจากในละครมาพูด เป็นเด็กเจ้าอารมณ์ซึ่งมีตัวอย่างมาจากแม่ นพนภาชอบแสดงอารมณ์รุนแรงระบายอารมณ์ด้วยการขว้างปาข้าวของ ต่อเห็นจึงเลียนแบบพฤติกรรมขว้างปาข้าวของ เป็นเด็กที่ที่อารมณ์รุนแรง ปัจจัยที่ทำให้ลูกๆทั้ง 3 มีอุปนิสัยและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมาจากการเลี้ยงดูของพ่อและแม่

จากปัญหาครอบครัวของเจนภพและนพนภา เป็นการสะท้อนให้เห็นการใช้ชีวิตคู่ที่ขาดหลักการครองเรือนที่ดีทำให้ส่งผลกระทบต่อตนเองและลูกๆ เมื่อพ่อแม่มีปัญหากัน ลูกก็มักจะขาดการเอาใจใส่ และเวลาที่พ่อแม่ทะเลาะกันก็มักจะประจานกันให้ลูกๆได้ยิน เมื่อลูกได้ยินได้รับรู้ถึงพฤติกรรมไม่เหมาะสมทั้งของพ่อและแม่ ทำให้เกิดความรังเกียจพฤติกรรมหรือการกระทำนั้นเป็นต้นเหตุในการเปลี่ยนทัศนคติ จึงหันไปพึ่งยาเสพติด หรือคบเพื่อนที่ไม่ดี มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เช่น ในฉากละคร นพนภาภรรยาของเจนภพ ที่มักจะจับได้ว่าสามีนอกใจหลายครั้ง และคำว่าให้ลูกๆ ได้ยินถึงพฤติกรรมไม่เหมาะสมของพ่อจนลูกไม่เคารพพ่อ

เหตุการณ์และบทสนทนา

นพนภา: ใจคุณมานั่งทำอะไรมิดๆ ค่ะ

เจนภพ: เปล่า พึ่งกลับมาหอรอครับ

นพนภา: ค่ะ ไปทำงานเลี้ยงลูกเลี้ยงผีว่กว่าจะเสร็จก็คอนคิน เหนื่อยสายตัวแทบขาด ทำไมคะเห็นหน้าเมียแล้วมันอ่อนอกอ่อนใจขนาดนั้นเลยหรอ

เจนภพ: เปล่า ผมอยากอยู่เฉยๆ

นพนภา: จะเพิ่งกสิณให้นางนั้นมันกลับมาขังใจหรอ

เจนภพ: อย่าเริ่มนะ

นพนภา: ที่ผิวคนอื่นเขาไม่เห็นจะมีเรื่องแบบนี้กันเลย

เจนภพ: ผู้ชายมันก็เหมือนกันทุกคน ผมเองไม่ใช่คนเริ่ม ขายเด็กนั่นอะเป็นคนเริ่ม เขาให้ทำผม ผมก็สนองเท่านั้นเอง

นพนภา: ก็ดี สมสู่กันไม่เลื้อก

เจนภพ: พูดยอะไรให้เกียรติกันบ้างนะ

นพนภา: คุณมีเกียรติกับเขาด้วยหรือ ฉันอยากจะรู้ว่าอีเด็กนั่นมันคิดยังไง มันอยากจะรวยทางลัดโดยการเป็นเมียหน่อย แล้วถ้ามันรู้ละ ว่าคุณมีแค่เปลือกเกาะเมียกินอยู่ทุกวัน มันยังจะเอามั้ย

สาเหตุของปัญหาครอบครัวแตกแยกที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงามาจากพ่อแม่ที่ไม่มีจริยธรรมในการครองเรือนที่ดี พ่อไม่ซื่อสัตย์ต่อแม่ แม่ที่มีอารมณ์รุนแรงชอบอาละวาดพุดจาหยาบคาย พ่อแม่ไม่มีเวลาเลี้ยงลูกอย่างใกล้ชิด ประกอบกับพ่อแม่ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูก มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทั้งคู่ ลูกหันหน้าพึ่งคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ทำให้มีการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาด ครอบครัวขาดความอบอุ่นลูกอึดอัดเมื่ออยู่ที่บ้านซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกขึ้น

1.3 ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว

สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล (2552) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นๆที่อาศัยรวมอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยมีการปฏิสัมพันธ์ การพูดคุยการแสดงออกซึ่งความรักและทำกิจกรรมอื่นๆร่วมกัน ซึ่งมีทั้งสัมพันธภาพประกอบดีแลพไม่ดี

ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวสร้างได้โดยการสื่อสารที่ดีต่อกัน มีเวลาอยู่ด้วยกันอย่างคุ้มค่า แบ่งปันใส่ใจกันและกัน การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันภายในครอบครัวเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้คนในครอบครัวมีความรัก ความผูกพัน มีความเข้าใจอกภัยให้กัน และช่วยเหลือเกื้อกูลกันเมื่อยามต้องเผชิญปัญหาอุปสรรค ก่อให้เกิดเป็นครอบครัวที่อบอุ่น ซึ่งในละครเรื่องแรงเงาสะท้อนภาพครอบครัวของมุตตาและมุนินทร์ที่มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกัน ทำให้มุตตากับมุนินทร์ไม่สนิทกันเหมือนพี่น้องคู่อื่น เนื่องจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่แสดงถึงความลำเอียง มักจะแสดงความรักกับลูกที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจมากกว่าลูกที่จะทำให้เกิดปัญหา ซึ่งการเลี้ยงดูแบบนี้ส่งผลให้พี่น้องเกลียดชังกัน มีการนำลูกมาเปรียบเทียบกัน จนกลายเป็นคู่แข่ง ไม่เกื้อหนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นสาเหตุที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องทำให้ไม่สนิทและรักใคร่กัน

การที่มุตตาและมุนินทร์กลายเป็นพี่น้องที่ไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะในวันเด็กมุตตาจะได้รับความรักจากพ่อแม่มากกว่ามุนินทร์เพราะ มุตตาเป็นเด็กหน้าตาน่ารัก หัว

อ่อน ว่านอนสอนง่าย ไม่สู้ใครเห็นก็จะรัก ในวัยเด็กมุตตาจึงได้รับความรักและความเอ็นดูจากพ่อแม่มากกว่ามุนินทร์ ที่เอาแต่เล่นจนจนตัวดำ มอมแมม ซน คือ แข็งกระด้าง ไม่ยอมใคร เจ้าคิดเจ้าแค้น จึงไม่เป็นที่รักของพ่อและแม่ มุนินทร์มักจะถูกตีถูกด่าเป็นประจำเพราะนิสัยที่ไม่ยอมคน ไม่ชอบให้ใครเอาเปรียบ จึงมักทะเลาะกับคนที่คิดจะมาเอาเปรียบอยู่เสมอ ทั้งพ่อและแม่ต่างหนักใจในพฤติกรรมของมุนินทร์ที่ต่างจากมุตตาที่น่ารักเรียบร้อย พ่อแม่ก็นำมุตตามาเปรียบเทียบกับมุนินทร์เสมอ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างมุตตากับมุนินทร์เป็นอย่างมาก แต่มุนินทร์ก็ไม่สนใจ มุนินทร์จึงมุ่งมั่นในเรื่องการเรียน แต่ความทรงจำในวัยเด็กก็เป็นปมจนทำให้มุนินทร์จำเรื่องราวในวัยเด็กมาได้จนโต เหตุการณ์ก็มาพลิกผันเมื่อมุตตาทำบ้านไฟไหม้ แต่มุนินทร์มีเงินเก็บที่สามารถมาช่วยแม่ซ่อมแซมบ้านได้ สร้างความภูมิใจให้พ่อแม่ ประจวบกับมีหมอดูมาทำนายว่ามุนินทร์จะเป็นที่พึ่งให้กับพ่อแม่ได้ ส่วนมุตตาจะทำให้เสื่อมเสียให้อับอายเพราะจะท้องไม่มีพ่อ เหตุการณ์นี้เป็นจุดเปรียบที่ทำให้มุนินทร์ได้รับความรักมากกว่ามุตตา และได้รับการยกย่องที่สามารถหาเงินมาได้มาก ทำให้พ่อแม่ได้ทำสวนดอกไม้และส่งมุตตาเรียนจนจบปริญญาตรี

เหตุการณ์และบทสนทนา

มุนินทร์เล่าเหตุการณ์ในวัยเด็กให้กับลูกศรเพื่อนสนิทฟัง

ลูกศร : เอาละได้เวลาที่เธอต้องเล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ฉันฟังแล้ว เท่าที่เธอเล่าให้ฉันฟังล่าสุด เธอกับตาเกลียดชังหน้ากัน ตาเป็นลูกรักส่วนเธอเป็นลูกชัง

มุนินทร์ : ใช่แม่แต่ป่านี มีแต่คนรักมุตตาไม่มีใครรักมุนินทร์เลย ฉันเป็นลูกชังโตมากับการทุบตี เสียงคำประมาทขาดหน้าว่าต้องเอาตัวไม่รอด ทำให้ฉันคือดิง แข็งกระด้าง เจ้าคิดเจ้าแค้น สิ่งที่หล่อเลี้ยงชีวิตไว้ก็คือ ฉันเป็นเด็กหัวดีเรียนเก่งมาก เรียนเร็วกว่าตาถึง 2 ชั้น แล้วยังเป็นนักกีฬาของโรงเรียน แต่ตาคือดาวโรงเรียน เป็นนางสงกรานต์ นางนพมาศ เป็นกุลสตรีที่เกือบศูนย์พันธุ้ไปจากเมืองไทยแล้ว ตามีเด็กผู้ชายติดเกลียว รวมทั้งหมอบีที่ฉันแอบชอบมันด้วย และแล้ววันหนึ่งวันที่เปลี่ยนชีวิตเราสองคนก็มาถึง ตาทำครัวอยู่แล้วหมอบีก็มาหา (ตาออกมาคุยกับหมอบีจนลืมปลาที่ทอดอยู่ในกระทะ ไฟไหม้ครัวกับหน้าร้านเสียหาย มุนินทร์เป็นคนประหยัดเกือบเงินจึงได้เอาเงินที่เก็บไปให้พ่อกับแม่ซ่อมร้าน) แต่ที่ซ้ำเติมไปกว่านั้น แม่ถือว่าดวงตก วิธีแก้ของแม่ก็คือการหาหมอดูมาทำพิธีสะเดาะเคราะห์แล้วแม่ก็ให้ทำนาย โชคชะตาวิชาของคนที่ทั้งบ้าน (หมอดูทักว่าพ่อแม่จะได้พึ่งพามุนินทร์ ส่วนมุตตาจะเสียคนเพราะผู้ชาย และจะท้องไม่มีพ่อ) แล้วมันยังทำให้แม่เชื่อคำทำนาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ว่าตาจะเสียคนเพราะผู้ชาย นับจากนั้นตาก็ปิดกั้นตัวเองจากผู้ชายทุกคน ตาไม่รู้จักผู้ชาย ไม่ว่าจะเลวหรือดี ตาไม่รู้ว่าธาตุแท้ของผู้ชายมันเป็นยังไง นอกจากในนิยาย โรแมนเท่านั้น มาเรียนดีในกรุงเทพฉันทกับตาก็แทบไม่ได้ติดต่อกันอีกเลย

ลูกศร: แล้วเธอกับฉันก็ไปเรียนต่อโทที่นิวยอร์ก แล้วเธอก็รับจ๊อบทำงานทุกอย่างอย่างคนบ้า

มุนินทร์: ไซ่ คนมันกลัวจน แต่ปีเดียวฉันก็เก็บเงินได้ก้อนใหญ่ ฉันให้พ่อกับแม่เลิกทำร้านกาแฟหันมาทำไร้ดอกไม้ แล้วก็ขายออกไปทุกปี พอตาเรียนจบฉันก็บ่งการให้ตากลั้บมาทำไร้ดอกไม้ แต่ตาทนไม่ไหวแล้วก็อยากจะพิสูจน์ว่าตัวเองก็สู้ชีวิตเหมือนกัน ในที่สุดตาก็ได้งานเป็นข้าราชการตัวเล็กๆในกองกองหนึ่ง ที่มีผู้อำนวยการกองเป็นชาตานในปราบเทพบุตร

ลูกศร : นั่นก็คือคุณเจนภพอาของคุณวิกิ

มุนินทร์ : แล้วตาก็ถูกชาย โฉดชั่วผู้นั้น หรอกเสียเงินเสียผู้เสียคน ตามคำทำนายของหมอดู คำทำนายที่มันจะไม่มันเป็นจริง ถ้าพ่อแม่ และฉันไม่ทำกับตาแบบนั้น

จากบทสนทนาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวของมุตตากับมุนินทร์มีผลมาจากการการเลี้ยงดูแบบผิดวิธี ของพ่อและแม่ แม้ว่ามุตตาและมุนินทร์จะเป็นฝาแฝดกันแต่ก็ไม่สนิทรักใคร่กันเหมือนพี่น้องคนอื่นๆ ทั้งคู่ถูกเลี้ยงเหมือนเป็นคู่แข่งกัน พ่อแม่มักจะนำมุตตาและมุนินทร์มาเปรียบเทียบกัน ถ้าลูกคนไหนทำให้เกิดความภาคภูมิใจหรือเป็นที่ให้พึ่งพาได้ก็จะได้รับความรักและการยกยอได้รับคำชม ส่วนคนที่ไม่สามารถทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ก็จะถูกด่าว่าและมักจะพูดจาเปรียบเทียบให้อีกคนเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ดังนั้นการที่ลูกคนไหนต้องการที่จะให้พ่อแม่รักมากและสนใจมากกว่า ก็จะต้องสร้างความภาคภูมิใจให้กับพ่อแม่ได้ ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุให้มุตตากับมุนินทร์ไม่สนิทกันเพราะการ โดยเปรียบเทียบว่าคนหนึ่งดีกว่าอีกคนเป็นการแสดงที่ทำร้ายจิตใจของผู้ถูกเปรียบเทียบให้ด้อยกว่า ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า และคิดว่าอีกฝ่ายเป็นคู่แข่งเป็นศัตรู ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัวของมุนินทร์ มุตตาและพ่อแม่ ที่ไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะทั้งมุตตาและมุนินทร์ไม่มีใครสนิทพอที่จะปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับพ่อแม่ได้ พ่อและแม่จึงไม่รู้เรื่องส่วนตัวของมุตตาและมุนินทร์ ซึ่งส่งผลให้มุตตาเลือกวิธีการแก้ปัญหาชีวิตที่ผิด โดยการฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหา

ในวัยเด็กมุตตามักจะได้รับความรักและการเอาใจใส่จากพ่อแม่และแม่มาเป็นพิเศษ เพราะมุตตามีนิสัยเป็นเด็กหัวอ่อน หน้าตาน่ารักใคร่ที่เห็นมักจะเอ็นดูและมักจะชม ทำให้พ่อและแม่เกิดความภาคภูมิใจ พ่อและแม่จึงมอบความรักและประคบประมงมุตตามากเป็นพิเศษ ในวัยเด็กของมุตตาเป็นวัยที่เธอได้รับความรักจากพ่อแม่มาก แต่เมื่อโตขึ้นมาเป็นสาวด้วยหน้าตาที่สวยงามน่ารักของเธอทำให้เป็นต้นเหตุให้หนุ่มๆมาชอบ และมีเรื่องชกต่อยกัน อีกทั้งมีหมอดูมาทำนายว่ามุตตาจะท้อง ไม่มีพ่อ สร้างความอับอายให้กับพ่อแม่ ดังนั้นทั้งพ่อและแม่จึงเลี้ยงมุตตาโดยไม่ให้ออกไปเจอโลกภายนอก ไม่ให้คบเพื่อนผู้ชาย มุตตาจึงเปรียบเสมือนไข่มุกในหีบ เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการแต่งตัวและอ่านนิยายรักจนเธอกลายเป็นผู้หญิงที่มีความเพ้อฝัน อ่อนต่อโลก รับแรง

กอดกันไม่ไหว ประกอบกับเมื่อมีปัญหาบุตรดาไม่สามารถปรึกษาพ่อ แม่และพี่สาวฝาแฝดได้เลย เพราะมุตตามักถูกเปรียบเทียบกับมุรินทร์ตลอดเวลา

มุรินทร์ในวัยเด็ก เป็นเด็กหัวดี เก่งชอบเล่นกับเด็กผู้ชาย และมักจะเรื่องกับเด็กผู้ชายที่มาเอาเปรียบมุรินทร์จะสู้ เป็นคนไม่ยอมคนถ้าตนไม่ผิดจะไม่ยอม ในวัยเด็กจึงไม่ได้ความรักจะพ่อและแม่ แต่มุรินทร์เป็นเด็กหัวดี เรียนหนังสือเก่งมาก จนความสามารถหาเงินได้จากการไปสอนพิเศษแล้วนำเงินมาช่วยสร้างบ้านใหม่จากที่โดนไฟไหม้ได้ ทำให้พ่อและแม่ภาคภูมิใจ และมีข้อเปรียบเทียบระหว่างมุตตา มุรินทร์สร้างความภาคภูมิใจให้พ่อและแม่มากขึ้นเรื่อยๆ มุรินทร์ได้ทุนไปเรียนต่อต่างประเทศและได้ทำงานสามารถเก็บเงินส่งมาให้พ่อแม่เปิดไร้ดอกไม้ขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ สร้างความภาคภูมิใจให้กับพ่อและแม่เป็นอย่างมาก มุรินทร์ประสบความสำเร็จในชีวิตเพราะเป็นคนมุ่งมั่น มีความตั้งใจการทำงานหรือเรียนหนังสือ เป็นคนไม่ยอมคน เจ้าคิดเจ้าแค้น

มุรินทร์มักได้รับคำชื่นชมจากพ่อและแม่ส่วนมุตตาจะไปรับคำพูดเปรียบเทียบ และข้อเสียของเธอตลอดเวลา สร้างความน้อยใจให้กับมุตตาเป็นอย่างมาก มุตตาก็คิดที่จะออกไปเผชิญโลกด้วยตนเองแต่กับถูกหลอกและท้องไม่มีพอกับมา หนีปัญหาด้วยการฆ่าตัวตายเพราะกลัวว่าพอกับแม่จะอายคนอื่น เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า การที่มุตตาฆ่าตัวตายเพราะนี้ ความอับอาย เป็นผลมาจากการที่มุตตากลัวว่าพ่อและแม่ของเธอจะอายชาวบ้าน เพราะมุตตามักจะได้ยินเรื่องที่ลุ่มเหลวของคนอื่นแล้วพ่อแม่ของเธอมักพูดจาหรือแสดงทัศนคติที่ไม่ดีออกมา ทำให้มุตตากลัวและคิดแก้ปัญหาแบบผิดๆ มุตตาเติบโตมาโดยไม่สนิทกับพ่อแม่และพี่สาวฝาแฝดจึงทำให้ไม่กล้าปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวและคิดแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ด้วยเหตุนี้เป็นสาเหตุทำให้มุรินทร์รู้สึกผิดและกลับไปแก้แค้นให้กับน้องสาวฝาแฝด มุรินทร์เป็นคนเจ้าคิดเจ้าแค้นประกอบกับความรู้สึกผิดจึงกลับแก้แค้นกับคนที่ทำให้มุตตาดองตาย การกระทำของมุรินทร์เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อตอนที่มุตตามีชีวิตอยู่มุรินทร์ไม่ได้แสดงความรักหรือการเป็นพี่ที่ดีที่ต้องปกป้องดูแลน้องเมื่อมุตตาเกิดปัญหาและคิดแก้ปัญหาด้วยการฆ่าตัวตายทำให้เกิดความสำนึกผิดและคิดที่จะกลับไปแก้แค้น การกลับไปแก้แค้นเกือบทำให้มุรินทร์รับอันตรายถึงชีวิตหลายครั้งและเมื่อแก้แค้นสำเร็จในตอนจบต่างก็ไม่มีใครได้รับชัยชนะ ต่างต้องผิดหวังและรับโทษที่ทุกคนก่อนขึ้น

สาเหตุของปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว มาจาก การอบรมเลี้ยงดูลูกแบบผิดๆ พ่อแม่ไม่ให้ความอบอุ่นกับลูก เมื่อลูกทำผิดไม่ว่าเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ก็จะด่าว่าทุบตีไม่มีการอบรมสั่งสอนที่ใช้เหตุผลมาแก้ปัญหา เมื่อลูกประสบปัญหาในชีวิตไม่ว่าเรื่องใดก็ไม่กล้าที่จะปรึกษาพ่อแม่ เนื่องจากกลัวว่าพ่อแม่จะด่าว่าทุบตี ลูกจึงขาดที่พึ่งและคิดแก้ปัญหาต่างๆเอง ด้วยสาเหตุนี้ทำให้มุตตาและมุรินทร์จึงไม่สนิทกับพ่อแม่

ส่วนปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องระหว่างมุตตาและมุรินทร์ มาจากการที่พ่อแม่มักนำมุตตาและมุรินทร์มาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เห็นความแตกต่าง จุดเด่นและจุดด้อยของอีกฝ่าย เพื่อให้คนที่ด้อยกว่าพัฒนาตนเอง แต่ในความเป็นจริงแล้วเด็กจะไม่ได้มองถึงความหวังดีของพ่อแม่ว่าเปรียบเทียบเพื่อให้พัฒนาตนเองให้เก่งเท่าพี่หรือน้อง แต่กับยึดเป็นปมด้อยของตนเองว่าตนเองไม่เก่งเท่าพี่หรือน้อง ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับพี่หรือน้องของตนเอง จึงทำให้เด็กคิดว่าพี่หรือน้องเป็นคู่แข่ง ซึ่งสาเหตุนี้ที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องอย่างมาก ความสัมพันธ์ระหว่างมุตตาและมุรินทร์จึงไม่ดีนัก ซึ่งในความเป็นจริงแล้วคนเราทุกคนมีศักยภาพหรือพื้นฐานมาไม่เหมือนกัน การยอมรับและเข้าใจในสิ่งที่ถูกแต่ละคนเป็นเป็นเรื่องที่สำคัญ

1.4 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง

ความสัมพันธ์ของพี่น้องนั้นอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์ของสถาบันครอบครัวเป็นหลัก การทำความเข้าใจพัฒนาการของครอบครัวจึงช่วยสร้างความเข้าใจในมิติการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์พี่น้องซึ่งมีลักษณะเป็นพลวัตควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงของครอบครัว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่พี่น้องจะเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับโครงสร้างทางครอบครัวที่ตนดำรงอยู่ (Hill and Hansen, 1960 อ้างถึงในสถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล 2552: 76)

ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องย่อมเกิดขึ้นเมื่อบิดามารดาให้กำเนิดบุตรคนที่ 2 และคนต่อๆ มา สัมพันธภาพระหว่างพี่น้องจะดีหรือไม่ จะแนบแน่นเพียงใดขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ในครอบครัวอันประกอบด้วยความสัมพันธ์พื้นฐานและลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ถ้าบิดามารดามีสัมพันธภาพประกอบดีต่อกัน ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรัก ความเข้าใจ และให้ความยุติธรรมตลอดจนเสริมสร้างความรักใคร่ระหว่างพี่น้อง สัมพันธภาพระหว่างพี่น้องย่อมดำเนินไปด้วยดี มีความรักใคร่ช่วยเหลือป้องกันซึ่งกันและกัน แต่อย่างไรก็พี่น้องอาจมีการอิจฉาแข่งขัน หรือทะเลาะเบาะแว้งเกิดขึ้นได้ อย่างน้อยที่สุด บุตรบางคนอาจจะสร้างความน้อยใจไว้เสียๆ บิดามารดาควรใช้เวลาเอาใจใส่และใช้ความอดทนในการทำความเข้าใจกับเหตุการณ์ต่างๆ ในครอบครัว เพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีระหว่างบุตรด้วยกัน (สมพงษ์ ธนัญญา 2540 อ้างถึงใน อรรถรรณ ชมชัยยา 2550: น.57)

ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องของนพนภากับเนตรนภิส เป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างความสัมพันธ์ของพี่น้องนั้น มาจากเนตรนภิสคิดว่าพ่อแม่รักนพนภามากกว่า เพราะ นพนภิสเป็นคนที่มีสมบุรณ์แบบ รูปร่างหน้าตาสวย ฉลาด และประสบความสำเร็จในเรื่องการทำงาน หาเงินเก่ง ต่างจากเนตรนภิสที่เป็นลองกว่าในทุกๆ เรื่องยกเว้นเรื่องชีวิตครอบครัว

เนตรนภิศถูกนพนภาระบายอารมณ์ความโกรธด้วยการตบตี คำทอให้เจ็บใจหลายต่อหลายครั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก บวกกับปัจจัยภายในที่มีความอิจฉาริษยาที่สาวอยู่แล้วนั้น เนตรนภิศ ติใจกับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับนพนภ่าในทุกเรื่อง เพราะเนตรนภิศคิดว่าตนเองชนะที่สาวได้ เนตรนภิศรู้จุดอ่อนของนพนภ่าก็คือ เรื่องครอบครัว สามีที่เจ้าชู้อย่างเจนภพและลูกๆที่เป็นเด็กมีปัญหา เนตรนภิศจึงใช้เรื่องครอบครัวของนพนภ่ามาแก้แค้นนพนภ่า เพื่อต้องการเห็นที่สาวล้มเหลวในชีวิตบ้าง

เนตรนภิศเป็นตัวละครที่สร้างเรื่องราวให้บานปลาย เพราะต้องการตอบสนองความแค้นที่สะสมมาตั้งแต่เด็กที่มีต่อที่สาวของตน เนตรนภิศเส้าทำตัวเป็นผู้ช่วยนพนภ่าจนนพนภ่าไว้ใจเพราะเป็นน้องสาวแท้ๆ แต่เนตรนภิศกับเป็นคนที่แทงข้างหลังนพนภ่า

เหตุการณ์และบทสนทนา

เนตรนภิศมาหานพนภ่าที่โรงพยาบาล นพนภ่านอนลักษณะตัวอยู่เพราะเป็นอัมพาตเนื่องจากตกบันไดในตอนที่จะไปยิงมุนินทร์กับเจนภพตามแรงยุขงของเนตรนภิศน้องสาวแท้ๆ เนตรนภิศรอโอกาสที่จะเห็นนพนภ่าตกต่ำมานานแล้วจึงพยายามค่อยๆให้ครอบครัวของนพนภ่าแตกแยกและก็ได้สำเร็จ นพนภ่าต้องเป็นอัมพาต แต่กลับได้ครอบครัวที่อบอุ่น ลูกๆรักใคร่กันดี เจนภพก็เป็นสามีที่ดีไม่นอกใจดูแลนพนภ่าอย่างดี

เนตรนภิศ : ใจคะ นอนทำตาปริบๆอยู่ คิดอะไรอยู่หรือคะ แต่หนูรู้คะให้หัวที่เนีย คิดอยู่ได้แค่เรื่องเดียว หัวฉันอยู่ไหน หัวฉันหายไปไหน ก็ไปเมามัววามอยู่ใจคะ มีแค่น้องที่โง่งเง่าไม่เอาไหนเท่านั้นแหละ ที่มานอนเฝ้า เคยจิกหัวใช้ตั้งแต่เด็กจนโต จนถึงทุกวันนี้ก็ยังเป็นทาสผู้พักติ แต่วันนี้เป็นเลิกทา เพราะว่าพี่คะ เป็นอะไรไปคะ นี้ออกมาหรือคะ ถ้าอย่างนอนก็นอนจมกองอึกกองเขี้ยวต่อไปแล้วกัน เพราะว่าวันนี้ฉันพึ่งไปทำเล็บมา นี้อะ สวยมัย มองหาอะไรคะ หาแม่หรือคะ แม่ไม่มาหรือคะ เพราะว่ากำลังงวุ่นหาเงินมาทำหน้าอยู่ ลูกเด้าเนียไม่สนใจหรือคะ แม่เขารักแต่พี่ เพราะว่าพี่ หน้าตาสวย หัวดี แล้วก็ทำให้กิจการของเขารุ่งเรือง แต่เขาดูว่าหนูง แต่จริงๆหนูไม่ได้ใจนะคะ หนูว่าหนูฉลาดจะตาย โดยเฉพาะเรื่องยายมุดตา รู้ไม่คะว่าเรื่องอิมุดตา มันเริ่มต้นขึ้นยังไง วันหนึ่งนางแฉงจิตเลขาหน้ากระปอมมันมาบอกให้หนูรีบไปบอกพี่ ว่าพี่กำลังจ้องยายมุดตาตาเป็นมัน หนูก็ตั้งใจไปบอกพี่นะคะ แต่ว่าวันนั้นแกอละวาดตบฉัน ฉันก็เลยหุบปากเงียบ รอให้พี่ภพมันหลอกเคลมฉันงั้นฉันหน้าใจ ระหว่างนั้นหนูก็ส่งหนูรัชชนกเข้าไป ไม่ได้ให้ไปเป็นสพายพื่ออย่างเดียวนะคะ แต่ให้ไปยุแหยงนังมุดตา ให้มันหลงพี่ภพจนหัวปักหัวปำโรงหัวไม่ขึ้น แล้วหนูก็ค่อยๆปล่อยคลิปที่สมุขออกมา จนพี่ตามตบมันจนมุกกระจาย กระจายจนตกลงมาเป็นฝักแบบนี้ใจคะ มันหายไปแล้วกลับมาใหม่ แต่คราวนี้มันร้ายผิดเป็นคนละคน หนูกับหนูนภาก็เลยตั้งยุพี่ให้มากขึ้นแล้วก็พบว่า ถ้าพี่ยิงหัวพี่ก็จะช็อก หนูก็เลยจัดให้พี่ได้ยิงหัวซูดใหญ่ให้มันไปอาละวาดพี่

กลางงานปาดี้ นั่งตัวมันไม่ได้บอกมากหรือคะ แต่เป็นหนูเองที่บอกมันทุกอย่าง แล้วก็ให้มันไป จากนั้นหนูก็จะทำคลิปเด็ดแต่ตัวพี่ซิกะ เกิดเป็นคนดีขึ้นมา เลิกกับอีนั่งนั่นแล้วจริงๆ หนูก็เลยต้องหาคนที่เหมือนกับอีนั่งมุดตา แต่ว่าต้องใจกล้าหน้าदानพอที่จะพาตัวพี่ไปขึ้นเตียง ก็คือหนูรัชชคนผู้ใส่เสื้อแสนดีของพี่โงะคะ แล้วพอนั่งมุดตามันนัดตัวพี่ไปบอกเลิก หนูก็เคยเอาคลิปวิดีโออีนั่งมุดตาปลอมให้พี่ดู แล้วก็เอาปืนใส่มือพี่ แล้วก็แค่ขับรถพาพี่ไปให้ทัน แค่นั้นกรรมมาก็ส่งผลของมันแล้วทำไมนี่ละคะ ทำไมไม่แค่นั้น รู้มั้ยว่ากรรมมันตามพี่ทันแล้ว

แม่ : แล้วมันก็ตามแก้ทันแล้ว

จากเหตุการณ์และบทสนทนา สะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องเป็นผลมาจากการเลี้ยงดู เป็นทัศนคติระหว่างพี่สองที่มีต่อกัน การคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องเป็นเรื่องสำคัญ แม้ว่าในละครจะมีความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องของมุดตากับมุนินทร์ แต่มุดตากับมุนินทร์ก็ไม่ได้เกลียดกันจนถึงขั้นวางแผนแก้แค้นกันเหมือนกับเนตรนภิกกับนพณา เนตรนภิกวางแผนและขู่งสร้าง ความแตกแยกในครอบครัวของนพณาเพื่อสนองปมปัญหาในใจของตนเอง จนส่งผลกระทบต่อคนหลายๆคน ไม่ว่าจะเป็ลูกๆของนพณา เจนภพ มุดตา ทุกคนต่างได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการกระทำของเนตรนพิศ

สาเหตุของปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง ที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา มาจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่แสดงความรักระหว่างลูกไม่เท่ากันจนอีกฝ่ายเห็นพฤติกรรมการแสดงความรักของพ่อแม่ระหว่างพี่หรือน้องมากกว่าตนเอง จนทำให้เกิดความรู้สึกอิจฉา เมื่อเกิดบ่อยขึ้นจึงกลายเป็นความเกลียดพี่หรือน้องของตนเอง ลูกที่คิดว่าพ่อแม่รักน้องหรือพี่มากกว่าตนเอง มักจะต้องการเห็นอีกฝ่ายผิดหวังเมื่อกับตน เช่นเดียวกับเนตรนพิศที่ต้องการเห็นนพณาไม่มีความสุขในชีวิตครอบครัว หากทางให้พี่สาวตนเองต้องผิดหวังในชีวิตครอบครัว เช่นการส่งเสริมให้มุดตากับเจนภพลักลอบมีอะไรกันอย่างลึกซึ้งเสียก่อน แทนที่จะบอกให้นพณา รู้ตัวตั้งแต่เนิ่นๆและป้องกันไม่ให้มุดตากับเจนภพเกินเลยกัน การกระทำของเนตรนพิศนอกจากจะทำลายครอบครัวนพณาแล้วยังทำลายครอบครัวมุดตาอีกด้วยที่ต้องสูญเสียลูกสาวไปจากการฆ่าตัวตายเพราะผิดหวังจากความรัก

จากปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงาเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการเลี้ยงดูลูกแบบผิดวิธี ทำให้ตัวละครมีทัศนคติและพฤติกรรมที่แสดงออกมาของแต่ละคร ซึ่งล้วนแล้วแต่มีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งปัญหาครอบครัวที่เป็นต้นตอของเรื่องราวทั้งหมดคือ ปัญหาการนอกใจ ปัญหาการนอกใจเป็นปัญหาที่อยู่คู่กับสังคมมาอย่างยาวนานเป็นปัญหาครอบครัวที่จะพัฒนาไปสู่ปัญหาอีกมากมายและส่งผลกระทบต่อด้านอื่นๆ

2. ปัญหาด้านการศึกษา

ปัญหาด้านการศึกษาที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา

2.1 ปัญหาการนำลูกมาเปรียบเทียบกันด้านสติปัญญา

ในละครเรื่องแรงเงา มีการสะท้อนภาพของการนำลูกมาเปรียบเทียบกันในเรื่องต่างๆว่าใครดีกว่าใคร รวมถึงเรื่องการศึกษา พี่เรียนเก่งน้องเรียนไม่เก่ง หรือ น้องเรียนเก่ง พี่เรียนไม่เก่ง ซึ่งเป็นปัญหาที่ปรากฏให้เห็นในหลายครอบครัว พ่อแม่ทุกคนย่อมอยากที่จะเห็นลูกเรียนดีเรียนเก่งและมีอาชีพที่ดีทำเพื่อหาเลี้ยงชีพตนเองได้ มุมมองของพ่อแม่คือความหวังดี การที่พ่อแม่ นำลูกมาเปรียบเทียบกันนั้นเพื่อต้องการกระตุ้นให้ผู้ที่ด้อยกว่ามีพัฒนาการมากขึ้น ขยันมากขึ้น เพื่อเทียบเท่ากับพี่หรือน้องที่เรียนเก่งกว่า แต่เด็กส่วนใหญ่ไม่ได้มองเห็นความหวังดีเช่นนั้น กลับคิดว่าพ่อแม่ไม่รักนำตนไปเปรียบเทียบกันพี่หรือน้องที่เก่งกว่าดีกว่าเพื่อให้ตนเองดูด้อยค่าลง

เด็กมักนำการเปรียบเทียบนั้นมาเป็นปมด้อยในชีวิต ทำให้จิตใจพี่หรือน้อง ไม่กล้าปรึกษาปัญหาต่างๆกับพ่อแม่ จนกลายเป็นเด็กเก็บตัวนั่นเอง มุตตาเป็นตัวละครที่ประสบกับปัญหาเรื่องการเปรียบเทียบตนเองกับพี่สาวฝาแฝด มุตตากลายเป็นคนเก็บตัวไม่สนิทกับครอบครัว ไม่กล้าปรึกษาพ่อแม่และพี่สาว กลายเป็นพี่น้องที่ไม่สนิทกัน เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการที่ลูกไม่รักใคร่กลมเกลียวกันเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูที่ผิด

มุรินทร์เรียนหนังสือเก่งมาก ได้รับทุนการศึกษา มุรินทร์ทำงานให้กับบริษัทคอมพิวเตอร์ยักษ์ใหญ่ที่อเมริกา มีเงินเดือนสูงมากสามารถส่งเงินกลับมาให้พ่อแม่และน้องสาว มาทำไร่ดอกไม้ขนาดใหญ่ เป็นที่นับหน้าถือตาของคนในจังหวัด สามารถเจดหน้าชูตาให้กับพ่อแม่ได้ ซึ่งนับว่าประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างมาก

ผลการเรียนของมุรินทร์ ที่ดีมากได้ทุนการศึกษา ได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ ทำให้พ่อแม่ภาคภูมิใจมาก แต่ก็ส่งผลกระทบต่อตัวมุตตามากเช่นกัน เนื่องจากมุตตาเรียนหนังสือไม่เก่ง จึงทำให้ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ต้องเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชนที่ค่าเทอมแพง ด้วยเงินที่มุรินทร์ส่งมาให้ พ่อแม่มีก็จะกล่าวชื่นชมมุรินทร์อยู่บ่อยครั้ง และมักนำมุตตามาเปรียบเทียบเพื่อต้องการให้มุตตาเก่งเหมือนมุรินทร์ มุตตาต้องถูกนำตัวเองไปเปรียบเทียบกับมุรินทร์ตั้งแต่เด็กจนโตและไม่มีเรื่องไหนเลยที่จะดีกว่ามุรินทร์นอกจากเรื่องรูปร่างหน้าตาที่ดูดีกว่า แม้ว่าจะเป็นฝาแฝดกัน แต่มุตตาจะสนใจเรื่องรักสวยรักงามมากกว่ามุรินทร์ที่สนใจแต่เรื่องเรียน และด้วยเหตุนี้ทำให้ผลการเรียนของมุตตาไม่ดี

ประกอบกับมุตตาไม่สนิทกับมุรินทร์ จึงไม่เคยถามหรือปรึกษาเรื่องเรียน แม้ไม่เข้าใจก็ไม่กล้าที่จะไปถามมุรินทร์ ทั้งที่มุรินทร์สามารถสอนให้เข้าใจได้ มุตตาเลือกที่จะไม่เข้าใจ หรืออาจจะไปถามจากคนอื่นมากกว่าพี่สาวของตน

ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่ามุตตามีโอกาสที่จะสามารถเรียนเก่งได้แต่ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องที่ไม่ดีจึงไม่กล้าที่จะถาม ทำให้ไม่เข้าใจ และทำให้ผลการเรียนไม่ดี เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการที่ลูกเรียนไม่เก่งหรือเรียนไม่ดีขึ้นอยู่กับหลายๆปัจจัย แต่สิ่งที่ดีและแก้ปัญหาได้ดีคือการเอาใจใส่จากพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่ของมุตตาและมุนินทร์เลี้ยงให้ทั้งคู่สนิทใคร่กัน พี่ช่วยน้องน้องช่วยพี่ เรื่องต่างๆอาจจะดีขึ้นรวมถึงผลการเรียนด้วยเช่นกัน แต่การเลี้ยงดูแบบผิดๆ นำลูกมาเปรียบเทียบกันและด่าว่าคนที่ด้อยกว่าจนเกิดเป็นปมด้อยในชีวิต

และด้วยเหตุนี้ทำให้มุตตาต้องการพิสูจน์ตัวเองโดยการใช้ความสามารถของตนเองในการหางานทำและได้งานที่กระทรวง ต้องจากบ้านมาพักอาศัยคนเดียวที่กรุงเทพฯ และต้องเจอกับเรื่องเลวร้ายในชีวิตคือการได้เจอกับผู้ชายมกมากอย่างเจนภพ เจนภพวางแผนหลอกมุตตาจนหลงเชื่อและยอมตกเป็นของเจนภพแม้ว่าจะรู้ว่าเจนภพมีภรรยาและลูกๆอยู่แล้ว มุตตา รู้ความจริงว่าเจนภพไม่เคยคิดเลิกกับภรรยาที่พุดมาทั้งหมดคือหลอกมุตตาเท่านั้น มุตตา รับกับความจริงไม่ได้ จึงคิดสั้นฆ่าตัวตาย หนีความอับอายที่ตนเองต้องไม่มีพ่อ

เหตุการณ์และบทสนทนา

พ่อ : ยายนิมนันหัวดีทีนะ เรียนที่ไหนก็ได้ทุนพ่อแม่ไม่ต้องควักเนื้อเลย

แม่ : ไซ้ ไม่เหมือนแกลยตา กว่าจะจบหมดเงินหมดทองไม่รู้เท่าไรต่อเท่าไร

พ่อ : แต่ยายตามันก็เรียนจบนะ

แม่ : แต่มหาลัยเอกชน มันแพงจะตานี้ดินะที่ยายนิมนันหาเงินเก่ง ไม่อย่างนั้นแกก็ไม่จบหลอก แล้วนี่ก็ดีที่มีพี่แกถึงมีเงินมาทำไร่ดอกไม้ ไม่งั้นก็คงดักดานอยู่ร้านกาแฟไปจนตาย

มุตตา : หนูรู้ค่ะ ว่าคุณคุณเขาทวมหัวหนู

แม่ : ตาย ตาย เขา อะไรเรียกที่นินเดียนี่นะ คงอิจฉาพีละชิ ถ้าอยากเป็นอย่างเขาก็ต้องรู้จักทะเลยอทยาน ไม่ใช่หมกตัวเป็นพลาสติกอยู่ท้ายไร่แบบนั้น ว่านี่ว่าน้อยเดินกระแทกตีนรดหัวแม่

พ่อ : ลูกมันไม่ได้ทำอย่างที่แกว่านะ

แม่ : แต่ที่มันอิจฉายายนิมนันเรื่องจริงนะ

จากเหตุการณ์และบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่า พ่อแม่จะมีความภาคภูมิใจเมื่อลูกประสบความสำเร็จเรียนเก่ง เรียนดี ได้รับทุนการศึกษา และประสบความสำเร็จในด้านการทำงาน แต่การที่พ่อแม่ นำลูกที่มีความแตกต่างกันทางด้านสติปัญญา มาเปรียบเทียบให้อีกฝ่ายด้อยค่านั้นเป็นเรื่องที่ทำร้ายความรู้สึกอย่างมาก เพราะผลการเรียนไม่สามารถนำมาวัดว่าบุคคลจะเป็นคนดีได้หรือไม่ การศึกษาอาจเป็นตัววัดความสามารถของบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญทางการศึกษา แต่พ่อ

แม่ที่ดีควรยอมรับและเข้าใจในสติปัญญาของลูกแต่ละคนมากกว่านำมาเปรียบเทียบกัน และควรให้กำลังใจลูกที่ด้อยกว่าเพื่อเป็นการสร้างมานะ

สาเหตุของปัญหาการศึกษาที่ปรากฏละครเรื่องเงาสะท้อนให้เห็นว่าพ่อแม่ มักนำมาดูตาและมุนินทร์มาเปรียบเทียบกัน ในเรื่องการศึกษาและการทำงาน ให้เห็นจุดเด่นและจุดด้อยของอีกฝ่าย ทำให้ผู้ที่ด้อยกว่าเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ เกิดเป็นปมด้อยในชีวิตจนต้องการพิสูจน์ตนเอง ส่งผลให้มุตตาไปใช้ชีวิตโดยลำพังที่กรุงเทพฯ เนื่องจากมุตตาต้องการพิสูจน์ศักยภาพของตนเอง ว่าสามารถเลี้ยงดูตนเองได้ ไม่จำเป็นต้องอาศัยเงินของมุนินทร์ ซึ่งการที่พ่อแม่ นำลูกมาเปรียบเทียบกันนั้นมาจากความหวังดีที่ต้องการให้มุตตาเอามุนินทร์เป็นแบบอย่าง เนื่องจากมุนินทร์ มีสติปัญญาคดี เรียนเก่ง ทำงานเก่ง ขยันขันแข็ง ส่งผลให้ครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีมากขึ้น มีไร้ดอกไม้ที่ใหญ่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนมุตตาหัวไม่ดี ไม่ตั้งใจเรียนชอบอ่านนิยายความรักมากกว่าหนังสือเรียน หัวอ่อนเชื่องง่าย ไม่สู้คน ไม่ทันคน ดังนั้นเมื่อพ่อแม่ นำลูกทั้งสองคนมาเปรียบเทียบกัน มุตตาจึงเป็นลูกที่น่าเป็นห่วงมากที่สุด และด้วยความเป็นห่วงนี้เองจึงเกิดการเปรียบเทียบกันขึ้นเพื่อเป็นการกระตุ้นอีกฝ่ายให้เกิดการพัฒนา

ส่วนมุตตา นำเรื่องการเปรียบเทียบมาเป็นแรงกดดันคิดน้อยใจ ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาในชีวิตจึงไม่กล้าปรึกษาใคร ในวัยเด็กเมื่อมุตตาไม่เข้าใจในการเรียนก็มักจะไปพึ่งคนอื่นมากกว่ามุนินทร์ที่เป็นพี่สาวแท้ๆ เนื่องจากปัญหาเรื่องการเปรียบเทียบศักยภาพด้านสติปัญญา ระหว่างพี่น้อง ทำให้มุตตาคิดที่จะแข่งขันกับมุนินทร์อยู่ตลอดเวลาจึงไม่ต้องการให้มุนินทร์รู้ว่าตนเองไม่เข้าใจหรือไม่รู้เรื่องอะไร มีปัญหาอะไรอย่างไร การนำเรื่องศึกษามาเปรียบเทียบกัน ระหว่างพี่น้อง เป็นเรื่องละเอียดอ่อน เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง และอาจจะส่งผลกระทบต่อเด็กด้านอื่นๆตามมา

2.2 ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน

ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียนหมายถึง การตั้งครรภ์ที่ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงไม่พร้อม ส่วนมากยังเป็นนักเรียนอยู่ เมื่อเกิดการตั้งครรภ์อาจต้องออกจากโรงเรียน สถานศึกษา หรือบางรายอาจทำแท้ง ซึ่งเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรมอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ทำและยังส่งผลเสียต่อร่างกายอีกด้วย การตั้งครรภ์ในวัยเรียนหรือการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่ดี และขาดความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ ขาดการชี้แนะเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์

ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ผลกระทบต่อตัววัยรุ่นทั้งร่างกายและจิตใจ

1. การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ในช่วงวัยรุ่นการเจริญเติบโตและความสมบูรณ์ทางร่างกายทำให้เกิดความพร้อมทางภาวะเจริญพันธุ์สูงมาก ดังนั้น เมื่อมีเพศสัมพันธ์

จึงทำให้มีโอกาสให้กำเนิดชีวิตใหม่ หรือการตั้งครรภ์ก็มีสูงมากด้วย การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่น เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นการตั้งครรภ์ในขณะที่ทั้งสองฝ่ายยังไม่มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน จึงก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมากทั้งทางด้านครอบครัว เศรษฐกิจ และสังคม และปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์นี้ส่งผลกระทบต่ออนาคตของวัยรุ่นอย่างมากด้วย ลักษณะของปัญหาจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์มีดังนี้

1.1 ฝ่ายหญิงที่เป็นฝ่ายที่ตั้งครรภ์ส่วนใหญ่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ เมื่อตั้งครรภ์ขึ้นมาก็ไม่อาจศึกษาเล่าเรียนต่อไปได้ ทำให้ต้องออกจากการศึกษากลางคัน ซึ่งก็หมายถึงอนาคตการเรียนก็หมดไปอย่างสิ้นเชิงบางรายเมื่อตั้งครรภ์ก็ไม่กล้าบอกพ่อแม่ ผู้ปกครองทราบแต่ก็ไม่สามารถปกปิดได้ตลอดไป จึงตัดสินใจหนีออกจากบ้านไปเผชิญชีวิตด้วยตนเอง เมื่อคลอดลูกก็เกิดปัญหาตามมามากมาย โดยเฉพาะปัญหาทางเศรษฐกิจและปัญหาสังคม

1.2 ในบางกรณีตัดสินใจทำแท้งเพื่อยุติการตั้งครรภ์โดยหวังว่าเมื่อไม่ตั้งครรภ์แล้วจะสามารถกลับมาใช้ชีวิตและศึกษาเล่าเรียนได้ตามปกติ ในความเป็นจริงแล้วการทำแท้งเป็นเรื่องที่ผิดทั้งทางด้านศีลธรรม กฎหมาย และค่านิยมของสังคม และที่สำคัญที่สุดคือ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ในบางรายที่ทำแท้งโดยผู้ทำไม่ใช่แพทย์อาจเป็นอันตรายรุนแรง เช่น ตกเลือด ติดเชื้ออย่างรุนแรง ทำให้เสียชีวิตได้ หรือบางรายอาจต้องผ่าตัด ตัดมดลูกทิ้งทำให้ไม่สามารถตั้งครรภ์ได้อีกเลยตลอดชีวิต

1.3 ในบางกรณี เมื่อตั้งครรภ์ขึ้นมาจะทำให้เกิดภาวะจำยอมที่ต้องแต่งงานกัน โดยทั้งสองฝ่ายยังไม่มีความพร้อมสำหรับการใช้ชีวิตคู่ที่ต้องมีภาระเลี้ยงดูบุตร ทำให้เกิดปัญหาครอบครัวซึ่งนำไปสู่การหย่าร้างในที่สุด

2. การติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์อาจทำให้เกิดการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ที่สำคัญคือ โรคในกลุ่มกามโรคและโรคเอดส์ โดยเฉพาะโรคเอดส์เป็นโรคที่กำลังแพร่ระบาด และทำให้เกิดปัญหาทางสังคมอย่างมาก ทั้งยังเป็นโรคที่ไม่มียาหรือวิธีการรักษาที่ทำให้หายขาดได้ และไม่มีวัคซีนสำหรับป้องกันโรคนี้อการติดเชื้อโรคเอดส์จึงทำให้เกิดปัญหาสุขภาพและปัญหาสังคมตามมา ทั้งยังทำลายอนาคตอีกด้วย

3. เลิกการเรียน เมื่อคนเราหมกมุ่นกับเรื่องเพศมีเวลาอยู่ด้วยกันมาก จะทำให้สนใจการเรียนน้อยลงหรือไม่สนใจการเรียนเลย มักขาดเรียนบ่อยหรือหนีเรียนไปเลยมีหลายคนต้องลาออกจากโรงเรียน โดยเฉพาะฝ่ายหญิงจะมีจำนวนมาก แต่ฝ่ายชายก็มีบ้างจากการทำวิจัยของหลายฝ่ายจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรจะมีพฤติกรรมการเรียนและผลการเรียนที่แย่งลงอีกด้วย

4. การที่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์เร็วมากขึ้นทำให้การมองเห็นคุณค่าในตนเองเปลี่ยนไป การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นทำให้วัยรุ่นมองว่ากิจกรรมทางเพศสัมพันธ์ เป็นเพียง “การแลกเปลี่ยน” อารมณ์และวัตถุทางเพศ ยิ่งถ้ามีเพศสัมพันธ์กันบ่อยครั้งขึ้นจะทำให้มองเห็นคุณค่าของตัวเองและคู่รักน้อยลงด้วยผลกระทบต่อครอบครัว

- สร้างความทุกข์ให้พ่อแม่ ไม่มีพ่อแม่คนใดพอใจเมื่อลูกของตนเองมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรแต่พ่อแม่ก็ต้องทำใจเพราะมันก็คือลูกของเราด้วยความสงสาร ซึ่งพ่อแม่ต้องทุกข์ระทมใจกับการกระทำของลูก

- เสื่อมเสียชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล ตามคำโบราณที่กล่าวว่า “มีลูกสาวก็เหมือนมีส้วมอยู่หน้าบ้าน” เพราะถ้าส้วมแตกขึ้นมา ก็จะเหม็นและอับอายชาวบ้านหรือเพื่อนบ้านญาติสนิทมิตรสหายเปรียบเสมือนถ้าลูกสาวมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ถ้าคนอื่นรู้มันก็จะทำให้เสื่อมเสียวงศ์ตระกูล

- เกิดความไม่เข้าใจกันของคนในครอบครัว และจะเกิดปัญหาการระคายคายใช้จ่ายที่จะต้องนำมาเลี้ยงดูเด็กที่เกิดขึ้นมาในความไม่พร้อมของบิดามารดา และทำให้เกิดปัญหาการหย่าร้างมากขึ้น

ผลกระทบต่อสังคม

1. ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ส่งผลกระทบต่อสังคม โดยเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาได้แก่

1.1 เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เกิดปัญหาการทำแท้ง เกิดปัญหาเด็กมีปัญหาและเด็กเร่ร่อน

1.2 เกิดปัญหาความเสื่อมวัฒนธรรมอันดีของไทย

1.3 ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

1.4 ปัญหายาเสพติด บุหรี่ เหล้า และการพนัน

1.5 ปัญหาแหล่งบันเทิง ผับ บาร์ อ่างอบนวดและซ่อง

1.6 ปัญหาภาพยนตร์โป๊ สื่อลามกอนาจาร

1.7 ปัญหาการล่อลวง ปัญหาคุณภาพชีวิตตกต่ำ

2. ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและปัญหาพร้อมต่างๆทำให้ขาดประชากรที่มีคุณภาพในการพัฒนาสังคมให้ก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองการแก้ไขและป้องกันปัญหาเด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

ปัจจุบันปัญหาเด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรเป็นปัญหาใหญ่มากสำหรับประเทศไทย ขณะนี้ประเทศไทยมีเด็กวัยรุ่นตั้งครรภ์ถือเป็นอันดับ2ในประเทศแถบอาเซียน เรื่องนี้

เป็นประเด็นที่สังคมหลายฝ่ายกำลังให้ความสนใจและเร่งทำการป้องกันแก้ไข โดยเฉพาะเมื่อเกิดปัญหาแล้ว การแก้ไขนั้นเป็นเรื่องที่ครอบครัวทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย จะต้องร่วมกันรับผิดชอบ เยียวยาแก้ไขและหาทางออกที่เหมาะสม โดยมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กทั้งเด็กหญิงที่กำลังตั้งครรภ์และเด็กชายที่ร่วมการก่อกำเนิดทารก รวมทั้งเด็กทารกที่กำลังจะคลอดออกมา เนื่องจากเด็กที่กำลังตั้งครรภ์ ยังจำเป็นต้องเติบโตและพัฒนาในฐานะที่เป็นเด็กและเยาวชน ในขณะที่เด็กทารกก็ควรจะได้รับดูแลที่ดีเพียงพอที่จะทำให้เขาเติบโตและพัฒนาตามที่ควรจะเป็นสถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเมื่อเกิดปัญหา ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องมักหาทางออกด้วยการจับเด็กที่ตั้งครรภ์แต่งงานและอยู่กินฉันสามีภรรยากับฝ่ายชายที่มักจะเป็นเด็กด้วยกันทั้งสองฝ่าย ในความเป็นจริงการแต่งงานมิได้แก้ไขปัญหานี้ เนื่องจากเด็กทั้งสองฝ่ายยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสามีภรรยา รวมทั้งการเป็นพ่อแม่ ที่สำคัญคือพวกเขาจะต้องพึ่งพิงผู้ปกครองในฐานะที่ยังเป็นเด็กจึงยังไม่อาจพึ่งตนเอง ยังต้องการเวลาและโอกาสอีกมาก ในการพัฒนาตนเองขึ้นมาจนสามารถพึ่งตนเองและเป็นที่พึ่งให้แก่สมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว จนสามารถก่อกำเนิดครอบครัวใหม่แยกจากครอบครัวเดิมของตนทั้งเด็กหญิงเด็กชาย รวมทั้งยังต้องรับผิดชอบร่วมกันดูแลอีกชีวิตหนึ่งที่กำลังจะเกิดมา ดังนั้น ทางแก้ไขจึงควรพิจารณาถึง

1. ความรับผิดชอบของทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย ที่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบอย่างไรบ้าง แม้ว่าจะไม่ได้แต่งงานกัน ในการผ่อนเบาภาระต่างๆ ของครอบครัวที่ตนยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ พร้อมทั้งทุ่มเทเวลาและความสามารถในการพัฒนาตนเองด้านการศึกษาการฝึกอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องรับผิดชอบในการดูแลเลี้ยงดูทารกร่วมกันอย่างไร โดยมีครอบครัวและญาติพี่น้องของทั้งสองฝ่าย ร่วมกันให้ความสนับสนุนและช่วยเหลืออย่างเต็มกำลัง ช่วยถ่ายทอดทักษะที่จำเป็นต่อการเลี้ยงดูเด็กทารก หากสมาชิกในครอบครัวไม่อาจช่วยเหลือถ่ายทอดด้วยตนเอง จะต้องแสวงหาความช่วยเหลือจากผู้มีทักษะเชี่ยวชาญจากภายนอก ทั้งนี้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรจะไปให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำวิถีการดำเนินชีวิตของทั้งสองฝ่าย

2. ความรับผิดชอบของทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย รวมถึงครอบครัวของทั้งสองฝ่าย ในการแก้ไขผลกระทบที่ติดตามมาจากการทำให้ตั้งครรภ์ร่วมกันอย่างไร เช่น การดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กในครรภ์และแม่วัยเด็ก การพยายามสร้างโอกาสและเงื่อนไขให้แม่วัยเด็กสามารถดำเนินชีวิตเรื่องการศึกษาการฝึกอาชีพต่อไปได้โดยไม่ติดขัด ร่วมกันแก้ไขปัญหาความกดดันจากสังคมที่มีต่อแม่ตั้งครรภ์ในวัยเด็ก การสร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ทำให้แม่วัยเด็กมีความรู้สึกผ่อนคลาย ไม่มีความทุกข์ความเครียดความกังวลโดยครอบครัวและญาติพี่น้องของทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ทารกในครรภ์มีปัญหาด้านสุขภาพต่างๆ เช่น ความพิการทั่วไปและความพิการทางสมอง รวมทั้งทำให้การเจริญเติบโตของทารกในครรภ์เฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสมองของ

ทารกเป็นไปด้วยดี ทั้งนี้ฝ่ายชายต้องมึบบทบาทสำคัญในเรื่องเหล่านี้เพราะการแสดงบทบาทหน้าที่ในเรื่องเหล่านี้ของฝ่ายชาย มีผลอย่างยิ่งในการคลี่คลายปัญหาดังกล่าวข้างต้น

3. ความรับผิดชอบต่อตนเองที่ต้องเร่งพัฒนาตนเองเพื่อสามารถพึ่งตนเองโดยเร็ว รวมทั้งสามารถเป็นที่พึ่งของเด็กทารกได้ด้วย ทั้งนี้เมื่อขณะก่อนการตั้งครรภ์ เด็กทั้งคู่มีแต่ภาระเฉพาะการพัฒนาตนเองขึ้นมาจนสามารถพึ่งตนเองและเป็นที่พึ่งให้แก่สมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว หรืออาจรับผิดชอบช่วยเหลือภาระต่างๆของครอบครัวเท่าที่จะทำได้เท่านั้น แต่เมื่อให้กำเนิดเด็กทารกก็จะมีภาระเพิ่มขึ้นในการดูแลและเลี้ยงดูเด็กทารก เมื่อมีภาระเพิ่มขึ้นทั้งของตนเองและของครอบครัวเช่นนี้ก็จำเป็นต้องเร่งรัดการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆให้หนักแน่นจริงจังมากขึ้น เพื่อลดระยะเวลาในการต้องเป็นภาระของคนอื่นๆ ให้สั้นที่สุดของทั้งสองฝ่าย หากยังมีความรักผูกพันระหว่างเด็กหญิงและเด็กชายไม่ใช่เพียงเรื่องความต้องการทางเพศ ย่อมถึงเวลาอันเหมาะสมที่เขทั้งสองจะร่วมชีวิตกันเป็นสามีภริยาอย่างแท้จริง

4. รับการบำบัดและฝึกฝนที่จะสามารถจัดการกับอารมณ์เพศได้อย่างสร้างสรรค์ แทนการมีเพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรนั้น จะทำให้ความสามารถในการควบคุมตนเองในเรื่องเพศเฉพาะอย่างยิ่งอารมณ์เพศกระทำได้อย่างยากหรืออาจไม่ได้เลย เป็นเหตุให้เด็กขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านต่างๆหันมาหมกมุ่นแต่เรื่องเพศ มีงานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่าเด็กที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ส่วนมากจะไม่ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษาและอาชีพการงาน ทั้งนี้เพราะขาดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะการแต่งงานแต่วัยเด็กทำให้ขาดช่วงชีวิตในวัยเด็กขาดโอกาสพัฒนาตน จึงจำเป็นต้องได้รับการบำบัดโดยทีมจิตบำบัด เพื่อให้เด็กสามารถควบคุมความต้องการทางเพศได้ในระดับปกติ โดยเฉพาะการรู้จักวิธีการคลายความกดดันอารมณ์เพศที่ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความเครียดและหมกมุ่นในเรื่องเพศ ด้วยกิจกรรมสร้างความสุขและออกกำลังกาย ไม่ว่าจะเป็นการเดินแอโรบิคการท่องเที่ยวปีนเขา เดินป่า ดูนก เล่นดนตรี เล่นกีฬา ทำงานศิลปะ ฯลฯ แหล่งอ้างอิง: <http://sd-group2.blogspot.com/2012/12/53242148.html> สืบค้นวันที่ 2 มกราคม 2560

นพนภาเป็นตัวละครที่ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ทำให้นพนภาต้องลาออกจากมหาวิทยาลัย ความผิดพลาดในครั้งนี้ส่งผลทำให้นพนภาเรียนไม่จบมหาวิทยาลัย และเป็นเหมือนปมปัญหาในชีวิตของเธออย่างมาก เป็นเรื่องผิดพลาดครั้งใหญ่ในแผนชีวิตของนพนภา จนส่งผลกระทบต่อต้องลูกสาวคนโตของนพนภากับเจนภพคิดว่าตนเป็นต้นเหตุให้นพนภาเรียนไม่จบมหาวิทยาลัย ต้องลาออกจากมหาวิทยาลัยเนื่องจากตั้งท้องตนเองอย่างไม่ได้ตั้งใจ เมื่อตนเกิดมานพนภาจึงไม่รักและเกลียดชังตนเอง ต้องมักคิดว่าพ่อแม่ไม่ได้ตั้งใจที่จะมีตนเอง ต้องคิดเสมอว่าตนเองเกิดจากความผิดพลาดของพ่อและแม่

เหตุการณ์และบทสนทนา

นพณา: ทำไม ฉันจะพูด ฉันเป็นแม่ ทำไมฉันจะอบรมลูกไม่ได้ เชอะ มา
ทำเป็นห่วงลูกถ้ามันไม่โดนเรียงคิวนี้จะกลับมาคุ้มไหม คงกกับนั่งมุดตามากกว่า

เจนภพ: คุณ

ต้อง : นี่แม่อยากให้หนูโดนข่มขืนมากนักรหรือคะ ทำไมคะ ทำไมแม่ถึง
เกลียดหนูนักหนา” ต้องถามโพล่งขึ้นมา นพณาหน้าเจื่อนลงแล้วขีดหน้า

นพณา: ฉันจะไปเกลียดอะไรแก ถ้าแกทำตัวดี ฉันจะไปว่าอะไรแกได้
แม่ทุกคนน่าจะรักลูกทั้งนั้น

ต้อง: นั่นมันเรื่องน้ำเน่าคะ ข่าวนี้อยู่ทุกวัน แม่หักคอลูก แม่เอาลูกไปขาย
แม่ให้พ่อเลี้ยงเข้าหาลูกเพราะกลัวถูกตัวทิ้ง

เจนภพ: ยายต้อง หุยนะลูก

ต้อง: ไม่คะ หนูจำได้ว่าตั้งแต่เกิดมาแม่ไม่เคยรักหนูหรือว่าเพราะหนูเกิดมา
ทำให้แผนชีวิตแม่พัง หรือว่าเพราะพ่อเขาห่อหนู เขารักหนูมาก แม่ก็เลยทนไม่ได้ที่หนูมาแย่งความ
รักจากพ่อ แม่ไม่ได้หึงแค้นเมียน้อยใจใหม่คะ แต่หึงกระทั่งลูก (นพณาเบิกตากว้าง ต้องจ้องมอง
เจนภพมองอย่างงุนงง)

เจนภพ: ไม่จริงใช่ไหม นภา (นพณาร้องกรี๊ด อับอายเกินกว่าจะยอมรับ)

นพณา: นั่งต้อง แกหุยนเรียนไปเลย ไม่ต้องไปเรียนอีกแล้ว ฉันจะควบคุม
พฤติกรรมแกทุกวัน ทุกชั่วโมง ให้เหมือนพวกคนคุกเลย และในฉากที่มุนินทร์สืบประวัติจนรู้ว่า
นพณาสะท้อนกับเจนภพในขณะที่กำลังเรียนอยู่มหาวิทยาลัย จนต้องออกจากมหาวิทยาลัยออกมา

เหตุการณ์และบทสนทนา

นพณา: ฉันสงสัยนะ ว่าสันดานอย่างแก จะอดไหว ฉันจะบอกแกไว้ให้นะ
ตัวฉันมันไม่คิดจะเอาใครจริง

มุนินทร์: หรือคะ ถ้าอย่างนั้นคุณนพณาก็คงเคยทำให้เค้ามาก่อนสิคะ
ลูกคนแรก ท้องก่อนแต่ง ถึงขั้นต้องลาออกจากมหาวิทยาลัยไม่ใช่หรือคะ

นพณาอับอายมากที่ทุกคนได้รู้เรื่องที่เป็นปมค้อยในชีวิตของเธอ ที่ตั้งท้อง
ตั้งแต่ยังเรียนไม่จบ จนต้องลาออกจากมหาวิทยาลัย

สาเหตุของปัญหาการศึกษาที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา เป็นการสะท้อน
ให้เห็นว่าการตั้งครภภในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ส่งผลเสียต่อตนเองและเด็กในท้อง ที่เมื่อเกิดมาต้อง
รับรู้ว่ตนเองเกิดมาจากความผิดพลาดของพ่อแม่ คิดว่าเป็นความผิดของตนที่เกิดมาโดยที่พ่อแม่
ไม่ได้ตั้งใจ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ปรากฏให้เห็นตามข่าวสารอยู่เป็นประจำ ที่วัยรุ่นตั้งครภภขณะกำลัง

ศึกษาอยู่บางรายต้องออกเพื่อมาเลี้ยงลูก บางรายทำแท้งเพื่อแก้ปัญหา เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและยังทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น สังเกตได้จากคลินิกทำแท้งที่เปิดมากขึ้นในปัจจุบัน

3. ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง

ปัญหาการใช้ความรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา

ความรุนแรงทางกายภาพ

ความรุนแรงทางกายภาพ คือการกระทำที่แสดงถึงพฤติกรรม การกระทำ ทั้งทางร่างกาย วาจา ความคิด ในกรณีละครเรื่องแรงเงา มีฉากที่แสดงความรุนแรงหลายฉาก เช่น ฉากที่นพณาจับได้ว่าเจนภพกับมุตตาที่นพณาคิดว่าเป็นแฟนวิกิจกลับกลายเป็นเมียน้อยของเจนภพ แล้วยังจับได้ว่าเจนภพได้ขโมยสร้อยไข่มุกราคาแพงมาให้มุตตา สร้างความโกรธแค้นให้กับนพณาอย่างมาก นพณาจึงมาคัดกรอหน้ากระทรวงที่ทำงานของมุตตาและเจนภพ เพื่อหวังประจานให้คนอื่นได้รู้ถึงพฤติกรรมของมุตตาที่แอบมาเป็นเมียน้อยของเจนภพ ในฉากนี้นอกจากใช้ความรุนแรงทางด้านกรอหน้าแล้วมีการใช้วาจาที่รุนแรงดั่งบทสนทนา

เหตุการณ์และบทสนทนา

นพณา : เดินร้านมาได้แล้วหรือ หน้าด้าน

มุตตา : คุณนพณา

นพณา : นึกสืบสมองหลอนยังจำได้หรือว่าฉันซื้ออะไร แล้วทำไมหลอนถึงจำไม่ได้ว่าฉันเป็นเมียใคร หรือว่าสืบสมองของหลอนมันฝ่อจนมันไม่ทำงาน ถึงได้ร้านแข่งผัวฉัน (ทุกคนในที่ทำงานตรงมาดู นพณาและมุตตายืนเถียงกันที่บ้านใดทางขึ้นที่ทำงาน)

นพณา: หน้าด้าน มรรยา สาไถ่ หรือกัณมาได้เป็นปี อ้างว่าเป็นแฟนหลาน ลงท้ายด้วยการมาเอาา นังผู้หญิงอย่างหลอนมันผาดทั้งอ่าทั้งหลาน อีนางเสยสวะ (นพณาบิบบอมุตตา โดยมีเนตรนพิศช่วยจับจึงได้เห็นสร้อยคอไข่มุกราคาแพงที่ตนคิดว่าทำหายไป) นี่มันสร้อยฉันนี้ หลักฐานคาถาคออยู่แบบนี้ หลอนขโมยผัวฉันยังไม่พอ ยังมีหน้ามาขโมยสร้อยฉันอีกหรือ

มุตตา : ไม่จริง ผอ. ซื้อให้ฉัน

นพณา : อีหน้าโง่ สร้อยเส้นนี้ฉันซื้อเองกับมือ ฉันใส่ยังไม่ถึงครึ่งเลนนะแล้วมันก็หายไปจับมือใครดมไม่ได้ ที่แท้ อีผัวสันคืดคาบมาให้แก่นี้เอง เลว เลวพอกันทั้งคู่” (นพณาโกรธจัดระบายอารมณ์ด้วยการตบตีมุตตา คนที่อยู่ในเหตุการณ์ก็ไม่มีใครเข้าไปช่วย มัวแต่หยิบโทรศัพท์ถ่ายคลิปวิดีโอไว้) “อยากจะรู้กันนะว่าแม่แกไม่เคยสั่งสอนแกหรือไง แกถึงไม่มีปัญญาหาหัวอ้อ หรือว่าแม่แก ขยายแกก็แย่งผัวชาวบ้านเป็นอาชีพเหมือนกัน ความรำนมันถึงพลานเข้ากระแสเลือดขนาดนี้ ฉันจะบอกแกให้แน่ ว่าเมื่อวานนี้ฉันตามแกเข้าไปดูแกกับผัวฉัน ระวังร้านพลานรักกันในม่านรุค

มุตตาถูกนพนาทตีจนตกบันไดลงมากองกับพื้น ทุกคนต่างตกใจแต่ก็ไม่มีใครกล้าเข้าไปช่วย วิกิจเข้ามาเห็นเหตุการณ์พอดีจึงรีบเข้าไปช่วยมุตตา และพามุตตาลับไปที่หอพักมุตตาทั้งเจ็บและทั้งอาย แต่พนาทก็ไม่ลามมือยังส่งคนไปทำร้ายมุตตาอีกหลายครั้ง

สาเหตุของปัญหาความรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง โดยการคำทอ ตบตีกัน เพื่อแย่งเงินภพ เป็นเหตุการณ์ที่ปรากฏทั้งในละครและชีวิตจริง ในปัจจุบันนี้ไม่ว่าจะเป็นวัยรุ่น ผู้ใหญ่ หรือคนสูงอายุ ก็เลือกใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหา สังเกตได้จากกรณีคลิปวิดีโอการต่อยตีกันให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง

พนาท เป็นตัวละครที่ใช้ความรุนแรงเพื่อระบายอารมณ์หลายเหตุการณ์ เช่นการขว้างปาข้าวของทุกครั้งทีโกรธหรือโมโหใครมา ตบตีผู้อื่น เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมก้าวร้าว และชอบอาละวาด พฤติกรรมของพนาทมีผลมาจากในวัยเด็กพนาทได้รับการเลี้ยงดูอย่างตามใจ จึงทำให้เป็นคนเจ้าอารมณ์และมักใช้ความรุนแรงเพื่อแก้ไขปัญหา เช่นการตบตี จ้างคนไปทำร้ายมุตตาหลายต่อหลายครั้ง

4. ปัญหาสารเสพติด

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization WHO 1981:98) ให้ความหมายว่ายาเสพติด หมายถึง สิ่งที่เสพเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อไปโดยไม่สามารถหยุดเสพได้ และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุดจะทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บต่อร่างกายและจิตใจ

ปัญหาเรื่องสารเสพติดที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา เป็นปัญหาของวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด เป็นปัญหาที่ปรากฏให้เห็นในสังคมปัจจุบันได้บ่อยครั้ง ที่เมื่อเวลาเกิดปัญหาก็มักจะหาทางออกแบบผิดๆ คบเพื่อนไม่ดีพากันมั่วสุมเสพยาเสพติดกัน ในละครเรื่องแรงเงาก็สะท้อนภาพของเด็กผู้หญิงที่ขาดความรักความอบอุ่นอย่างต้อง ลูกสาวคนโตของเงินภพและพนาท ต้องเป็นเด็กสาววัยรุ่นที่มีความมั่นใจ เป็นลูกที่น่ารักสำหรับพ่ออย่างเงินภพแต่เงินภพไม่มีเวลาเอาใจใส่ ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน ส่วนพนาทเองต้องเป็นลูกที่พนาทเอาแต่คำว่าเพราะต้องจะชอบเถียงและมีความคิดเห็นไม่ตรงกับพนาทในทุกๆ เรื่อง ส่วนน้องๆ ต่อและต่อมเป็นลูกรักของพนาท ดังนั้นต้องจึงเหมือนอยู่ตัวคนเดียวในบ้านไม่สามารถปรึกษาใครได้ จึงเกิดปัญหาคิดว่าตนเองเป็นเด็กขาดความรักความอบอุ่น จนกลายเป็นปมด้อยจึงหันไปหาเพื่อน ซึ่งเพื่อนที่ต้องคบก็เป็นคนขายยาเสพติด ต้องจึงได้ริลองยาเสพติด จนเกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา ยาเสพติดที่ปรากฏในเรื่องคือยาไอซ์เป็นยาเสพติดที่ได้รับความนิยมในกลุ่มวัยรุ่นที่มีฐานะดี

ยาไอซ์ (Methamphetamine hydrochloride) เป็นสารเสพติดในกลุ่มที่มีส่วนผสมของสารเคมีประเภทแอมเฟตามีนเช่นเดียวกับยาบ้า แต่อยู่ในรูปของผลึกใส จึงมีสารปนเปื้อนน้อย

มากมักประกอบด้วย เมทแอมเฟตามีน ร้อยละ 60 – 98 ทำให้พิษร้ายของแอมเฟตามีนสามารถออกฤทธิ์ได้อย่างรุนแรง โดยมากกว่ายาบ้า 8 – 10 เท่า มักเสพโดยวิธีสูดควัน ออกฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทอย่างแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้เสพ เช่นเดียวกับยาบ้า แต่จะรุนแรงและทำลายระบบต่างๆ ของร่างกายโดยเฉพาะสมองและระบบประสาทได้รวดเร็ว และรุนแรงกว่า มักมีบาดแผลตามร่างกายและใบหน้า ดูทรุดโทรมแก่กว่าวัย เป็นโรคในช่องปาก ฟันผุกลายเป็นสีดำ โยกเก และหลุดซึ่งมักกลุกลามไปทั่วทั้งปาก มีรูปร่างผอมแบบทรุดโทรม ด้านเพศสัมพันธ์เมื่อเสพยาไอซ์ในระยะยาวจะทำให้เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ อวัยวะเพศไม่แข็งตัว ทำให้หัวใจเต้นเร็ว หัวใจเต้นผิดจังหวะ อาจส่งผลให้หัวใจวายเฉียบพลัน เสียชีวิตได้ ด้านจิตใจจะเกิดความเปลี่ยนแปลง หุนหัน หงุดหงิด กระวนกระวาย หวาดระแวง สับสน ซึมเศร้าอย่างรุนแรง เกิดอาการทางจิต มีอารมณ์รุนแรง ก้าวร้าว มีแนวโน้มใช้ความรุนแรง

ต้องเป็นตัวละครที่ได้รับผลกระทบมาจากปัญหาครอบครัว ทำให้ต้องหันไปหาที่พึ่งเป็นเพื่อน แต่ต้องไม่เลือกคบเพื่อน คบเพื่อนที่พาไปสู่อบายมุข จึงต้องดิ้นรนเสพติด ปัญหาไม่ได้จบอยู่ที่การเสพเสพติดกับเพื่อนเท่านั้น ปัญหานี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นที่นำพาชีวิตของเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง ไปสู่เรื่องเลวร้าย ต้องอยู่ในเหตุการณ์ที่เกือบที่จะโดนเพื่อนที่เสพเสพติดด้วยกันรุมข่มขืน ต้องเป็นผู้หญิงคนเดียวในกลุ่มเพื่อนชายอีก 4 คนพยายามที่จะรุมข่มขืนแต่ไม่สำเร็จต้องสามารถหนีออกมาได้ แม้ว่าจะไม่ได้ถูกรุมข่มขืนแต่เหตุการณ์ครั้งนี้ก็สร้างความสะเทือนใจให้กับต้องเป็นอย่างมาก ต้องอาจโชคดีแต่ก็มีเด็กผู้หญิงอีกไม่น้อยที่ต้องตกเป็นทาสของยาเสพติดและต้องทำทุกอย่างเพื่อให้ได้เสพมัน

เหตุการณ์และบทสนทนา

ต้องหนีออกจากบ้านมาหาแจ๊คเพื่อนชายคนสนิท ที่คอนโดจึงเกือบโดนข่มขืนจากแจ๊คและกลุ่มเพื่อนแต่ต้องหนีออกมาได้

แจ๊ค : ตื่นแล้วหรอจ๊ะที่รัก มาสนุกด้วยกันก่อน

ต้อง : ฉันจะกลับบ้าน

แจ๊ค : เธอมีบ้านให้กลับด้วยหรอ มานี้ อย่าคือ

กลุ่มเพื่อนชาย : ต้องจะรีบกลับไปไหน สนุกกับพวกพี่ก่อนซิ

แจ๊ค : มาสนุกด้วยกันก่อน แล้วส่วนค่าขางวดนี้เธอก็ไม่ต้องจ่ายแล้วนะ

ต้อง : ไม่ ปล่อย ฉันจะกลับบ้าน

แจ๊ค : ไปไหน ต้อง

กลุ่มเพื่อนชาย : มาสนุกกับพี่ก่อน มา (พยายามจะลวนลามต้อง ต้องต่อสู้ขัดขืนจนสามารถวิ่งหนีออกมาจากห้องได้)

แจ๊ค : ตาม

ต้อง : ช่วยหนูด้วยนะค่ะ

ยายข้างห้อง : ไปเลยนะ นางเด็กใจแตก

ต้องตัดสินใจกระโดดลงมาจากคอน โดชั้น 2 เพื่อหนีเอาตัวรอด แล้วก็หนีมาได้สำเร็จ ต้องกลัวมากกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

สาเหตุของปัญหาสุขภาพเสพติดที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา ต้องเป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุที่ต้องไปพึ่งพยาเสพติด ซึ่งมีปัจจัยภายในมาจากตัวเองที่ต้องการประชดพ่อแม่ที่ไม่สนใจไม่เอาใจใส่ จึงเรียกร้องความสนใจโดยการทำให้ตัวเองกลายเป็นเด็กมีปัญหา และเลือกเสพยาเสพติดเพื่อประชดชีวิตของตนเอง ส่วนปัจจัยภายนอกคือ การที่พ่อแม่ไม่ใส่ใจก็เปรียบเสมือนแรงยุ่งส่งเสริมให้ต้องต้องประชดชีวิต เพื่อเรียกร้องความสนใจจากพ่อแม่ บวกกับการคบเพื่อนที่ไม่ดีจึงนำพาไปสู่สิ่งที่ไม่ดี ซึ่งถ้าต้องคบเพื่อนที่ดีการประชดชีวิตอาจจะเป็นอีกรูปแบบคือการเอาชนะด้วยการตั้งใจเรียนหรือสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นเรื่องดี ต้องมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมให้เลือกใช้ชีวิตนี้ แต่ก็มีเด็กวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันที่เลือกเสพยาเสพติดเพียงเพราะต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนเท่านั้น เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการเอาใจใส่วัยรุ่นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นช่วยวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ซึ่งเสี่ยงต่อการลองผิดลองถูกในชีวิต ดังนั้นการมอบความรักความอบอุ่น กำลังใจจากพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก

5. ปัญหาอาชญากรรม

อาชญากรรม หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นปัญหาของสังคมอย่างหนึ่งที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก โดยการกระทำผิดทางอาญานั้น ได้กระทำขึ้นโดย อาชญากร เช่น คดีฆ่าผู้อื่น ทำร้ายร่างกาย ข่มขืนกระทำชำเรา ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆังทรัพย์ และปล้นทรัพย์ เป็นต้น

ปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา กล่าวถึงการก่ออาชญากรรมในรูปแบบการจ้างวาน การก่ออาชญากรรมโดยการจ้างวานให้ผู้อื่นกระทำการประทุษร้ายเพื่อหวังให้ถึงแก่ชีวิตจะได้รับโทษดังนี้ มาตรา 84 ผู้ใดก่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้าง วาน หรือยุ่งส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้นผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ

ปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงาเป็นอาชญากรรม ที่เกิดจากการหึงหวงสามี และเกี่ยวกับธุรกิจ นพณาได้รู้จักกับประพงค์ เจ้าพ่อใหญ่เกี่ยวกับธุรกิจในด้านมือ เปิดบ่อนการพนันและค้ายาเสพติด นพณาจึงได้จ้างวานลูกน้องของประพงค์เพื่อทำงานผิดกฎหมายให้ ทั้งเผาไล่ที่คนที่คิดหนีส่งคนไปทำร้ายมุตตาและมุนินทร์

เหตุการณ์และบทสนทนา

นพณาโทรไปเพื่อข่มขู่มุตตาเรื่องที่ส่งคนมาทำร้ายร่างกายและปล้นเงินมุตตาไปเพื่อต้องการให้มุตตากลัวและไม่มายุ่งกับเจนภอีก

มุตตา : ผอ. หรือคะ

นพณา : หายใจเข้าก็ ผอ. หายใจออกก็ ผอ.

มุตตา : คุณ

นพณา : เป็นยังไงบ้างล่ะ โคนซ้ายที่ขาที่แบบนั้น

มุตตา : ฐู่ได้ยังไง

นพณา : ฉันก็ลืมบอกเด็กฉันไปอะนะ ว่าอย่ารุนแรงนัก ฉันก็ไม่คิดว่าเด็กของฉันจะตบซ้ำรอยเดิมที่ฉันตบเธอไว้

มุตตา : คุณทำแบบนั้นทำไม

นพณา : ฉันต้องถามแกซิว่าแกทำกับฉันแบบนี้ได้ยังไง แกก็ร้ายวดี พบเงินที่ตั้งสองหมื่น เอาไว้จ่ายค่าม่านรุคละซิทำ

มุตตา : หยุคสักที

นพณา : ส่วนเรื่องเงินจะบอกแกไว้ให้นะ ฉันเอาไปทำบุญทำกุศลให้แกแล้ว ฉันทำยังรู้มัย ฉันเอาไปบริจาคให้นางสาวมุตตาเพื่อว่าเธอจะกลับใจได้บ้าง

มุตตา : หยุค

นพณา : ฉันไม่หยุค แกซิต้องหยุค หยุคต่อแยกกับผัวฉันสักที

มุตตา : ไม่ฉันไม่หยุค เธอก็รู้ไว้ด้วยว่าเขารักฉัน เขาไม่ได้รักคุณ

นพณา : อีหน้าदान

มุตตา : เขาสัญญากับฉันว่าเขาจะเลิกกับคุณ มาแต่งงานกับฉัน เราจะมีลูกด้วยกันแล้วฉันก็จะเป็แม่ที่ดีไม่เหมือนกับคุณ

นพณา : ผันไปเถอะ ต่อให้มันจะจริง ฉันก็ไม่มีวันปล่อยแกสองคนหรือ

มุตตา : ได้โปรดเถอะ เขาไม่เหลือเยื่อใยอะไรให้กับคุณอีกแล้ว คุณจะยึดเขาไว้ทำไมอีก

นพณา : ไม่จริง นางสาระเลว นิแกไม่มีปัญญาหาผัวจริงไซ่มัย ได้ ฉันจะจัดให้สมกับควมร่นของแก

(นพณาโกรธมาก จึงโทรหาประพงษ์เพื่อส่งคนที่เคยทำร้ายมุตตากับไปเล่นงานมุตตาอีกครั้ง)

นพณา : ขอดนเดิมนะนางนั้นจะได้จำไปจนวันตาย ขอบคุณนะคะคุณประพงศ์

สาเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุของการก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมที่มาจากปัญหาการนอกใจ ปัญหาเมียน้อยเมียหลวง นอกจากนี้จะก่อให้เกิดความรุนแรงแล้วจะส่งผลถึงการก่อให้เกิดอาชญากรรม ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาในปัจจุบันนี้ที่ปรากฏในข่าวหนังสือพิมพ์ถึงปัญหาการก่ออาชญากรรม น่ากินตายเพราะเรื่องหึงหวง

6. ปัญหาความยากจน

ปัญหาความยากจนที่ปรากฏในเรื่องแรงเงาเป็นปัญหาความยากจนในลักษณะดังนี้ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญมากประการหนึ่งเกี่ยวกับสถานะของครอบครัวไทยคือว่าสตรีหรือภรรยาออกมาทำงานทำนอกบ้านเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันที่สามีทำงานคนเดียวลดน้อยลงไปมาก แม้ว่าจะไม่อาจหาข้อมูลเป็นตัวเลขมาแสดงไว้ ณ ที่นี้ได้ก็ตาม การที่ภรรยาออกมาทำงานนอกบ้านเพิ่มมากขึ้นมีทั้งผลดีและผลเสียต่อครอบครัว ผลดีก็คือ ทำให้สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น แต่ผลเสียก็ได้แก่ปัญหาครอบครัวที่ตามมา เพราะทั้งพ่อและแม่ เริ่มที่จะมีเวลาให้ลูกน้อยลง

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สามีภรรยาเกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันเมื่อประสบปัญหาความยากจน แต่ในเรื่องแรงเงา เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงเศรษฐกิจอีกรูปแบบหนึ่งคือ รายได้ของเงินภพไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในบ้าน เงินเดือนของเงินภพยังไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายของเงินภพคนเดียวเลย ด้วยสาเหตุนี้พจนภาจึงเป็นคนที่หาเงินเข้าบ้านเพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ภาระหน้าที่ทางเศรษฐกิจในครอบครัวจึงตกอยู่ที่พจนภา เหตุผลนี้จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้พจนภาต้องออกไปทำงานเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาดูแลลูกๆ

เหตุการณ์และบทสนทนา

พจนภา : ลูกต่อลูกรู้ไหม ว่าพ่อลูกไม่เคยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในบ้านสักสิ่งเดียว แม่ต้องจ่ายทุกอย่างเลยทั้งค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าคนใช้

ต่อ : แล้วก็มีค่าตัวพ่อทุกเดือนด้วยไม่ใช่หรือครับ

พจนภา : แหมก็พ่อเธอตำแหน่งใหญ่ขึ้น ก็ต้องมีเลี้ยงลูกน้อง เลี้ยงเจ้านายบ้างละจ๊ะ

ต่อ : หรือไม่ก็เลี้ยงนางเล็ก ๆ

พจนภา : แม่หักค่าใช้จ่ายพ่อไปเยอะแล้วเพราะฉะนั้น พ่อจะไม่มีเงินไปเสเพลที่ไหนแล้วลูก มันคงไม่มีหน้าโง่ที่ไหนมาให้กินฟรีหรือ

ต่อ : แม่ครับ อย่าฟังไว้ใจนะครับ

เงินภพ : จะนิทราสามีทั้งที่ไม่มีใครให้นิทราด้วยแล้วหรือ ต้องนิทรากับลูก

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่า รายได้ส่วนใหญ่ที่ใช้จ่ายในครอบครัวมาจากนพ
 ณา ซึ่งถ้าพนักงานไม่ออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหาเงิน เศรษฐกิจของครอบครัวต้องประสบกับ
 สถานะความยากจนเพราะรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายประจำวัน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการใช้จ่ายเงิน
 เกิดตัวและฟุ่มเฟือย มีบุตรหลายคน

สาเหตุของปัญหาความยากจนที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา มาจากความฟุ่มเฟือย
 ถ้านพณาและเจนภพประหยัดมากกว่านี้ เจนภพรับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายส่วนนพณารับผิดชอบ
 เลี้ยงดูอบรมลูกๆ เพียงอย่างเดียวเรื่องราวปัญหาครอบครัว เช่นปัญหาการนอกใจอาจจะไม่มีตามมา
 เพราะเจนภพไม่มีรายได้เพียงพอที่จะสามารถไปเลี้ยงดูผู้อื่นได้ และลูกๆก็จะได้รับความรัก
 ความอบอุ่นจากนพณาอย่างเต็มที่อีกด้วย

7. ปัญหาด้านความเชื่อ

ปัญหาด้านความเชื่อที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา

ปัญหาความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์

โหราศาสตร์ (ASTROLOGY) มีศัพท์มาจากภาษาสันสกฤต หมายถึงวิชาที่ว่าด้วย
 เวลาและคำว่า โหราศาสตร์ ตามตำราของ “วราหมิหิระ” กล่าวว่าเป็นคำที่มาจากคำประสม สองคำ
 คือ “อโห”และ“ราตรี” ซึ่งแปลว่า วันและคืน แต่ได้ตัดอักษรพยางค์แรกและพยางค์หลังออกเสีย
 (อโห+ราตรี) จึงเหลือเพียงคำว่า “โหรา” ตามตำราของวราหมิหิระ โหราศาสตร์มาจากคำว่า “อโห”
 แปลว่า กลางวัน และ”ราตรี” แปลว่า กลางคืน แต่ได้ตัดอักษรพยางค์แรกและพยางค์หลังออกเสีย จึง
 เหลือเพียงคำว่า “โหรา” ยังมีอีกคำที่ใช้แทนโหราศาสตร์ คือ โชติยศาสตร์ มาจากคำว่า โชติ แปลว่า
 แสงสว่าง หรือดวงดาว (มานพ นักการเขียน 2554: 21)

ดังนั้น โหราศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการทำนายหรือการพยากรณ์ชะตาของ
 มนุษย์และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของโลกโดยอาศัยการโคจรของดวงดาวเป็นหลักและมีการรวบรวม
 เป็นสถิติเพื่อเป็นข้อมูลในการพยากรณ์สิ่งต่างๆ ที่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน มีความเชื่อมโยงทั้ง
 ตำแหน่งและการเคลื่อนไหวของดวงดาวในเชิงดาราศาสตร์ ซึ่งรวมทั้งพระอาทิตย์ พระจันทร์ ดาว
 เคราะห์ และดวงดาวต่างๆ ดวงชะตาของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับเคลื่อนไหวของดวงดาวในขณะตก
 ฟาก ซึ่งโหราจารย์จะเชื่อว่า อิทธิพลของดวงดาวต่างๆ จะส่งผลต่อบุคลิกลักษณะของบุคคลนั้นๆ
 การรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกลักษณะของคนกับการเคลื่อนไหวของดวงดาวจะทำให้
 โหราจารย์สามารถทำนายเส้นทางที่จะเป็นไปของบุคคลนั้นได้ ซึ่งอาจจะไม่ใช่เพียงแค่ปัจเจกบุคคล
 แต่อาจจะรวมทั้งกลุ่ม สังคม และประเทศชาติได้ด้วย

โหราศาสตร์ หรือ โหร หมายถึง บุคคลซึ่งทำนายเหตุการณ์ในอนาคตโดยการคำนวณวิถีโคจรของดวงดาวบนท้องฟ้า โดยดูจากวัน เดือน ปี เวลาที่เกิดและสถานที่เกิด ของเจ้าของชะตา

โหราศาสตร์ เป็นวิชาที่ใช้ทายกาลล่วงหน้าหรือดูการล่วงหน้าใช้สำหรับพยากรณ์ ผลกรรมของมนุษย์โดยอาศัยดวงดาวเป็นเครื่องพยากรณ์

ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ หรือการทำนายโชคชะตาล่วงหน้า จากการดูวันเดือนปีเกิด เป็นความเชื่อที่มีมาอย่างยาวนานในสังคมไทย ในละครเรื่องแรงเงาปรากฏเรื่องความเชื่อการทำนายทายทักจากหมอดูที่แม่ของมุตตากับมุนินทร์เชิญให้มาเสริมดวง และให้ทำนายอนาคตของคนในบ้านว่าเป็นอย่างไร หมอดูทำนายว่า พ่อแม่จะได้พึ่งพามุนินทร์มากกว่ามุตตาที่จะนำเรื่องหน้าอุปายมาให้ คือจะท้องไม่มีพ่อ การทำนายของหมอดูทำให้พ่อแม่ของมุตตากลัวและกังวลว่าเรื่องที่หมอดูทำนายไว้จะเป็นเรื่องจริง จึงเข้มงวดมุตตาในเรื่องผู้ชายเป็นอย่างมาก ทำให้มุตตาไม่ได้คบกับเพื่อนผู้ชายหรือคบผู้ชายเลย ทำให้มุตตาไม่รู้จักผู้ชายไม่ว่าจะดีหรือไม่ดี มุตตاپิดกันตัวเองจากผู้ชายทุกคน และหมกหมุนอยู่กับนวนิยายที่เกี่ยวกับความรัก ที่มีพระเอกเป็นคนดีสมบูรณ์แบบ มุตตาคิดว่าผู้ชายคงเหมือนกับในนวนิยายที่เธอเคยอ่าน เจนภพจึงใช้เรื่องนี้เข้ามาตีสนิทกับมุตตา และเขาก็ทำได้สำเร็จ จนกระทั่งมุตตาทกลงรักเจนภพจนมองข้ามว่าเขามีภรรยาและลูกแล้ว

เหตุการณ์และบทสนทนา

มุนินทร์ : แต่ที่ซ้ำเติมไปกว่านั้น แม่ถือว่าดวงตก วิธีแก้ของก็คือ การหาหมอดูมาทำพิธีสะเดาะเคราะห์ แล้วแม่ก็ให้ทำนายโชคชะตาราศีของคนทั้งบ้าน

แม่ : แม่หมอกะบายตาจะได้พึ่งมัยกะ มันสวยออกขนาดนี้ฉันอยากให้มันไปประกวดนางงามกะ ดีไม่ฉันจะได้เป็นดารารอไม่งั้นกร้ออะกะ

หมอดู : ลูกคนนี้ไม่ดีจะไม่ได้พึ่ง

แม่ : ้วย

หมอดู : ส่วนอีกคนจะดีมากต่อไปจะได้เป็นเจ้าคนนายคน จะมีทุกสิ่งทุกอย่าง พ่อแม่จะได้พึ่ง

แม่ : อะไรนะกะแม่หมอยาหนีอะหรือกะ แต่มันก็หัวดีเหมือนกันนะ แล้วมันจะได้เป็นหมอมัยกะ เด็กคนนี้มีสติปัญญาเป็นอาวุธจะได้ดีด้วยตัวเองไม่ได้จากพ่อแม่จะรวยเป็นเศรษฐีถึงขั้นมหาเศรษฐีเชียวละ

แม่ : ไซ้ไซ้ลูกคนนี้นะมันกตั้งแต่เด็ก คิคคูชิให้เงินไปโรงเรียนนะมันไม่เคยใช้สั๊กบาท อยู่แค่ม.5มันมีเงินเก็บตั้ง8หมื่น แล้วมันเอาเงินให้พ่อกับแม่ซ่อมร้านด้วย

หมอดู : ลูกคนเล็กให้ระวังให้ดี ต่อไปจะเสียผู้เสียคนเพราะผู้ชายจะท้องไม่มีพ่อ

แม่ : ฉันทันนี้อยู่แล้วเซียว

แม่กลัวว่าคำทำนายของหมอดูจะเป็นจริงจึงกรีดกลั้นไม่ให้มุตตาไปพูดคุยกับผู้ชายเลยแม่แต่คนเดียวถ้าเหตุว่ามุตตาคู่กับผู้ชายคนไหนก็จะดำว่าจะจนกระเจตกระเจงกันไปทุกคน มุตตากลัวว่าแม่จะดำไว้ให้อับอายผู้คน จึงเลือกไม่คบผู้คุยกับผู้ชายเลยแม่แต่คนเดียว

มุตตา : ตกลงพวกเธอจะไปเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยที่กรุงเทพฯ จริงๆ หรือ

เพื่อนชาย : ใช่ ถ้าเอ็นติดพวกเราก็อยู่ที่กรุงเทพฯ เลย แต่ถ้าเอ็นไม่ติด เราก็คงหาวิทยาลัยเอกชนแถวๆ นั้นเรียน แล้วตละหลังจากนี้จะวางแผนว่าจะทำยังไงเรื่องเรียนต่อ

มุตตา : ฉันทันคงไม่ได้เข้ากรุงเทพฯ หรือ แม่ฉันทันคงให้ฉันทันเรียนต่อที่นี้

แม่ : ไปไหน ชวนไปไหน ไปกรุงเทพฯ อีกแล้วหรือ แค่นี้มันยังใจแตกไม่พอหรือจะไปเลยนะไปเลย

พ่อ : นี่แกเป็นอะไรอีกละ

แม่ : ก็แกดูลูกสาวแกซิ

พ่อ : ก็เพื่อนนักเรียนด้วยกันมันคุยกันไม่ได้หรือไง

แม่ : เพื่อนอะไรมันชวนกันไปกรุงเทพฯ เข้าบ้านไปทำไม่ว่านิดว่าหนอยทำสะบัดตูดเข้าบ้าน

พ่อ : คำมันได้ทุกวันทุกวันไม่เบื่อบ้างหรือไง

แม่ : แกลองมาเป็นฉันทันซิ เกิดอะไรขึ้นชวบ้านคำใครมันก็คำอีกแม่

มุนินทร์ : นับจากนั้นคำก็ปิดกลั้นตัวเองจากผู้ชายทุกคน ตาไม่รู้จักผู้ชาย ไม่ว่าจะเลวหรือดี ตาไม่รู้ว้าธาตุแท้ของผู้ชายมันเป็นอย่างไร นอกจากในนิยายโรมานติกเท่านั้น

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่าการที่มุตตามีทัศนคติกับผู้ชายที่ไม่เหมือนกับผู้หญิงคนอื่นคือรู้ว่าเจนภพมีภรรยาและลูกๆ อยู่แล้ว มีคนมาเตือนเพื่อไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับเจนภพแล้ว และมีวิถีมาเป็นตัวเลือกแต่มุตตาก็เลือกผู้ชายอย่างเจนภพ ซึ่งมีปัจจัยภายในมาจากทัศนคติที่มุตตาต้องการความอบอุ่นเหมือนนางเอกในนิยายต้องการผู้ชายที่สามารถปกป้องตนเองได้ และเจนภพก็เข้าใจจุดอ่อนนี้ของมุตตาดีจึงทำตัวเป็นคนดีอ่อนโยนรับผิดชอบและรักลูกๆ มากซึ่งในความเป็นจริงกับตรงกันข้าม ส่วนปัจจัยภายนอกโอกาสและความสนิท เจนภพได้มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับมุตตามากกว่าวิถีจึงสามารถทำให้มุตตาหลงเชื่อ

การที่มุตตาหลงเชื่อเจนภพได้โดยง่ายเนื่องจากการที่พ่อแม่ปิดกลั้นไม่ให้มุตตาได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมดีเลวของผู้ชาย มุตตาไม่เคยคบผู้ชายในลักษณะผู้สาวแก่พูดคุยธรรมดาแม่ก็มาดำไว้ทำให้มุตตายังไม่กล้าจะพูดคุยกับผู้ชายมากขึ้น และการที่แม่ของมุตตาเข้มงวดมุตตาเรื่องผู้ชายก็เป็นเพราะเชื่อคำทำนายของหมอดู ความเชื่อหรือเมื่อมีคนทักเป็นสิ่งที่ดีเพราะเป็นการเตือนให้เรา

ระวังแต่การระวังจะต้องมีสติและการสั่งสอนอบรมลูกควรตั้งอยู่บนเหตุและผล ไม่ใช่การดูคำให้ เกิดความกลัว

สาเหตุของปัญหาความเชื่อที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา มาจากความเชื่อที่มลาย ขาดสติ เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าแม้ว่าแม่ของมุตตาจะห้ามหรือระวังจนเกินเหตุอย่างไร คำทำนาย ของหมอดูก็เป็นจริงคือมุตตาท้องไม่มีพ่อ แต่ถ้ากลับกันเมื่อมีหมอดูมาทักว่ามุตตาจะท้องไม่มีพ่อ พ่อแม่ต่างช่วยกันอบรมสั่งสอน เปิดโอกาสให้มุตตาได้รู้จักผู้ชายเมื่อถึงวัยอันควรและดูแลอย่าง ใกล้ชิด แนะนำสั่งสอนถึงพฤติกรรมด้านดีด้านไม่ดีของผู้ชายมุตตาจะได้เรียนรู้และเข้าใจเพื่อเป็น เกาะให้กับตนเองเมื่อมีผู้ชายลักษณะต่างๆเข้ามาในชีวิต แต่มุตตาไม่มีประสบการณ์การเรียนรู้ หรือ ได้รู้จักผู้ชายจึงหลงเชื่อ ได้อย่างง่าย ๆ

สรุปละครเรื่องแรงเงามีการสะท้อนภาพปัญหาต่างๆของสังคมไว้ในหลายๆ ด้าน เป็นละครที่สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง สะท้อนให้เห็นถึงปัญหา ครอบครัวที่เป็นผลมาจากการนอกใจของสามี ทำให้ส่งผลกระทบต่อลูกๆ ปัญหาเมียขี้ขลาด เมียหลง ปัญหาพ่อแม่ไม่เวลาให้ลูกๆ ปัญหาหาเสพติด ปัญหาการใช้ความรุนแรง ปัญหาอาชญากรรม ซึ่ง ล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ดังนั้นการชมละครเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดคือการดู ละครและย้อนดูตัวเองว่าเรามีพฤติกรรมดีหรือไม่ดีเช่นเดียวกับตัวละครนั้นๆหรือไม่ และถ้ามี พฤติกรรมเช่นนั้นจะมีจุดจบเป็นอย่างไรและควรทำตามหรือไม่อย่างไร

4.2 วิเคราะห์ภาพสะท้อนปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด

เรื่องย่อละครรักเกิดในตลาดสด

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในตลาดสดร่วมใจเกื้อ ต้องเด็กหนุ่มจากต่างจังหวัดเดิน ทางเข้ากรุงเทพฯมาช่วยพี่ชายและพี่สะใภ้ที่ท้องแก่ใกล้คลอดมาขายผักที่ตลาดร่วมใจเกื้อ การมาที่ ตลาดทำให้เขาได้พบกับกิมลิ่ง ลูกสาวคนโตของกิมฮวยแม่ค้าขายปลาในตลาดร่วมใจเกื้อ ต้องกับกิม ฮวยไม่ถูกชะตากันตั้งแต่วันแรกที่เจอกันเพราะต้องเป็นคนตรงรักความถูกต้องถ้าถูกต้องก็จะไม่ ยอมให้ใครมาเอาเปรียบ ต้องจึงไม่ยอมให้กิมฮวยแซงคิวรถเข็นของ กิมฮวยเป็นคนไม่ยอมคน ทำ ให้ต้องกับกิมฮวยมีปากเสียงกัน คนในตลาดไม่มีใครกล้าต่อปากต่อคนกับกิมฮวยเพราะรู้ว่ากิมฮวย เป็นคนปากจัด ไม่ยอมคน ดังนั้นคนที่กล้าต่อปากต่อคำกับกิมฮวยก็มีแต่ต้องเท่านั้น

ต้องพยายามจีบกิมลิ่งโดยมีเลื้อน รักเรย์ และกิมแซ่คอยช่วยเหลือ กิมฮวยเห็น ทำที่ ต้องมาจีบกิมลิ่งตนจึงกีดกัน เนื่องจากกิมฮวยต้องการให้กิมลิ่งแต่งงานกับจาดูรงค์ลูกชาย เต็ก ไซ้ พ่อค้าขายหมูในตลาด กิมฮวยต้องการให้กิมลิ่งมีคู่ครองที่มีความมั่นคงสามารถเลี้ยงดูกิมลิ่ง ได้โดยไม่ต้องตกกระกำลำบาก เหมือนเช่นตนที่เคยหนีตามเลี้ยงพ่อของกิมลิ่งมา กิมฮวยกลัวว่าลูกจะ ลำบากเช่นเดียวกับตน กิมฮวยมีวิธีเลี้ยงลูกที่เข้มงวดไม่ค่อยได้แสดงความรักเพราะตนก็เติบโตมา

โดยไม่ได้ได้รับความรักจากพ่อแม่เพราะต้องขายของแต่ตนก็สามารถโตมาได้ กิมฮวยจึงไม่ได้ใส่ใจ เรื่องการแสดงความรักกับลูก ทำให้กิมลั้งและกิมแซไม่เข้าใจในความรักที่กิมฮวยมีต่อพวกเขา กิมแซเป็นคนเก็บตัวขาดความมั่นใจคิดว่าตนเองอ้วนไม่สวยไม่มีอะไรดีสักอย่างเหมือนที่กิมฮวยผู้ เป็นแม่ว่าไว้

ต้องพยายามพัฒนาความสัมพันธ์กับกิมลั้งไปพร้อมๆกับการพัฒนาตลาดรวมใจ เกื้อเพื่อแข่งกับห้างที่มาเปิดใกล้ๆของเสี่ยชายศักดิ์ โดยมีณดาลูกสาวคุณนายสดศรีเจ้าของตลาด ภรรยาเก่าของเสี่ยศักดิ์ชายช่วยเหลือ การที่เสี่ยมาเปิดห้างติดกับตลาดเพราะต้องการให้คนไม่ไป เดินตลาดอีก เมื่อไม่มีคนซื้อของในตลาดพ่อค้าแม่ค้าก็ไม่มีเงินจ่ายค่าเช่า คุณนายสดศรีก็จะไม่มีเงิน ค่าเช่าเก็บกินทำให้ต้องขายที่ดินที่ตลาดให้กับเสี่ย แต่กลับไม่เป็นอย่างที่เสี่ยชายศักดิ์ ทำให้รัศมี ภรรยาใหม่และชายลูกคิดรัศมีลงมือวางแผนทำร้ายตลาดให้คนไม่อยากเข้ามาใช้บริการตลาดโดยการ เผ่าตลาด ใส่ง่ายในอาหารให้อาหารเป็นพิษ ปล่อยหนูแล้วให้กรมอนามัยเข้ามาตรวจสอบ เพื่อให้ปิดตลาด ให้นายชายลูกชายรัศมีปลอมตัวเป็นพ่อค้าขายผลไม้เข้าไปในตลาดเพื่อหวังจะ จับณดาลูกสาวคุณนายสดศรี จ้างเจ็จพ่อค้าเก่าแก่ในตลาดให้หอกพ่อค้าแม่ค้าในตลาดทิ้งมลาย เรื่องไสยศาสตร์อยู่แล้วให้มลายมากกว่าเดิม ปล่อยเงินกู้ดอกเบี่ยโหดชนพ่อค้าแม่ค้าหนีหัวซุกหัว ซุนไม่เป็นอันขายของ ใส่ง่ายพ่อค้าแม่ค้าในตลาดว่ามาทำรายข้าวของในห้างเสี่ยหาย แต่ไม่ว่าจะทำ อย่างไม่สำเร็จ เพราะต้องรอบคอบติดกล้องวงจรปิดไว้ทำให้มีหลักฐานช่วยชาวตลาดได้ตลอด จากการผ่านเหตุการณ์ต่างๆมาทำให้พ่อค้าแม่ค้าสามัคคีกันมากกว่าแต่ก่อนที่เห็นแก่ตัว การที่ต้อง ช่วยเหลือตลาดไว้ได้ตลอดทำให้คนในตลาดรักและเอ็นดูต้อง แต่ก็ยังไม่สามารถเอาชนะใจกิมฮวย ได้ แม้ในตอนกิมลั้งถูกขอรานในตลาดเอามิดจี้คือเพื่อจับเป็นตัวประกันไม่ให้ตำรวจจับเพราะไป กระชากสร้อยคนในตลาดไป ต้องยอมเสี่ยงชีวิตอย่างไม่คิดเพื่อช่วยกิมลั้งจนตนเองได้รับบาดเจ็บ แต่ก็ยังสามารถทำให้กิมฮวยใจอ่อนได้

เสี่ยชายศักดิ์ รัศมีและชาย พยายามทำลายตลาดด้วยวิธีต่าง ๆ นานาแต่ก็ไม่สำเร็จ นายชายลูกเสี่ยเสี่ยชายศักดิ์และรัศมีจึงใช้แผนการที่ชั่วร้ายโดยการลักพาตัวณดาไปทำมิดมีร้ายเพื่อ แบล็คเมล์หวังเอาที่ในตลาดจากณดา แต่แผนการชั่วไม่สำเร็จเพราะนายชายเกิดรักณดาจริงๆขึ้นมา รัศมีรับไม่ได้ที่ลูกชายคนเดียวของตนไปรักกับศัตรูอย่างลูกสาวของสดศรี

ต้องใช้ความสามารถในด้านการเล่นคนตรีจนมีแววมองสนใจ ต้องจึงให้กองถ่าย มาถ่ายทำที่ตลาดเพื่อช่วยโปรโมทตลาดให้มีคนรู้จักมากขึ้นและจะได้มีคนมาใช้บริการตลาดมากขึ้น ด้วย ความคิดครั้งนี้เป็นผลดีมีคนมาใช้บริการมากขึ้นทุกวันๆ ทุกอย่างจะเป็นไปด้วยดี แต่เสี่ยชาย ศักดิ์สืบรู้ว่าสดศรีเอาที่ไปจ้างองไว้ จึงไปถ่ถอนคืนมาและทำเป็นของตนจนได้ คุณนายสดและ ชาวตลาดเสี่ยใจมากเพราะต่างร่วมทุกข์ร่วมสุขช่วยกันพัฒนาตลาดให้ดีขึ้นมา แต่ถูกเสี่ยชายศักดิ์

และรัศมีโกงไป ทุกคนในตลาดต่างช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหาระหว่างนี้ ร้อนถึงหูตงที่พึ่งกลับบ้านที่ต่างจังหวัดมาให้ช่วยหาทางแก้ไข ต้องเมื่อรู้ว่ากรีบบกลับมาที่ตลาด และนำเรื่องที่ตนรู้ว่ารัศมีมีชู้กับคุณนายสดศรีเพื่อให้คุณนายสดศรีไปบอกกับเสี่ยชายศักดิ์ คุณนายสดศรีจึงหลุดปากบอกความจริงว่าตนเป็นลูกแท้ๆของเสี่ยชายศักดิ์ ต้องจึงบอกให้คุณนายสดศรีรับนำเรื่องนี้ไปบอกเสี่ยชายศักดิ์เพื่อไม่ให้ที่ดินที่เป็นความทรงจำใดๆตกไปอยู่กับคนอื่นที่ไม่เห็นคุณค่า เมื่อคุณนายสดศรีนำความจริงไปบอกเสี่ยชายศักดิ์ เสี่ยชายศักดิ์สืบจนรู้ความจริงว่ารัศมีคบชู้และนายชายก็ไม่ใช่ลูกที่ตนเองคิดว่าเป็นลูกแท้ๆมาโดยตลอด เสี่ยศักดิ์ชายรู้สึกผิดกับตนมากที่ไม่ได้เลี้ยงดูมา เสี่ยชายศักดิ์ได้รัศมีและนายชายออกจากบ้าน รัศมีไม่มีที่พึ่งจึงไปสมคบคิดแผนร้ายคิดจะจับตัวตนมาและเรียกค่าไถ่จากเสี่ยชายศักดิ์ แต่คิดแผนที่กิมฮวยติดรถมากับตนจึงต้องจับตนและกิมฮวยมาด้วย ทุกคนในตลาดต่างหาทางช่วยทั้งสองคนอย่างร่วมมือร่วมใจกัน ต้องคิดว่านายชายลูกรัศมีเป็นคนเดียวที่จะพาไปพบกับรัศมีได้ นายชายยินดีช่วยเพราะรู้สึกผิดกับตนที่เคยทำไม่ดีด้วย ทุกอย่างเป็นไปได้ด้วยดีเพราะทุกคนในตลาดร่วมมือร่วมใจ ไม่เห็นแก่ตัวเมื่อแต่ก่อน จึงทำให้ช่วยตนและกิมฮวยมาได้ ต้องไม่คิดชีวิตช่วยกิมฮวยออกมาได้ กิมฮวยเห็นความดีของต้องแม้ว่าตนจะเกียจจะทำไมดีกับต้องแต่ต้องก็ยังช่วยจึงยอมให้ต้องแต่งงานกับกิมลั้ง กิมลั้งและต้องมีความสุขมากทุกอย่างจบลงด้วยดี

ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด

จากการศึกษาพบว่าปัญหาสังคมประกอบด้วยปัญหาต่างๆดังนี้

1. ปัญหาด้านครอบครัว
2. ปัญหาด้านการศึกษา
3. ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง
4. ปัญหาการพนัน
5. ปัญหาอาชญากรรม
6. ปัญหาความยากจน
7. ปัญหาด้านความเชื่อ

1. ปัญหาด้านครอบครัว

ปัญหาด้านครอบครัวที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด

1.1 ปัญหาในการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด

การเลี้ยงดูถือเป็นหน้าที่ ที่ยิ่งใหญ่สำหรับพ่อแม่ แต่การเลี้ยงดูให้เติบโตเป็นเด็กดี เป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมได้นั้น เรียกว่าเป็นโจทย์ยากและเป็นงานหนักของพ่อแม่ ทำให้หลายครอบครัวเลี้ยงดูโดยกำหนดกรอบและข้อตกลงที่เคร่งครัด จนบางครั้งการตีกรอบที่เข้มงวดมากเกินไปอาจทำให้เด็กได้รับผลกระทบต่างๆ ตามมาได้ เพราะการเข้มงวด อยู่ในกฎระเบียบวินัยจนเกินไป หากตีกรอบและบังคับเด็กมากเกินไปจะทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวล ย้ำคิดย้ำทำ ซึ่งจะไม่มีความยืดหยุ่น โดยจะไปสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดความเครียดและวิตกกังวลกับตัวเอง โดยที่พ่อแม่อาจไม่รู้ตัว หรือหากพ่อแม่มีเหตุผลที่เด็กสามารถรับได้อย่างสม่ำเสมอ เด็กก็จะสามารถรับรู้และมีความเข้าใจได้ง่าย ซึ่งกรณีเช่นนี้ถือว่าเกิดขึ้นได้น้อยมาก หากพ่อแม่มีกฎระเบียบกับลูก

จนเกินไป เอาตัวเองเป็นที่ตั้งในการอบรมสั่งสอนเด็กทุกครั้ง ไม่มีเหตุผลมาประกอบ และไม่มี การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อลูก เอาแต่เข้มงวด เอาแต่ดุอย่างเดียว จะทำให้เด็กไม่ผูกพันและเกิด ความเครียด ซึมเศร้า ไม่มีทางออกในการแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถปรึกษาใครได้ จนก่อให้เกิด ผลเสียขึ้นได้ แต่หากพ่อแม่ดีกรอบบังคับ โดยมีเหตุผลมาสนับสนุนพอ และมีมุมที่ปล่อยวางบ้าง ปัญหาทุกอย่างก็จะไม่เกิดขึ้น พ่อแม่ต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อให้ลูกปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้

การเลี้ยงดูอบรมลูกในแบบที่พ่อแม่ต้องการ ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ ความคิดของลูก อาจส่งผลให้เด็กกลายเป็นคนขาดความมั่นใจ เช่นเดียวกับตัวละคร กิมแซ ลูกสาว คนเล็กของกิมฮวยและเคียง กิมแซโตมาโดยที่กิมฮวยเข้มงวดในการใช้ชีวิตทุกอย่าง กิมแซจึงเป็น เด็กขาดความมั่นใจเพราะ กิมฮวยมักจะด่าว่ากิมแซ ที่กิมแซมีรูปร่างหน้าตาไม่สวย ตัวดำและอ้วน กิ มฮวยให้กิมแซทำงานในบ้านอย่างเดียว กิมแซจึงเก่งเรื่องงานบ้านทุกอย่าง เช่น เรื่องการทำอาหารก็ เก่งจนจาดูตรงก็ตั้งใจในฝีมือ กิมแซเป็นคนมีความสามารถด้านการร้องและเต้น แต่กิมฮวยไม่ สนับสนุนด้านนี้เลยกลับด่าว่าให้กิมแซเสียใจถึงรูปกายภายนอก การคิดว่าถึงปมด้อยของกิมแซ จึง เป็นปัจจัยที่ทำให้กิมแซเป็นคนที่ขาดความมั่นใจในตัวเองและคิดว่าตนเองไม่มีค่า เพราะแม่แต่แม่ก็ ไม่เคยชมเชยถึงด้านที่ดีของกิมแซ หรือสนับสนุนความสามารถพิเศษที่มีอย่างการร้องเพลงของกิม แซ

เหตุการณ์และบทสนทนา

กิมแซกำลังซ้อมร้องเพลงและกำลังเต้นอยู่อย่างมีความสุขเพื่อให้กิมลั้งดู เพราะว่าจะลงประกวดร้องเพลง

กิมฮวย : ลี้จะบ้าหรือกิมแซ ดึกคืนป่านนี้จะมาร้องแหกปากร้องเพลงล้นบ้าน อยู่ได้

กิมแซ : หนูจะสมัครประกวดร้องเพลงอะจะเลยมาซ้อมร้องให้เจ้กิมลั้งดู

กิมฮวย : ประกวดร้องเพลงหรือ นี่ลี้ดูสารรูปตัวลี้เองซิเนี่ย หนูคนเดียวตัวตัน ใครที่ไหนจะเอาลี้ไปทำนักร้องให้มันเปลืองแผ่นวะ

เคียง : เอาน่าอฮวย ลี้จะไปพูดจาท่าร้ายจิตใจลูกแบบนั้นทำไม

กิมฮวย : แล้วจะให้ฮั่วพูดหรือลี้ให้อีละเมอเพื่อภพไปวันๆแบบนี้หรือ นี ่เสียไปเลยนะ นี่มันโลกของความเป็นจริงไม่ใช่ความฝัน ลี้รู้ไว้เลยนะอากิมแซ คนอย่างลี้ทำงาน บ้านงานเรือนให้เก่งแล้วรอผู้ชายมาขอไปเป็นเมียแค่นี้พอแล้ว นอน นอน

เคียง : นอนลูก

กิมฮวยและเคียงเดินออกไปนอน กิมแซและกิมลั้งพูดคุยกันตามประสาพี่น้อง

กิมแซ : ตั้งแต่เลิกงานโต ม้าไม่เคยให้กำลังใจอ้วเลย ม้าไม่เคยส่งเสริมให้ฮัวทำอะไรสักอย่าง นอกจากคลุกตัวอยู่กับงานบ้านแบบนี้

กิมลั้ง : เจ๊กี่ไม่ต่างจากลือเท่าไรหรือ แทนที่จะเป็นบ้าน ม้าก็ขังเจ๊ไว้ที่ตลาด

กิมแซ : เจ๊รู้ไหมว่าฮัวคิคจะหนีไปจากที่นี่ด้วยนะ

กิมลั้ง : ไม่ได้นะกิมแซ ลือห้ามคิดอย่างนั้นเด็ดขาด ถ้าลือหนีออกจากบ้านไป ม้าจะเป็นห่วงลือมาก จำไว้ นะถึงยังงี้ ม้าเขาก็รักเราสองคนมากที่สุด

กิมแซ : เจ้แล้วที่ผ่านๆมา คือการแสดงความรักของม้าหรือ

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่า กิมฮวยไม่ยอมรับความคิดเห็นของลูก ไม่เคยส่งเสริมให้ลูกทำอะไรอย่างที่ต้องการ กิมฮวยเลี้ยงลูกตามที่ตนต้องการ ไม่มีการเปิดใจหรือบอกถึงเหตุผลในสิ่งที่ห้าม จนทำให้กิมแซไม่เข้าใจ และเกิดความคับข้องใจจนไม่อยากจะอยู่ที่บ้านต่อไป สาเหตุที่เด็กหนีออกจากบ้านอาจมีปัจจัยเช่นเดียวกับกิมแซ คือการขาดอิสระทางความคิด การแสดงออก จนกลายเป็นคนขาดความเชื่อมั่น เพราะกิมฮวยมักพุดจาจุกกุด กัดจี้ ให้เกิดความเสียใจจนมองไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง

กิมแซเติบโตมาโดยการเลี้ยงดูที่เข้มงวด บังคับให้ก้มหน้าก้มตาทำงานบ้าน เพราะกิมแซไม่มีอะไรดี ไม่สวย ขายของไม่เก่ง กิมฮวยจึงให้กิมแซอยู่แต่ที่บ้านและทำงานบ้านให้เก่ง เพื่อรอผู้ชายมาขอ การเลี้ยงดูแบบนี้เหมือนในสมัยโบราณที่ผู้หญิงต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือน ไม่มีสิทธิ์คิดหรือทำอะไรตามใจตัวเอง ซึ่งแตกต่างจากโลกในยุคปัจจุบันที่ทุกคนเท่าเทียมกันมีสิทธิ์จะทำอะไรก็ได้ที่ไม่เดือดร้อนคนอื่นหรือตัวเอง ดังนั้นกิมฮวยควรเลี้ยงลูกให้ตรงตามยุคสมัยเพื่อลดช่องว่างระหว่างความสัมพันธ์ของแม่กับลูก

การที่กิมฮวยเข้มงวดในการเลี้ยงดูลูกแบบคนโบราณ มีปัจจัยมาจากการที่ตนเองก็ได้รับการเลี้ยงดูแบบนี้มาเช่นกัน จึงนำวิธีการนี้มาเลี้ยงดูลูก แต่การเลี้ยงดูแบบสมัยโบราณแตกต่างจากปัจจุบันการเลี้ยงดูก็ควรปรับให้ตรงกับยุคสมัย เพื่อให้สามารถเข้าใจลูก เพราะการทำความเข้าใจจะช่วยลดช่องว่างระหว่างแม่ลูกลงได้ สังเกตได้ว่าในปัจจุบันนี้ความคิดหรือการดำเนินชีวิตแตกต่างจากอดีต ดังนั้นการปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงดูก็เป็นสิ่งจำเป็นด้วยเช่นกัน

เหตุการณ์และบทสนทนา

เคียงต้องการให้กิมฮวยแสดงความรักกับลูกๆ เพื่อให้ลูกได้รับรู้ถึงความรักที่กิมฮวยมีให้

กิมฮวย : เป็นยังงี้บ้างเสีย อากิมแซอีหลับหรือยัง

เคียง : อีฟิ่งหลับไป

กิมฮวย : แล้วอีบอกหรือเปล่านั้นต้องนอกใจขนาดนี้

เคียง : ไม่เห็นอิวอะไร

กิมฮวย : แล้วเฮียเชื่ออิหรือ

เคียง : ทำไมลื้อไม่ไปถามอิเอง

กิมฮวย : ก็ถามให้หน่อยไม่ได้หรือไง

เคียง : ไม่ใช่ออย่างนั้นอาฮวย ถ้าหากว่าลื้อถามอิ อีก็จะได้รู้ลื้อว่าลื้อรักแล้วก็เป็น

ห่วงอิไป

กิมฮวย : ก็ถ้าพวกอิไม่รู้ณะว่าฮิวรัก ฮิวห่วงอิขนาดไหนนะ อีก็โง่เต็มทีแล้ว

เคียง : ไม่เอาน่าอาฮวย ลื้ออย่าทำเป็นพ่อแม่หัวโบราณที่จะต้องปิดบังความรู้สึก
น้อยเลย ถึงแม้ว่าคนรุ่นเราจะถูกเลี้ยงดูมาแบบนั้น แต่มันก็ไม่ได้หมายความว่าเราจะเปลี่ยนแปลง
วิธีการไม่ได้นะอาฮวย และถ้าหากว่าการกอดหรือการบอกรัก มันจะทำให้ลื้อรู้สึกอบอุ่นใจ ให้เขา
รู้สึกว่เรารักเขามากขึ้นลื้อจะไม่ทำหรือ

กิมฮวย : ก็ที่พ่อแม่ฮิวไม่เคยกอดไม่เคยบอกรัก ฮิวก็ยังมีชีวิตที่ได้อยู่มาได้

เคียง : ไม่อาฮวย ฮิวรู้ณะ ทุกวันนี้ลื้อก็ยังหิวความรักจากพ่อแม่ลื้ออยู่ พ่อแม่ลื้อ
ได้แต่เลี้ยงดูแต่ไม่ได้ที่ฟังฟังทางจิตใจกับลื้อเลย นี่ยังไม่รวมกับความกดขี่หรือว่าความเข้มงวด หรือ
ว่าความไม่เอาใจใส่ในฐานะที่ลื้อเกิดมาเป็นลูกสาวของตระกูลคนจีนแล้วแถมยังหนีตามฮิวมาอีก
ลื้อไม่ยอมให้ลื้อเราเป็นแบบนี้ในชั่วมัย

กิมฮวย : เฮียกอดฮิวหน่อย

เคียง : กอด มันมีศจรรยยังไง แล้วลื้อ เขาก็อยากให้ลื้อทำเหมือนที่ลื้ออยากให้

ฮิวทำ

กิมฮวย : ไม่รับปากนะ แต่จะพยายาม

เคียง : ดีมากอาฮวย

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่ากิมฮวยเป็นห่วงลูกสาวทั้งสองคนเธอมาก แต่
เลือกที่จะไม่แสดงความรักกับลูก เพราะเธอก็ไม่เคยได้รับการแสดงความรักจากพ่อแม่มาเช่นกัน
ดังนั้นการเลี้ยงดูลูกในปัจจุบันควรมีการแสดงความรักกับลูกเพื่อให้ลูกได้รับรู้ถึงความรักที่พ่อแม่มี
ให้ การเลี้ยงดูควรปรับเปลี่ยนให้ตรงกับยุคสมัย พ่อแม่จะต้องเข้าใจในความต้องการ และการ
บังคับให้ปฏิบัติตามในสิ่งที่พ่อแม่ต้องการนั้นต้องดูถึงความเหมาะสม บังคับได้แต่ต้องมีเหตุผล
ประกอบเพื่อให้ลูกเกิดความเข้าใจที่ตรงกับพ่อแม่ การเลี้ยงดูด้วยความเข้าใจ ความใส่ใจ ให้
ความรักความอบอุ่นกับลูก เด็กจะสามารถสัมผัสได้ถึงความรักที่พ่อแม่มีให้

สาเหตุของปัญหาการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดมาจากพ่อแม่มีทัศนคติในการเลี้ยง
ดูลูกในลักษณะนี้เนื่องจากพ่อแม่ก็ถูกเลี้ยงมาอย่างเข้มงวดจึงทำวิธีการนี้มาใช้กับลูก แต่สภาพสังคม

ในอดีตกับปัจจุบันมีความแตกต่างกันอย่างมาก พ่อแม่ก็ควรปรับเปลี่ยนการเลี้ยงดูให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน เพื่อลดช่องว่างระหว่างลูกกับพ่อแม่ ซึ่งการเลี้ยงดูที่ปิดบังความรู้สึก พ่อแม่ไม่กล้าแสดงความรักกับลูก เอาแต่เข้มงวด คุดดำ ซึ่งการเข้มงวดนั้นในความหมายของคนเป็นพ่อแม่คือการแสดงความรัก แต่กับลูกแล้วกับคิดว่าพ่อแม่ไม่รัก เนื่องจากในปัจจุบันกับในอดีตมีความแตกต่างกันทั้งด้านความคิดของเด็กสมัยใหม่ที่เปิดรับสื่อต่างๆ เห็นพ่อแม่คนอื่นแสดงความรักกับลูกๆ ของพวกเขา เด็กจึงมีความต้องการที่จะให้พ่อแม่แสดงความรักแบบนั้นบ้าง แต่ก็มีหลายไม่กล้าที่จะแสดงความรักกับลูกซึ่งมีผลมาจากมีหลายเองก็เติบโตมาโดยไม่มี การแสดงความรักจากพ่อแม่เช่นกัน การแสดงความรักของมีหลายคือการเข้มงวด และหาสิ่งที่ตนคิดว่าดีกับลูกยึดยึดให้กับลูกโดยไม่ถามถึงความต้องการของลูก ซึ่งการกระทำแบบนี้ส่งผลทำให้ลูกรู้สึกอึดอัดและไม่เข้าใจกลายเป็นปัญหาในครอบครัว

1.2 ปัญหาการเลือกคู่ครอง

การเลือกคู่ครอง (mate selection) พจนานุกรมศัพท์ประชากรศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, น.214) อธิบายว่าแบ่งได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การเลือกที่บุคคลไม่ได้ตัดสินใจด้วยตนเอง แต่บุคคลอื่น เช่น พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่เลือกให้พบได้ในสังคมแบบจารีตประเพณี เช่น ในสังคมอินเดียและสังคมจีนก่อนที่จะพัฒนาสู่ความเป็นสมัยใหม่ ในสังคมที่มีการเลือกคู่ครองแบบนี้ ชายหญิง มักแต่งงานเมื่ออายุน้อยและมีภาวะเจริญสูง
2. การเลือกคู่ที่บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจว่าจะแต่งงานกับใครและแต่งงานเมื่อใด การแต่งงานแบบนี้เรียกว่า การแต่งงานด้วยความรัก ซึ่งแพร่หลายในสังคมที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะในสังคมแบบตะวันตกซึ่งมีความเป็นปัจเจกนิยมสูงและบุคคลมีเสรีภาพมาก ในสังคมที่มีการเลือกคู่ครองแบบนี้ ชายหญิงส่วนใหญ่มักแต่งงานช้า และมีบุตรจำนวนน้อย แต่มักมีการหย่าร้างสูง

การเลือกคู่ครองทั้ง 2 แบบนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นอิสระจากกันโดยสิ้นเชิง ในบางสังคม เช่น ในสังคมไทยการเลือกคู่ครองจะมีลักษณะเป็นแบบผสมระหว่างการเลือกด้วยความรักกับการเลือกแบบคลุมถุงชนคือ การเลือกแบบที่ชายหญิงเริ่มมีความชอบอกกันก่อน เมื่อแน่ใจว่าจะเป็นคู่ครองกันได้จึงขอความเห็นจากพ่อแม่ หรือมิฉะนั้น พ่อแม่ก็อาจได้รู้เห็นความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ฝ่ายมาแต่ต้น เมื่อเวลาผ่านไปและเห็นว่าทั้งสองเหมาะสมจะเป็นคู่ครองกันก็สนับสนุนหรือเสนอให้แต่งงานกัน หรือในบางรายถ้าผู้ใหญ่ในครอบครัวไม่เห็นด้วยก็อาจเลิกสัมพันธ์ใจไปก็เป็นได้ โดยอำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่ของการเลือกคู่แบบนี้ อาจอยู่ที่ชายหญิงที่จะแต่งงานหรืออยู่ที่พ่อแม่

หรือญาติผู้ใหญ่ก็ได้ (อารยา ภิรมงคลจิต) www.dailynews.co.th/article/346861 สืบค้นวันที่ 5 พฤษภาคม 2560

ปัญหาเรื่องการเลือกคู่ครองที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดเป็น การสะท้อนให้เห็นว่าการเลือกคู่ครองเป็นเรื่องสำคัญในชีวิต ดังนั้นการเลือกคู่ครองที่ดีหรือไม่ดีย่อมส่งผลถึงชีวิตตนเองและครอบครัว การเลือกคู่ครองหรือการเลือกคู่ชีวิตที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบหลายอย่าง เช่นนิสัยใจคอ ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว การยอมรับจากคนในครอบครัว การปฏิบัติตนต่อคนในครอบครัว ซึ่งคุณสมบัติต่างๆเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการการดำเนินชีวิตคู่ต่อไป ดังนั้นการเลือกคู่ครองที่ดีควรที่จะต้องมียุติธรรมไปกับการเลือกคู่ครองที่ตนเองรักและคนในครอบครัวยอมรับและเห็นด้วย เพราะถ้าคนในครอบครัวมีความคิดเห็นที่แตกต่างหรือไม่ยอมรับ อาจส่งผลให้เกิดปัญหาในเรื่องอื่นๆ ตามมา

กิมลิ่งเป็นตัวละครที่ประสบปัญหาเรื่องการเลือกคู่ครอง กิมลิ่งรู้ว่าต้องเป็นคนดีมีจิตใจดี ชอบช่วยเหลือคนอื่น และต้องก็มีความรักให้กิมลิ่งอย่างจริงจัง ต้องพิสูจน์ตนเองให้กิมลิ่งเห็นในหลายเหตุการณ์ที่ต้องยอมเสี่ยงชีวิตเพื่อช่วยกิมลิ่งให้ปลอดภัย เช่นในตอนกิมลิ่งถูกจับเป็นตัวประกันจากขบวนการในตลาดกิมลิ่งถูกเอามิดจี้คือ ต้องกลัวว่ากิมลิ่งจะได้รับอันตรายจากโจรจึงยอมเสี่ยงชีวิตตนเองเข้าไปช่วยกิมลิ่ง ต้องได้รับบาดเจ็บ การกระทำของต้องทำให้กิมลิ่งเห็นว่าต้องรักเธอจริงๆ กิมฮวยก็อยู่ในเหตุการณ์กิมฮวยรู้ว่าต้องรักกิมลิ่งแต่ด้วยทิว จึงทำให้กิมฮวยไม่เห็นด้วยกับความรักของกิมลิ่งและต้อง ด้วยความเป็นแม่ที่เคียดแค้นจากการเลือกคู่ครองที่ฐานะไม่ดีจนต้องดะกระทำลำบาก จึงไม่ต้องการให้ลูกสาวที่ตนเองรักเป็นเช่นเดียวกัน กิมฮวยจึงคิดว่าต้องไม่มีคุณสมบัติเพียงพอที่กิมฮวยจะไว้ใจให้ดูแลกิมลิ่งต่อจากเธอได้

แม้ว่าต้องจะทำดีอย่างไรกิมฮวยก็ไม่เคยเห็นดีเห็นงามด้วย ต้องจึงพยายามพิสูจน์ตัวเองกับกิมฮวยและคนในตลาดไปพร้อมๆกันว่าเขาไม่ใช่ตัวช่วยของตลาด แต่จะเป็นคนที่ช่วยพัฒนาตลาดให้ดีและมีผู้คนเข้ามาซื้อของในตลาดมากขึ้น เพื่อจะทำให้พ่อค้าแม่ค้าในตลาดมีรายได้ที่ดี ต้องจึงพยายามทำทุกอย่างให้ตลาดเป็นที่รู้จัก โดยการให้กองถ่ายมาถ่ายทำมิวสิกวิดีโอที่ตลาด พร้อมกับพัฒนาตลาดในด้านอื่นๆด้วย ทำให้ตลาดเป็นที่รู้จัก สินค้าสะอาดมีคุณภาพ ตลาดเจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้พ่อค้าแม่ค้ามีรายได้เพิ่มมากขึ้น ต้องสามารถพิสูจน์ตนเองได้จากการแก้ปัญหาให้คนในตลาดรอดจากวิกฤตได้หลายครั้ง จนสามารถทำให้พ่อค้าแม่ค้าในตลาดยอมรับในความสามารถและเกิดความรักในตัวต้องเพราะความเสียสละ และเป็นคนดีช่วยเหลือคนอื่น ต้องชนะใจคนในตลาดได้แต่ยังไม่สามารถเอาชนะใจกิมฮวยได้

ต้องและกิมลิ่งต้องผ่านอุปสรรคในเรื่องความรักมาด้วยกัน โดยมีกิมฮวยคอยกีดกันไม่ให้ต้องและกิมลิ่งได้เจอกันหรือรักกัน กิมฮวยขู่ว่าจะตัดความเป็นแม่ลูกกับกิมลิ่งถ้าหากกิมลิ่ง

เลือกที่จะคบกับต้อง สร้างความกดดันให้กับกิมลั้งเป็นอย่างมาก กิมฮวยต้องการให้กิมลั้งแต่งงานกับจาตุรงค์เพราะคิดว่าจาตุรงค์สามารถดูแลกิมลั้งต่อไปเมื่อไม่มีกิมฮวยอยู่แล้ว

จาตุรงค์ลูกชายคนเดียวของเต็กไ้ฮั เจ้าของเคียงหมูในศาลามีฐานะดี กิมฮวยต้องการให้กิมลั้งได้แต่งงานกับจาตุรงค์เพื่อจะได้ไม่ลำบากเหมือนตนเอง ด้วยความรักและความเป็นห่วงลูกสาวกิมฮวยจึงไม่สนใจความสุขของกิมลั้งและมองข้ามความรักของกิมลั้งที่มีให้ต้องไป กิมฮวยคิดว่าสักวันกิมลั้งจะเข้าใจในสิ่งที่ตนเองทำ แต่กิมลั้งไม่เห็นด้วยและไม่เข้าใจในสิ่งที่กิมฮวยทำ กิมลั้งจึงพยายามคบกับต้องต่อไปแม้ว่าจะถูกกิมฮวยห้ามอย่างไรก็ตาม เมื่อกิมฮวยห้ามกิมลั้งไม่ได้จึงได้ จึงพูดกับต้องถึงความต้องการของคุณเป็นแม่ที่ต้องการเห็นลูกสาวที่ตนเองรักสุขสบาย ถ้าไปแต่งงานกับคนที่พร้อมจะดูแลลูกสาวของตนเองได้ เมื่อต้องฟังความต้องการของกิมฮวยทำให้ต้องเข้าใจหัวอกของคนเป็นแม่ที่เป็นห่วงลูก จึงพยายามตีตัวออกห่างจากกิมลั้ง เพราะคิดว่าตัวเองเป็นคนเห็นแก่ตัวที่ดึงกิมลั้งมาอยู่กับตนเองที่ดูเหมือนไม่มีความพร้อมสักด้านที่จะดูแลกิมลั้งให้สุขสบายได้

เหตุการณ์และบทสนทนา

กิมฮวย : สะใจใจไม่ที่เห็นงานพินาจไปได้

ต้อง : น้ำกิมฮวย

กิมฮวย : ตกใจทำไม ที่ฮัวยังไม่แปลกใจเลย ที่ลื้อวนเวียนอยู่แถวนี้ที่รอดูความ

พังพินาจ

ต้อง : ก็ฉันขายของอยู่แถวนี้จะให้ฉันไปวนเวียนแถวไหนละจ๊ะ

กิมฮวย : ไอ้ต้องจำไว้นะ ลื้ออย่าหวังว่าจะได้มีโอกาสกับกิมลั้งอีกเลย

ต้อง : น้ำกิมฮวย ไอ้เรื่องแบบนี้มันห้ามกันไม่ได้หรอกนะ มันเป็นเรื่องของ

พรหมลิขิตอะจ๊ะ

กิมฮวย : พรหมจะลิขิตยังงัยฮัวไม่รู้ ฮัวรู้แต่ว่าไม่ว่าจะชาตินี้หรือชาติหน้า ฮัวไม่มี

มีวันให้อากิมลั้งลงเอยกับลื้ออย่างเด็ดขาด

ต้อง : ฉันถามน้ำจริงๆเถอะ ไอ้ที่น้ำทำ ทำไปเนียเคยถามลูกสาวตัวเองสักคำ

หรือเปล่า ว่าเขาต้องการหรือเปล่า น้ำไม่ได้ทำร้ายฉันคนเดียวนะ น้ำกำลังทำร้ายจิตใจของกิมลั้งเขาด้วย หรือว่าเป็นวิธีการแสดงความรักของน้ำ

กิมลั้ง : ไอ้ต้อง บอกฮัวหน่อยซิว่านอกจากฮัวแล้วจะมีใครรักกิมลั้งได้เท่ากับฮัว

อีก ลื้อหรือไม่มีทาง

ต้อง : ถึงต้องจะรักกิมลั้งได้ไม่เท่ากับคนเป็นแม่อย่างน้ำ แต่ในสถานะคนรักต้อง

องทำทุกอย่างให้กิมลั้งได้

กิมฮวย : ไม่จริงลือต้องการลูกสาวฮัวไปเป็นของลือ ลือต้องการอิไปทำให้ลือมีความสุข ต้องการให้อิให้กำลังใจลือสู้ชีวิต ลือต้องการอิเพื่อตัวเองทั้งนั้น ลือมันคนเห็นแก่ตัว

ต้อง : ไม่ใช่อย่างนั้น น้ากิมฮวย

กิมฮวย : ใช่ซิ ถ้าลือรักอาทิมลั้งจริง ลือต้องปล่อยอิไปมีชีวิตที่ดีไม่ใช่จมปักอยู่กับลือ อจาตุรงค์ไม่ใช่ผู้ชายที่ดีที่สุดของอาทิมลั้งแต่อิเป็นคนที่จะดูแลอาทิมลั้งได้ในวันที่ไม่มีอิอยู่แล้ว

ต้องคิดว่าตนเองไม่มีความพร้อมที่จะสามารถดูแลลั้งอย่างที่กิมฮวยบอกได้ จึงทำให้ต้องพยายามตีตัวออกห่างจากลั้งเพื่อที่ลั้งจะได้พิจารณาจาตุรงค์ที่มีความพอมากกว่า แต่เหตุการณ์นี้ทำให้ลั้งเสียใจที่ต้องพยายามออกห่างจากเธอและยังทำให้ลั้งมั่นใจว่าลั้งรักต้องมากจริงๆ ส่วนตัวเองก็รู้ใจตัวเองเมื่อเห็นลั้งเสียใจจากการกระทำของต้อง เหตุการณ์ในครั้งนี้ก็ไม่สามารถแยกต้องและลั้งออกจากกันได้

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นห่วงคนเป็นแม่อย่างกิมฮวย เพราะต้องการให้ลั้งสบายไม่ลำบากเหมือนคนที่แต่งงานกับคนที่ไม่มีฐานะ กิมฮวยบังคับให้ลั้งแต่งงานกับจาตุรงค์ เพราะกิมฮวยเห็นว่าจาตุรงค์มีฐานะดี สามารถดูแลลั้งได้ ลั้งจะได้ไม่ลำบาก กิมฮวยบังคับชีวิตคู่ของลั้ง โดยการนำชีวิตของตนเองมาเป็นตัวกำหนดว่าถ้าลูกแต่งงานกับคนที่ไม่มีฐานะชีวิตก็จะลำบากเหมือนกับตนเอง กิมฮวยคิดว่าต้องไม่สามารถทำให้ลั้งมีชีวิตที่สุขสบายได้ เพราะที่บ้านต้องทำนามีรายได้เพียงปีละ 1 แสน หักค่าใช้จ่าย เหลือ 5 หมื่น ส่วนกิมฮวยมีอาชีพขายปลารายได้ต่อปีหักค่าใช้จ่าย เหลือ 5 แสนบาทต่อปี กิมฮวยนำเรื่องความแตกต่างในเรื่องรายได้มาเป็นตัวกำหนดในการเลือกใช้ชีวิตคู่ให้กับลูกสาว กิมฮวยไม่ได้มองถึงความดีความซื่อของต้องและสิ่งสำคัญต้องและลั้งรักกันมาก

ลั้งต้องเสียใจกับอคติของกิมฮวยที่มีกับต้อง ลั้งต้องทนกับแรงกดดันจากกิมฮวยที่คำว่าเรื่องลั้งและต้อง แม้ว่าต้องและลั้งจะทำความดีโดยการช่วยเหลือสังคมในหลายเรื่อง เช่น การติดป้ายประกาศหางานให้คนตกเงินเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม หรือการไปช่วยคิดดีและชมพูที่ถูกอบบังปล่อยเงินกู้จับตัวไป ทำให้ลั้งและต้องถูกอบบังจับตัวไว้แทน ต้องและลั้งหนีออกมาได้จึงรีบกลับบ้าน เพราะรู้ว่ากิมฮวยจะต้องเป็นห่วง แต่เมื่อกลับมาถึงกลับเจอกิมฮวยที่กำลังโกรธเพราะคิดว่าลั้งจะหนีตามต้องเหมือนกับที่ตนเคยหนีตามเคียงไป จึงตบตีลั้งและต้อง ลั้งเสียใจมากเพราะเวลานั้นลั้งต้องการกำลังใจ เพราะพึ่งหนีจากเหตุการณ์ที่เลวร้ายมา ลั้งต้องการกำลังใจจากกิมฮวยแต่กับได้คำตำหนิ และการดูถูกจากแม่ตัวเองว่าหนีไปกับต้อง

เหตุการณ์และบทสนทนา

ต้อง : เป็นไงบ้างลั้ง

กิมลิ่ง : ฉันไม่เป็นไรหรอก ฉันคงต้องเจอเรื่องแบบนี้ไปตลอดชีวิต

ต้อง: เรื่องอะไรที่มันทำให้เราทุกใจก็ทิ้งมันไปเถอะนะกิมลิ่ง เราเลิกจำแต่เรื่องดีๆ จะว่าไป ที่แม่เธอพูดไม่ดีออกมา ก็เพราะเขารัก เขาเป็นห่วงเธอจริงๆ

กิมลิ่ง : ทำไมฉันจะไม่รู้ละ ว่าแม่รักฉันมาก แต่ฉันอยากให้แม่เข้าใจฉันบ้าง ทุกวันนี้ฉันตั้งใจทำทุกอย่างตั้งใจทำงาน ยอมที่จะทิ้งโอกาสที่จะใช้ชีวิตของคนวัยเดียวกัน เพราะว่าฉันอยากเป็นลูกที่ดี แต่ฉันไม่เคยได้รับอะไรตอบแทนกับมาเลย แม้แต่ความเข้าใจของแม่

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่าลูกต้องการความเข้าใจจากคนเป็นแม่ไม่ว่าสถานการณ์ใดก็ตาม กิมลิ่งอยากให้กิมฮวยเข้าใจตน กิมลิ่งต้องการความเข้าใจจากกิมฮวยต้องการการยอมรับในสิ่งที่กิมลิ่งเลือกคือการเลือกที่จะคบกับต้อง เพราะต้องเป็นคนดี และต้องรักกิมลิ่งมาก ส่วนกิมลิ่งเองก็รักต้องมากเช่นกัน กิมลิ่งรู้ว่ากิมฮวยรักและต้องการเลือกสิ่งที่ดีให้กับกิมลิ่ง แต่สิ่งที่กิมฮวยเลือกให้มันไม่ใช่สิ่งที่กิมลิ่งต้องการ เช่นการที่กิมฮวยเลือกจากตรงค์ให้แต่งงานกับกิมลิ่ง เพียงเพราะฐานะทางการเงิน เชื้อชาติ แต่ขาดความรักความเข้าใจ การใช้ชีวิตคู่ก็จะไม่มีความสุข

สาเหตุของปัญหาการเลือกคู่ครองที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการเลือกคู่ของวัยรุ่นนั้นยังมีปัจจัยหลายอย่างนอกจากความเหมาะสมด้านครอบครัว เชื้อชาติ ศาสนา การเงิน แล้ว การเลือกคู่ครองนั้นจะต้องมีความรักและความเข้าใจในกันและกันด้วย ดังนั้นผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ ควรให้อิสระอย่างมีขอบเขตเพื่อให้ลูกได้เลือกคู่ครองเพื่อใช้ชีวิตคู่ต่อไปในอนาคตได้อย่างมีความสุข โดยมีพ่อแม่คอยดูแลและแนะนำชี้ให้เห็นข้อเสียดีกว่าการห้ามโดยไม่มีเหตุผลซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดเรื่องที่ไม่ดีตามมาเช่นการหนีตามกัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวปรากฏให้เห็นตามข่าวหนังสือพิมพ์ที่เกิดวัยรุ่นหนีตามกัน บางรายได้ครองคู่มูลูกอยู่ด้วยกันแต่บางคู่ไปกันไม่รอดครอบครัวแตกแยก อาจจะเป็นเรื่องเล็กๆแต่เมื่อเกิดปัญหาขึ้นมาจริงๆก็เป็นปัญหาสังคมได้ เพราะบางคู่อาจไปกันไม่รอดเลิกกันและทอดทิ้งลูก เนื่องจากวุฒิภาวะของพ่อแม่วัยรุ่นยังไม่มีควมรับผิดชอบ ดังนั้นถ้าพ่อแม่ให้อิสระอย่างมีขอบเขต ใ้คำปรึกษา และให้โอกาสลูกได้เรียนรู้คบเพศตรงข้าม เด็กก็จะได้เรียนรู้อุปนิสัยของกันและกัน อาจจะสานสัมพันธ์หรืออาจจะหยุดความสัมพันธ์กัน ไปเองโดยไม่เกิดเรื่องที่ไม่ดีขึ้น

2. ปัญหาด้านการศึกษา

ปัญหาด้อยโอกาสทางการศึกษา

ภาพสะท้อนปัญหาด้านการศึกษาที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคุณที่ประกอบอาชีพในตลาดบางคนอาจไม่ได้รับการศึกษา เพราะต้องทำมาหากิน เช่นเลื่อนกับรักเร่ ที่ประกอบอาชีพเข็นรถรับจ้างในตลาด ต้องจึงสอนให้เลื่อนและรักเร่เห็นความสำคัญของการศึกษาและแนะนำให้เรื่องหนังสือจะได้มีอาชีพที่ดีกว่าการรับจ้างเข็นรถเข็นใน

ตลาดไปวันๆ การที่ต้องต้องการให้รักเร่และเลื่อนมีการศึกษาเพราะเห็นว่าทั้งคู่เป็นคนดี และสามารถนำความรู้ที่ได้มาช่วยพัฒนาตนเองให้มือนาคได้ เนื่องจากมีเหตุการณ์ที่เลื่อนและรักเร่หลงผิดไปเล่นการพนันฟุตบอลจนบานปลายเกือบไปขายยาเสพติดต่อ ต้องจึงชี้ทางสว่างให้เพื่อให้ทั้งคู่มีความรู้พัฒนาชีวิตของตนเอง

เหตุการณ์และบทสนทนา

ต้องไปช่วยเลื่อนและรักเร่ที่ถูกลูกน้องของฤทธิ์เจ้าของโต๊ะพนันฟุตบอลจับตัวไป เพราะเลื่อนและรักเร่ไม่มีเงินจ่ายหนี้ที่เสียพนัน ฤทธิ์จึงบังคับให้เลื่อนและรักเร่ขายยาเสพติดเพื่อใช้หนี้ ต้องจึงสอนให้รักเร่และเลื่อนเห็นความสำคัญของเรื่องการศึกษาเพื่อให้รู้เท่าทันชีวิต

ต้อง : เอ็งสองคนนี่มันจริงเลยนะ มีเรื่องสำคัญแบบนี้ทำไมเอ็งไม่ถามข้าสักคำ

รักเร่ : มันขู่มานั่น

ต้อง : ไอ้เร่ เอ็งรับมือไม่ได้เองก็ต้องรู้จักปรึกษาคนอื่นดิอะ ไม่งั้นเอ็งก็จบปัญหาโง่ๆ ด้วยการไปเล่นพนันแล้วก็เลยเถิดไปถึงขายยา แล้วถ้าข้ารู้เรื่องเข้าไปกว่านี้ เอ็งสองคนไม่ไปฆ่าคนตายเลยหรือไงวะ

เลื่อน : ก็ฉันสองคนมันไม่มีทางออกอะพีต้อง

ต้อง : ไม่ใช่ไม่มีทางออกหรือ แต่เอ็งสองคนไม่มีปัญญา ไม่มีความรู้ ไม่มีข้อมูล มันเลยจัดการชีวิตไม่ได้ไง ตอนนี้มีทางออกให้พวกเอ็งทางเดียว

เลื่อน : รักเร่ อะไรหรือพี

ต้อง : การศึกษาไง การศึกษาไงที่จะทำให้พวกเอ็งฉลาดขึ้น เอาอย่างนี้ พรุ่งนี้ข้าจะพาพวกเอ็งไปสมัครเรียนเลย

เลื่อน : พีต้อง เด็กโง่แบบพวกฉันโรงเรียนไหนเขาจะรับ

ต้อง : เอ็งสองคนนี่ไม่รู้เรื่องจริงๆ เดียวนี้เขามีโรงเรียนเปิดสอนภาคพิเศษมานาน อาทิตย์หนึ่งเอ็งไปเรียนวันเดียวก็ได้ หรือบางทีเขาไปเรียนตอนเย็น

รักเร่ : ให้พวกฉันไปเรียนแล้วจบมาทำออฟฟี่ ทำบัญชี จะไหวไม่ล่ะพี

ต้อง : เขามีสารพัดวิชา ให้เอ็งเรียนจบมาทำมาหากินได้ เอ็งสองคนจะได้เปิดโลกทัศน์ไง นี่พอเอ็งเรียนแล้วได้ความรู้จะได้มาจัดการบริหารชีวิตเอ็งสองคนได้ แล้วถ้าเอ็งเรียนดินะเรียนจนจบปริญญาตรีไปเลย

รักเร่ : อย่างนี้มันก็ดี

เลื่อน : ฉันจะทำตามความฝันของคนในครอบครัวเอาปริญญาไปฝากแม่สักใบ

ต้อง : มันต้องอย่างนั้น เอ็งเชื่อข้าเองมีความรู้เอ็งทำอะไรก็ได้ เอ็งสองคนจะได้ไม่ต้องมาเข็นรถเข็นจนวันตาย

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่าการที่คนเรามีการศึกษา จะทำให้มีหลักในการดำเนินชีวิต มีสติ มีปัญญาในการคิดไตร่ตรองว่าสิ่งไหนควรทำ สิ่งไหนไม่ควรทำ การศึกษานอกจากสร้างอาชีพแล้วยังยกระดับคุณภาพชีวิตให้เราอีกด้วย เช่น เลื่อนกับรักเร่ ถ้าไม่เรียนหนังสือชีวิตก็จะต้องรับจ้างเข็นรถเข็นไปตลอดชีวิต เมื่อเลื่อนและรักเร่ได้รับการศึกษามีความรู้ ก็จะสามารถทำ ความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพอื่นๆ

สาเหตุของปัญหาด้านการศึกษาที่ปรากฏในรักเกิดในตลาดสด ตัวละครที่ไม่ได้รับการศึกษาเนื่องจากขาดทุนทรัพย์ในการศึกษา และต้องทำงานเพื่อหาเงินดำรงชีวิต มีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากตัวละครที่ได้รับการศึกษาตัวอย่างเช่น วิธีการแก้ปัญหาชีวิตของผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาแนวทางแก้ปัญหาจะเป็นไปในลักษณะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แก้ไขไปวันต่อวัน ไม่มีอนาคต ส่วนคนที่มีการศึกษาจะมีการวางแผนการแก้ไขปัญหาระยะยาว คิดถึงผลดีผลเสียก่อนที่จะทำ ดังนั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสามารถทำให้เกิดปัญหาในการแก้ไข ปัญหาต่างๆ ทำให้มีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดี ดังนั้นควรมีการส่งเสริมด้านการศึกษาให้กับผู้ที่ขาดการศึกษาเพื่อเป็นการลดปัญหาสังคมในอีกรูปแบบ

3. ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง

ปัญหาการคุกคามทางเพศ

คำว่า “การคุกคามทางเพศ” (Sexual Harassment) อาจกล่าวได้ว่า ฟาเลย์ ลิน (Farley Lin 1978, น.324) เป็นผู้เริ่มนำคำนี้ขึ้นมาใช้ เมื่อครั้งที่เธอได้จัดทำหนังสือ ชื่อ “Sexual Shakedown : The Sexual Harassment on the Job” เมื่อปี พ.ศ. 2521 และพบว่าผู้ชายมักจะคิดว่าผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ (Sexual Objects) ซึ่งฟาเลย์ ลิน เห็นว่าการกระทำดังกล่าว เป็นการข่มขืนอำนาจของเพศชาย

ปัญหาการคุกคามทางเพศ จากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานได้ให้คำนิยามว่าการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) หมายถึง การกระทำหรือการเรียกร้องใดๆทางเพศที่ไม่เป็นที่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะกระทำด้วยวาจาหรือทางกาย โดยมีผลอย่างใดอย่างหนึ่งใน 2 ประการคือ กรณีแรก การล่วงละเมิดทางเพศซึ่งเป็นข้อต่อรองเพื่อแลกเปลี่ยนหรือมีผลกระทบต่อสถานภาพในการทำงาน เช่น ถ้าผู้ถูกกระทำไม่ยินยอมให้ล่วงละเมิดทางเพศ ก็จะไม่ได้รับการเลื่อนระดับหรือขึ้นเงินเดือน เป็นต้น และอีกกรณีหนึ่ง คือ การคุกคามทางเพศ ที่ไม่ได้กระทำเพื่อแลกเปลี่ยนกับสถานะในที่ทำงาน แต่กระทบต่อสภาวะการทำงานของผู้ถูกกระทำ หรือกระทบต่อบรรยากาศในการทำงาน (พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน 2545, น.52)

เชิรชัษย์ เอี่ยมวรเมษ ได้ให้คำนิยามคำว่า คุณคาม หมายถึง ปรกวน รังแก ทำให้เดือดร้อนอยู่ไม่เป็นสุข การขู่ขู่ขู่ที่เป็นอันตรายต่อคนอื่น ทั้งคุณคามและอ้อยเหยื่อ (เชิรชัษย์ เอี่ยมวรเมษ 2544, น.204)

เหตุการณ์และบทสนทนา

ศักดิ์ชายจับตัวคนตาไปที่บ้านต่างจังหวัด โดยส่งข้อความมาบอกคุณนายสดศรี ว่าต้องการหนีไปทำใจเรื่องความรักระหว่างคนตากับตอง คุณนายสดศรีจะไม่สงสัยที่คนตาหลายตัวไปเมื่อฟื้นจากยาสลบคนตาพยายามหนีจึงมีปากเสียงกับศักดิ์ชาย คนตาบ่นหน้าศักดิ์ชายหลายครั้ง ศักดิ์ชายเกิดความโมโหจึงใช้กำลังข่มขืนคนตา จนสำเร็จ ศักดิ์ชายใช้วิธีนี้เพราะต้องการที่ดินในตลาดคือ เพราะรัศมีโกหกว่าโดนคุณนายสดศรีโกงที่ดินไป ศักดิ์ชายจึงเกิดความแค้นและคิดวิธีการเลวร้ายนี้ขึ้นมา

รัศมี : หนีชายจับตัวลูกเขาไปหรือ

ศักดิ์ชาย : มาม้า หรือจะให้คนตาแต่งงานกับนายตองละ ถ้าเป็นแบบนี้พวกเราจบแน่ นะครับ

รัศมี : ชาย ม้าถามจริงๆว่าชายจับตัวเด็กนั้นเพราะว่าชายหึง หรือชายห่วงเรื่องห้างกันแน่

ศักดิ์ชาย : มันก็ต้องห่วงห้างอยู่แล้วหึงมาม้า ไม่งั้นผมจะเอาตัวเข้าเสี่ยงทำไม

เสี่ยชายศักดิ์ : แก่แน่ใจนะว่าแก่เอาอยู่

ศักดิ์ชาย : ปาป้าอะไร ไม่ใช่อย่างนั้น ผมคุยโทรศัพท์อยู่

เสี่ยชายศักดิ์ : โอ๊ยบ้าไม่ได้หมายความว่า เอาอย่างนั้น ฉันหมายความว่าที่แก่จับตัวลูกเขาไปไม่กลัวเขาเอาเรื่องหรือไง

ศักดิ์ชาย : ถ้าเป็นเรื่องนี้ปาป้าไม่ต้องเป็นห่วงเลยเพราะผมเอาอยู่

รัศมี : เอาอยู่อีกแล้ว แล้วแก่ไม่อยู่ใครจะทวงหนี้ที่ตลาด

ศักดิ์ชาย : ถ้าเรื่องนี้อย่างไม่ต้องเป็นห่วงใหญ่เลยครับ แค่ทำตามแผนผมไปทุกอย่างก็จบ ผมว่ายิ่งดีเสี่ยอีกนะครับถ้าเราเล่นงานคุณนายสดศรีด้วยก็เหมือนเล่นงานไปทั้งสองทางเลย เล่นงานทั้งลูกสาว เล่นงานทั้งคนในตลาดได้ งานนี้รับรองไม่พลาดแน่

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่ารัศมีและเสี่ยชายศักดิ์ไม่มีการห้ามปรามหรือตักเตือนสิ่งที่ลูกชายทำว่าเป็นสิ่งไม่ดี และเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากพ่อแม่ที่นิยมความรุนแรงเช่นกัน ศักดิ์ชายคิดใช้กำลังข่มขืนคนตาเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนต้องการโดยไม่คิดถึงความรู้สึกของผู้ถูกระทำ การที่ศักดิ์ชายมีพฤติกรรมแบบนี้มีปัจจัยมาจากการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อและแม่ แม้ว่าเสี่ยชายศักดิ์จะเป็นพ่อเลี้ยงแต่ก็มีอำนาจมีลูก

น้อยมากมายเมื่อต้องการอะไรก็มักจะใช้เงินหรือลูกลูกแก้ไขปัญหาก็เลย ส่วนรัศมีเป็นผู้หญิงที่เคยผ่านความลำบากและเคยคบกับภรรยาของศักดิ์ชายที่เป็นเจ้าพ่อค้ายาเสพติดและการพนัน จนต้องติดคุก รัศมีถูกคลีกับความรุนแรงมาโดยตลอด และเมื่ออยากได้อะไรก็ต้องแย่งมาให้ได้โดยไม่มองถึงความถูกต้อง เช่นรัศมีแย่งเลียชายศักดิ์มาจากคุณนายสดศรี โดยการเป็นเมียน้อย และหลอกเลียชายศักดิ์ว่า ศักดิ์ชายเป็นลูกของเลีย ดังนั้น เลียชายศักดิ์จึงรักศักดิ์ชายและให้ท้ายส่งเสริมทุกอย่าง แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ผิดก็ตาม

สาเหตุของปัญหาการใช้ความรุนแรงในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าศักดิ์ชายเลียนแบบพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงมาจากพ่อแม่ที่ชอบสั่งให้ลูกออกไปทำเรื่องที่ไม่ดีต่างๆ เช่นการข่มขู่เรื่องเงินกู้ การเผาตลาด การกระทำต่างๆที่เกิดขึ้นมาจากการใช้ความรุนแรงโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ดังนั้นจึงส่งผลให้ศักดิ์ชายกลายเป็นคนที่ใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหา การลักพาตัวคนมาเพื่อหมายจะข่มขืนและถ่ายคลิปีวีไอไว้ข่มขู่ให้คนทำตามสิ่งที่ตนต้องการ เป็นการกระทำที่เลวร้ายอย่างมาก เพราะผลของการกระทำในครั้งนี้ส่งผลให้คนตากระโดดน้ำมาตัวตาย เพราะคนตาคิดตนเองต้องสูญเสียสิ่งที่มีค่าให้กับคนที่ตนเองไม่ได้รัก ศักดิ์ชายสำนึกผิดได้จากการฆ่าตัวตายของคนตาว่าตนเองทำสิ่งที่เลวร้ายมากกับผู้หญิงที่ไม่มีทางสู้อย่างคนตา เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ปัญหาที่ผู้หญิงถูกคุกคามทางเพศปรากฏให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง เป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการดำเนินชีวิตและสวัสดิภาพในการใช้ชีวิตของผู้หญิงในปัจจุบัน

4. ปัญหาการพนัน

ปัญหาการพนันที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด

4.1 ปัญหาการเล่นหวย

หวย เป็นคำมาจากภาษาจีนว่า “ฮวย” เป็นการพนันเสี่ยงทายชนิดหนึ่ง ดำรงอยู่ในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงหวย โดยให้เอกชนเป็นผู้รับสัมปทานดำเนินการอย่างถูกกฎหมาย มีการออกหวยเรียกว่า “หวย ก ข” เป็นที่นิยมเล่นในหมู่คนไทยอย่างแพร่หลายส่งผลให้ประเทศมีรายได้จากการการจัดเก็บอากรหวยเป็นจำนวนมากและนับเป็นรายได้ที่สำคัญ เป็นผลให้นายอากรหวยได้รับพระราชทาน บรรดาศักดิ์เป็น “ขุนบาล” หรือ “ขุนบาน” ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริให้ยกเลิกการเล่นพนันทุกชนิดรวมทั้ง ยกเลิกการให้สัมปทานหวยด้วย

สำหรับ “ลอตเตอรี่” นั้นถูกนำมาเข้ามาในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยนายเฮนรี อลาบลาสเตอร์ ชาวอังกฤษ ในปี พ.ศ.2417 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมทุนช่วยเหลือพ่อค้าต่างชาติที่นำสินค้านำมาแสดงในการจัดพิพิธภัณฑที่ตึกกองกาเดีย

พระบรมมหาราชวัง โดยมีกรมทหารมหาดเล็กเป็นผู้รับผิดชอบ (ศิริเดช เอี่ยมสำราญ, 2549 : 51-82) เพราะการออกลอตเตอรี่เป็นช่องทางระดมทุนจากประชาชนที่ง่ายและประชาชนเต็มใจมากที่สุด ลอตเตอรี่ เริ่มมีการจัดการเป็นรูปแบบที่ชัดเจนมากขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 เพื่อระดมทุนจากประชาชนไทยมาให้พันธมิตร ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 ฤๅในปี พ.ศ.2460 เนื่องจากไม่สามารถให้กู้เงินได้จากงบประมาณแผ่นดินได้โดยตรง ใน พ.ศ.2466 รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้ออก “ลอตเตอรี่เสือป่าล้านบาท” เพื่อหารายได้บำรุงกองเสือป่า และต่อมาภายหลังการการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 การระดมทุนโดยการออกลอตเตอรี่ยังคงมีการกระทำกันมาอย่างต่อเนื่องเกิด “ลอตเตอรี่สยาม” ขึ้นในปี พ.ศ. 2476 และในปี พ.ศ.2482 มีมติคณะรัฐมนตรีให้โอนกิจการสลากกินแบ่งรัฐบาล และสลากบำรุงเทศบาลมา สังกัดกระทรวงการคลัง และแต่งตั้งคณะกรรมการออกสลากกินแบ่งขึ้นชุดแรก โดยมีพระยาพรหมทัตพิลาส เป็นประธานกรรมการ เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2482 จึงนับเอาวันที่ 5 เมษายน ของทุกปีเป็นวันสถาปนาสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจนถึงปัจจุบันนี้การออกสลากกินแบ่งโดยรัฐบาลไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ.2517 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยกำหนดให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง

ปัญหาการพนันประเภทการซื้อหวยอยู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน มีทั้งหวยบนดินคือสลากกินแบ่งรัฐบาลและหวยใต้ดิน

หวยใต้ดิน ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ (2541, น.156) ได้ให้ความหมาย ของหวยใต้ดินว่าเป็นธุรกิจผิดกฎหมายเป็นการพนันที่ยึดถือผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาลไทยเป็นหลัก หวยใต้ดินเป็นธุรกิจที่มีมูลค่ามหาศาลเป็นแหล่งรายได้ของผู้ที่ได้ชื่อว่าติดอันดับเศรษฐี หรือเป็นนักการเมืองชั้นนำของสังคมไทยหลายคนที่มีอำนาจและอิทธิพลสูง

กาญจนา แก้วเทพ (2539, น.64) กล่าวว่าการเล่นหวยเป็นผลิตรกรรมทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมไทยมาช้านาน โดยก่อกำเนิดมาจากการกลายรูปของวัฒนธรรมการเสี่ยงทายเพื่อจะล่วงรู้อนาคตในเรื่องต่าง ๆ ต่อมาพิธีกรรมการเสี่ยงทายเหตุการณ์ในอนาคตได้ถูกนำมาปรับปรุงและกลายเป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่น เพื่อนันทนาการในชีวิตและสังคม ในรูปแบบของการพนัน เพื่อความสนุกสนาน จนกระทั่งในท้ายที่สุดได้กลายรูปมาเป็น “การพนันเพื่อชีวิต” อย่างจริงจัง โดยสื่อมวลชนมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมการเล่นหวยให้เฟื่องฟูขยายตัวอย่างต่อเนื่องจน กลายมาเป็น “วัฒนธรรมประจำชาติ (Nation Character)” และกลายมาเป็นอุปนิสัย (Habit) ที่ต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังกล่าวว่ามีผู้ศึกษาพบว่าคนไทยมีช่องทางหาเลขเด็ดเพื่อนำมาเล่นหวยอยู่เกือบ 10 วิธีเช่น การขอจากพระสงฆ์ การแก้ฝัน ขอจากเจ้าที่เจ้าทาง หรือเจ้าพ่อเจ้าแม่ การดูดตัวเลขจากยอดทำบุญ อายุคนตาย เสียขยหาย ชูดันไม้ บนบานศาล

กล่าว ฯลฯ และหนึ่งในช่องทางหารหาเลขเด็ดของชาวบ้าน คือข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอตามหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

การซื้อหวยใต้ดิน

การซื้อหวยใต้ดินจะยึดตามผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาลของแต่ละงวด ซึ่งปกติจะออกประมาณวันที่ 1 และ 16 ของทุกเดือน ยกเว้นวันออกตรงกับวันสำคัญ หวยใต้ดินสามารถซื้อได้ ตั้งแต่ 1 บาทขึ้นไป แต่รัฐบาลต้อง 20 บาทขึ้นไป ถ้าเป็นหวยใต้ดิน 20 บาท อาจจะซื้อได้หลายตัว การแทงหวยใต้ดินมีด้วยกันหลายวิธีแต่ละวิธีจะได้เงินรางวัลแตกต่างกันไป มีดังนี้ (ผาสุก พงษ์ไพจิตรและคณะ, 2543: น.154-155)

1. 2 ตัวบน ล่างผู้เล่นแทงเลขท้าย 2 ตัวของสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัลที่ 1 และรางวัล เลขท้าย 2 ตัวเงินรางวัลสูงสุด 70 เท่าของมูลค่าเงินที่แทง (บางแห่งจ่าย 60 เท่า) โอกาสที่จะถูก 1 ใน 100 อัตรากำไรที่เจ้ามือได้รับ ร้อยละ 30 (ผลต่างระหว่างเงินรางวัลและโอกาสที่จะแทงถูก)

2. 3 ตัวบน ผู้เล่นแทงเลขท้าย 3 ตัวของสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัลที่ 1 เงินรางวัล 500 เท่าของมูลค่าที่แทง โอกาสที่จะถูกเท่ากับ 1 ใน 1,000 อัตรากำไรของเจ้ามือร้อยละ 50

3. โตัดเพื่อจูงใจให้ผู้เล่นหวยแทงเลข 3 ตัวเจ้ามือเสนอรางวัลถ้าแทงเลขท้าย 3 ตัวได้ถูก แม้จะไม่เรียงตามลำดับที่ออกเช่น เลขท้ายรางวัลที่ 1 ที่ออกคือ 952 เลขที่แทงถูกได้รางวัล อาจเป็น 952 925 592 529 259 และ 295 เงินรางวัล 100 เท่ามูลค่าที่แทง โอกาสที่จะถูกรางวัลเท่ากับ 1 ใน 166 เจ้ามือได้กำไรประมาณ ร้อยละ 40

4. 3 ตัวล่างผู้เล่นแทงเลขเพียง 1 ตัวจากเลขท้าย 3 ตัวของสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัล เท่ากับ 100 ถึง 125 เท่าของมูลค่าที่แทงอัตรากำไรของเจ้ามือร้อยละ 50

5. วึ่งบน ผู้แทงเลขเพียง 1 ตัวจากเลขท้าย 3 ตัวของสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัลที่ 1 รางวัลเท่ากับ 3 เท่าของมูลค่าที่แทง โอกาสที่จะถูกเท่ากับ 3 ใน 10 อัตรากำไรของเจ้ามือเท่ากับ ร้อยละ 10

6. วึ่งล่าง ผู้เล่นแทงเลขเพียง 1 ตัวจากเลขท้าย 2 ตัวของสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัล เท่ากับ 4 เท่าของมูลค่าที่แทง โอกาสที่จะถูกเท่ากับ 2 ใน 10 อัตรากำไรของเจ้ามือเท่ากับ ร้อยละ 10

หวยใต้ดิน มีการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายและการเก็บรายได้อย่างกว้างขวางและระบบ มีความยืดหยุ่น แบ่งได้เป็น 4 ระดับด้วยกัน คือ (ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2543, น.156) การเล่นหวย ของทั้งจังหวัดเจ้ามือบางคนครอบคลุมเฉพาะบางส่วนของจังหวัดเจ้ามือรายใหญ่มากอาจมีอิทธิพล ครอบคลุมมากกว่า 1 จังหวัดและทุก ๆ จังหวัด มีเจ้ามือหวยใหญ่บ้างเล็กบ้าง

ระดับรองลงมาคือเจ้ามือย่อยหรือยี่ปู้ว ทั่วประเทศมียี่ปู้วเป็นจำนวนหลายร้อยคน ทากิจการห่วยได้ดินคล้าย ๆ กัน ขนาดของกิจการแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสายป่านและความมั่นคงทางการเงิน และความสามารถดึงดูดลูกค้า ยี่ปู้วส่วนใหญ่จะมียอดขายอยู่ในวงเงิน 2 ถึง 10 ล้านบาท ต่องวด

เครือข่ายระดับที่สาม รองลงมาคือคนขายห่วย บางครั้งเรียกว่าก๊ก พวกนี้มีหน้าที่ขาย ห่วยแล้วส่งต่อไปยังเจ้ามือเหนือๆ ขึ้นไป มีรายได้จากค่าคอมมิชชั่นในการขายจากเจ้ามือที่ใหญ่กว่า และจากการได้ส่วนลดก๊กก็จะกระจายอยู่ทั่วไปตามหมู่บ้าน ร้านตลาด สลัม โรงงาน สำนักงาน เอกชนและราชการ

เครือข่ายระดับที่สี่รองลงมาเป็นเอเย่นต์รายเล็กรายน้อยที่มีความสัมพันธ์กับก๊กหรือยี่ปู้ว อาจจะเป็นเพื่อนในสำนักงานหรือคนในหมู่บ้านที่ช่วยเก็บเงินห่วยมาส่งก๊กหรือยี่ปู้ว ในเมือง

ยุทธการ ไวยอาภา (2553, น.98) ศึกษาพฤติกรรมการเล่นห่วยได้ดินของประชาชน พบว่า ผู้ให้ ข้อมูลกลุ่มคนเล่นห่วยได้ดิน มีวิธีการเล่นห่วยคือ ซื้อจากคนเดินโพงมากกว่า เจ้ามือโดยตรง มีรูปแบบการเล่นห่วยคือเล่นห่วยได้ดินของรัฐบาลในวันที่ 1 และ 16 ของทุกเดือน มากกว่าห่วย ออมสินออกวันที่ 20 และ ห่วย ธ.ก.ส. ออกวันที่ 10 ของทุกเดือน และมีวัตถุประสงค์การเล่นเพื่อหา รายได้เสริม เพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดินโพง มีวิธีการขายห่วย คือ นิยมขายแบบ 2 ตัวล่าง ที่มีเงินตอบแทนบาทละ 60 บาท มากกว่าการขายแบบ 2 ตัวล่างที่มีเงิน ตอบแทนบาทละ 65 บาท มีรูปแบบการขายคือขายห่วยได้ดินเป็นประจำทุกงวดภายในรอบปี 2544 และมีวัตถุประสงค์การเดินโพง เพื่อหารายได้เสริมจากงานประจำที่ทำอยู่

แม่ค้าพ่อค้าคนในตลาดส่วนใหญ่นิยมเล่นห่วยได้ดิน เพราะสามารถซื้อเลขให้หลายตัวในราคาเลขละ 5 บาท 10 บาท จนถึงเลขละหลายพันบาทได้ และสามารถเลือกซื้อได้หลายรูปแบบ เช่น การแทงตรง แทงโด้ด เลขบน เลขล่าง การซื้อห่วยได้ดินจึงเป็นการเสี่ยงโชค ที่ลงทุนน้อย แต่หากถูกรางวัลจะได้รับเงินจำนวนที่สูง ดังนั้นหากซื้อจำนวนเลขห่วยเยอะก็จะสามารถลุ้นการถูกรางวัลได้เยอะ ทำให้พ่อค้าแม่ค้าในตลาดนิยมเล่นห่วยได้ดิน เพราะมีต้นทุนไม่สูงในการซื้อเลขเด็ดต่างๆที่ได้มาทำให้พ่อค้าแม่ค้ามักหมกมุ่นอยู่กับการหาเล่นเด็ดจากเจ้าพ่อสมิงดำ สำนักที่อยู่ในตลาดร่วมใจเกื่อนั่นเอง ถ้าไรจากการขายของส่วนใหญ่ก็จะมาลงกับการซื้อห่วยได้ดิน เพื่อหวังรวยทางลัดกัน แต่ความจริงแล้วเจ้ามือต่างหากที่เป็นคนได้ผลประโยชน์ จากการซื้อห่วยได้ดินแบบนี้ เช่นในตอนเจ้ามือห่วยเอาเงินส่วนแบบมาให้เด็ดที่เป็นร่างทรงเจ้าพ่อสมิงดำ แล้วไปห่วยผิดๆไปให้ชาวตลาดจนเจ้ามือได้รายได้จากการขายห่วยมากขึ้นจึงนำส่วนแบ่งมาให้เด็ดเพื่อไปห่วยแบบ

ผิดๆให้ชาวตลาดอีก และให้เต็มอมเมาชาวตลาดให้หมกมุ่นกับเรื่องการซื้อหอยมากๆ เพื่อจะได้ตัวเลขเด็ดกันเยอะๆแล้วมาซื้อหอยกับเจ้ามือ

แต่ร่วมมือกับเจ้ามือหอยมั่วเมาชาวตลาดให้ซื้อหอยตามที่ตนเองไปแบบผิดๆ ถูก จนชาวตลาดต่างพากันเสียเงินให้กับเจ้ามือหอยจนเกือบหมดเนื้อหมดตัว ต่างพากันสิ้นหวังไม่อยากจะทำอะไรอีกต่อไป งานที่รับปากกับก่อถ่ายทำมิวสิควิดีโอไว้ ก็ไม่มีกะจิตกะใจจะไปทำต่อ ทำให้เสียการเสียนางส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นอีกด้วย เช่นในฉากที่กองถ่ายมาถ่ายทำมิวสิควิดีโอของต๋องที่ตลาด พ่อค้าแม่ค้าก็ไม่ยอมไปถ่ายทำเพราะลุ้นหอย เพื่อถูกหอยกินก็หมดหวังสิ้นหวัง ไม่อยากจะทำอะไร จนทำให้กองถ่ายเกิดความเสียหาย

เหตุการณ์และบทสนทนา

ต๋อง : นี่ พวกเราทำแบบนี้กันได้ไง รับปากเล่นหน้าเขาแล้วมาทิ้งฉันแบบนี้ แบบนี้หรือ นี่เขาเดือดร้อนนะรู้เปล่า

ชมพู่ : แหม พี่ต้องก็คนมันท้อ มีเงินเท่าไรก็ไปลงหอยให้หมดเลยอะ สุดท้ายก็ ไม่เหลืออะไรเลยคะพี่ต๋อง

ต๋อง : ไม่เหลืออะไรเลย นั่นไง ทำตัวเองกันทั้งนั้น หาเงินหาทองมาได้ เอาไป บริจาคให้เจ้ามือหอยกันเสียเงิน

กิตติ : พี่ต๋องจำ คนอย่างพวกเราอะ ยากรวยก็ต้องเล่นหอยอย่างเดียวเท่านั้นอะ จ๊ะ

ต๋อง : เล่นหอยอย่างเดียว แล้วที่ผ่านมามันรวยหรือมันชวย ทำไม ไม่เอาให้ลูกที่ ยากรวยก็ทำมาหากิน หาทองดิ เก็บไว้ นี่แ่งงานที่เขามาประเคนมาให้ถึงที่ยังไม่รับผิดชอบกันเลย แล้วจะรวยได้ไงถามหน่อย

สาเหตุของปัญหาการพนันที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด เป็นการ สะท้อนให้เห็นว่าการซื้อหอยเล่นหอยอยู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ความคาดหวังในการเสี่ยง โชคของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน เป็นเหมือนปัจจัยในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ทำงานหาเงินมาซื้อหอย เพื่อให้มีความหวังที่จะสามารถรวยได้ชั่วพริบตา จากการถูกหอย แต่ ความเป็นจริงแล้วการถูกหอยจนรวยโดยไม่ทำมาหากินเป็นเรื่องยาก ดังนั้นการขยันทำงานเก็บเงิน เองเป็นเรื่องง่ายกว่าและสามารถรวยได้ ดีกว่าการหวังอะไรลมๆ แล้งๆ คิดว่าจะรวยจากการถูกหอย ของตนเองเงินที่ไม่ไปทุ่มซื้อหอยจนหมด ซึ่งจุดอ่อนความงมงายความอยากได้อะไรก็อยากรวยโดยไม่ ทำงาน ยากรวยโดยการเสี่ยง โชคจึงเป็นช่องทางให้คนไม่ดีใช้ศรัทธาความเชื่อมาล่อหรือทำให้ หลงเชื่ออะไรลมๆ แร้งๆ

การเล่นห่วยโดยขาดสติต้องการรวยทางลัดจนไปกู้หนี้ยืมสิน เป็นหนี้ นอก ระบบเพราะต้องการนำเงินมาแทงห่วย หลายคนหมดเนื้อหมดตัว เป็นปัญหาที่ปรากฏให้เห็นใน สังคมไทยอยู่บ่อยครั้ง การเล่นห่วยของคนในตลาดเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการพนันอีก รูปแบบหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เพราะการปัญหาสังคมด้านอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหา อาชญากรรม จี้ ปล้น เพื่อหาเงินมาใช้เจ้าหน้าที่ หรือการใช้ความรุนแรงรูปแบบต่างๆ เพื่อทวงหนี้

4.2 ปัญหาการพนันฟุตบอล

วิชญ์ วงศ์สินศิริ สถาบันวิจัยสังคมและเศรษฐกิจ.คณะเศรษฐศาสตร์ ม.ธุรกิจ บัณฑิตย (http://www.nidambel1.net/ekonomiz/2003q3/article2003sep03p2.htm) ธุรกิจพนัน ฟุตบอลถือเป็นอีกหนึ่งธุรกิจพนันที่ได้รับความนิยมสูงมากจากการสำรวจทั้งจำนวนผู้เล่นและ จำนวนเงินที่หมุนเวียนในธุรกิจพนันฟุตบอลในรอบปี 2544 จากโครงการวิจัยเรื่อง เศรษฐกิจการ พนัน : ทางเลือกเชิงนโยบาย จะพบว่า ผู้เล่นพนัน ฟุตบอลมีอยู่ 1,199,500 คน จำนวนเงินที่ หมุนเวียนต่อปี 51,085 ล้านบาท คิดเฉลี่ยต่อคนจะแทงพนันด้วยวงเงินประมาณ 25,600 บาท ดังนั้น หากรัฐต้องการที่จะควบคุมธุรกิจพนันฟุตบอล รัฐบาลจำเป็นต้องเข้าใจโครงสร้างและรูปแบบ 11 ของ ธุรกิจพนันประเภทนี้เสียก่อน เพื่อที่จะนำไปสู่แนวทางแก้ไขที่ถูกต้องรูปแบบพนันฟุตบอลในบ้าน เราบ้างปัจจุบันแบ่งได้ 2 รูปแบบด้วยกัน คือ หนึ่งแบบบอลเดี่ยวและสองแบบบอลชุด

1. แบบบอลเดี่ยว หมายถึงผู้เล่นพนันจะแทงพนันฟุตบอลเป็นคู่ๆ โดยผลได้ ของแต่ละคู่จะไม่เชื่อม โยงกัน ผู้เล่นมีสิทธิที่จะเลือกแทงพนันกี่คู่ก็ได้เงินรางวัลที่จะได้หรือเสียใน แต่ละคู่ขึ้นกับอัตราต่อรองระหว่างทีมคู่แข่งกันที่เป็นต่อกับทีมที่เป็นรอง เช่น ทีม ก.แข่งกับ ทีม ข. โดยทีม ก.เป็น ต่อครึ่งลูก (1/2 ลูก) คนแทงพนันข้างทีม ก.จะได้พนันก็ต่อเมื่อทีม ก.ชนะสถานเดียว หากจบการแข่งขันแล้วทีม ก.เสมอหรือแพ้คนแทงพนันทีม ข.จะได้พนันไปทันที โดยที่เงินได้-เสีย พนันจะ เป็นดังนี้ถ้าแทงพนันข้างทีม ก.10 บาท ถ้าได้พนันจะได้ 8 บาท แต่ถ้าเสียพนันจะเสีย 10 บาท ในขณะที่ถ้าแทงพนันข้างทีม ข.10 บาท เช่นกัน ถ้าได้ พนันจะได้10 บาท และถ้าเสียพนันก็ จะเสีย 10 บาท รายได้ของเจ้ามือหรือ โต้ะพนันบอลมาจาก 2 ทางเลือกด้วยกัน คือ ทางเลือกที่หนึ่ง เอาปริมาณเงินทั้งหมดของผู้เล่นพนันที่แทงแต่ละทีม ของแต่ละคู่แข่งกันมาจับคู่กันภาษาพนัน เรียกว่า "การจับชน" ซึ่งจะทำให้เกิดส่วนต่างเมื่อมีผลได้เสีย เช่น จากตัวอย่างเดิมผู้เล่นคนหนึ่งแทง ข้างทีม ก.10 บาท ในขณะที่ผู้เล่นอีกคนแทงขางทีม ข.10 บาทเช่นกันหากทีม ก.ชนะ ผู้เล่นคนแรก จะได้ 8 บาท ในขณะที่ผู้เล่นอีกคนเสีย 10 บาทเกิดส่วนต่าง 2 บาท ซึ่งส่วนต่างนี้ก็คือรายได้ของ เจ้ามือนั่นเองในกรณีที่มีปริมาณเงินที่แทงพนันทีมหนึ่งสูงกว่าอีกทีมหนึ่งในคู่แข่งกันนั้น หมายถึงเมื่อจับชนแล้ว ยังมีปริมาณเงินเหลือ เจ้ามือก็จะนำเงินที่เหลือไปแทงพนันข้างทีมนี้กับ โต้ะพนันบอลโต้ะอื่นต่อไป เรียกว่า "การส่งต่อ" เช่น สมมติมียอดเงินแทงพนัน ทีม ก.ทั้งสิ้น 100

บาท แต่มียอดเงินแทงพนัน ทีม ข.เพียง 80 บาท เมื่อจับชนแล้วจะมีเงินเหลือข้างทีม ก.20 บาท เจ้ามือจะนำเงิน 20 บาท ไปแทงข้างทีม ก.กับโต๊ะพนันอื่น จะเห็นว่าทางเลือกนี้เจ้ามือไม่มีภาระความเสี่ยงใดๆ เลย เรียกว่า "จับชนถ้าเหลือก็ส่งต่อ" แต่นั่นมิได้ห้ หมายความว่า เจ้ามือที่เลือกใช้วิธีนี้จะมีรายได้จากหนึ่งคู่แข่งขันเสมอไป เพราะหากผลการแข่งขันเป็นไปในกรณีทีทีม ข.ชนะหรือเสมอกัน ผู้เล่นทีม ข.จะได้เงินพนัน 10 บาท ในขณะที่ผู้เล่นทีม ก.ก็ต้องเสีย 10 บาท ผลก็คือเจ้ามือไม่ได้รับส่วนต่างๆ เลยโดยสรุปแล้วเจ้ามือที่เลือกทางเลือกนี้จะไม่มีความเสี่ยงเลย แต่มิใช่ว่าจะมีรายได้ที่เกิดจากส่วนต่างเสมอไป การที่เจ้ามือจะได้รับรายได้จากส่วนต่างหรือไม่และมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับแต่ละอัตราต่อรอง ทางเลือกที่สอง ทางเลือกนี้จะมีลักษณะคล้ายกับทางเลือกที่หนึ่ง เพียงแต่หากมียอดเงินเหลือจากการจับชนเจ้ามือก็จะรับไว้เอง ทำให้เจ้ามือจะรับความได้เปรียบจากส่วนต่างไว้ทั้งหมดในทุกกรณีแต่จะมีความเสี่ยง เช่นถ้าทีม ก.ชนะเจ้ามือจะเสียแค่ 16 บาท แทนที่จะต้องเสีย 20 บาท เหมือนผู้เล่นรายอื่นๆ ความได้เปรียบดังกล่าวจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแต่ละอัตราต่อรอง

2. แบบบอลชุดบ้างก็เรียก"ขบวนพวง" บ้างก็เรียก"บอลสเต็ป (STEP) บ้างก็เรียก"บอลโยง" หมายถึงผู้เล่นจะต้องแทงพนันแต่ละครั้งไม่ต่ำกว่า 3 คู่ โดยที่ผู้เล่นจะได้พนันก็ต่อเมื่อแทงพนันถูกทุกคู่ถ้าผิดคู่ใดคู่หนึ่งถือว่าเสียพนันทันทีอัตราต่อรองของแต่ละคู่จะเป็นอัตราเดียวกันกับแบบบอลเดี่ยว โครงสร้างธุรกิจการพนันฟุตบอลในไทย"การจับชนและส่งต่อ" ที่กล่าวข้างต้นการส่งต่อนี้จะเกิดขึ้นระหว่างโต๊ะพนัน บอลระดับหนึ่งไปยังโต๊ะพนันบอลอีกระดับที่ใหญ่กว่าในสายเดียวกันการแบ่งระดับใหญ่เล็กของโต๊ะพนัน บอลจะใช้ร้อยละของส่วนต่างของอัตราต่อรองเป็น ตัวบ่งบอก ซึ่งมีทั้งสิ้น 4 แบบคือร้อยละ 20 ร้อยละ 10 ร้อยละ 7.5 และร้อยละ 5 จึงทำให้โครงสร้าง ของโต๊ะพนันของไทยแบ่งได้เป็น 4 ระดับ คือระดับเล็กระดับกลางค่อนเล็กระดับกลางค่อนใหญ่ และระดับใหญ่

สาเหตุของการการเล่นพนันฟุตบอล เนื่องจากวัยรุ่นสามารถเข้าถึงแหล่งเล่นการพนันได้ง่าย สภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย เช่นเล่นและรักเร่ เป็นวัยรุ่นที่ไม่มีผู้ปกครองดูแลอย่างใกล้ชิด ต้องทำงานหาเลี้ยงตัวเอง จึงมีอิสระทางความคิดจึงทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งอบายมุขต่างๆ ได้ง่าย นอกจากนี้เล่นและรักเร่คิดว่าการเล่นพนันฟุตบอลเป็นเรื่องที่ทำสนุกๆ และคิดว่าเป็นการเพิ่มอรรถรสในการรับชมฟุตบอลเพิ่มมากขึ้น แต่เล่นและรักเร่ไม่ได้คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมาจากการเล่นการพนันครั้งนี้ การเสียพนันฟุตบอลแล้วไม่มีเงินใช้ครั้งนี้พาเล่นและรักเร่ไปพบเจอกับสิ่งเลวร้ายในชีวิต จากการติดพนันฟุตบอลเพียงเงินไม่กี่บาท จนนำเล่นและรักเร่เข้าสู่วงการการขายยาเสพติด และอาจจะลุกลามใหญ่โตไปถึงอาชญากรรมที่ร้ายแรงอื่นๆ ตามมา

เหตุการณ์และบทสนทนา

เลื้อนและรักเร่ เกิดหลงผิดเล่นพนันฟุตบอลจนเสียเงิน แล้วไม่มีเงินจ่าย จึงมีคนพาตัวไปเจอกับฤทธิ์เพื่อตกลงเรื่องเงินที่ติดหนี้พนันฟุตบอล ฤทธิ์บังคับให้เลื้อนและรักเร่ขายยาเสพติดเพื่อใช้หนี้ที่ติดค้างกันไว้ เลื้อนและรักเร่ไม่มีทางเลือกเพราะไม่มีเงินใช้หนี้ ต้องแอบดูอยู่เห็นท่าไม่ดีจึงกดกริ่งหนีไฟเพื่อช่วยเลื้อนกับรักเร่ออกมา ต้องพยายามหาทางแก้ไขปัญหาคือให้เลื้อนและรักเร่

ฤทธิ์ : โจ้ ไซ้โหม พวกมึง ตกลงไม่มีเงินใช้หนี้

รักเร่ : ขอเวลาให้พวกฉันได้มัยพี

ฤทธิ์ : ไม่ต้องขอกุมิทางเลือกมาให้พวกมึงแล้ว

รักเร่ : ทางอะไรที่พวกฉันทำทั้งนั้น

ฤทธิ์ : พวกมึงสองคนต้องไปขายยาให้กู

เลื้อน : ขายยาคุลย์แทนได้มัยครับพี่ อย่างน้อยก็ติดต่อสุขภาพนะครับ

ฤทธิ์ : แต่กว่ามันจะไม่ได้ติดต่อสวัสดิภาพของมึงนะ ให้กูรอมึงขายยาคุลย์คลับเก็บเงินมาใช้หนี้เนี่ยนะ พวกมึงแก๊งเตะบอล เพื่อเยอะ เอาไปปล่อยแถวนั้น

รักเร่ : นักฟุตบอลเขาไม่เล่นยากันนะพี่

ฤทธิ์ : พวกมึงจะขาย หรืออยากตาย แล้วกูจะติดต่อกับไป

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่าจากหนี้พนันฟุตบอลด้วยเงินไม่กี่บาทสามารถทำให้คนเดินทางผิดกลายเป็นคนขายยาเสพติดหรืออาจก่ออาชญากรรมร้ายแรงด้านอื่นๆ การพนันไม่สามารถทำให้ใครรวยได้เพราะเป็นสิ่งผิดกฎหมาย คนส่วนใหญ่เริ่มจากการพนันเล็กๆ และบานปลายจนหาทางแก้ไขไม่ได้จนเป็นเรื่องใหญ่ บางคนต้องจับฉลากเพื่อหาเงินมาใช้หนี้พนัน บางคนฆ่าตัวตายเพื่อหนีหนี้ เลื้อนและรักเร่เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการเล่นพนันฟุตบอลที่อาจนำพาชีวิตให้ถลำลึกไปสู่สิ่งที่ไม่ดีร้ายโดยคาดไม่ถึง

สาเหตุของปัญหาการเล่นพนันฟุตบอลที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด สะท้อนให้เห็นว่าการเข้าถึงแหล่งการพนันของวัยรุ่นมีหลายรูปแบบและสามารถเข้าไปได้ง่าย ปัญหาการเล่นพนันฟุตบอลปรากฏให้เห็นอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน การทวงหนี้พนันที่โหดร้าย เลื้อนและรักเร่ก็เป็นตัวละครที่ประสบปัญหาที่มีผลมาจากการเล่นการพนัน โดยไม่คิดว่าจะได้รับผลกระทบที่เป็นเรื่องใหญ่ ถึงขนาดที่ทำให้ตนเองไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการกระทำผิดอย่างอื่น ซึ่งปัญหาการเล่นพนันฟุตบอลของวัยรุ่นสมัยนี้มีหลากหลายช่องทางและเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น เนื่องจากการเปิดเล่นในรูปแบบออนไลน์ สามารถเล่นได้ทุกที่ทุกเวลา เป็นการสะท้อนให้เห็นถึง

ปัญหาสังคมที่วัยรุ่นนั่วมั่วเมากับสิ่งเหล่านี้ได้โดยง่าย และแนวทางแก้ไขยังเป็นไปได้ยากเนื่องจากมีการเล่นพนันฟุตบอลได้หลายช่องทางปิดเว็บนี้ไปก็ไปเปิดเว็บใหม่ขึ้นมา

5. ปัญหาอาชญากรรม

ปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด

ปัญหาการวิ่งราวทรัพย์

การวิ่งราวทรัพย์ เป็นการลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้า หมายถึง เป็นการขโมยเจ้าของรู้ตัวและทรัพย์จะต้องอยู่ใกล้ชิดตัวเจ้าทรัพย์ ผู้กระทำการวิ่งราวทรัพย์จะต้องถูกระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท อย่างไรก็ตามถ้าการวิ่งราวทรัพย์ทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายหรือเสียชีวิต เช่น กระจกสร้อยจากเจ้าของแล้วสร้อยบาดคอเจ้าของสร้อย ผู้ที่กระทำจะต้องถูกระวางโทษหนักขึ้นด้วย

เหตุการณ์และบทสนทนา

ต้อง : เลื่อนรักเร่หาข้าวหาน้ำแล้วใส่ยานอนหลับมา

ชาวตลาด : ใจเย็นๆนะจ๊ะ

ต้อง : ทำอะไรคิดให้ดีๆ ก็นะ ค่อยๆพูดค่อยๆ จากันก็ได้

โจรขอลาน : พวกมึงบังคับให้กูต้องทำแบบนี้

กิมฮวย : ปล่อยอกิมลั้งเถอะนะ ถ้าอยากได้อะไรฮัวให้หมดเลย ปล่อยอกจันเถอะ

โจรขอลาน : ที่ผ่านมา เศษบาทสองบาทมึงไม่คิดจะเจียดให้กูเลยอ๊ะจ๊ะ ที่อย่างนี้บอกจะให้ทุกอย่าง

ชมพู่ : ที่จันเคยให้เธอไป จำไม่ได้หรือ เธอตอบแทนด้วยการกระจกสร้อยทองแบบนี้เลยหรือ

โจรขอลาน : นี่มึงจะถวงบญคุณกูหรือ

ชมพู่ : เปล่า

โจรขอลาน : ทุกวันนี้กูยังไม่จะมีจะยาไปสื้อยู่ข้าวห่อแคะห่อเดียวพวกมึงทั้งตลาดเคยคิดจะแบ่งกูบ้างมั๊ย

ต้อง : ทุกคนเขาก็เดือดร้อนเขาก็ต้องทำมาหากินเหมือนกัน แต่นายก็มีทางออกเหมือนคนอื่น เชื้อต้องดิ

โจรขอลาน : มึงก็พูดสอนคนอื่น มึงคิดว่ากูไม่อายุเขาหรือที่กูต้องเป็นของทานเที้ยวของเงินคนอื่นเขา มึงจำได้มั๊ยมึงก็เคยเอากูไปเปรียบเทียบกับคนพิการ ทำไมมีมือมีตีนมันต้องมีสมองด้วยหรือ มึงคิดว่ากูไม่เคยหางานทำหรือ กูหางานทำมาแล้ว มีใครมันจ้างกูสักคนมั๊ย มึงจะ

ให้กู้ทำยังไง แล้วสมองโง่ๆอย่างกูมันจะไปทำอะไรได้อีก ไม่ให้เงินกูก็ไม่ว่า แต่มีใครเคยคิดจะให้โอกาสกูบ้างมั๊ย

ศักดิ์ชาย : ใจเย็นก่อนนะ แล้วฟังฉัน ไม่มีใครเข้าใจนายแต่ฉันเข้าใจ งานใช้มั๊ย เดียวฉันจัดการให้ฉันสัญญา นะ หรือตอนนี้อยากได้เงินเท่าไรบอกมาได้เลย ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นกับนายฉันจะอยู่ข้างนายเสมอ ไว้ใจฉัน

โจรขอทาน : มึงมันตัวไม่หน้าไว้ใจเลย เวลาอยากจะต้องการอะไรขอมทุกอย่าง แต่พอหมดประโยชน์มึงกระที่บฏคนแรกกูรู้

รักเร่ : ใจเย็น ใจเย็น มาแล้ว

เลื่อน : พี่ชายใจเย็นนะพี่ พิกคิมน้ำก่อน สดชื่นๆ

รักเร่ : ขนมหึงมั๊ย พักกินก่อนอิมทองปู้บใจเย็นแล้วคุยกันดีๆ

โจรขอทาน : กูกินก็ได้ แต่พวกมึงกินก่อน

เลื่อนกับรักเร่กินขนมและน้ำ หมดสติไปต่อหน้าทุกคน โจรขอทานรู้ว่าทุกคนในตลาครวมหัวกันหรือทำให้กินน้ำและขนมใส่ยานอนหลับจึงโมโห จะปาดคอกิมลั้ง ต้องเห็นท่าไม่ดีจึงวิ่งเข้าไปช่วยกิมลั้งออกมาได้ต้องได้รับบาดเจ็บ เมื่อโจนขอทานหลุดออกมาจากตองและกิมลั้งจึงโดนศักดิ์ชายกระที่บฏปางตายก่อนส่งให้ตำรวจ

การรอดชีวิตของตองและกิมลั้งครั้งนี้ทำให้ต้องมีความคิดที่จะช่วยหางาน เพื่อคนที่คอยโอกาสจะได้มีรายได้เพื่อเลี้ยงชีพ และลดความเสี่ยงในการก่ออาชญากรรมจับปล้น เพื่อความปลอดภัยในการใช้ชีวิตของคนในตลาค

เหตุการณ์และบทสนทนา

ตอง : เรื่องของเรื่องก็คือ ตลาคของเราหน้าจะจัดงานให้คนไร้อาชีพ

คำมูล : ไหนว่าน้องต้องจะมาคุยเรื่องที่ขอทานไล่ฟันใจ

ตอง : ก็มีเรื่องนั้นถึงมีเรื่องนี้ไง

ป้าพิณ : เขียวหวาน แล้วมันยังงัยกันละพี่ตอง

ตอง : ก็พวกเขาไม่มีกินกันใช้มั๊ยละ เลยต้องมาขอสรร้อยชมพู นั่นก็เลยคิดขึ้นมาได้ว่าถ้าเราสร้างโอกาสให้พวกเขาหารายได้ได้ เขาก็ไม่ต้องมาทำอะไรแยๆแบบนี้ก็อีกใจ

ชมพู : แต่ว่าพวกเราไม่ใช่สำนักจัดหางานนะกะพี่ตอง

ตอง : อย่าไปคิดแบบนั้นชมพู คิดแบบนี้ไม่ดีนะ ถ้าชุมชนเล็กๆอย่างเรานะ ช่วยแบ่งเบาภาระให้กับสังคมได้เราก็คควรทำ เพราะถ้าเราทำได้นะสวัสดิภาพของคนในตลาคเราก็คดีขึ้น ไม่ต้องกลัววันดีคืนดีมีใครมาปาดคอกกระชากสร้อยเพราะไม่มีกินอีก

คิดดี : เป็นความคิดที่ดีมากเลยจ๊ะพี่ตองจ้า

ป่าผืน : แล้วเราจะไปจ่ายของไฉ่ยังงิ เราขายของอยู่แบบนี้เราไม่รู้จักอะไรสักอย่าง
 ต้อง : เราก็หางานแบบที่เราหาให้ได้ เหมือนช่วงนี้มีคนเข้าตลาดเราเยอะใช้มีขี้ล่ำฟั่ง
 เลื่อนกับรักเร่ก็เงินของกันไม่ทันเราก็จ้างเขามาเป็นทับเสริม ใครอยากจ้างก็จ้างไป อย่างแพงไหน
 หันผักเด็ดผักกันไม่ทันก็จ้างเขามาเป็นครึ่งเป็นคราวก็ได้ นอกจากงานที่ตลาดแล้วถ้ามีงานที่บ้านก็
 ไปคิดที่บอร์ดไว้เดี่ยวเขาก็มาอ่านแล้วก็ไปสมัครงานเอง

จากเหตุการณ์และบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่าการที่ขอทานเลือกก่ออาชญากรรม
 หรือการจี้ปล้นเป็นเพราะต้องการเงินเพื่อมาดำรงชีวิต เพราะต้องประสบกับความอดอยาก การไม่ได้
 รับโอกาส หรือความอยากได้อะไรก็มี แต่เหตุการณ์ที่ปรากฏในละครเป็นการ วิ่งราวทรัพย์ ที่ผู้ก่อเหตุ
 ประสบกับปัญหาความยากจนและต้องการเงินมาเลี้ยงปากท้องเพื่อบรรเทาความหิวโหย อาชญากร
 ประเภทนี้เรียกได้ว่า อาชญากรจำเป็น มิใช่ผู้ร้ายโดยสันดาน ถ้าวันใดปากท้องอิ่มด้วยรายได้บริสุทธิ์
 อันเกิดจากน้ำพักน้ำแรงของตนเอง ได้ก็จะเลิกเป็นอาชญากรได้

การแก้ไขปัญหาของต้องเป็นเรื่องที่สังคมไทยควรตระหนักและช่วยกันดำเนินการ
 ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างจริงจังในทุกสังคม เพื่อลดการก่อเหตุอาชญากรรมไม่ให้เกิดขึ้นได้ไม่
 มากก็น้อย ในสังคมไทยยังมีคนด้อยโอกาสและต้องการ โอกาสอยู่อีกมาก ดังนั้นถ้าทุกคนช่วยกัน
 ให้โอกาสโดยที่ไม่เดือดร้อนตนเองหรือผู้อื่นก็ควรทำ เพราะการได้รับโอกาสเป็นการสร้างชีวิต
 ให้กับคนอื่นเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าโดยไม่ต้องไปจี้ปล้นใครเพื่อมาเลี้ยงปากท้อง

สาเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด เหตุการณ์
 ในละครสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของคนที่เกี่ยวข้องอาชญากรรมโดยมีสาเหตุมาจากความคับแค้นใจ
 ความหิว เพราะไม่มีคนให้โอกาส จึงทำให้ขาดปัจจัยในการดำรงชีวิตนั่นเอง ละครสะท้อนมุมมอง
 ของขอทานที่กลายมาเป็นโจรและจี้ปล้นคนในตลาดเพราะทุกคนในตลาดไม่เคยให้โอกาส ไม่เคย
 หยิบยื่นน้ำใจให้ ทุกคนต่างมองข้ามความหิวโหย จนกระทั่งเมื่อสบโอกาสก็ได้ทำร้ายคนในตลาด
 สะท้อนให้เห็นถึงสังคมไทยที่มักจะมีมองไม่เห็นความทุกข์ยากของคนอื่น สนใจแต่เรื่องของตนเอง

6. ปัญหาความยากจน

ปัญหาความยากจนที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด เป็นการสะท้อนภาพ
 อาชีพค้าขาย สะท้อนภาพการใช้ชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าที่ขายของในตลาดสด ที่ต่างวันรินหารายได้
 เพื่อเลี้ยงปากท้อง ซึ่งสถานที่ประกอบอาชีพคือ ตลาด

ตลาด หมายถึง สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้า
 ประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้ว หรือของ
 เสี่ยงง่ายทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายรวมรวมถึง

บริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว หรือตามวันที่กำหนด (จากพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2435)

สถานประกอบการที่เข้าข่ายเป็นตลาดได้ต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ต้องเป็นที่รวบรวมของผู้ค้าหลายราย ไม่ใช่รายเดียว ดังนั้น ซูเปอร์มาเก็ตในห้างสรรพสินค้าจึงไม่จัดว่าเป็นตลาด
2. ต้องมีแผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารอันมีสภาพเป็นของสด หรือของเสียง่ายมากกว่าร้อยละ 50 ของแผงจำหน่ายสินค้าทั้งหมดในตลาด
3. สถานที่ตั้งของตลาดต้องเป็นพื้นที่ของเอกชน หรือเป็นพื้นที่ของหน่วยราชการที่มีหน้าที่ในการจัดการตั้งตลาด ดังนั้น การตั้งแผงจำหน่ายสินค้ารวมกันในที่หรือทางสาธารณะ ไม่จัดว่าเป็นตลาด

ตลาดเป็นสถานที่ขายของของผู้มีอาชีพพ่อค้าแม่ค้า มีการค้าขาย การค้า trade หมายถึง การตกลงแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ หรือทั้งสองอย่าง การค้าสามารถเรียกได้อีกชื่อหนึ่งคือ การค้าขายเชิงพาณิชย์ (commerce) กลไกหรือสถานที่ที่สามารถมีการค้าขายเรียกว่าตลาด รูปแบบเริ่มต้นของการค้าขายคือ การยื่นหมูยื่นแมว ซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการโดยตรงระหว่างผู้ค้า ปัจจุบันนี้ โดยทั่วไปผู้ค้าสมัยใหม่ใช้การเจรจาต่อรองด้วยสิ่งแลกเปลี่ยน ซึ่งนั่นคือ เงินตรา (จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี) <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%95%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%94> สืบค้นวันที่ 7 มีนาคม 2560

ตลาดรวมใจถือเป็นตลาดที่รวบรวมพ่อค้าแม่ค้าอยู่เป็นจำนวนมาก มีการค้าขายสินค้าหลากหลายอย่าง เช่น ผักสด ปลาสด หมูดิบ ไช้ไก่ ดอกไม้ อาหารแห้ง อาหารตามสั่ง ส้มตำ และอื่นๆ ตลาดจึงเป็นศูนย์รวมของวัตถุดิบอาหาร นอกจากนี้ก็ค่านักพ่อค้าอยู่ในตลาดด้วย แต่ปัญหาที่สะท้อนให้เห็นถึงการประสบปัญหาความยากจนที่อาจส่งผลกระทบต่อในอนาคตของพ่อค้าแม่ค้าคือ การมีห้างเวรี่แฮปปี้มาเปิดเป็นคู่แข่งกับตลาด ทำให้ลูกค้าเลือกที่จะเข้าไปเดินในห้างมากกว่า ทำให้พ่อค้าแม่ค้าต่างพากันเดือดร้อนที่ไม่มีลูกค้ามาเดินซื้อของในตลาด

การแก้ปัญหาของพ่อค้าแม่ค้าคือการ ไปพึ่งพาเจ้าพ่อสมิงดำที่มีสำนักอยู่ในตลาด

ชาวตลาด : เจ้าพ่อสมิงดำประทับทรงแล้ว สาธุ

จเด็ด : ในขณะที่อยู่ร่างทรง เอ็งเรียกข่ามาทำไมตอนนี้ เอ็งก็รู้ข่ากำลังจำศีลอยู่

ชาวตลาด : ขอโทษเจ้าค่ะ ลูกข้างต้องรีบอันเชิญมาแล้วตอนนี้ ถ้าช้ากว่านี้ตายทั้งตลาดแล้วละค่ะ

เด็กไฮ้ : เจ้าพ่อช่วยหน่อยเถอะ ตอนนี้ตลาดรวมใจเกือบของเรามันหมดหู้ ลูกค้าก็หุดหายคนขายก็หุดหู้ ยังมีศูนย์การค้าอยู่ติดกันแบบนี้มีแต่เจ๊งกับเจ๊งลูกเดียวเลยครับ

ชาวตลาด : ช่วยหน่อยนะจ๊ะ

วิธีแก้ไขคือการทำป้ายขึ้นตึ๊ดไปตามที่ต่างๆของตลาดเพื่อเรียกคนเข้าตลาด ต้องรู้ทันเจตต์ที่หอรกลงชาวตลาดแต่ก็ไม่สามารถทำอะไรได้เพราะเป็นความเชื่อส่วนบุคคล ต้องรู้ว่าถ้าปล่อยไว้ตลาดจะต้องไม่มีคนมาเดินซื้ออย่างแน่นอน และพ่อค้าแม่ค้าก็จะไม่มีที่ท่ามาหากิน ไม่มีรายได้ ต้องจึงคิดวิธีช่วย เพื่อหาทางให้คนมาซื้อของที่ตลาด

เหตุการณ์และบทสนทนา

ต้อง : กิมลั้งช่วยฉันคิดหน่อย ฉันกำลังหาวิธีเรียกคนเข้าตลาดอยู่ เธอว่าเราหน้าจะทำอะไรที่แข่งกับห้างเวรี่แฮปปี้ได้

กิมลั้ง : แข่งกับห้างเวรี่แฮปปี้ ฉันว่าเธอต้องติดแอร์ให้ตลาดก่อน

ต้อง : เกินไป ใ้อเรื่องความเย็น ความสวยงาม เราสู้เขาไม่ได้อยู่แล้ว เธอลองคิดว่ามีอะไรที่เราสู้กับเขาแล้วพอพืดพอเหวี่ยง

กิมลั้ง : ราคา ยังไงของในตลาดก็ถูกกว่าอยู่ดี

ต้อง : ราคามันก็ถูกกว่าของจริง แต่ของราคาในตลาดกับในห้างมันทั้งกันไม่เท่าไรเองนะ ทุกวันนี้ ลูกค้ายอมจ่ายแพงกว่าหน่อยเพราะอะไร เพื่อแลกกับความสะดวกสบายใจ

กิมลั้ง : แล้วถ้าราคาสู้ไม่ได้ แล้วอะไรจะสู้ได้ละ

ต้อง : ก็ราคานี้ไง มันถูกกว่าก็ให้มันถูกกว่าอีก

ต้องจึงได้ไอเดียการจัดงานที่ตลาดขึ้นเพื่อให้ตลาดเป็นที่รู้จัก โดยการลดราคา เพื่อให้มีจุดเด่นในการเรียกคนเข้าตลาด ต้องจัดงานยกธงขาขึ้นและให้พ่อค้าแม่ค้าลดราคาสินค้าเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ลูกค้ามาซื้อของที่ตลาด งานยกธงขาขึ้นได้รับผลตอบรับที่ดีมีลูกค้าเข้ามาซื้อของมากมาย และตลาดก็เป็นที่รู้จักมากขึ้น

สาเหตุของปัญหาความยากจนที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด มีสาเหตุมาจากขาดความซื่อสัตย์และความสามัคคีในการประกอบอาชีพ พ่อค้าแม่ค้ามักจะเห็นแก่ตัว ห่วงเรื่องผลกำไรจึงขายของที่ไม่มีคุณภาพให้กับลูกค้าทำให้ลูกค้าไม่มาใช้บริการ และเมื่อเกิดปัญหาต่างๆขึ้นในตลาดก็มักจะคิดถึงแต่ตัวเอง ไม่มีความสามัคคีร่วมกันแก้ไขปัญหาย่างถูกต้อง กับไปพึ่งพาไสยศาสตร์ โดยไม่คำนึงถึงปัญหาที่แท้จริง ซึ่งความจริงแล้วปัญหาที่อยู่คู่ตลาดมาโดยตลอดคือคนในตลาดขาดความสามัคคีกัน เห็นแก่ตัวคิดถึงแต่ตัวเอง ไม่ช่วยกันในการพัฒนาตลาดให้ดีขึ้นเพื่อเรียกลูกค้าให้มาใช้บริการ

7. ปัญหาความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์

ในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดปรากฏปัญหาด้านความเชื่อ

ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์คนทรงเจ้า

ความหมายของร่างทรง (Mediumship) / หมอทรง / คนทรง (Medium) / ลี้อ (Channeller) ร่างทรง คือมนุษย์ธรรมดาที่องค์เทพหรือเจ้าหรือผีจับเอาร่างเป็นทางผ่า เพื่อจะ ลี้อสาร และสัมผัสกับมนุษย์ได้ (ว.จินประดิษฐ์ 2538, น.15) โดยพิธีการอัญเชิญ ต้องกระทำตัวให้อยู่ในกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ข้อห้ามต่างๆ เช่น รักษาศีล (ฉลาดชาย รมิตานนท์ 2527:125.) มนุษย์ธรรมดา นี้หมายถึงชายหรือหญิง เด็กหรือ ผู้ใหญ่ ที่ถูกเลือกโดยเจ้าที่มาประทับทรงเพื่อประกอบพิธีกรรมต่างๆ โดยผู้ที่เป็นร่างทรงนั้นจะ ขอมเป็นร่างทรง ด้วยความเต็มใจหรือจำใจก็ตาม (วิรัช นิภาวรรณ 2533: น.7) จึงกล่าวได้ว่า ร่างทรงทำหน้าที่เป็นสื่อกลางที่ เจ้าพ่อเจ้าแม่ต้องอาศัยติดต่อกัน หรือมีความสามารถในการติดต่อกับผีหรือ วิญญาณ ได้ และจะเป็นร่างให้วิญญาณมาประทับทรง เป็นบุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยวิญญาณหรือ มีวิญญาณอยู่ในร่าง ถูกคนในสังคมใช้ เป็นสื่อกลางในการติดต่อกับผีหรือวิญญาณหรืออำนาจเหนือธรรมชาติ และร่างทรงนั้น คือคนธรรมดาที่จิตสามารถฝึกหัดและพัฒนาโดยธรรมชาติเพื่อใช้ในการติดต่อกับโลกแห่งจิตวิญญาณได้ เป็นผู้ที่อวัยวะรับสัมผัสไว้ต่อความถี่ของวิญญาณเทพ ทำให้หลุดจากภพอื่นสามารถส่งข่าวสารและสร้างปรากฏการณ์ผ่านอวัยวะนี้ โดยมักจะเกี่ยวข้องกับการติดต่อผู้ที่ไม่มีร่างและการพิสูจน์ว่ามีชีวิตหลังความตาย เป็นรูปแบบของการติดต่อในมิติที่ แตกต่างไปจากปกติ เช่นการส่งโทรจิต การรับรู้ทางประสาทสัมผัส การเข้าฌานเป็นคนที่มียลสิ่งกลางที่สามารถแสดงปาฏิหาริย์ให้เห็นได้หรือถ่ายทอดความคิดของวิญญาณ (Spirits) ผ่านการเขียนหรือพูด คนทรงหรือหมอทรง คือใครสักคนที่ สามารถพูดกับคนตายได้เพื่อบอกว่าชีวิตหลังความตายมีจริง และตายอย่างไร ลี้อ คือผู้มีญาณพิเศษที่รับข่าวสารจากวิญญาณหรือผู้ที่มีสถานะเหนือกว่าผู้ที่ค้นพบการรักษาแบบใหม่ ความคิดใหม่ การรับรู้ใหม่ๆ ทางออกของปัญหา และลีโอเป็นได้ทั้ง การติดต่อวิญญาณผู้ชี้นำที่แท้จริง หรือเป็นการที่จิตของคุณเองหรือผู้ที่มีสถานะเหนือกว่านิรมิต การติดต่อนั้นขึ้นมา ลี้อมากมายเชื่ออย่างผิดๆ ว่าเขาติดต่อกับอาจารย์ใหญ่หรือวิญญาณดวงใดดวงหนึ่งได้จริง ตัวอย่างเช่น ผู้ที่เป็นลีโอของพระเยซูเจ้า อาจไม่ใช่พระเยซูเจ้าจริงๆก็ได้ แต่อาจ เป็นเพียงการที่ เขา รู้จักพลังนั้น ซึ่งจะใกล้เคียงกับการที่เขาอธิบายสิ่งนั้นได้นี้ไม่ใช่ความผิดแต่ เป็นการเข้าใจผิด และชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ จะต้องมีความรู้ทางวิญญาณและความมีวุฒิ ภาวะเป็นอย่างมากก่อนที่จะเอาตัวเข้าไปเป็นลีโอและให้คำแนะนำแก่ผู้อื่น สรุปได้ว่าร่างทรง คนทรง หมอทรง หรือลีโอมีความหมายเหมือนกัน คือ มนุษย์ทุกเพศวัย ที่เป็นลีโอหรือตัวกลางเพื่อให้สิ่งภายนอกที่มีอยู่เหนือการรับรู้ทางประสาทสัมผัส ทั่วไปของมนุษย์และเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับนับถือร่วมกัน เรียกรวมๆว่า “องค์” หรือ “วิญญาณ”ไม่ว่าจะเป็นผี เทพ เข้ามาสิงสู่เพื่อติดต่อกับมนุษย์ในโลกได้ไม่ว่าเขาจะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม และการติดต่อนั้นเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างที่จะมีคุณและโทษต่อมนุษย์ได้ เช่น ทำนาย โชคชะตา ให้

คำแนะนำในทุกเรื่องทางไสยศาสตร์ บอกหาย รักษาโรคร้าย แสดงธรรม สร้าง กุศลบารมี ขอส่วนบุญ เจ้ากรรมนายเวร เป็นต้น

ประเภทของร่างทรง (Types of Mediums) ร่างทรงสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ร่างทรงที่ แสดงออกทางกายภาพ (Mediums of Physical Effects)

2. ร่างทรงที่ แสดงออกทางจิต (Mediums of Intellectual Effects) ร่างทรงแต่ละประเภทนั้นจะสนองตอบความต้องการของมนุษย์ในปัจจุบัน ดังมีรายละเอียดดังนี้

ก) ร่างทรงที่ แสดงออกทางกายภาพ (Mediums of Physical Effects) คือร่าง ทรง ที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว หรือมีความสามารถเฉพาะตัว ซึ่งสามารถที่จะผลิตผลของวัตถุที่เห็น ภายนอก เพื่อเรียกร้องความสนใจ และสร้างความเลื่อมใสในการปรากฏของวิญญาณและโลก ที่มองไม่เห็นโดยสร้างปรากฏการณ์ทางวัตถุ เช่น การเคลื่อนที่ของคนเป็นอัมพาต (inert bodies) เสียงดัง เสียงพูดโดยตรง (directional voice) การบำบัดรักษา (phenomenal cures) อากาศเคลิบเคลิ้ม (transportations) แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีสติรับรู้ต่อ ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อตัวเอง และกลุ่มที่ไม่มีสติรับรู้ในขณะที่แสดงอาการต่างๆ โดย วิญญาณ (spirits) จะเริ่มต้นด้วยการเข้าทรง (spiritism) เพื่อช่วยให้เกิดการหล่อหลอมทาง ความคิดของวิญญาณ สร้างความสนใจ โดยมีรูปแบบทางพิธีกรรม บรรยากาศของสถานที่การ จัดวางอุปกรณ์ เครื่องแต่งตัวของร่างทรงเป็นปัจจัยเสริมความเชื่อคือ

ข) ร่างทรงที่แสดงออกทางจิต (Mediums of Intellectual Effects) คือร่างทรง ที่สามารถที่จะสร้างการติดต่อสื่อสารกับวิญญาณ แล้วสื่อให้ทราบถึงความคิด ความเข้าใจในเชิง ศีลธรรมและปรัชญาของชีวิต โดยเชื่อมโยงปรากฏการณ์ที่แสดงออกมาช่วยให้เข้าใจถึงอีก โลกหนึ่งซึ่งมองไม่เห็น และรูปแบบการใช้ชีวิตของวิญญาณในโลกนั้น มีการแบ่งประเภทย่อย ของร่าง ทรงได้อีกหลายแบบ นอกจาก ๒ ประเภทใหญ่คือ ร่างทรงที่มีประสาทสัมผัสต่อจิตวิญญาณที่ไวมาก/ หรือประเภทตึงใจ (Sensitive Mediums or Impressionable Mediums) ร่างทรงประเภทที่มีประสาทสัมผัสรับรู้ในการได้ยินเสียงของวิญญาณ (Auditory Mediums or Hearing Mediums) ร่างทรงประเภทพูดทางโทรจิต (Talking Mediums or Psycho-phony Mediums) ร่างทรงแบบมองเห็น (Seeing Mediums) ร่างทรงแบบตาทิพย์ (Clairvoyant mediums) ร่างทรงแบบเดินละเมอ (Somnambulant Mediums or Sleepwalker Mediums) ร่างทรงประเภทบำบัด (Healing Mediums) และร่างทรงประเภทเขียน (Psychograph Mediums or Writing Mediums)

จเกิดเป็นร่างทรงเจ้าพ่อสมินคำที่ชาวตลาดเชื่อกัน เวลาที่มีเรื่องอะไรเกิดขึ้นที่ตลาด พ่อค้าแม่ค้ามักจะไปขอให้เจ้าพ่อช่วยเหลือ จเกิดเป็นพ่อค้าขายของชำในตลาด แต่มี

ความสามารถพิเศษคือเป็นร่างประทับทรงของเจ้าพ่อสมิงดำ ทุกคนในตลาดต่างพากันเชื่อถือกัน และเมื่อเกิดเรื่องราวต่างๆขึ้นที่ตลาดก็มักจะไปบนบานสากล่าวกับเจ้าพ่อสมิงดำ เช่นการขอให้คน มาเข้าตลาดมากๆเพื่อจะได้มีเงินมาเลี้ยงชีพและยกครูให้เจ้าพ่อสมิงดำ การขอหวย หรือการไปห่วย ของเจ็ดคนในร่างประทับทรงของเจ้าพ่อสมิงดำ

แต่เรื่องราวความเชื่อที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดนั้น เป็นสิ่งที่เจ็ดคน หรือพ่อค้าแม่ค้าในตลาดเช่นการไปห่วย

เหตุการณ์และบทสนทนา

เจ้ามือห่วย : ครึ่งนี้ได้มากหน่อยนะอาจารย์เพราะชาวบ้าน หวยกินกันเยอะ

เจ็ดคน : ขอบใจ

เจ้ามือห่วย : ขอบใจอะไรกัน นี่คือผลประโยชน์ร่วมกัน ยิ่งอาจารย์ชวนชาวบ้าน มาแหงห่วยมากเท่าไรอาจารย์ก็จะได้ผลประโยชน์มาเท่านั้น

เจ็ดคน : นี่ไง นี่ไง ถันถึงภวานาทุกวันนี้ไงให้คนเข้ามาที่ตลาดเยอะๆ ซื่อข้าวซื่อ ของ พ่อค้าแม่ขายเมื่อมันมีเงินเยอะมันจะเอาเงินไปไหนมันก็มาทุ่มเทแหงห่วยเรานี่ไง ไม่ต้องห่วง

เจ้ามือห่วย : ว่าแต่อาจารย์อย่าไปห่วยให้ชาวบ้านถูกแล้วกัน ไม่งั้นฉันไม่มีเงินมา ให้อาจารย์แบบนี้

เจ็ดคน : ถ้าฉันรู้ว่าเลขเด็ดรูปร่างหน้าตาเป็นยังงั้นฉันเก็บไว้ตัวเองไม่ดีกว่าหรือ

เจ้ามือห่วย : จริงอาจารย์

เจ็ดคน : นี่ไงเพราะมีเจ้ามือห่วยอย่างแกล้ง คนไปห่วยอย่างฉันมันถึงมีเงินใช้ทุกวันนี้

เจ้ามือ : ถึงห่วยจะออกไปแล้วอาจารย์ก็ไปต่อได้เลย

เจ็ดคน : ดีพวกชาวบ้านร้านตลาดมันจะได้รับหาเงินมาแหง

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่า เจ็ดคนหรือให้ชาวตลาดหลงเชื่อว่าตนเองมีองค์ มาประทับจริงๆ ทำให้คนหลงเชื่อกราบไหว้และถวายปัจจัยต่างๆให้ แท้ที่จริงเจ็ดคนร่วมมือกับ เจ้ามือห่วยมาแหงชาวตลาดให้ซื้อห่วยตามที่ตนเองไปแบบผิดๆถูกๆเพื่อที่จะให้ชาวตลาดพากันไป ซื้อห่วยและตนเองก็ได้ส่วนแบ่งจากการซื้อห่วยของคนในตลาด

สาเหตุของปัญหาความเชื่อที่ปรากฏในละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด การกระทำ ของเจ็ดคนมีปัจจัยมาจากการใช้ความเชื่อความศรัทธาที่อยู่คู่กับคนไทยมาอย่างยาวนานหลอกดวง ชาวบ้านให้มงาย หลอกให้ชาวบ้านนับถือและศรัทธา โดยอ้างว่ามีเจ้าพ่อสมิงดำประทับทรงอยู่ใน ร่างตนเอง หลอกให้ห่วยแบบผิดๆถูกๆ ส่งผลกระทบให้ชาวบ้านพากันซื้อห่วยจนหมดเนื้อหมดตัว แม้จะไม่ได้บังคับแต่ความเชื่อที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนานเพื่อเป็นที่พึ่งพิงยึดเหนี่ยวทางจิตใจ

เป็นการสร้างความสบายใจทางอ้อม ซึ่งความเชื่อต่างๆ เหล่านี้ไม่สามารถมีหลักการทางวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ได้อย่าเป็นรูปธรรมที่แน่ชัด ดังนั้นความเชื่อลักษณะแบบนี้ก็ยังคงอยู่กับสังคมไทยต่อไป จนกว่าจะมีอะไรที่เป็นหลักวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์เพื่อหาข้อเท็จจริงได้

การจะแก้ไขปัญหาเรื่องความเชื่อที่มลายไต้นั้นจะต้องมีสติในการคิดไตร่ตรองถึงเหตุและผล ไม่ควรใช้อารมณ์หรือความรู้สึก เพราะคนเราเมื่อเชื่อหรือศรัทธาอย่างมลายจะตกเป็นเหยื่อให้พวกมิชชันนารีใช้ช่องทางของความเชื่อความศรัทธาเหล่านี้หลอกล่อให้หลงมลายจนยอมทำตามทุกสิ่งทุกอย่างได้

สรุปละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดเป็นละครเบาสมองที่สะท้อนภาพการดำเนินชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดที่ต่างประสบปัญหาต่างๆ ในชีวิต เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตจริงของคนที่ดำเนินชีวิตอยู่ในตลาด ตัวละครต่างประสบปัญหาทางสังคมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านครอบครัวที่เกี่ยวกับการเลือกคู่ครอง การบังคับลูกมากเกินไป ปัญหาความยากจนการหาเลี้ยงปากท้องโดยการค้าขาย ความเชื่อเรื่องงมงายที่อยู่คู่กับตลาด และปัญหาการเล่นหวยของคนในตลาดที่ยอมทุ่มสุดตัวเพื่อซื้อหวยจนไม่มีเงินลงทุนต้องพึ่งเงินนอกระบบ และมีการสะท้อนให้เห็นถึงความสามัคคีกันของคนในตลาด ปัญหาต่างๆ ในตลาดก็สามารถยุติลงได้ด้วยดีเพราะความสามัคคี ความสามัคคีเป็นเรื่องสำคัญการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นเรื่องที่จะทำให้ไม่ว่าชุมชนใดก็จะสามารถเอาชนะกับปัญหาต่างๆ ได้ แต่ถ้าขาดความสามัคคีแล้วไม่ว่าปัญหาจะเล็กแค่ไหนก็ไม่สามารถแก้ไขได้ ละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดเป็นละครที่สะท้อนภาพปัญหาทางสังคมออกมาได้อย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา สะท้อนให้เห็นแง่มุม และแนวความคิดของตัวละครแต่ละตัวได้อย่างมีเหตุผลเชื่อมโยงกัน

2.3 วิเคราะห์ภาพสะท้อนปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า

ละครเรื่องทองเนื้อเก้า เป็นละครที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปี 2556 โดยได้รับคะแนนความนิยม เฉลี่ย 14.56 (www.sanook.com) ภายใต้การกำกับของ "พงษ์พัฒน์ วชิรบรรจง" ให้ความเห็นต่องานของตัวเองว่า

“ ถ้าเด็กดูละครเรื่องนี้ แล้วเห็นล้ายองกินเหล้า ดีถูก ถามว่าเด็กชอบผู้หญิงคนนั้นหรือ” “ละครโทรทัศน์หนึ่งเรื่องที่มีฉากที่ถูกเดินไปบอกกับแม่ที่กำลังกินเหล้าว่าให้เลิกดื่มเพราะหลวงตาสอนว่าผิดศีลมันไม่ดีหรือ”

“ผมเคารพในระบบของเรตติ้งที่จัดให้ละครเป็นอย่างมาก แต่อยากให้เปิดใจให้กว้าง ลองถามคนดูที่เขาได้ดูจริงๆ ว่าเห็นอะไร ถ้ามันเป็นพิษจริง ผมยอมรับ เราพยายามนำเสนอสิ่งดีๆ เพื่อให้เห็นสีขาวเด่นชัด ละครเรื่องนี้มีทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นศีลข้อไหนก็ตาม ในขณะที่เดียวกันเราก็ไม่ได้รอให้ถึงบทสรุปที่จะบอกว่าอะไรดีไม่ดี เราให้เห็นสิ่งดีๆ และสีขาวพร้อมๆ กัน อย่างฉากดื่ม

เหล่า พยายามเลี่ยงด้วยการถ่ายที่เงา หรือซูมออกมาถ่ายให้ไม่เห็นแต่รู้ว่าดีม แต่อย่างฉากที่แม่ยกเหล่าดีมต่อหน้าลูกต้องการให้เด็กเห็นแล้วเดินออกมาบอกแม่ตัวเองที่กินเหล่าว่ามันผิดศีลซึ่งตัวละครทำแบบนั้นเมื่อฉากนั้นออกไป มีเด็ก 8 ขวบคนหนึ่ง โพสต์ในโซเชียลเน็ตเวิร์กว่า หลังชมฉากนั้นแล้วโทรไปหาแม่ บอกรักแม่ เขาจะรู้สึกทันทีว่าแม่เขาดีกว่าลำยองเยอะ แล้วจะรู้สึกรักแม่มากขึ้น”

พงษ์พัฒน์บอกว่า “เราไม่มีเจตนาอะไร แต่เราอยากชี้แจง ถ้าผมต้องถูกใส่กุญแจมือเพราะแสดงสีखाกับสีคำออกมาให้เห็นไม่ได้ ผมก็พร้อมจะถูกใส่กุญแจมือไปกับละครเรื่องนี้ แต่จริงๆ อยากจะให้ถามคนดูละคร โทรทัศน์ว่าเขาเห็นอะไรในละครโทรทัศน์เรื่องนี้ ซึ่งมันมีสิ่งที่เขาเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีคนบอกว่า ละครเป็นอาชญากร ถามคนดูใหม่ว่าเขาได้อะไร เราก็ทำหน้าที่ของสื่อที่แน่นอนว่า ต้องรับผิดชอบต่อสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องรับผิดชอบในอาชีพของตัวเองด้วย ทองเนื้อเก้าเป็นละคร ความสนุกก็ต้องมีความรับผิดชอบก็ต้องมีเช่นกัน”

ขณะที่ ธัญญา โสภณ ผู้จัดละครเรื่องทองเนื้อเก้า ให้ความเห็นว่า “จริงๆ ละครถ้าทำไม่บอกสีคำก็จะไม่เห็นสีखा ไม่เห็นความผิดก็จะไม่กลัว ทุกอย่างมีสีคำสีखा อยู่ที่ผู้ใหญ่จะชี้แนะอย่างไร ทองเนื้อเก้าคือละคร เราก็อยากให้ความสนุกสนาน ในขณะเดียวกันก็ถ่ายทอดชีวิตจริงของมนุษย์คนหนึ่งชื่อ "ลำยอง" มันก็ต้องสะท้อนออกมาเป็นอย่างนั้น ถ้าถามว่า นำเสนอสีखाทั้งหมดได้ไหม ถ้าทำจริงๆ มันเหมือนหลุดตัวเองไปหรือเปล่า ตอนทำละครคิดตลอดว่า คนดูจะได้อะไรจริงๆ แล้วถ้าเด็กดูจะเห็นว่าเรื่องนี้เด็กสอนผู้ใหญ่ด้วยซ้ำไป”

ลองมาดูอีกมุม คิดเห็นเป็นอย่างไร

จะเด็จ เชาว์วิไล มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล กล่าวว่า “เป็นห่วงเนื้อหาของละคร ไม่อยากให้สังคมเหมารวมว่าผู้หญิงทุกคนจะเป็นเหมือนลำยอง ภาพของลำยองกับภาพของผู้หญิงในความเป็นจริงมันไม่เหมือนกัน เพราะผู้หญิงส่วนใหญ่ในสังคมมีความรับผิดชอบดูแลครอบครัวและลูกเป็นอย่างดี อยากให้สังคมเข้าใจ ละครไม่ได้สะท้อนความจริงทั้งหมดของสังคม เป็นการสะท้อนปัญหาบางส่วนเท่านั้น ปัญหาที่แท้จริงส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากผู้ชายที่ไม่ดูแลครอบครัว ทำร้าย

ครอบครัว กินเหล้าและกระทำความรุนแรงในครอบครัว ผู้หญิงอย่างล่ายองฉีกออกจาก
ขนบธรรมเนียมเดิมๆ อาจมีอยู่จริงในสังคมไทย แต่เป็นส่วนน้อยเท่านั้น”

จะเคียดขี้ข้างถึงฉากคิมเหล้าในละครว่า “ต้องเซ็นเซอร์ ควรมิดหัวหนังสือวิ่ง
กำกับไว้ด้วยว่าการคิมเหล้านำมาซึ่งปัญหาต่างๆ เป็นอันตราย อย่าเอาแบบอย่าง และจำเป็นต้องมีคำ
เตือนในทุกฉากที่สื่อถึงความรุนแรง เช่น ฉากคิมเหล้าทุกฉาก ฉากความรุนแรง ทั้งการคำทอ การ
ทะเลาะเบาะแว้ง หรือพฤติกรรมที่ล่ายองแสดงไม่ดีต่อลูก เช่น ใช้เท้าสะกิดลูก ต้องมีคำเตือนเพื่อ
ไม่ให้เด็กเอาเป็นแบบอย่าง ส่วนแง่คิดที่มักมีคอนท้ายของละคร ควรจะให้แง่คิดมากกว่านี้”

มาที่ทางฝั่งของคนดู ที่ชอบละครเป็นชีวิตจิตใจ กมลทิพย์ ประสานทอง แม่ค้า
ขายส้มตำในตลาดประชานิเวศน์ กทม. อายุ 41 ปี ให้ความเห็นว่า

“ปกติจะไม่ได้ให้ลูกดูอยู่แล้ว เพราะเคยดูเวอร์ชันเก่ามาแล้ว จะรู้ว่ามันเป็นอย่างไร
เป็นผู้หญิงที่มีสามีหลายคน ทั้งลูก ทั้งอะไร แต่ก่อนจะไม่เน้นบทของวันเฉลิมเท่าไร แต่มารุ่นนี้
พอเป็นเจมส์-จิรายุ เล่น วันเฉลิมก็เลยดูดีขึ้นมา เวลาดูก็จะมีเด็กๆ ที่บ้านดูอยู่ด้วย เคยสอนมาตั้งแต่
แรกแล้วว่า บทของล่ายองเป็นตัวอย่างไม่ดี อย่าไปดูเลย ลูกๆ เองก็จะไม่สนใจเรื่องนี้ ทำให้
ตอนนี้ก็ไม่ได้สนใจดูเท่าไร”

กมลทิพย์บอกว่า สมัยก่อนคำว่า "ทองเนื้อเก้า" คนจะคิดว่าเป็นชื่อหนังเฉยๆ และ
ตัวบทล่ายองจะดั่งมาก ไม่ได้คิดว่าจริงๆ แล้วชื่อเรื่องหมายถึงวันเฉลิม เป็นเด็กที่เกิดท่ามกลางความ
รุนแรงของแม่ เห็นตัวอย่างที่ไม่ดี แต่เขาก็โตขึ้นมาเป็นเด็กดี มีสันดานที่ดีมาตั้งแต่เด็กเลย แม่
เป็นอย่างไรก็ได้คิดตรงนั้นมา

ประทุมพร อยู่ประเสริฐ แม่ค้าขายสลากกินแบ่งรัฐบาล อายุ 36 ปี แฟนพันธุ์แท้
ของละครทองเนื้อเก้า ติดตามตั้งแต่วรุ่นแรกที่เป็นอภิชาติ ภาณุตานนท์ เล่น จนรุ่นต่อมาก็เป็น ด้อม
รัชนิกร พันธุ์ฉิม จนมาถึงรุ่นนี้ที่เป็น นุ่น วรนุช ก็ยังดูอยู่ มองว่านุ่นเข้าถึงบทบาทได้ดี แม้จะยังไม่
เท่ารุ่นพี่ที่เคยทำไว้ ส่วนบทของเด็กยังไม่เด่นเท่าไร

“คิดว่าถ้าหนังใส่ข้อคิดที่มีประโยชน์ และพ่อแม่เวลาดูได้บอกลูกว่าอะไรดีไม่ดี
อีกทั้งหนังที่เร่งเร้าไว้ที่ 13+ อยู่แล้ว น่าจะทำให้เด็กมีความคิด มีคุณธรรมมากขึ้น ถ้ามีแต่ภาพที่ไม่ดี
แล้วภายหลังตัวละครนั้นมาได้ดี อันนั้นก็อาจจะทำให้เด็กๆ เข้าใจผิดได้ แต่ถ้าได้ดูแล้วมีการ
สอดแทรกว่าสิ่งนี้ไม่ดีนะ ถ้าโตขึ้นจะเป็นยังไง ซึ่งหนังก็ได้แสดงในจุดนั้นอยู่แล้ว และเด็กเองเวลา
ดูก็ดูอยู่กับพ่อแม่ พ่อ-แม่ก็สามารถให้ข้อคิดได้ คิดว่าไม่น่ามีผลกระทบในเรื่องของแบบอย่างที่ไม่
ดี เพราะตัวล่ายองเองสุดท้ายแล้วก็ได้ดี” แม่ค้าขายสลากกล่าว

ไม่ว่าจะเป็นมุมมองที่ติและชมกับละครทองเนื้อเก้า หากสามารถก้าวทันและรู้ถึง
การมุ่งนำเสนอของเนื้อหา ในแง่ของ "ทองเนื้อเก้า" จะเป็นเครื่องเตือนสติให้ทุกเพศทุกวัย เป็น

โทษที่ทั้งพ่อแม่และลูกสามารถจะมีคำตอบให้กันและกันได้เป็นอย่างดี อ้างอิง: นสพ.มติชน
(http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1382589350 สืบค้น 2 มกราคม 2560)

ละครเรื่องทองเนื้อเก้าเป็นละครที่สะท้อนภาพปัญหาสังคมได้อย่างชัดเจนและเป็น
รูปธรรม สามารถสะท้อนภาพปัญหาสังคมออกมาในหลายๆ ด้านดังนี้

เรื่องย่อละครทองเนื้อเก้า

สันต์ จำหน่ายเรือ ลูกชายของ แม่ปิ่น และพ่อสิน มีอาชีพขายของชำที่คู่งิ้ว
ขันแข็งเก็บหอมรอมริบพอจะมีเงินเก็บจนคนแถวๆ ชุมชนนั้นคิดว่าทั้งคู่มิเงินมีทองมากมาย ขยายแล
ก็คิดเช่นนั้นจึงแนะนำให้ลำของเข้าหาสันต์ จนสันต์พลาดทำได้เสียกับ ลำของ แม่ปิ่นเมื่อรู้ว่า
สันต์ลูกชายของตนได้เสียกับลำของก็แทบเป็นลม เพราะรู้ว่าพื้นสันดานเดิมของบ้านลำของเป็นไม
เอาการเอางานยกเว้นลำของที่ทำงานหาเลี้ยงขยายแล ตาปอ ลำของ ลำควน ส่วน ขยายแล เมื่อรู้ว่าลูกสาว
จับสันต์เป็นสามีได้ก็ดีใจเพราะฝันว่าตัวเองจะสบายไปด้วย แต่พ่อสินและแม่ปิ่นต้องจำใจรับลำของ
เข้าบ้านในฐานะลูกสะใภ้ เมื่อลำของตั้งท้องก็ไม่เคยช่วยงานใด ๆ เลย ทั้งงานบ้านหรืองานขายของ
อ้างว่าแพ้อุง ลำของยังเรียกร้องความสะดวกสบายทุกอย่างที่อยากได้ สันต์จึงต้องตามใจและหามา
ให้ สันต์รู้สึกผิดที่พลาดทำได้ลำของมาเหมือนเอานกมาไว้ในบ้านเพราะนับวันสันดานแท้ๆ ของ
ลำของก็ปรากฏเด่นชัดขึ้น ลำของได้คลอดลูกชายในวันมหามงคลจึงตั้งชื่อลูกว่า วันเฉลิม เด็กชาย
นำสิ่งดี ๆ มาให้ครอบครัวมากมาย สันต์ก็ได้เลื่อนยศเป็นจ่าและได้รับเลือกให้เข้าเรียนต่อโรงเรียน
นายเรือ ขยายแลเริ่มนำสิ่งชั่วร้ายให้กับลำของ คือยาแดงเหล้า ลำของเริ่มคิดยาแดงจนอดไม่ได้ สันต์
ไม่พอใจจึงมีปากเสียงกับลำของคำลามปามไปถึงพ่อแม่สันต์ สันต์เหลืออดจึงตบหน้าลำของ ลำของ
โกรธมากจึงหอบวันเฉลิมหนีไปอยู่บ้านขยายแล สันต์สงสารลูกจึงต้องไปง้อลำของ แต่ก็มีปากเสียง
กันแทบทุกวัน สันต์กับมาจกที่ทำงานก็ไม่ได้พักเพราะต้องตามเก็บข้าวของ ซักผ้า ลำของไม่เคยทำ
หน้าที่แม่ศรีเรือนเลย สกปกปล่อยข้าวของทิ้งไว้จนหนอนขึ้น สันต์จึงว่าลำของว่าเอาแต่แต่งตัวและ
เสื่อผ้า ห้องหับสกปกโสโครก เป็นผู้หญิงที่สวยแต่รูปจวบไม่หอม ลำของเมื่อได้ยินอย่างนั้นก็โกรธ
สันต์ และออกไปหาเงินเอง เมื่อลำของไปทำงานเครื่องเคลือบจึงได้เจอกับ นายกวง ลูกเจ้าของ
โรงงาน กวางเอาใจลำของ ชื้อบ้าน ชื้อทีวี ชื้อตู้เย็น ให้เงินใช้ ลำของรู้สึกพอใจมาก แต่ก็ไม่
เลิกนิสัยที่ชอบกินเหล้า สกปก จนกวงต้องหาคนรับใช้มาให้ เพื่อทำความสะอาดบ้านไม่ให้สกปก

ลำของแน่ใจแล้วว่าได้พบเทพบุตรตัวจริง แต่กวงซึ่งมีครอบครัวอยู่แล้ว ฝ่าย
สันต์เมื่อตัดใจจากลำของได้ก็พบรักใหม่กับเทวี ซึ่งเป็นครู การศึกษาถึงขั้นปริญญา แต่ถึงจะตัดใจ
จากลำของได้ แต่ก็ตัดความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ-ลูก กับวันเฉลิมไม่ได้ ลำของตั้งท้องกับกวง แต่
ลำของก็ยังไม่ยอมเลิกเหล้า ทำให้เด็กที่เกิดมาไม่สมบูรณ์ทำให้กวงกลุ่มใจและไม่อยากยุ่งกับลำของ
ลำของไม่ยอมเลี้ยงลูก เอาแต่กินเหล้า จนกวงทนไม่ไหวเลิกกับลำของและเอาเงินเพื่อซื้อลูกไปอยู่

กับตนจำนวน 30,000 บาท ล้ำของรีบตอบตกลงเพราะอยากได้เงิน ล้ำของเคยขายวันเฉลิมให้กับ
 สันต์ในราคา 20,000 แต่สันต์ไม่มีเงินจึงไม่ได้ตัววันเฉลิมไปเลี้ยงเอง จึงต้องอยู่กับล้ำของ เมื่อ
 ล้ำของได้รับเงินจากกงจึงอยากลงทุนทำอะไรสักอย่าง ยายแลเมื่อเห็นลูกสาวมีเงินจึงพาไปเข้าบ่อน
 เล่นการพนัน และในบ่อนนั้น ล้ำของก็ได้รู้จักกับ เมืองเทพ เป็นเศรษฐีที่ดินแถวนั้น ล้ำของได้เสีย
 กับเมืองเทพ แต่เมืองเทพไม่ได้เป็นอย่างที่ยายแลคิดไว้ ล้ำของก็ได้ตั้งท้องกับเมืองเทพ คลอดออกมา
 เป็นลูกสาว สติไม่ดี เมืองเทพไม่สนใจล้ำของ ฝ่ายยายแลก็ผิดหวังมากเพราะล้ำของเลือกสามีผิดจริง
 ล้ำของก็ขึงให้ยายแลมาเลี้ยงลูกให้ ยายแลจึงเตือนสติล้ำของให้ลดเรื่องการพนัน ลดเหล้าเพื่อเห็นแก่
 ลูก ๆ ของตนเองบ้าง หลวงตาปิ่นเป็นผู้ที่คอยอบรมสั่งสอนวันเฉลิมในทุก ๆ เรื่อง สอนให้รู้จักผิด
 ชอบชั่วดี และเรื่องความกตัญญูต่อบิดามารดา วันเฉลิมเป็นเด็กรักดีแม้ว่าจะเห็นตัวอย่างที่ไม่ดีอยู่
 รอบตัวแต่ก็รู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีและพยายามสอนให้คนเหล่านั้นรู้ด้วย ล้ำของมีผู้ชายหลายคนทำให้
 ตั้งท้องโดยไม่มีพ่อของเด็ก ทำให้ภรรยาไปตกอยู่ที่วันเฉลิม และยายแล

ล้ำของได้พบกับกำนันเสือในบ่อนแห่งหนึ่ง กำนันเสือเป็นคนรวยมีมรดกมากมาย
 ล้ำของจึงยอมเป็นเมียกำนันเสือหวังให้กำนันเสือเลี้ยงดู ล้ำของติดพนันบ้านช่องไม่กลับ กำนันเสือ
 กลัวว่าล้ำของจะหลวมตัวในบ่อนจึงรับจ้างองบ้าน ที่ดินของล้ำของเอาไว้ ล้ำของนอกใจกำนันเสือ
 พาผู้ชายมานอนด้วยไม่ซ้ำหน้า จนทำให้ตั้งท้องลูกอีกคนหวังมัดให้กำนันเสือเลี้ยงดู แต่ความจริงก็
 คือกำนันเสือเป็นหมัน ไม่มีทางมีลูกได้อีกแล้ว แต่เมื่อกำนันเสือรู้ความจริงว่าล้ำของท้องจึงปล่อย
 บ้านให้เป็นของล้ำของต่อไปเพราะเห็นแก่วันเฉลิม เกิดเหตุไฟไหม้ที่บ้านแม่ปิ่นกับพ่อสิน โจรร้าย
 พ่อสินเสียชีวิต ยายแลสำนักผิดที่ตนเองสอนลูกสาวแบบผิดๆ วันเฉลิมบวชเณร ทุกคนชื่นชมยินดี
 เณรวัดวันเฉลิมเจริญรุ่งเรือง เป็นความหวังของท่านพระครูวัดนี้ว่าจะมีสามเณรเปรียญเก้าในอีกไม่ช้า
 ล้ำของก็ยังไม่เลิกกินเหล้าและเล่นการพนัน ทุกคนได้แต่ปลง เพราะล้ำของพาชีวิตตัวเองลงสู่นรก
 ทุกที และในที่สุดบ้านก็ถูกยึดไป ล้ำของเป็นซิวฟิสขึ้นสมองหนีออกไปจากบ้าน เณรวัดวันเฉลิม
 มากและทุกข์หนักจึงตัดสินใจสึกออกมาช่วยดูแลแม่ โดยมีสันต์คอยช่วยเหลือ วันเฉลิมแบกภาระ
 ทุกอย่างไม่เห็นแก่ความเหนื่อยจนใครๆ ต่างพากันเวทนา ชีวิตของวันเฉลิมที่ลำบากแสนสาหัส แต่
 ด้วยความกตัญญูวันเฉลิมจึงมีความสุขกับสิ่งที่ทำและสิ่งที่คนอื่นคิดว่าเป็นความลำบากเป็นเรื่องที่
 ตนจะต้องทำไม่ได้คิดว่าเป็นเรื่องลำบากแม้แต่น้อย วันเฉลิมรักและดูแลล้ำของทุกนาทีจนล้ำของ
 จากไป วันเฉลิมบวชเพื่ออุทิศส่วนบุญให้กับล้ำของและศึกษาพระธรรมต่อไป

ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า

จากการศึกษาพบว่าปัญหาสังคมประกอบด้วยปัญหาต่างๆ ดังนี้

1. ปัญหาด้านครอบครัว
2. ปัญหาด้านการศึกษา
3. ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง
4. ปัญหาสารเสพติด
5. ปัญหาการพนัน
6. ปัญหาอาชญากรรม
7. ปัญหาความยากจน
8. ปัญหาด้านความเชื่อ

1. ปัญหาด้านครอบครัว

ปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า

1.1 ปัญหาครอบครัวแตกแยก

ครอบครัวแตกแยก (broken home) คือ ภาวะผิดปกติของครอบครัว จากการที่สมาชิกกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น ละเลย ละทิ้ง ไม่อาจทำหน้าที่ให้ครอบครัวได้อย่างปกติ ฯลฯ จนเกิดผลให้สมาชิกเดือดร้อนเสียหายทางร่างกาย หรือ ทางจิตใจ หรือในที่สุดเกิดภาวะล่มสลายของครอบครัว (สุพิศวง ธรรมพินทา 2540 : 213)

ปัญหาครอบครัวแตกแยกที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้ามาจากความผิดพลาดของสันต์และลำยองที่ไม่ได้ศึกษานิสัยใจคอกันให้ดีเสียก่อนต่างก็คิดว่าอีกฝ่ายดี พอมาใช้ชีวิตคู่ด้วยกันจริงๆก็ไปด้วยกันไม่ได้ จึงต้องเลิกกันไป กรรมจึงไปตกอยู่ที่ลูกที่ต้องเติบโตมาโดยเห็นพ่อแม่ทะเลาะกันและไม่ได้อยู่กับพ่อ วันเฉลิมต้องอยู่กับลำยองต้องเห็นพฤติกรรมไม่เหมาะสมต่างๆ ทั้งกินเหล้า เข้าบ่อน มีผู้ชายมายุ่งเกี่ยวกับหลายคน สันต์รู้ว่าวันเฉลิมต้องเจอกับอะไรบ้างจึงคิดอยากจะทำลูกไปเลี้ยงเอง

เหตุการณ์และบทสนทนา

สันต์ : ฉันมาคุยเรื่องวันเฉลิม

ลำยอง : มีอะไรที่ว้ามา

สันต์ : ให้อวันเฉลิมอยู่ในสภาพแบบนี้ได้ยังไง

ลำยอง : ก็อยู่ดีนี่ ไม่เห็นตายเลย

สันต์ : ฉันจะเอาลูกไปเลี้ยงเอง

ลำยอง : ญไม่ไหว ถ้ามีงอยากได้มีงก็เอาค่าเลี้ยงดูมาซิ ห้าหมื่น

สันต์ : ลำยองฉันเป็นข้าราชการนะ แล้วฉันไม่ได้ร่ำรวยอะไรที่จะหาเงินห้าหมื่นมาให้ได้ แต่ฉันส่งเสียให้ลูกเรียนได้เพราะว่าเบิกได้ ค่ารักษาพยาบาลก็มี โรงพยาบาลทหารเรือฉันขอร้อนละให้ลูกได้ร่ำเรียนดีๆ ไม่ต้องมาทนอยู่กับบ่อนอยู่กับโรงเหล้าแบบนี้ได้มัย

ลำยอง : ทำไมวะ อยู่แบบนี้แล้วมันเป็นยังงั๊วะ ทำมาหากินเป็นเร้วดีออก เล่นไพ่เป็นคิดเลขก็เก่ง มันไปซื้อของให้คนอื่นมันก็ได้ตั้งวันวันหนึ่งมันได้ตั้งหลายบาท

สันต์ : ลำยองหยุดทำร้ายลูกสักทีเถอะ

ลำยอง : ก็เอาค่าเลี้ยงดูมาซิ พ่อแม่ฉันรวยไม่ใช่หรอ

สันต์ : พ่อกับแม่เขาแค่ค้าขายไปวันวัน ถ้าเขารวยเขาจะมาเช่าที่วัดอยู่ทำไม
ซื้อบ้านอยู่ไปตั้งนานแล้ว

ลำยอง : ห้ามมันบวชขาดตัว ถ้าไม่มีก็ไม่ต้องมาพูดกัน

สาเหตุของปัญหาครอบครัวแตกแยกที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า มาจากการชิงสุกก่อนห่าม จนตั้งท้องโดยไม่ได้มีเวลาเรียนรู้นิสัยใจคอกันก่อน จึงต้องเลิกกันไป ทำให้ปัญหาต่างๆต้องตกอยู่กับลูกที่ต้องเติบโตมาโดยที่ไม่ได้อยู่กับพ่อ อยู่กับแม่ที่ไม่เอาไหน ถ้าสันต์กับลำยองยังไม่เลิกกันชีวิตวันเฉลิมจะต้องดีกว่านี้ สันต์รู้ตัวเองดีว่าตนเองผิดพลาดกรรมจึงไปตกอยู่ที่วันเฉลิมจึงคิดแก้ไขปัญหาโดยการจะเอาวันเฉลิมไปเลี้ยงเอง แต่ลำยองไม่คิดถึงอนาคตลูกต้องการขายวันเฉลิมด้วยราคาที่เหมาะสมสันต์ไม่มีเงินมาจ่ายให้ได้ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาครอบครัวแตกแยกแล้วต้องมาแยกลูกกัน ซึ่งในสังคมปัจจุบันก็มีเหตุการณ์เช่นเดียวกันนี้ให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง

1.2 ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัว (family violence) หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสมาชิกในครอบครัวโดยความจงใจ เป็นปรากฏการณ์ที่ส่งผลไปทางลบ ต่อพัฒนาการของร่างกายและจิตใจของบุคคล ต่อการรับรู้ความเป็นมนุษย์ และต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ (ปรีชา อุปโยคิน 2538, น.99)

1.2.1 ปัญหาความรุนแรงระหว่างสามีภรรยา

ละครเรื่องทองเนื้อเก้าสะท้อนภาพความรุนแรงในครอบครัว เช่นในฉากที่สันต์และลำยองมีปากเสียงกัน ลำยองตำหนิพ่อแม่สันต์เป็นเหตุให้สันต์ทนไม่ได้ขับหน้าลำยองไป เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ลำยองผิดหวังในตัวสันต์จึงได้ตัดสินใจพาวันเฉลิมหนีกลับบ้านไป เพราะคิดว่าเมื่อสันต์ตบตีได้ครั้งหนึ่งแล้วก็ต้องมีครั้งต่อไป นอกจากการใช้ความรุนแรงระหว่างสามีและภรรยาแล้ว ยังมีภาพสะท้อนการใช้ความรุนแรงระหว่างแม่และลูกอย่างวันเฉลิมอีกด้วยดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

สถานการณ์เงื่อนไขความรุนแรงในครอบครัว เกิดจากความโมโหจึงลงมือทำร้ายร่างกายอีกฝ่ายให้ได้รับความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจ แม้ว่าสาเหตุจะมาจากการที่ลำยองใช้ถ้อยคำหยาบคายตำหนิพ่อแม่สันต์อย่างรุนแรงแต่แนวทางการแก้ปัญหาไม่ใช่การใช้ความรุนแรงโดยการตบตีเพื่อยุติปัญหาแต่กลับเป็นการทวีความรุนแรงทางอ้อม อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการหย่าร้างตามมา

เหตุการณ์และบทสนทนา

สันต์เดินเข้าไปในห้องและเห็นสภาพความเป็นอยู่ที่สกปรก ลำยองไม่เก็บข้าวของวางทิ้งไว้จนสกปรก เสื้อผ้า ผ้าอ้อมก็ไม่ซัก ส่งกลิ่นเหม็น สันต์ทนไม่ได้ที่ลำยองเอาแต่กินเหล้าเสริมสวยแต่ไม่ทำอะไรเลยไม่ช่วยงานที่บ้าน แลมองไม่เห็นลูกให้ดี ตัวลำยองเองก็สกปรก สันต์ทนไม่ได้แต่พยายามพูดด้วยดีๆ เพราะไม่อยากจะทะเลาะด้วย แต่ลำยองเมื่อสันต์เตือนก็คิดว่าอย่าบ่นแม่สามีให้สันต์มาพูดจนกลายเป็นทะเลาะกัน ลำยองก้าวร้าว พูดหยาบคายว่าพ่อแม่สันต์

สันต์ : เลิกกินเหล้าไม่ดีกว่าหรือลำยอง ลูกก็โตจะขบถกว่าแล้ว คนอื่นไม่เห็นมีใครเขากินกันเลย เดียวก็ติดเหล้ากันพอดี

ลำยอง : เลิกไม่ได้หรอก โทรมกันพอดี แค่นี้ทำเป็นขี้ตืดไปได้

สันต์ : ถ้าลำยองเอาเงินไปทำในสิ่งที่คิดว่านี่พี่ก็ไม่ว่าหรอก แต่นี่เอาแต่กินเหล้า

ลำยอง : พี่...อาทิพย์หนึ่งพี่กลับมาที่ก็มาหาเรื่องฉันอยู่ได้.... ทำไม..... คงจะไปติดทหารเรือพวกสาวๆ ไซ้ไม่ฉันทำอะไรพี่ก็ไม่ถูกใจสักกะอย่าง

สันต์ : พอสักทีเถอะ อย่าบ่นให้มันมันนักเลย

ลำยอง “แล้วพี่มาว่าฉันทำไมกินยาดอกก็ว่า เสริมสวยก็ว่า ยังมาหาว่าฉันบ้าอีกหรือ”

สันต์ : แล้วเป็นอีจี้เมา มันดีตรงไหน ห้องหับเหม็นอับ หมอนมุ้งหมอนจะขึ้นอยู่แล้วเคยซักบ้างไหม แล้วให้ลูกมันนอนอยู่ไปได้ยังไง เสริมสวยแต่ตัว แต่ห้องหับมันเหม็นเน่าขนาดนี้”

ลำยอง : หยุคเลยนะ อย่ามาหาเรื่องฉัน อีแม่พี่มันคงจะเซียมสอนมาไซ้มัน คำพูดคำจาเหมือนกัน ไม่มีผิด ทำไมขู่งกันดิ้นกหยากให้เลิกกัน จะได้สะใจใหม่รวยๆ ไซ้ใหม่

สันต์ : ลำยองหยุคเดี๋ยวนี้ละลำยอง หยุค

ลำยอง : ทำไมฉันไม่หยุค แก่แล้วไม่อยู่ส่วนแก่ ไม่กลัวบาปไม่กลัวกรรม ไม่กลัวตกรนกรบ้างหรือไง จะทำบุญก็ว่า ทุเรศจริงเลย

สันต์ : มันจะมากเกินไปแล้วนะโว้ย เรื่องอะไรมารามปามถึงพ่อแม่ฉัน ไปไอวัน ไปหาหลวงปู่กัน อย่าไปอยู่ใกล้แม่หม่าบ้านนี้เลย ไม่มีสัมมาคารวะไร้การอบรม

ลำยอง : ฉันก็ไม่อยากอยู่บ้านหลังนี้หรอกนะ อีผ้าอ้อมอึผ้าอ้อมขวย (และขว้างปาข้าวของออกมา)

ปู่สิน : อาทิพย์หนึ่งกลับมาที่แทนที่จะคุยกันดีๆ คุณมีเรื่องมีราวทะเลาะกันไปนี่

สันต์ : ผมก็ไม่อยากทำแบบนี้หรือนะครับผม

ย่าปิ่น : เป็นผัวเป็นเมียกันก็ค่อยๆพูดค่อยจากันซิลูก สงสารไอ้วันมัน

สันต์ : ครับแม่ผมฝากไอ้วันด้วยครับ เสื้อผ้ากองผนังยังไม่ได้ซักเลย

ย่าปิ่น : ใจเย็นๆนะลูก

(สันต์เข้ามาเก็บเสื้อผ้าไปซัก)

ถ่ายของ : เมื่อไรจะหมดเวรหมดกรรมกับไอ้คนบ้านนี้สักทีวะ แก่แล้วไม่อยู่
ส่วนแก่น่าจะตายๆกันไปได้แล้ว

สันต์ : อย่าลามาปามถึงพ่อแม่ฉัน

ถ่ายของ : พ่อแม่พันธุ์นี้แหละ ชอบยุ่งแยะให้ผัวเมียเขาแตกกัน น่าแข่งให้ตาย
วันละ 3 หน

สันต์ “แก็ร้าวถึงพ่อแม่ฉันอีกคำเดียวได้เห็นดิกันแน่”

ถ่ายของ : กูไม่กลัวหรือโว้ย แก่จะตักบาทพระก็บ่น จะไหว้ผีบ้านผีเรือนก็ว่า
มหาสินหรือ หมาสินละซิไม่ว่า

สันต์ทนไม่ได้เลยตบหน้าถ่ายของไปอย่างแรง

ถ่ายของ : สันต์ มึงตบกู มึงตบกู มึงตบกู (พริ้งกับร้องไห้ วิ่งไปเอาตัววัน
เฉลิม กลับบ้านยายเลยไป)

ย่าปิ่น : สันต์แม่บอกแล้วไงทำให้ใจเย็นๆ

สันต์ : ผมผิดเองละครับแม่ ทนไม่ได้จริงๆ ก็เลยตบเบรียงเข้าไป

ย่าปิ่น : ก็แม่บอกแล้วไงทำให้ใจเย็นๆ แล้วไปตบเขาแบบนี้ได้ยังไง

ปู่สิน : ใครเขาจะว่าเราได้นะลูกนะ ไม่เป็นชายชาติทหารรังแกผู้หญิง มัน
เสียที่เราเองนะลูกเอ๊ย

สันต์ : พ่อกับแม่ก็ได้ยินแล้วนิครับ ปากมันยิ่งกว่าอะไรดี

ปู่สิน : ก็ต้องทำใจ กำพืดมันเป็นอย่างนั้น

ย่าปิ่น : ไปลงไม้ลงมือกับเขาแบบนี้เองไม่ใช่เทพบุตรที่เขารอคอยและละ

สันต์เอ๊ย

จากเหตุการณ์และบทสนทนาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า การที่สันต์โมโหจน
ใช้ตบหน้าถ่ายของไปนั้นเป็นการใช้ความรุนแรงเพื่อต้องการที่จะไม่ให้ถ่ายของมาด่าว่าพ่อแม่ของเขา
อีก แต่วิธีการที่สันต์ใช้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคืออุปนิสัยความคิดทัศนคติของถ่ายของที่มีต่อพ่อแม่
ของเขาได้ กลับยิ่งจะทำให้เป็นสาเหตุให้ถ่ายของยิ่งทวีความเกียดชังพ่อแม่ของสันต์เพิ่มมากขึ้น
ดังนั้นที่สันต์เลือกใช้ความรุนแรงยุติปัญหานั้น ไม่ใช่แนวทางการแก้ปัญหาที่ดีในครอบครัว เพราะ

ยังจะทำให้จิตใจกันมากขึ้น นอกจากนี้ สะท้อนให้เห็นว่า การที่สันต์ใช้กำลังกับลำยอง ไปนั้น ทั้งปู่ ลินและย่าปิ่น (พ่อและแม่ของสันต์) เองก็ไม่เห็นด้วย และไม่สนับสนุนให้ลูกชายในความรุนแรง กับผู้หญิงที่ไม่มีทางสู้ และมองว่าสิ่งที่ลูกตนเองทำเป็นสิ่งที่ผิด การสอนลูกผู้ชายไม่ให้รังแกผู้หญิง นั้นเป็นสิ่งที่ดี เพราะการที่ผู้ชายรังแกผู้หญิงที่ไม่มีทางสู้ สังคมก็จะมองว่าผู้ชายคนนั้นเป็นคนไม่ดี รังแกผู้หญิงไม่เป็นสุภาพบุรุษ แม้ว่าลำยองจะเป็นฝ่ายผิดแต่การพูดคุยกันอย่างมีเหตุผลจะเป็น การแก้ไขปัญหาคิดว่าการใช้ความรุนแรง เมื่อสันต์ตบหน้าลำยองไปแล้วเขาก็เสียใจกับการ กระทำของเขาเช่นกัน ส่วนลำยองผิดหวังในตัวสันต์เพราะไม่คิดว่าสันต์จะใช้ความรุนแรง โดยการ ตบตีตน ลำยองแม้จะมีฐานะยากจนแต่ก็ไม่เคยโดยพ่อหรือแม่ตีแม่แต่ครั้งเดียว ดังนั้นเมื่อเกิด เหตุการณ์นี้ขึ้นทำให้ลำยองมองสันต์ต่างไปจากเดิม และด้วยเหตุการณ์ครั้งนี้ก็เป็นสาเหตุให้ลำยอง คิดที่จะเลิกกับสันต์

สาเหตุของปัญหาการใช้ความรุนแรงระหว่างสามีและภรรยา มาจาก พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของอีกฝ่าย เมื่อเกิดการว่ากล่าวตักเตือนจึงเกิดความไม่พอใจเป็นสาเหตุ ของปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว ลำยองมีนิสัยที่ไม่ดีหลายเรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องไม่ รักษาความสะอาด ไม่เป็นแม่ศรีเรือน ปากจัด ไม่เคารพพ่อแม่สามี ดิดเด้า เมื่อสันต์ว่ากล่าว ตักเตือนลำยองจึงเกิดความพอใจและชวนทะเลาะส่วนหนึ่งอาจมาจากการกินเหล้าอยู่ในอาการที่ ขาดสติ เมื่อมีการว่ากล่าวตักเตือนจึงเกิดอารมณ์โมโหจนเกิดมีปากเสียงกันขึ้น และทวีความรุนแรง มาขึ้นจนถึงขั้นลงไม้ลงมือเพื่อระบายอารมณ์

1.2.2 ปัญหาการแสดงความรุนแรงระหว่างพ่อแม่ต่อหน้าลูก

นอกจากนี้ในละครเรื่องทองเนื้อเก้ายังปรากฏภาพสะท้อนปัญหาการใช้ ความรุนแรงในอีกรูปแบบหนึ่งคือ การทะเลาะเบาะแว้งกันระหว่างพ่อแม่ต่อหน้าลูก สันต์และ ลำยองทะเลาะกัน โดยมีวันเฉลิมได้รับรู้และเห็นเหตุการณ์ความรุนแรงการใช้คำพูดเชือดเชือดกัน โดยมีเขาเป็นสาเหตุ แม้ว่าสันต์และลำยองเลิกกันไปแล้วแต่เมื่อเจอกันก็มีปากเสียงคำทอกัน การ คำทอกันนับว่าเป็นการใช้ความรุนแรงเพื่อทำร้ายจิตใจกัน

เหตุการณ์และบทสนทนา

สันต์และเทวีเดินมาส่งวันเฉลิมที่บ้านและพบกับลำยองโดยไม่ได้ตั้งใจ สันต์ได้รับรู้เรื่องการเป็นอยู่ที่ยากลำบากของวันเฉลิมจึงต้องการที่จะของวันเฉลิมไปเลี้ยงดูเอง แต่ ลำยองไม่ยอมจึงได้มีปากเสียงกัน เหตุการณ์ครั้งนี้วันเฉลิมได้เห็น ได้ยินในเรื่องที่พ่อแม่ทะเลาะกัน ว่าเป็นเพราะเขาเป็นต้นเหตุ วันเฉลิมไม่สามารถเลือกอะไรได้นอกจากจะยืนร้องไห้ด้วยความเสียใจ ที่พ่อแม่ทะเลาะกัน

สันต์ : ลูกถ้าเลี้ยงไม่ไหวก็บอก จะเอาไปเลี้ยงเอง

ลำยอง : อ่ามาอวคราวแถวนี้

สันต์ : มันไม่เกี่ยวกับเรื่องรายหรือจนเลย มันเป็นเรื่องสามัญสำนึกในการเลี้ยงลูก เคยมองเข้าไปในตาลูกบ้างไม เคยเห็นความทุกข์ของลูกบ้างหรือเปล่า

ลำยอง : ใ้อวัน มึงสาระแหนไปฟองอะไร มึงไปฟองไซไม ว่ามึงต้องเดินไปโรงเรียน มึงไม่มีข้าวกินอดๆอยากๆไซไม ใ้อวันกูจะตบมึงให้ตายคามือกูเลย

สันต์ : อย่าหยาบคายต่อหน้าลูกนะลำยอง

ลำยอง : กูก็เป็นของกูแบบนี้ใครจะทำไม เนี่ยหรืออึมึยใหม่ หน้าจี้ดๆแบบนี้มึงยังเอามันเขี่ยกูอีก

สันต์ : อย่าลามปามฉันเขอะกว่านี้ละลำยอง หักสองกระจกคูตัวเองบ้างเหมือนอีกศึบ้ำเข้าไปทุกวัน ดิดทิ้งเหล้าดิดทิ้งบ่อนไม่รู้จักจะอับอายลูกมันบ้าง

ลำยอง : ลูกกู กูจะเลี้ยงยัง ึงก็ได้ มันเป็นลูกกู

สันต์ : มันก็ลูกกูเหมือนกัน วัน วัน ใ้อินไหมลูก ไปอยู่กับพ่อเดี๋ยวนี อย่าไปอยู่บ้านหลังนี้เลยลูก อย่าไปอยู่กับอึมึยบ้ำแบบนี้เลยลูก

ลำยอง : ใ้อวันมันเป็นลูกกตัญญูมันไมไปอยู่กับพ่อเฮ้งชวยที่ตบตีแม่มัน
หอรอก

สันต์ : วัน วัน ออกมาเลยลูก

ลำยอง : มึงออกมาราบดินแม่ใหม่มึง เขาใ้อเอ็นคูมึง ใ้อหมาหัวเน่า

สันต์ : พอได้แล้ว วันไมต้องกลัวนะลูกออกมาเลย

(วันเฉลิมใ้อินทุกคำที่พ่อแม่ทะเลาะกัน ยืนร้องไห้ในบ้านด้วยความเสียใจ)

จากเหตุการณ์และบทสนทนา สะท้อนให้เห็นว่าการใช้ความรุนแรงทางคำพูดก็สามารถทำให้รู้สึกเจ็บได้เช่นเดียวกับทางร่างกาย แม้ว่าวันเฉลิมในเวลานั้นเขายังไม่มีภาวะที่ต้องเลี้ยงน้องหรือต้องดูแลลำยอง วันเฉลิมจึงคิดอยากที่จะไปอยู่กับพ่อเพราะจะได้เรียนหนังสือตามที่เขาต้องการ แต่ก็ไม่สามารถทำได้เพราะถ้าทำแบบนั้นวันเฉลิมรู้ดีว่าลำยองจะโกรธมากและจะต้องไปทะเลาะกับพ่อสันต์ ย่าบั้น และปู่สิน วันเฉลิมไม่ยอมให้ลำยอง โกรธและไปทะเลาะกับคนอื่น วันเฉลิมจึงเลือกอยู่กับลำยองแม้ว่าจะต้องลำบากอย่างไรก็ตาม แต่การเลือกอยู่กับลำยองวันเฉลิมก็ต้องเห็นและใ้อินการทะเลาะวิวาทกันระหว่างพ่อกับแม่ที่มีสาเหตุมาจากวันเฉลิม เด็กที่ต้องเห็นและใ้อินสิ่งที่พ่อแม่ทะเลาะกันโดยที่ไม่สามารถทำอะไรได้ ต้องทนเห็นและใ้อินคำพูดที่พ่อแม่พูดใส่กัน จากเหตุการณ์นี้การทะเลาะกันระหว่างสันต์และลำยองแม้ว่าจะไม่ได้ลงไม้ลงมือกันก็จัดว่าเป็นการใช้ความรุนแรงรูปแบบหนึ่ง

สาเหตุของปัญหาการแสดงความรุนแรงระหว่างพ่อแม่ต่อหน้าลูกมาจาก อารมณ์ของทั้งสองฝ่ายที่ต้องการให้อีกฝ่ายดูไม่ดีต่อหน้าลูก โดยไม่คำนึงถึงสภาพจิตใจของเด็กที่ต้องรับรู้เรื่องไม่ดีของพ่อแม่ที่นำออกมาพูดประจานกัน เพื่อให้อีกฝ่ายเป็นฝ่ายผิดหรือถูก ซึ่งปัญหาลักษณะนี้จะส่งผลกระทบต่อตัวเด็กโดยตรงเด็กอาจจะกลายเป็นเด็กมีปัญหา

1.2.3 ปัญหาความรุนแรงที่แม่กระทำต่อลูก

ความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏอีกเรื่องคือความรุนแรงของแม่ที่กระทำกับลูก วันเฉลิมถูกล่าของทุบตีหลายต่อหลายครั้ง เป็นความรุนแรงทางกายภาพ วันเฉลิมเติบโตมากับความรุนแรงไม่ว่าจะทำผิดหรือถูกก็มักจะถูกตีอย่างไม่มีสาเหตุ เช่นในฉากที่ล่าของบังคับให้วันเฉลิมมาขอเงินปุ๊กกับย่า

ล่าของ : มานี้เร็ว เร็ว กูให้มึงไปห rokokเงินปุ๊กกับย่ามึงมาหายไปครึ่งวันเลยนะ เงินอยู่ไหน

วันเฉลิม : แม่ครับ

ล่าของ : กูว่าแล้ว มึงต้องไม่ได้มาไข่ม้อย ทำไมมึงไม่รู้จ๊กบีนน้ำตาให้เขา สงสารมึง มึงไปพูดกับเขาว่าไงมึงว่ามาซิ

วันเฉลิม : แม่ครับวัน โททกผู้ใหญ่ไม่ได้ห rokokครับ

ล่าของ : โททกไม่ห rokok โททกไม่ได้มึงก็อดตาย

วันเฉลิม : แล้วทำไมเราไม่พูดความจริงไปละครับ

ล่าของ : ก็เพราะมันเกียดกูไง เพราะมันค่อยจะสมน้ำหน้าแต่กู

วันเฉลิม : ปุ๊กกับย่าไม่ได้คิดแบบนั้นห rokokครับ

ล่าของ : ไอ้วัน ไอ้วัน มึง มึง (ล่าของ โกรธที่วันเฉลิมเข้าข้างปุ๊กกับย่าจึงตีวันเฉลิมอย่างรุนแรง) มึงอยู่กับมันเป็บเดียวมันให้มึงมาค่ากูเลยห rokok ไอ้ลูกอกตัญญูมึงไม่ต้องมาให้อูเห็นหน้าอีกนะ

วันเฉลิม : แม่ครับ (ยื่นเงินที่ปุ๊กกับย่าให้มาให้กับล่าของ)

ล่าของ : สมน้ำหน้าปากหนักคืนะก็เจ็บตัวฟรี แล้วมึงก็จำไว้ด้วยนะคนมันก็ต้องโททกต่อแหลทั้งนั้นมันถึงจะอยู่รอด

จากเหตุการณ์และบทสนทนา วันเฉลิมเป็นเด็กดีคิดดีทำดี ผิดกับล่าของที่ค่อยสั่งสอนให้วันเฉลิมไปทำในสิ่งไม่ดี แต่วันเฉลิมก็มีสติพิจารณาว่าสิ่งที่ล่าของสอนเป็นสิ่งไม่ดี

สาเหตุของปัญหาความรุนแรงที่แม่กระทำต่อลูกมาจากต้องการระบายอารมณ์โดยการดูค่า ทุบตีอย่างไรเหตุผล ส่วนหนึ่งมาจากความเครียดกับปัญหาที่กำลังประสบอยู่ และการดื่มสุราทำให้เกิดอารมณ์รุนแรงขาดสติจึงระบายอารมณ์กับลูก การที่ล่าของดูค่า ทุบตีวัน

เฉลิมส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ไร้เหตุผล อยู่ในอาการที่ขาดสติเพราะฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ และ ความเครียดที่ต้องการหาเงินเข้าบ่อนการพนัน วันเฉลิมจึงเป็นเหยื่อในการระบายอารมณ์ของล่าของ **สาเหตุของปัญหาครอบครัวที่ปรากฏ**ในละครเรื่องทองเนื้อเก้า ครอบครัวเปรียบเสมือนสังคมแรกของมนุษย์การที่คนจะเป็นคนดีหรือไม่นั้นครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างมาก ดังนั้นการเกิดปัญหาครอบครัวขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อคนในครอบครัว สันต์และล่าของชิงสุกก่อนห้าม จนเกิดท้องขึ้นมาโดยไม่มีการเรียนรู้นิสัยใจคอกันให้ดีเสียก่อน สันต์เสียใจในการกระทำของตนที่เลือกล่าของมาเป็นแม่ของลูก เนื่องจากผลกระทบต่างๆตกอยู่ที่วันเฉลิม วันเฉลิมโตมาในครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่ใช้ความรุนแรงต่อกันทั้งทางวาจาและร่างกาย วันเฉลิมเห็นพฤติกรรมเหล่านี้มาตั้งแต่เด็กๆ แต่วันเฉลิม โชคดีที่ได้มีโอกาสได้อยู่กับหลวงตาปิ่นที่วัดจึงซึมซับเรื่องราวดีๆ มา แต่เด็กในสังคมส่วนน้อยที่จะเป็นได้อย่างวันเฉลิมที่เติบโตมาโดยมีตัวอย่างที่ไม่ดีแต่กับเป็นคนดีได้นั้น สังเกตได้จากวัยรุ่นที่ก่ออาชญากรรมส่วนใหญ่ก็เป็นเด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่แตกแยกและความรุนแรง

2. ปัญหาด้านการศึกษา

ปัญหาด้านการศึกษาที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า คือปัญหาด้านโอกาสทางการศึกษา โอกาสทางการศึกษาของคนเราไม่เท่ากัน เนื่องจากปัจจัยในหลายๆด้านประกอบกัน การศึกษาภาคบังคับและโอกาสทางการศึกษาของเด็กยากจน

การวิจัย ของวรัญญา เตียวกุลและคณะ (2550, น.9-10) เรื่อง บทบาทของการศึกษาภาคบังคับต่อการแก้ปัญหาความยากจน : โอกาสทางการศึกษาของเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส

1. รายได้เฉลี่ยของผู้สำเร็จแค่การศึกษาภาคบังคับไม่พอที่จะยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวให้พ้นจากภาวะความยากจน ผู้มีงานทำทั้งชายและหญิงจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประมาณ 7-8 ปีหรือสูงกว่าระดับประถมศึกษาเพียงเล็กน้อยกว่าครึ่งอยู่ในภาคเกษตร ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เปราะบางต่อภาวะความยากจน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้มีงานทำที่จบระดับประถมศึกษา มัธยมต้น และมัธยมปลายจะมีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของแรงงานทั่วทั้งประเทศ ประมาณ 0.6-0.8 เท่า ขณะที่ผู้มีงานทำที่จบอาชีวศึกษา หรือวิชาชีพชั้นสูง จะมีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยของแรงงานทั้งประเทศ ประมาณ 1.2 – 1.3 เท่า และผู้ที่จบระดับอุดมศึกษาจะมีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยของแรงงานทั้งประเทศประมาณ 2.3 เท่า ทั้งนี้ผู้มีงานทำที่จบระดับประถมศึกษาจะมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าผู้จบระดับอุดมศึกษาประมาณ 3.9 เท่า

การศึกษาภาคบังคับจึงเป็นประโยชน์สำหรับคนที่มีโอกาสไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมากกว่าที่จะเป็นประโยชน์โดยตัวของมันเอง ความเหลื่อมล้ำของการศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่งที่มีผลต่อการกระจายรายได้ เมื่อเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับเส้นความยากจน ผู้ที่สำเร็จแค่

การศึกษาภาคบังคับ แม้มีรายได้เฉลี่ยเพียงพอสำหรับเลี้ยงตัวเอง แต่หากมีภาระในการดูแลครอบครัวที่มีสมาชิกหลายคนแล้ว ด้วยระดับรายได้เฉลี่ยที่ได้รับนี้ไม่เพียงพอที่จะยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวให้พ้นจากภาวะความยากจนได้ ยิ่งครอบครัวมีขนาดใหญ่มากก็ยิ่งเปราะบางต่อภาวะความยากจน

2. ความยากจน ผนวกกับภาวะความเป็นกำพ้อและพิการทำให้เด็กเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับช้ากว่าเกณฑ์หรือไม่เข้าเรียน ในปี 2549 รัฐยังไม่สามารถให้บริการการศึกษาภาคบังคับได้ครอบคลุมเด็กไทยทุกคน โดยเด็กวัยเรียนอายุ 6 – 11 ปีมีอัตราการเข้าเรียนสุทธิในระดับประถมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 88.7 และเด็กวัยเรียนอายุ 12 – 14 ปีมีอัตราการเข้าเรียนสุทธิในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ที่ร้อยละ 73.2 โดยเด็กวัยเรียนในภาคอีสานมีอัตราการเข้าเรียนต่ำสุดทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น เด็กยากจนมีอัตราการเข้าเรียนสุทธิและอัตราการเข้าเรียนจริงในระดับการศึกษาภาคบังคับต่ำกว่าเด็กทั่วไป นอกจากนี้ปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจที่พบในเด็กที่เข้าเรียนช้ากว่าเกณฑ์อายุ เช่นมักอยู่ในครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ ยากจน เด็กพิการและเด็กกำพ้อ

การเข้าเรียนชั้นประถมซ้ำของเด็กราว 20% ในปี 2545, 2547 และของกลุ่มเด็กยากจน 5% ในปี 2549 ทำให้เด็กมีความเสี่ยงที่จะไม่เรียนต่อจนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ โดยมักจะขาดเรียนบ่อยและออกกลางคันไปทำงานหาเลี้ยงตัวเองและครอบครัวเมื่ออายุย่างเข้าวัยแรงงาน แม้จะยังไม่สำเร็จมัธยมต้นเด็กอายุ 6 – 14 ปีส่วนใหญ่ที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนนั้นเป็นกลุ่มที่ครอบครัวมีฐานะยากจนมาก นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเกี่ยวกับสภาพครอบครัวเช่นเป็นเด็กกำพ้อ หรือพิการ

ประเทศไทยมีเด็กกำพ้ออยู่ร้อยละ 4.7 ของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีทั้งหมด ส่วนใหญ่อยู่ในภาคอีสาน เด็กกำพ้อจะมีอัตราการเข้าเรียนที่ต่ำกว่าเด็กที่ไม่กำพ้อและเด็กกำพ้อที่มีความเสี่ยงต่อการขาดโอกาสทางการศึกษาสูงคือกลุ่มเด็กกำพ้อยากจนที่ขาดทั้งพ่อและแม่ สำหรับเด็กพิการนั้นไม่อาจใช้ระดับอายุที่แน่ชัดสำหรับเทียบเกณฑ์วัยเรียนได้เช่นเด็กปกติ การจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กพิการมีหลายรูปแบบ คาดว่ายังมีเด็กพิการอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่มีโอกาสทางการศึกษาแม้เป็นการศึกษาภาคบังคับ และเข้าไม่ถึงบริการพื้นฐานที่จำเป็น นอกจากนี้ยังขาดข้อมูลทรัพยากรในการจัดบริการการศึกษาแก่เด็กพิการที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถประมาณการความต้องการทรัพยากรได้อย่างชัดเจน ในเรื่องทุนสนับสนุนการศึกษา และโครงการการเลี้ยงอาหารกลางวันในโรงเรียนการดำเนินงานที่เอื้อให้เด็กยากจนเป็นผู้รับประโยชน์โดยตรงยังค่อนข้างจำกัด จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2549 พบว่าเด็กนักเรียนที่ยากจนและได้รับทุนการศึกษามีเพียงร้อยละ 11 ของเด็กนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาทั้งหมดและคิดเป็นร้อยละ 3.7 ของเด็กนักเรียนที่ยากจนทั้งหมด

3. เด็กนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับการอุดหนุนรายหัวต่ำสุดในเกือบทุกระดับการศึกษา ในปี 2549 รัฐบาลใช้จ่ายงบประมาณเพื่อจัดบริการการศึกษาทั้งหมด 267,430 ล้านบาทคิดเป็น ร้อยละ 21.0 ของรายจ่ายรวมทั้งประเทศ เป็นรายจ่ายเพื่อจัดบริการการศึกษาในระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาราวสองในสามของรายจ่ายเพื่อการศึกษาทั้งหมด แต่นักเรียนสายสามัญได้รับงบประมาณสนับสนุนมากกว่าสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษาได้งบค่อนข้างมาก ซึ่งสะท้อนทัศนคติสังคมที่มุ่งปริญญาในจำนวนนี้เป็นรายจ่ายเพื่อการศึกษาของนักเรียนนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลถึงร้อยละ 30 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 28.1 ภาคเหนือและภาคใต้ร้อยละ 16.1 และร้อยละ 12.1 ตามลำดับ

เมื่อนำรายจ่ายงบประมาณดังกล่าวมาคำนวณเงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียนพบว่า ในปี 2549 รัฐบาลอุดหนุนรายจ่ายจำนวน 12,855 บาทต่อนักเรียนหนึ่งคนสำหรับจัดการศึกษาในระดับอนุบาลและประถมศึกษา และ 20,986 บาทต่อนักศึกษาหนึ่งคนสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับการอุดหนุนรายหัวต่ำสุดในเกือบทุกระดับการศึกษา ยกเว้นระดับก่อนประถมและประถมศึกษาซึ่งสูงกว่าภาคใต้เล็กน้อย ทั้งนี้การอุดหนุนต่อหัวนักเรียนในทุกระดับการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงว่าการกระจายรายจ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษายังไม่เป็นธรรมเท่าที่ควรภาคครัวเรือน มีรายจ่ายเพื่อการศึกษา รวม 91,209 ล้านบาท เกือบครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาหรือร้อยละ 48.6 เป็นการใช้จ่ายโดยครัวเรือนที่รวยมาก ส่วนใหญ่เป็นค่าเล่าเรียนในโรงเรียนเอกชน ในขณะที่ครัวเรือนที่ยากจนมากมีรายจ่ายเพื่อการศึกษาเพียงร้อยละ 5.7 ทั้งนี้ครัวเรือนที่รวยมากใช้จ่ายเพื่อการศึกษาสูงกว่าครัวเรือนที่จนมากถึง 8.6 เท่า

โดยเฉลี่ยครัวเรือนทั่วไปต้องใช้จ่ายเพื่อการศึกษาเฉลี่ย 10,270 บาทต่อคนปี สำหรับเด็กที่เรียนในระดับศึกษาภาคบังคับทั่วไป ซึ่งเป็นภาระที่ทำให้คนจนอาจจะเรียนไม่สำเร็จแม้แต่ชั้นมัธยม 3 ซึ่งถือเป็นภาคบังคับ โดยเฉพาะหากครอบครัวมีภาระการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวสูงหรือมีความเปราะบางและเปลี่ยนแปลงในครอบครัวเช่นกำพร้าพิการ มีสมาชิกในครอบครัวที่พิการหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง เป็นต้น เด็กเหล่านี้ก็เสี่ยงที่จะขาดโอกาสที่จะเข้าถึงหรือเรียนจบการศึกษาภาคบังคับได้

ถ้าคนเป็นตัวละครที่สะท้อนภาพของคนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากมีฐานะยากจนขาดทุนทรัพย์ ประกอบกับความขี้เกียจของตัวเองทำให้ไม่ขวนขวายด้านการศึกษา เมื่อต้องการรายได้เลี้ยงตนเองจึงหางานทำได้ยาก ถ้าคนต้องการทำงานอย่างสุจริต แต่เนื่องด้วยสติปัญญาอ่อน ไม่มีคุณสมบัติเพียงพอกับงานจึงไม่มีที่โหนรับเข้าทำงาน ถ้าคนจึงเลือกเดินทางผิดเป็นหญิงขายบริการ และเกิดพาดั่งท้อง โดยไม่รู้ว่ามีใครเป็นพ่อเด็ก ถ้าคนรู้ว่าคนไม่

สามารถเลี้ยงเด็กได้จึงทำแท้งจนเกิดติดเชื้อในกระแสเลือดกลับบ้านมาเพื่อให้พ่อแม่พี่น้องช่วย จนทุกคนต่างรู้ว่าลำควนไปทำอะไรมาจึงเป็นเช่นนี้ ลำควนอับอายเลยคิดฆ่าตัวตายแต่พ่อแม่พี่น้องห้ามไว้ได้ทันและช่วยกันให้กำลังใจ จนลำควนมีกำลังใจคิดที่จะใช้ชีวิตต่อไปโดยไม่หันกลับไปทำงานแบบนั้นอีก

เหตุการณ์และบทสนทนา

ลำควน: พี่ล่ายอง พี่ช่วยคุยกับคุณกวง ให้เขารีบฉันทกลับไปทำงานที่โรงงานหน่อยซี
ล่ายอง: อีนี่ใช้สมองส่วนไหนคิด นี้อีลำควนมึงเป็นถึงน้องเมียคุณกวงจะไปทำงานร่วมกับไอ้พวกกูรีได้ยังไง

ลำควน: ฉันทรู้แต่จะให้ทำยังไงละ

ล่ายอง: แล้วงานที่แกจะไปทำอะไร

ลำควน: ไปสมัครแล้วแต่เขาไม่รับ

ล่ายอง: ทำไม

ลำควน: ฉันทเขียนใบเสร็จไม่เป็น

ล่ายอง: ขาขของเฉยๆไม่ต้องเขียนใบเสร็จไม่ได้หรือวะ

ลำควน: เขาบอกไม่ได้

ล่ายอง: โอ้ย เรื่องมาจริงเลย

ลำควน: เขาบอกว่าฉันทคิดเลขไม่เป็นด้วย อะไรวะ แคนับนิ้วยังมีเลข อะไรวะรู้อย่างนี้หนๆ เรียนในจบ ป 4 ก็ยังดี แม่ละไม่ให้ฉันทเรียน

จากบทสนทนาสะท้อนภาพให้เห็นว่าลำควนเป็นเด็กผู้หญิงที่ด้อยการศึกษา เนื่องจากที่บ้านมีฐานะยากจนประกอบกับตัวลำควนเองก็ขี้เกียจเรียนหนังสือ ซึ่งมีปัจจัยภายในมาจากการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับการศึกษาของยายแลที่สั่งสอนลูกแบบผิดๆเกี่ยวกับการศึกษาว่าเป็นเรื่องไม่จำเป็นออกมาหางานทำช่วยพ่อแม่หาเงินเลี้ยงปากท้องดีกว่า การเรียนหนังสือไม่สามารถทำให้อิ่มท้องได้ ส่วนปัจจัยภายนอกมาจากการขาดแคลนทุนทรัพย์ในการเรียน

เมื่อลำควนโตขึ้นต้องหางานดำรงชีพจึงต้องออกไปหางานทำ ลำควนฟังจะได้เข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญการศึกษาว่ามีประโยชน์ต่อตนเองอย่างไร ลำควนเสียดายที่ไม่ยอมตั้งใจเรียนเพื่อให้จบที่รัฐบาลกำหนดเพื่อสามารถเลี้ยงชีพได้ การที่ลำควนไม่สามารถบวกเลขได้ เขียนหนังสือได้น้อย จึงไม่มีคนรับเข้าทำงานที่ใช้สมอง ลำควนจึงต้องหางานที่ไม่มีมีการบวกเลขหรือเขียนหนังสือ ซึ่งงานเหล่านั้นก็ต้องใช้แรงงาน ลำควนเลือกงานที่สบายโดยการไปขายบริการ จนกระทั่งเกิดผิดพลาดมีลูกแต่รู้ตัวเองว่าไม่พร้อมจึงไปทำแท้ง จนกระทั่งติดเชื้อในกระแสเลือด กลับมาที่บ้านเพื่อให้พ่อแม่ช่วยเหลือ ทุกคนแถวบ้านต่างรู้ว่าลำควนไปทำงานขายบริการมา สร้างความ

อับอายให้กับลำคานอย่างมากจนคิดค่าตัวตาย แต่ลำยองและยายแลห้ามไว้ได้ ชีวิตของลำคาน สะท้อนภาพของผู้หญิงที่มีการศึกษาน้อยไม่สามารถเลือกงานที่สบายและมีเงินเดือนเยอะๆ ได้ จึงเลือกเดินทางผิดโดยการขายบริการ บางรายอาจโชคร้ายติดโรคเอดส์

นอกจากลำคานที่ด้อยการศึกษาแล้วนั้นลูกๆของยายแลทุกคนก็ไม่ได้รับการศึกษา ด้วยเช่นกัน ลำยองลูกสาวที่ยายแลรักมากที่สุดก็ไม่ได้รับการศึกษาเช่นกัน ทำให้ลำยองมีวิถีการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาด ขาดสติเพราะไม่มีปัญญาจึงพาชีวิตตนเองตกต่ำไปเรื่อยๆ เช่น ในฉากที่ตาสิน ย่าป้า และสันต์ที่วิพากษ์วิจารณ์ถึงชีวิตของลำยองที่ขาดสติและปัญญาในการใช้ชีวิตดังนี้

เหตุการณ์และบทสนทนา

ยายป้า: เขารู้กันไปทั้งซอยว่ามันมีผัวใหม่แล้วก็พวกเล่นด้วยกันนั่นแหละ คิดว่าได้ อย่างใจละทีนี้ เห็นว่าทองหยองต้องถอดศีราคากันในวงแล้วละ อีกหน้อยมันก็หมดตัวเชื่อแม่ซิ

สันต์: ทำไมมันโง่งอย่างนี้ นี่ไม่มีใครทักท้วงบ้างเลยหรือครับแม่

ย่าป้า: โธ่ จะไปเอาอะไรกับอีแล ในเมื่อตัวมันเองก็เล่น เพียงแต่มันมีทุนน้อยมัน เล่นเสร็จก็กลับบ้านเท่านั้นเอง

ตาสิน: คนไม่มีการศึกษาก็ไม่เท่าทันชีวิตคนอย่างนางลำยองมันอะ นี่มันเห็นว่าเป็นชีวิตเป็นเรื่องเล่นๆ

สันต์ : ถ้าตัวคนเดียวก็ซั่งเถอะครับ จะขึ้นสวรรค์หรือลงนรกก็ตามใจแต่นี้ลูกทั้งคนนะครับทำไมมันไม่มีปัญญาคิดอะไรบ้างเลย

ยายป้า: แต่มันก็มีปัญญาจ่ายคนใช้ใหม่ละ วันก่อนมาซื้อของที่ร้านเรา แม่เลยได้รู้ข่าวไอ้วันมันบ้าง

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่าบ้านของสันต์ได้รับการศึกษามาจะมีมุมมองการใช้ชีวิตที่มีเหตุและผล มีสติ มีปัญญาในการดำเนินชีวิตและศึกษาการดำเนินชีวิตของผู้อื่นมาเป็นบทเรียนและไม่ทำตาม แต่ในทางกลับกันลำยองขาดสติและปัญญาจึงขาดการวางแผนชีวิต เมื่อไม่มีการวางแผนชีวิตก็ไม่มือนาคตชีวิตของลำยองจึงตกต่ำลงมาเรื่อยๆและไม่คิดที่จะพัฒนาตนเองไปในทางที่ดี เนื่องจากไม่มีปัญญารู้จักผิดชอบชั่วดีซึ่งเหตุผลของนี้เป็นปัจจัยมาจากภายในตัวของลำยองเอง ลำยองมีปัจจัยภายในที่ขาดสติแม้ว่าจะมีคนมาเตือนสติหลายต่อหลายคนลำยองก็จะมีทิฐิคนว่าทุกคนอิจฉาตน คิดว่าตนดำเนินชีวิตที่ดีที่ควรแล้ว ส่วนปัจจัยภายนอกมาจากการสนับสนุนจากยายแล ที่มักส่งเสริมให้ลำยองพบเจอกับสิ่งที่ตกต่ำในชีวิต เช่น การส่งสอนลูกไม่ให้เคารพพ่อแม่สามี ให้กินเหล้าเพื่อผัวพรรณ ให้ลงทุนเล่นการพนัน ให้หาสามีรวยๆแม้ว่าจะแต่งงานแล้ว สิ่งต่างๆที่ยายแลสอนลำยองนั้นเป็นเพราะยายแลไม่มีการศึกษาจึงไม่รู้ว่าสิ่งไหนดีสิ่งไหนไม่ดี ขาด

การวางแผนอนาคตใช้ไปวันๆ มีลูกเยอะๆ เพื่อที่จะให้ช่วยทำมาหากิน ไม่คิดที่จะส่งเสริมให้เรียนหนังสือ สอนเรื่องที่ผิดๆ ให้กับลูก เช่นเรื่องการศึกษา

สันต์เป็นคนมุ่งมั่นและตั้งใจเรียนอย่างมากจนประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เนื่องจากปู่สิดและย่าปิ่นส่งเสริมเรื่องการเรียนและมักสอนให้สันต์รู้จักคุณค่าของการศึกษา เมื่อสันต์ได้มีโอกาสเจอวันเฉลิมก็มักสอนให้วันเฉลิมตั้งใจเรียน ไม่ทิ้งการเรียน

เหตุการณ์และบทสนทนา

สันต์ : แล้วปีหน้าจะขึ้นประถมแล้ว ตกลงแม่เขาจะให้เรียนที่เดิมอยู่หรือเปล่าลูก

วันเฉลิม : วันยังไม่รู้อะไรเลยครับ

หลวงตาปิ่น : เอ็งมันไม่รู้จะอะไรเลยสักอย่างนะ ไอ้วัน

สันต์ : พ่อจะบอกอะไรให้อย่างหนึ่งนะ ถึงจะลำบากยังไง วันต้องไม่ทิ้งการเรียนนะ ลูกแล้วถ้าแม่เขาส่งเสียไม่ไหว วันต้องรีบมาหาพ่อเลยนะ พ่อจะเป็นคนส่งเสียวันเอง

วันเฉลิม : ครับ

วันเฉลิม มักจะได้รับการอบรมสั่งสอนเรื่องดีๆ ต่างๆ จากหลวงตาปิ่นเสมอ จนวันเฉลิมเป็นเด็กที่มีจิตใจใฝ่ในการเรียนอย่างมาก แม้ว่าจะมีตัวอย่างที่ไม่ดีจากแม่และน้ำๆ ที่ไม่เรียนหนังสือ วันเฉลิมได้รับการปลูกฝังเรื่องการศึกษาหนังสือมาจากสันต์และหลวงตาปิ่น เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้วันเฉลิมเป็นคนมีสติคิดอะไรที่ดีๆ มากกว่าแม่และน้ำๆ ซึ่งมีปัจจัยภายในมาจากการปลูกฝังจากหลวงตา ทำให้วันเฉลิมมีปัญญารู้ว่าสิ่งที่แม่และน้ำๆ ทำเป็นเรื่องไม่ดี ส่วนปัจจัยภายนอกมาจากการได้รับรู้ได้เห็นชีวิตของลำยองผู้เป็นแม่ว่ามีชีวิตที่ตกต่ำอย่างไร ทำให้วันเฉลิมกลัวการทำบาปทำสิ่งไม่ดีเหมือนลำยองอย่างที่หลวงตาปิ่นเคยสั่งสอนไว้

สาเหตุของปัญหาการศึกษาที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า การศึกษาเป็นสิ่งที่สามารถให้คนเรามีความรู้และแนวทางในการดำเนินชีวิต ยายแลไม่ได้ปลูกฝังเรื่องความสำคัญของการเรียนการศึกษาให้กับลูกๆ ลูกๆ ของยายแลจึงไม่มีใครประสบความสำเร็จจากการเรียนแม้แต่คนเดียว จึงทำงานที่ไม่สามารถใช้ความรู้ความสามารถในการเรียน ต้องประกอบอาชีพค้าขายเลี้ยงชีพ ส่วนสันต์ประสบความสำเร็จเรื่องการศึกษาสามารถพัฒนาตัวเองเป็นนายทหารได้ไปอบรมถึงต่างประเทศซึ่งในสมัยนั้นเป็นเรื่องที่น่าภูมิใจอย่างมากที่ได้รับโอกาสไปต่างประเทศ สันต์ประสบความสำเร็จเป็นผลมาจากการศึกษาทำให้สันต์มีอนาคตที่ดีต่างจากลำยอง เรื่องทองเนื้อเก้าสะท้อนภาพของบุคคลที่ไม่มีการศึกษาจะมีการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาด เลือกประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตที่ตกต่ำลง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา เนื่องจากมีผลลัพธ์ให้เปรียบเทียบระหว่างตัวละครที่มีการศึกษาและตัวละครที่ไม่ได้รับการศึกษาว่าแตกต่างกันอย่างไร

3. ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง

ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง ความหมายของพฤติกรรมรุนแรง ดอลลาร์ด และคนอื่นๆ (Citing Dollard; et al. 1939; Reiso & Roth. 1993: น.35) กล่าวว่าพฤติกรรมการใช้รุนแรง ที่มีผลต่อความรุนแรงระหว่างบุคคล ได้ถูกให้คำจำกัดความว่า เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ต่อสู้กับบุคคลอื่น ซึ่งตั้งใจหรือพยายามที่จะคุกคามหรือทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บทุกซ์ทรมาณอย่างแท้จริง พฤติกรรมเหล่านี้ถูกรวมอยู่ใน คำจำกัดความที่กว้างกว่าคำจำกัดความของความก้าวร้าว

สถานการณ์เงื่อนไขพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง

วันเฉลิมเป็นตัวละครที่เติบโตมาจากการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ทั้งความทางตรงคือการที่ถูกแม่ตีโดยไม่มีเหตุผล หรือทางอ้อมคือการเห็นพ่อแม่ทะเลาะกัน เห็นแม่ทะเลาะกับคนอื่น หรือเห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของแม่ เช่นถูกตีตอนที่แม่ขาดสติเพราะดื่มเหล้า แม่ใช้คำพูดคำว่าให้เกิดความเสียใจหรือทำร้ายจิตใจด้วยโมโหที่วันเฉลิมไปหาพ่อสันต์ ซึ่งเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจที่วันเฉลิมต้องเผชิญหน้าอยู่ทุกวันอาจส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเขา

เหตุการณ์และบทสนทนา

กลุ่มเพื่อนล้อเลียนวันเฉลิมเรื่องที่แม่คำของและวันเฉลิมถูกจับข้อหาเปิดบ่อนการพนัน ทำให้นอนในคุก วันเฉลิมเป็นห่วงแม่จึงไปนอนเฝ้า วันเฉลิมโกรธเพื่อนที่มาล้อเลียนเขา ด้วยความโมโหวันเฉลิมจึงเข้าไปต่อยติกับกลุ่มเพื่อนพวกนั้น จนหลวงตาปิ่นเห็นเข้าก็ได้เข้าไปห้ามและได้อบรมสั่งสอน ให้ระงับความโกรธ ความโมโหของตนเองด้วยตัวเอง

เหตุการณ์และบทสนทนา

กลุ่มเพื่อนวันเฉลิม : ไอ้วัน..... ได้ข่าวว่าเองไปนอนในคุกกับแม่เอ็งมาหรือวะ.....
ลูกถ่ายของขี้คุก ลูกถ่ายของขี้คุก ฯลฯ

(วันเฉลิมโมโหเข้าไปชกต่อยกับเด็กพวกนั้น)

หลวงตาปิ่น : เจ็บไซ้ไหม นั้นละ ผลจากการที่เราะงับใจเราเองไม่ได้ ทำไม หลวงตาเคยสอนเองไม่ใช่หรือ ไอ้วัน ว่าเวลาเจอไอ้คนพลาณไอ้คนเลวให้พาตัวเองหนีออกห่างออกมาให้ไกลซะ เอ็งต้องหัดนะ ไอ้วัน หัดมีความอดทน หัดรู้จักไม่ยอมฟัง ไม่ยอมเห็น ไม่ยอมได้ยิน จำไว้ ปากคนเรา ถ้ามั่นพูดดีก็เป็นศรีแก่ตัว แต่ถ้ามั่นพูดชั่วมันก็ร้ายยิ่งกว่าอาวุธของมีคมใดๆทั้งสิ้น เอ็งก็รู้อยู่อย่างนี้แล้วคำพูดโง่ๆของไอ้เด็กพวกนั้นมาทำร้ายเอ็งหรือวะ

สาเหตุของปัญหาความรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า การที่วันเฉลิมเข้าไปชกต่อยเพื่อนที่ล้อเลียนวันเฉลิมเรื่องแม่คำของนั้น ทำให้วันเฉลิมเกิดความโกรธและเลือกจะระงับความโกรธด้วยความรุนแรง จากผลการวิจัยพบว่าเด็กที่เติบโตมาจาก

ความรุนแรงก็มักจะให้ความรุนแรงด้วยเช่นกัน จากเหตุการณ์ข้างต้นสามารถตอบสนองผลการวิจัยนี้ได้ แต่วันเฉลิม โชคดีที่มีหลวงปู่ปิ่นเตือนสติและสอนให้ระงับความโกรธของตัวเองโดยการไม่ต้องไปสนใจ ซึ่งถือเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ถูกต้องเพราะเราไม่สามารถไปห้ามไม่ให้ใครคิดหรือพูดได้ แต่เราห้ามตัวเราเองไม่ให้โกรธได้ เมื่อไม่โกรธเราก็จะไม่เกิดความโมโห และเราจะไม่ทำอะไรโดยขาดสติวันเฉลิมได้เรียนรู้ว่าการที่เขาเลือกระงับความโมโหด้วยการไปต่อยกับเพื่อนตัวเขาเองที่เจ็บทั้งใจและเจ็บทั้งกาย แต่ถ้าเขาไม่สนใจเขาก็จะไม่เจ็บทั้งใจและไม่เจ็บทั้งร่างกาย

4. ปัญหาสารเสพติด

ปัญหาสารเสพติดที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้าคือ

4.1 ปัญหาการติดสุรา

การติดสุรา คือสภาวะทางจิตใจซึ่งมักจะร่วมกับร่างกาย อันเป็นผลมาจากการดื่มสุรา โดยแสดงลักษณะทางพฤติกรรม หรือการตอบสนองบางอย่าง ได้แก่ การอยากดื่มซ้ำแล้วซ้ำอีกติดต่อกันเป็นเวลานานๆ หรือในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อให้จิตใจสบาย และบางทีเพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกไม่สบายกายจากการที่ไม่ได้ดื่มด้วย อาจมีการเพิ่มจำนวนสุราที่ดื่มขึ้นเรื่อยๆ หรือไม่เพิ่มก็ได้ การดื่มสุราจัดเป็นระยะเวลาต่างๆ จะทำให้เกิดปัญหาร้ายแรงแก่สุขภาพ สังคม ครอบครัว อาชีพ หรือกฎหมายของผู้ดื่ม ซึ่งเป็นสภาวะที่รักษายากหรือรักษาไม่คอยหาย มักเลวลงเรื่อยๆ เร็วจริง และเป็นแล้วเป็นอีก เราเรียกสภาวะนี้ว่า สภาวะเป็นพิษจากสุรา (Alcoholism)

สุรามีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า ethyl alcohol สูตรทางเคมีคือ C_2H_6O การผลิตมักเริ่มด้วยการหมักอาหารจำพวกแป้งและน้ำตาล ถ้าหมักจากแป้งจะผ่านขบวนการ ๓ ขั้นตอนก่อนจะเป็นแอลกอฮอล์คือ ๑) แป้งถูกย่อยเป็นน้ำตาลมอลโตส (maltose) โดยเอนไซม์ไดเอสเทส (diastase) ๒) น้ำตาลมอลโตสถูกย่อยโดยเอนไซม์มอลเตส (maltase) จากตัวยีสต์ (yeast) ไปเป็นน้ำตาลกลูโคส (glucose) และ ๓) น้ำตาลกลูโคสถูกเปลี่ยนเป็น ethyl alcohol โดยเอนไซม์ไซเมส (zymase) จากตัวยีสต์

สุราที่หมักจากแป้งหรือน้ำผลไม้เรียกว่าเบียร์หรือไวน์ ซึ่งมีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำ เพราะในระยะหนึ่งของการหมักยีสต์จะถูกทำลาย ทำให้ขบวนการเปลี่ยนน้ำตาลเป็นแอลกอฮอล์หยุดชะงักลง ถ้าต้องการให้ความเข้มข้นของแอลกอฮอล์สูงขึ้นจะต้องนำเอามากั้นอีกครั้ง สุราที่ได้จากการกลั่นแอลกอฮอล์นี้ ได้แก่ วิสกี้ บรั่นดี ยิน วอดก้า เหล้าสาเก และเหล้าโรง เป็นต้น

ประวัติการดื่มสุรา

กล่าวกันว่าสุรามีใช้ตั้งแต่สมัยหินเก่า (paleolithic- ๕๐๐,๐๐๐ ถึง ๑๐,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาล) โดยทำจากการหมักน้ำผลไม้ และใช้เป็นเครื่องดื่ม นอกจากนี้สุรายังถูกนำมาใช้ในการแพทย์และในพิธีทางศาสนาหลายพันปี มีประวัติว่าก่อนคริสตกาลบรรพบุรุษของศาสนา

คริสต (Noah) ก็เคยดื่มเหล้าองุ่นจนเมา สมัยอียิปต์โบราณก็มีหลักฐานว่ามีการเมาเหล้า (องุ่น) กัน และเมื่อโคลัมบัสค้นพบทวีปอเมริกา (ค.ศ. ๑๔๙๒) ก็พบว่าอเมริกันอินเดียนก็มีเบียร์ดื่มกันแล้ว นอกจากหลักฐานการเมาสุรายังมีหลักฐานการเตือนเกี่ยวกับการดื่ม เช่น ในสมัยจักรพรรดิเจิ้งกิสข่าน กล่าวว่า ทหารไม่ควรดื่มบ่อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง และจะดีถ้าไม่ดื่มเลย ในคัมภีร์เก่าของศาสนาคริสต์ก็ตำหนิการเมาสุราแต่ไม่ได้ตำหนิการดื่มสุรา ใน ค.ศ. ๘๐๐ มีการค้นพบการกลั่นสุราในอาระเบีย ซึ่งทำให้สุรามีความเข้มข้นขึ้น สุรากลั่นนี้แต่เดิมใช้ในทางการแพทย์ จนกระทั่งคริสตศตวรรษที่ ๑๗ จึงนำมาใช้ดื่มกันเพื่อความมีนเมา

พิษจากสุราเริ่มถูกจัดเป็นโรคโดย Benjamin Rush แพทย์ชาวอเมริกันและ Thomas Trotter แพทย์ชาวอังกฤษเมื่อ ค.ศ. ๑๘๑๑ แต่เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในหมู่แพทย์ในครึ่งหลังของคริสตศตวรรษที่ ๑๙ ตลอดจนมีการเปิดสถาบันเพื่อรักษาปัญหานี้ และในกลางคริสตศตวรรษที่ ๒๐ รัฐบาลสหรัฐได้เริ่มส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับการติดสุรา รวมทั้งออกเงินช่วยเหลือการรักษาผู้ป่วยเหล่านี้ด้วย

ระบาดวิทยา อัตราการดื่มสุราของประชากรขึ้นกับวัฒนธรรมของแต่ละชาติ ชาวยุโรปโดยเฉพาะฝรั่งเศสและอิตาลีนิยมดื่มสุรา (เหล้าองุ่น) แทนน้ำ และชาวอเมริกันกว่าครึ่งดื่มสุรา แต่ในวัฒนธรรมตะวันออกดื่มน้อยกว่า ทั้งยังขึ้นกับศาสนา เช่น ชาวยิวซึ่งนับถือศาสนาอิบรูดื่มน้อยกว่าพวกแบปติสต์ (Baptists) และศาสนาอิสลามห้ามดื่มสุราเด็ดขาด ถ้าฝ่าฝืนก็มีการลงโทษผู้ดื่มสุราในที่สาธารณะเพื่อประจานด้วย นอกจากนี้ยังขึ้นกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ ตลอดจนภูมิตำนา เช่น เพศชายมีอัตราการดื่มมากกว่าเพศหญิงสัดส่วนประมาณ ๕:๑ อายุที่ดื่มกันมากคือ ระหว่าง ๓๐-๕๕ ปี มักเป็นคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมและการศึกษาสูง และเป็นคนที่อยู่ในเมืองใหญ่มากกว่าชนบทและเมืองเล็ก

อัตราการดื่มสุราตามปกติ (normal drinking) ดื่มหนัก ซึ่งหมายถึงดื่มเกือบทุกวัน และเมาหลายครั้งใน ๑ เดือน และการติดสุรา มักจะไปด้วยกัน เช่น เพศชายมีอัตราการดื่มสุรามากกว่าเพศหญิง และอัตราการดื่มหนักก็มากกว่าด้วย ชาวตะวันออกซึ่งดื่มสุราน้อยกว่าชาวอเมริกันและชาวยุโรป ก็ติดสุราน้อยกว่า อย่างไรก็ตามไม่เป็นเช่นนี้เสมอไป ตัวอย่างเช่น คนที่ดื่มสุรามักเป็นคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงและการศึกษาสูง แต่คนที่ดื่มหนักกลับเป็นพวกที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำและระดับการศึกษาต่ำ

สาเหตุของการติดสุรา

ปัจจัยทางกรรมพันธุ์ จากการศึกษาพันธุกรรมของคนที่ติดสุรา พบว่ามีอัตราสูงในระหว่างญาติของคนติดสุรามากกว่าประชากรทั่วไป คือพบว่าประมาณร้อยละ ๒๕ ของบิดาและพี่น้องผู้ชายของผู้ติดสุรา จะติดสุราด้วย (Goodwin ค.ศ. ๑๙๗๑) ในกลุ่มเผ่าที่มีการติดสุราอย่าง

มากก็พบว่า แผลที่เกิดจากไขว้ไขว้เดียวกัน ถ้าคนใดคนหนึ่งติดสุรา อีกคนจะมีโอกาสติดสุราร้อยละ ๕๐ แต่แผลที่เกิดจากไขว้คนละไขว้ ถ้าคนใดคนหนึ่งติดสุรา อีกคนจะมีโอกาสติดสุราด้วยในอัตราที่ต่ำกว่าและเท่าๆ กับอัตราที่เกิดกับพี่น้องของผู้ติดสุรา ยิ่งกว่านี้ยังพบว่าบุตรที่ขอมมาเลี้ยงจากบิดามารดาที่ติดสุรา มีโอกาสติดสุราเป็น ๒ เท่าของบุตรที่ขอมมาเลี้ยงจากบิดามารดาที่ไม่ติดสุรา และบุตรของผู้ที่ติดสุราแม้จะได้รับการเลี้ยงดูโดยคนที่ไม่ติดสุราก็มีโอกาสดูดสุราได้เท่าๆ กับบุตรของคนที่ไม่ติดสุราซึ่งบิดามารดาเลี้ยงดูเอง (Goodwin และคณะ ค.ศ. 1973 และ 1974)

ปัจจัยทางจิตใจ จากการศึกษาครอบครัวของคนที่ไม่ติดสุราพบว่า คนพวกนี้มีประวัติการร่ำบิดามารดาตั้งแต่อายุน้อย โดยบิดามารดาถึงแก่กรรมหรือหย่าขาดจากกันบ่อยกว่าคนที่ไม่ติดสุรา ในบางประเทศ ครอบครัวใหญ่ๆ ที่บิดาอายุมากและมีลูกชายมากกว่าลูกสาว ก็พบมีอัตราการติดสุรามากกว่าประชากรทั่วไป ในผู้หญิงที่แต่งงานแล้วและเริ่มต้นดื่มในวัยกลางคนอาจเป็นเพราะในวัยนี้เธอต้องเผชิญกับการจากไปของลูกๆ หรือความวุ่นวายต่างๆ

การเลี้ยงดูในวัยเด็กก็พบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการติดสุรา พบว่าคนที่ติดสุราจะได้รับการเลี้ยงดูแบบปกป้องและตามใจมากเกินไป อันทำให้เด็กมีความต้องการทางปากมากหรือติดแน่นอยู่ใน “ระยะปาก” ของการพัฒนาทางบุคลิกภาพ นอกจากนั้นการดื่มโนธรรมของคนคนนั้นไม่มั่นคง เนื่องจากขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างสำหรับการลอกเลียนบุคลิกลักษณะ ก็พบว่ามีส่วนต่อการติดสุราเช่นกัน

สุรามีฤทธิ์ลดความวิตกกังวลและความเศร้า เพราะฉะนั้นบุคคลที่มีปัญหาทางอารมณ์ดังกล่าวอาจถูกส่งเสริมให้ดื่มสุราบ่อย ๆ เนื่องจากความสบายใจที่ได้รับขณะดื่ม นานเข้าก็เลยติดสุรา

ปัจจัยทางสรีรวิทยา

สุราเมื่อสลายตัวจะเกิดสารชนิดหนึ่งที่เรียกว่า acetaldehyde ซึ่งมีผลต่อการทำงานของสมองโดยทำให้เกิดการติดยา (dependence) ร่วมกับการทนยา (tolerance) ขึ้น สมมุติฐานอันหนึ่งที่อธิบายคือ acetaldehyde จะแข่งขันกับ aldehyde ซึ่งเป็น neurotransmitter ในสมอง ทำให้ aldehyde สะสมและรวมกับ neurotransmitter ตัวสำคัญๆ กลายเป็นสารซึ่งคล้ายอนุพันธ์ บางอย่างของมอร์ฟีนและมีฤทธิ์เสพติด คำอธิบายอีกอย่างคือ acetaldehyde เองรวมตัวโดยตรง กับ amine เป็นอนุพันธ์ของ isoquinoline ซึ่งมีอิทธิพลต่อจิตใจ

สุรามีฤทธิ์ลดความวิตกกังวล ความตึงเครียด และความขมขื่นต่างๆ เนื่องจากสุราไปลดสารที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์เหล่านี้ เพราะฉะนั้นคนที่ที่มีปัญหาทางอารมณ์จึงต้องการสุราบ่อยขึ้น ๆ เพื่อช่วยให้จิตใจสบาย นอกจากนั้นการดื่มสุรายังช่วยป้องกันอาการขาดสุรา

ที่เกิดจากการหยุดดื่มด้วย เช่น อาการวิตกกังวล อาการกระหายสุรา อาการอ่อนเพลีย มือสั่น เหงื่อแตก เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน เป็นไข้ ใจสั่น ชัก ประสาทหลอน และเพ้อคลั่ง

ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคม ในสหรัฐอเมริกา มีผู้พบว่าเมื่อรายได้ของประชากรเพิ่มขึ้น จำนวนสุราที่บริโภคก็เพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าในระยะที่คนเรามีปัญหาทางเศรษฐกิจระยะสั้นๆ ก็ใช้สุรามากขึ้นเช่นกัน สำหรับกรณีหลังพบในคนกลุ่มน้อยที่มีโอกาสเกิดปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพกาย สุขภาพจิต และปัญหากฎหมายได้ง่าย ประเภทของสุราที่ใช้มักเป็นสุรากลั่น

ผลของสุราต่อสรีรวิทยาของร่างกาย

เมื่อดื่มสุราเข้าไปสุราเกือบทั้งหมดจะถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกายที่กระเพาะอาหารและลำไส้เล็ก แต่การดูดซึมที่ลำไส้เล็กจะเร็วและสมบูรณ์กว่าการดูดซึมที่กระเพาะอาหาร ดังจะเห็นได้จากการดื่มสุราในระหว่างรับประทานอาหารจะเมาช้าเพราะสุราถูกดูดซึมช้า อาหารที่ทำให้การเคลื่อนไหวของกระเพาะช้าลงจะทำให้เมาสุราช้า เพราะสุราจะเข้าสู่ลำไส้เล็กและถูกดูดซึมช้าลง น้ำช่วยให้การดูดซึมสุราช้าลงเช่นกันเพราะทำให้แอลกอฮอล์เจือจางลง แต่น้ำโซดาทำให้การดูดซึมสุราเร็วขึ้น เพราะช่วยเพิ่มการเคลื่อนไหวของทางเดินอาหารทำให้สุราผ่านไปสู่อวัยวะได้เร็วขึ้น เพราะฉะนั้นการดื่มวิสกี้กับโซดาจะเมาเร็วกว่าดื่มวิสกี้กับน้ำเปล่า และแชมเปญก็ทำให้เมาเร็วกว่าเหล้าองุ่นซึ่งมีความเข้มข้นของแอลกอฮอล์เท่ากัน

สุราที่ถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกายจะกระจายไปตามส่วนที่เป็นน้ำของร่างกาย เพราะฉะนั้นคนที่น้ำหนักมากซึ่งมีน้ำในร่างกายมาก จึงมีความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในร่างกายต่ำกว่าคนที่น้ำหนักน้อย ผู้หญิงมีไขมันมากกว่าผู้ชายและมีน้ำน้อยกว่า ดังนั้นหญิงและชายที่มีน้ำหนักเท่ากัน ถ้าดื่มสุราขนาดเท่ากัน หญิงจะมีความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในร่างกายมากกว่าผู้ชาย แอลกอฮอล์สามารถผ่านรก เพราะฉะนั้นทารกในครรภ์ที่แม่ดื่มสุราจะได้รับสุราด้วย และอาจได้รับสุราขนาดสูงจนเป็นอันตรายต่อชีวิตของทารกได้

แอลกอฮอล์จะถูกเปลี่ยนแปลงในร่างกายโดยเอนไซม์ alcohol dehydrogenase และให้พลังงาน แต่แอลกอฮอล์ไม่ใช่อาหาร มันไม่ถูกเก็บสะสมในร่างกาย เพราะฉะนั้นจึงไม่ทำให้อ้วน แอลกอฮอล์ถูกเปลี่ยนแปลงในร่างกายในอัตราที่ตายตัวและไม่เพิ่มอัตราตามความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในเลือด ดังนั้นถ้าดื่มจัดหรือดื่มเร็วเกินไปร่างกายจะขับออกไม่ทัน ทำให้ความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในเลือดสูงเกินไปจนเป็นอันตรายต่อร่างกายได้

สุรามีผลต่อสรีรวิทยาของร่างกายรวมทั้งสมอง ถ้าดื่มจัดโดยเฉพาะดื่มจัดติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน จะทำให้เกิดพยาธิสภาพแก่ร่างกายและการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมได้แก่

สุราทำให้การทำงานของสมองผิดปกติไป เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม เช่น ทำให้ขาดการยับยั้งชั่งใจ อึกเขิมมีความมั่นใจในตัวเองมาก ไม่เกรงกลัวสิ่งใดๆ และขาดความละเอียด หลงลืม ขาดสมาธิ ขาดความสนใจถึงแวดล้อม และตัดสินใจผิด นอกจากนี้ยังมีผลต่อสมองส่วนที่ทำหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนไหว ทำให้การเดินผิดปกติ เสีย coordination และก่การทำงานโดยทั่วไปของสมองทำให้ความรู้สึกต่างๆ ลดลง จึงมีผู้ใช้สำหรับลดความเจ็บปวดและทำให้หลับ ในกรณีที่ดื่มมากๆ สุราจะกดศูนย์ควบคุมการหายใจที่สมองส่วน medulla ทำให้การหายใจหยุดและถึงตายได้

สุราทำให้ปัสสาวะบ่อยและกระหายน้ำ เพราะสุราไปยับยั้งการหลั่ง antidiuretic hormone จากต่อม pituitary ทั้งยังดึงน้ำจากในเซลล์ออกนอกเซลล์ ทำให้ปริมาณน้ำในร่างกาย และในเซลล์น้อยลง

สุราทำให้เกิดอาการ “hangover” ซึ่งประกอบด้วยอาการกระหายน้ำ ปั่นป่วนในกระเพาะอาหาร และปวดศีรษะ อาการกระหายน้ำเกิด อาการปั่นป่วนในกระเพาะอาหารเกิดจากสุราไประคายเคืองของกระเพาะ ส่วนอาการปวดศีรษะไม่น่าจะเกิดจากสุราโดยตรง แต่จาก congeners มากกว่า

สุราอาจทำให้มีการตกเลือดอย่างเฉียบพลันของตับอ่อน ทำให้เกิดอาการ อักเสบ ของกระเพาะอาหาร หรือเป็นแผลที่กระเพาะอาหาร และท้องเสีย เพราะฉะนั้นการย่อยอาหารและการดูดซึมอาหารจะเสียไป ยิ่งกว่านั้นสุรายังมีฤทธิ์ทำลายตับเนื่องจากการเพิ่มไขมันในตับ และทำให้มีเมตาบอลิซึมต่างๆ ที่เกิดจากตับผิดปกติไป อันเป็นผลโดยตรงจาก metabolites บางอย่าง ของสุราที่สะสมอยู่ที่ตับและจากการที่ตับถูกทำลาย ตัวอย่างของความผิดปกติในเมตาบอลิซึมอันหนึ่งคือ pyruvate แทนที่จะเปลี่ยนเป็น glucose ก็เปลี่ยนเป็น lactate เนื่องจากในตับมี hydrogen ซึ่งเป็น metabolite ของ alcohol มากเกินไป

ไตถูกรบกวนจากสุราเช่นกัน ในคนที่ดื่มสุรามากอาจจะเกิด lactic acidosis อันเป็นผลจากระดับ hydrogen ในตับสูงเกินไป สภาวะนี้จะรบกวนการขับถ่าย uric acid ของไตทำให้ระดับ uric acid ในเลือดสูงและอาการของโรค gout กำเริบขึ้นได้ นอกจากนี้ยังมีการขับ magnesium ออกทางปัสสาวะมากทำให้ระดับ magnesium ในเลือดต่ำ

สุรามีผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ทำให้ขาดอาหาร วิตามิน และแร่ธาตุต่างๆ ของร่างกาย โดยเฉพาะวิตามินบีโดยตรงคือสุราทำให้การดูดซึมอาหารและวิตามินต่างๆ เลวลง และโดยอ้อมคือ ผู้ที่ติดสุรามักไม่ยอมรับประทานอาหาร เพราะแอลกอฮอล์มี แคลอรีสูงอยู่แล้ว นอกจากนี้การที่สุรารบกวนการทำงานของตับและไตก็ทำให้จำนวนสาร และแร่ธาตุบางอย่างในร่างกายผิดปกติไปด้วย

ปัญหาการติดสุราของลำยองส่งผลต่อตัวลำยองเองแล้วยังส่งผลต่อลูกในท้องของลำยองอีกด้วย ลำยองดื่มเหล้าอย่างหนักในขณะที่ตั้งท้องอภิชาติลูกชายของคุณกวง คนรอบตัวลำยองต่างพากันเป็นห่วงเด็กที่อยู่ในท้อง เพราะการดื่มสุราในขณะที่ตั้งครรภ์จะส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับทารก

ผลกระทบของแอลกอฮอล์ต่อทารกในครรภ์ พบเมื่อแม่ดื่มแอลกอฮอล์ช่วงปฏิสนธิหรือในช่วง 3 เดือนแรก ความรุนแรงขึ้นอยู่กับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม หากดื่มในปริมาณมากจะส่งผลให้ทารกเมื่อคลอดมีลักษณะของโรคกลุ่มอาการของทารกที่เกิดจากมารดาที่ดื่มแอลกอฮอล์ (Fetal alcohol syndrome, FAS) ซึ่งมีลักษณะทางร่างกายที่ผิดปกติ คือ

- ช่องคอสั้น
- ร่องริมฝีปากบน (Phil rum) เรียบ
- ริมฝีปากบนยาวและบาง
- หน้าคลุมหัวตามาก (epicanthal folds)
- จมูกแบน
- ปลายจมูกเขี้ยวขึ้น
- บริเวณส่วนกลางใบหน้ามีการพัฒนาน้อยกว่าปกติ (midface hypoplasia)

แอลกอฮอล์ทำให้เกิดการทำลายของเซลล์ประสาท ส่งผลให้มีการเจริญเติบโตบกพร่อง น้ำหนักแรกเกิดน้อยและมีอัตราการเพิ่มน้ำหนักหลังเกิดน้อย สิริยะเล็ก เกิดความผิดปกติของโครงสร้างสมอง เช่น ไม่มีสมองใหญ่ (anencephaly) สมองใหญ่มีร่องผิดปกติ (schizencephaly) เยื่อหุ้มสมองและเนื้อสมองเลื่อน (lumbarmeningomyelocle) ส่วนด้านพัฒนาการของสติปัญญาที่มีความบกพร่อง มีปัญหาด้านความจำ การเคลื่อนไหวผิดปกติ มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคทางจิตเวช เช่น ภาวะวิตกกังวล (anxiety disorder) มีภาวะซึมเศร้า (depression) พฤติกรรมอันธพาล (conduct disorder) และมีปัญหาพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น อาการซุกซนไม่อยู่นิ่ง และสมาธิสั้น

<http://www.healthcarethai.com> สืบค้นวันที่ 20 มกราคม 2560

ลำยองเป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงแม่ใจร้ายที่ทำร้ายลูกโดยไม่รู้ด้วยโดยการดื่มเหล้าที่เสนอความต้องการของตนเอง โดยไม่คิดถึงผลกระทบต่อตัวลูก ทุกคนต่างพากันเอือมระอากับพฤติกรรมการดื่มสุราของลำยอง

เหตุการณ์และบทสนทนา

ชม : อยากให้คุณกวงมาที่นี้บ่อยๆ น้า

ซีน : เอ็งอยากได้เงินเสียงอันไพเราะของคุณนายลำยองหรอวะ

ชม : เรื่องนั้นฉันทำใจได้นานแล้ว อยากให้คุกรวงมากำหนดอายุคุณนายนี้มากกว่า ลูกอยู่ในท้องแท้ๆ ใจร้ายจริงๆ

ชื่น : ข้าเองก็คิดว่า ทั้งบ่น ทั้งเตือน ก็ไม่รับฟังมีแต่จะมาด่าข้าเสียอีก ข้าก็เลยคิดว่าตัวใครตัวมัน เอ็งก็เหมือนกันดูไว้เป็นเยี่ยงแต่อย่าเอาอย่าง ผู้หญิงยิ่งเรือเขาไม่กินเหล้าเมายากันหรอก กินแล้วมันทุเรศ ไม่รู้จะกินทำไมไอ้เหล่านี้

การที่ล่าของกินเหล้านอกจากตัวเองจะเสียสุขภาพและดูไม่ดีแล้ว ยังส่งผลเสียไปยังลูกชายคนที่สองคือ อภิชาย ที่ต้องรับเคราะห์กรรมไปด้วย เพราะเมื่อต้องแรกเกิดมาตัวเล็กและผิวหนังย่นไปทั้งตัว เป็นผลมาจากล่าของกินเหล้าระหว่างตั้งครรภ์ คุณคงเสียใจมากอยากเพราะอยากได้ลูกชายมาก แต่เมื่อได้ลูกชายมากับมีร่างกายไม่แข็งแรง ผิวกายเหี่ยวย่น สุขภาพไม่แข็งแรง ต้องเข้าคู่อบรออาการไม่สามารถกลับบ้านได้ กวงรู้ดีที่ลูกชายเป็นแบบนี้เพราะล่าของกินเหล้าเยอะมากในขณะที่ตั้งครรภ์อภิชาย กวงสงสารอภิชาติที่ต้องมารับกรรมจากการกระทำของแม่

เหตุการณ์และบทสนทนา

คุณกวงรับล่าของกลับมาจากโรงพยาบาลเพื่อมาพักที่บ้าน แต่ลูกชายอภิชายไม่สามารถกลับมาด้วยได้เพราะร่างกายไม่แข็งแรงต้องรออาการอยู่ที่โรงพยาบาล สร้างความกังวลใจให้กับกวงอย่างมาก กวงเริ่มรู้สึ้นคันที่แท้จริงของล่าของและรู้ว่าการที่ลูกไม่แข็งแรงเป็นเพราะล่าของกินเหล้า

ล่าของ : คุณกวงล่าของอยากกินหูลลาม คุณกวงจะไปไหน

กวง : กลับบ้าน

ล่าของ : ทำไมต้องเอาเสื้อผ้าไปด้วย

กวง : เสื้อผ้าฉัน

ล่าของ : ไม่ใช่ว่ามีอิหนูเลี้ยงไว้ที่ไหนนะ

กวง : พุดอะไร

ล่าของ : มึงอย่าคิดว่ากูไม่รู้นะถ้ากูจับได้เมื่อไรจะตามไปตบให้ฟันร่วง

กวง : ลูกจะรอดไม่รอดยังมีสมองมากคิดเรื่องนี้อีกหรือ เป็นบ้าหรืออยากเหล้าจนคลั่งกันแน่

ล่าของ : กูจะกินก็เรื่องของกูเหล้าของกู

กวง : เพราะกินเหล้านี้ละลูกถึงได้เป็นแบบนี้ รู้ไว้เสียด้วย

ล่าของ : มันเป็นเรื่องของฉันเองเกี่ยวอะไรกับกู อะไรก็โทษกู โทษกู

กวง : หุคเลย เจ็บ อาชวบ้านเขาบ้าง แล้วรู้ไว้เลยนะ ถ้าไม่เลิกกินเหล้าฉันจะไม่กลับมาที่นี่อีกเลย

นอกจากนี้พฤติกรรมการกินเหล้าของลำยองหนักขึ้นทุกวัน แม่แต่ยายแลผู้ เป็นแม่ที่เคยส่งเสริมลำยองทุกเรื่องเห็นแล้วยังต้องห้ามปราม

ยายแล : ลำยองข้าเดือนเองแล้วไซ้มีอย่าไม่ให้กินเหล้า

ลำยอง : แม่ เอาอีกคนหนึ่งแล้วหรือ อย่ามายุ่งกับฉันได้มี

ยายแล : นางลำควนมันเล่าให้ข้าฟังหมดแล้ว ว่าทำไมหมอมเขาไม่ให้เอ็งเอาลูก กลับมาบ้าน

ลำยอง : อีลำควนอีสาระแห่น

ลำยอง : ก็ตัวมันน่าเกลียดเหี้ยวๆยังกับไม่ใช่ลูกคนอะ

ยายแล : เอ็งละกินแต่เหล้า กินแต่เหล้าเข้าใจมี

ลำยอง : แล้วฉันเกี่ยวอะไรด้วย

ยายแล : ก็เอ็งกินเหล้าไป เท่ากับเอ็งบังคับขี้ดใส่ปากลูกเอ็งนั่นละ

ลำยอง : ใครจะไปรู้ละ

ยายแล : ก็เพราะเอ็งมันคือเองหมอบอกให้เอ็งเลิกเอ็งก็ไม่เลิก เอ็งมันคือมันนั่น ใจ แค่นี้คุณกวงก็ผิดหวังเอ็งมากพอละ อย่าให้เขาเอื่อมเอ็งมากกว่านี้ ไม่งั้นเขาไม่กลับมาเอ็งจะว่า ยังไง

ลำยอง : ยังไงคุณกวงก็กลับมา เพราะลูกเขาอยู่กับฉัน

สาเหตุของปัญหาสารเสพติดที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า เป็นการ สะท้อนให้เห็นว่าลำยองเป็นแม่ที่ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีการสำนึกผิด หรือรู้สึกเสียใจว่าตนเอง เป็นต้นเหตุที่ทำให้ลูกเกิดความผิดปกติทางร่างกาย มีสุขภาพไม่แข็งแรง ต้องนอนรักษาตัวตั้งแต่ แรกเกิด การที่ลำยองกินเหล้าส่งผลกระทบต่อตัวเด็ก การกระทำของลำยองทำให้คุณกวง เห็นธาตุแท้ในตัวลำยองและยังสงสารลูกที่มีแม่แบบนี้ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงพิษของสุราที่ นอกจากจะทำลายสุขภาพของบุคคลที่ดื่มแล้วยังทำร้ายจิตใจของคนอื่นที่ได้รับผลกระทบอีกด้วย

ปัญหาด้านสารเสพติดที่ปรากฏให้เห็นในละครเรื่องทองเนื้อเก้าอีกรูปแบบคือ

4.2 วงจรยาเสพติด

วงจรยาเสพติด นอกจากการเสพยาเสพติดแล้ว ยังมีวงจรผู้ขาย ผู้ผลิต ผู้เสพ อีกด้วย โดยที่เราอาจเข้าไปยุ่งเกี่ยวโดยไม่รู้ตัว เนื่องจากยาเสพติดเป็นสิ่งผิดกฎหมายผู้ที่มีไว้ในครอบครอง จะถูกจับดำเนินคดีดังนั้นการลำเลียงยาเสพติดไปยังผู้เสพเป็นเรื่องยากมาก ดังนั้นผู้ที่อยู่ในวงจรนี้ จะถูกเพ็งเล็งจึงทำให้ส่งของออกไปได้ยากจะมักจ้างวานให้บุคคลอื่นนำส่งให้ โดยผู้ที่ถูกจ้างวาน อาจไม่รู้ว่ส่งที่ตนนำส่งนั้นเป็นอะไร

ปัญหาสุขภาพเสพติดเป็นปัญหาซึ่งก่อผลกระทบเป็นวงกว้างแก่สังคม เนื่องจากเป็นภัยต่อความมั่นคงและกระทบต่อความสงบสุขของประชากรในประเทศ ซึ่งนับวันปัญหาสุขภาพเสพติดจะทวีความรุนแรงและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ปัญหาสุขภาพเสพติดนับเป็นปัญหาสังคมที่มีความร้ายแรงระดับชาติ ทุกสังคมชุมชนต่างได้รับผลกระทบจากปัญหาสุขภาพเสพติด ในทุกวันนี้ คนจำนวนมากกำลังเผชิญกับปัญหาสุขภาพเสพติดแพร่ระบาดในสังคมไทย แม้ทางภาครัฐจะได้มีมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้ลักลอบจำหน่ายและเสพยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังไม่สามารถขจัดยาเสพติดให้หมดไปได้ เนื่องจากเป็นขบวนการที่มีความซับซ้อน นับวันปัญหาสุขภาพเสพติดยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

กล่าวได้ว่าปัญหาสุขภาพเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย เนื่องจากเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่น ๆ มากมายในประเทศ ปัญหาสุขภาพเสพติดในประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงและขยายตัวมากขึ้นจากผลของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี การพัฒนาทางเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ขาดพลังและขาดความสมดุลในการพัฒนา สถาบันหลักทางสังคมหลายสถาบันเกิดความอ่อนแอ เป็นช่องว่างทำให้ปัญหาสุขภาพเสพติดแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดไม่ว่าจะเป็นนายทุนผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้นำเข้า และส่งออกยาเสพติด อาศัยผลพวงจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนำยาเสพติดทั้งที่มีอยู่เดิมและชนิดใหม่เข้ามา เผยแพร่ในหมู่ประชาชนในแต่ละกลุ่มซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ “เป็นภัยคุกคาม กัดกร่อน บ่อนทำลาย” ประเทศไทยส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งต่อปัจเจกบุคคล และสังคมส่วนรวมในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น

ผลกระทบต่อตัวบุคคล ยาเสพติดทุกชนิดจะมีผลกระทบโดยตรงต่อร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพและสุขภาพอนามัย ความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

ผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชนและสังคม ครอบครัวที่มีผู้ติดยา มักได้รับความเดือดร้อนจากผู้ติดยาในทุกด้าน นำไปสู่ความยุ่งยาก ขัดแย้ง แยกแยก และสิ้นเปลืองในการแก้ปัญหา ผู้ติดยา มักก่อให้เกิดอาชญากรรมต่อเนื่อง ตั้งแต่การเข้าไปเกี่ยวข้องกับแหล่งอบายมุข การลักเล็กขโมยน้อย การประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การพนันและอาชญากรรมต่าง ๆ สำหรับผู้ค้าและหรือผู้เสพซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว เมื่อถูกจับกุมและดำเนินการทางกฎหมาย จะส่งผลกระทบต่อให้สมาชิกภายในครอบครัวได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่อยู่ภายใต้การปกครองจะต้องออกจากโรงเรียน ซึ่งเป็นการทำลายอนาคตของประเทศชาติ

1. ด้าน ผู้ผลิต ผู้ค้า และนำเข้ายาเสพติด

ผู้ผลิตซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยนอกประเทศ เนื่องจากปัจจัยทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้านยังคงทำให้แหล่งผลิตยาเสพติดนอกประเทศมีการผลิตอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบัน โดยที่ภาคเหนือตอนบนยังคงเป็นพื้นที่นำเข้ายาเสพติดที่สำคัญ ยาเสพติดส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านทางชายแดนภาคเหนือ ในขณะที่เดียวกันการนำเข้าในพื้นที่ภูมิภาคอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการนำเข้าจากกลุ่มผู้ค้าและลำเลียงยาเสพติดข้ามชาติผ่านทางอากาศยานสุวรรณภูมิมีความสำคัญมากขึ้น นอกจากนี้กลุ่มองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้นในการลักลอบนำยาเสพติดจากภูมิภาคอื่นเข้ามาจำหน่ายในประเทศ เครือข่ายชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีน เวียดนาม อิหร่าน ปากีสถาน จีน สิงคโปร์ อินเดีย รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน โดยรอบ ซึ่งแต่ละปีถูกจับกุมได้เฉลี่ย 2,500 คดี นอกจากนี้ยังคงมีผู้ค้ารายใหม่เข้าสู่วงจรการค้าเพิ่มขึ้น โดยเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนเข้าไปมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง สำหรับนักค้าระดับขายส่ง/รายย่อยแพร่กระจายตามชุมชน/หมู่บ้าน และค้ายาเสพติดด้วยความระมัดระวังตัวมากขึ้น ขณะที่ผู้เสพพัฒนาตัวขึ้นเป็นนักค้ารายย่อยตามชุมชนต่างๆ

2. ด้านผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

ปัญหาสำคัญที่ทำให้ปัญหายาเสพติดภายในประเทศขยายตัว คือ ยังคงมีผู้เสพผู้ติดซึ่งเป็นตลาดรองรับยาเสพติดจำนวนมาก โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเยาวชนซึ่งมีจำนวนมากขึ้นและมีแนวโน้มอายุลดลงรวมทั้งผู้เสพติดยาใหม่ที่เข้าสู่วงจรปัญหา ในขณะที่ยังมีผู้เสพติดส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มผู้ติดยาเริ่มมีอาการทางจิตและประสาทก่อผลกระทบสร้างความเดือดร้อนต่อสังคมอย่างมาก

3. ด้านกลุ่มเสี่ยง

กลุ่มเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่ทำให้ปัญหาด้าน Demand ไม่ลดลง เนื่องจากจำนวนผู้เสพ/ผู้ติด ส่วนใหญ่เกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้เสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาในแต่ละปี เป็นผู้เสพติดยาใหม่กลุ่มผู้เข้าไปกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีแนวโน้มเป็นกลุ่มเยาวชน และวัยแรงงานมากขึ้น โดยอายุของผู้เข้ามาเกี่ยวข้องมีแนวโน้มลดลงมาสู่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี โดยพิจารณาจากข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเปรียบเทียบตั้งแต่ พ.ศ. 2551-2553 พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาที่เป็นผู้เสพรายใหม่มีช่วงอายุระหว่าง 15-19 ปี มากที่สุด โดยในพ.ศ. 2551 มีจำนวน 3,470 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.99 พ.ศ. 2552 มีจำนวน 3,718 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.19 และพ.ศ. 2553 มี จำนวน 4,159 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.71 โดยหากจะดำเนินการป้องกันต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่ก่อนช่วง อายุดังกล่าว คือ ควรเริ่มตั้งแต่ 7-19 ปี ซึ่งมีจำนวนประมาณ 11,734,742 คน จากข้อมูลประมาณการประชากรไทย พ.ศ.

2553 ทั้งหมด 62.5 ล้านคน อยู่ในระบบการศึกษา 9,618,446 คน ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกี่ยวเนื่องกับ ปัญหาพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมยังคงเป็นเงื่อนไขผลักดันให้เด็กเยาวชนตกเป็นกลุ่มเสี่ยงและ เข้าสู่วงจรปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะความอ่อนแอของสถาบันสังคมและครอบครัว ปัญหาความยากจน ปัญหาความไม่เป็นระเบียบและการปล่อยปละละเลยต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของสถาบัน ทั้ง สถานบริการ หอพักและแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ <http://www.drtoalap.org/2-process-model> สืบค้น วันที่ 20 มกราคม 2560

ละครเรื่องทองเนื้อเก้าสะท้อนภาพปัญหาสารเสพติดในรูปแบบของการกระจายสินค้าหรือการนำส่งสารเสพติดไปยังผู้เสพ หรืออาจเรียกอีกอย่างว่าเป็นเด็กส่งของ สาเหตุที่แก๊งยาเสพติดเลือกใช้เด็กและเยาวชนส่งยา เพราะพบช่องว่างของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน มีขั้นตอนและวิธีการแตกต่างจากผู้ใหญ่อย่างน้อยก็เรื่องการประกันตัวด้วยเหตุนี้เด็กจึงตกเป็นเหยื่อ ทำให้เข้าไปข้องเกี่ยวกับสารเสพติดโดยไม่รู้ด้วย เช่นเดียวกับวันเฉลิมที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวโดยรู้เท่าไม่ถึงการจากการไหว้วานของปานที่ให้เอาของไปให้เพื่อน และจะให้เงินกินขนมวันเฉลิมจึงทำตาม

เหตุการณ์และบทสนทนา

วันเฉลิม : น้ำปาน

ปาน : ไอ้วัน ข้าตกใจหมด

วันเฉลิม : น้ำปานคอยใคร

ปาน : ข้าคอยใครก็เรื่องของข้า เอ็งอยากได้เงินไปซื้อขนมมัย

ตำรวจ : อย่างนี้นะ

สันต์ : วัน วันมาทำอะไรที่นี้ละลูก พ่อจะไปหาวันที่วัดอยู่เลย

วันเฉลิม : วันมาหาเพื่อนน้ำปาน น้ำปานฝากของมาให้เพื่อน แต่เพื่อนน้ำปานวิ่งหนีตำรวจไปหมดแล้ว

สันต์ : ของอะไร (สันต์ตกใจมาก เพราะเปิดห่อออกมาเจอยาบ้าจำนวนหลายเม็ด)

สันต์ : ปาน ทำไมทำแบบนี้

ปาน : ฉันไม่ได้ทำอะไรเสียหน่อย

สันต์ : ถ้าไม่ทำแล้วจะหนีทำไม

ปาน : แม่ พี่สันต์จะตอยฉันอะแม่

ยายแฉ : นี่มันลูกข้านะ

สันต์ : อย่าเข้าข้างลูก โดยไม่ลืมหูลืมตา น้ำแฉ

ลายง : ไอ้ปานมันทำอะไรมาหรอพี่สันต์

ยายแผล : มันทำอะไรมาบอกไม่ใช่ว่าจัดการเองแบบนี้

สันต์ : พูดยเองหรือจะให้พี่พูด

ปาน : ฉันทันทีแค่อะไรจะแบ่งค่าขนมให้อีวันมัน ทำไม่คิดด้วยหรือ

สันต์ : อย่าพูดเอาดีใส่ตัวนะ รุ้มัยไ้อ้ที่ทำอยู่มันคิด

ตาปอ : ตกลงมันเรื่องอะไรกันเนาะวะ พ่อสันต์

ยายแผล : บ้านเมืองมีชื่อมีแปลนะ ทำอะไรนะ ไม่งั้นฉันจะไปแจ้งความ

สันต์เอาขาให้ทุกคนดู ทุกคนต่างพากันตกใจ

ลายง : ไ้อ้ปาน บ้านช่องเอ็งไม่ยอมอยู่แล้วไ้อ้มัยอยากไปอยู่ในคุกในตารางไ้อ้มัย

ปาน : ฉันทันทีแค่อะไรจะแบ่งค่าขนมให้อีวันมัน ทำไม่คิดด้วยหรือ

ลายง : เอ็งพูดมาได้ยังไงว่าไม่ใช่เรื่องใหญ่เอ็งเอาไ้อ้วันไปเกี่ยวข้องแบบนี้ มีสมมง

บั้งมัย

ปาน : ฉันทามาหาหินของฉันทัน

ลายง : เอ็งมันเถียงข้างๆคูลๆ ถ้าเอ็งมีสมมงเอ็งก็ต้องคิดได้ว่าอะไรถูกอะไรควร

สาเหตุของปัญหาสารเสพติดที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น บางคนอาจคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัว แต่ความเป็นจริงแล้วเราทุกคนอาจเข้าไปเกี่ยวข้องได้โดยไม่ตั้งใจ ตัวอย่างคือ วันเฉลิมที่ไม่รู้ว่าอะไรอยู่ในห่อที่ปานฝากให้เพื่อน จึงนำสิ่งของที่ปานฝากมานั้นนำไปให้กับเพื่อนของปาน เพียงเพื่อหวังเงินเพียงเล็กน้อย เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าสังคมปัจจุบันยาเสพติดอยู่รอบตัวเรา เราอาจจะไปอยู่เกี่ยว โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจได้ ดังนั้นการเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ห่างไกลยาเสพติดเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างมาก

5. ปัญหาการพนัน

ปัญหาการพนันที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า

5.1 ปัญหาการเล่นหวย

หวย เป็นคำมาจากภาษาจีนว่า “ฮวย” เป็นการพนันเสี่ยงทายชนิดหนึ่ง ดำรงอยู่ในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงหวย โดยให้เอกชนเป็นผู้รับสัมปทานดำเนินการอย่างถูกกฎหมาย มีการออกหวยเรียกว่า “หวย ก ข” เป็นที่นิยมเล่นในหมู่คนไทยอย่างแพร่หลายส่งผลให้ประเทศมีรายได้จากการการจับสลากหวยเป็นจำนวนมากและนับเป็นรายได้ที่สำคัญ เป็นผลให้นายออกหวยได้รับพระราชทาน บรรดาศักดิ์เป็น “ขุนบาล” หรือ “ขุนบาน” ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริให้ยกเลิกการเล่นพนันทุกชนิดรวมทั้ง ยกเลิกการให้สัมปทานหวยด้วย

สำหรับ “ลอตเตอรี่” นั้นถูกนำมาเข้ามาในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยนายเฮนรี อลาบลาสเตอร์ ชาวอังกฤษ ในปี พ.ศ.2417 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมทุนช่วยเหลือพ่อค้าต่างชาติที่นำสินค้ามาแสดงในการจัดพิพิธภัณฑ์ที่ตึกกองกาเดีย พระบรมมหาราชวัง โดยมีกรมทหารมหาดเล็กเป็นผู้รับผิดชอบ (ธีรเดช เอี่ยมสำราญ, 2549: น.51-82) เพราะการออกลอตเตอรี่เป็นช่องทางระดมทุนจากประชาชนที่ง่ายและประชาชนเต็มใจมากที่สุด ลอตเตอรี่ เริ่มมีการจัดการเป็นรูปแบบที่ชัดเจนมากขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 เพื่อระดมทุนจากประชาชนไทยมาให้พันธมิตร ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 ภายใต้อาณัติของญี่ปุ่น ในปี พ.ศ.2460 เนื่องจากไม่สามารถให้กู้เงินได้จากงบประมาณแผ่นดินได้โดยตรง ใน พ.ศ.2466 รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้ออก “ลอตเตอรี่เสือป่าล้านบาท” เพื่อหารายได้บำรุงกองเสือป่า และต่อมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 การระดมทุนโดยการออกลอตเตอรี่ยังคงมีการกระทำกันมาอย่างต่อเนื่องเกิด “ลอตเตอรี่สยาม” ขึ้นในปี พ.ศ. 2476 และในปี พ.ศ.2482 มีมติคณะรัฐมนตรีให้โอนกิจการสลากกินแบ่งรัฐบาล และสลากบำรุงเทศบาลมาสังกัดกระทรวงการคลัง และแต่งตั้งคณะกรรมการออกสลากกินแบ่งขึ้นชุดแรก โดยมีพระยาพรหมทัตพิลาศ เป็นประธานกรรมการ เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2482 จึงนับเอาวันที่ 5 เมษายน ของทุกปีเป็นวันสถาปนาสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจนถึงปัจจุบันนี้การออกสลากกินแบ่งโดยรัฐบาลไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ.2517 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยกำหนดให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง

ปัญหาการพนันประเภทการซื้อหวยอยู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน มีทั้งหวยบนดินคือสลากกินแบ่งรัฐบาลและหวยใต้ดิน

หวยใต้ดิน ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ(254:156) ได้ให้ความหมาย ของหวยใต้ดินว่าเป็นธุรกิจผิดกฎหมายเป็นการพนันที่ยึดถือผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาลไทยเป็นหลัก หวยใต้ดินเป็นธุรกิจที่มีมูลค่านาหาศาลเป็นแหล่งรายได้ของผู้ที่ได้ชื่อว่าคิดอันดับเศรษฐี หรือเป็นนักการเมืองชั้นนำของสังคมไทยหลายคนที่มีอำนาจและอิทธิพลสูง

กาญจนา แก้วเทพ (2539, น.64) กล่าวว่าการเล่นหวยเป็นผลิตรกรรมทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมไทยมาช้านาน โดยก่อกำเนิดมาจากการกลายรูปของวัฒนธรรมการเสี่ยงทายเพื่อจะล่วงรู้อนาคตในเรื่องต่าง ๆ ต่อมาพิธีกรรมการเสี่ยงทายเหตุการณ์ในอนาคตได้ถูกนำมาปรับปรุงและกลายเป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่น เพื่อนันทนาการในชีวิตและสังคม ในรูปแบบของการพนัน เพื่อความสนุกสนาน จนกระทั่งในท้ายที่สุดได้กลายรูปมาเป็น “การพนันเพื่อชีวิต” อย่างจริงจัง โดยสื่อมวลชนมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมการเล่นหวยให้เฟื่องฟูขยายตัวอย่างต่อเนื่องจน กลายมาเป็น “วัฒนธรรมประจำชาติ (Nation Character)” และกลายมาเป็นอุปนิสัย

(Habit) ที่ต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังกล่าวว่ามีผู้ศึกษาพบว่าคนไทยมีช่องทางหาเลขเด็ดเพื่อนำมาเล่นหวยอยู่เกือบ 10 วิธีเช่น การขอจากพระสงฆ์ การแก้ฝัน ขอจากเจ้าที่เจ้าทาง หรือเจ้าพ่อเจ้าแม่ การดูตัวเลขจากยอดทำบุญ อายุคนตาย เลี่ยงตาย ชูดันไม้ บนบานศาลกล่าว ฯลฯ และหนึ่งในช่องทางการหาเลขเด็ดของชาวบ้าน คือข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอตามหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

การซื้อหวยใต้ดิน

การซื้อหวยใต้ดินจะยึดตามผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาลของแต่ละงวด ซึ่งปกติจะ ออกประมาณวันที่ 1 และ 16 ของทุกเดือน ยกเว้นวันออกตรงกับวันสำคัญ หวยใต้ดินสามารถซื้อได้ ตั้งแต่ 1 บาทขึ้นไป แต่รัฐบาลต้อง 20 บาทขึ้นไป ถ้าเป็นหวยใต้ดิน 20 บาท อาจจะซื้อได้หลายตัว (สังคิต พิริยะรังสรรค์ 2546, น. 17) การแทงหวยใต้ดินมีด้วยกันหลายวิธีแต่ละวิธีจะได้เงินรางวัล แตกต่างกันไป มีดังนี้(ผาสุก พงษ์ไพจิตรและคณะ, 2543, น.154-155)

ยายแลเป็นตัวละครที่สะท้อนภาพของนักพนันที่ซอบหาเลขเด็ดโดยการไปขงเลขเด็ดจากร่างทรงมาตีเป็นหวย แม้ว่ายายแลจะอยู่ในฐานะยากจนแต่ก็สามารถหาเงินมาซื้อเลขเด็ดได้ทุกงวด

ลำยอง : แม่เมื่อไรจะเลิกเลขหวยบ้านนี้สักทีละ กิ่งวดกิ่งวดก็โดนกินไม่รู้จักเข็ด

ยายแล : แล้วทีนี้ได้มึงไม่เห็นบ้างไ

ลำยอง : ไอ้ที่ได้มันคุ้มกับที่เสียไปบ้างหรือเปล่านั้น

ยายแล : มึงไม่รู้จักคำว่าเสี่ยงโชคเลยหรือไง เสี่ยงโชคมันมีทั้งได้ทั้งเสีย อย่างเอ็งมันชอบขัดโชคขัดลาภจริงๆ

ลำยอง : เบื่อแม่จริงๆ เงินที่แม่หมดไปกับค่าหวย ถ้าแม่เก็บสมเอาไว้นะ เราคงซื้อที่ได้สักแปลงแม่เคยคิดบ้างมั๊ย

ยายแล : ปากแม่ดีจริงๆ เลยนะมันเป็นความสุขเล็กๆ น้อยๆ ของกู

จากเหตุการณ์และบทสนทนา ยายแลเสพติดการเล่นการพนัน ไม่ว่าจะเป็นหวยหรือบ่อนการพนัน เนื่องจากยายแลเป็นคนแนะนำส่งเสริมพาลำยองเข้าบ่อนการพนัน เพื่อเป็นการลงทุนหาเงิน โดยไม่ต้องทำงานให้เหนื่อย ลำยองเชื่อคำที่ยายแลสอนจนติดการเข้าบ่อนพนันอย่างหนัก ยายแลมีทุนน้อยจึงมักนำเงินมาเล่นหวย แม้ว่าจะให้เงินได้ไม่มาแต่ยายแลยอมลงทุนกับหวยมากกว่าการซื้อของมาขาย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงบุคคลที่ชอบการเสี่ยงโชคโดยไม่คำนึงถึงผลที่ได้กับผลที่เสียอะไรมีปริมาณมากกว่ากัน อย่างที่ลำยองกล่าวว่าถ้ายายแลเก็บเงินที่ไปซื้อหวยไว้ยายแลคงจะมีที่อยู่อาศัยที่สบายกว่านี้

สาเหตุของปัญหาการพนันที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า ชายแกลเป็นตัวละครที่ชอบเล่นหวยมีปัจจัยภายในมาจากความสบายใจหรือความสุขใจที่จะได้ลุ้นเลขที่ตนเองเลือกซื้อเพื่อให้มีความหวังลมๆ แร้งๆ ว่าอาจจะถูกหวย เป็นการสร้างความหวังในชีวิต ส่วนปัจจัยภายนอกคือสภาพแวดล้อมที่ชายแกลอยู่อาศัยเป็นชุมชนแออัดคนส่วนใหญ่ที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันก็จะนิยมเล่นหวยและรวมตัวกันไปหาร่างทรงเพื่อของเลขเด็ดตามที่ต่างๆ มีการรวมตัวพูดคุยกันเกี่ยวกับการเล่นหวย แถ่งหวย จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ชายแกลเล่นหวย ดังที่ชายแกลกล่าวว่าเป็นความสุขเล็กๆ น้อยๆ ของตน

ปัญหาการพนันที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้าอีกรูปแบบคือ

5.2 การเข้าบ่อนการพนัน

ความหมายของการพนัน การพนัน (Gambling) หมายถึง การเข้าเล่นเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยอาศัยการเสี่ยงโชคด้วยไหวพริบและฝีมือ โดยพนันเอาเงินหรือทรัพย์สิน เช่น การเล่นไพ่ต่าง ๆ และบิ๊ดเลียด เป็นต้น การพนันเป็นการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงร่วมกันทำการเสี่ยงโชค เอาจากทรัพย์สินที่ตนมารวมรวมกันเพื่อพนันกัน และยังเป็นอบายมุขอย่างหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมัวเมา ในการเสี่ยงโชค ซึ่งอาจทำให้ครอบครัวของผู้เล่นได้รับความเดือดร้อน และอาจเป็นสาเหตุของการเกิด อาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม เศรษฐกิจ และศีลธรรม อันติของประชาชน “พนัน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง เล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่นใดโดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และฝีมือ รวมทั้งโชค ด้วย การเล่นเช่นนั้นเรียกว่า การพนัน³ และตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ ความหมายของ“พนันขั้นต่อ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง การพนันซึ่ง ได้เสี่ยงกัน โดยวิธีต่อรอง 4 ชั้นต่อ (Betting) หมายถึง การเข้าเล่นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ โดยอาศัยการเสี่ยงโชคในเหตุการณ์อันไม่แน่นอนอันจะเกิดในภายหน้า โดยคู่สัญญาที่มีความคิดเห็นไม่ ตรงกัน ข้อแตกต่างระหว่าง การพนันและขั้นต่อก็คือ การพนันนั้นผู้เข้าเล่นต้อง ใช้ไหวพริบและฝีมือร่วมกับเหตุการณ์อันเป็นเงื่อนไขแห่งการแพ้ชนะด้วย แม้จะเพียงฝ่ายเดียวก็ตาม ส่วน การขั้นต่อนั้นผู้เข้าเล่นไม่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์อันเป็นเงื่อนไขแห่งการแพ้ชนะกัน การแพ้ชนะนั้นขึ้นอยู่กับ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ตกลงกันว่าจะมีผลไปในทางใด

ปัญหาการเข้าบ่อนการพนันที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า ล่าของเข้าบ่อนการพนันครั้งแรกมาจากการแนะนำของชายแกลผู้เป็นแม่ที่แนะนำให้ลงทุนแบบไม่ต้องเหนื่อย สบายได้ เงินเยอะ ล่าของเลขตามที่ชายแกลแนะนำ

เหตุการณ์และบทสนทนา

ลำยอง : แม่ พอมิมื้อย เดียวเดือนหน้าฉันคือให้

แม่ : ไม่มีหรอก

ลำยอง : ก็ไหนพี่ว่าคุณงว เขาให้มาตั้งหลายหมื่น แล้วเงินไปไหนหมดละ

ลำยอง : กูก็เอาเงินไปลงทุน

ลำยอง : การพนันมันไม่ทำให้ใครรวยขึ้นมาหรอกนะ

ลำยอง : อ๋อมาสอนกู

ปัญหาการพนันอีกรูปแบบที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า คือ ปัญหาของบ่อนการพนัน

ยายแฉ : ลำยอง เอ็งเลิกได้มันก็ดีนะ ทองหยองเอ็งถอดไปตีราคาตั้งกี่เส้นแล้วหลายเส้นแล้วนะ แม่เห็นแล้วยังเสียดายแทนเลย

ลำยอง : แม่เป็นคนสอนให้ฉันเล่นอยู่ๆ ให้ฉันเลิกได้ยังไง

แต่อย่างไรลำยองก็คิดอยากจะเลิกเล่น แต่เจอเมืองเทพ ผู้ชายที่ลำยองคิดว่าเป็นเทพบุตรคนใหม่มาช่วยไปเล่นการพนันต่อ ลำยองก็ใจไม่แข็งพอและถล้าลึกลงไปกว่าเดิม เมื่อมีเงินก็นำไปเล่นไพ่เข้าผ่อนมากกว่าไปซื้อกับข้าวให้ลูกกิน หรือส่งเสียให้ลูกเรียน

เมืองเทพ : น้องลำยอง พี่ว่าวันนี้มันไม่มีอะไรตื่นเต้นแล้วอะ ไปเล่นที่บ่อนเฮียหลงดีกว่ามื้อย

ลำยอง : ลำยองต้องเอาเงินที่ได้ไปจ่ายค่าเรียนค่ารถให้ไอวันมันพี่

เมืองเทพ : จะไปจ่ายเมื่อไรก็ได้เสียเวลา

ลำยอง : ลำยองไม่ไปได้มื้อย ลำยองอย่าเลิกเล่น

เมืองเทพ : ก็ตามใจลำยองนะ แต่ถ้าลำยองเลิกเล่นเราก็คงไม่ได้พบกันอีก ยังไงก็คิดถึงพี่บ้างนะ

ลำยอง : พี่เทพ

จากเหตุการณ์และบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่าตัวลำยองเองก็พอมีสติคิดว่าอยากที่จะเลิกเล่นการพนันอยู่บ้าง เนื่องจากหมดเนื้อหมดตัวไปกับการพนันไม่น้อย แต่ก็ไม่สามารถเลิกเล่นการพนันได้

สาเหตุของปัญหาการพนันที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า การที่ลำยองไม่สามารถเลิกเล่นการพนันได้มีปัจจัยภายในมาจากตัวลำยองเองที่คิดว่าการเล่นการพนันคือการลงทุนไม่ต้องเหนื่อยวันไหนเล่นได้ก็ได้กำไร ส่วนวันไหนเล่นเสียก็ขาดทุนพุงนี้ค่อยมาทอนทุนคืน ความคิดเช่นนี้ไม่ต่างจากคนที่ถูกผีพนันเข้าสิงห์ ส่วนปัจจัยภายนอกมาจากลำยองต้องการจับเมือง

เทพให้มาเป็นสามีของตน ถ้าของอยากสบายต้องการหาสามีรวยจึงยอมทำตามทุกอย่างที่เมืองเทพบอก ดังนั้นถ้าถ้าของหยุดเข้าบ่อนเล่นการพนันก็จะไม่ได้เจอกับเมืองเทพอีก และความฝันที่จะได้เทพบุตรอย่างเมืองเทพมาเลี้ยงดูตนเองก็จะพังทลายไปด้วย ถ้าของจึงเล่นการพนันจนถล่มถ้าถ้าอยากที่จะถอนตัว นอกจากนี้ออกจากการเล่นการพนันของคนในสังคมอาจมีหลายสาเหตุและปัจจัย แต่คงไม่สามารถปฏิบัติได้ว่าส่วนหนึ่งมาจากการริเริ่มอยากลองเล่นสนุกๆแต่กับเสียเงินไปและคิดอยากที่จะเอาคืนโดยการเล่นให้หนักขึ้นเพื่อจะได้ทุนคือกลับมา แล้วพอกิดจะเลิกเล่นการพนัน แต่ก็หยุดไม่ได้หาเงินมาทำอะไรก็ต้องไปเล่นการพนันจนหมดเนื้อหมดตัว

และการกระทำที่เลวร้ายที่สุดของการเป็นแม่คือการขายลูกกิน ถ้าของต้องการเงินมากินเหล้าเข้าบ่อนจึงนำตัววันเฉลิมไปให้ปู่กับย่าเช่ารายชั่วโมง

ถ้าของ : อยากจะใช้อะไร ก็ใช้ไป

ปู่สิน : เอ็งทำอะไรของเอ็งวะถ้าของ

ถ้าของ : รักมันมากเอ็นดูมันมากไม่ใช่หรือ ไอ้หลานคนนี่ กูก็เอามาให้แล้วไง ไม่ต้องดีใจจนเนื้อเต้น เพราะกูไม่ได้ให้ฟรีๆ จ่ายมาชั่วโมงละร้อย

ย่าปิ่น : อะไรนะชั่วโมงละร้อย

ถ้าของ : ก็ค่าเช่าไงวะ แก่จนหูตึงไง

ย่าปิ่น : ถ้าของ

ปู่สิน : วันมาหาปู่มา

ถ้าของ : เดี่ยวถ้ามีงจะเช่ามีงก็ต้องจ่ายกุมาสดๆ งคเชื่อเบือถ่วง เร็วๆ

ปู่สิน : ได้เอาไป

ถ้าของ : ไอ้วันแค่ชั่วโมงเดียวนะมีง ครบชั่วโมงมีงก็เอาไอ้อ้อยกับไอ้เหง่งกลับบ้านด้วยจะได้หุงข้าวหุงปลา

จากเหตุการณ์และบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่าถ้าของต้องการเงินเพื่อนำเงินไปกินเหล้าเข้าบ่อนจนนำวันเฉลิมไปเป็นตัวหาเงินให้โดยเองโดยการพาไปให้ปู่กับย่าเช่าเพื่อใช้งาน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจของถ้าของอย่างหนักเพราะไม่มีแม่คนไหนที่คิดวิธีการหาเงินแบบนี้ได้

สาเหตุของปัญหาการพนันที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงแม่ที่ไม่มีจริยธรรมที่ดี เห็นลูกเป็นสิ่งของเพื่อหาผลประโยชน์ โดยนำเงินที่ได้ไปเล่นไพ่และดื่มสุรา ซึ่งในสังคมปัจจุบันก็มีแม่ลักษณะนี้ปรากฏให้เห็น สังเกตได้จากตามข่าวเกี่ยวกับแม่ที่ขายลูก

6. ปัญหาอาชญากรรม

ปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า คือการก่ออาชญากรรมการปล้นทรัพย์สินของผู้อื่น ปานน้องชายอีกคนของล่ามต้องการหาเงินง่ายๆ ไม่ต้องเหนื่อยตามที่ยายแลสอนมาโดยการเลือกวิธีการปล้นทรัพย์สินของคนอื่น ปานกระทำความผิดโดยการปล้นและทำร้ายเจ้าทุกข์ได้รับบาดเจ็บสาหัส จนโดนตำรวจจับ การกระทำของปานทำให้ยายแลเสียใจเป็นอย่างมาก

เหตุการณ์และบทสนทนา

ยายแล : มันหายหัวไปตั้งนานละ จนนั่นเองยังจะลืมนี่มันเป็นลูก มันมาบ้านครั้งสุดท้ายเมื่อไรนะล่าม

ล่าม : เดือนนี้ได้แล้วนะแม่ มันกลับมาอนที่บ้านคืนหนึ่งแล้วมันก็ไป

ล่าม : ฉันถามว่ามันทำอะไรอยู่ที่ไหนมันก็ไม่บอกจะ

ชู : ไอ้ปานมันทำอะไรคิดครับคุณตำรวจ

ตำรวจ : นายปานกับพวกปล้นร้านขายยา ส่วนเจ้าทุกข์ถูกแทงอาการสาหัสครับ

วันเฉลิม : น้ำปานหนีอะไรมา

ปาน : มึงไม่ต้องรู้หรอก กูขอยุ่ที่นี่ 2 วัน

วันเฉลิม : น้ำปานอยู่ที่นี่ไม่ได้หรอกครับ เพราะบ้านนี้กำลังจะถูกยึดแล้ว มันไม่ใช่ของเราแล้วนะครับน้ำปาน

ยายแล : ไอ้ปาน อยู่ข้างในโซมัยเอ็งออกมาเถอะลูก ออกมามอบตัว ได้ยินมั๊ยแม่

เอง

ปาน : ตำรวจ

ยายแล : ตำรวจเขาไม่ทำอะไรเอ็งหลอกออกมาลูกออกมา

ตำรวจ : นายปานออกมามอบตัว

วันเฉลิม : น้ำปานยอมมอบตัวเถอะนะครับอย่าทำให้ยายเสียใจมากไปกว่านี้เลย

ยายแล : ไอ้ปาน ไอ้ปาน ทำไม ทำไมไม่หาเงินดีๆ เหมือนคนอื่นเขา มึงทำไม่ได้หรือ ทำไมมึงไม่ฟังกู มึงไม่มีความอดทน มึงจะจนยังงี้มึงก็ต้องมีศักดิ์ศรี กูสอนให้มึงเป็นคนเลวหรือ ปล้นเขาเงินทำไม ทำไมมึงทำกับแม่อย่างนี้ ทำไมมึงไม่ฟังแม่ ทำไม

ยายแลเสียใจกับการกระทำของปาน ที่ปล้นคนอื่นกินไม่ยอมหางานสุจริตเหมือนคนอื่นทำ การที่ปานกระทำความผิดแบบนี้ส่วนหนึ่งก็มีผลมาจากการเลี้ยงดูแบบผิดๆ ของยายแลด้วยที่ชอบสั่งสอนลูกแบบผิดๆ เช่นการไม่ให้เรียนหนังสือให้ออกมาทำงานโรงงาน ไม่เอาใจใส่ไม่

อบรมสั่งสอนให้ทำตัวดีๆ ส่วนตัวยายเองก็เคยทำตัวอย่างที่ไม่ดีให้ลูกเห็นเช่น โกงเงินถอนลูกค้า ขโมยไขร้านยายป้าน

ป่านก่อนอาชญากรรมโดยปล้นร้ายขยาฯ มีปัจจัยใจภายในมาจากความคิดที่ถูกขยาฯ แลปลุกฝังให้เลิกงานสบายแต่รายได้เยอะ ปานเรียนน้อยไม่มีความรู้ งานส่วนใหญ่ต้องใช้แรงงาน เลือกลงเงินมา ปานจึงแพ้ใจตัวเองเลือกเดินทางผิด คือการปล้น หาเงินได้ง่ายและเยอะกว่าการไปทำงาน ส่วนปัจจัยภายนอกมาจากความหิวโหย การไม่มีกินจึงจำเป็นต้องปล้นคนอื่นกิน

แต่อย่างไรก็ตามป่านก็ได้รับบทเรียนจากการกระทำความคิดในครั้งนี้โดยการถูกจำคุก และเมื่อออกมาจากคุกก็โดนสังคมลงโทษอีก กล่าวคือเมื่อมีคนรู้ว่าเคยอยู่ในคุกก็จะถูกไล่ออกจากงานที่ทำอยู่จนหมดที่พึ่งจึงกลับมาหาขยาฯ และก็มาเข้าไปขยาฯ และตาปอดต่างพากันตายจากไปหมดแล้ว

แห่ง : มหาไครศรี

ป่าน : นี่บ้านขยาฯ เลโซ่มัย

แห่ง : รู้จักขยาฯ ด้วยหรือครับ ขยาฯ ตายแล้วครับ

ป่าน : แล้วตาปอดละ

แห่ง : ตาก็ตายแล้วครับ

ป่าน : พ่อ แม่ ตายหมดแล้วหรือ

แห่ง : นี่พี่เป็นใคร

พระวันเฉลิม : น้ำป่านเป็นน้องของแม่ แห่ง สวัสดิ์โยมน้ำป่าน

แห่ง : สวัสดิ์ศรีรับน้ำป่าน

ป่าน : ไอ้วัน นี่เอ็งหรือ เอ็งยังบวชไม่สึกอีกหรือ

แห่ง : น้ำ พุดกับพระอยู่นะครับ

ป่าน : ขอโทษครับ อยู่คุกมานานครับ อย่าถือสาคนพึ่งออกมาจากคุกเลยนะ

พระวันเฉลิม : ไม่เป็นไรหรอก แห่งเป็นน้องของอาตมา เป็นลูกอีกคนของโยม

แม่ โยมแม่ท่านเสียแล้ว

ป่าน : อะไร อะไรมันก็เปลี่ยนไปเยอะเลยนะ

พระวันเฉลิม : เกิด แก่ เจ็บ ตาย มันเป็นเรื่องของธรรมชาติ ไม่มีใครเอาชนะ

ธรรมชาติได้หลอก ทุกอย่างต้องเป็นไปตามกฎแห่งกรรม

ป่าน : น้ำ ทำกรรมกับคนอื่นไว้เยอะ ชาตินี้ทั้งชาติยังงี้ก็คงแก้ไขไม่หมด นี่ก็ออกมาจากคุกมาได้ 3 เดือนกว่าแล้ว ไม่กล้ากลับบ้าน ไปหางานทำ พอรู้ว่าพึ่งออกมาจากคุก เขาก็ไล่ออก เคย

คิดจะกลับไปปล้นเขาอีก พอนึกถึงความโหดร้ายที่อยู่ในคุกมันก็เลยขยาดกลัวแล้วไม่กล้าทำอีกแล้ว
เลยตัดสินใจกลับบ้าน กะว่าจะมาพึ่งพ่อ พึ่งแม่แก่ก็ไม่อยู่ให้พึ่งแล้ว น้ำไม่รู้จักทำวัน

พระวันเฉลิม : โยมน้ำได้เข้าใจถึงความกลัวที่จะทำบาปแล้วละ สาธุ เห็นเห็นบ่น
ว่างานเยอะทำไมไม่ทันไม่ใช้หรือ

แห่ง : ครับ

ปาน : ขอบใจมากนะพระ

สาเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า สะท้อนให้เห็นว่า
ปานจีปล้นชาวบ้านเพราะต้องการเงิน เนื่องจากไม่มีความรู้ ไม่ได้รับการอบรมที่ดีจากพ่อแม่ แต่
ปานก็ได้รับผลจากการกระทำของตนเองทั้งทางตรงคือการถูกจองจำอยู่ในคุกนานหลายปี ได้รับความ
ความยากลำบากในการเข้าไปอยู่ในคุก และทางอ้อมคือไม่ได้มีโอกาสในการหางานทำเพราะเมื่อ
คนที่รู้ว่าปานเคยติดคุกก็พากันกลัว ไม่กล้าจ้างให้ทำงาน ปานสำนึกถึงความผิดที่ทำไว้แต่ก็ไม่สามารถ
สามารถกลับไปแก้ไขอะไรได้ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบันนี้ที่ทวีความรุนแรง
และเกิดเหตุบ่อยมากขึ้น

7. ปัญหาความยากจน

ปัญหาความยากจนที่ปรากฏในละครเรื่อง ความยากจนรายได้ไม่เพียงพอกับ
ค่าใช้จ่าย ขยายแลและตาปอ มีลูกถึงห้าคน แต่ตาปอมีอาชีพขายฝรั่งคอง แล้วขยายแลมีอาชีพขนม
กล้วย เป็นอาชีพหาเช้ากินค่ำ ไม่มีทุนสำรองเพื่อเวลาเจ็บป่วย เพราะเมื่อมีใครในบ้านเจ็บป่วยก็จะ
กังวลถึงเงินที่จะไปรักษาอยู่บ่อยครั้ง ประกอบกับสภาพความเป็นอยู่ที่แออัด เข้าห้องเพียงห้อง
เดียวไม่มีห้องกันแต่ต้องอาศัยอยู่รวมกันถึงเจ็ดคน ที่กินที่นอนใช้พื้นที่เดียวกัน ไม่มีการแบ่งสัดส่วน
สะท้อนให้เห็นถึงความแออัด

และด้วยปัญหาความยากจนที่ส่งผลกระทบต่อไปยังปัญหาด้านอื่นๆ เช่นทุนทรัพย์
ด้านการศึกษา สุขอนามัย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความจนของคนจนระดับรากหญ้า ที่ไม่มี
เงินที่จะกินหรือส่งเสียให้ลูกๆเรียน หรือแม้แต่ไม่มีเงินรักษาพยาบาล

ด้วยความจนไม่มีอะไรกินจนทำให้ขยายแลสอนเล่าของแบบผิดๆ คือการสอนให้
ขโมยของจากร้านขายปืนแม่สามมีมาให้ที่บ้านได้กิน

ขยายแล : เอ็งมันใจร้อนไปหน่อยนะ เอ็งขอมๆมัน ไปบ้างก็ได้ มันอยากให้อีงขาย
ของเอ็งก็ขายให้มันไปซิ หยิบๆส่งๆไป ที่นี้เอ็งก็หยิบหมูหยิบไก่ส่งให้ทางนี้ได้ เอ็งนี่เป็นอย่างไร
ช่วยไม่เคยส่งมาเลย เอ็งหันไปคูน้องเอ็งอดอยากปากแห้ง หัวโตกันไปหมดแล้ว

ลำยอง : อีปิ่นมันห่างสมบัติมันยังกับอะไรดี มันนอนกลางวันนะ มันแถบจะนอน
บนแผงผักมันอยู่แล้ว

ยายแล : ก็เพราะแบบนี้ไงมันไม่เชื่อใจเอ็ง เอ็งก็ต้องทำให้มันเชื่อใจ ที่นี้เงินทองเอ็งจะได้หยิบของมันมาได้ง่ายๆ

ลำยอง : ฉันก็ต้องกลายเป็นจิ้งจอกมัน เสียศักดิ์ศรีจริงๆ โวย

ยายแล : เอ็งก็เอาศักดิ์ศรีเก็บไว้ก่อน ได้มัย รู้จักคำว่าอดเปรี้ยวไว้กินหวานหรือเปล่า เอ็งเป็นเมียนายทหาร ทองสักเส้นยังไม่มีเลย เอ็งดูตัวเองมันล่อนจ้อน เอ็งไม่อาย แต่ข้าอาย นึกว่าได้หัวเป็นทหารแล้วจะได้ดิบได้ดีที่ไหนได้ เสียให้มันฟรีๆ อะไรก็ได้ จนนึกตั้งหลาก

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่า ยายแลสอนให้ลำยองขโมยของบ้านพ่อแม่สามีมาเพื่อนำมาเลี้ยงพ่อแม่และน้องๆที่บ้าน ซึ่งการกระทำแบบนี้มีปัจจัยภายนอกมาจากความยากจนที่ประสบอยู่ ส่วนปัจจัยภายในเป็นสันดานภายในจิตใจของลำยองเองที่ต้องการความสนใจเมื่อยายขึ้นโกรธเมื่อเห็นว่าตนขโมยของจากร้านมา การที่ลำยองเป็นคนแบบนี้เพราะได้รับคำสั่งสอนแบบผิดๆมาจากยายแล แต่พื้นฐานของตัวลำยองเองก็เป็นคนที่นิสัยไม่ดี เห็นแก่ตัว เพราะเมื่อตอนที่ลำยองสุขสบายก็ไม่เคยช่วยเหลือพ่อแม่หรือน้องๆเลย แต่เมื่อตกอับครอบครัวของลำยองก็ไม่เคยทอดทิ้งลำยอง

นอกจากนี้ความยากจนที่สะท้อนให้เห็นอีกเรื่องคือ วันเฉลิมต้องเลิกจากการเป็นเณรมาเพื่อดูแลลำยอง แต่ต้องหาเงินเพื่อเป็นค่ายารักษาลำยอง เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าแม้ว่าจะลำบากอย่างไรวันเฉลิมก็พร้อมทำงานทุกอย่างเพื่อให้ได้เงินมาเพื่อดูแลรักษาแม่ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความกตัญญูของวันเฉลิม

เหตุการณ์และบทสนทนา

ยายแล : เอ็ง ไปอยู่กับพ่อเอ็งเถอะนะ

วันเฉลิม : ถ้าวัน ไปอยู่กับพ่อ แล้วใครจะดูแลแม่ คุณเลยยกกับตาละครับ

ยายแล : อีกหน้อยก็ตายกันหมดแล้วลูก

วันเฉลิม : ยายอย่าพูดแบบนั้นซิครับ ยายกับแม่ต้องอยู่อีกนาน ตาด้วย สักแม่ต้องหายครับ เดี่ยววันจะเป็นคนหางานทำเองนะครับ เราจะได้มีเงินไปรักษาแม่ที่โรงพยาบาล

ยายแล : เอ็งจะไปหางานอะไร ตัวเอ็งเล็กกระเปี้ยกเดียว ใครเข้าจะมาจ่าย ให้อันวัน

เฉลิม : จะจ้างทำอะไรก็ได้ครับ แต่ขอให้ได้เงิน

วันเฉลิมไปทำงานหาเงินเพื่อรักษาลำยอง โดยการรับไอติมมาขาย

หนูสม : ไอติม ไอติม พี่วัน

คุณยายของหนูสม : อ้าว พ่อวันหรือ

วันเฉลิม : วันรับไอติมมาขายหลายวันแล้วครับ แต่ไม่ค่อยได้มีดอกอสมาทงนี้ครับ

คุณยายของหนูสม : ขายคิมขี้ลูก

วันเฉลิม : ขาดครับ ไม่ถึงเย็นก็หมดแล้วครับ

หนูสม : หนูสมเอาไอติมสีแดงแท่งนี้ล่ะ

คุณยายของหนูสม : เอาไรละลูก

วันเฉลิม : วันให้หนูสมครับ

คุณยายของหนูสม : ไม่ได้ ไม่ได้ ของชื่อของชาย

วันเฉลิม : หนูสมเคยให้ขนมวันบ่อยแล้วครับ วันคิดสตางค์ไม่ได้หลอกครับ

คุณยายของหนูสม : ให้ยายได้มีโอกาสช่วยเหลือพ่อวันบ้างนะ ยายรู้ว่าพ่อวันทำงานหนัก หาเงินซื้อยาให้แม่ ยายเป็นกำลังใจให้นะ ของให้เด็กคืออย่างพ่อวันสมหวังอย่างที่ตั้งใจเอาไว้ ขอให้คุณพระคุ้มครองนะลูกนะ อะ ไม่ต้องทอนนะ

วันเฉลิม : ขอบคุณครับคุณยาย

จากเหตุการณ์และบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่า วันเฉลิมแม้ว่าจะเป็นเพียงเด็กตัวเล็กๆ แต่ก็มีความมุ่งมั่นและต้องการช่วยเหลือตนเองให้ได้ ไม่ต้องการเป็นภาระของใคร จึงทำงานอย่างสุจริต และแม้ว่าจะเหนื่อยต้องทำงานหนัก แต่วันเฉลิมก็ยินดีเพื่อให้ได้เงินมาเป็นค่ายาและค่าข้าวเลี้ยงตา ยาน วันเฉลิมเป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นความกตัญญูต่อผู้เป็นแม่อย่างล้นหลาม ความกตัญญูของวันเฉลิมทำให้วันเฉลิมได้รับการช่วยเหลืออย่างเต็มใจจากคนรอบข้าง แม้ว่าจะยากลำบากแต่ก็ไม่ทำให้วันเฉลิมคิดน้อยใจในโชคชะตาแม่แต่น้อย

สาเหตุของปัญหาความยากจนที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าความยากจนก็ไม่สามารถทำให้วันเฉลิมหลงผิดไปประกอบอาชีพที่ไม่ดี เป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่าใครที่มีเนื้อแท้เป็นคนดี ความยากจนก็ไม่สามารถทำให้หลงผิดไปทำสิ่งไม่ดีในชีวิต ซึ่งคนในสังคมปัจจุบันนี้เมื่อเลือกเดินทางผิดแล้วถูกจับได้ก็มักจะโทษความยากจนเป็นตัวบีบบังคับให้ทำสิ่งชั่วร้ายเช่น การปล้น การขโมยของคนอื่น

8. ปัญหาความเชื่อ

ความเชื่อด้านไสยกลาง (superstition belief) บุญมี เมธางกูร (2522 : 45) เป็นความเชื่อที่ไม่สามารถอธิบายได้โดยหลักของ เหตุผล หรือกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องของสิ่งที่เหนือธรรมชาติเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของ การกระทำ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นให้เกิดผลลัพธ์จากพฤติกรรมหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง และความเชื่อไสยกลางนี้มี อิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์เชื่อสลาภกินแบ่งรัฐบาลหรือห่วยใต้ดินของผู้บริโภคชาวไทยเป็นอย่างมาก จากการ สังเกต และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้บริโภคชาวไทยจะอาศัยไสยกลาง (superstition) เป็นกลวิธีในการจัดการกับความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นจากการเชื่อสลาภกินแบ่งรัฐบาลหรือห่วยใต้ดิน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูล มากกว่าร้อยละ 80 อาศัยความเชื่อด้านไสยกลางในการเชื่อสลาภกินแบ่งรัฐบาลหรือห่วย

ใต้ดิน อาทิ การขอพรจาก สิ่งศักดิ์สิทธิ์ การบูชาวัตถุมงคลที่เชื่อว่าส่งผลด้านโชคลาภ บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในบ้านพัก ชุตเลขขอหวยจากต้นไม้โบราณที่เชื่อว่ามีนางไม้สิงสถิตย์และให้โชคให้ลาภได้ อาทิ เช่น ต้นตะเคียน เป็นต้น

ภาพสะท้อนในด้านความเชื่อที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า เป็นภาพสะท้อนความเชื่อเรื่องคนทรงเจ้า การของเลขเด็ดจากพ่อปู่ ยายแลมินิสัยชอบเสี่ยงโชคเรื่องหวยจึงมักจะของเลขเด็ดจากคนทรง ส่วนลำยองมีความเชื่อเรื่องโชคชะตาราศี การกลับชาติมาเกิด ลำยองมีความเชื่อเรื่องโชคกลางโดยไม่ทำอะไรให้ชีวิตดีขึ้นนอกจากการไหว้เจ้าที่ ไหว้ผีบ้านผีเรือน นอนรอโชคชะตาตามที่หมอดูทำนายว่าตนเป็นนางฟ้ากลับชาติมาเกิดยังงี้ก็ต้องได้เจอกับเทพบุตร ลำยองเชื่ออย่างสนิทใจจึงตั้งหน้าตั้งตารอผู้ชายที่หมอดูว่าเป็นเทพบุตรมาช่วยเหลือ เทพบุตรในความหมายของลำยองคือผู้ชายที่ร่ำรวยเท่านั้น ลำยองได้เจอผู้ชายหลายคนแต่ทุกคนก็ทนกับพฤติกรรมของลำยองไม่ได้ ที่ชอบกินเหล้า ปากจัด สกปรก ไม่เลี้ยงดูลูกขาดคุณสมบัติของภรรยาและแม่ที่ดี

พฤติกรรมความเชื่อเรื่องโชคชะตาราศี คำทำนายทายทักของหมอดู ร่ำทรง ลำยองได้รับการปลุกฝังมาจากยายแลผู้เป็นแม่ เช่นในตอนที่ลำยองแต่งงานกับสันต์ไป แต่ลำยองขี้เกียจจึงไม่ได้การยอมรับจากสันต์และพ่อแม่ จึงไม่ได้ใช้เงินอย่างที่ตนเองต้องการเพราะครอบครัวสันต์เป็นคนทำมาหากิน และประหยัดคอดออม ไม่ได้ร่ำรวยอย่างที่ลำยองคิด

เหตุการณ์และบทสนทนา

ยายแล : ดวงแข็งเป็นยังงี้วะลำยอง ดิๆซัดๆ อยู่เถื่อย

ลำยอง : ดวงไม่ดีเพราะเจอแต่คนเลวๆ งามแม่

ยายแล : แต่แม่เคยเอาดวงแข็งไปคุณะ หมอดูบอกว่าเอ็งดวงดีจะมีผัวดี แล้วทำไมเป็นแบบนี้วะ แล้วหมอบอกว่าแม่จะดวงดีได้ลาก่อนใหญ่ จนป่านนี้ยังงี้ถูกหวยเลย

ลำยอง : หมอดูที่ไหนแม่

ยายแล : ที่อยู่หลังวัด พ่อปู่ร่ำทรง บอกเลขเด็ดไม่เคยผิดเลย มีน้ำมันต์ด้วยรักษาพวกผีเข้า เขาว่าสาदन้ำมันต์ซัดเดียวผีออกหมด ผีจอมปลอก

ลำยอง : ฉันทิ้งแล้วฉันทนลูกเลยนะเนี่ย

ช่างทำผม : ฉันทิ้งเคยได้ยื่นมา เห็นว่าดูดวงแม่นมาก

ยายแล : โกลั๊ๆหอยออกแม่ว่าแม่จะไป เพื่อจะได้เลขเด็ด

ลำยอง : แม่ทำไมต้องไปวันโกลั๊หอยออกด้วย ไปวันนี้ไม่ได้หรือ

(ลำยองได้พบพ่อปู่และพ่อปู่ได้บอกกับลำยองว่า โชคดาราศีของลำยองเป็นนางฟ้ากลับชาติมาเกิดและจะได้พบเจอกับเทพบุตร ลำยองดีใจและเชื่ออย่างสนิทใจ ทำตามคำแนะนำของพ่อปู่อย่างเคร่งครัด)

ลำควน : เทพบุตรเลยหรือแม่

ลำยอง : ลูกสาวก็มีเป็นตัวเป็นคนอยู่แล้ว ยังจะไปหวังเจอเทพบุตรที่ไหนอีกละพี่
ลำยอง

ลำยอง : พ่อปู่บอกว่า ต้องให้ข้าเข้าไปใกล้เบรจญเทศก่อนถึงจะเจอ

ยายแล : พ่อปู่บอกให้ทำบุญมากๆ แล้วก็อุทิศเทพบุตรก็จะมาเร็วยิ่งขึ้น

ลำควน : แล้วทำยังไงถึงจะอุทิศละ

ยายแล : ก็ตักบาทพระสามองค์ทุกวันพระ แล้วก็หาอาหารคาวมาเซ่นผีบ้านผีเรือน
ทุกเช้า เช้าละสี่ถ้วย แล้วก็อะไรอีก แม่ลืมแล้วลำยอง

ลำยอง : ต้องเอาของมาไหว้ศาลพระภูมิ แล้วก็เอาของไปเซ่นที่หัวนอนทางทิศ
ตะวันออก ผีบ้านผีเรือนจะได้ดูแลเรา เคารพกรรมเรามันจะได้หมดไป

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่า ความเชื่อเรื่องโชคชะตาราศีนั้นเป็นเรื่องที่
ละเอียดอ่อนบางคนมีความเชื่อเรื่องนี้มากบางคนคิดว่าเป็นเรื่องไร้สาระ คนที่มีความเชื่อเรื่องนี้มาก
จึงมักนำเรื่อง โชคชะตามาเป็นตัวกำหนดการดำเนินชีวิตอยู่ตลอดเวลา เช่น ลำยองเชื่อคำทำนายทาย
ทักของหมอดู เชื่อว่าการไหว้ผีบ้านผีเรือน ไหว้เจ้าที่ด้วยของดีๆ เป็นเรื่องสำคัญอย่างมากเนื่องจากผี
บ้านผีเรือนและเจ้าที่เจ้าทางมีอิทธิพลส่งผลต่อโชคชะตาราศีของลำยอง ที่จะช่วยทำให้ลำยอง
เจริญรุ่งเรืองและได้พบกับเทพบุตร ดังนั้นลำยองจึงหวังพึ่งโชคชะตาอย่างเดียวโดยไม่พัฒนาตัวเอง
ให้ดีขึ้น ซึ่งปัจจัยที่ทำให้ลำยองงมงายเรื่องโชคชะตานั้นมีปัจจัยภายในมากกว่ากรรมภายนอก การ
ปลูกฝังความเชื่อมาตั้งแต่เด็กๆ ยายแลมีความเชื่อเรื่อง โชคชะตาราศีมากจึงปลูกฝังและบงกชให้ลำยอง
เชื่อ เห็นดีเห็นงามด้วยในการไหว้ผีสังต่างๆ ส่วนปัจจัยภายนอกคือ ความเกียจคร้าน ไม่
กระตือรือร้นที่จะพัฒนาชีวิตของตนเอง หวังพึ่งแต่โชคชะตาเพื่อเป็นการปลอบใจตนเองว่าสักวัน
โชคชะตาราศีจะนำพาสิ่งดีๆ มาในชีวิต บวกกับลำยองเป็นคนขี้เกียจหวังจะให้ผู้ชายมาหาเลี้ยง ต่าง
จากลำยองที่ต้องการยืนได้ด้วยลำแข้งของตนเองไม่หวังพึ่งผู้ชายอย่างที่ยายแลสอน ลำยองแม้จะมีชีวิต
ที่ยากลำบากแต่ก็ไม่คิดนำแนวความคิดของยายแลมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตเหมือนกับลำยอง
การดำเนินชีวิตของลำยองและลำยองจึงแตกต่างกัน แม้ว่าจะได้รับการสั่งสอนมาเหมือนกัน การที่ลำ
ยองไม่เชื่อสิ่งที่ยายแลสอนเพราะลำยองใช้สติไตร่ตรองก่อนว่าเป็นสิ่งที่สมควรทำตามหรือไม่ควร ลำยอง
รู้จักผิดชอบชั่วดี ต่างจากลำยองที่ไม่คิดไตร่ตรองเชื่อยายแลทุกอย่างจนทำไปชีวิตตัวเองไปเจอสิ่งที่ไม่
ดีเช่นการดื่มเหล้าและเล่นการพนัน

สาเหตุของปัญหาความเชื่อที่ปรากฏในละครเรื่องทองเนื้อเก้า ความเชื่อเรื่อง
โชคชะตาจากคำทำนายของหมอดูโดยไม่ใช้สติไตร่ตรองสะท้อนให้เห็นในละครเรื่องทองเนื้อเก้า
ความเชื่อโดยขาดสติทำให้ความเชื่อนั้นฝังในความคิดของลำยองตลอดเวลาซึ่งส่งผลต่อการดำเนิน

ชีวิตของลำยองอย่างมาก ลำยองเชื่อว่าสักวันตนจะได้พบกับเทพบุตร ส่งผลให้ลำยองมีผู้ชายเข้ามา
ยุ่งเกี่ยวกับชีวิตหลายต่อหลายคนเพราะหวังจะได้เจอกับเทพบุตรสักคน ตามที่หมอดูทำนายไว้

ซึ่งความเชื่อเรื่องโชคละชะตา การกลับชาติมาเกิด การบูชาผีสาวต่างๆ เป็นเรื่องราว
ความเชื่อที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน แต่ความเชื่อต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักความเป็นจริง
ในละครเรื่องทองเนื้อเก้าสามารถสะท้อนภาพความเชื่อจนขาดสติพิจารณาว่าสิ่งไหนดีสิ่งไหนไม่ดี
การมีสามีหลายคนไม่ว่ายุคไหนสมัยไหนผู้หญิงก็ถูกมองว่าเป็นคนไม่ดี เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ยังมีลูก
แล้วยังเป็นตัวอย่างไม่ดีให้ลูกเห็นอีกด้วย ดังนั้นความเชื่อควรใช้สติพิจารณาอย่างมีเหตุและผล
ควบคู่ไปด้วย

สรุปละครเรื่องทองเนื้อเก้าเป็นละครที่สะท้อนภาพปัญหาสังคมในหลากหลาย
แง่มุม สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาครอบครัวแตกแยก ความรุนแรงในครอบครัว พฤติกรรมที่ไม่
เหมาะสมของคนเป็นแม่อย่างลำยอง การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนลูกแบบผิดๆ ของยายแล สะท้อนให้
เห็นถึงความกตัญญูของวันเฉลิมแม้ว่าจะยากจนแต่ก็ไม่ทิ้งแม่ สะท้อนให้เห็นถึงโทษของสุราและ
การพนันผ่านชีวิตของลำยอง สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมไม่เหมาะสมในด้านต่างๆ ได้เห็นจุดจบของ
ผู้ที่ใช้ชีวิตอย่างประมาทของลำยอง ละครเรื่องทองเนื้อเก้ามีแก่นของเรื่องคือ ทองแม้ว่าจะโดนไฟ
ลนมากแค่ไหนอย่างไรทองก็ต้องเป็นทอง เช่นเดียวกับวันเฉลิมที่แม้จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่
ดีมีตัวอย่างที่ไม่ดี แต่ก็ไม่ประพฤติปฏิบัติตามรู้ดีรู้ชั่วเลือกทำแต่ในสิ่งที่ดี นำหลักธรรมมาเป็น
เครื่องยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตอย่างที่หลวงตาได้สอน แต่ในปัจจุบันเด็กที่คิดได้อย่างวันเฉลิม
หาได้ยากมาก เด็กส่วนใหญ่จะเป็นไปตามสภาพแวดล้อม ดังนั้นละครเรื่องทองเนื้อเก้าเป็นละครที่
สามารถเตือนสติให้ผู้ชมละครได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเลี้ยงดูลูกหลานอย่างถูกต้องเพื่อลด
ปัญหาของสังคมต่อไป

2.4 วิเคราะห์ภาพสะท้อนปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่องสุภาพบุรุษจุฑาเทพ ตอน คุณชายรัชชานนท์

เรื่องย่อละครสุภาพบุรุษจุฑาเทพ ตอน คุณชายรัชชานนท์

สุภาพบุรุษจุฑาเทพ นั้นสร้างเป็นละครในโอกาสครบรอบ 42 ปีของ
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สุภาพบุรุษจุฑาเทพ มีตัวละครที่โดดเด่นที่ละคนตามลำดับชั้นของ
พี่น้อง เป็นนวนิยายที่กล่าวถึงพี่น้องทั้ง 5 คนของราชสกุล "จุฑาเทพ" คุณชายธราธร คุณชายปวรรุจ
คุณชายพิภักดิ์ คุณชายรัชชานนท์ คุณชายธเนศ โดยทั้ง 5 จะต้องมีคนหนึ่งที่จะต้อง
ดองกับตระกูลเทพพรหมตามที่ผู้ใหญ่ได้ตกลงกันเอาไว้จึงเกิดเรื่องราวต่างๆขึ้นกับพี่น้องทั้งห้าคน
เรื่องย่อละครสุภาพบุรุษจุฑาเทพ ตอน คุณชายรัชชานนท์

เมื่อ ม.ร.ว.รัชชานนท์ จุฑาทเทพ หรือคุณชายเล็ก หนีการคู่ตัวที่หม่อมย่าเอียด ต้องการจับคู่กับ ม.ล.ศินีบุษ เทวพรหม เพื่อทำตามพระประสงค์ของหม่อมเจ้าวิชาวกรที่ต้องการ ดองกับเทวพรหมให้จงได้ รัชชานนท์จึงร่วมวางแผนกับรณพีร์ น้องชายคู่หูคู่เที่ยว หนีการคู่ตัว กับศินีบุษได้อย่างเฉียดฉิว โดยรีบหนีไปรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิศวกรรมโยธาประจำที่จังหวัด หนองคายและออกเดินทางไปโดยไม่บอกใคร การไปของรัชชานนท์ทำให้ทุกคนที่วังจุฑาทเทพ วุ่นวายกันไปหมดที่หนองคายรัชชานนท์ได้ช่วยจันทา สาวบ้านป่าลูกสาวของพรานเจี้ยจากการข่ม เหนงของทหารเวียงภูคำ รัชชานนท์เป็นขาลุยชอบเดินป่าถ่ายรูปรูปร่างขอให้พรานเจี้ยนำทางเที่ยวในป่า โดยมีจันทาร่วมเดินทางไปด้วย ซึ่งไม่ได้รู้เลยว่าการเดินทางเข้าป่าครั้งนี้ทำให้ชีวิตของรัชชานนท์ เปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง เมื่อต้องเจอกับกลุ่มทหารเวียงภูคำตามมาแก้แค้น ทั้งจันทาและรัชชานนท์ถูก ยิงบาดเจ็บ ส่วนพรานเจี้ยปกป้องลูกสาวจนตัวตาย แต่ก่อนหน้านั้นได้ให้สร้อยรูปพระจันทร์แก่จันทาไว้ตามหาพ่อแม่ที่แท้จริงของเธอรัชชานนท์และจันทารอดชีวิตเพราะได้สร้อยสาวบ้านป่าลี้กลับ และ จ้อย เพื่อนคู่หูได้ช่วยไว้ สร้อยกับจ้อยช่วยกันพารัชชานนท์กับจันทาเข้ามารักษาตัวอยู่ที่ หมูบ้านวลาหก ซึ่งเป็นหมู่บ้านลี้ภัยของชาวเวียงภูคำ สร้อยค้นพบว่ารัชชานนท์คือคนในคำทำนาย ของแม่เต่าที่จะมาทำลายมนต์หมอกที่ปกป้องหมู่บ้านวลาหกให้เสื่อมคลาย จึงพยายามจะกำจัดรัชชานนท์ออกไปแต่ก็ไม่สำเร็จ อีกทั้งพ่อใหญ่ พ่อของสร้อยและเป็นผู้นำหมู่บ้านได้สั่งไว้ให้คุณแลรัชชานนท์จนกว่าจะถึงเวลา เพราะรัชชานนท์จะเป็นผู้นำของสำคัญกลับมาสู่ชาวเวียงภูคำ สร้อยทำอะไรไม่ได้เพราะ ไกรสรและแฮร์มีมือขวาของพ่อใหญ่ต่างเห็นชอบในทางเดียวกัน

รณพีร์กับชัชวรีมาราหารัชชานนท์ที่หนองคายจึงรู้ว่า รัชชานนท์หายเข้าไปในป่า เรื่องรู้ถึงวังจุฑาทเทพราชธรรและพุดิภักทรจึงต้องไปช่วยตามรัชชานนท์ในป่า โดยศินีบุษขอตามไปด้วย ด้วยการสนับสนุนอย่างดีจากย่าอ่อน และการบีบบังคับจากคุณหญิงคารณินุช ทำให้หม่อมเอียด ต้องออกปากให้หลานชายพาศินีบุษไปด้วย รณพีร์กับชัชวรีไม่ยอมรอพวกพี่ชาย ออกเดินทางไป ก่อนโดยได้พรานเก็นพรานป่าปลดระวางพาไป

แม่เต่ารักษารัชชานนท์กับจันทาจนหายดี รัชชานนท์รู้สึกผิดที่ได้พาจันทาเข้าป่า มาแล้วทำให้ต้องสูญเสียพ่อไป และทำให้เธอต้องขาดที่พึ่งพิง จึงตัดสินใจขอจันทาแต่งงานและรับปากจะพาไปอยู่ที่พระนครด้วย จันทารู้สึกตัวเองต่ำต้อยไม่กล้าจะรับปากแต่ใจจริงก็เอนเอียงไป แล้ว

แต่แล้วเหตุการณ์ก็เปลี่ยนไป เมื่อสร้อยกลุ่มใจเรื่องพี่พ่อใหญ่ต้องการให้เธอออกจากหมู่บ้านไปพร้อมกับรัชชานนท์ เมื่อรู้ว่าอีกไม่นานพวกทหารเวียงจะต้องตามมาถึงหมู่บ้าน วลาหก นายพลเชกกองได้โค้นบังลังก์เจ้าหลวงสุริยวงศ์เมื่อสิบห้าปีก่อน ทำให้แผ่นดินลูกเป็นไฟ ชาวเวียงภูคำต่างพากันอพยพข้ามมาไทย นายพลเชกกองจอมเผด็จการได้สั่งให้พวกทหารเวียงตาม

จับตัวกลับไปเพื่อไม่ให้รวมกลุ่มเป็นกองกำลังกู้ชาติ พ่อใหญ่ก็เป็นหนึ่งในกลุ่มที่จงรักภักดีต่อเจ้าหลวง จึงเป็นเป้าหมายให้ทหารเวียงคอยเล่นงาน

สร้อยไม่เข้าใจว่าทำไมพ่อใหญ่จึงต้องผลักไสไล่ส่งให้เธอไปด้วย เธอจึงขึ้นไปหา รัชชานนท์ที่เรือนเพื่อปรึกษาเรื่องนี้ รัชชานนท์เห็นใจสร้อยจนเปลือยใจออกดลอบใจสร้อย ไกรสร และแสร้มาพบทั้งสองใกล้ชิดกันในที่รโหฐานกลางดึก เห็นว่าทั้งคู่ทำเรื่องผิดผีเข้าแล้ว พ่อใหญ่จึงตัดสินใจให้ทั้งคู่แต่งงานกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มิฉะนั้นเขาก็ต้องถูกลงโทษถึงแก่ชีวิตทีเดียว พิธีถูกจัดขึ้นอย่างดีตามประเพณีทำให้จันทาเสียใจมาก รัชชานนท์จึงขอให้จันทามาเป็นน้องสาวเพื่อเขาจะได้ดูแลเธอไปตลอดชีวิต

ในที่สุดธรรากับพุดิภาก็มาสมทบกับรณพีร์และชัชวีร์ โดยมีคิณูชเป็นภาระ ให้การเดินทางเป็นไปอย่างทุลักทุเล ธรรมาจึงต้องสั่งให้คิณูชรออยู่ที่แคมป์ แล้วทิ้งสี่ก็เดินทาง ค้นหาจนเจอเข้ากับรัชชานนท์ที่พี่น้องเจอกันดีใจมากแต่ก็ต้องช็อกเมื่อรู้ว่า รัชชานนท์แต่งงานแล้ว ยังดีที่คิณูชว่าที่คู่หมั้นรัชชานนท์รอพวกเขาที่แคมป์ชายป่าไม่อย่างนั้นคงเกิดเรื่องใหญ่ สร้อยโกรธเมื่อรู้เรื่องรัชชานนท์มีคู่หมั้นอยู่แล้วจนชัชวีร์ต้องมาทำความเข้าใจกับสร้อยให้ปิดบังเรื่องแต่งงาน จนกว่าจะกลับถึงกรุงเทพฯ เพราะกลัวคิณูชจะโวยวายทำให้เกิดเรื่องใหญ่โตได้

เมื่อถึงเวลาพ่อใหญ่สั่งให้สร้อยไปอยู่กรุงเทพฯ กับรัชชานนท์ โดยมีภารกิจต้องตามหาเจ้ารังสิมันต์เจ้าชายรัชทายาทให้เจอ พร้อมกับให้จ้อยไปตามดูแลด้วย จ้อยกลุ่มจันทาขอมไปด้วย ก่อนกลับรัชชานนท์ได้จดทะเบียนสมรสกับสร้อยไว้เพื่อไม่ให้หม่อมเอียดบิดพลิ้วไล่สร้อยไป และทันทีที่หม่อมเอียดกับย่าอ่อนรู้เรื่องก็ลมแทบจับ ต่างผิควางที่ไม่สามารถจับคู่ให้หลานได้เสียที

หม่อมเอียดยังเมตตาให้ออกาสสร้อยหนึ่งเดือนที่จะทำตัวให้เป็นแม่ศรีเรือน เพราะสร้อยไม่มีคุณสมบัติทั้งภริยาและการเรือน เพราะเป็นสาวชาวป่า สร้างความรังเกียจให้ย่าอ่อนอย่างมาก จึงมีการทดสอบให้สร้อยทำอาหารที่คิดว่าอร่อยที่สุดให้ชิม สร้อยจึงเลือกทำข้าวต้มมัดแต่เหล่าคุณชายไม่มั่นใจจึงนำขนมจากร้าน ม.ล.เกษรา มาสับเปลี่ยนให้ย่าทั้งสองชิมจนพอใจ แต่เมื่อสร้อยรู้ความจริงก็ไปสารภาพว่าไม่ใช่ฝีมือของตนเอง ทำให้ย่าทั้งสองได้เห็นว่าย่าอ่อนก็มีความซื่อสัตย์และคาดโทษเหล่าคุณชายที่ทำเรื่องแบบนี้ขึ้น

พอดีรัชชานนท์ได้อ่านข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการประท้วงครั้งใหญ่ของราชอาณาจักรเวียงคุกคามีนายพลเชกกองกุมอำนาจปกครองอยู่ และปกครองแบบเอารัดเอาเปรียบจนชาวบ้านต้องการฟื้นฟูระบอบเดิมที่เคยมีเจ้าหลวงสุริยวงศ์ปกครอง เชกกองจึงบุกไปที่หมู่บ้านจับตัวเจ้าหลวงสุริยวงศ์มาขังไว้ที่เวียงคุกคาม ทำให้รัชชานนท์ตกใจเพราะเมื่อเห็นภาพของเจ้าหลวงสุริยวงศ์

เป็นคนเดียวกับพ่อใหญ่ ดังนั้นสร้อยจึงต้องเป็นเจ้าหญิงสร้อยฟ้าแห่งราชอาณาจักรเวียงพุกคำที่เขาเคยได้ยินชื่อนั่นเอง แต่เขาก็ปิดเป็นความลับเพราะเกรงว่าสร้อยจะรู้ว่าหนีกลับไปช่วยพ่อเสียก่อน

ต่อมาได้มีการจัดเลี้ยงต้อนรับคณะกรรมการยูเนสโกเพื่อหาทางแก้ปัญหากรณีประท้วงของราชอาณาจักรเวียงพุกคำ รัชชานนท์พยายามปิดบังเรื่องนี้กับสร้อยแต่ไม่สำเร็จ สร้อยจึงร่วมอยู่ด้วยในฐานะพลเมืองของเวียงพุกคำ ในงานเลี้ยงนี้เองสร้อยก็ทำให้ทุกคนทึ่งในความสามารถ จากความคิดว่าเธอเป็นเพียงสาวชาวป่าไร้การศึกษา แต่เธอกลับต้อนรับพูดคุยกับคณะกรรมการระดับรัฐมนตรีต่างประเทศด้วยภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ อีกหลายภาษา สร้อยชักถามการเมืองเกี่ยวกับประเทศของเธอและรู้ว่าจะมีการเดินทางไปเจรจาในเร็วๆ นี้เพื่อคลี่คลายด้วย สร้อยดีใจมาก

แต่แล้วเรื่องราวไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นอีกเมื่อความจริงเปิดเผยว่า ม.ล.ชัชวীর เทวพรหม แท้จริงแล้วเป็นเจ้าชายรังสิมันต์ที่หายสาบสูญไปเมื่อ 18 ปีก่อน หลังจากเจ้าสองดาวถูกไล่ล่าจึงนำโอรสมาฝากไว้กับ ม.ร.ว.อนุพันธ์ ที่เป็นพระสหาย จึงเลี้ยงรับไว้เป็นลูกอีกคน เมื่อเรื่องราวกระจ่างทำให้ ม.ล.ชัชวীর สำนึกในหน้าที่ที่ต้องกลับไปกู้บัลลังก์และช่วยพระบิดาที่ถูกจับไว้ด้วย เมื่อเรื่องมาถึงขั้นนี้แล้วคุณชายรัชชานนท์จึงเปิดเผยเรื่องที่ตนเองรู้ว่าสร้อยก็คือเจ้าหญิงสร้อยฟ้าพระขนิษฐาของเจ้าชายรังสิมันต์ ซึ่งสร้อยเองก็ไม่เคยรู้ฐานะตัวเองมาก่อนทำให้สองพี่น้อง ได้พบหน้ากันเป็นครั้งแรก

คุณชายทั้งห้าจึงตกลงใจที่ร่วมกันช่วย ม.ล.ชัชวীর กู้บัลลังก์คืนมาได้ ทั้งหมดจึงเดินทางไปเวียงพุกคำพร้อมกับคณะยูเนสโก แต่ปรากฏว่าถึงสนามบินถูกทหารดักจับตัวทุกคนไป ยกเว้นเจ้าหน้าที่ยูเนสโกเท่านั้น ทำให้รัชชานนท์ใช้โอกาสอันน้อยนิดสารภาพรักกับเจ้าหญิงสร้อยฟ้า เพราะไม่รู้ว่าจะมีชีวิตอยู่ได้นานแค่ไหน และทั้งคู่ก็ยอมรับในความรักที่มีต่อกันอย่างเปิดเผยเป็นครั้งแรก

แต่แล้วคนที่จับมากลับเป็นคนของคุณชายปรวรุจ เพราะเขารู้จากเจ้าหน้าที่พูดว่ามีคนแจ้งให้เขารู้ตัวแล้วว่าเจ้าชายรังสิมันต์ได้เดินทางเข้าไปเวียงพุกคำ เขาจึงออกอุบายจับตัวทุกคนมาในที่ปลอดภัยก่อนแล้วค่อยหาจังหวะเข้าไปใหม่ และแล้วการประท้วงครั้งใหญ่ก็เกิดขึ้น เหล่าคุณชายได้ช่วยกันกู้บัลลังก์ให้กับ ม.ล.ชัชวীর จนสำเร็จ ทั้งสองคนได้รับสถาปนาเป็นเจ้าชายรังสิมันต์และเจ้าหญิงสร้อยฟ้าอย่างสมเกียรติ แต่ก็ทำให้รัชชานนท์รู้สึกตัวเองต่ำต้อยขึ้นมาทันที พอเมามายก็ฉีกทะเบียนสมรสต่อหน้า และหนีกลับไปอย่างเงียบ ๆ ทำให้เจ้าสร้อยฟ้าเสียกำลังใจอย่างมาก

สองเดือนต่อมา เจ้าสร้อยฟ้าได้กลับมาหาคุณชายรัชชานนท์เพื่อมาบอกความในใจของตนเองกับคุณชายรัชชานนท์และจะอยู่กับคุณชายรัชชานนท์ตลอดไป ทำให้ย่าเอียดและย่าอ่อน

ที่เพิ่งรู้เรื่องที่แท้สร้อยสาวชาวปากลับกลายเป็นเจ้าหญิงสูงศักดิ์จนหลานชายตัวเองแทบเอื้อมไม่ถึง ทำให้ย่าเียดกับย่าอ่อนนับถือในความรักของทั้งคู่ ทั้งคู่จึงได้แต่งงานครองคู่กันอย่างมีความสุข

ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา

จากการศึกษาพบว่าปัญหาสังคมประกอบด้วยปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาด้านครอบครัว
  2. ปัญหาด้านการศึกษา
  3. ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง
  4. ปัญหาอาชญากรรม
  6. ปัญหาความยากจน
  7. ปัญหาการเมืองการปกครอง
  8. ปัญหาด้านชนชั้น
- ชนในสังคม

1. ปัญหาด้านครอบครัว

ในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ ปรากฏภาพสะท้อนทางด้านปัญหาด้านครอบครัว ดังนี้

1.1 ปัญหาการเลือกคู่ครองแบบคลุมถุงชน

การคลุมถุงชน ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542: น. 573) หมายถึง ลักษณะการแต่งงานที่ผู้ใหญ่จัดการให้ โดยที่เจ้าตัวไม่รู้จักคุ้นเคยหรือรักกันมาก่อน การคลุมถุงชนเป็นสาเหตุให้เกิดเรื่องราวต่าง ๆ กับคุณชายทั้ง 5 ที่ไม่ต้องการถูกหม่อมย่าเียดจับคู่ให้ เพื่อทำตามสัญญาที่บรรพบุรุษได้เคยสัญญากันไว้ว่าจะให้ราชสกุลจุฑาเทพและราชสกุลเทพพรหมได้แต่งงานกัน ดังนั้นสำหรับหม่อมย่าเียดการรักษาสัญญาจะวาจาเป็นเรื่องสำคัญจึงพยายามคลุมถุงชนหลาน ๆ ให้ได้มีสักหนึ่งคนที่ได้แต่งงานกับราชสกุลเทพพรหมเพื่อทำตามสัญญาที่เคยให้กันไว้ เมื่อพี่ ๆ ของคุณชายรัชชานนท์ต่างมีคู่ที่ตนเลือกเอง หม่อมย่าก็ไม่ได้ทำตามคำสัญญาที่ได้ให้ไว้สักที จึงตั้งใจที่จะให้คุณชายรัชชานนท์แต่งงานกับสินีนุช เทพรหมได้แต่งงานกันเพื่อรักษาสัญญาให้จงได้ แต่การถูกจับคลุมถุงชนในครั้งนี้ทำให้คุณชายรัชชานนท์ตัดสินใจหนีไปรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิศวกรรมโยธาประจำที่จังหวัดหนองคาย และออกเดินทางโดยไม่บอกใคร นอกจากชายพรีน้องชายคนสุดท้าย

การหนีไปรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิศวกรรมโยธาประจำที่จังหวัดหนองคาย เพราะต้องการที่จะหนีการถูกคลุมถุงชนครั้งนี้สร้างปัญหาให้หม่อมย่าเียด ที่ต้องเสียผู้ใหญ่เพราะผิดคำพูดกับคุณหญิงดารณีนุชและคุณชายอนุพันธ์ พ่อแม่ของสินีนุช อย่างมากเพราะคุณชายอนุพันธ์เป็นคนที่รักเกียรติยศศรีของตนเองอย่างมาก และการกระทำของคุณชายรัชชานนท์ก็ถือเป็นการไม่ให้เกียรติและสร้างความไม่พอใจให้กับคุณชายอนุพันธ์อย่างมาก

เหตุการณ์และบทสนทนา

ย่าอ่อน : ชายเล็กหนีไปหอค่ะคุณพี่ ตายแล้วชายเล็ก ทำอะไรไม่รู้จักคิด คุณชายอนุพันธ์ เป็นถึงนายพล ท่านรักเกียรติยศศักดิ์ศรี ท่านยิ่งกว่าอะไร แล้วไปทำเรื่องย่ำหน้า ท่านแบบนี้ แล้วเราจะทำยังไงหะค่ะคุณพี่

ย่าเอียด : ตายจริง ชายใหญ่ ชายภัทรไปตามชายเล็กกลับมา

ชายภัทร : หม่อมย่าครับ เรายังไม่รู้เลยว่าชายเล็กหนีไปที่ไหน แล้วเราจะไปตามกลับมาได้อย่างไรครับ

ย่าเอียด : ไม่รู้ละ ตามหาให้เจอแล้วกัน แล้วให้กลับมาภายในพรุ่งนี้ด้วย

ชายใหญ่ : ผมว่าชายเล็กเป็นคนที่มีความรับผิดชอบมากพอ นะครับ ไม่น่าจะทิ้ง การทำงานหนีไปไหนได้ไกล อย่างมากก็ไปบ้านที่หัวหนิสักพัก

ชายพีร์ : พี่ชายใหญ่ประเมินความสามารถของพี่ชายเล็กไปแล้วละครับ คนอย่างพี่ชายเล็กถ้าจะหนีก็ต้องหนีไปให้ไกลเลยครับ ถ้าหนีแล้วถูกจับได้แล้วจะหนีไปทำไมละครับ

ชายภัทร : แล้วที่ว่าไกลไกลแค่ไหน

ชายพีร์ : ผมก็ไม่รู้เหมือนกันครับ

ชายใหญ่ : ชายพีร์ พี่มันใจจะว่านายรู้ว่าชายเล็กหนีไปที่ไหน นายยังมีความผิ ดิตตัวอยู่นะที่ช่วยให้ชายเล็กหนีไป ครั้งนี้ได้เป็นโอกาสให้นายได้แก้ตัว ว่าไง

ชายพีร์ : พี่ชายเล็กไปไหนองค้ายครับ แต่จะตามไปก็กลัววประโยชน์นะครับ เพราะพี่ชายเล็กได้ขอไปประจำการที่แขวนการทางที่นั่นอย่างถาวรแล้วครับ

จากบทสนทนา สะท้อนให้เห็นถึงอุปนิสัยของคุณชายรัชชานนท์ที่มาจาก การเลี้ยงดู การที่คุณชายตัดสินใจแก้ไขปัญหาคือการถูกจับคลุมถุงชน โดยการหนีปัญหาและเลือกตัดสินใจ โดยไม่ปรึกษาใครนั้น นับว่าเป็นการกระทำที่ผิดวิสัยของสุภาพบุรุษ บุคคลที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาอย่างดีจากในรั้วในวัง มีเชื้อสายราชินิกุล มีหม่อมย่าอบรมสั่งสอนมาอย่างดี แต่เลือกที่จะหนีปัญหาเพื่อเอาตัวรอดและปล่อยให้คนอื่นรับหน้าแทน อาจมีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดู คุณชายทั้ง 5 คนเสียพ่อแม่ตั้งแต่ยังเล็ก จึงมีหม่อมย่าเอียดและย่าอ่อนเป็นผู้อบรมเลี้ยงดู หม่อมเจ้าวิษชากร จุฑาทพ (พ่อของคุณชายทั้ง 5) มีภรรยา 3 คนคือ หม่อมราชวงศ์อุบลวรรณ หม่อมช้องนาง และหม่อมหยก หม่อมหยกเป็นแม่ของคุณชายรัชชานนท์ที่มีเชื้อสายจีน มีฐานะร่ำรวยมั่งคั่ง คุณชายรัชชานนท์ หรือชายเล็ก จึงเติบโตมาโดยรับความรักจากปู่คือ เจ้าตัว หม่อมย่าเอียด ย่าอ่อน และพี่ๆต่างเอ็นดูจึง เรียกว่าชายเล็ก แม้จะไม่ได้เป็นน้องคนสุดท้อง ชายพีร์น้องคนสุดท้องเองก็รักคุณชายรัชชานนท์ ด้วยเช่นกัน การที่คุณชายรัชชานนท์ได้รับความรักความเอ็นดูอย่างล้นเหลือทำให้ตัดสินใจหรือทำ อะไรไม่คิดถึงความเดือดร้อนของผู้อื่นที่จะตามมา เพราะทุกคนแสดงความยินดีที่จะช่วยเหลือผ่าน

ความรักที่มอบให้ คุณชายรัชชานนท์จะคิดทำอะไรตามอำเภอใจ ไม่คิดหน้าคิดหลังให้เสียก่อน การกระทำของคุณชายรัชชานนท์สร้างความหนักใจให้กับคนที่เขารักตามมาหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็น การทำงานที่จะต้องใช้เส้นสายให้ย้ายกลับมาสร้างคำครหาว่ามีสิทธิพิเศษกว่าบุคคลอื่น สร้างความ กลัดกลุ่มใจให้เกิดความเป็นห่วงให้กับหม่อมย่าเอียดและย่าอ่อน ทำให้ชายพีร์ถูกลงโทษที่สมรู้ร่วม คิดให้หนีไป สะท้อนให้เห็นว่าทุกคนต่างได้รับผลกระทบที่คุณชายรัชชานนท์ได้ก่อขึ้นทุกคน กล่าวโดยสรุปถึงปัจจัยที่ทำให้คุณชายรัชชานนท์เลือกทำอะไรตามใจตัวเองเป็นเพราะการเลี้ยงดู อย่างตามใจ ไม่มีปมด้อยอะไรในชีวิต ชีวิตสมบูรณ์แบบ มีวิธีการแก้ปัญหาหรือความต้องการคือ การพูดจาอ่อนให้ตนเองไม่ถูกลงโทษหรือได้ในสิ่งที่ต้องการ

นอกจากนี้คุณชายรัชชานนท์ถูกเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนจากคุณย่าเอียดและย่าอ่อน ทำให้เป็นคนพูดจาอ่อนหวาน มีกิริยาที่สุภาพเรียบร้อย กลายเป็นคนปากหวานเพราะต้องพูดอ่อนย่า เอียดและย่าอ่อนเพื่อต้องการสิ่งที่ตนต้องการ ทำให้เมื่อต้องพูดจากับคนอื่น ๆ จึงอาจมีการนำ อุปนิสัยเรื่องนี้คิดมาใช้ เมื่อคุยกับผู้หญิงจึงดูอ่อนหวาน ด้วยสาเหตุนี้ทำให้จันทราเข้าใจคุณชายรัชชานนท์ผิดคิดว่าคุณชายรัชชานนท์มีใจให้กับตน แต่ความเป็นจริงนั้นคุณชายรัชชานนท์คิดกับจันทราเพียงแค่น้องสาวเท่านั้น

เหตุการณ์และบทสนทนา

คุณชายรัชชานนท์ : จันทรา ฉันเพิ่งเดินไปหาจันทราที่เรือนแม่เต่ามา แม่เต่า บอกว่าจันทราน่าจะมาเดินเล่นที่ท้ายหมู่บ้าน คือ เราต้องเลื่อนการเดินทางออกไปก่อนนะ เพราะว่า ฉันต้อง

จันทา : คุณชายต้องแต่งงานกับสร้อยไข่มุกนี่

คุณชายรัชชานนท์ : แม่เต่าคงบอกจันทาแล้วสินะ ทุกคนในหมู่บ้านตื่นตื่นแล้ว ก็วิ่งว้ายกันไปหมดเลย ฉันเองก็ทำตัวไม่ถูก เรื่องทั้งหมดมันเกิดขึ้นเพราะฉัน ฉันต้องเป็นคน รับผิดชอบมันเอง

จันทา : แล้วจันทราละ

คุณชายรัชชานนท์ : จันทาไม่ต้องเป็นห่วงนะถึงฉันจะแต่งงาน แต่ทุกอย่างจะเป็นเหมือนเดิม ฉันจะเป็นคนดูแล รับผิดชอบจันทาแทนพรานเจ็ยเองนะ

จันทา : คุณชายหมายความว่ายังไง คุณชายยังคิดจะรับจันทาไปอยู่ด้วยอีกหรือ จะ แล้วคุณชายจะให้จันทาไปอยู่ในฐานะอะไร ให้จันทาเป็นเมียเก็บของคุณชายอย่างนั้นหรือ

คุณชายรัชชานนท์ : เมียเก็บ จันทาเข้าใจอะไรผิดหรือเปล่า ที่ฉันจะพาเธอไป อยู่ด้วยไม่ได้หมายความว่าฉันคิดอะไรกับจันทาเลยนะ

จันทา : แล้วที่ที่คุณชายเคยบอกว่าจะดูแลจันทา จะปกป้องคุ้มครองจันทา แล้วก็บอกอีกว่าจะจัดการเรื่องของจันทาให้ถูกต้อง มันหมายความว่าอะไรละจ๊ะ ถ้าคุณชายจะไม่ได้รับจันทาไปเป็นเมีย

คุณชายรัชชานนท์ : ฉันขอโทษ ฉันขอโทษจริงๆนะ ถ้าเกิดฉันทำให้เธอเข้าใจผิด ฉันไม่เคยคิดเกินเลยกับเธอจริงๆ ฉันตั้งใจจะดูแลจันทาเหมือนน้องสาวของฉัน ฉันคิดถึงขนาดว่า จะรับจันทาเป็นน้องบุญธรรมเป็นเรื่องเป็นราวเลยนะ

จันทา : จ๊ะ จันทาเข้าใจแล้วจ๊ะ คุณชายรีบกลับไปเถอะนะจ๊ะ เดี่ยวจะเข้าพิธีไม่ทัน

คุณชายรัชชานนท์ : จันทานั้น

จันทา : คุณชายไม่ต้องขอโทษจันทาหรอกจ๊ะ จันทาผิดเอง จันทาเรียนมาน้อยก็เลยฟังที่คุณชายพูดไม่ค่อยรู้เรื่อง เก็บเอาไปคิดเองเออเอง เป็นผู้หญิงที่ไม่มีมายายจริงๆ

คุณชายรัชชานนท์ : โธ่ จันทายังเธอพูดพูดแบบนี้ ฉันยังรู้สึกผิด

จันทา : ก็ฉันตามัน โง่เองจริงๆนี่จ๊ะ ถ้าฉันฉลาดกว่านี้สักนิดก็คงจะคิดได้ว่า คุณชายที่สูงศักดิ์คงไม่ลดตัวเองมาแต่งงานกับผู้หญิงบ้านป่าอย่างจันทา

คุณชายรัชชานนท์ : จันทาอาจจะโกรธหรือเกลียดฉันมาแค่ไหนแต่ฉันก็รู้สึกกับจันทาไม่เปลี่ยนแปลงนะ

เมื่อคุณชายรัชชานนท์กับจันทาสันทนาการก็เสร็จ จันทารู้สึกเสียใจมากที่คิดว่าตนเองหน้าไม่อายที่คิดว่าคุณชายมีใจให้กับเธอ จึงคิดไปกระโดดหน้าผาฆ่าตัวตาย แต่จ๋อยมาห้ามไว้ทัน การกระทำนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคำพูดที่อ่อนหวาน การกระทำที่ดูเหมือนห่วงใยของคุณชายสร้างความเข้าใจผิดให้กับจันทา จนจันทาคิดไปไกลและผิดหวังจนคิดสั้นฆ่าตัวตาย นอกจากจันทาแล้วคำพูดและการกระทำของคุณชายยังสร้างความเข้าใจผิดให้สร้อยคิดว่าคุณชายเป็นคนเจ้าชู้อีกด้วย

เหตุการณ์และบทสนทนา

ในตอนที่คุณชายรัชชานนท์และสร้อยมีโอกาสได้อยู่กันสองต่อสองทำให้ได้สนทนากัน

สร้อย : นั่นเจ้าเห็ดหยิ่ง (นั่นคุณกำลังทำอะไร)

คุณชายรัชชานนท์ : ก็จุดไฟไง ฉันจุดเป็นชั่วโมงเลยนะกว่าจะติด

สร้อย : ใครให้เจ้าตั้งไฟ อยากให้ทหารเวียงตามมาพอเราจ้งได้ เจ้ามันชอบ

แพ้บักจ๋อยเลย

(อยากให้ทหารเวียงคุกคามมาเจอหรือยังไง คุณเชื่อเหมือนจ๋อยเลย)

คุณชายรัชชานนท์ : กองไฟกองเล็กนึกเดียวเองไม่เป็นไรหรอกมั้ง.....ถ้าไม่
จุดหนาวตายเลย

สร้อย : ถ้าเจ้าตายไปจะฝังศพเจ้าอย่างดีเลย บ่ต้องเป็นห่วง (ถ้าคุณตายฉันจะเอา
ไปฝังอย่างดีเลยไม่ต้องเป็นห่วง)

คุณชายรัชชานนท์ : เธอจะปล่อยให้ฉันตายไปจริงๆหรือ.....สร้อยฟ้า

สร้อย : ค่อยบ่ได้ชื่อ สร้อยฟ้า.....ก็ผู้ชายเจ้าชู้อย่างเจ้า มีคู่หูกอยู่แล้วแต่ก็ชอบ
เว้าสาวไปทั่ว ระวังเถอะ ไปเว้าสาวที่มีเจ้าของแล้ว จะถูกปิ่นช่องเข้าสักวัน เจ้าจะว่าวจะเห็ดอียังคิด
ฮอดใจคู่ฮักที่นอนพะงาบพะงาบอยู่ที่เรือนแม่เต่า

(ฉันไม่ได้ชื่อสร้อยฟ้า ผู้ชายอย่างคุณมีคู่รักอยู่แล้วยังมาปากหวานกับผู้หญิงคนอื่น
ระวังถ้าไปปากหวานกับผู้หญิงที่มีคู่อยู่แล้วจะโดนปิ่น จะพูดอะไรก็ถึงจันทาที่รักษาตัวอยู่ที่
บ้านแม่เต่าด้วย)

คุณชายรัชชานนท์ : เธอเข้าใจผิดแล้วจันทาไม่ใช่คู่รักฉัน

สร้อย : ค่อยบ่เชื่อ (ฉันไม่เชื่อ)

คุณชายรัชชานนท์ : จันทาไม่ใช่คู่รักฉันจริงๆนะ ฉันยังไม่เคยรักผู้หญิงคนไหน
เลย และไม่คิดว่าจะมีผู้หญิงคนไหนจะทำให้ฉันตกหลุมรักได้ จนกระทั่ง

สร้อย : จนกระทั่งอียัง (จนกระทั่งอะไร)

คุณชายรัชชานนท์ : จนกระทั่งฉันได้เจอเธอ ตอนที่เจอเธอมันเป็นนาฬิกาแห่ง
ความตาย และเมื่อฉันรอดจากเนื้อมือมัจจุราชได้ ทำให้ฉันคิดว่า ฉันต้องรีบหาเมียให้ได้ก่อนตาย ไม่
ไงเสียชาติเกิดตายเลยเธอว่ามัย

สร้อย : อยากมีเมียแล้วมาบอกค่อยเฮ็ดหยัง ตัวให้พึ่งอยู่ตั้งโดน (อยากมีภรรยา
จะมาบอกฉันทำไม ไม่ให้พึ่งตั้งนาน)

จากบทสนทนาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูคุณชายรัชชานนท์ให้
เป็นคน อ่อนโยน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ รู้จักห่วงใยผู้อื่น พูดจาอ่อนหวาน สุภาพ แม้ว่าจะจะเป็นสิ่งที่ดีแต่
สร้างความคลุมเครือ ไม่ชัดเจนทำให้ผู้อื่นเข้าใจในคำพูดหรือท่าทางผิดไปได้ ซึ่งบุคลิกและ
พฤติกรรมของคุณชายอาจส่งผลให้คุณเป็นคนที่เจ้าชู้ ซึ่งผู้ชายที่มีบุคลิกลักษณะแบบนี้ในปัจจุบันมัก
ประสบปัญหาการเข้าใจผิดของผู้หญิงที่เข้ามาเกี่ยวพัน ซึ่งนำไปสู่ปัญหาด้านอื่นๆ ตามมา เช่นจัน
ทาที่เข้าใจคุณชายผิดคิดว่าการกระทำและคำพูดลักษณะอ่อนหวาน แสดงความห่วงใยของคุณชาย
คือความรัก เมื่อจันทารู้ว่าคุณชายไม่ได้คิดอะไรกับตนก็เกิดความผิดหวัง เสียใจและคิดฆ่าตัวตาย
จะเห็นได้ว่าบุคลิกและพฤติกรรมของคุณชายอาจนำมาซึ่งปัญหาอื่นๆ ต่อไปได้เช่นกัน

สาเหตุของปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการเลี้ยงดูที่แตกต่างจากคนทั่วไป กล่าวคือ ครอบครัวของคุณชายรัชชานนท์มีเชื้อสายเจ้ามีความเป็นผู้ดี ยึดถือคำมั่นสัญญาจึงบังคับให้หลายชายแต่งงานกับตระกูลที่เคยให้คำมั่นสัญญากันไว้ โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของหลายชาย การใช้ชีวิตคู่ที่ดีต้องเริ่มจากความรักของคนทั้งคู่ไม่ใช้การถูกบังคับให้แต่งงานกัน ดังนั้นทุกคนก็ต่างต้องการที่เลือกคู่ครองด้วยตนเอง การคลุมถุงชนเป็นการจับคู่ให้แต่งงานกันโดยที่ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงไม่เคยได้เรียนรู้นิสัยใจคอกันก่อน เป็นการแต่งงานที่มาจากความต้องการของผู้ใหญ่ ที่เห็นสมควร ซึ่งถือว่าเป็นการบังคับจิตใจ การแต่งงานกับคนที่ตนไม่ได้รัก หรือว่ามีคู่รักอยู่แล้วแต่ต้องแต่งงานกับคนอื่น อาจก่อให้เกิดปัญหาครอบครัวด้านอื่นๆตามมาเช่นการหย่าร้าง

นอกจากนี้ปัญหาครอบครัวที่มาจาก การเลี้ยงดูคุณชายได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างดี การได้อยู่กับย่าๆทำให้กลายเป็นคนปากหวานขี้อ้อน คุณชายตินิสัยนี้มาใช้กับผู้หญิงด้วยเช่นกัน ทำให้จินตนาเข้าใจผิดคิดว่าคุณชายมาใจให้ เมื่อคุณชายต้องแต่งงานกับสร้อยจึงเกิดความเสียใจคิดจะฆ่าตัวตาย ซึ่งเหตุการณ์ที่วัยรุ่นผิดหวังจากความรักแล้วคิดสั้นฆ่าตัวตายปรากฏให้เห็นในสังคม สังเกตได้จากมีกรณีนำเสนอเกี่ยวกับข่าวสารเกี่ยวกับการผิดหวังในความรักแล้วคิดสั้นฆ่าตัวตาย หรือทำร้ายตัวเองอยู่บ่อยครั้ง แม้ว่าจะดูเป็นเล็กๆที่วัยรุ่นผิดหวังคิดสั้นฆ่าตัวตาย แต่ส่งผลกระทบต่อสังคมเช่นกัน

2. ปัญหาด้านการศึกษา

ละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ สะท้อนภาพปัญหาด้านการศึกษาดังนี้

ปัญหาการเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ปัญหาด้านการศึกษาในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและมักนำเรื่องการศึกษามาตีคุณค่าของการเป็นมนุษย์หรือการนำการศึกษา มาเป็นเครื่องมือชี้วัดมาตรฐานในการประเมินคุณภาพชีวิต

การศึกษา หรือ “Education” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Educare” มีความหมายตรงกับคำว่า “Bring up” หมายถึง การดึงออก การศึกษามีใช้การใส่เข้าไป (put in) แต่หมายถึง การดึงเอาความรู้ หรือสิ่งที่มีอยู่ในผู้เรียนออกมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด (สนิท ศรีสำแดง 2522: น.57)

การศึกษาคือการพัฒนาความเป็นมนุษย์ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมพัฒนาได้ด้วยศีล ด้านจิตใจ พัฒนาได้ด้วยสมาธิ และด้านความรู้พัฒนาได้ด้วยปัญญา ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาไปพร้อมๆกัน เพราะเป็น 3 ด้านของชีวิตที่ไม่อาจแยกขาดจากกันได้ การพัฒนาในลักษณะนี้จะเป็นการพัฒนาอย่างประสานกลมกลืนส่งผลเกื้อกูลกันไปด้วยดีทั้งระบบตามแนวพุทธจริยธรรม ที่

เป็นเรื่องที่ครอบคลุมทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา เป็นการพัฒนาชีวิตทั้งหมด (พระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุตฺโต) 2540: น.142-146)

ละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ ได้สะท้อนภาพของการประเมินคุณภาพชีวิตหรือความเหมาะสม ความเพียบพร้อมจากการศึกษา และสะท้อนให้เห็นความแตกต่างทางการศึกษาของผู้ที่มีฐานะและยศศักดิ์ว่าแตกต่างจากลูกชาวบ้านธรรมดา สะท้อนให้เห็นถึงมาตรฐานทางการศึกษาที่แตกต่างกัน

ชายเอียดและชายอ่อนต่างพากันคิดว่าสร้อยเป็นเพียงสาวบ้านป่าไม่มีการศึกษา ไม่ได้รับการอบรมจึงตั้งแง่รังเกียจและไม่ยอมรับสร้อยเป็นสะใภ้ ทั้งที่ชายเล็กและสร้อยได้จดทะเบียนสมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมายและ การที่หม่อมย่าทั้งสองพากัน ไม่ยอมรับและรังเกียจเนื่องชาติต้องการให้ชายเล็กได้แต่งงานกับคินีขุ ลูกสาวคนเดียวของคุณชายอนุพันธ์ เทวพรหม คุณหญิงคารณินุช ที่ได้รับการศึกษาจากปิ้งซึ่งในยุคสมัยนั้น การไปเรียนที่ปิ้งนับว่าได้รับการศึกษาที่ดีมาก

เหตุการณ์และบทสนทนา

ชายอ่อน : ตาย ตาย เลยกะคุณพี่ คุณพี่รับนางสร้อยฟ้าเป็นสะใภ้แล้วหรอคะคุณพี่ชายเล็กกับชายภัทรสมกับที่เป็นลูกแม่เดียวกันจริงๆ คนพี่ก็ไม่คว่ำเอาสาวบ้านนอกมาเป็นเมีย คนน้อยก็ไปได้สาวบ้านป่าหนักข้อกันเข้าไปใหญ่เลยคะ คุณพี่ นื่องอยากตายจริงๆ

ชายเอียด : แม่กรองแก้วเนี่ยเป็นสาวบ้านนอกก็จริง แต่ก่อนรักดินะ เรียนจบมัธยมปลาย กิริยามารยาทก็เรียบร้อยน่ารัก ส่วนแม่สร้อยฟ้าเนี่ย คงจะเรียนตามมีตามเกิดจะไปแค่ไหน เชี่ยว ทำทางแข็งกระดาง ไม่ยอมใครอย่างนี้ อย่าวาม่าเป็นสะใภ้จู้จ่าเทพเลย ไปอยู่ที่ไหนก็อยู่ยาก

ชายอ่อน : แ่คุณพี่บอกมาคำเดียวเลยคะ นื่องจะจัดการเรื่องแม่สร้อยฟ้าให้ เรื่องทะเบียนสมรสจดได้ก็เลิกได้คะ แล้วเรื่องการแต่งงานเราก้ปิดให้เงียบที่สุด ว่าแต่คุณพี่จะให้น้องโยนแม่สาวชาวป่าออกไปเลยมั๊ยคะ

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่าชายเอียดและชายอ่อนประเมินคุณค่าความเป็นมนุษย์ว่าบุคคลใดเหมาะสมที่จะมาเป็นสะใภ้ของราชสกุลจุฑาเทพจะต้องพิจารณาจากชาติ การศึกษาและชาติตระกูล ความเพียบพร้อมทางสังคมมากกว่านิสัยใจคอที่แท้จริง ชายเอียดและชายอ่อนรู้ว่าสร้อยเป็นหญิงสาวชาวป่า จึงคิดว่าสร้อยเป็นคนที่ไม่มีการศึกษาขาดการอบรม แต่ความจริงแล้วสร้อยได้รับการศึกษามาอย่างดีจากแฮร์รี่ แฮร์รี่เป็นคนต่างชาติที่มาเป็นครูสอนหนังสือในราชสำนักเวียงจันทน์ และได้อพยพหนีตามมาฝั่งไทยพร้อมกับเจ้าหลวงสุริยวงศ์ สร้อยจึงได้รับการศึกษามาอย่างดี และสามารถพูดได้หลายภาษา นอกจากชายเอียดและชายอ่อนที่พยายามจะกำจัดสร้อยออกจากวัง คินีขุชและคุณหญิงคารณินุช ที่ต้องการเป็นสะใภ้ในวังจุฑาเทพก็คิดค้นแกล้งให้สร้อยได้ชาย

หน้าอยู่บ่อยครั้ง เช่นในฉากงานเลี้ยงที่มีชาวต่างชาติมาเป็นแขกในงาน ศินีษุและคุณหญิงคารณีนุชวางแผนห้าร้อยได้คุยกับชาวต่างชาติ เพื่อต้องการจะทำให้สร้อยได้อับอาย คุณชายทุกคนเป็นห่วงสร้อยอย่างมากเพราะรู้ว่า ศินีษุและคุณหญิงคารณีนุชต้องการจะแกล้งสร้อย จึงคอยช่วยไม่ให้สร้อยออกไปในงานเลี้ยง แต่ชาวต่างชาติต่างพากันพูดคุยกันถึงเรื่องแผ่นดินเวียงคุก่า ศินีษุได้โอกาสจึงไปเอาตัวสร้อยมาเพื่อมาหักหน้า โดยอ้างว่าชาวต่างชาติต้องการคุยกับสร้อย ศินีษุต้องการให้ทุกคนได้เห็นว่าสร้อยไม่เหมาะสมที่จะเป็นสะใภ้จุฑาทาเทพเท่าตน

เหตุการณ์และบทสนทนา

ชายรุจ : คุณย่าอ่อน เป็นคนเสนอให้ศินีษุเป็นแม่แต่งงานนี้ครับ ไม่ใช่ความคิดของหม่อมย่า

ชายใหญ่ : ก็ชัดเจนถ้าคุณย่าอ่อนจับมือกับคุณหญิงเป้าหมายก็คือสร้อยฟ้าแน่นอน

คุณชายพุฒิภัทร : น้องนุชคงจะทำสร้อยฟ้าให้เป็นตัวตลก แล้วก็ฉีกหน้าเธอในงาน

สร้อยฟ้า : บ่เป็นหยังหลอก (ไม่เป็นไรหลอก)

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นว่าคุณชายทั้งหลายต่างพากันเป็นห่วงสร้อย เนื่องจากศินีษุต้องการจะแกล้งสร้อยเพราะคิดว่าสร้อยไม่มีการศึกษา ต้องการแสดงให้คนอื่นได้เห็นความแตกต่างด้านการศึกษาของตนเองและสร้อย โดยศินีษุคิดว่าตนเองสูงส่งกว่าคนอื่น เพราะมีพ่อเป็นหม่อมหลวงราชกุลเทวพรหม และมีแม่เป็นคุณหญิงคารณีนุชผู้มีฐานะมั่งคั่ง การศึกษาของศินีษุจึงได้รับการศึกษามาเป็นพิเศษคือเรียนจบจากปีนังซึ่งในยุคสมัยนั้น การไปเรียนที่ปีนังนับว่าได้รับการศึกษาที่ดีมาก คุณหญิงคารณีนุชรักศินีษุเป็นอย่างมากเพราะเป็นลูกสาวคนเดียวจึงได้รับการดูแลอบรมอย่างใกล้ชิด ศินีษุจึงมีนิสัยเหมือนกับคุณหญิงคารณีนุชอย่างมาก จนผู้เป็นพ่ออย่างคุณชาย ยังกังวลที่จะมีผู้ชายคนใครจะหลงรักได้ เนื่องจากศินีษุมีนิสัยชอบดูถูกคนอื่น เอาแต่ใจตนเอง มีความคิดความอ่านเป็นคนสมัยใหม่ไม่มีความนอบน้อมกับผู้หักผู้ใหญ่ ไม่ชอบเรื่องการบ้านการเรือน แต่ย่าอ่อนมักจะเชิดชูและให้ความเอ็นดูเพราะศินีษุมีชาติตระกูลมีการศึกษาแม้ยังไม่เคยเจอกันมาก่อนก็ตาม

ศินีษุได้รับการอบรมสั่งสอนจากหญิงคารณีนุชมาแบบผิดๆคือการดูถูกคน คิดว่าตัวเองสูงส่ง ดีกว่าคนอื่น ทำให้ศินีษุเป็นคนชอบดูถูกคน ดังนั้นเมื่อศินีษุได้รู้ว่าสร้อยเป็นหญิงสาวที่อาศัยอยู่ในป่าห่างไกลความเจริญคงจะไม่ได้รับการการศึกษา ศินีษุจึงคิดว่าสร้อยเป็นคนไม่มีการศึกษา จึงนำเรื่องนี้มาประเมินว่าสร้อยไม่เหมาะสมคู่ควรกับคุณชายเท่ากับตน

ศินีษุเสียน้ำเพราะคุณหญิงคารณีนุชชอบไปบอกใครต่อใครว่าศินีษุเป็นคู่หมั้นคู่หมายของคุณชายรัชชานนท์ แต่คุณชายกับแต่งงานกับสร้อยที่เป็นหญิงชาวบ้าน

สินธุ์ซอจนาที่สร้อยได้แต่งงานกับคุณชายรัชชานนท์เมื่อตอนอยู่ในป่าได้มาแทนที่ตนเองที่ดูเหมือนจะดีไปกว่าทุกเรื่องทั้งชาติตระกูลและการศึกษา จึงคิดหาวิธีแกล้งสร้อยให้ไปคุยกับคนต่างชาติ แต่กลับเป็นการหักหน้าตัวเองแทนที่สร้อยฟ้าจะยื่นงที่ฟังหรือพูดภาษาต่างประเทศไม่ได้ แต่สร้อยกลับผู้ได้หลายภาษาสร้างความตกใจให้กับทุกคนอย่างมาก เพราะทุกคนต่างเข้าใจว่าสร้อยไม่ได้รับการศึกษาเพราะเป็นหญิงชาวป่า แต่ความจริงแล้วสร้อยได้รับการศึกษามาอย่างดีจากแสร้ ทั้งภาษาและเรื่องประวัติศาสตร์เพราะชาติกำเนิดที่แท้จริงคือเจ้าหญิงแห่งเวียงจันทน์ ทำให้ต้องมาเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อกลับไปกอบกู้บ้านเมืองนั่นเอง

นอกจากนี้ก็เป็นการสะท้อนเรื่องการศึกษาของผู้คนที่ต้องอาศัยตามป่าที่อาจไม่ได้รับการศึกษาตามระบบกระทรวงศึกษาเพราะเนื่องด้วยหลายเหตุปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเดินทาง ความยากจน หรือปัจจัยอื่นๆ ดังนั้นคนที่อาศัยตามป่าจึงมักถูกมองว่าเป็นคนที่ไม่ได้รับการศึกษา ป่าเถื่อน เป็นการสะท้อนภาพทัศนคติที่ของคนส่วนใหญ่ที่มองว่าคนที่อาศัยตามพื้นที่ไกลห่างความเจริญจะไม่ได้รับการศึกษาที่ดี อาจนำมาตราฐานในการศึกษามาประเมินคุณค่าความเป็นมนุษย์

สาเหตุของปัญหาด้านการศึกษาที่ปรากฏในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา เนื่องจากการศึกษาของเชื้อพระวงศ์ หม่อมหลวง คุณชายทั้งหลายได้รับการศึกษาดีกว่าลูกคนธรรมดา การศึกษาของคุณชายรัชชานนท์ก็ต้องได้รับการศึกษาอย่างดี ต่างจากลูกชาวบ้านทั่วไปเพราะเป็นคนมีเชื้อสายเจ้า จัดว่าเป็นผู้มีเกียรติ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคมด้านการศึกษา คนที่ร่ำรวยหรือคนที่อยู่ใกล้ความเจริญมากกว่าก็จะได้รับการศึกษามากกว่า เป็นภาพสะท้อนที่ปรากฏให้เห็นมาจนถึงปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น เด็กจากต่างจังหวัดจะเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯเนื่องจากมีสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพมากกว่า พ่อแม่จึงต้องการส่งลูกมาเรียนในกรุงเทพฯเพราะคิดว่าลูกจะได้รับการศึกษาที่ดีกว่าต่างจังหวัด เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงมาตรฐานด้านการศึกษา แม้ว่าจะมีการศึกษาทางไกลในปัจจุบันนี้แต่ความต้องการของเด็กต่างจังหวัดที่จะมาศึกษาในกรุงเทพฯก็ยังไม่ลดน้อยลงไป

3. ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง

ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ คือการปกครองแบบเผด็จการของนายพลเชกกอง เช่นนายพลเชกกองสั่งให้ทหารเวียงจันทน์เข้ามาจับชาวเวียงจันทน์ที่หลบหนีเข้ามาประเทศไทยกลับไป หรือให้ฆ่าประชาชนที่มีรวมกลุ่มกันในประเทศไทย ส่งผลให้ทหารเวียงจันทน์ใช้อำนาจกับคนไทยในประเทศไทยได้ สะท้อนให้เห็นถึงความป่าเถื่อนของทหารเวียงจันทน์ที่ไม่ระเบียบวินัย ทหารจะต้องเป็นผู้ดูแลประชาชน ปกป้องประชาชน แต่กับทำร้ายประชาชน มีการใช้กำลังต่อสู้กันในหลายๆฉาก เช่นในฉากที่ทหารเวียงจันทน์ทำร้ายคนในประเทศ

ไทยคือพรายเจ็ย จันทาและคุณชายรัชชานนท์ เพราะความแค้นที่คุณชายรัชชานนท์มาช่วยจันทาไม่ให้ทหารเวียงภูคำทำมิดิมีร้าย

เหตุการณ์และบทสนทนา

พ่อใหญ่ : ทำไมอาวุธถึงได้เยอะอย่างนี้

ไกรสร : มากัน 5 คนและโดนฆ่าตายหมด คราวนี้พวกมันไม่ได้ตั้งใจมาค้นหาพวกเรา แต่ตั้งใจมาหาเรื่องที่เราที่พวกที่มาเดินป่ากลุ่มที่ไอ้สร้อยคอยตามเฝ้าดูอยู่นะพ่อใหญ่ ก็ไม่รู้ว่ามิดิมีเรื่องโกรธแค้นอะไรกันถึงได้มาตามฆ่ากันถึงในป่า

เฮรี่ : พวกทหารของนายพลเชกกองมันใช้ทหารจริงๆ ที่ไหน มันก็คือกองโจรดีๆ นี่เอง นี่มันคิดว่ามันอยู่ในเวียงภูคำที่เทียบปล้นแล้วก็หลุดผู้หญิงได้ตามใจชอบ

พ่อใหญ่ : ช่วยไว้ได้ก็คน

ไกรสร : สองคน ผู้ชายคนนึง ผู้หญิงคนนึง แต่ผู้ชายดูเหมือนไม่ใช่คนที่นี่

จากบทสนทนาสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ความรุนแรงอย่างป่าเถื่อนของทหารเวียงภูคำที่เข้ามาในประเทศไทย และปล้นฆ่าคนไทย อันมีสาเหตุมาจากการที่มีเรื่องกันในร้านเหล้าทหารเวียงภูคำจะทำมิดิมีร้ายกับจันทาคุณชายรัชชานนท์จึงเข้าช่วยเหลือทำให้ทหารเวียงภูคำพวกนั้นได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย ทหารเวียงภูคำเกิดความแค้นกับคุณชายรัชชานนท์และพรานเจ็ยจึงตามไปฆ่าเพื่อหวังจะฆ่าและลุดจันทาไป เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ความรุนแรงทางกายภาพและจิตใจเพราะทหารเวียงต้องการจะฆ่าและลุดผู้หญิงไปทำมิดิมีร้าย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงที่ป่าเถื่อน ใช้อาวุธหนักเพื่อหมายเอาชีวิตกับผู้บริสุทธิ์ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

สาเหตุของปัญหาความรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงที่ขาดศีลธรรม มีการใช้ความรุนแรงกับผู้ที่ไม่มีทางสู้ ไม่มีอาวุธ ใช้ความรุนแรงกับผู้หญิงซึ่งการกระทำดังกล่าวผิดวิสัยของผู้ที่เป็นชายชาติทหารที่จะต้องปกป้องประชาชนไม่ว่าจะอยู่บนพื้นแผ่นดินไหนก็ตาม

4. ปัญหาอาชญากรรม

ในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ สะท้อนภาพของอาชญากรรมการรังแกผู้หญิงที่ไม่มีทางสู้ จันทาลูกสาวบุญธรรมของพรานเจ็ยเกือบถูกล่วงละเมิดทางเพศที่ร้านขายอาหารป่าของตนเองจากพวกทหารเวียงภูคำแต่โชคดีที่คุณชายรัชชานนท์มาช่วยไว้ทัน เมื่อคุณชายรัชชานนท์พรายเจ็ย จันทาและนายพรานอีกสองคนเดินป่า พวกทหารเวียงภูคำที่โกรธแค้นได้ตามไปลุดจันทาถึงในป่า และลงมือฆ่าพรานเจ็ยและคนอื่นๆที่เป็นคนไทยอย่างโหดเหี้ยมแล้วลุดจันทาไป สร้อยและจ๋อยมาช่วยจันทากับคุณชายไว้ได้ แต่คนอื่นๆถูกฆ่าตาย

เหตุการณ์และบทสนทนา

พรานเจ็ย : ขอบคุณมากๆ นะ ที่ช่วยลูกสาวผมไว้

คุณชายรัชชานนท์ : ผมก็ต้องขอบคุณพราน เหมือนกันครับถ้าไม่ได้พราน ผมก็คงตายไปแล้ว ไม่มีใครคิดหนีบุญคุณใครหรอกครับ

พราน : ยังไงผมก็คิดหนีบุญคุณคุณชาย ถ้าคุณชายจะให้รับใช้อะไรกับบอกมาได้เลยนะครับ

คุณชายรัชชานนท์ : ไม่ต้องถึงขนาดนั้นหรอกนะครับ บุญโสมเขาบอกว่าพรานเจ็ยเชี่ยวชาญเรื่องการเดินป่า ผมเองก็ชอบเที่ยวป่าเหมือนกัน ถ้าพรานเจ็ยจะช่วยนำทางให้ได้มั๊ยครับ

พรานเจ็ย : ได้ๆ ครับไม่มีปัญหา คุณชายจะล่าสัตว์อะไร จะได้พาไปถูกแหล่ง

คุณชายรัชชานนท์ : ผมไม่ชอบล่าสัตว์ครับ ชอบเที่ยวป่าอย่างเดียว นี่ก็คงจะดีเหมือนกันนะถ้าไปกันหลายๆคน คงจะสนุกดี จันทาไปด้วยกันซิ

พรานเจ็ย : จันทามันต้องเฝ้าร้าน เราไปกันวันพรุ่งนี้เลยดีมั๊ยครับ

คุณชายรัชชานนท์ : ก็ดีครับ ผมว่างพอดี

พรานเจ็ย : แต่คุณชายจะต้องระวังพวกทหารเวียงท่าทางมันไม่น่าไว้ใจ

การเข้าป่าของคุณชายรัชชานนท์ครั้งนี้ทำให้ไปเจอกับทหารเวียงและถูกทำร้ายจนเกือบเอาชีวิตไม่รอด ทหารเวียงทำร้ายทุกคนถึงตายแต่คุณชายรัชชานนท์ และจันทา ได้รับการช่วยชีวิตจากสร้อยฟ้า และจ้อย ส่วนพรานเจ็ย และผู้ติดตามเสียชีวิต

พรานเจ็ย จันทาหนีไปก่อน

จันทา ไม่พอนั้นแหละหนีไป

พรานเจ็ย เอ็งจะทำอะไร

จันทา ข้าจะบอกพวกมัน ให้ปล่อยทุกคนไป แล้วมันจะทำอะไรข้า ข้าก็ยอมทั้งนั้น แต่ข้าไม่ยอมให้ทุกคนต้องมาตายเพราะข้า

พรานเจ็ย จันทา ถึงมันจะได้ตัวเอ็งไปมันก็จะฆ่าพวกเราหมดเหมือนเดิม มันตามเรามาถึงที่นี่ มันก็ต้องการจะล้างแค้นอยู่แล้ว

จากเหตุการณ์และบทสนทนาสะท้อนให้เห็นถึงความโหดเหี้ยมของทหารเวียงภูค้ำ ที่กระทำการอย่างอุบายทแผ่นดินไทยและคนไทย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความพลอดภัยของนักท่องเที่ยวนักเดินป่า ว่าอาจถูกพวกทหารเวียงภูค้ำหรือโจรป่าก่ออาชญากรรมที่ประทุษร้ายถึงชีวิตและทรัพย์สินได้ การที่ทหารเวียงภูค้ำก่ออาชญากรรมโดยไม่เกรงกลัวกฎหมายของฝั่งไทยมีปัจจัยมาจาก การส่งเสริมของนายพลเชกของบวกับความรักความสงบของฝั่งไทย เนื่องจากฝั่ง

ไทยไม่ต้องการให้มิตรภาพของทั้งสองฝั่งไม่ดีต่อกันเพราะจะนำไปสู่สงครามระหว่างประเทศได้ จึงไม่มีการใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดกับพวกทหารเวียงคุก

สาเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการก่ออาชญากรรมของทหารเวียงคุกในประเทศไทยโดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายของประเทศไทย เนื่องจากอาจมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงบทลงโทษของผู้กระทำความผิดที่เป็นคนต่างชาติยังขาดประสิทธิภาพ ส่งผลให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยแม้จะอยู่บนแผ่นดินของเราเอง

5. ปัญหาความยากจน

จันทาเติบโตมาจากการเลี้ยงดูของพรานเจ็ย ซึ่งเป็นพ่อบุญธรรม ประกอบอาชีพเป็นพรานป่าและเปิดร้านขายอาหารป่าเพื่อดำรงชีพ จันทาต้องช่วยพรานเจ็ยดูแลร้านอาหาร ร้านตั้งอยู่ในป่าติดชายแดนลูกค้าส่วนใหญ่ก็เป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น และทหาร การที่จันทาเป็นหญิงสาวหน้าตาจึงสามารถเรียกลูกค้าให้มาใช้บริการได้มาก แต่ก็ประสบปัญหาเมื่อทหารเวียงคุกต้องการหมายจะทำมิมีร้าย การประกอบอาชีพโดยการเปิดร้านอาหารป่าและขายสุราด้วย ย่อมต้องส่งผลเพราะการดื่มสุราเมื่อดื่มเข้าไปมากก็ขาดสติ จันทาจึงอาจตกเป็นเหยื่อได้

แม้ว่าจะต้องประสบกับปัญหาเหล่านี้แต่ก็ไม่สามารถเลิกประกอบอาชีพนี้ได้ เนื่องจากพรานเจ็ยและจันทาไม่สามารถหารายได้ทางอื่นนอกจากการเปิดร้านอาหารป่าซึ่งทำเลที่ตั้งของร้านก็เหมาะสมกับสถานที่ เพราะลูกค้าส่วนใหญ่เป็นผู้ชายและต้องการรับประทานอาหารพร้อมไปกับการดื่มสุรามากกว่าการเปิดร้านอาหารธรรมดา พรานเจ็ยแม้จะเป็นนายพรานแต่รายได้ไม่แน่นอน จันทาก็ไม่ได้ติดตามเข้าป่าไปด้วย จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปิดร้านเหล่านี้เพื่อดำรงชีวิตได้ อีกอย่างร้านของจันทาเป็นที่รู้จักแล้ว

เหตุการณ์และบทสนทนา

คุณชายรัชชานนท์ : เดี่ยวฉันเลี้ยงข้าว

บุญโฮม : ไปร้านร้านพรานเงินที่กว่าครับ อร่อยครับ

คุณชายรัชชานนท์ : ได้

บุญโฮม : ถึงแล้วครับคุณชายครับ ที่นี่เป็นร้านอาหารป่าครับ อาหารนี้มีแต่ของอร่อยครับ ถ้าคุณชายได้ทานจะติดใจครับ

คุณชายรัชชานนท์ : แต่ว่าฉันไม่ทานอาหารป่า

บุญโฮม : อาหารอย่างอื่นก็อร่อยครับ นอกจากอาหารจะอร่อยแล้วนะครับ ลูกสาวของเจ้าของร้านสาวมากเลยครับ สวยเหมือนนางสาวศรีสยามเลยครับ

สาเหตุของปัญหาความยากจนที่ปรากฏในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ที่ต้องประกอบอาชีพอยู่บนความเสี่ยง ต้องเจอกับปัญหาต่างๆอย่างจันทาและพรานเจ็ย ก็ไม่สามารถที่หยุดประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงปากท้องโดยการเป็นนายพรานนำทางนักท่องเที่ยว ถ้าสัตว์ป่า ชมความงามของป่า และนำสัตว์ป่ามาประกอบอาหารขายในร้านขายอาหารป่าของตนักอีกด้วย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการหารายได้จากสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นการเลี้ยงชีพที่ต้องพึ่งพาลังแวดล้อมคือป่า ดังนั้นถ้ามีคนประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงบ้านท้องแบบพรานเจ็ยหลายๆคน ก็จะส่งกระทบต่อสัตว์ป่าสัตว์ป่าบางชนิดก็จะสูญพันธุ์ไป ซึ่งการกระทำแบบนี้ยังมีอยู่ในสังคมไทย และมักจะกล่าวอ้างว่าต้องการเลี้ยงปากท้อง ถ้าไม่ทำก็จะไม่มีกิน เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าเป็นการนำความยากจนที่ประสบอยู่มาเป็นของอ้างในการทำความผิด ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเราทุกคนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพอย่างสุจริตเพื่อเลี้ยงปากท้อง

6. ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง

การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ โดยเป็นการต่อสู้กันเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและอิทธิพลในการบริหารกิจการบ้านเมือง โดยคำนิยามของการเมืองในเชิงอำนาจที่น่าสนใจอันหนึ่งที่ได้นำคำอธิบายที่ชัดเจนมากได้แก่นิยามของ เพนนอกและสมิธ (Pennock and Smith 1964, 9) ที่กล่าวว่า การเมือง หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับอำนาจ สถาบันและองค์กรในสังคม ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจเด็ดขาดครอบคลุมสังคมนั้น ในการสถาปนาและทำนุรักษความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม มีอำนาจในการทำให้จุดประสงค์ร่วมกันของสมาชิกในสังคมได้บังเกิดผลขึ้นมา และมีอำนาจในการประนีประนอมความคิดเห็นที่แตกต่างกันของคนในสังคม

อีกหนึ่งคำนิยามการเมืองที่ถือได้ว่าครอบคลุมและช่วยให้เห็นภาพความเกี่ยวพันของการเมืองกับบุคคลในสังคมได้แก่ ณรงค์ ลินสวัสดิ์ (2539, น.3) ที่กล่าวว่า การเมืองเป็นการต่อสู้ช่วงชิง การรักษาไว้และการใช้อำนาจทางการเมือง โดยที่อำนาจทางการเมืองหมายถึง อำนาจในการที่จะวางนโยบายในการบริหารประเทศหรือสังคม อำนาจที่จะแต่งตั้งบุคคลเพื่อช่วยในการนำนโยบายไปปฏิบัติและอำนาจที่จะใช้ข้าราชการ งบประมาณหรือเครื่องมืออื่นๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวการมองการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ (Power Approach) ดังที่ได้ยกตัวอย่างไปนี้ เป็นแนวทางการศึกษาหนึ่งที่ได้รับการนิยมนิยมชมชอบในหมู่นักรัฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์ทั่วไป ที่เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องหรือมีบริบทเกี่ยวกับการใช้อำนาจเพื่อการปกครองประชาชน ก็มักให้คำนิยามของการเมืองว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ในเชิงการใช้อำนาจของรัฐาธิปไตย ต่อผู้ผู้ได้อำนาจซึ่งก็คือประชาชนนั่นเอง โดยคำนิยามเช่นนี้ สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ออกมาจากสถาบันทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่ทำหน้าที่ในการตรากฎหมายต่าง ๆ เพื่อบังคับใช้ มาจากรัฐบาลในรูปของนโยบายสาธารณะ (Public Policies) โครงการพัฒนา (development program) และงานต่างๆ ที่ประกอบขึ้น

หรือดำเนินไปโดยภาคราชการ รวมไปถึงการตัดสินใจหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลต่อบุคคล และบุคคลกับรัฐ จึงล้วนแต่เป็นเรื่องที่การเมืองส่งผลกระทบต่อนักศึกษาและบุคคลทั่วไป โดยบริบทดังกล่าวการศึกษาเรื่องการเมืองและการปกครองของประเทศ จึงเป็นสิ่งที่ถูกบรรจุอยู่ในแทบทุกสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาให้นักศึกษาได้ร่ำเรียน ทำความรู้จักความเข้าใจในฐานะที่อย่างน้อยก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคม และเป็นความรู้หนึ่งที่ประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยสมควรส่งเสริมให้แก่พลเมืองของรัฐ เพื่อประโยชน์เป็นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

นักรัฐศาสตร์บางท่านมองว่าแท้จริงนั้นการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องการต่อสู้แย่งชิงกันของกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) ที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ในอันที่จะแย่งชิงกันเข้าสู่อำนาจการบริหารประเทศ หรืออย่างน้อยที่สุดก็ให้ผลผลิตจากระบบการเมือง (Political Outputs-ผลผลิตของระบบการเมือง เป็นคำศัพท์เทคนิคทางรัฐศาสตร์ตามทัศนะของอีสตัน (David Easton) นักรัฐศาสตร์อเมริกัน ที่ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของแนวคิดทฤษฎีการเมืองเชิงระบบ (the Systems Theory) อันได้แก่นโยบาย กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ โครงการหรือแผนงานพัฒนาของภาครัฐและภาคราชการ ซึ่งผลในทางที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของตนมากที่สุด เราเรียกการวิเคราะห์การเมืองแนวทางนี้ว่าเป็น การวิเคราะห์เชิงกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งดูไปก็เป็นส่วนสำคัญหนึ่งของการมองการเมืองเชิงอำนาจที่จะกล่าวถึงต่อไป ความหมายของการเมืองในมุมมองนี้ จึงเป็นการเมืองการเมืองคือการที่บุคคลใดหรือกลุ่มใดในสังคม ซึ่งอาจมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือขัดกันก็ตาม หรือมีความเห็นเหมือนกันหรือไม่เหมือนกันก็ตาม มาทำการต่อสู้เพื่อสรรหาบุคคลมาทำหน้าที่ในการปกครองและเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจที่จะให้เขาสามารถตัดสินใจในเรื่องของส่วนรวมได้โดยชอบธรรม ซึ่งจัดเป็นแนวที่นักรัฐศาสตร์เชิงพฤติกรรมการเมือง (Political Scientist) นิยมกัน

ในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ สะท้อนภาพของปัญหาทางการเมืองการปกครอง ในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ สะท้อนภาพของปัญหาทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน นายพลเชกกองใช้กำลังเข้ายึดอำนาจจากเจ้าหลวงสุริยวงศ์ จากบ้านเมืองที่สงบสุขประชาชนอยู่กันอย่างมีความสุข แต่เมื่อมีการยึดอำนาจและปกครองบ้านเมืองแบบเผด็จการทำให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่กันอย่างยากลำบาก ชาวเวียงถูกำทหนักกับการปกครองของนายพลเชกกองที่ใช้อำนาจอย่างเผด็จการไม่ไหวต่างพากันอพยพมายังฝั่งไทย เพราะทนระบบการเมืองแบบเผด็จการไม่ไหว ส่วนเจ้าหลวงสุริยวงศ์ เจ้าสองดาว พระโอรธและพระธิดาต่างก็พากันหนีตายลี้ภัยการเมืองมาอาศัยแผ่นดินไทยอยู่เพื่อรวบรวมไพร่พลกลับไปกอบกู้ชาติคืนจากนายพลเชกกอง

เหตุการณ์และบทสนทนา

คุณชายรัชชานนท์ : บุญโฮมตรงนั้นเป็นอะไร

บุญโฮม : ผีงูนั้น เขาเรียก เวียงภูคำครับ

คุณชายรัชชานนท์ : บุญโฮมเราข้ามไปผีงูนั้นได้มั๊ย ฉันอยากไปถ่ายรูป

บุญโฮม : อย่าเลยครับ คุณชาย ตอนนี้องค์การณการณทางเวียงภูคำ เกิดดีความวุ่นวาย ครับ หลังจากที่นายพลเชกกองขึ้นปกครองประเทศชาวเวียงภูคำก็อยู่กันอย่างลำบากยากแคลน บาง คนก็อพยพหนีตายมาฝั่งไทย นายพลเชกกองสั่งทหารให้มาจับตัวไปเยอะเลยครับ

คุณชายรัชชานนท์ : ทำไมละ

บุญโฮม : นายพลเชกกองกลัวถูกโค่นอำนาจมั้งครับ เพราะว่ามิชชันนารีเห็นว่า หลังจากที่เจ้าหลวงสุริยวงศ์ถูกโค่นบัลลังก์เมื่อ18ปีก่อนก็ได้หนีตายมาฝั่งไทยและได้รวบรวมชาว เวียงภูคำเพื่อที่จะกอบกู้อำนาจกลับคืนมา นายพลเชกกองก็เลยเกิดความระแวงครับ ก็เลยสั่งทหารให้ มาฆ่าเจ้าหลวงสุริยวงศ์ครับ แต่ว่าชาวเวียงภูคำเรียกร้องให้เจ้าหลวงสุริยวงศ์กลับไปปกครอง ประเทศครับ เพราะว่าทนเผด็จการของนายพลเชกกองไม่ไหว ส่วนนายพลเชกกองถ้ารู้ว่าชาวเวียงภู คำรวมตัวกันอยู่ตรงไหน ก็จะสั่งทหารเวียงภูคำไปฆ่าทั้งหมดเลยครับ นี่พูดถึงทหารเวียง ถ้าคุณชาย เจอให้หนีไปไกลๆ เลยนะครับพวกนี้มันกร่างครับ อย่าไปยุ่งกับมันเลยนะครับ เดี่ยวจะมีเรื่องกัน เปล่าๆ ครับ

สาเหตุของปัญหาการเมืองที่ปรากฏในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ เป็นการ สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบจากการแย่งชิงอำนาจการเมืองการปกครองกัน ส่งผลให้ประชาชนต้อง ตกอยู่กับระบอบเผด็จการ บ้านเมืองไม่มีความสงบ ประชาชนได้รับความลำบากจากการกระทำของ ผู้ที่แย่งชิงอำนาจไป เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบกับคนส่วนมากในสังคมที่มากจากการ ปกครองที่ขาดจริยธรรมที่ดีในการปกครองบ้านเมือง

7. ปัญหาด้านชนชั้นทางสังคม

ในสังคมหนึ่งๆ นั้น จะประกอบขึ้นด้วยหลายชนชั้น เช่น คนมีและคนจน นายจ้าง และลูกจ้าง เป็นต้น ซึ่งบุคคลในแต่ละชนชั้นย่อมมีแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ขอยกตัวอย่าง เช่น คนมีเงินนั่งรถเก๋ง เล่นกอล์ฟ และแต่งกายหรูหรา ส่วนคนจนเดินถนน โหนรถเมล์ และแต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าราคาถูก เหล่านี้เป็นต้น เพราะฉะนั้น จึงเห็นได้ว่า “ชนชั้น” มีส่วนสำคัญในการบ่งชี้ชะตา ชีวิตของบุคคลในด้านต่าง ๆ นับตั้งแต่ถิ่นที่อยู่อาศัย สถานศึกษา ระดับการศึกษา การประกอบ อาชีพ การสมรส และ ฯลฯ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ชนชั้นสูงย่อมมีโอกาสในการเลือกแบบการ ดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ได้มากกว่าและดีกว่าชนชั้นที่ต่ำกว่า ดังนั้น ปัญหาสังคมที่สำคัญยิ่งประการ หนึ่ง ก็คือ อันตรายอันเกิดจากช่องว่าง (Gap) ระหว่างชนชั้น

ครอบครัวหรือตระกูล คนเราไม่สามารถจะเลือกเกิดได้ เมื่อเกิดมาอยู่ใน ครอบครัวใดหรือวงศ์ตระกูลใด ก็ต้องรับสภาพนั้นไปโดยไม่มีทางที่จะหลีกเลี่ยงได้ ครอบครัวใดเป็นครอบครัวเก่าแก่ มีตำแหน่งฐานะทางสังคม มีคุณงามความดีต่อชาติบ้านเมืองและสังคม ตระกูลเจ้าตระกูลขุนนางเหล่านี้ ย่อมได้รับเกียรติได้รับการยกย่องจากสังคมและถูกจัดอยู่ในชนชั้นสูง สังคมก็จะกล่าวขวัญถึงแต่ในทางที่ดีงามและเป็นมงคลแก่ตระกูลอยู่เสมอ ส่วนครอบครัวหรือตระกูลที่ไม่เก่าแก่ บรรพบุรุษไม่ได้สร้าง ชื่อเสียงให้แก่สังคมก็จะอยู่ในชนชั้นที่รองลงไป

http://www.baanjommyut.com/library/social_sciences/27.html สืบค้นวันที่ 17 มีนาคม 2560

ในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ สะท้อนปัญหาเรื่องความแตกต่างด้านชั้นชนอยู่หลายฉากหลายตอน เช่น ในฉากที่ย่าอ่อนยกย่องสินีหนูว่าเป็นผู้หญิงที่เพียบพร้อมทั้งที่ไม่รู้จักนิสัยใจคอ ไม่เคยเห็นหน้าแม่แต่ครั้งเดียว รู้เพียงว่าสินีหนูเป็นลูกสาวของคุณชายอนุพันธ์ เทพพรหม กับคุณหญิง คารณีนุช กิตติวงศ์ ผู้มั่งคั่งร่ำรวย

เหตุการณ์และบทสนทนา

ชายพีร์ : แต่พี่ชายเล็กเธอไม่ได้รักชอบกับน้องนุชเธอเลยนะครับ

ย่าอ่อน ก็ชายเล็กหนีไปเสียก่อนนี่นา ถ้าเกิดว่าชายเล็กได้ทำความรู้จักกับหนูนุช ซึ่งทั้งสวย ทั้งน่ารัก รับรองว่าชายเล็กหลงรักหนูนุชคนนี้ได้ไม่ยากหรอกจ๊ะ

ชายพีร์ : ย่าอ่อนครับ ย่าอ่อนได้เจอกับน้องนุชแล้วหรือครับ

ย่าอ่อน : ยัง แต่ย่ามั่นใจว่าหนูนุชคนนี้จะต้องสวยแล้วก็เพียบพร้อมแบบไม่มีที่ติ เพราะว่าเธอมีสายเลือดผู้ดีสองทางเลย ทางจากคุณชายอนุพันธ์ เทพพรหม คุณหญิงคารณีนุชก็มาจากตระกูลเก่าแก่ ตระกูลกิตติวงศ์ เป็นตระกูลที่ได้ชื่อว่ามั่งคั่งที่สุดด้วย ไม่มีใครอีกแล้วที่จะเหมาะสมกับชายเล็กเท่ากับหนูนุชคนนี้แหละจ๊ะ

ชายพีร์ : แต่คนที่มิชาติตระกูลดีก็ใช่ว่าจะดีเสมอไปนะครับ

จากบทสนทนาย่าอ่อนเอ็นดูและเชิดชูสินีหนูมากเป็นพิเศษ แม้จะไม่เคยรู้จักหน้าตาหรือนิสัยใจคอกันมาก่อน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการแบ่งชั้นชนในการประเมินตนเองชาติตระกูล แม้ว่าสินีหนูจะมีความพร้อมในด้านหน้าตาทางสังคม แต่สินีหนูได้รับการอบรมบ่มนิสัยมาจากคุณหญิงคารณีนุชผู้เป็นแม่มา จึงทำให้สินีหนูมีนิสัยเหมือนกันกับผู้เป็นแม่อย่างมาก สินีหนูเป็นลูกสาวเพียงคนเดียวของคุณหญิงคารณีนุชการดูแลเอาใจใส่จึงมีความใกล้ชิดกับแม่อย่างมาก คุณหญิงคารณีนุชเติบโตมาจากตระกูลที่ร่ำรวย ถูกตามใจอย่างมากเมื่อมีลูกจึงตามใจลูกเช่นกัน และมักสอนให้สินีหนูดูถูกคนอื่น สินีหนูซึมซับแนวความคิดจากคุณหญิงคารณีนุชมาแทบหมดทุกเรื่อง รวมถึงเรื่องการเลือกคู่ครอง คุณหญิงต้องการให้สินีหนูแต่งงานกับคุณชายเล็ก เพื่อที่จะได้มีหน้ามีตาในสังคม เพราะการได้เป็นสะใภ้ในราชสกุลจุฑาทาเทพนับว่าเป็นเรื่องที่คุณหญิงในพระนครทุกคน

ต้องการ ดังนั้นเพื่อให้ได้อย่างที่ตนต้องการ คุณหญิงคารณีนุชและศินีนุชต่างวางแผนต่าง ๆ เพื่อเป็นการมัดมือชกคุณชายให้แต่งงานด้วย เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าแม้แต่ผู้หญิงที่คิดว่าตนเองดีกว่าคนอื่นสูงส่งกว่าคนอื่นยังหน้าไม่อายตามล่าจนผู้ชายหนีไปแต่งงานก็ยังไม่วางมือ สุดท้ายเพราะความมีหน้ามีตาในสังคมก็มาทำร้ายตนเองให้ได้รับความอับอาย เพราะคนในสังคมต่างรู้ว่าคุณชายแต่งงานกับสร้อยฟ้าโดยมีศินีนุชเป็นคุณหมายู่งก่อน

นอกจากนี้ยังมีฉากที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างด้านชนชั้นอีกคือ เมื่อคุณชายรัชชานนท์เดินทางไปรับราชการเป็นวิศวกรกรมโยธาที่หนองคาย ก็มีผู้อำนวยการกรมโยธามียื่นต้อนรับ และได้อภิสิทธิ์พักที่จวนผู้ว่าอีกด้วย

เหตุการณ์และบทสนทนา

ผอ.วิชัย : สวัสดีครับ

คุณชายรัชชานนท์ : สวัสดีครับ ผอ.วิชัยไชยย์ครับ

ผอ.วิชัย : ครับ ครับ ไช้ครับสวัสดีครับคุณชายรัชชานนท์ผมผอ.วิชัยแขวงกรมทางหนองคาย ไม่นึกเลยนะครับว่าในชีวิตนี้ผมจะได้มีโอกาส ทำงานร่วมกับบุคคลที่มีเกียรติสูงส่งเช่นนี้อะครับ

คุณชายรัชชานนท์ : ผอ.วิชัยครับปฏิบัติกับผมเหมือนเจ้าหน้าที่วิศวกรคนอื่นเถอะนะครับ

ผอ. วิชัย : ไม่เป็นไรหลอกครับเรื่องนั้นผมเป็นถึงผอ.ผมไม่เลือกปฏิบัติหลอกครับ

คุณชายรัชชานนท์ : ครับ ว่าแต่ผมพักที่ไหนหรือครับ

ผอ.วิชัย : นี่เลยครับ จวนผู้ว่า ผมจัดไว้อย่างดีเลยครับ นี่จวนผู้ว่าเก่าะครับ

คุณชายรัชชานนท์ : ไม่เลือกปฏิบัติเลยนะครับ

ผอ.วิชัย : เอาอย่างนี้คุณชายพักสัก สามสี่วันก็ได้นะพักให้หายเหนื่อยเลย

คุณชายรัชชานนท์ : ถ้าฉันผมเริ่มงานวันนี้เลยดีกว่า

นอกจากนี้ยังมีการสะท้อนภาพปัญหาด้านชนชั้นในการครองคู่ของเจ้าสร้อยฟ้ากับคุณชายรัชชานนท์ คุณชายรัชชานนท์ต้องหักห้ามใจเพราะความต่างทางชนชั้นระหว่างตนเองและเจ้าสร้อยฟ้าที่เป็นถึงองค์หญิงแห่งเวียงภูคำ คุณชายรัชชานนท์คิดว่าตนเองไม่คู่ควรกับเจ้าสร้อยฟ้าที่มีบรรดาศักดิ์พระยศสูงกว่าตน การที่คุณชายรัชชานนท์ตระหนักว่าตนไม่เหมาะสมเป็นเพราะปัจจัยภายในที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาจากหม่อมย่าทั้งสอง ให้รู้ถึงลำดับความสำคัญของยศศักดิ์ การตีตนเสมอผู้ที่มียศศักดิ์สูงกว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรทำ ส่วนปัจจัยภายนอกคุณชายรัชชานนท์เติบโตมาจากในรั้วในวังดังนั้นจึงคำนึงถึงความเหมาะสมของตนเอง จึงต้องแสดงความสำรวมไม่สามารถแสดงความในใจได้อย่างเต็มที่เหมือนบุคคลทั่วไป คุณชายจึงไม่รู้ว่าเจ้าสร้อยฟ้าจะมีใจให้ตนเอง

หรือไม่ จึงเลือกเดินจาก แม้ว่าจะรักเจ้าสร้อยฟ้ามาก การที่คุณชายรัชชานนท์ต้องตัดใจจากเจ้าสร้อยฟ้าเรื่องสำคัญคือความต่างทางชนชั้น คุณชายรัชชานนท์เป็นสุภาพบุรุษพอที่จะไม่ยอมดึงผู้หญิงที่ตนเองรักลงมาด้วย เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาด้านชนชั้นเป็นอุปสรรคกับชีวิตคู่ เพราะเมื่อเจ้าสร้อยฟ้าแต่งงานออกหน้าออกตากับคุณชายรัชชานนท์ แม้ว่าคุณชายรัชชานนท์จะเป็นถึงหม่อมราชวงศ์มียศแต่เมื่อเทียบกับสร้อยฟ้าแล้วก็ยังต่างชนชั้นกัน ประกอบกับคุณชายเป็นชาวต่างชาติไม่ใช่คนเวียงจันทน์ จึงอาจมีผู้คนกล่าวหาได้ว่าไม่คู่ควรกัน ดังนั้นเพื่อยุติปัญหาคุณชายรัชชานนท์จะเลือกจากไป

สาเหตุของปัญหาด้านชนชั้นที่ปรากฏในละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของบุคคล ที่มีชาติกำหนดโดยมีเชื้อสายเจ้า มีการเลือกปฏิบัติ มีการได้รับอภิสิทธิ์เหนือบุคคลธรรมดา ได้รับเกียรติจากชาติกำหนด การแบ่งชนชั้นก็ปรากฏให้เห็นในสังคมปัจจุบัน แม้ว่าจะไม่ได้เป็นเจ้าขุนมูลนาย แต่ถ้าร่ำรวยก็ได้รับเกียรติต่างจากคนทั่วไป ดังนั้น ปัญหาด้านชนชั้นเป็นปัญหาที่อยากจะแก้ไขเพราะถ้าสังคมมีการแบ่งคนรวย คนจน คนมียศ คนไม่มียศ การแบ่งชนชั้นก็ยังคงอยู่ต่อไป

สรุปละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์เป็นละครย้อนยุคที่สามารถสอดแทรกปัญหาสังคมออกมาได้อย่างชัดเจน สะท้อนภาพปัญหาครอบครัวการคลุมถุงชนจากผู้ใหญ่ สะท้อนภาพให้เห็นการเลี้ยงดูลูกหลานจากในรั้วในวัง สะท้อนภาพปัญหาด้านชนชั้น การเลือกปฏิบัติ สะท้อนภาพวิถีชีวิตของบุคคลที่มีเชื้อสายเป็นเจ้าคนนายคน มีเชื้อพระวงศ์ ที่แตกต่างจากบุคคลธรรมดาทั่วไป ความแตกต่างทางด้านชาติกำหนด การสืบเชื้อสายจากตระกูลเก่าแก่ สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตของคนที่อยู่ในรั้วในวังกับคนที่อาศัยอยู่ในป่าว่ามีความแตกต่างกันทั้งแนวความคิดและคุณภาพชีวิต นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการรักษาคำมั่นสัญญาที่จะให้สองตระกูลได้แต่งงานกัน ดังนั้นละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์เป็นละครที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของตัวละครแต่ละตัว และสอนให้ผู้ชมได้เป็นอย่างดีว่าทำอะไรแล้วจะต้องได้รับผลจากการกระทำนั้นตามสาเหตุของพฤติกรรมหรือการกระทำนั่นเอง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเจาะลึกถึงปัญหาสังคมไทยและสาเหตุของปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ได้รับคะแนนความนิยมสูงสุดในช่วงพ.ศ. 2555 – 2556 จำนวน 4 เรื่อง โดยวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมไทยและสาเหตุของปัญหาสังคมไทยที่ปรากฏในละคร โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาพฤติกรรมและบทสนทนาในบริบทปัญหาทางสังคมที่ปรากฏขึ้นในละคร ในขั้นตอนการสรุปผลการวิจัยผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ละครทั้ง 4 เรื่องคือ แรงเงา รักเกิดในตลาดสด ทองเนื้อเก้า และคุณชายรัชชานนท์ พบว่า ละครแต่ละเรื่องมีเรื่องราว พฤติกรรมของตัวละคร และบทสนทนาที่มีการสะท้อนปัญหาสังคมออกมาเปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนภาพคนในสังคมออกมา ดังนั้นละครจึงเป็นการจำลองชีวิตของคนในสังคมออกมานั่นเอง

1.1 ละครเรื่องแรงเงา ได้รับคะแนนความนิยมสูงสุดในพ.ศ. 2555 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 9.93 ละครเรื่องแรงเงาได้รับความนิยมอย่างมากเนื่องจากเนื้อหาในละครสะท้อนภาพความเป็นจริงของมนุษย์ออกมา เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับการนอกใจภรรยา การแย่งชิงสามีระหว่างเมียน้อยและเมียหลวง สามารถสะท้อนปัญหาทางสังคมในด้านต่างๆต่อไปนี้

1.1.1 ปัญหาด้านครอบครัว ละครเรื่องแรงเงาสามารถสะท้อนภาพของปัญหาครอบครัวออกมาได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม จุดเริ่มต้นของตัวละครที่นอกใจภรรยาจนพาชีวิตครอบครัวไปสู่สิ่งชั่วร้ายในสังคม ลูกสาวคนโตต้องติดยาเสพติด ลูกชายคนรองเบี่ยงเบนทางเพศ เนื่องจากสนิทกับแม่และรังเกียจพฤติกรรมการมีเมียน้อยของพ่อ และลูกสาวคนเล็กที่พ่อแม่ไม่มีเวลาเลี้ยงดูจนต้องปล่อยไว้กับพี่เลี้ยงและทีวี จนนำพฤติกรรม คำสั่งจากละครในทีวีมาใช้ในชีวิตประจำวันกลายเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมรุนแรงชอบอาละวาดทำร้ายข้าวของ

นอกจากนี้มีการสะท้อนภาพปัญหาครอบครัวที่มีผลมาจากการเลี้ยงดูลูกแบบผิดๆ ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง ตัวละครที่เป็นพี่น้องจะมีความอิจฉามักคิดว่าพ่อแม่จะรักคนที่ประสบความสำเร็จมากกว่า การเลี้ยงดูลูกโดยการนำลูกมาเปรียบเทียบกันส่งผลให้พี่น้องกลายเป็นคู่แข่งกัน ดังนั้นการเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดีของสังคมเป็นเรื่องยาก แต่สามารถทำได้โดยการเริ่มต้นจากครอบครัว การมอบความรักความอบอุ่น และยอมรับในศักยภาพของลูกแต่ละคน ทั้งนี้ปัญหาของสังคมส่วนใหญ่เริ่มต้นมาจากการเลี้ยงดูในครอบครัว ดังนั้นเพื่อลดการเกิดปัญหาสังคมควรตระหนักถึงการเลี้ยงดูบุตรหลายให้ถูกต้องและเหมาะสม

1.1.2 ปัญหาด้านการศึกษา ละครเรื่องแรงเงาสะท้อนภาพของปัญหาด้านการศึกษาที่ส่งผลให้เกิดการเปรียบเทียบผลการเรียนของลูกทั้งสองคน จนทำให้เกิดเป็นปมด้อยของลูกอีกคนที่ด้อยกว่า เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการนำลูกมาเปรียบเทียบกันส่งผลเสียต่อตัวลูกอย่างมาก เด็กจะกลายเป็นคนขาดความมั่นใจในตัวเองคิดว่าตัวเองไม่มีอะไรดี เนื่องจากศักยภาพของคนเราไม่เท่ากันดังนั้นพ่อแม่ต้องเข้าใจและให้กำลังใจลูกเพื่อลดปัญหาสังคมด้านอื่นๆที่จะตามมาต่อไป

1.1.3 ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง ละครเรื่องแรงเงาสะท้อนภาพของปัญหาพฤติกรรมรุนแรงในหลายฉาก และฉากที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดคือ การตบตีกันที่หน้ากระทรวงของเมียน้อยและเมียหลวง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในสถานที่ราชการ ภาพสะท้อนความรุนแรงในละครเรื่องแรงเงามีทั้งความรุนแรงทางกายภาพ และความรุนแรงทางวาจา

1.1.4 ปัญหาเสพติด ละครเรื่องแรงเงาสะท้อนภาพปัญหาเสพติดที่ตัวละครได้รับผลกระทบมาจากปัญหาครอบครัว เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของวัยรุ่นที่มีปัญหาครอบครัวขาดการเอาใจใส่จึงต้องการให้ที่พึ่ง จึงหันไปพึ่งเพื่อนและพากันเสพยาเสพติด ละครเรื่องแรงเงายังสะท้อนให้เห็นว่านอกจากอันตรายจากยาเสพติดแล้วยังมีภัยใกล้ตัวที่แฝงมาด้วย

1.1.5 ปัญหาอาชญากรรม ละครเรื่องแรงเงาสะท้อนปัญหาอาชญากรรมการจ้างวานให้ไปทำร้ายผู้อื่น ความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมมาจากปัญหาเมียหลวงเมียน้อย เมียหลวงที่ส่งคนไปทำร้ายเมียน้อย เพื่อต้องการข่มขู่ไม่ให้มายุ่งกับสามี เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมที่คนในสังคมนิยมใช้ความรุนแรงเพื่อแก้ไขปัญหา

1.1.6 ปัญหาความยากจน ละครเรื่องแรงเงาสะท้อนภาพปัญหาความยากจนในลักษณะของภรรยาที่ต้องทำงานหนักจนไม่มีเวลาดูแลลูก เนื่องจากสามีรับราชการเงินเดือนน้อยไม่พอกับค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาครอบครัวด้านอื่นๆตามมา

1.1.7 ปัญหาด้านความเชื่อ ละครเรื่องแรงเงาสะท้อนภาพปัญหาความเชื่อที่มงาย เชื้อคนทรง หมอดู จนส่งผลกระทบต่อกรดำเนินชีวิต กล่าวว่ปัญหาที่ไม่ดีจะเกิดเหมือนที่หมอดู ทำนายไว้จึงปิดกั้นลูกสาวไม่ให้ได้เรียนรู้อะไร ไม่ให้คบเพื่อนชาย ทำให้กลายเป็นคนอ่อนต่อโลกไม่ทัน คน จึงส่งผลกระทบต่อให้เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในชีวิตจึง ไม่มีแนวทางแก้ไขที่ถูกต้องจึงคิดสั้นฆ่าตัวตาย เพื่อหนีปัญหา

สรุป ละครเรื่องแรงเงาเป็นละครที่สะท้อนภาพปัญหาสังคมด้านต่างๆ ออกมา เพื่อให้คนในสังคมได้ตระหนัก และเรียนรู้ถึงพฤติกรรมต่างๆของตัวละคร สะท้อนเรื่องราว ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นภาพของคนในสังคมผ่านเรื่องราว ปัญหาต่างๆ ในละคร เพื่อให้เห็นผลของการกรทำนั้นๆว่าเมื่อทำไปแล้วผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร

1.2 ละครเรื่องรักเกิดในตลาดสด ได้รับคะแนนความนิยมอันดับ 2 ในพ.ศ. 2555 โดยมี คะแนนเฉลี่ย 8.65 เป็นละครเบาสมองที่มีเรื่องราวสะท้อนภาพปัญหาสังคมด้านต่างๆ เป็นการ ดำเนินเรื่องที่มีตัวละครส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอยู่ในตลาด เป็นการสะท้อนภาพปัญหาและแนว ทางกรแก้ปัญหาด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น สะท้อนภาพกรใช้ชีวิตประจำวันและปัญหาที่เกิดขึ้นในตลาด ซึ่งเรื่องราวปัญหาต่างๆ ก็สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบัน

1.2.1 ปัญหาด้านครอบครัว ละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดสะท้อนภาพปัญหา ครอบครัวที่เลี้ยงดูลูกแบบคนสมัยก่อนที่มักจะ ไม่แสดงความรักโดยการกอด ชมเชย หรือให้อิสระ ในการตัดสินใจเรื่องต่างๆของลูก พ่อแม่มักคิดเองว่าอะไรเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม อะไรดี หรือไม่ดีกับลูก เลี้ยงดูอย่างเข้มงวดเกินไปจนเป็นเหตุให้ลูกเกิดความอึดอัดและไม่เป็นตัวของตัวเอง

1.2.2 ปัญหาด้านการศึกษา ละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดสะท้อนภาพปัญหาด้าน การศึกษา ผ่านตัวละครที่ไม่ได้รับการศึกษามาจะมีแนวทางการดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากผู้ที่ได้รับ การศึกษามา สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา

1.2.3 ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง ละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดสะท้อนภาพ พฤติกรรมรุนแรงที่เพศชายใช้กำลังคุกคามฝ่ายหญิง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมกรใช้ ความรุนแรงที่ได้รับอิทธิพลจากการได้เห็นพ่อแม่ที่ใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหา ซึ่งผลกระทบจาก ความรุนแรงตกอยู่กับฝ่ายหญิงที่ถูกกระทำ

1.2.4 ปัญหาการพนัน ละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดสะท้อนภาพปัญหาการพนัน ในรูปแบบการ เล่นหวย และการพนันฟุตบอล ที่ส่งผลเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน เป็นการสะท้อนให้ เห็นว่าการเล่นการพนัน ไม่สามารถทำให้คนรวยขึ้นมาได้ การที่จะรวยขึ้นมาได้นั้นต้องรู้จักทำงาน และเก็บออม

1.2.5 ปัญหาอาชญากรรม ละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดสะท้อนภาพปัญหาอาชญากรรมจี้คนในตลาดเพื่อเรียกร้องสิ่งที่ตนต้องการ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความยากจนและไม่ได้รับโอกาสจากคนในตลาดจึงก่อเหตุเพื่อเรียกร้องความสนใจให้กับตนเอง

1.2.6 ปัญหาความยากจน ละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดสะท้อนภาพปัญหาของคนหาเช้ากินค่ำ ต้องประกอบอาชีพค้าขายเพื่อหลีกเลี่ยงความยากจน พ่อค้าแม่ค้าต้องอาศัยตลาดเป็นสถานประกอบอาชีพ และต้องประสบปัญหาต่างๆ ในการค้าขายเพื่อนำเงินมาดำรงชีพ สะท้อนภาพความลำบากในการค้าขายที่ต้องแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

1.2.7 ปัญหาด้านความเชื่อ ละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดสะท้อนภาพปัญหาความเชื่อที่ฝังงายอย่างหนักของคนในตลาดเกี่ยวกับการของหวยจากเจ้าพ่อ และนำเงินที่ได้จากการค้าขายไปแทงหวยจนหมดเนื้อหมดตัว จนต้องไปกู้หนี้ยืมสินเป็นหนี้นอกระบบ จนเกิดปัญหาอื่นตามมา

ละครเรื่องรักเกิดในตลาดสดเป็นละครที่สะท้อนภาพของคนหาเช้ากินค่ำ สะท้อนภาพปัญหาสังคมด้านต่างๆ ออกมาเพื่อให้คนในคนสังคมได้ตระหนัก และเรียนรู้ถึงพฤติกรรมต่างๆ ของตัวละคร สะท้อนเรื่องราวปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นภาพของคนในสังคมผ่านเรื่องราว ปัญหาต่างๆ ในละคร เพื่อให้เห็นผลของการกระทำนั้นๆ ว่าเมื่อทำไปแล้วผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร

1.3 ละครเรื่องทองเนื้อเก้าได้รับคะแนนความนิยมสูงสุด ในพ.ศ. 2556 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 14.56 เป็นละครที่สะท้อนปัญหาสังคมด้านต่างๆ ออกมาอย่างตรงไปตรงมา เนื้อหาของละครเป็นการสะท้อนภาพตัวละครชาวและดำ ตัวละครที่ใฝ่ดี และตัวละครที่ใฝ่ชั่วถึงขั้นเป็นบัวได้น้ำ ไม่สามารถพ้นขึ้นมาจากน้ำได้ เป็นละครที่สะท้อนภาพของแม่ที่ขาดความรับผิดชอบ ประพฤติตัวไม่ดี ดิดเหล้า ดิดการพนัน มีสามีหลายคน แต่กลับมีลูกที่เป็นอภิชาตบุตรดูแลแม่ที่เจ็บป่วย หาเงินมารักษาแม่ ดูแลน้องๆ แทนแม่ ซึ่งเด็กลักษณะแบบนี้หาได้ยากในปัจจุบันแต่ก็ยังมิให้เห็นอยู่

1.3.1 ปัญหาด้านครอบครัว ละครเรื่องทองเนื้อเก้าสะท้อนภาพปัญหาครอบครัวในหลายรูปแบบ สะท้อนภาพปัญหาที่มาจากการเล่นดูแบบผิดๆ ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งปัญหาครอบครัวต่างๆ ที่ปรากฏในละคร ต่างส่งผลต่อพฤติกรรมของตัวละคร เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าครอบครัวมีส่วนสำคัญในการผลิตคนให้เป็นคนดีหรือภาวะของสังคม ดังนั้นควรตระหนักถึงการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง การทำหน้าที่ในความเป็นพ่อแม่ที่ดี การอบรมสั่งสอน ชี้แนะเรื่องที่ถูกที่ควร เพื่อเป็นการลดภาระของสังคม ถ้าทุกครอบครัวทำได้ สังคมก็จะเป็นสังคมที่ดี

1.3.2 ปัญหาการเรียน การศึกษา ละครื่องทองเนื้อเก้าสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา ลูกๆของยายแลไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานเลยแม้แต่คนเดียว เนื่องจากการปลุกฝังเรื่องการศึกษาที่ผิดๆของยายแลที่ไม่ให้ลูกเรียนหนังสือ ส่งผลกระทบในการหางานทำ ไม่มีสถานประกอบการที่ไหนต้องการ มีแต่งานที่ใช้แรงงาน เมื่อทนความลำบากไม่ไหว จึงหางานสบายที่ผิดศีลธรรม เช่น การขายบริการ ขายยาเสพติด เป็นโจร เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของการศึกษา การมีความรู้สามารถพัฒนาชีวิตสร้างงานสร้างอาชีพได้

1.3.3 ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง ละครื่องทองเนื้อเก้าสะท้อนภาพเด็กที่ได้รับผลกระทบจากครอบครัวที่พ่อแม่ใช้ความรุนแรงต่อกันเป็นประจำทำให้เด็กซึมซับพฤติกรรมความรุนแรงมาใช้แก้ปัญหาต่างๆ เช่นการต่อยตี ทำร้ายเพื่อน ใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหา

1.3.4 ปัญหายาเสพติด ละครื่องทองเนื้อเก้าสะท้อนภาพปัญหาสารเสพติดประเภทเห่า และการไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดโดยไม่ได้ตั้งใจ ล้ายองเป็นตัวละครที่สะท้อนภาพของผู้หญิงที่ติดเหล้าอย่างหนักแม้แต่ตอนที่ตนเองตั้งครร์ภักจวนจะคลอดยังกินเหล้าอย่างหนักไม่คิดถึงสุขภาพลูก จนลูกได้รับผลกระทบทางร่างกาย และคนรอบข้างที่ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจจากพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดเห่าของล้ายอง

1.3.5 ปัญหาอาชญากรรม ละครื่องทองเนื้อเก้าสะท้อนปัญหาอาชญากรรมที่ได้รับผลกระทบจากการศึกษา เมื่อไม่มีความรู้จึงไม่มีแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่ดี ดังนั้นเมื่อต้องการเงินจึงคิดก่ออาชญากรรมโดยไม่คำนึงผลเสียที่จะตามมา คือการได้รับโทษในคุกและได้รับโทษจากสังคม

1.3.6 ปัญหาการพนัน ละครื่องทองเนื้อเก้าสะท้อนภาพปัญหาการพนัน การเล่นหวย และการเข้าบ่อนการพนัน สะท้อนให้เห็นถึงตัวละครที่ได้รับผลกระทบจากคำแนะนำแบบผิดๆของผู้เป็นแม่ ส่งผลให้กลายเป็นคนเสพติดการพนัน จนสามารถทำอะไรต่างๆ ได้ เพื่อให้ได้เงินไปเข้าบ่อน แม้กระทั่งการให้เข้าลูกของตนเอง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงด้านมืดของจิตใจคนเป็นแม่อย่างถึงที่สุด

1.3.7 ปัญหาความยากจน ละครื่องทองเนื้อเก้าสะท้อนภาพปัญหาความยากจนที่ส่งผลกระทบให้แม่อบรมสั่งสอนลูกแบบผิดๆ เพื่อต้องการหลีกเลี่ยงความยากจน โดยการสั่งสอนลูกให้เอาเปรียบคนอื่น หรือหาสามีรวยๆ เพื่อที่จะได้สบาย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความยากจนจนขาดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

1.3.8 ปัญหาด้านความเชื่อ ละครื่องทองเนื้อเก้าสะท้อนภาพของตัวละครที่มีความเชื่อเรื่องคำทำนายของหมอดู เชื่อว่าตนจะสบายโดยไม่ลงมือทำอะไรเลยนอกจากหาสามีรวยๆ

เพื่อเลี้ยงดู เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่มลายาขาดสติไตร่ตรอง พิจารณาถึงหลักความเป็นจริง

สรุปละครเรื่องทองเนื้อเก้าเป็นละครที่ได้รับความนิยมอย่างมาก เนื่องจากมีการสะท้อนปัญหาสังคมด้านต่างๆผ่านเรื่องราวและพฤติกรรมของตัวละครออกมา เปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนภาพคนในสังคม เพื่อให้ตระหนักถึงผลที่จะได้รับการกระทำนั้นๆ

1.4 ละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์ ได้รับความนิยมนับอันดับ 2 ในพ.ศ. 2556 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 12.00 เป็นเรื่องราวย้อนยุคที่เกี่ยวกับชนชั้นสูงในสังคมเป็นการสะท้อนภาพปัญหาสังคมในอีกแง่มุม ที่สะท้อนผ่านตัวละครที่มีเชื้อสาย อยู่ในวงศ์ตระกูลที่สูงศักดิ์ โดยมีการสะท้อนภาพปัญหาสังคมดังนี้

1.4.1 ปัญหาด้านครอบครัว ละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์สะท้อนภาพปัญหาครอบครัวของคนชนชั้นสูง เหล่าคุณชายที่ประสบปัญหาถูกคลุมถุงชน ต้องแต่งงานกับผู้หญิงที่ตนไม่ได้อั้วรัก เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการมีครอบครัวหรือคนรัก ทุกคนต้องการที่จะเลือกคนที่จะมาใช้ชีวิตคู่ด้วยตนเอง ต้องเกิดจากความรักรักไม่ใช่ความเหมาะสม หรือความต้องการของผู้ใหญ่เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับสังคมในปัจจุบันที่ไม่มีการคลุมถุงชนแบบนี้ให้เห็นแล้ว

1.4.2 ปัญหาด้านการศึกษา ละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์สะท้อนภาพปัญหาด้านการศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการดูถูกดูหมิ่นของตัวละครที่เกิดในชนชั้นสูง ที่คิดว่าหญิงบ้านป่าดิบโตนมาจากในป่า จะไม่ได้รับการศึกษาที่ดี แต่กลับคิดผิดเนื่องจากตัวละครที่อาศัยอยู่ในป่าได้รับการศึกษามา สามารถพูดได้หลายภาษา เนื่องจากเป็นถึงเจ้าหญิงแต่กลับก๊วบทางการเมืองมาอาศัยอยู่ในป่า ซึ่งถ้าเป็นลูกชาวบ้านธรรมดาก็คงจะไม่ได้รับการศึกษาที่ดีแบบนี้ เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าระบบการศึกษายังไม่กระจายตัวพอเนื่องจากเด็กที่อยู่ห่างไกลความเจริญยังไม่ได้รับการศึกษาเทียบเท่าเด็กที่อยู่ใกล้กับความเจริญ เช่นเด็กจากต่างจังหวัดต้องการเข้ามาศึกษาต่อที่กรุงเทพ เพราะในกรุงเทพมีสถานศึกษาที่ดีกว่า

1.4.3 ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง ละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์สะท้อนภาพปัญหาพฤติกรรมรุนแรงของทหารต่างชาติที่เข้ามาบูรณคนในประเทศไทย โดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย

1.4.4 ปัญหาความยากจน ละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์สะท้อนภาพการประกอบอาชีพ การเป็นนายพรานนำทางนักท่องเที่ยว หาของป่า และการประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยงแต่ก็ไม่สามารถเลิกได้ เนื่องจากปัญหาเรื่องปากท้อง เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นไหนต่างก็ต้องการหลีกเลี่ยงความยากจน

1.4.5 ปัญหาอาชญากรรม ละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์สะท้อนภาพปัญหาการก่ออาชญากรรมของทหารต่างแดนที่ไม่เกรงกลัวกฎหมายบ้านเมืองเข้ามาทำร้ายร่างกายและจิตใจของผู้หญิง เป็นการสะท้อนปัญหาอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อการค้ามนุษย์ของชาวไทย

1.4.6 ปัญหาการเมือง ละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์สะท้อนปัญหาการเมืองการปกครอง มีการแย่งชิงอำนาจการปกครองจากการปกครองแบบมีกษัตริย์ไปสู่การเมืองแบบเผด็จการ ทำให้ประชาชนเกิดความความยากลำบาก เนื่องจากมีสงครามกลางเมืองเกิดขึ้น ประชาชนต้องอาศัยอยู่อย่างยากแค้น และอพยพมายังฝั่งไทยมาอาศัยอยู่ตามป่า เป็นการสะท้อนให้เห็นปัญหาการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก

1.4.7 ปัญหาด้านชนชั้น ละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์สะท้อนภาพปัญหาความแตกต่างทางด้านชนชั้นทางสังคม มีการเลือกปฏิบัติ นำความต่างทางชนชั้นมาเป็นมาตรฐานในสังคม นำเรื่องชั้นชนมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินความเหมาะสมในการเลือกคู่ครอง

สรุป ละครเรื่องคุณชายรัชชานนท์เป็นละครที่สะท้อนภาพปัญหาสังคมด้านต่างๆ ออกมา เพื่อให้ผู้ชมละครได้ตระหนักและได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมต่างๆ จากตัวละคร เปรียบเสมือนเป็นกระจกที่สะท้อนให้เห็นถึงผลของการกระทำนั้นๆ ว่าจะได้รับผลจากการกระทำนั้นๆ อย่างไร

ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา		
ปัญหาสังคม	ประเด็นปัญหาสังคมที่ปรากฏ	สาเหตุของปัญหา
1. ปัญหาด้านครอบครัว	1.1 ปัญหาการนอกใจคู่สมรส 1.2 ปัญหาครอบครัวแตกแยก 1.3 ปัญหาความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว 1.4 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง	-สาเหตุของปัญหาการนอกใจคู่สมรส มาจากการเลี้ยงดูในวัยเด็กที่เห็นผู้มีอำนาจในบ้านอย่างพ่อหรือปู่ต่างมีภรรยาหลายคน จึงมีทัศนคติด้านดีเกี่ยวกับการมีภรรยาหลายคนว่าเป็นการแสดงถึงอำนาจของฝ่ายชาย -สาเหตุของปัญหาความแตกแยกในครอบครัวมาจากพ่อแม่ที่ไม่มีจริยธรรมในการครองเรือนที่ดี พ่อไม่ซื่อสัตย์ต่อแม่ แม่ที่มีอารมณ์รุนแรงชอบอาละวาดพูดจาหยาบค้าย พ่อแม่ไม่มีเวลาเลี้ยงดูลูกอย่างใกล้ชิด -สาเหตุของปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวมาจากการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบผิดๆ พ่อแม่ไม่ให้ความอบอุ่นกับลูก คำว่าลูกโดยใช้อารมณ์ ไม่ใช่เหตุผล จึงส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวที่มีต่อกัน -สาเหตุของปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องมาจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่แสดงความรักระหว่างลูกไม่เท่ากัน จนอีกฝ่ายเห็นพฤติกรรมการแสดงความรักของพ่อแม่ระหว่างพี่หรือน้องมากกว่าตนเอง จนทำให้เกิดความรู้สึกอิจฉา เมื่อเกิดบอยขี้จนจึงกลายเป็นความเกลียดพี่หรือน้องของตนเอง และต้องการที่จะให้พี่หรือน้องรู้สึกเช่นเดียวกับตนเอง
2. ปัญหาด้านการศึกษา	2.1 ปัญหาการนำลูกมาเปรียบเทียบด้านสติปัญญา 2.2 ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน	-สาเหตุของปัญหาการนำลูกมาเปรียบเทียบความสามารถด้านสติปัญญา พ่อแม่ต้องการให้ลูกทุกคนประสบความสำเร็จ จึงต้องการกระตุ้นหรือต้องการให้เห็นตัวอย่างที่ใกล้ตัว จึงมักนำลูกมาเปรียบเทียบกัน แต่เด็กมักจะไม่ใช่และคิดว่าพ่อแม่รักคนที่มีความสามารถมากกว่า จึงส่งผลกระทบต่อเด็กที่มีความสามารถน้อยกว่า -สาเหตุของปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียนที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและเด็กที่เกิดมา โดยเด็กจะคิดว่าตนเองเกิดมาจากความผิดพลาดของพ่อแม่ส่งผลให้พ่อหรือแม่ไม่รักตนเอง อาจกลายเป็นปมปัญหาในชีวิต
3. ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง	ความรุนแรงทางกายภาพ	สาเหตุของปัญหาพฤติกรรมรุนแรงที่มาจากการแข่งขันสามีระหว่างเมียน้อยและเมียหลวง โดยการตบตีทำให้อีกฝ่ายเกิดความเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ยุติความสัมพันธ์
4. ปัญหาสารเสพติด	ปัญหาคบเพื่อนติดยาเสพติด	สาเหตุของปัญหาสารเสพติดมาจากการขาดการเอาใจใส่จากพ่อแม่ส่งผลให้เด็กไปคบเพื่อนที่ติดยาเสพติดและต้องการประชดพ่อแม่โดยการติดยาเสพติด
5. ปัญหาอาชญากรรม	การจ้างวานให้ทำร้ายร่างกาย	สาเหตุปัญหาอาชญากรรมที่มาจากปัญหาการนอกใจ ส่งผลให้เกิดเรื่องการแข่งขันสามีระหว่างเมียน้อยและเมียหลวงจนนำไปสู่การก่ออาชญากรรมเพื่อให้อีกฝ่ายเกิดความกลัวและเลิกล้มเกี่ยวกับสามี

ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา		
ปัญหาสังคม	ประเด็นปัญหาสังคมที่ปรากฏ	สาเหตุของปัญหา
6. ปัญหาความยากจน	ปัญหาการใช้จ่ายเงินเกินตัว	สาเหตุปัญหาความยากจนมาจากการใช้จ่ายเงินเกิดตัวเงินเดือนสามีไม่พอกับค่าใช้จ่ายในบ้านภรรยาจึงต้องทำงานนอกบ้านจนไม่มีเวลาดูแลลูกๆ
7. ปัญหาด้านความเชื่อ	ปัญหาความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์	สาเหตุปัญหาความเชื่อ มาจากความเชื่อที่มั่งงาย เชื่อคำทำนายของหมอดูโดยขาดเหตุผลและผล วิตกกังวลจนเกิดเหตุ บังคับลูกเพราะกลัวว่าจะเป็นจริงอย่างที่หมอดูทำนายจนส่งผลเสียต่อการดำเนินชีวิตของลูก
1. . ปัญหาครอบครัว	1.1 ปัญหาในการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด 1.2 ปัญหาการเลือกคู่ครอง	-สาเหตุของปัญหาการเลี้ยงดูลูกอย่างเข้มงวดมาจากพ่อแม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดจึงนำวิธีการนั้นมาใช้กับลูกด้วยเช่นกัน โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของสภาพสังคมในอดีตและปัจจุบัน เนื่องจากสังคมในปัจจุบันเด็กมีอิสระทางความคิดมากขึ้นการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดจะทำให้เด็กรู้สึกอึดอัดซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาด้านอื่นๆตามมา -สาเหตุของปัญหาการเลือกคู่ครองมาจากการความต้องการของพ่อแม่ เนื่องจากต้องการให้ลูกได้คู่ครองที่ดี โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของลูก
2. ปัญหาด้านการศึกษา	ปัญหาขาดโอกาสทางการศึกษา	สาเหตุของปัญหาด้านการศึกษามาจากความไม่พร้อมหรือขาดโอกาสในการศึกษาของผู้ที่ไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอ จึงต้องออกจากการศึกษาเพื่อทำงานหาเงินเลี้ยงชีพ
3. ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง	ปัญหาการคุกคามทางเพศ	สาเหตุของปัญหาความรุนแรงในรูปแบบการคุกคามทางเพศมาจากการที่ผู้ชายต้องการแสดงอำนาจใช้กำลังบังคับข่มขู่หญิงที่ไม่มีทางสู้เพื่อให้ได้สิ่งที่ตนเองต้องการ โดยที่ฝ่ายหญิงไม่ยินยอม
4. ปัญหาการพนัน	4.1 ปัญหาการซื้อหวยใต้ดิน 4.2 ปัญหาการพนันฟุตบอล	-สาเหตุของปัญหาการซื้อหวยมาจากทัศนคติในการลงทุนเพื่อการเลี้ยงชีพของผู้มีรายได้น้อย เนื่องจากการซื้อหวยใช้ต้นทุนต่ำ แต่มีผลตอบแทนสูง จึงเป็นความหวังของผู้มีรายได้น้อย -สาเหตุของปัญหาการพนันฟุตบอลมาจากการเข้าถึงแหล่งการเล่นพนันฟุตบอลได้ง่ายของวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นการเล่นพนันฟุตบอลรูปแบบออนไลน์สามารถเล่นได้ทุกที่ทุกเวลา
5. ปัญหาอาชญากรรม	ปัญหาการวิ่งราวทรัพย์	สาเหตุของปัญหาอาชญากรรมมาจากความอดอยากและไม่มีใครให้โอกาสจึงขาดปัจจัยในการดำรงชีวิตจึงก่ออาชญากรรมขึ้น

ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่องแรงเงา		
ปัญหาสังคม	ประเด็นปัญหาสังคมที่ปรากฏ	สาเหตุของปัญหา
6. ปัญหาความยากจน	ปัญหาอาชีพค้าขาย	สาเหตุของปัญหาความยากจนมาจากการขาดความซื่อสัตย์ในการประกอบอาชีพและความสามัคคีในการแก้ไขปัญหาในที่ทำงาน จนกระทั่งไม่มีลูกค้ามาใช้บริการ
7. ปัญหาความเชื่อ	ปัญหาความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์	สาเหตุของปัญหาความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์มาจากความมกมายหวังพึ่งแต่ไสยศาสตร์ให้ช่วย โดยไม่คิดช่วยเหลือตนเองก่อน ขาดสติในการคิดพิจารณาถึงเหตุและผล
1. ปัญหาด้านครอบครัว	1.1 ปัญหาครอบครัวแตกแยก 1.2 ปัญหาความรุนแรงระหว่างสามีและภรรยา 1.3 ปัญหาการใช้ความรุนแรงระหว่างพ่อแม่ต่อหน้าลูก 1.4 ปัญหาความรุนแรงที่แม่กระทำต่อลูก	<p>-สาเหตุปัญหาครอบครัวแตกแยกมาจากคู่สามีและภรรยาขาดความอดทนในการใช้ชีวิตคู่ ซึ่งปัญหาครอบครัวแตกแยกจะส่งผลกระทบต่อลูก เนื่องจากเด็กจะต้องเติบโตมาโดยมีพ่อหรือแม่เป็นผู้เลี้ยงดูเพียงคนเดียว ดังนั้นจะขาดความอบอุ่นจากพ่อหรือแม่</p> <p>-สาเหตุปัญหาความรุนแรงระหว่างสามีและภรรยาจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของอีกฝ่าย เมื่อเกิดการว่ากล่าวตักเตือนจึงเกิดความไม่พอใจเป็นสาเหตุของปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว</p> <p>-สาเหตุของปัญหาพฤติกรรมรุนแรงระหว่างพ่อแม่ต่อหน้าลูกมาจากอารมณ์ของทั้งสองฝ่ายที่ต้องการให้อีกฝ่ายดูไม่ดีต่อหน้าลูก โดยไม่คำนึงถึงสภาพจิตใจของเด็กที่ต้องรับรู้เรื่องไม่ดีของพ่อแม่ที่นำออกมาพูดประจานกัน เพื่อให้อีกฝ่ายเป็นฝ่ายผิด</p> <p>-สาเหตุของปัญหาความรุนแรงที่แม่กระทำต่อลูกมาจากต้องการระบายอารมณ์โดยการดุด่า ทูบตีอย่างไร้เหตุผล ส่วนหนึ่งมาจากความเครียดกับปัญหาที่กำลังประสบอยู่และการดื่มสุราทำให้เกิดอารมณ์รุนแรงขาดสติจึงระบายอารมณ์กับลูก</p>
2. ปัญหาด้านการศึกษา	ปัญหาการขาดโอกาสทางการศึกษา	สาเหตุของปัญหาด้านการศึกษามาจากพ่อแม่ไม่ปลูกฝังทัศนคติด้านการศึกษาให้ลูกเห็นคุณค่าของการศึกษาและประโยชน์ของการศึกษาเท่าที่ควร จึงส่งผลให้ลูกไม่ประสบความสำเร็จด้านการทำงาน
3. ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง	ปัญหาเด็กเติบโตมาจากครอบครัวที่ใช้ความรุนแรง	สาเหตุของปัญหาพฤติกรรมรุนแรงมาจากการที่เด็กต้องเติบโตมาโดยเห็นความรุนแรงระหว่างพ่อแม่ทำให้เด็กซึมซับความรุนแรงและนำพฤติกรรมรุนแรงมาใช้แก้ปัญหา เช่นการชกต่อยกับเพื่อน
4. ปัญหาสารเสพติด	4.1 ปัญหาการติดสุรา 4.2 ปัญหาวางจรรยาเสพติด	<p>-สาเหตุของปัญหาการติดสุรามาจากการขาดความยับยั้งชั่งใจเนื่องจากพิษของสุราส่งผลกระทบต่อตนเองและลูกในท้อง</p> <p>-สาเหตุของปัญหาวางจรรยาเสพติดที่ทำให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวโดยการรู้เท่าไม่ถึงการจากการชักชวนหรือจ้วงวานจากคนสนิทหรือญาติพี่น้อง ซึ่งส่งผลให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดโดยไม่รู้ตัว</p>

ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่อง ทองเนื้อเก้า		
ปัญหาสังคม	ประเด็นปัญหาสังคมที่ปรากฏ	สาเหตุของปัญหา
5. ปัญหาการพนัน	5.1 ปัญหาการเล่นหวย 5.2 ปัญหาการพนัน	-สาเหตุของปัญหาการเล่นหวยมาจากทัศนคติเกี่ยวกับการลงทุนของผู้ที่ชอบเสี่ยงโชค สามารถช่วยสร้างความสุขให้กับผู้เล่นได้ ด้วยเหตุนี้หวยจึงอยู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนานและสามารถเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น -สาเหตุของปัญหาการพนันมาจากทัศนคติเรื่องการหาเงิน ขาดความอดสาหะในการประกอบอาชีพสุจริต ต้องการหาเงินโดยไม่ต้องเหนื่อยโดยการลงทุนเสี่ยงโชคจากการพนัน
6. ปัญหาอาชญากรรม	ปัญหาโจรจี้ปล้น	สาเหตุของปัญหาอาชญากรรมมาจากการได้รับผลกระทบจากการศึกษา เมื่อไม่มีความรู้จึงไม่มีแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่ดี ดังนั้นเมื่อต้องการเงินจึงคิดก่ออาชญากรรมโดยไม่คำนึงผลเสียที่จะตามมา คือการได้รับโทษในคุกและได้รับโทษจากสังคม
7. ปัญหาความยากจน	ปัญหาความยากจน	สาเหตุของปัญหาความยากจนที่ส่งผลกระทบต่อให้เมื่อบรมสั่งสอนลูกแบบผิดๆเพื่อต้องการหลีกเลี่ยงความยากจนโดยการสั่งสอนลูกให้เอาเปรียบคนอื่น หรือหาสามีรวยๆเพื่อที่จะได้สบาย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความยากจนจนขาดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
8. ปัญหาความเชื่อ	ปัญหาความเชื่อเรื่องโชคลาง	สาเหตุของปัญหาความเชื่อเรื่องคำทำนายของหมอดู เชื่อว่าตนจะสบายโดยไม่ลงมือทำอะไรเลยนอกจากหาสามีรวยๆเพื่อเลี้ยงดู เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่มงายขาดสติไตร่ตรอง พิจารณาถึงหลักความเป็นจริง
1. ปัญหาด้านครอบครัว	ปัญหาการคลุมถุงชน	สาเหตุปัญหาการคลุมถุงชนมาจากการเลือกคู่ของผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายเห็นควร โดยที่ฝ่ายหญิงและฝ่ายชายไม่เคยรู้จักหรือเรียนรู้นิสัยใจอกันมาก่อน ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อชีวิตคู่ต่อไปในอนาคต
2.ปัญหาด้านการศึกษา	ปัญหาการเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	สาเหตุของปัญหาการเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของผู้มีชาติตระกูลกับลูกชาวบ้าน และมักนำเรื่องการศึกษามาวัดความเหมาะสมหรือคุณภาพชีวิต
3.ปัญหาด้านพฤติกรรมรุนแรง	ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง	สาเหตุของปัญหาความรุนแรงมาจากการพฤติกรรมการใช้กำลังของทหารต่างชาติที่เข้ามาบูรณคนในประเทศไทย โดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย

ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครเรื่อง ทองเนื้อเก้า		
ปัญหาสังคม	ประเด็นปัญหาสังคมที่ปรากฏ	สาเหตุของปัญหา
4. ปัญหาอาชญากรรม	ปัญหาการก่ออาชญากรรม	สาเหตุของปัญหาอาชญากรรมมาจากการพฤติกรรมของทหารต่างชาติที่ไม่เกรงกลัวกฎหมายบ้านเมืองเข้ามาทำร้ายร่างกายและจิตใจของผู้หญิง เป็นการสะท้อนปัญหาอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของชาวไทย
5. ปัญหาความยากจน	ปัญหาความยากจน	สาเหตุของปัญหาความยากจนของคนที่อยู่ห่างไกลความเจริญ จึงไม่สามารถประกอบอาชีพที่มีรายได้ที่มั่นคง ดังนั้นจึงต้องใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมเพื่อหาปัจจัยในการดำรงชีวิตแม้จะต้องเสี่ยงต่ออันตรายต่างๆ เช่นการล่าสัตว์เพื่อนำมาขาย
6. ปัญหาด้านการเมือง	ปัญหาการแย่งชิงอำนาจ	สาเหตุปัญหาด้านการเมืองมาจากการแย่งชิงอำนาจการปกครองโดยใช้กำลังทางทหารยึดครองและปกครองอย่างเผด็จการ ประชาชนต่างได้รับผลกระทบด้านความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก
7. ปัญหาด้านชนชั้นทางสังคม	ปัญหาการเหลื่อมล้ำด้านชนชั้น	สาเหตุของปัญหาด้านชนชั้นมาจากความแตกต่างทางด้านชนชั้นทางสังคม มีการเลือกปฏิบัติ นำความต่างทางชนชั้นมาเป็นมาตรฐานในสังคม นำเรื่องชนชั้นมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินความเหมาะสมในการเลือกคู่ครอง

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษา เรื่อง “การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 - 2556”

ละครโทรทัศน์นับเป็นสื่อที่มีอิทธิพลที่เกิดจากการประกอบสร้างของมนุษย์ที่ต้องการสะท้อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมให้ได้มากที่สุด เนื้อหาในละครในปัจจุบันจึงมีความหลากหลายภายใต้บริบทสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการนำเสนอด้านปัญหาสังคมของละครไทยในปัจจุบัน ละครมีการสะท้อนภาพปัญหาสังคมอย่างตรงไปตรงมา ทำให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่ายจึงได้รับอรรถรสในการรับชมละครและเข้าถึงตัวละครได้มากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่นมีการนำชื่อตัวละครมาใช้หยอกล้อแทนการเรียกชื่อคนที่มีลักษณะนิสัยที่คล้ายคลึงกับตัวละคร เช่นลำยอง คือ การแทนภาพของผู้หญิงที่ติดเหล้า เล่นการพนัน มีสามีหลายคน ซึ่งการนำชื่อและพฤติกรรมของตัวละครออกมามีหยอกล้อในชีวิตประจำวัน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความนิยมของผู้ชมละคร และสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อผ่านพฤติกรรมของ

ตัวละครนั้นออกมา โดยมีการสอดแทรกปัญหาสังคมผ่านพฤติกรรมหรือบทสนทนาของตัวละคร เพื่อสะท้อนปัญหาสังคมและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ส่งผลกระทบต่อสังคม

การศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครหลังข่าวภาคค่ำช่อง 3 พบว่า ละครหลังข่าวภาคค่ำเป็นช่วงเวลาที่ได้รับความนิยมอย่างมากจากผู้ชม โดยเฉพาะในช่วงเวลา 20:30 – 22.30 น. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนาพร พิทยานุรักษ์ (2556: น.109) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับชมละครวิทยุโทรทัศน์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3 วันละ 3 – 5 ชั่วโมง ในช่วงเวลา 20:30-22:30 น. โดยชมรายการเพียงคนเดียวและชมรายการทุกวัน โดยชอบรายการประเภทตลกขบขัน และได้นำความรู้พร้อมจดจำเนื้อหาจากรายการละครวิทยุโทรทัศน์มาวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งมีผลต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

และปรัชญา เปี่ยมการุณ (2549:น.85) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ เปิดรับชมละครวิทยุโทรทัศน์ของนักศึกษา อุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ (2547: น.98) ที่ศึกษาถึงพฤติกรรม การ เปิดรับชมการเลียนแบบสื่อละครโทรทัศน์ หลังข่าวภาคค่ำของช่อง 7 สีกลุ่มวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เป็นเพราะละครโทรทัศน์ เป็นความบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่อยู่คู่สังคมไทยมานานและปัจจุบันละครโทรทัศน์ได้มีการ ปรับปรุงพัฒนาวิถีในการนำเสนอให้โดดเด่น มีการเล่าเรื่องให้น่าสนใจ น่าติดตาม มีการใช้ เทคนิคการผลิตที่ทันสมัย ที่สำคัญผู้ผลิตรายการ ได้คัดเลือกนักแสดงได้ตรงใจผู้ชม ส่งผลให้ละครวิทยุโทรทัศน์ได้รับความนิยม เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ผลการศึกษาครั้งนี้ยัง พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ นักศึกษารับชมรายการละครวิทยุโทรทัศน์คือความชื่นชอบดารานักแสดง สอดคล้องกับการศึกษาของอุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ (2540: น.1- 85) และ วริศรา เวทยสุภรณ์ (2550: น.1- 80) ที่ต่างพบว่านักแสดงมีบทบาทสำคัญ เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะปัจจุบันผู้ผลิตรายการและสถานีโทรทัศน์ต่างแข่งขันกันในทุกรูปแบบ เช่น การจัดหานักแสดงหน้าใหม่เข้ามาในวงการโทรทัศน์นำกลยุทธ์ใหม่ๆมาใช้ในการผลิตรายการเพื่อเป็นการโปรโมทและตอบสนองความต้องการของผู้ชม เพื่อช่วงชิง การตลาดจากคู่แข่ง

ซึ่งการที่ละครได้รับความนิยมมาจากปัจจัยด้านการนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวที่ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภคหรือผู้ชมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสรี วงษ์มณฑา (2542, น.32 – 46) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคนั้นคือ ปัจจัยที่อยู่ภายใต้บุคคล ได้แก่ ความต้องการ (Needs) แรงจูงใจ (Motives) บุคลิกภาพ (Personality) การรู้ (Awareness) การรับรู้ (Perception) การเรียนรู้ (Learning) ทักษะคติ (Attitudes) และปัจจัยภายนอกบุคคล ได้แก่ อิทธิพลของครอบครัว (Family Influences) อิทธิพลของสังคม (Social Influences) อิทธิพลของธุรกิจ (Business Influences) อิทธิพลของวัฒนธรรม (Cultural Influences) อิทธิพลทางเศรษฐกิจหรือ

อิทธิพลของรายได้ (Economic Or Income Influences) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ บุษราคัม เอี่ยมอำไพ (2540, น. 17) ได้กล่าวถึงการเปิดรับสื่อของผู้รับสารว่า ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อตามลักษณะดังต่อไปนี้

1. เลือกสื่อที่สามารถจัดหาได้ (Availability) ธรรมชาติของมนุษย์นั้นจะใช้ความพยายาม เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น อะไรที่ได้มายากมาก ๆ มักจะไม่ได้รับการเลือก แต่ถ้าสามารถได้มาไม่ยากนักมักจะเลือกสิ่งนั้น

2. เลือกสื่อที่สอดคล้อง (Consistency) กับความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของตน

3. เลือกสื่อที่ตนสะดวก (Convenience) ในปัจจุบัน ผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อได้ทั้งวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง นิตยสาร และสื่อบุคคลแต่ละคนก็จะมีพฤติกรรมมารับสื่อที่แตกต่างกันไป

4. เลือกสื่อตามความเคยชิน (Accustomedness) ปกติจะมีบุคคลกลุ่มหนึ่งในทุกสังคมที่จะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการรับสื่อที่ตนเคยรับอยู่ซึ่งมักพบในบุคคลที่มีอายุมาก

ผลการศึกษาด้านปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงพ.ศ. 2555 – 2556 จำนวน 4 เรื่อง ที่ได้รับคะแนนความนิยมสูงสุดของแต่ละปี ดังนี้

1. แรงเงา ได้รับคะแนนความนิยมสูงสุดในพ.ศ. 2555 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 9.93
2. รักเกิดในตลาดสด ได้รับคะแนนความนิยมอันดับ 2 ในพ.ศ. 2555 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 8.65
3. ทองเนื้อเก้า ได้รับคะแนนความนิยมสูงสุดในพ.ศ. 2556 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 14.56
4. คุณชายรัชชานนท์ ได้รับคะแนนความนิยมอันดับ 2 ในพ.ศ. 2556 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 12.00

พบว่าละครหลังข่าวภาคค่ำช่อง 3 ทั้ง 4 เรื่องมีการสะท้อนภาพปัญหาสังคมอยู่ด้วยการ 10 ด้านดังนี้

1. ปัญหาครอบครัว
2. ปัญหาการศึกษา
3. ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง
4. ปัญหาการพนัน
5. ปัญหาอาชญากรรม
6. ปัญหาความยากจน

7. ปัญหาความเชื่อ
8. ปัญหาเสพติด
9. ปัญหาการเมือง
10. ปัญหาชนชั้น

ปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครทั้ง 10 ด้าน เป็นปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นจริงในสังคมปัจจุบัน เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าละครเป็นสื่อบันเทิงที่มีการสะท้อนภาพปัญหาสังคมด้านต่างๆ ออกมาเพื่อให้เนื้อเรื่องมีความน่าสนใจ และเข้าถึงผู้ชมได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนราพร สังข์ชัย (2552, น. 144-146) ที่ศึกษาเรื่องบทละครโทรทัศน์ไทย:กระบวนการสร้างสรรค์และเทคนิคได้กล่าวถึงการแข่งขันของสถานีโทรทัศน์ ผู้ชมละครโทรทัศน์เป็นคนกลุ่มเดิม ซึ่งผู้เขียนบทละครโทรทัศน์พยายามสอดแทรกเนื้อหาที่ดี สัจธรรม ความเป็นไปในชีวิต แฝงแนวคิด คุณธรรม ผ่านพฤติกรรมหรือคำพูดของตัวละคร

ดังนั้นภาพสะท้อนที่ปรากฏในละครจึงเป็นวิถีชีวิตและเป็นเรื่องราวใกล้ตัวของคนในสังคมปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ สิงห์ทอง (2558, น. 53-66) ที่พบว่าภาพสะท้อนสังคมด้านความเป็นอยู่ปรากฏมากที่สุดเพราะมนุษย์ต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีปัจจัย 4 ที่เหมาะสมภาพสะท้อนสังคมด้านครอบครัวพบมากเป็นอันดับที่สอง เนื่องจาก ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม เพราะเป็นสถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้นของการให้การศึกษาและเรียนรู้สิ่งต่างๆ มีการอบรมสั่งสอนบุตรให้รู้ จักผิดชอบชั่วดี และการเลือกคู่ครองที่ดีภาพสะท้อนสังคมด้านบุญกรรมพบมากเป็น อันดับที่สาม สะท้อนให้เห็นว่ามนุษย์มีความเชื่อเรื่องบุญและกรรมอยู่ถึงแม้สภาพสังคมจะเปลี่ยนไปมาก

นอกจากนี้ปัญหาสังคมเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคนจำนวนมาก ดังนั้นผู้แต่งจึงตระหนักและต้องการตีแผ่ปัญหาสังคมผ่านสื่อบันเทิงในรูปแบบต่างๆ เพื่อเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนภาพของคนในสังคม นอกจากภาพสะท้อนปัญหาสังคมที่ปรากฏผ่านสื่อบันเทิงรูปแบบละครแล้ว ยังปรากฏภาพสะท้อนปัญหาสังคมผ่านสื่อบันเทิงรูปแบบของภาพยนตร์อีกด้วย เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาสังคมเป็นปัญหาที่ทุกคนในสังคมจะต้องตระหนักและร่วมกันหาแนวทางแก้ไข จึงทำให้สื่อบันเทิงต่างต้องการที่จะสะท้อนปัญหาสังคมด้านต่างๆออกมาสอดคล้องกับงานวิจัยของปรวัน แพทยานนท์ (2556, น.85-88) ที่พบว่าสภาพสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้นและเกิดปัญหาทางสังคมในลักษณะต่างๆมากขึ้น ปัญหาทางเศรษฐกิจทำให้ผู้คนต้องทำงานหนักเพื่อที่จะหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวอย่างเพียงพอ ด้วยสภาพของสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผู้คนในสังคมมีการเบี่ยงเบนความสัมพันธภาพไปจากเดิม และสถาบันทางสังคมก็ทำหน้าที่ไม่ครบสมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดปัญหาสังคม ปัญหา

สังคมไทยมีอยู่มากมาย เช่น ปัญหาที่เกี่ยวกับครอบครัว ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง หรือปัญหาเชิงปรัชญา ซึ่งปัญหาเหล่านี้มักจะสะท้อนอยู่ในภาพยนตร์ไทยอย่างชัดเจน จากการศึกษาตัวละครในภาพยนตร์ พบว่าตัวละครมักประสบปัญหาอย่างหนักหน่วงด้านสังคม โดยมากเป็นปัญหาที่เกิดจากสภาพการใช้ชีวิตคู่สภาพครอบครัวที่แตกแยก ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับปากท้อง การกระเสือกกระสนทำมาหากินที่มีการต่อสู้ แก่งแย่ง ชิงดีชิงเด่น ปัญหาเหล่านี้ได้ถูกสะท้อนออกมาในบทบาทของตัวละครนำทั้งชายและหญิง

จากเหตุผลข้างต้นสามารถสนับสนุนผลการศึกษาปัญหาสังคมไทยที่ปรากฏในละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ช่วงพ.ศ. 2555 – 2556 ด้านความนิยมในการรับชมละครโทรทัศน์ ซึ่งพบว่าปัจจัยในการรับชมละครโทรทัศน์มีปัจจัยที่ไม่สับซ้อนผู้ที่รับชมละครโทรทัศน์สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายเนื่องจากเนื้อหาในละครมีความบันเทิงประกอบสร้างอยู่และมีการสอดแทรกปัญหาสังคมด้านต่างๆผ่านพฤติกรรมของตัวละครและบทสนทนาซึ่งพบว่าปัญหาสังคมไทยที่ปรากฏในละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ช่วงพ.ศ. 2555 – 2556 จำนวน 4 เรื่อง ปรากฏภาพสะท้อนปัญหาสังคมใน 10 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน

3. ข้อเสนอแนะ

จากการทำการวิจัยเรื่อง“การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 – 2556 ” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1 งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัญหาสังคมจากละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงพ.ศ. 2555 -2556 ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ควรทำการศึกษาเพิ่มในกลุ่มตัวอย่างละครช่องอื่นๆเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการนำเสนอปัญหาทางสังคม ซึ่งจะสร้างความน่าสนใจ และช่วยให้เข้าใจสภาพปัญหาสังคมไทยในบริบทอื่นๆได้อย่างหลากหลายมากขึ้น

3.2 งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาทางสังคมในละครเท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยในอนาคตควรมีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ รวมถึงแง่มุมที่ว่ามีส่วนในการสร้างอิทธิพลทางความคิดหรือไม่อย่างไร

3.3 ประเด็นเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทยในละครยังคงถูกนำเสนอในมิติเดิมๆ ไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควร โดยผู้วิจัยมองว่าภาพสะท้อนปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครสามารถเชื่อมโยง

กับข่าวสารที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน จะทำให้เกิดมิติน่าสนใจ เนื่องจากส่งผลกระทบโดยตรงต่อคนในสังคมและมีส่วนในการช่วยเชื่อมโยงให้เกิดความเข้าใจในมิติที่รอบด้านมากยิ่งขึ้น

3.4 การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเรื่องภาพสะท้อนปัญหาสังคมที่ปรากฏในละครมีผลดีหรือผลเสียต่อผู้ชมละครหรือไม่อย่างไร เป็นการสะท้อนให้เห็นผลดีและผลเสียจากการชมละครของผู้ชมว่าได้รับผลกระทบอย่างไรในการชมละคร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. (2522). *พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงแรงงาน. (2544). *กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานแรงงาน. คู่มือการตรวจแรงงาน*. กรุงเทพฯ: มปท.
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน. (2545). *พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ หจก. บางกอกบลิ๊อค.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). *การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค*. กรุงเทพฯ: อินฟินิตี้เพรส
- _____. (2544). *การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- _____. (2552). *การวิเคราะห์สื่อ เทคนิคและแนวคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ขวัญเรือน กิตติวัฒน์. (2531). *พลศาสตร์ของการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ วุฒิสภา. (2550). *ความรุนแรงเด็กสตรีและผู้สูงอายุ ในครอบครัว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2533). *ลักษณะของยาเสพติด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2541). *กสส. นโยบายและแผนงานหลักสตรีระยะยาว (พ.ศ. 2535-2554)*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- จิต เศรษฐบุตร. (2492). *กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยยืมฝากทรัพย์สินฯ*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง.
- จิราภรณ์ ภัทรภานุภัทร. (2528). *สถานภาพการศึกษาเรื่องคติความเชื่อของไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการไทยศึกษา ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2527). *ผีเจ้านาย*. กรุงเทพฯ: พายัพ ออฟเซท พรินท์.
- นัทรทิพย์ นาดสุภา. (2548). *แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน ข้อเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

- ชนาพร พิทยานุรักษ์. (2556). *ตัวละครและสไตส์การแสดงในบริบทสังคมและวัฒนธรรม: กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์สุพรรณหงส์*. (ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช. (2548). *อ่าน(ไม่)เอาเรื่อง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- ณรงค์ สินสวัสดิ์. (2539). *ภาค 1 ซึ่งกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในจิตวิทยาการเมือง*. กรุงเทพฯ: วัชรินทร์การพิมพ์.
- ณรงค์ เส็งประษา. (2532). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินติ้งเฮ้าส์.
- ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์. (2555). ผลกระทบของการสร้างความรับผิดชอบทางการศึกษาต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนไทย ในการสัมมนาวิชาการประจำปี 2554 “ขกเครื่องการศึกษาไทย: ผู้การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง” (Revamping Thai Education System: Quality for All) โดย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย 15 กุมภาพันธ์ 2555 ณ ห้องบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์บีโรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ เซ็นทรัลเวิลด์คืนคืนวันที่ 20 ธันวาคม 2559 จาก www.tdri.or.th.
- ไทยโพสต์ออนไลน์. (2559). *วิจัยTIMSS ชี้อะชีพศึกษาไทยติดกลุ่ม “แย่” ผลประเมินวิชาเลข-วิทย์ ม.2 และป.4 ถอยหลังเข้าคลองทั้งหมด*. คืนคืนวันที่ 20 ธันวาคม 2559.
- ธีรเดช เอี่ยมสำราญ. (2549). *บันทึกประวัติศาสตร์พลังประชาชนด้านทุนนิยม(ดิบ)สุบสื่อ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เดือนตุลา.
- เชียรชัย เอี่ยมวรเมช. (2544). *พจนานุกรมฉบับใหม่*. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.
- นราพร สังข์ชัย. (2552). *เรื่องบทละครโทรทัศน์ไทย: กระบวนการสร้างสรรค์และเทคนิควารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*.
- นุชรี ตันติวิจิตร. (2537). *การศึกษาการรับรู้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ของผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ว.จินประดิษฐ์. (2538). *อำนาจลึกลับของร่างทรง*. กรุงเทพฯ: รุ่งแสงการพิมพ์.
- วรัญญา เตียวกุล และคณะ. (2550). *การให้การศึกษาเพื่อแก้ปัญหาของคนจน*. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการประจำปี 2550.
- วิเทศ จรรย์รักษ์. (2495). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วันดี พรปฎิมากร. (2534). *การไหลของภาพยนตร์ต่างประเทศทางโทรทัศน์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรรา คลายนาทร. (2530). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- บุญอริ ปิหมะ. (2550). *ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์*. สงขลา: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- บุญมี เมธา. (2522). *ศิลปะสื่อสารศาสตร์เป็นวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สุทธิสารการพิมพ์.
- บรรจง โกศลวัฒน์. (2543). *การถ่ายทำภาพยนตร์เสียง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุษราคัม เอี่ยมอำไพ. (2540). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารจากสถานีวิทยุ จ.ส. 100 และการเป็นสมาชิก ชมรม จ.ส.100 กรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปิ่น มาลากุล. (2528). *การปฏิรูปการศึกษา การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ปนัดดา ชนสติด. (2531). *ละครโทรทัศน์ไทย*. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรัชญา เปี่ยมการุณ. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรับชมละครโทรทัศน์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปรวัน แพทยานนท์. (2556). *ตัวละครและสไตล์การแสดงในบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทย: กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์สุพรรณหงส์*. (ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ประภาส วณิกเกียรติ (2495). *กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยยืม ฝากทรัพย์สินฯ*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสาธ หลักศิลา. (2515). *ปัญหาสังคม*. กรุงเทพฯ: ก้าวหน้า.
- ประเสริฐ เข้มกลิ่นฟูง และคณะ. (2544). *สังคมและวัฒนธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา อุปโยคิน. (2538). *แนวการวิเคราะห์ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว*. *วารสารสุโขทัยธรรมมาชิราช*.
 _____ . (2544). *การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับผู้บริหาร)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พจนจิตต์ อธิคมนันทะ. (2543). *การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ. (2541). *การคอร์รัปชันในระบบราชการไทย*. รายงานผลการวิจัย.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
(ป.ป.ช.).

พัทธา สายหู (2529) *กลไกของสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุตฺโต). (2540). *การพัฒนาจริยธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์พุทธธรรม.

พระมหาชัยนาท อรรถบุตร. (2542). *แรงจูงใจในการเข้าวัดของคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ: ศึกษา*

กรณีวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร. (สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. (2546). *สารานุกรมไทย*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์

พับลิเคชั่น.

พระยาอนุমানราชชน. (2514). *วัฒนธรรมและธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของไทยโดยเสฐียร โกเศศ*

(นามแฝง). กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

เพาวิภา ภมรสติชัย. (2528). *ความสัมพันธ์ระหว่างละครโทรทัศน์กับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มานพ นักการเรือน. (2554). *พระพุทธศาสนากับความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์*. นครปฐม:

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย.

ขงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์. (2547). *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการการวิจัยและพัฒนา การ*

เรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ยุทธการ ไวยอาภา. (2553). *การพัฒนาการบริหารธุรกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสบวิน ตำบล แม่*

วิน อำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). ปริญญาเอก,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้, กรุงเทพฯ.

ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา (ประทีปะเสน). (2542). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี*. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รุจิเรข คชรัตน์. (2542). *ภาพและกระบวนการสร้างภาพชายรักร่วมเพศในละครโทรทัศน์ไทยกับ*

การรับรู้แบบฉบับของผู้ชม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

รณภพ พรอรุณ. (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะเศรษฐกิจกับอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่*

ปัญหาพิเศษ วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). *พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- _____. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมี บุคส์
พับลิเคชั่นส์.
- _____. (2548). *พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา อังกฤษ-ไทย*. ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
(พิมพ์ครั้งที่ 4), กรุงเทพฯ.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิชย์.
- เลขา ปิยะอัจฉริยะ. (2544). การพัฒนาจริยธรรมของเด็ก. ใน *เอกสารการสอนชุด วิชาการพัฒนา
พฤติกรรมเด็ก*. หน่วยที่ 8 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิฑูรย์ คลายนาทร. (2530). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- วรัญญา เตียวกุล และคณะ (2550). *บทบาทของการศึกษาภาคบังคับต่อการแก้ปัญหาความ
ยากจน: โอกาสทางการศึกษาของเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส*. บทความวิชาการ
การสัมมนาวิชาประจำปี 2550 มูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ
ไทย วันที่ 10-11 พฤศจิกายน 2550.
- ว. จินประคิษฐ์. (2540). *การตั้งชื่อให้เป็นมงคล*. กรุงเทพฯ: หอสมุดกลาง.
- วรวิฑูรย์ สุวรรณฤทธิ์ และคณะ. (2549). *วิถีไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วารภรณ์ สามโกเศศ. (2539). ไฮโดรเจนอีคอนโนมี. มติชนรายวัน ประจำวันที่ 25 เมษายน 2545
หน้า 6. สืบค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2559
จาก <http://www.dpu.ac.th/laic/page.php?id=6032>.
- วิรสรา เวทยสุภรณ์. (2550). *พฤติกรรมการรับชมและความพึงพอใจจากการรับชมละครเกาหลีทาง
สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. คณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิทศ จรรย์รักษ์. (2495). *กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล*. พระนคร: คณะช่าง.
- วิรัช นิภาวรรณ. (2533). *การเข้าทรงและร่างทรง*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- วิษณุ วงศ์สินศิริกุล. (2555). *เกมพนันออนไลน์: หายนะเกมพนันที่ต้องควบคุม*. ค้นคืนเมื่อวันที่
15 มีนาคม 2555 จาก http://gamblingstudy-th.org/document_research.php.
- วอยซ์นิวส์. (2556). “พงศ์เทพ” รับผิดชอบวิจัยต่างชาติชี้การศึกษาไทยอ่อนจริง. ค้นคืนวันที่ 5 ตุลาคม
2559 จาก <http://news.voicetv.co.th/thailand/80802.html>.
- วิทศ จรรย์รักษ์. (2495). *หลวง. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยยืม ผากทรัพย์ฯลฯ*.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ไสลทิพย์ จารุภูมิ. (2535). ความพึงพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ (การสื่อสารมวลชน). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนิท ศรีสำแดง.(2522) .ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับปรัชญาและศาสนา : ศรีเพ็ชรการพิมพ์ กรุงเทพฯ
- สันติ จัยสิน. (2544) . เทคนิคการเผยแพร่ความรู้เพื่อการป้องกันยาเสพติด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสานมิตร.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์(2526) สังคมวิทยาปัญหาสังคม กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์.
- สุณิสา จันทบูรณ (2539) . การรับรู้ภาพของครอบครัวผ่านละครโทรทัศน์.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติและพฤติกรรม. วันที่ค้นข้อมูล 10 เมษายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.novabizz.com/NovaAce/Attitude.htm>
- สุเทพ สุนทรเกษม. (2540). ทฤษฎีสังคมวิทยาร่วมสมัย พื้นฐานแนวความคิดทฤษฎีทางสังคมและวัฒนธรรม. เชียงใหม่ : บริษัทสำนักพิมพ์ไกลบอลวิชั่น จำกัด.
- สุพิศวง ธรรมพันทา(2546) . มนุษย์กับสังคม. เอกสารคำสอน ภาควิชาสังคมวิทยา สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.กรุงเทพฯ: ดี.ดี.บุ๊คส์โตร์.
- สุภา จิตติวสุรัตน์.(2545) การสร้างความหมายทางสังคมและการรับรู้ความเป็นจริงในภาพยนตร์อิงเรื่องจริงวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมพงษ์ ธนัญญา . (2540). ประมวลประเด็นแนวคิดการเสริมสร้างความสัมพันธ์ ใน ครอบครัว. ในสถาบันครอบครัว : มุมมองของนักสวัสดิการสังคม.กรุงเทพมหานคร : สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536) การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม : แนวการศึกษาวิเคราะห์ และวางแผน ขอนแก่น โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- สมฤทัย กล่อมน้อย.(2547).พฤติกรรมการเปิดรับชมและเลียนแบบสื่อโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของ 7ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำหรี จิตตินันทน์. (2541). การอบรมเลี้ยงดูเด็กจากแรกเกิดถึง 5ปี. กรุงเทพฯ: ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.
- สาโรช บัวศรี. 2526. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

เสวี วงษ์มณฑา. (2542). *กลยุทธ์การตลาด การวางแผนการตลาด*. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและโซเท็กซ์.

แสงสุริย์ ทศนพูนชัย. (2547). *พิชิตความเจ็บป่วยเรื้อรังเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและยืนยาวกว่า*.

For Quality.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี. (2550). ออนไลน์ <https://www.gotoknow.org/posts/206279>.

สืบค้นวันที่ 18 มกราคม 2560.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2553). คำสั่งคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ 14/ 2553 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2553 เรื่อง ปฏิบัติการเร่งรัด 3 เดือน (มกราคม - มีนาคม 2554) รอบรับปฏิบัติการ ฯ 5 รั้วป้องกัน ระยะที่ 3.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2553). คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ 14/ 2553 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2553 เรื่อง ปฏิบัติการเร่งรัด 3 เดือน (มกราคม - มีนาคม 2554) รอบรับปฏิบัติการ ฯ 5 รั้วป้องกัน ระยะที่ 3.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2554). *ประวัตินยาเสพติด*. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <http://www.oncb.go.th>.

องค์การอนามัยโลก. (2002). *รายงานอาหารโภชนาการป้องกันมะเร็ง*. ม.ป.ท.

อดุลย์ตัน ประชรู. (2526). *สังคมวิทยาชนบทและเมือง(สังคม211)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ. (2540). *แบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อรวรรณ ชมชัยยา. (2550). *รายงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมารดาในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านจริยธรรมแก่บุตรก่อนวัยเรียน จังหวัดนนทบุรี*. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

อุไรวรรณ สิงห์ทอง. (2558). *การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสียดาย : กรณีศึกษา วัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดตาก วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (พ.ค. -ส.ค. 2558)*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อานนท์ อภาภิรม. (2521). *ลักษณะสังคมและปัญหาของสังคมไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- Adam Goodlad. (1971). *A sociology of popular drama*. London: Heinemann. Adoni H & Mane (1984) *Media and the Social Construction of Reality: Toward an Integration of Theory*, *Communication Research* 11,3.
- Adorno, T. W., with Max Horkheimer. (2002) *Dialectic of Enlightenment*. Trans. Edmund Jephcott. Stanford: Stanford UP.
- Carter V. Good. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.
- Curtis, Michael. (1981). *The Great Political Theories*. Harper Perennial.
- De Fleur, Melvin L., and Dennis ,Everette .E. (1996). *Understanding Hypermedia: From multimedia to virtual reality*. London: Phaidon Press.
- Dewey, John. (1959). *Experience and Education*. New York : Macmillan Publishing.
- Dollard, J., Doob, L. W., Miller, N. E., Mowrer, O. H., & Sears, R. R. (1939). *Frustration and aggression*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Eitzen, D. S. & Zinn, M. B. (2003). *Social problems*. 9th ed. Boston: Pearson Education.
- Farley, Lin. (1978). *Sexual Shakedown: The Sexual Harassment of Women on the Job*. McGraw-Hill. ISBN 0070199574.
- Ferdinand de Saussure. (1974). *Course in General Linguistics*. London: Peter Owen.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw - Hill Book.
- Hill, R., and Hansen, D. A. (1960). *The identification of conceptual frameworks utilized in family study*. *Marriage and Family Living* 22, 299–311.
- Habermas, Jurgen. (1988). *On the Logic of the Social Sciences*, (trans) Shierry Weber NicholSEN and Jerry A.Stark Cambrid : Polity Press.
- Horkeimer, M. and Throdor Ador. (1992). *The culture Industry: Enlightenment as Mass Deception In Dialectic of Enlightenment*. Verso:London.
- Horton, P. A, Leslie, G. R. & Larson, R.F. (1991). *The Sociology of Social Problem*. 10th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- James M. Henslin. (1990). *Social Problems*. New Jersey: Prentice Hall.
- Jurgen Habermas. (1985). *The Entwinement of Myth and Entightenment: Horkhenment and Adorno*.
- Julian, J., & Kornblum, W. (1982). *Social Problems*. London: Oxford University.
- Joel M. Charon. (1997). *Symbolic Interaction*. USA :US.Prentice-Hall.

- John F. Cuber. (1963). *Sociolog: a Synopsis of Principles*. New York: Appleton – Century Crofts.
- L. Donald and Keller Suzanne. (1979). *Sociology*. New York: Alfreda a Knopf.
- Lopez-Rey, M. (1975). *Criminological Manifesto*. Federal Probation.
- Lukacs'Geog, History and Class Consciousness. (1971). Studies in Marxist Dialectics trans. Rodney
- Marx, Karl and Engels, F. (1976). *The German Ideology*. Moscow: Progress Publishers.
- McKinney, E. S. (2009). *Maternal - child nursing*. 3rd ed. Canada: Saunders Elsevier.
- Paul B. Horton Cerald R. Leslie amd Richard F. Larson. (1991). *Paul B. Horton Cerald R. Leslie amd Richard F. Larson. The Sociology Problems*.10th ed. New Jersey, Prentice Hall.
- Pennock, Roland J., and Smith, David G. (1964). *Political Science*. New York: McMillan.
- Philosophers. (1998). Have only interpreted the world in certain ways; the point is to change it. Marx and Engels.
- Reiso, Albert J ; & Roth, Jeffrey A. (1993). *Understanding and Preventing Violence*. Washington, D.C.: National Academy Press.
- Rousseau, Jean Jacques. (1962). The Social Contract. from du Contrat Social trans. Hopkins, Gerard. Barker, Ernest, ed. New York: Oxford University.
- Weinberg. (1970). *S.Dirson Weinberg. Social Problems in Modern Urban Society*. Englewood Cliffs, N.J. : Prentie – Hall.
- William Kornblum !!@ Joseph Julian. (1992). *Social Problem*. 7th ed. New Jersey, Prentice Hall.

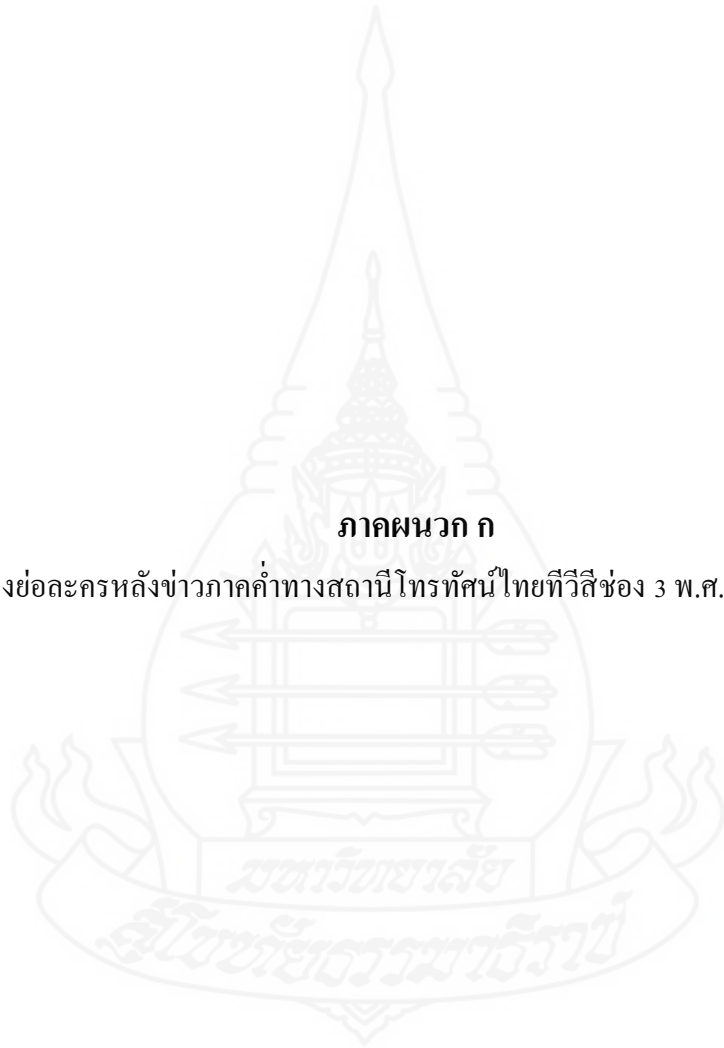
ภาคผนวก

สภามหาวิทยาลัย

สโชนาลัยราชภัฏ

ภาคผนวก ก

เรื่องย่อละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 - 2556

เรื่องย่อละครหลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2555 - 2556

เนื้อหาของละครจำนวน 4 เรื่อง โดยคัดเลือกจากความนิยมของแต่ละปีดังนี้

พ.ศ. 2555 แรเงา รักเกิดในตลาดสด

พ.ศ. 2556 ทองเนื้อเก้า คุณชายรัชนานนท์

เรื่องย่อ แรเงา

มุตตา และ มุนินทร์ เป็นฝาแฝดที่แต่มีนิสัยแตกต่างกันอย่างมาก อันเป็นผลจากการเลี้ยงดู และชะตากรรมของสองพี่น้อง ในวัยเยาว์มุตตาเป็นลูกรักของ นายแปลก นางพิณ เจ้าของร้านกาแฟในเมืองเพชรบูรณ์ มุตตาเป็นเด็กเลี้ยงง่าย สะสวย อ่อนหวาน ในขณะที่มุนินทร์เป็นลูกชัง เพราะเป็นเด็กคือเลี้ยงยาก มอมแมม เป็นโรคผิวหนัง มุนินทร์อิจฉามุตตาและคอยกลั่นแกล้ง สาเหตุมาจากที่เห็นแม่รักมุตตามากกว่า ส่วนมุตตาเองก็เป็นเด็กช่างฟ้อง ทำให้ทั้งสองเกลียดชังกันมากขึ้น

เมื่อเด็กทั้งสองเติบโตขึ้น มุตตาเป็นเด็กสาวแสนสวย ผมยว มารยาทงดงาม เก่งการบ้าน การเรียน แต่มุตตากล้าหัวไม่ดี เรียนช้ากว่ามุนินทร์ถึง 2 ปี ส่วนมุนินทร์มอมแมม เก้งก้าง เป็นนักกีฬาของโรงเรียน เป็นเด็กเรียนดีแต่ถูกพ่อแม่ตี เพราะคือ มุนินทร์พบว่าเธอมีอาวุธคือความฉลาด และจะใช้การศึกษาเป็นบันไดสู่ความสำเร็จในชีวิต มุนินทร์หารายได้โดยการสอนพิเศษตั้งแต่เด็ก ด้วยความที่ทำงานแลกเงินมาเองจึงทำให้เธอ กลายเป็นเด็กขี้นเหนียว เก็บหอมรอมริบมาตั้งแต่เด็ก และจุดเปลี่ยนสำคัญก็มาถึง เกิดอุบัติเหตุไฟไหม้ร้านกาแฟ นางพิณโทษว่าเป็นความผิดของมุตตา มุนินทร์เอาเงินเก็บ 70,000 บาทออกมาให้พ่อแม่ซ่อมบ้าน และคือจุดเริ่มต้นที่มุนินทร์เริ่มกลายเป็นลูกรักบ้าง มุนินทร์เข้าเรียนวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ในมหาวิทยาลัยชื่อดัง เธอเป็นนักเรียนทุน มีเพื่อนรักเป็นสาวไฮโซชื่อ ลูกศร ที่คอยเกื้อหนุน มุนินทร์ทำงานพิเศษจนส่งมุตตาเรียนมหาวิทยาลัยเอกชน และคอยดอกรับมุตตาทุกวัน มุนินทร์เรียนจบและได้ทุนไปเรียนต่อปริญญาโทที่สหรัฐอเมริกาพร้อมกับลูกศร ลูกศรเป็นอเมริกันชนิดี เช่นทำให้มุนินทร์ยังมีโอกาสต่าง ๆ มากขึ้น ระหว่างเรียนมุนินทร์ได้ฝึกงานบริษัทคอมพิวเตอร์ยักษ์ใหญ่และมีผลงานยอดเยี่ยม มุนินทร์หาเงินทองได้มากมาย และส่งเงินมาให้พ่อแม่ทำไร่ดอกไม้ขนาดใหญ่จนมีฐานะดี มุตตาเรียนจบก็มาช่วยพ่อแม่ดูแลไร่ และรองรับความเจ้าอารมณ์ของนางพิณ ทำให้มุตตากลายเป็นสาวช่างฝัน โรแมนติก และฝันที่จะออกไปจากไร่และเงาของมุนินทร์ มุนินทร์เรียนจบปริญญาโทและทำงานกับบริษัทคอมพิวเตอร์ยักษ์ใหญ่ที่อเมริกา มุตตาที่สอบ ก.พ. ไว้ ถูกเรียกตัวบรรจุเข้าเป็นข้าราชการในกองบริหารจัดการของกรม กรมหนึ่ง มุตต้าย้ายไปกรุงเทพฯ พักอยู่หอพักหญิง มี พร สาวใหญ่เจนโลกเป็นเพื่อน มุตตามาทำงานที่กอง มีเพื่อนร่วมงานชื่อ อรพิม และ

ทิพอาภา เธอได้รู้จักชายหนุ่มนิสัยดีที่ทำงานในกองเดียวกันชื่อ วิกิจ วิกิจสนใจมุตตา ทั้งสองสนิทสนมกัน วิกิจชอบมุตตาอยากขอเป็นคนรัก แต่มุตตาดูกลับเห็นว่าวิกิจเด็กไป ในขณะที่ ปริม ซึ่งหลงรักวิกิจ เห็นมุตตาเป็นศัตรูหัวใจ นอกจากนี้ยังมีแก๊งค์กะเทยกอสซิปคอยนินทาทุกเรื่องทั้งจริงทั้งเท็จเป็นลูกคู่ของปริม มุตตาได้พบ เจนภพ ผู้อำนวยการกองหัวหน้าของเธอ มุตตาประทับใจเจนภพมาก เจนภพเป็นอาแท้ ๆ ของวิกิจ และอยู่บ้านร่วมรั้วเดียวกัน เจนภพเองก็หลงใหลมุตตาตั้งแต่แรกเห็น และพยายามชนะใจมุตตาอยู่เงียบ ๆ เจนภพมีภรรยาชื่อ นพณา นักธุรกิจบ้านที่คืนเศรษฐกิจนี้ร้อยล้าน นพณาทำให้อาชีพการงานเจนภพก้าวหน้า นพณาและเจนภพแม้รักกันมาก แต่ก็มีเรื่องกระทบกระทั่งกันอยู่เรื่อย ๆ จากความเจ้าชู้ของเจนภพ กับความหลงตัวเองและข่มสามีของนพณา

เจนภพและนพณามีลูก 3 คนคือ ต้อย สาวน้อยวัย 17 ปี ที่โตเกินวัยและเป็นสาวซ่า ต้อยเป็นลูกรักของเจนภพแต่เป็นไม้เบื่อไม้เมากับนพณา ในขณะที่ ต้อ ลูกชายคนรองวัย 16 ปีเป็นลูกรักของแม่ นพณาคอยปรับทุกข์คำว่าเจนภพให้ลูกชายฟัง โดยไม่รู้ว่ทำให้ต้อคลั่งคลั่งพ้อและเริ่มเบี่ยงเบนทางเพศ เจนภพ นพณายังมีลูกหลงอีก 1 คนชื่อ ต้อม เป็นเด็กสมาธิสั้น เจ้าอารมณ์ พุดจาหายาบคาย เพราะได้ยื่นตัวอย่างมาจากแม่และ ยายนภกั ที่จงชังเจนภพ เจนภพเป็นหนุ่มเจ้าเสน่ห์มีสาว ๆ มาติดพันเสมอ เจนภพเองก็ชอบคบกับสาว ๆ ที่เห็นเขาเป็นผู้นำและยกย่องเขา เจนภพจึงคบผู้หญิงเหล่านี้แบบเมียน้อยเสมอ เจนภพแม้จะปิดเป็นความลับ แต่นพณาก็จะสืบรู้และตามอาละวาดคำทอตบตีจนแตกกระเจิงไปทุกราย เจนภพคอยสืบข้อมูลจากวิกิจและทำตัวเป็นชายในฝันของมุตตาทุกอย่าง เจนภพลวงให้มุตตาเข้าใจว่าเขากับนพณาไม่ได้รักกันและกำลังต่างคนต่างอยู่ใกล้จะหย่าขาด มุตตาหลงรักเจนภพและหวังจะใช้ชีวิตร่วมกับเขาในอนาคต แจงจิต เลขาสาวใหญ่ของเจนภพเห็นท่าทีของทั้งสองก็เป็นห่วงมาก จึงติดต่อ เนตรนภิส น้องสาวนพณาให้ปราชญ์เจนภพ เนตรนภิสเกลียดชังนพณาจึงไม่ยอมบอก เมื่อวันถึงวันเกิดของมุตตา เจนภพให้สร้อยไข่มุกที่ขโมยจากนพณาบอกว่าเป็นของขวัญรัก เจนภพอมมมุตตาคด้วยคำลวง ของขวัญ และไวน์ เขาพามุตตาเข้ามานรูด มุตตาดกเป็นของเจนภพและคิดเพียงแต่ว่าไม่นานเจนภพจะหย่าขาดกับนพณา เนตรนภิสได้รู้จักเด็กสาวชื่อ รัชนก ที่เข้ามาเป็นลูกจ้างชั่วคราวของกอง เนตรนภิสใช้รัชนกสืบความเป็นไปของมุตตาและเจนภพ รัชนกทำใ้สนิทสนมกับมุตตาและคอยขยุ่งมุตตาให้ยังถลึงกับเจนภพ ประสิทธิ์ชัย เพื่อนวิกิจเป็นจอมเจ้าชู้หลอกผู้หญิงมามากมายหลงใหลรัชนก รัชนกทำตัวไร้เดียงสาช่วยประสิทธิ์ชัย เมื่อรู้ว่าประสิทธิ์ชัยมีฐานะร่ำรวยเธอจึงยอมคบเป็นแฟน เจนภพหลอกนพณาว่ามุตตาเป็นแฟนวิกิจ นพณาจึงมาทำสนิทสนมกับมุตตา

นพณาไปทำธุรกิจต่างประเทศ เจนภพพามุตตาไปสมมุขบอกว่าเป็นอันนิมูน มุตตาตัดสินใจปล่อยตัวเองให้ท้อง โดยไม่รู้ว่เนตรนภิส รัชนก และ ศักดิ์ชาย พี่ชายของรัชนกตามไปแอบ

ถ่ายคลิบของทั้งสอง คลิบเบลอ ๆ ของเจนภพกับมุตตาถูกเผยแพร่ไปทั่วทั้งกอง มุตตาช็อค แต่เจนภพให้ปฏิเสธรและทำตัวปกติ จนทุกคนเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง ปริมส่งคลิบไปให้พนภา พนภาเดินแต่เจนภพก็ยังแก้ตัวเอาตัวรอดไปได้

พนภาไปรู้จักกับ ประพงส์ นายบ่อนมาเฟียหนุ่ม เธอใช้คนของประพงส์จัดการกับลูกหนี้ที่คือแพ่งจนเป็นข่าวอื้อฉาว ในขณะที่ต้องถูกจับในงานปาร์ตี้ยาเสพติดกับ แจ็ค เพื่อนจี๊ยา เนตรนภิศเห็นเป็นโอกาสดี ให้รัชชกปล่อยคลิบที่ 2 ที่ชัดเจนของเจนภพ มุตตา และบอคนพนภา มุตตาแน่ใจว่าตัวเองตั้งท้อง และคิดว่าคราวนี้เจนภพคงหย่าขาดกับพนภาได้เสียที ในวันที่เธอฝันหวานเรื่องบอกข่าวกับเจนภพ พนภาโผล่มาค่าประธานตบตีมุตตาหน้ากระทรวงต่อหน้าทุกคน เธอกระซอกสรวลไข่มุกขาดกระจาย มุตตาเห็นว่าเจนภพหลอกเรื่องจะหย่ากับพนภา พนภาโกรธจัด เธอส่งมือปืนคนของประพงส์มาชิงทรัพย์มุตตา จากนั้นก็ส่งคนเดิมมาข่มขืน แต่มุตตาก็รอดมาได้ มุตตาดูดิต่อวิกิจให้นัดเจนภพ เธอนัดเจนภพที่กอง พนภาไม่ไว้ใจเธอตามมากุม เจนภพพยายามพูดให้พนภากลับไปโดยยืนยันว่ามุตตาใจง่าย ไม่เคยรักมุตตา พนภาคือคนเดียวที่เขารัก มุตตามาได้ขืนเข้า เธอหมดสิ้นทุกอย่าง เธอคิดจะทำแต่ทำไม่ได้ จึงเดินทางกลับไปเพชรบูรณ์ มุตตาพบว่ามุนินทร์กำลังจะกลับมาทำงานตำแหน่งสูงในเมืองไทย เธอยิ่งน้อยเนื้อต่ำใจ ขณะนั้นชาวบ้านรำลือถึง วรินดา เพื่อนของเธอขายตัวและติดเอดส์กลับบ้านพร้อมกับลูกในท้อง นางพิณดำวว่าวรินดาบอกว่าตายเสียดีกว่า นั่นเป็นฟางเส้นสุดท้ายทำให้มุตตาตัดสินใจ เธอขอโหสิกรรมกับทุกคนในชีวิตและผูกคอตาย

มุนินทร์กลับบ้านเจอภาพมุตตาผูกคอตาย เธอตกใจเสียใจมากที่ไม่เคยทำดีกับน้องสาวเลย เธอคิดจะสืบหาความจริงว่าเกิดอะไรขึ้น เธอกลับมายังหอพักสวมรอยว่าเป็นมุตตา เพียงไม่นานเธอก็ปะติดปะต่อเรื่องราวทั้งหมดได้ และตัดสินใจจะแก้แค้นให้มุตตา วิกิจมาหามุตตา มุนินทร์พบว่าวิกิจดีกับมุตตาด้วยใจจริง ทำให้เธอชอบวิกิจมาก ในขณะที่วิกิจพบว่ามุตตาคนใหม่เข้มแข็ง ซาญฉลาด มีเสน่ห์ดึงดูดต่อเขามากกว่ามุตตาคนเดิม

มุนินทร์กลับมาทำงาน รู้เรื่องปริมและคนที่รังแกมุตตา เธอแฮ็คเข้าคอมพิวเตอร์ของกลุ่มกะเทยเอารูปลับเฉพาะน่าอับอายของทั้งสามมาประจาน และกระซอกหน้ากากรัชนกเปิดโปงว่าเธอเป็นนกสองหัว เจนภพเริ่มหึงหวงวิกิจ มุนินทร์เองก็คิดจะใช้วิกิจให้เจนภพหึง เจนภพพยายามทำเจ้าชู้กับมุนินทร์เลยถูกเธอกลั่นแกล้งให้อายคนทั้งกอง เธอพาลหาเรื่องปริม รัชชก ทำทนายให้ไปฟ้องพนภา พนภาไม่รู้เข้าก็บุกไปกองค่าทนายมุนินทร์ แต่ถูกมุนินทร์ค่าสวนตบจนตบมันไต่เข้าโรงพยาบาล บรรดาพลพรรครักปริมช็อค คนเชียร์มุตตาดีใจกัน วิกิจตกใจแต่ก็พอใจกับมุตตาที่สู้คน พนภาโวยวายให้เจนภพ

ไถ่मुตตาดอก เจนภพขอให้มุรินทร์ไปขอโทษนพณา เธอบอกว่าจะไปตบซ้ำอีก 10 ครั้ง แล้วประกาศลาออกจนของมุตตาคลับไป วิกิจนของไปส่งและบอกจะอยู่ข้างเธอ

ขณะเดียวกันประสิทธิ์ช่วยวางยาจะข่มขืนรัชชก แต่ถูกรัชชกซ่อนแผนทำเป็นสาวบริสุทธิ์ ประสิทธิ์ช่วยหลงไหลเธอยิ่งขึ้น นพณาติดประพงส์ให้ส่งมือปืนคนเดิมไปจัดการมุตตา ต้องกลับเริ่มหลงเสน่ห์ประพงส์

มุรินทร์กลับไปทำงานที่บริษัทคอมพิวเตอร์กับลูกศร เธอซื้อคอนโดหรู รุ่นใหม่ วิกิจเจอลูกศรแปลกใจที่ลูกศรเรียกเธอว่านิน มุรินทร์ย้ายออกจากหอพักและทิ้งโทรศัพท์มุตตาเพื่อตัดการติดต่อกับชีวิตเก่าของมุตตา แต่กลับคิดถึงแต่วิกิจอยู่ พรย้ายมาอยู่ห้องมุตตาโดนมือปืนทำร้าย มุรินทร์รู้ข่าวแน่ใจว่าเป็นฝีมือนพณาจึงแค้นขึ้นมาใหม่ เธอติดต่อเจนภพให้ไปกินข้าวด้วยกัน แล้วโทรตามนพณาให้มาแล้วหลบไป นพณาอาละวาดและกลับต้องมาจ่ายเงินค่าอาหาร

มุรินทร์คิดถึงวิกิจ ลูกศรจึงเป็นแม่สื่อให้ทั้งสองติดต่อกันอีก วิกิจขอให้เธอเลิกรักกับเจนภพและนพณา แต่มุรินทร์กลับรู้สึกผิดต่อมุตตา เธอต้องล้างแค้นต่อ เธอนัดเจนภพไปหา มอมเหล้า เขาจนหมดสติแล้วพาเจนภพไปส่งที่บ้าน ต่อปากกับนพณา นพณาแค้นมาก วิกิจเสียใจที่มุตตาเป็นไปได้นานนี้

เจนภพยังลุ่มหลงมุตตาคณใหม่ที่เซ็กซ์ชี่ยั่วชวน มุรินทร์ยื่นข้อเสนอให้เขาหย่านพณา แล้วโทรไปเยาะเย้ย เจนภพกับนพณาทะเลาะเบาะแว้งถึงขั้นลงไม้ลงมือ มุรินทร์ถูกมือปืนลอบทำร้าย เธอใช้ที่ซื้อตไฟฟ้าจัดการจนมันบาดเจ็บ มือปืนเกลียดแค้นเธอจนกลายเป็นความแค้นส่วนตัว มุรินทร์พาเจนภพเข้ามาอรุณ จับเจนภพมัดไว้คล้ายเล่นเกมเซ็กซ์หฤโหด และโทรไปให้นพณาตามมา นพณาอาละวาดตบตีเจนภพ เฆารดเบนซ์จนไฟเกือบไหม้มันอรุณ ช่างภาพที่มุรินทร์จ้างมาถ่ายวิดีโอไว้ทุกระยะ กลายเป็นคลิปยอคิดใน โลกโซเชียล ต้องเริ่มคิดยา เธอไปเสพยาที่คอนโดแก้จนเกือบถูกรุมข่มขืน ประพงส์ผ่านมาช่วยไว้ ต้องยิ่งประทับใจประพงส์

รัชชกส่งวิดีโอแบล็กเมลล์ประสิทธิ์ช่วย แล้วเปิดเผยตัวจริง ประสิทธิ์ช่วยยอมจ่ายเงินปิดปากแล้วลาออกจากงานไปเรียนต่ออเมริกา นพณาาร่วมกับประพงส์เปิดเอ็นเตอร์เทนเมนต์คอมเพล็กซ์เพื่อสูบเงินเด็กนักศึกษา ส่งต้องไปดูแลกิจการ ต้องช่วยชวนประพงส์จนกลายเป็นเมียเก็บของประพงส์

วันเกิดวิกิจใกล้มาถึง วิกิจเตรียมงานเลี้ยงใหญ่เพื่อเปิดตัวมุตตากับเพื่อนทุกคน มือปืนยังแค้นมุรินทร์ มันบุกมาที่คอนโดจะฆ่าข่มขืน มุรินทร์ป้องกันตัวจนมันถูกไฟช็อตตาย มุรินทร์คิดว่าเป็นฝีมือนพณาจึงแค้นขึ้นมาใหม่ เธอโทรไปหานพณาแต่นพณาไม่อยู่ เนตรนภิสบอกว่านพณาพาครอบครัวไปที่ไหน ในงานวันเกิด มุรินทร์ส่งของขวัญตุ๊กตัม้วนซ์วิกิจ วิกิจเสียใจมากคิดว่ามุตตา

กลับไปมีเชื้อไขกับเจนภ วิกิจเมา รัชกริบทำตัวเป็นมุตตาล่องวิกิจเข้าโรงแรม แต่วิกิจได้สติจึงรอดมาได้ มุรินทร์ตามเจนภกับนพณาไปยังโรงแรมหุซชายทะเล เธอยั่วชวนเจนภ เจนภพยายามสับคิวมาหามุตตา ในงานปาร์ตี้มุรินทร์จูบเจนภเยียนนพณา แต่งเรื่องว่าเจนภกำลังวางแผนฆ่า นพณาช็อค วิกิจแอบตามมาประกาศตัดขาดและขอจงดั่งเธอ มุรินทร์เสียใจแต่ทำไม่แยแส นพณาป่วยหนักเข้าโรงพยาบาล มุรินทร์เอาพวงหรีดไปเยี่ยม นพณา แต่เมื่อเห็นสภาพนพณาก็เปลี่ยนใจเอาพวงหรีดทิ้งไป แต่เนตรนภิกเห็นเข้ารีบเอาพวงหรีดมาวางใหม่ นพณาเห็นเข้าอาการยิ่งทรุดลงไปอีก

วิกิจแน่ใจว่าผู้หญิงคนนี้ไม่ใช่มุตตา นพณาออกจากโรงพยาบาล ทุกอย่างดูสงบดี ต้องเริ่มมีอาการคลื่นไส้เวลาเช้า ต่อไปรู้จักสนิทสนมกับก้อง ประพงส์ใช้ผ้าของนพณาเป็นแหล่งระบายยาเสพติดใหญ่ ตำรวจบุกเข้าทะเลาะ ประพงส์หนีไป นพณาพบว่าประพงส์โกงเงินไปนับสิบล้าน ต้องตกเลือดแท้ง ความแตก นพณาและเจนภต่างโทษกัน ต่อเป็นเกย์ เจนภอับอายทุบตีต่อ ต้องออกมาปกป้องน้องชาย เจนภกับนพณาคิดจะหย่า ต้องต่อเริ่มได้สติ เริ่มคืนดีและเกื้อกูลกัน เนตรนภิกผิดหวังที่เจนภกับมุตตาเลิกรักกันจริง

มุรินทร์นัดพบเจนภเพื่อคืนสร้อยไข่มุก เนตรนภิกไปหานพณาเอาคลิปปลอมมาให้ดู นพณาคั่งแค้น เนตรนภิกส่งปืนให้ และขับรถพานพณาไปจุดนัดพบ มุรินทร์โอโหสิกรรมเจนภ นพณาโผล่มาจะยิงมุรินทร์ เจนภขัดขวาง นพณาตกบันไดลงมา มุกขาดกระจาย นพณากลายเป็นอัมพาต บริษัทคอมพิวเตอร์มาวางระบบที่ก้อง มุรินทร์มาแสดงตัว เจนภจึงได้รู้ว่ามุรินทร์ไม่ใช่มุตตา ทุกคนงุนงง เนตรนภิกสะใจ เธอเปิดเผยตัวพูดจาเยาะเยียนนพณา บอกเรื่องทั้งหมดว่าเป็นแผนการเธออย่างไร นพณากลับเขินลงที่รู้ว่าเจนภไม่ได้ทรยศและเริ่มสำนึกกรรม เธอกดอินเตอร์คอมให้เนตรนภิกพูดออกอากาศ นภาก็กับเจนภได้ยิน นภาก็จึงตัดขาดเนตรนภิก

มุรินทร์ลางานกลับเพชรบูรณ์ วิกิจตามไปพยายามหาบ้านเธอ เจอ หมอบี หมอบีพาวิกิจไปเจอมุรินทร์ มุรินทร์พาวิกิจไปยังหลุมศพมุตตา วิกิจสะเทือนใจสุดขีด วิกิจส่งข่าวมาหาเจนภ เจนภเสียใจมาก เขาไปบอกนพณาเล่าเรื่องทั้งหมด เรื่องมุตตาท้อง ฆ่าตัวตาย การแก้แค้นของมุรินทร์ นพณาได้สติขอโอสิกรรม ทุกคนเดินทางไปงานศพ ขอโอสิกรรมซึ่งกันและกัน วิกิจบอกรักมุรินทร์ขอคืนดี แต่มุรินทร์คิดว่าเป็นแค่ความรับผิดชอบเธอปฏิเสธ มุรินทร์เจอบุคคลหมายขอโอสิกรรมของมุตตาต่อเธอ มุรินทร์ร้องไห้ เพราะมุตตาผู้เฒ่ากลับรู้จักคำนี้ก่อนเธอมากนัก รัชกริบมาขอเงินเนตรนภิก ถูกเนตรนภิกขับไล่ รัชกริบจึงเปิดโปงว่า อมร สามีสเนตของเธอกับ พงศกร เพื่อนสนิทคือคู่แข่ง เนตรนภิกกลับบ้านเห็นภาพคำดาหัวใจสลาย สูญสิ้นทุกสิ่ง เวลาผ่านไปมุรินทร์ยังคงคิดถึงวิกิจ คืนหนึ่งเธอฝันถึงมุตตา โดยมุตตามาขอให้เธอให้อภัยวิกิจ ลูกศรวางแผนกับวิกิจให้มาคุกเขาขอโทษเธออีกครั้ง

หนึ่ง คราวนี้มุนินทร์ยอมรับ วิกิจบอกว่าสำหรับมุตตาเขามีแค่ความเป็นเพื่อน แต่กับมุนินทร์เขาหลงรัก เธอแต่แรกเห็น ตั้งแต่ยังไม่รู้ว่ามุนินทร์อยู่ในโลกนี้ด้วยซ้ำ

ในเรื่องแรงเงาสะท้อนสภาพปัญหาด้านครอบครัว การเลี้ยงดูของพ่อ แม่ และปัญหาของ สามีภรรยา ผู้ชายมีพฤติกรรมเจ้าชู้ ทำให้เกิดเรื่องราวต่างๆขึ้นมา และผลกระทบจากเรื่องแรงเงา เนื่อง ด้วยละครเรื่องแรงเงาได้รับความสนใจอย่างมาก เป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสสังคม ทำให้มีทั้งเด็กและ ผู้ใหญ่ติดต่อผลงานละครเรื่องนี้กันมาก แต่ในละครมีฉากการฆ่าตัวตายของมุตตา โดยการแขวนคอตาย ทำให้เด็กเกิดการลอกเลียนแบบตาม โดยการแขวนคอ แม้ว่าละครเรื่องแรงเงาอาจมีฉากที่แสดงถึงความ รุนแรงของตัวละครหลายๆฉาก แต่ละครเรื่องแรงเงาก็สามารถสะท้อนภาพทางสังคมและวัฒนธรรม ออกมาในหลายๆ ด้าน

เรื่องย่อ รักเกิดในตลาดสด

บทประพันธ์โดย : นราวดี

บทโทรทัศน์โดย : สนั่นกิด-สนิทเขียน

กำกับกำกับการแสดงโดย : พงษ์พัฒน์ วชิรบรรจง

แนวละครโดย : โรแมนติก-คอมเมดี้

ผลิตโดย : บริษัท แอ็คอาร์ต เจเนอเรชั่น จำกัด

ควบคุมการผลิตโดย : ธัญญา วชิรบรรจง

ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา 20.25 น. เสาร์-อาทิตย์ เวลา 20.15 น. ทางไทยทีวีสีช่อง 3

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในตลาดสดร่วมใจเกื้อ ต้องเด็กหนุ่มจากต่างจังหวัดเดินทางเข้า กรุงเทพฯ มาช่วยพี่ชายและพี่สะใภ้ที่ท้องแก่ใกล้คลอดมาขายผักในตลาดร่วมใจเกื้อ การมาที่ตลาดทำให้เขา ได้พบกับกิมลิ่ง ลูกสาวคนโตของกิมฮวยแม่ค้าขายปลาในตลาดร่วมใจเกื้อ ต้องกับกิมฮวยไม่ถูกชะตา กันตั้งแต่วันแรกที่เจอกันเพราะต้องเป็นคนตรงรักความถูกต้องถ้าถูกต้องก็จะไม่ยอมให้ใครมาเอา เบียดเบียน ต้องจึงไม่ยอมให้กิมฮวยแซงคิวรถเข็นของ กิมฮวยเป็นคนไม่ยอมคน ทำให้ต้องกับกิมฮวยมีปาก เสียงกัน คนในตลาดไม่มีใครกล้าต่อปากต่อคนกับกิมฮวยเพราะรู้ว่ากิมฮวยเป็นคนปากจัด ไม่ยอมคน ดังนั้นคนที่กล้าต่อปากต่อคำกับกิมฮวยก็มีแต่ต้องเท่านั้น

ต้องพยายามจีบกิมลิ่งโดยมีเลือน รักเรย์ และกิมแซ่คอยช่วยเหลือ กิมฮวยเห็นท่าที่ต้องมา จีบกิมลิ่งตนจึงคิดกัน เนื่องจากกิมฮวยต่อการให้กิมลิ่งแต่งงานกับจาดูรงค์ลูกชาย เต็กไฮ้ พ่อค้าขายหมู ในตลาด กิมฮวยต้องการให้กิมลิ่งมีคู่ครองที่มีความมั่นคงสามารถเลี้ยงดูกิมลิ่งได้โดยไม่ต้องตกกระทำ

ลำบาก เหมือนเช่นคนที่เคยหนีตามเลี้ยงพ่อของกิมลั้งมา กิมฮวยกลัวว่าลูกจะลำบากเช่นเดียวกับตน กิมฮวยมีวิธีเลี้ยงลูกที่เข้มงวดไม่ค่อยได้แสดงความรักเพราะตนก็เติบโตมาโดยไม่ได้รับความรักจากพ่อแม่เพราะต้องขายของแต่ตนก็สามารถโตมาได้ กิมฮวยจึงไม่ได้ใส่ใจเรื่องการแสดงความรักกับลูก ทำให้กิมลั้งและกิมแซไม่เข้าใจในความรักที่กิมฮวยมีต่อพวกเขา กิมแซเป็นคนเก็บตัวขาดความมั่นใจคิดว่าตนเองอ้วนไม่สวยไม่มีอะไรดีสักอย่างเหมือนที่กิมฮวยผู้เป็นแม่ว่าไว้

ต้องพยายามพัฒนาความสัมพันธ์กับกิมลั้ง ไปพร้อมๆ กับการพัฒนาตลาดรวมใจเพื่อแข่งกับห้างที่มาเปิดใกล้ๆ ของเสี่ยชายศักดิ์ โดยมีธิดาลูกสาวคุณนายสดศรีเจ้าของตลาดภรรยาเก่าของเสี่ยศักดิ์ชายช่วยเหลือ การที่เสี่ยมาเปิดห้างติดกับตลาดเพราะต้องการให้คนไม่ไปเดินตลาดอีก เมื่อไม่มีคนซื้อของในตลาดพ่อค้าแม่ค้าก็ไม่มีเงินจ่ายค่าเช่า คุณนายสดศรีก็จะไม่มีเงินค่าเช่าเก็บกินทำให้ต้องขายที่ดินที่ตลาดให้กับเสี่ย แต่กลับไม่เป็นอย่างที่เสี่ยชายศักดิ์ ทำให้รัศมีภรรยาใหม่และชายลูกติดรัศมีลงมือวางแผนทำร้ายตลาดให้คนไม่อยากเข้ามาใช้บริการตลาดโดยการ เผาตลาด ใสยาถ่ายในอาหารให้อาหารเป็นพิษ ปล่อยหนูแล้วให้กรมอนามัยเข้ามาตรวจสอบเพื่อให้ปิดตลาด ให้นายชายลูกชายรัศมีปลอมตัวเป็นพ่อค้าขายผลไม้เข้าไปในตลาดเพื่อหวังจะจับธิดาลูกสาวคุณนายสดศรี จ้างเจ้เจ้งพ่อค้าเก่าแก่ในตลาดให้ทรอกพ่อค้าแม่ค้าในตลาดทิ้งมลายเรื่องไสยศาสตร์อยู่แล้วให้มลายมากกว่าเดิม ปลอยเงินกูดอกเบี้ยโหดชนพ่อค้าแม่ค้าหนีหัวซุกหัวซุนไม่เป็นอันขายของ ไล่ร้ายพ่อค้าแม่ค้าในตลาดว่ามาทำรายข้าวของในห้างเสี่ยหาย แต่ไม่ว่าจะทำอย่างไรก็ไม่สำเร็จ เพราะต้องรอบคอบติดกล้องวงจรปิดไว้ทำให้มีหลักฐานช่วยชาวตลาดได้ตลอด จากการผ่านเหตุการณ์ต่างๆ มาทำให้พ่อค้าแม่ค้าสามัคคีกันมากกว่าแต่ก่อนที่เห็นแก่ตัว การที่ต้องช่วยเหลือตลาดไว้ได้ตลอดทำให้คนในตลาดรักและเอ็นดูต่อแต่ก็ยังไม่สามารถเอาชนะใจกิมฮวยได้ แม้ในตอนที่ถูกขอร้องให้ในตลาดเอาเมล็ดจิ้งจอกเพื่อจับเป็นตัวประกันไม่ให้ตำรวจจับเพราะไปกระซอกสร้อยคนในตลาดไป ต้องยอมเสี่ยงชีวิตอย่างไม่คิดเพื่อช่วยกิมลั้งจนตนเองได้รับบาดเจ็บแต่ก็ยังสามารถทำให้กิมฮวยใจอ่อนได้

เสี่ยชายศักดิ์ รัศมีและชาย พยายามทำลายตลาดด้วยวิธีต่างๆ นานาแต่ก็ไม่สำเร็จ นายชายลูกเสี่ยเสี่ยชายศักดิ์และรัศมีจึงใช้แผนการที่ชั่วร้ายโดยการลักพาตัวธิดาไปทำมิดิมีร้ายเพื่อแบล็คเมล์หวังเอาที่ดินตลาดจากธิดา แต่แผนการชั่วไม่สำเร็จเพราะนายชายเกิดรักธิดาจริงๆ ขึ้นมา รัศมีรับไม่ได้ที่ลูกชายคนเดียวของตนไปรักกับศัตรูอย่างลูกสาวของสดศรี

ต้องใช้ความสามารถในด้านการเล่นคนตรีจนมีแววมองสนใจ ต้องจึงให้กองถ่ายมาถ่ายทำที่ตลาดเพื่อช่วยโปรโมทตลาดให้มีคนรู้จักมากขึ้นและจะได้มีคนมาใช้บริการตลาดมากขึ้นด้วย ความคิดครั้งนี้เป็นผลดีมีคนมาใช้บริการมากขึ้นทุกวันๆ ทุกอย่างดูจะเป็นไปด้วยดี แต่เสี่ยชายศักดิ์สืบรู้ว่าสดศรี

เอาที่ไปจ้างองไว้ จึงไปถ่ถอนคืนมาและทำเป็นของตนจนได้ คุณนายสดและชาวตลาดเสียใจมาก เพราะต่างร่วมทุกข์ร่วมสุขช่วยกันพัฒนาตลาดให้ดีขึ้นมา แต่ถูกเลี้ยชายศักดิ์และรัศมีโก่งไป ทุกคนในตลาดต่างช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ ร้อนถึงहुต้องที่พึ่งกลับบ้านที่ต่างจังหวัดมาให้ช่วยหาทางแก้ไข ต้องเมื่อรู้ข่าวก็รีบกลับมาที่ตลาด และนำเรื่องที่ตนรู้ว่ารัศมีมีชู้กับคุณนายสดศรีเพื่อให้คุณนายสดศรีไปบอกกับเลี้ยชายศักดิ์ คุณนายสดศรีจึงหลุดปากบอกความจริงว่าตนเป็นลูกแท้ๆของเลี้ยชายศักดิ์ ต้องจึงบอกให้คุณนายสดศรีรับเรื่องราวนี้ไปบอกเลี้ยชายศักดิ์เพื่อไม่ให้ที่ดินที่เป็นความทรงจำดีๆ ตกไปอยู่กับคนอื่นที่ไม่เห็นคุณค่า เมื่อคุณนายสดศรีนำความจริงไปบอกเลี้ยชายศักดิ์ เลี้ยชายศักดิ์สืบจนรู้ความจริงว่ารัศมีคบชู้และนายชายก็ไม่ใช่อุปการที่ตนเองคิดว่าเป็นลูกแท้ๆมาโดยตลอด เลี้ยศักดิ์ชายรู้สึกผิดกับคนมากที่ไม่ได้เลี้ยงดูมา เลี้ยชายศักดิ์ได้รัศมีและนายชายออกจากบ้าน รัศมีไม่มีที่พึ่งจึงไปสมคบคิดแผนร้ายคิดจะจับตัวคนมาและเรียกค่าไถ่จากเลี้ยชายศักดิ์ แต่คิดแผนที่กิมฮวยติดรถมากับคนมาจึงต้องจับคนมาและกิมฮวยมาด้วย ทุกคนในตลาดต่างหาทางช่วยทั้งสองคนอย่างร่วมมือร่วมใจกัน ต้องคิดว่านายชายลูกรัศมีเป็นคนเดียวที่จะพาไปพบกับรัศมีได้ นายชายยินดีช่วยเพราะรู้สึกผิดกับคนมาที่ เคยทำไม่ดีด้วย ทุกอย่างเป็นไปได้ด้วยดีเพราะทุกคนในตลาดร่วมมือร่วมใจ ไม่เห็นแก่ตัวเมื่อแต่ก่อน จึงทำให้ช่วยคนมาและกิมฮวยมาได้ ต้องไม่คิดชีวิตช่วยกิมฮวยออกมาได้ กิมฮวยเห็นความดีของต้องแม้ว่าตนจะเกลียดจะทำไม่ดีกับต้องแต่ต้องก็ยังช่วยจึงยอมให้ต้องแต่งงานกับกิมตั้ง กิมตั้งและต้องมีความสุขมากทุกอย่างจบลงด้วยดี

เรื่องย่อทองเนื้อเก้า

บทประพันธ์โดย : โบตัน

บทโทรทัศน์โดย : ยิงยศ ปัญญา

กำกับกำกับการแสดงโดย : พงษ์พัฒน์ วชิรบรรจง

ผลิตโดย : บริษัท แอค-อาร์ต เจเนเรชั่น จำกัด

การผลิตโดย : ธัญญา โสภณ

ออกอากาศทุกวันจันทร์ - อังคาร เวลา 20.25 น. ทางไทยทีวีสีช่อง 3

สันต์ จำหาหารเรือ ลูกชายของ แม่ปิ่น และพ่อสิน มีอาชีพขายของชำทั้งคู่ขยันขันแข็งเก็บหอมรอมริบพอจะมีเงินเก็บจนคนแถวๆชุมชนนั้นคิดว่าทั้งคู่มีเงินมีทองมากมาย ยายเล็กก็คิดเช่นนั้นจึงแนะนำให้ลำยองเข้าหาสันต์ จนสันต์พลาดท่าได้เสียกับ ลำยอง แม่ปิ่นเมื่อรู้ว่าสันต์ลูกชายของตนได้เสียกับลำยองก็แทบเป็นลม เพราะรู้ว่าพื้นสันดานเดิมของบ้านลำยองเป็นไม่เอาการเอางานยกเว้นลำ

ขงที่ทำงานหาเลี้ยงยายแล ตาปอ ล้ายอง ลำควน ส่วน ยายแล เมื่อรู้ว่าลูกสาวจับสันต์เป็นสามีได้ก็ดีใจ เพราะฝันว่าตัวเองจะสบายไปด้วย แต่พอลินและแม่ปิ่นต้องจำใจรับล้ายองเข้าบ้านในฐานะลูกสะใภ้ เมื่อล้ายองตั้งท้องก็ไม่เคยช่วยงานใด ๆ เลย ทั้งงานบ้านหรืองานขายของอ้างว่าแพ้ท้อง ล้ายองยังเรียกเรื่องความสะดวกสบายทุกอย่างที่อยากได้ สันต์จึงต้องตามใจและหามาให้ สันต์รู้สึกผิดที่พลาดท่าได้ล้ายองมาเหมือนเอานรกมาไว้ในบ้านเพราะนับวันสันดานแพ้ ๆ ของล้ายองก็ปรากฏเด่นชัดขึ้น ล้ายองได้คลอดลูกชายในวันมหามงคลจึงตั้งชื่อลูกว่า วันเฉลิม เด็กชายน่าสิ่งดี ๆ มาให้ครอบครัวมากมาย สันต์ก็ได้เลื่อนยศเป็นจ่าและได้รับเลือกให้เข้าเรียนต่อโรงเรียนนายเรือ ยายแลเริ่มนำสิ่งชั่วร้ายให้กับล้ายอง คือยาคองเหล้า ล้ายองเริ่มติดยาคองจนอดไม่ได้ สันต์ไม่พอใจจึงมีปากเสียงกับล้ายองคำลามปามไปถึงพ่อแม่สันต์ สันต์เหลืออดจึงตบหน้าล้ายอง ล้ายองโกรธมากจึงหอบวันเฉลิมหนีไปอยู่บ้านยายแล สันต์สงสารลูกจึงต้องไปง้อล้ายอง แต่ก็มีปากเสียงกันแทบทุกวัน สันต์กับมาจากที่ทำงานก็ไม่ได้พักเพราะต้องตามเก็บข้าวของ ซักผ้า ล้ายองไม่เคยทำหน้าที่แม่ศรีเรือนเลย สกปกปล่อยข้าวของทิ้งไว้จนหนอนขึ้น สันต์จึงว่าล้ายองว่าเอาแต่แต่งตัวและเสื้อผ้า ห้องหับสกปกโสโครก เป็นผู้หญิงที่สวยแต่รูปจูบไม่หอม ล้ายองเมื่อได้ยินอย่างนั้นก็โกรธสันต์ และออกไปหาเงินเอง เมื่อล้ายองไปทำงานเครื่องเคลือบจึงได้เจอกับ นายกวง ลูกเจ้าของโรงงาน กวงเอาอกเอาใจล้ายอง ชื้อบ้าน ชื้อทีวี ชื้อตู้เย็นให้เงินใช้ ล้ายองรู้สึกพอใจมาก แต่ก็ไม่เลิกนิสัยที่ชอบกินเหล้า สกปก จนกวงต้องหาคนรับใช้มาให้เพื่อทำความสะอาดบ้านไม่ให้สกปก

ล้ายองแน่ใจแล้วว่าได้พบเทพบุตรตัวจริง แต่กวงซึ่งมีครอบครัวอยู่แล้ว ฝ่ายสันต์เมื่อตัดใจจากล้ายองได้ก็พบรักใหม่กับเทวี ซึ่งเป็นครู การศึกษาถึงขั้นปริญญา แต่ถึงจะตัดใจจากล้ายองได้ แต่ก็ตัดความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ-ลูก กับวันเฉลิมไม่ได้ ล้ายองตั้งท้องกับกวง แต่ล้ายองก็ยัง ไม่ยอมเลิกเหล้า ทำให้เด็กที่เกิดมาไม่สมบูรณ์ทำให้กวงกลัวและไม่อยากยุ่งกับล้ายอง ล้ายองไม่ยอมเลี้ยงลูก เอาแต่กินเหล้า จนกวงทนไม่ไหวเลิกกับล้ายองและเอาเงินเพื่อซื้อลูกไปอยู่กับตนจำนวน 30,000 บาท ล้ายองรีบตอบตกลงเพราะอยากได้เงิน ล้ายองเคยขายวันเฉลิมให้กับสันต์ในราคา 20,000 แต่สันต์ไม่มีเงินจึงไม่ได้ตัววันเฉลิมไปเลี้ยงเอง จึงต้องอยู่กับล้ายอง เมื่อล้ายองได้รับเงินจากกวงจึงอยากลงทุนทำอะไรสักอย่าง ยายแลเมื่อเห็นลูกสาวมีเงินจึงพาไปเข้าบ่อน เล่นการพนัน และในบ่อนนั้น ล้ายองก็ได้รู้จักกับ เมืองเทพ เป็นเศรษฐีที่ดินแถวนั้น ล้ายองได้เสียดกับเมืองเทพ แต่เมืองเทพไม่ได้เป็นอย่างที่ยายแลคิดไว้ ล้ายองก็ได้ตั้งท้องกับเมืองเทพ คลอดออกมาเป็นลูกสาว สติไม่ดี เมืองเทพไม่สนใจล้ายอง ฝ่ายยายแลก็ผิดหวังมากเพราะล้ายองเลือกสามีผิดจริง ล้ายองก็ยิ่งให้ยายแลมาเลี้ยงลูกให้ ยายแลจึงเตือนสติ ล้ายองให้ลดเรื่องการพนัน ลดเหล้าเพื่อเห็นแก่ลูก ๆ ของตนเองบ้าง หลวงตาปิ่นเป็นผู้ที่คอยอบรมสั่ง

สอนวันเฉลิมในทุก ๆ เรื่อง สอนให้รู้จักคิดชอบชั่วดี และเรื่องความกตัญญูต่อบิดามารดา วันเฉลิมเป็นเด็กรักดีแม้ว่าจะเห็นตัวอย่างที่ไม่ดีอยู่รอบตัวแต่ก็รู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีและพยายามสอนให้คนอื่นเหล่านั้นรู้ด้วย ล้ายองมีผู้ชายหลายคนทำให้ตั้งท้องโดยไม่มีพ่อของเด็ก ทำให้ภรรยาไปตกอยู่ที่วันเฉลิม และขายแล

ล้ายองได้พบกับกำนันเสื่อในบ่อนแห่งหนึ่ง กำนันเสื่อเป็นคนรวยมีมรดกมากมาย ล้ายองจึงยอมเป็นเมียกำนันเสื่อหวังให้กำนันเสื่อเลี้ยงดู ล้ายองติดพนันบ้านช่องไม่กลับ กำนันเสื่อกลัวว่าล้ายองจะหลวมตัวในบ่อนจึงรับจ้างองบ้าน ที่ดินของล้ายองเอาไว้ ล้ายองนอกใจกำนันเสื่อพาผู้ชายมาอนด้วยไม่ซ้ำหน้า จนทำให้ตั้งท้องลูกอีกคนหวังมัดให้กำนันเสื่อเลี้ยงดู แต่ความจริงก็คือกำนันเสื่อเป็นหมันไม่มีทางมีลูกได้อีกแล้ว แต่เมื่อกำนันเสื่อรู้ความจริงว่าล้ายองท้องจึงปล่อยบ้านให้เป็นของล้ายองต่อไปเพราะเห็นแก่วันเฉลิม เกิดเหตุไฟไหม้ที่บ้านแม่ปั้นกับพ่อสิน โชคร้ายพ่อสินเสียชีวิต ยายแลสำนึกผิดที่ตนเองสอนลูกสาวแบบผิดๆ วันเฉลิมบวชเณร ทุกคนชื่นชมยินดี เณรวินเฉลิมเจริญรุ่งเรืองเป็นความหวังของท่านพระครูวัดนี้ว่าจะมีสามเณรเปรียญเก้าในอีกไม่ช้า ล้ายองก็ยังไม่เลิกกินเหล้าและเล่นการพนัน ทุกคนได้แต่ปลง เพราะล้ายองพาชีวิตตัวเองลงสู่นรกทุกที และในที่สุดบ้านก็ถูกยึดไป ล้ายองเป็นซฟิลิสขึ้นสมองหนีออกไปจากบ้าน เณรวินรุ่งใจคิดมากและทุกข์หนักจึงตัดสินใจสึกออกมาช่วยดูแลแม่ โดยมีสันต์คอยช่วยเหลือ วันเฉลิมแบกภาระทุกอย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยใคร ๆ ต่างพากันเวทนา ชีวิตของวันเฉลิมที่ลำบากแสนสาหัส แต่ด้วยความกตัญญูวันเฉลิมจึงมีความสุขกับสิ่งที่ทำ และสิ่งที่คนอื่นคิดว่าเป็นความลำบากเป็นเรื่องที่ตนจะต้องทำไม่ได้คิดว่าเป็นเรื่องลำบากแม้แต่น้อย วันเฉลิมรักและดูแลล้ายองทุกนาทีจนล้ายองจากไป วันเฉลิมบวชเพื่ออุทิศส่วนบุญให้กับล้ายองและศึกษาพระธรรมต่อไป

ละครสุภาพบุรุษจุฑาเทพ ตอน คุณชายรัชชานนท์

บทประพันธ์โดย : ช่อนกลิ่น

บทโทรทัศน์โดย : พิมพ์ธนา

กำกับกำกับการแสดงโดย : พงษ์พัฒน์ วชิรบรรจง

ผลิตโดย : บริษัท แอคเคอร์ต เจเนเรชั่น จำกัด

ดำเนินงานโดย : ธัญญา วชิรบรรจง

ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา 20.25 น. เสาร์ - อาทิตย์ เวลา 20.15 น. ทางไทยทีวีสีช่อง 3

เรื่องย่อละครสุภาพบุรุษจุฑาเทพ ตอน คุณชายรัชชานนท์

สุภาพบุรุษจุฑาเทพ นั้นสร้างเป็นละครในโอกาสครบรอบ 42 ปีของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สุภาพบุรุษจุฑาเทพ มีตัวละครที่โดดเด่นที่ละคนตามลำดับชั้นของพี่น้อง เป็นนวนิยายที่กล่าวถึงพี่น้องทั้ง 5 คนของราชสกุล "จุฑาเทพ" คุณชายธราธร คุณชายปวรรุจ คุณชายพุฒิภัทร คุณชายรัชชานนท์ คุณชายธรมพีร์ โดยทั้ง 5 จะต้องมี หนึ่งในนั้นที่จะต้องดองกับตระกูลเทพพรหมตามที่คุณใหญ่ได้ตกลงกันเอาไว้จึงเกิดเรื่องราวต่างๆขึ้นกับพี่น้องทั้งห้าคน

เรื่องย่อ คุณชายรัชชานนท์

เมื่อ ม.ร.ว.รัชชานนท์ จุฑาเทพ หรือคุณชายเล็ก หนีการดูตัวที่หม่อมย่าเอียดต้องการจับคู่กับ ม.ล.ศินีอุช เทพรหม เพื่อทำตามพระประสงค์ของหม่อมเจ้าวิชาวกรที่ต้องการดองกับเทพรหมให้ได้ รัชชานนท์จึงร่วมวางแผนกับธรมพีร์ น้องชายคู่หูคู่เที่ยว หนีการดูตัวกับศินีอุชได้อย่างเฉียดฉิว โดยรีบหนีไปรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิศวกรรมโยธาประจำที่จังหวัดหนองคายและออกเดินทางไปโดยไม่บอกใคร การไปของรัชชานนท์ทำให้ทุกคนที่วังจุฑาเทพุ่นวายกันไปหมด

ที่หนองคายรัชชานนท์ได้ช่วยจันทา สาวบ้านป่าลูกสาวของพรานเจี้ยจากการข่มเหงของทหารเวียงคุก รัชชานนท์เป็นขาลุยชอบเดินป่าถ่ายรูปจึงขอให้พรานเจี้ยนำทางเที่ยวในป่า โดยมีจันทาร่วมเดินทางไปด้วย ซึ่งไม่รู้เลยว่าการเดินทางเข้าป่าครั้งนี้ทำให้ชีวิตของรัชชานนท์เปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง เมื่อต้องเจอกับกลุ่มทหารเวียงคุกตามมาแก้แค้น ทั้งจันทาและรัชชานนท์ถูกยิงบาดเจ็บ ส่วนพรานเจี้ยปกป้องลูกสาวจนตัวตาย แต่ก่อนหน้านั้นได้ให้สร้อยรูปพระจันทร์แก่จันทาไว้ตามหาพ่อแม่ที่แท้จริงของเธอรัชชานนท์และจันทารอดชีวิตเพราะได้สร้อยสาวบ้านป่าลึกลับและ จ้อย เพื่อนคู่หูได้ช่วยไว้

สร้อยกับจ้อยช่วยกันพารัชชานนท์กับจันทาเข้ามารักษาตัวอยู่ที่หมู่บ้านวลาหก ซึ่งเป็นหมู่บ้านลึกลับของชาวเวียงคุก สร้อยค้นพบว่ารัชชานนท์คือคนในคำทำนายของแม่แต่่าที่จะมาทำลาย

มณฑลหมอกที่ปกป้องหมู่บ้านวลาหกให้เสื่อมคลาย จึงพยายามจะกำจัดรัชชานนท์ออกไปแต่ก็ไม่สำเร็จ อีกทั้งพ่อใหญ่ พ่อของสร้อยและเป็นผู้นำหมู่บ้านได้สั่งไว้ให้ดูแลรัชชานนท์จนกว่าจะถึงเวลา เพราะรัชชานนท์จะเป็นผู้นำของสำคัญกลับมาสู่ชาวเวียงคุก สร้อยทำอะไรไม่ได้เพราะไกรสรและแฮร์มีมือขวาของพ่อใหญ่ต่างเห็นชอบในทางเดียวกัน

รณพีร์กับชัชวীরมาหารัชชานนท์ที่หนองคายจึงรู้ว่า รัชชานนท์หายเข้าไปในป่า เรื่องรู้ถึงวังจุกหาเพชรารชและพุลภัทรจึงต้องไปช่วยตามรัชชานนท์ในป่า โดยสินีนุชขอตามไปด้วย ด้วยการสนับสนุนอย่างดีจากย่าอ่อน และการบีบบังคับจากคุณหญิงคารณินุช ทำให้หม่อมเอียดต้องออกปากให้หลานชายพาสินีนุชไปด้วย รณพีร์กับชัชวীরไม่ยอมรอพวกพี่ชาย ออกเดินทางไปก่อนโดยได้พรานเก็นพรานป่าปลดระวางพาไป

แม่แต่่ารักษารัชชานนท์กับจันทาจนหายดี รัชชานนท์รู้สึกผิดที่ได้พาจันทาเข้ามาแล้วทำให้ต้องสูญเสียพ่อไป และทำให้เธอต้องขาดที่พึ่งพิง จึงตัดสินใจขอจันทาแต่งงานและรับปากจะพาไปอยู่ที่พระนครด้วย จันทารู้สึกตัวเองคำเดียวไม่กล้าจะรับปากแต่ใจจริงก็เอนเอียงไปแล้ว

แต่แล้วเหตุการณ์ก็เปลี่ยนไป เมื่อสร้อยคลุ้มใจเรื่องที่พ่อใหญ่ต้องการให้เธอออกจากหมู่บ้านไปพร้อมกับรัชชานนท์ เมื่อรู้ว่าอีกไม่นานพวกทหารเวียงจะต้องตามมาถึงหมู่บ้านวลาหก นายพลเชกองได้โค่นบังลังก์เจ้าหลวงสุริยวงศ์เมื่อสิบห้าปีก่อน ทำให้แผ่นดินลุกเป็นไฟ ชาวเวียงคุกต่างพากันอพยพข้ามมาไทย นายพลเชกองจอมเผด็จการได้สั่งให้พวกทหารเวียงตามจับตัวกลับไปเพื่อไม่ให้รวมกลุ่มเป็นกองกำลังกู้ชาติ พ่อใหญ่ก็เป็นหนึ่งในกลุ่มที่จงรักภักดีต่อเจ้าหลวง จึงเป็นเป้าหมายให้ทหารเวียงคอยเล่นงาน

สร้อยไม่เข้าใจว่าทำไมพ่อใหญ่จึงต้องผลักไสไล่ส่งให้เธอไปด้วย เธอจึงขึ้นไปหารัชชานนท์ที่เรือนเพื่อปรึกษาเรื่องนี้ รัชชานนท์เห็นใจสร้อยจนผลอผลอกอดปลอบใจสร้อย ไกรสรและแฮร์มีมาพบทั้งสองใกล้ชิดกันในที่โหลฐานกลางดึก เห็นว่าทั้งคู่ทำเรื่องผิดผีเข้าแล้ว พ่อใหญ่จึงตัดสินใจให้ทั้งคู่แต่งงานกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มิฉะนั้นเขาก็ต้องถูกลงโทษถึงแก่ชีวิตทีเดียว พิธีถูกจัดขึ้นอย่างดีตามประเพณีทำให้จันทาเสียใจมาก รัชชานนท์จึงขอให้จันทามาเป็นน้องสาวเพื่อเขาจะได้ดูแลเธอไปตลอดชีวิต

ในที่สุทธราชกับพุลภัทรก็มาสมทบกับรณพีร์และชัชวীর โดยมีสินีนุชเป็นภาระให้การเดินป่าเป็นไปอย่างทุลักทุเล ธรรมชาติจึงต้องสั่งให้สินีนุชรออยู่ที่แคมป์ แล้วทิ้งสี่กั๊กเดินทางค้นหาจนเจอเข้ากับรัชชานนท์ที่น้องเจอกันดีใจมากแต่ก็ต้องซ็อกเมื่อรู้ว่า รัชชานนท์แต่งงานแล้ว ยังดีที่สินีนุชว่าที่คู่หมั้นรัชชานนท์รอพวกเขาที่แคมป์ชายป่าไม่อย่างนั้นคงเกิดเรื่องใหญ่ สร้อยไกรสรเมื่อรู้เรื่องรัชชานนท์มีคู่

หมอยอยู่แล้วจนชัชวีร์ต้องมาทำความเข้าใจกับสร้อยให้ปิดบังเรื่องแต่งงานจนกว่าจะกลับถึงกรุงเทพฯ เพราะกลัวศิณูจะโวยวายทำให้เกิดเรื่องใหญ่โตได้

เมื่อถึงเวลาพ่อใหญ่สั่งให้สร้อยไปอยู่กรุงเทพฯ กับรัชชานนท์ โดยมีภารกิจต้องตามหาเจ้ารังสิมันต์เจ้าชายรัชทายาทให้เจอ พร้อมกับให้จ่อยไปตามดูแลด้วย จ่อยกล่อมจนจันทายอมไปด้วย ก่อนกลับรัชชานนท์ได้จดทะเบียนสมรสกับสร้อยไว้เพื่อไม่ให้หม่อมเอียดคิดพลั่วไล่สร้อยไป และทันทีที่หม่อมเอียดกับย่าอ่อนรู้เรื่องก็ลมแทบจับ ต่างผิผางที่ไม่สามารถจับคู่ให้หลานได้เสียที

หม่อมเอียดยังเมตตาให้โอกาสสร้อยหนึ่งเดือนที่จะทำตัวให้เป็นแม่ศรีเรือน เพราะสร้อยไม่มีคุณสมบัติทั้งกิริยาและการเรือน เพราะเป็นสาวชาวป่า สร้างความรังเกียจให้ย่าอ่อนอย่างมาก จึงมีการทดสอบให้สร้อยทำอาหารที่คิดว่าอร่อยที่สุดให้ชิม สร้อยจึงเลือกทำข้าวต้มมัดแต่เหล่าคุณชายไม่มั่นใจ จึงนำขนมจากร้าน ม.ล.เกษรา มาสับเปลี่ยนให้ย่าทั้งสองชิมจนพอใจ แต่เมื่อสร้อยรู้ความจริงก็ไปสารภาพว่าไม่ใช่ฝีมือของตนเอง ทำให้ย่าทั้งสองได้เห็นอย่างน้อยสร้อยก็มีความซื่อสัตย์และคาถาโทษเหล่าคุณชายที่ทำเรื่องแบบนี้ขึ้น

พอศิรชานนท์ได้อ่านข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการประท้วงครั้งใหญ่ของราชอาณาจักรเวียงพูคำที่มีนายพลเชกกองกุมอำนาจปกครองอยู่ และปกครองแบบเอารัดเอาเปรียบจนชาวบ้านต้องการฟื้นฟูระบอบเดิมที่เคยมีเจ้าหลวงสุริยวงศ์ปกครอง เชกกองจึงบุกไปที่หมู่บ้านจับตัวเจ้าหลวงสุริยวงศ์มาขังไว้ที่เวียงพูคำ ทำให้รัชชานนท์ตกใจเพราะเมื่อเห็นภาพของเจ้าหลวงสุริยวงศ์เป็นคนเดียวกับพ่อใหญ่ ดังนั้นสร้อยจึงต้องเป็นเจ้าหญิงสร้อยฟ้าแห่งราชอาณาจักรเวียงพูคำที่เขาเคยได้ยินชื่อนั่นเอง แต่เขาก็ปิดเป็นความลับเพราะเกรงว่าสร้อยจะวุ่นวายหนีกลับไปช่วยพ่อเสียก่อน

ต่อมาได้มีการจัดเลี้ยงต้อนรับคณะกรรมการยูเนสโกเพื่อหาทางแก้ปัญหากรณีประท้วงของราชอาณาจักรเวียงพูคำ รัชชานนท์พยายามปิดบังเรื่องนี้กับสร้อยแต่ไม่สำเร็จ สร้อยจึงร่วมอยู่ด้วยในฐานะพลเมืองของเวียงพูคำ ในงานเลี้ยงนี้เองสร้อยก็ทำให้ทุกคนทึ่งในความสามารถจากความคิดว่าเธอเป็นเพียงสาวชาวป่าไร้การศึกษา แต่เธอกลับต้อนรับพูดคุยกับคณะกรรมการระดับรัฐมนตรีต่างประเทศด้วยภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ อีกหลายภาษา สร้อยซักถามการเมืองเกี่ยวกับประเทศของเธอและรู้ว่าจะมีการเดินทางไปเจรจาในเร็ว ๆ นี้เพื่อคลี่คลายด้วย สร้อยดีใจมาก

แต่แล้วเรื่องราวไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นอีกเมื่อความจริงเปิดเผยว่า ม.ล.ชัชวีร์ เทวพรหม แท้จริงแล้วเป็นเจ้าชายรังสิมันต์ที่หายสาบสูญไปเมื่อ 18 ปีก่อน หลังจากเจ้าสองดาวถูกไล่ล่าจึงนำโอรสมาฝากไว้กับ ม.ร.ว.อนุพันธ์ ที่เป็นพระสหาย จึงเลี้ยงรับไว้เป็นลูกอีกคน เมื่อเรื่องราวกระจ่างทำให้ ม.ล.ชัชวีร์ สำนักในหน้าที่ที่ต้องกลับไปภูบาลลังก์และช่วยพระบิดาที่ถูกจับไว้ด้วย เมื่อเรื่องมาถึงขั้นนี้แล้วคุณชาย

รัชชานนท์จึงเปิดเผยเรื่องที่ตนเองรู้ว่าสร้อยก็คือเจ้าหญิงสร้อยฟ้าพระขนิษฐาของเจ้าชายรังสิมันต์ ซึ่งสร้อยเองก็ไม่เคยรู้ฐานะตัวเองมาก่อนทำให้สองพี่น้องได้พบหน้ากันเป็นครั้งแรก

คุณชายทั้งห้าจึงตกลงใจที่ร่วมกันช่วย ม.ล.ชัชวรี กู้บัลลังก์คืนมาได้ ทั้งหมดจึงเดินทางไปเที่ยวหูกำพร้าพร้อมกับคณะยูเนสโก แต่ปรากฏว่าถึงสนามบินถูกทหารดักจับตัวทุกคนไป ยกเว้นเจ้าหน้าที่ยูเนสโกเท่านั้น ทำให้รัชชานนท์ใช้โอกาสอันน้อยนิดสารภาพรักกับเจ้าหญิงสร้อยฟ้า เพราะไม่รู้ว่าจะมีชีวิตอยู่ได้นานแค่ไหน และทั้งคู่ก็ยอมรับในความรักที่มีต่อกันอย่างเปิดเผยเป็นครั้งแรก

แต่แล้วคนที่จับมากลับเป็นคนของคุณชายปวรจ เพราะเขารู้จากเจ้าหน้าที่พูดว่ามีคนแจ้งให้เขารู้ตัวแล้วว่าเจ้าชายรังสิมันต์ได้เดินทางเข้าไปเที่ยวหูกำพร้า เขาจึงออกอุบายจับตัวทุกคนมาในที่ปลอดภัยก่อนแล้วค่อยหาจังหวะเข้าไปใหม่ และแล้วการประท้วงครั้งใหญ่ก็เกิดขึ้น เหล่าคุณชายได้ช่วยกันกู้บัลลังก์ให้กับ ม.ล.ชัชวรี จนสำเร็จ ทั้งสองคนได้รับสถาปนาเป็นเจ้าชายรังสิมันต์และเจ้าหญิงสร้อยฟ้าอย่างสมเกียรติ แต่ก็ทำให้รัชชานนท์รู้สึกตัวเองต่ำต้อยขึ้นมาทันที พอเมามายก็ฉีกทะเบียนสมรสต่อหน้า และหนีกลับไปอย่างเงียบ ๆ ทำให้เจ้าสร้อยฟ้าเสียกำลังใจอย่างมาก

สองเดือนต่อมา เจ้าสร้อยฟ้าได้กลับมาหาคุณชายรัชชานนท์เพื่อมาบอกความในใจของตนเองกับคุณชายรัชชานนท์และจะอยู่กับคุณชายรัชชานนท์ตลอดไป ทำให้ย่าเอียดและย่าอ่อนที่เพิ่งรู้เรื่องราวที่แท้สร้อยสาวชาวป่ากลับกลายเป็นเจ้าหญิงสูงศักดิ์เงินหลานชายตัวเองแทบเอือมไม่ถึง ทำให้ย่าเอียดกับย่าอ่อนนับถือในความรักของทั้งคู่ ทั้งคู่จึงได้แต่งงานครองคู่กันอย่างมีความสุข

ภาคผนวก ข
ประวัติความเป็นมาของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และรายการโทรทัศน์ช่อง 3

ประวัติความเป็นมาของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และรายการโทรทัศน์ช่อง 3

สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เกิดขึ้นจาก บริษัท บางกอก เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด (Bangkok Entertainment Company Limited; ชื่อย่อ: บีอีซี.; BEC ปัจจุบันอยู่ในเครือบีอีซี เวิลด์) ซึ่งจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัท เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2510 โดยนายวิชัย มาลินนท์ และ บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ลงนามร่วมกัน ในสัญญาดำเนินกิจการส่งโทรทัศน์ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2511 โดยมีอายุสัญญา 10 ปี ระหว่างวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2513-25 มีนาคม พ.ศ. 2523 โดยตามสัญญา กำหนดให้มีที่ดินไม่น้อยกว่า 6 ไร่ เพื่อก่อตั้งสถานีส่งออกอากาศ พร้อมทั้งสิ่งก่อสร้าง และอุปกรณ์การส่งโทรทัศน์ทั้งหมด รวมมูลค่าไม่ต่ำกว่า 25 ล้านบาท โดยจะตกเป็นกรรมสิทธิ์ ของบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ทั้งนี้ เมื่อเริ่มส่งออกอากาศ แต่เมื่อลงทุนจริง บริษัทฯ ใช้ทุนไปทั้งสิ้น 54.25 ล้านบาท สูงกว่าในสัญญา 29.25 ล้านบาท และระหว่างการร่วมดำเนินกิจการตามสัญญา ในระยะเวลา 10 ปีนั้น บริษัทฯ ต้องจ่ายค่าตอบแทน แก่บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด เป็นเงิน 44 ล้านบาท และเงินสวัสดิการ แก่พนักงานบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด อีกปีละ 1 ล้านบาท รวมเป็น 10 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 54 ล้านบาท บริษัทฯ ได้รับอนุมัติให้ขยายอายุสัญญาดำเนินกิจการส่งโทรทัศน์ กับองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) ซึ่งแปรรูปมาจาก บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด เมื่อปี พ.ศ. 2520 มาแล้วสองครั้ง คือเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2521 ขยายออกไปอีก 10 ปี ระหว่างวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2523-25 มีนาคม พ.ศ. 2533 และในวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2530 ขยายออกไปอีก 30 ปี ระหว่างวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2533-25 มีนาคม พ.ศ. 2563 ต่อมา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2513 ไทยทีวีสีช่อง 3 เริ่มทดลองออกอากาศ โดยใช้กำลังส่งเต็มระบบคือ 50 กิโลวัตต์ ด้วยเครื่องส่งขนานเป็นครั้งแรก ระหว่างเวลา 19.00-21.00 น. จากนั้น ในวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2513 ทางสถานีฯ เริ่มทดลองแพร่ภาพออกอากาศแบบเสมือนจริง ระหว่างเวลา 09.30-24.00 น. และเริ่มออกอากาศอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2513 ตามเวลาฤกษ์ คือ 10:00 น. โดยมี ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดสถานีฯ

อาคารที่ทำการ เมื่อราวต้นปี พ.ศ. 2512 มีพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการสถานีฯ บนที่ดินขนาด 6 ไร่เศษ บริเวณกิโลเมตรที่ 19 ถนนเพชรเกษม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยอาคารดังกล่าว มีความสูง 4 ชั้น ภายในเป็นห้องส่งขนาด 600 ตารางเมตร 2 ห้อง, ขนาด 500 ตารางเมตร 2 ห้อง และขนาด 110 ตารางเมตร อีก 1 ห้อง โดยแต่ละห้องส่งจะมีห้องควบคุมเฉพาะ ซึ่งมีการติดตั้งระบบไฮโดรามา สูง 7.5 เมตร กว้าง 47 เมตร ใช้ประดิษฐ์ภาพจากท้องฟ้า ซึ่งก่อให้เกิดความซัดสึก และเปลี่ยนสีให้กับฉากได้เสมือนจริงอีกด้วย ทั้งนี้ เมื่อเริ่มแพร่ภาพออกอากาศแล้วทางสถานีฯ ต้องส่งมอบ

อาคาร และที่ดินดังกล่าว ตลอดจนเครื่องส่งโทรทัศน์ และอุปกรณ์การออกอากาศต่างๆ ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของ บริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด โดยทันทีต่อมาได้แยกส่วนของสำนักงานมายังอาคารเลขที่ 2259 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ และจัดสร้างห้องส่งโทรทัศน์ บนชั้น 8 ของอาคารโรบินสัน จากนั้น เมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2529 จึงได้รวมส่วนงานที่กระจายอยู่ 3 แห่ง มารวมศูนย์อยู่ที่อาคารวานิช 1 และ 2 บริเวณแยกวิทยุ-เพชรบุรี (ถนนวิทยุตัดกับถนนเพชรบุรีตัดใหม่) เพื่อเพิ่มความสะดวกในการดำเนินงานให้คล่องตัวมากขึ้น และในราวปี พ.ศ. 2542 สถานีฯ ย้ายอาคารที่ทำการทั้งสามส่วนงาน ขึ้นไปยังอาคารเอ็มโพเรียม ถนนสุขุมวิท

ในปัจจุบัน (ตั้งแต่ พ.ศ. 2548) จึงย้ายมายังอาคารที่ทำการปัจจุบัน โดยมี บมจ.บีบีซีเวิลด์ เป็นเจ้าของด้วยตนเองคือ *อาคารมาลีนนท์* (เดิมเป็นอาคารสำนักงานใหญ่ บริษัท เอสโซ่ ประเทศไทย จำกัด (มหาชน)) เลขที่ 3199 ถนนพระรามที่ 4 เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 อาคาร โดยอาคาร เอ็ม 1 เป็นที่ตั้งสำนักงานบริษัทฯ และ อาคาร เอ็ม 2 เป็นส่วนปฏิบัติการออกอากาศ

เทคโนโลยีการออกอากาศ

สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 (ชื่อสากล: HS-TV 3) เป็นสถานีโทรทัศน์เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย ที่ออกอากาศโดยใช้ช่องความถี่ต่ำ ระบบวีเอชเอฟ ทางช่อง 2 ถึง ช่อง 4 โดยในระยะเริ่มแรก สามารถให้บริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น โดยใช้เครื่องส่งโทรทัศน์ สีขนาด 25 กิโลวัตต์ จำนวนสองเครื่องขนานกัน รวมกำลังส่งเป็น 50 กิโลวัตต์ อัตราการขยายสายอากาศ 13 เท่า กำลังออกอากาศที่ปลายเสาอยู่ที่ 650 กิโลวัตต์ เสาอากาศเครื่องส่งมีความสูง 250 เมตร ความถี่คลื่นอยู่ระหว่าง 54-61 เมกะเฮิร์ตซ์ ใช้ระบบ ซีซีไออาร์ พาล (CCIR PAL) 625 เส้น เป็นแห่งแรกของไทย โดยส่งออกอากาศ ทางช่องสัญญาณที่ 3 ทั้งนี้ ไทยทีวีสีช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์สีแห่งที่สองของประเทศไทย ต่อจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

ต่อมา เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2530 บริษัทฯ จึงลงนามในสัญญาขยายเครือข่ายโทรทัศน์ทั่วประเทศ ร่วมกับ อ.ส.ม.ท. เพื่อดำเนินการจัดตั้งสถานีเครื่องส่งโทรทัศน์พร้อมอุปกรณ์ออกอากาศร่วมกัน ระหว่างไทยทีวีสีช่อง 3 และไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ตั้งแต่ต้นเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2531-กรกฎาคม พ.ศ. 2534 จนทั้งสองช่อง สามารถออกอากาศไปได้ทั่วประเทศ ทั้งนี้ ไทยทีวีสีช่อง 3 ออกอากาศด้วยระบบวีเอชเอฟความถี่ต่ำ ช่วงระหว่าง 54-61 เมกะเฮิร์ตซ์ ซึ่งถูกรบกวนได้ง่าย และภาครับมีความซับซ้อน เนื่องจากอยู่ในย่านความถี่ต่ำ จึงมีขนาดความยาวคลื่นสูง จึงต้องใช้สายอากาศรับสัญญาณ ที่มีความยาว และน้ำหนักมากกว่า สายอากาศที่ใช้รับสัญญาณโทรทัศน์ ระบบวีเอชเอฟความถี่สูง ระหว่างช่อง 5-ช่อง 12 นอกจากนี้ เมื่อกรุงเทพมหานครมีอาคารสูงมากขึ้น จำนวนประชากร

และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นอุปสรรคที่ทำให้คุณภาพสัญญาณของไทยทีวีสีช่อง 3 ลดลงไปมาก เมื่อเทียบกับช่วงที่เริ่มออกอากาศระยะแรก

ดังนั้น ช่วงปลายปี พ.ศ. 2546 ไทยทีวีสีช่อง 3 จึงได้รับอนุมัติการจัดสรรคลื่นความถี่ในระบบยูเอชเอฟ จากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.) เพื่อใช้ออกอากาศแทนคลื่นความถี่เดิม (ระบบวีเอชเอฟ ความถี่ต่ำ) จำนวน 5 สถานี คือ สถานีหลัก กรุงเทพมหานคร ออกอากาศทางช่อง 32, สถานีส่งเชียงใหม่ เริ่มแพร่ภาพทางช่อง 46 เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548, สถานีส่งสุโขทัย เริ่มแพร่ภาพทางช่อง 37 เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2548, สถานีส่งนครราชสีมา เริ่มแพร่ภาพทางช่อง 41 เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เดิมตั้งเสาส่งที่เขายายเที่ยง ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว ต่อมา ย้ายไปที่หมู่บ้านยางน้อย ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองนครราชสีมา, และ สถานีส่งสงขลา เริ่มแพร่ภาพทางช่อง 38 เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ต่อมา เนื่องจากคลื่นสัญญาณโทรทัศน์ ระบบวีเอชเอฟความถี่สูง ทางช่อง 11 ที่ไทยทีวีสีช่อง 3 ใช้ในบริเวณชายแดนไทยมาเลเซีย เกิดรบกวนกับสัญญาณอื่น ในวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2552 จึงเพิ่มสถานีส่งขึ้นที่จังหวัดสตูล โดยแพร่ภาพทางช่อง 55

สำหรับสถานีส่งหลักในกรุงเทพมหานคร ได้มีการร่วมกันลงนามในสัญญาร่วมใช้เสาส่งโทรทัศน์ และระบบสายอากาศโทรทัศน์ บนอาคารไบฮอก 2 ระหว่าง บริษัท บางกอก เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด และ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 (ต่อมา เกิดการโอนกิจการ ทรัพย์สิน สัญญาการดำเนินการ และสิทธิต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ซึ่งรวมถึงเสาส่ง คลื่นความถี่ และเครื่องส่งโทรทัศน์ ไปเป็นกรรมสิทธิ์ของ สำนักบริหารกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบยูเอชเอฟเฉพาะกิจ (หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ) เมื่อปี พ.ศ. 2550 และ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2551 ตามลำดับ จึงมีการเปลี่ยนแปลงคู่สัญญา เป็นองค์กรของรัฐทั้งสองตามไปด้วย)

จากนั้น เมื่อเวลา 09.39 น. ของวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2548 ไทยทีวีสีช่อง 3 เริ่มออกอากาศด้วยระบบยูเอชเอฟอย่างเป็นทางการ ทางช่อง 32 ซึ่งในระยะแรก สามารถรับชมได้ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 17 จังหวัด โดยยังคงออกอากาศในระบบวีเอชเอฟความถี่ต่ำ ทางช่อง 3 ไปเป็นคู่ขนานด้วย เพื่อให้เวลาเปลี่ยนแปลงระบบการรับชมแก่ผู้ชม กระทั่งวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 จึงยุติการออกอากาศระบบวีเอชเอฟ จากสถานีส่งหลักในกรุงเทพมหานคร และออกอากาศระบบยูเอชเอฟเพียงทางเดียว

การจัดรูปองค์กร

ไทยทีวีสีช่อง 3 มีรูปแบบการบริหารองค์กร โดยแบ่งหน่วยงานย่อยออกเป็น 18 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร, ฝ่ายผลิตรายการ, ฝ่ายข่าว, ฝ่ายรายการ, ฝ่ายออกอากาศ, ฝ่ายศิลปกรรม, ฝ่ายวิศวกรรม, ฝ่ายเทคนิคโทรทัศน์, ฝ่ายแผนงานวิศวกรรม, ฝ่ายไฟฟ้ากำลัง, ฝ่ายสถานีวิทยุกระจายเสียง (เอฟ.เอ็ม.105.5 เมกะเฮิร์ตซ์), ฝ่ายธุรการ, ฝ่ายบุคคล, ฝ่ายบัญชี, ฝ่ายการเงิน, ฝ่ายโฆษณา, ฝ่ายการตลาด และฝ่ายประชาสัมพันธ์ เมื่อปี พ.ศ. 2524 ไทยทีวีสีช่อง 3 โดยอนุมัติของ นายวิชัย มาลินนท์ และผู้บริหารสถานีฯ ได้จัดกิจกรรมให้ผู้ชมร่วมเสนอคำขวัญประจำสถานีฯ ทว่าไม่มีคำขวัญใดที่ได้รับการคัดเลือก ทั้งนี้ ในอีกสามปีต่อมา นายวิชัย พร้อมด้วยผู้บริหารไทยทีวีสีช่อง 3 นำคำขวัญ ซึ่งได้มาจากการเสนอของผู้ชมในครั้งแรก มารวมเข้ากับแนวคิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ของสถานีฯ จนกระทั่งได้คำขวัญว่า *คุ้มค่าทุกนาที ดูทีวีสีช่อง 3* โดยนำมาเผยแพร่ออกอากาศครั้งแรก เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2527 เนื่องในโอกาสที่สถานีฯ มีอายุครบ 15 ปี ในวันที่ 26 มีนาคม ปีเดียวกันนั้น (<http://www.thaigoodview.com/node/150099> สืบค้นวันที่ 20 พฤษภาคม 2559)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวกรทิพย์ เกิดปราโมทย์
วัน เดือน ปีเกิด	8 พฤษภาคม 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดกระบี่
ประวัติการศึกษา	มัธยม โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ ปริญญาตรี มหาวิทยาลัย ห้วเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
สถานที่ทำงาน	บริษัทตรีนิติ
ตำแหน่ง	เลขานุการ

